

UČEBNICE
BIBLICKÉ
HEBREJŠTINY

JACOB WEINGREEN

KAROLINUM
vydavatelství Univerzity Karlovy
Praha 1997

Učebnice biblické hebrejštiny je překladem druhého
anglického vydání z roku 1959
a vychází se souhlasem Oxford University Press.

This translation of A Practical Grammar for Classical Hebrew: Second Edition
originally published in English in 1959 is published by arrangement
with Oxford University Press.

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Weingreen, J. (Jacob)

Učebnice biblické hebrejštiny / J. Weingreen ;

[z angličtiny přeložili Josef Hermach a Mlada Mikulicová]. –

Revid. dotisk k 1. čes. vyd. – Praha : Karolinum, 1997. – 358 s.

Orig.: A practical grammar for classical hebrew

ISBN 80-7184-345-8

809.2/.3

■ biblická hebrejštiny – učebnice

ÚVOD

Prof. R.M. Gwynn, MA, BD, SF, TCD

Můj přítel a kolega profesor Weingreen mě požádal, abych napsal několik slov na úvod k jeho mluvnici.

U nás na Dublinské univerzitě, kde máme každoročně početné třídy studentů teologie, kteří jsou v hebrejštině naprostými začátečníky, jsme po léta pocítovali potřebu mluvnice napsané co nejjednodušeji, avšak umožňující studentům bez dlouhých průtahů začít s vlastním studiem Starého zákona. Dr. Weingreen je skvěle nadán pro sepsání takového díla, neboť mimoto že vlastní přesnou a úplnou akademickou znalost hebrejštiny, má mnoholetou zkušenost s výukou začátečníků i pokročilejších. Dosáhl u svých studentů pozoruhodné obliby a jeho mluvnice je postavena na metodách, kterých sám používal. Domnívám se, že vytvořil knihu, kterou ocení jak začátečník, tak ti, kdo se postupně seznamují s autentickým textem hebrejských Písem.

PŘEDMLUVA

Tato kniha chce prostým a zajímavým způsobem prakticky naučit klasické hebrejštině. Ačkoli je učitelům i studentům k dispozici množství hebrejských gramatik, dostupných v angličtině, moje zkušenost s výukou tohoto jazyka mi ukázala, že by se dal vynajít jednodušší, přímější a rozumnější systém, než je ten dosavadní. Z rozhovorů s jinými učiteli hebrejštiny jsem usoudil, že je velmi zapotřebí mluvnice, která by studium tohoto jazyka učinila přístupnějším. Abych této potřebě vyhověl, začal jsem připravovat praktickou mluvnici. Po celou dobu práce jsem se řídil následujícími principy:

1. Hebrejská mluvnice je v zásadě schematická. Vyjdeme-li z jednoduchých základních pravidel, je možné téměř matematicky *dosadit* hlavní slovotvorné skupiny. Kdykoli se v této mluvnici čtenáři předkládá nová látka, obvykle je to s odkazem na již známé zásady, jejichž použitím dosáhneme požadovaného výsledku. Typickým příkladem jsou „slabá slovesa“, která vykládám racionálně, prostou metodou aplikace obecných pravidel o „zvláštních“ písmenech na tato slovesa. Následně je možno *dosadit* tvary, které v daných případech přibírají.

2. Pro začátečníky je značně nepraktické pokoušet se naučit mluvnici hebrejštiny v celé její šíři. Efektivnější bude zabývat se základními zásadami a obraty, které utvoří základ budoucího zevrubnějšího studia. Proto jsem se raději vyhýbal, pokud to bylo možné a užitečné, odkazům na drobné a rozmanité výjimky, které se vyskytují v pokročilých mluvniciích hebrejštiny.

3. V zájmu přesnosti překladu jsem v nutných případech naznačil linii myšlení, v níž se hebrejšтина pohybuje. Ve cvičeních jsem slovy v závorkách ukázal, co není nutné v angličtině, ale je třeba doplnit v hebrejštině, např.: „Muž vzal knihu ze (na) stolu“. (Pozn. překl.: Podobné náznaky jsou uzpůsobeny pro češtinu.) Často poukazuji na to, že je výhodné nejprve si přeložit větu do hebrejského způsobu myšlení, pak ji teprve převést do náležitých hebrejských slov.

4. Protože hebrejská slova jsou ohebná, zjistil jsem, že je možno sestavit obsáhlá cvičení na základě poměrně skrovné, leč použitelné slovní zásoby. Domnívám se, že student se má především soustředit na stavbu mluvnických

základů, nikoli shromažďovat obsáhlou slovní zásobu. Až získá slušnou praktickou znalost mluvnice a bude schopen si v hebrejštině prostudovat biblický text, může rozšiřovat slovní zásobu konzultací se slovníkem.

5. Cvičení jsou rozvržena tak, aby nejen ilustrovala jednotlivé články mluvnického výkladu, ale také aby zahrnovala značnou část předchozí látky i slovní zásoby. Student tak co nejčastěji procvičuje flexi hebrejských slov. Stejně jako mluvnický materiál i cvičení jsou postupně řazena a každé obsahuje mnoho z předchozího. Cvičné věty jsou sestaveny s prvotním ohledem na překladovou práci a převážně odkazují na biblické postavy a události. Cvičení v druhé části knihy obsahují krátké souvislé pasáže a poezii: student je tak připravován k četbě biblických textů v hebrejštině.

6. Pro zopakování a k referenci najde student v první části knihy souhrn základních prvků hebrejské mluvnice.

7. Tabulky a slovníky na konci knihy obsahují příklady a odkazy a samy o sobě tvoří jakousi mluvnickou kostru. Výhodou takto ilustrativně pojatých tabulek a slovníků je, že student v nich pohodlně najde jakoukoli potřebnou informaci.

Toto jsou hlavní principy, podle nichž jsem pojímal svou knihu. Doufám, že tak vycházím vstříc požadavkům studentů i učitelů hebrejštiny. Jsem velmi vděčný za podporu a pomoc, které se mi během práce dostalo. Chtěl bych poděkovat zasloužilému členu Trinity College v Dublinu profesorovi R. M. Gwynnovi, MA, BD za jeho ustavičný zájem o tuto práci, za pečlivé přečtení rukopisu a za laskavé sepsání úvodu. Zvláště jsem zavázán členovi Magdalen College v Oxfordu profesorovi G. R. Driverovi, MA, MC. Profesor Driver mi velmi ochotně nabídl svou odbornou pomoc: přečtení rukopisu, korektury, cenné připomínky a podněty. Také doplnil poznámku v Dodatku o konsektivním waw. Díky korektorům z Clarendon Press za cennou pomoc při zajištění správnosti.

TRINITY COLLEGE
DUBLIN
červen 1939

J.W.

PŘEDMLUVA
K DRUHÉMU (REVIDOVANÉMU) VYDÁNÍ

V tomto revidovaném vydání nedošlo k žádným změnám v prezentaci mluvnické látky, slovesných a jmenných tabulek či cvičení. Kromě menších oprav byly však zařazeny následující úpravy a doplňky. Upustil jsem od transliterace spirant s vkladným „h“ (např. bh, gh, kh atd.) a přijal vhodnější metodu transliterace pomocí podtržení písmene (např. g, d atd.). Doufám, že se tím odstraní případné nejasnosti v transliteraci, zvláště na počátku studia. Jako další pomůcky pro studenta jsem zařadil nové vysvětlivky pod čarou a některé stávající rozšířil. K objasnění a doplnění pravidla o vázaném genitivu podstatných jmen vyjadřujícím přívlastek jsem přidal krátkou poznámku v Dodatku.

Široké přijetí této mluvnice hebrejštiny jakožto učebnice je pro mě velkou odměnou. Věřím, že doplňky obsažené v tomto revidovaném vydání přispějí k lepšímu dosažení cílů této knihy.

TRINITY COLLEGE
DUBLIN
srpen 1957

J.W.

PŘEDMLUVA K ČESKÉMU VYDÁNÍ

Když jsem více než před rokem obdržel od svého profesora hebrejštiny, Msgre ThDr. Josefa Hermacha, svazek papírů s konceptem překladu Wein-greenovy učebnice, netušil jsem ani v nejmenším, jak obrovská práce, náročná časově, technicky i intelektuálně, mě čeká. Vlastně ani teď, když stojím nad téměř dokončeným dílem, nedokážu docenit nezištné nasazení celého týmu spolupracovníků, protože sám jsem se aktivně účastnil pouze poslední fáze – zhotovení sazby pomocí počítače.

Spíše než já by tedy měli psát tyto řádky oni. Rád však přesto využiji této příležitosti, abych upozornil na jejich zásluhy o vznik této knihy; jim patří vděčnost všech vás, kterým – jak doufáme – tato učebnice pomůže porozumět jazyku, kterým Bůh promluvil k lidem.

Poděkování patří samozřejmě na prvním místě Msgre Hermachovi, který dobře vybral titul k překladu a přes nemoc a pokročilý věk nešetřil silami, aby svým studentům, a nejen jim, mohl poprvé po dlouhých desetiletích poskytnout učební text ke studiu biblické hebrejštiny. Nemenší zásluhu však mají moji přátelé bratr Felix OFM a Jiří Žůrek. Jiří editoval a přepsal do počítače rukopis a br. Felix sjednotil potřebnou gramatickou terminologii. Rovněž ve spolupráci s PhDr. Jiřinou Šedinovou navrhl českou transkripci hebrejských písmen a samohlásek, sestavil slovník a spolu s PhDr. Olgou P. Šotolovou a Igorem Sloukou mimořádně precizně provedl korektury. Také jeho řeholní spolubratr Jiří OFM pomohl s přepisem rukopisu.

V závěrečné fázi ochotně přispěl svými znalostmi prof. PhDr. Jaroslav Oliverius, CSc., který nejen upozornil na chyby a nedostatky, ale aktivní účastí na korekturách je pomohl pokud možno odstranit.

Mgr. Mlada Mikulicová se zhostila úkolu převést do češtiny cvičení k překladům do hebrejštiny (br. Felix pak překladu přizpůsobil slovníky) a vysvětlivky. Uznání za výborně odvedenou práci patří i dvěma ostatním, kdo prepisovali hebrejské části cvičení: Janu J. Janečkovi a mé sestře Marii.

V neposlední řadě chci poděkovat svému příteli, kterého jsem během práce získal, Danielu Trojanovi. Bez jeho rad a praktické pomoci by tato kniha ještě dnes ležela v rukopise, stejně jako bez pochopení a podpory vedení Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy. Za pomoc při technické realizaci patří dík ing. Rudolfovi Matesovi a kolektivu vydavatelství Karolinum, zvláště grafikovi panu Jiřímu Staňkovi, za nevšední vstřícnost a dobrou spolupráci.

Ačkoli se to na první pohled nezdá, hebrejšтина je řeč mimořádně jasná. Nechtěl jsem vyjmenovat celou tu řadu lidí, kteří měli podíl na vydání této učebnice, samoúčelně: myslím, že jejich nasazení také může mluvit jasnou řečí, možná ještě srozumitelněji než ona hebrejská písmena.

Není to sice nic více než starý vtíp, který koluje na teologických fakultách, že prý Pán Bůh mluví v nebi hebrejsky. Přesto však chci vám všem, kteří tuto knihu berete do rukou, upřímně popřát, abyste s ním ve svém životě našli společnou řeč.

Ondřej Salvét

Prvních tisíc výtisků této učebnice bylo rozebráno během několika týdnů. S radostí proto připojuji toto postscriptum jako poděkování všem, kdo během přípravy dotisku přispěli ke zkročení příslovečného tiskařského šotka: prof. PhDr. Jaroslavu Oliveriovi, CSc., PhDr. Jiřině Šedinové, doc. ThDr. Martinu Prudkému a Mgr. Mladě Mikulicové.

Bratr Felix je řeholník a na žádné šotky nevěří. To ale není pravý důvod, proč mu chci jménem vás, čtenářů a studentů, poděkovat zvlášť. Nebýt jeho, nebylo by kam tahle slova napsat.

Zmínil jsem se už, že hebrejšтина je zvlášť vhodná řeč pro komunikaci s Bohem. Především jsem tedy všichni zavázáni vděčností.

I owe special thanks to William F. Lunnon, B.A., Ph.D., Peter Boran, Dip.Comp.Eng., and James Cotter, B.Sc., from the Computer Science Department of Maynooth College; their help and support made it possible for me to finish this project while studying in Maynooth College, Ireland.

O. S.

OBSAH

A. Hebrejská abeceda	17
B. Výslovnost souhlásek	18
C. Znaménka samohlásek	19
D. O psaní	20
1. Samohlásková písmena	22
2. Otevřené a zavřené slabiky	22
3. Meteg	23
4. Milra' a mil'el	23
5. Še'wā'	24
6. Maqqēf	26
7. Qāmec ḥāṭūf	27
8. Dāgēš	28
9. Mappiq	30
10. Rāfe ^h	31
11. Némé souhlásky	31
12. Laryngály	32
13. Akcenty	33
14. Pauza	34
15. K ^o tiv a q ^o rē	34
16. Člen	35
<i>cvičení 1</i>	37
17. Neodlučitelné předložky ל, ב, כ	38
<i>cvičení 2</i>	41
18. Podstatné a přídavné jméno v singuláru	42
<i>cvičení 3</i>	44
19. Rod a číslo podstatných a přídavných jmen	45
20. Duál	47
<i>cvičení 4</i>	48
21. Spojka ו	49

22. Tázací zájmena	51
<i>cvičení 5</i>	51
23. Samostatný a vázaný stav	53
24. Tabulka slov ve stavu samostatném a vázaném	55
<i>cvičení 6</i>	56
25. Přivlastňovací zájmena	58
26. Neodlučitelné předložky ל, ב s příponami	60
27. Znak určitého předmětu	60
<i>cvičení 7</i>	61
28. Osobní zájmena	63
29. Pravidelné sloveso (perfektum)	63
30. Další podstatná jména v obou stavech	65
<i>cvičení 8</i>	65
31. Singulár feminin s příponami	67
32. Ukazovací zájmena	69
33. Částice ו a předložka ו s příponami	69
<i>cvičení 9</i>	70
34. Aktivní přičestí	72
35. Stará akuzativní koncovka ת	73
<i>cvičení 10</i>	73
36. Plurál podstatných jmen s příponami	75
37. Některá nepravidelná podstatná jména s příponami	78
38. Vlastnictví	79
<i>cvičení 11</i>	79
39. Imperfektum pravidelných sloves	81
40. Rozkazovací způsob	82
41. Záporný rozkaz neboli zákaz	82
<i>cvičení 12</i>	83
42. Infinitivy	85
43. Tázací ה	85
<i>cvičení 13</i>	86
44. Segolata	88
45. ת – „s“	89
46. Trpné přičestí	90
<i>cvičení 14</i>	90
47. Předložky s příponami plurálu	92
48. Kohortativ, jusiv	93
<i>cvičení 15</i>	93

49. Konsekutivní wāw	95
<i>cvičení 16</i>	97
50. Stavová slovesa	100
<i>cvičení 17</i>	101
51. Celkový popis pravidelného slovesa	103
52. Nif'al	105
<i>cvičení 18</i>	107
53. Pi'el	109
<i>cvičení 19</i>	110
54. Pu'al	113
<i>cvičení 20</i>	114
55. Hif'il	116
56. Hof'al	118
<i>cvičení 21</i>	119
57. Hitpa'el	121
<i>cvičení 22</i>	124
58. Zájmenné přípony perfekta	126
<i>cvičení 23</i>	129
59. Zájmenné přípony imperfekta	131
60. Vázaný infinitiv s příponami	133
<i>cvičení 24</i>	134
61. Vztažné zájmeno	136
62. Stupňování	137
63. Malý počet přídavných jmen	138
64. Změny vokalizace v pauze	138
<i>cvičení 25</i>	139
65. Slabé sloveso	141
66. Třídění slabých sloves	142
67. Slovesa 1. nūn	142
<i>cvičení 26</i>	148
68. Slovesa ת and ת	150
<i>cvičení 27</i>	154
69. Slovesa 1. laryngály	157
<i>cvičení 28</i>	161
70. Slovesa 1. 'ālef	164
<i>cvičení 29</i>	166
71. Slovesa 2. laryngály	168
<i>cvičení 30</i>	173

72. Slovesa 3. laryngály	175
<i>cvičení 31</i>	179
73. Slovesa 3. 'ālef	182
<i>cvičení 32</i>	185
74. Některá dvojnásobně slabá slovesa	188
<i>cvičení 33</i>	191
75. Slovesa 1. jôḏ a wāw	193
<i>cvičení 34</i>	199
76. Slovesa 2. wāw a jôḏ	203
<i>cvičení 35</i>	209
77. Stavová slovesa 2. wāw	212
<i>cvičení 36</i>	214
78. Další dvojnásobně slabá slovesa	217
<i>cvičení 37</i>	222
79. Slovesa 3. hē', tj. 3. wāw a jôḏ	225
<i>cvičení 38</i>	229
80. Další dvojnásobně slabá slovesa	233
<i>cvičení 39</i>	237
81. Slovesa druhé zdvojené	241
<i>cvičení 40</i>	244
82. Defektní slovesa	247
<i>cvičení 41</i>	249
83. Číslovky	253
<i>cvičení 42</i>	255
Dodatek	259

Tabulky

1. Pravidelné sloveso	262
2. Pravidelné sloveso se zájmennými příponami	266
3. Slovesa 1. nûn	268
4. Slovesa 1. laryngály a 1. 'ālef	272
5. Slovesa 2. laryngály	274
6. Slovesa 3. laryngály	276
7. Slovesa 3. 'ālef	280
8. Slovesa 1. jôḏ a wāw	284
9. Slovesa 2. wāw a jôḏ	286
10. Slovesa 3. hē'	290

11. Slovesa druhé zdvojené	294
12. Slovesa dvojnásobně slabá	296
13. Maskulina	298
14. Feminina	302
15. Nepravidelná podstatná jména	303

Slovníky

Hebrejsko-český slovník	305
Česko-hebrejský slovník	325

Rejstřík	347
Označení a názvy knih hebrejské Bible – תנ"ך	358

A. HEBREJSKÁ ABECEDA

Hebrejská abeceda se skládá z 22 souhlásek:

<i>tvar</i>	<i>jméno</i>	<i>přepis¹</i>	<i>číselná hodnota</i>
<i>na konci slova</i>			
א	'álef	'	1
ב ב	Bêť, Vêť	b, v	2
ג ג	Gímel, Ġímel	g, ġ	3
ד ד	Dálet, Ďálet	d, ě	4
ה	Hê'	h	5
ו	Wāw	w	6
ז	Zajin	z	7
ח	Ĥêť	ħ	8
ט	Ṭêť	ṭ	9
י	Jód	j	10
כ כ	Kaf, Chaf	k, ch	20
ל	Lámed	l	30
מ מ	Mêm	m	40
נ נ	Nûn	n	50
ס	Sámech	s	60
ע	'ajin	'	70
פ פ	Pê', Fe'	p, f	80
צ צ	Cáďê	c	90
ק	Qôf	q	100
ר	Rêš	r	200
ש ש	Śin, Šin	ś, š	300
ת ת	Tāw, Ṭāw	t, ṭ	400

¹ Výslovnost hlásek je uvedena v kap. B.

Tabulka ukazuje, že

1. šest souhlásek má dvojí tvar, totiž:

ב ג ד כ פ ת bez tečky, jsou-li třené (spirantní, úžinové),

a א ב ג ד כ פ ת s tečkou, jsou-li ražené

(úplné vysvětlení je v kap. 8);

2. pět souhlásek má na konci slova zvláštní tvar. Na začátku nebo uprostřed slova mají tvary כ נ פ צ, ale na konci slova כ ך ם ן ף ץ;

3. souhlásky jsou zároveň číslice³; jednotky reprezentují znaky א až ט, desítky י až צ, stovky ק až ת.

Složené číslice jsou vyjádřeny takto: 11 יא (1+10), protože v hebrejštině píšeme odprava doleva; 12 יב (2+10), 13 יג (3+10) atd., 21 כא (1+20), 31 לא, 101 קא (1+100), 111 קיא (1+10+100), 121 קכא (1+20+100) atd., 201 רא (1+200), 211 ריא (1+10+200), 221 רכא (1+20+200) atd., 500 תק (100+400), 600 תר (200+400), 1000 תתר (200+400+400).

Poznámka: Číslo 15 se nepíše יה, nýbrž טו (6+9) a číslo 16 se nepíše יי, nýbrž טז (7+9). Kombinace יה a יי totiž připomínají jméno Boží (viz kap. 15).

B. VÝSLOVNOST SOUHLÁSEK

Výslovnost souhlásek je velmi důležitá, protože v hebrejské mluvnici na ní záleží mnoho pravidel.

א (v prepisu ׳) je nehlasné zadržení dechu – asi jako české f'okně

ב „b“, ב „v“

ג „g“, ג (g) jako znělé „ch“ při nedbalém vyslovení „abych byl“

ד „d“, ד (d) jako v anglickém „the“

ה „h“

ו (w) jako anglické „w“; ve dvojhlaskách (aw), (āw), (ēw), (iw), (āw), (īw) – viz pozn. v kap. 11 – a ve slově אִשָּׁר se ovšem ו vyslovuje jako „u“ – pozn. překl.

ז „z“

^{A.2} Toto koncové písmeno se píše s dvěma tečkami uvnitř ך, nenásleduje-li po něm samohláska. Pozn. překl.: Do koncového ך se toto tzv. š'wa' (kap. 5) píše jen pro odlišení od ך, ך a ך, přičemž nemá vliv na výslovnost. Viz též vysvětl. 5.3.

^{A.3} Toto užití není biblické, první stopy se nacházejí na makabejských mincích.

ח (h) silná neznělá hrtanová souhláska, kterou vyslovíme průchodem vzduchu sevřenou spodní částí hrtanu; ve slově חַיִּי (rúah) „duch, dech, vítr“ je před ní zřetelné „a“

ט (t) „t“, přičemž jazyk je opřen o patro

י „j“

כ „k“, כ „ch“

ל „l“

מ „m“

נ „n“

ס „s“

(') třená znělá laryngála; na poslech krátký chraptivý zvuk

פ „p“, פ „f“

צ „c“; ve staré hebrejštině důrazné (emfatické) „s“, přepisované (š)

ק (q) zadopatrové „k“

ר „r“

ש (š) „s“ dnes nerozlišené od ס

ש „š“; s předchozím ש šlo původně o jedno písmeno ש

ת „t“, ת (t) jako v anglickém „thin“

Rozlišujte pečlivě mezi znaky, které mají podobný tvar:

ב a כ

ג a נ

ך, ך a koncové ך

koncové ך a ך

ה a ח

ט a ך

י, י a koncové י

ז, ז a koncové ז

C. ZNAMÉNKA SAMOHLÁSEK

Krátká

Dlouhá¹

- Patah (a) jako ve slově „saň“

א Qāmec (ā) jako ve slově „já“

◌ Sgól (e) jako ve slově „sed“

א Cērē (ē) jako ve slově „mléko“

◌, ◌, א po řadě (è), (e^h), (e')

א (ê) jako ē

◌ otevřeně ē

א Hîreq (î) „í“ jako ve slově „mísa“

◌ Hîreq (i) jako ve slově „lid“

א Šûreq (û) „ú“ jako ve slově „ústa“

◌ Qibbûc (u) jako ve slově „tudy“

א Hôlem (ô) „ó“ jako ve slově „dóm“

א Qāmec ḥāṭûf

◌ (ō) jako ô

(o) jako ve slově „moc“

א, א po řadě (āj), (āw)

^{C.1} Vysvětl. překl.: K označení délky samohlásky slouží ^ (^), jde-li o plné (neúplné) psaní – lat. scriptio plena (defectiva).

1. SAMOHLÁSKOVÁ PÍSMENA

Původní hebrejská abeceda má jenom souhlásky. Samohlásky se nepíší. I dnes jsou hebrejské svitky zákona, čtené v synagogách, bez znamének pro samohlásky¹.

Ale dávno před zavedením samohláskových znamének se cítilo, že hlavní samohláskové zvuky by se měly projevit i v písmu. A tak byla tři písmena použita i pro znázornění dlouhých samohlásek:

- א ve slově מֵאָה značí výskyt ā (v přepisu mā^h), takže se čte jako české „á“.
- י ve slovech מִי, בֵּין a מִוֹסֵף značí po řadě výskyt î, ê a ê (v přepisu mî, bēn a sūsēchā), takže se čte jako české „í“, „é“ a „ě“.
- ו ve slově מִוֹב značí výskyt ô, nebo ve slově מִוֹסֵף výskyt û (v přepisu tōv a sūs), a proto se čte jako české „ó“ nebo „ů“; viz úvodní kap. C a v dalším kap. 11.

Tato tři písmena reprezentují samohlásky i souhlásky a říkáme jim *samohlásková písmena* (viz v češtině dvojí úlohu r, l: „lak“, ale „vlk“, „rak“, ale „krk“).

2. OTEVŘENÉ A ZAVŘENÉ SLABIKY

Dvojslabičné slovo קָטַל se čte qā-tál. Slabika ק (qā) končí samohláskou, proto je *otevřená*. Druhá slabika טַל (tal) končí souhláskou, je tedy *zavřená*.

Definice: Otevřená (zavřená) je slabika končící samohláskou (souhláskou).

Tedy ve slově הָסֵד (hē-sed) je ה otevřená, ale ס zavřená slabika, v מֵאָדָם (mē-ā-dām) jsou מ a א otevřené slabiky, ד je zavřená. Otevřená slabika má obvykle dlouhou samohlásku, ale je-li přízvukná, může mít i krátkou. Naopak zavřená slabika mívá krátkou samohlásku, ale pod přízvukem může mít i dlouhou.²

^{1.1} Hovoříme-li o „písmenech“ hebrejské abecedy, máme na mysli souhlásky, nikoli samohlásky.

^{2.1} Šipka tradičně označuje přízvuknou slabiku. Tak קָטַל (qā-tál), הָסֵד (hē-sed). V přepisu je přízvuk označen šikmou čárkou nad samohláskou – zde (á) a (é). Viz také vysvětl. 7.3.

^{2.2} V קָטַל má otevřená slabika ק dlouhou samohlásku, ale v הָסֵד je otevřená slabika ה přízvukná, a proto může mít krátkou samohlásku. V הָסֵד má zavřená slabika ס krátkou samohlásku, ale v מֵאָדָם je zavřená slabika א přízvukná, proto může mít dlouhou samohlásku.

Existuje zde tedy důležité pravidlo, které lze vyjádřit takto: *nepřízvukná zavřená slabika musí mít krátkou samohlásku*³.

3. METEG

Ve slově הָעֲרִים (he-‘ārím) má s^ggól נּ nalevo od sebe svislou čárku. Tato svislá čárka se nazývá מֵטֵג (meteg) „uzda“ a značí, že slabika takto označená má vedlejší přízvuk. Uvedené slovo se tedy čte he-‘ārím; podobně הָאָדָם je nutno vyslovit hā-‘adām.

Definice: Meteg je krátká svislá čárka nalevo od samohlásky, vyjadřující vedlejší přízvuk. Hlavní přízvuk je pak zpravidla na poslední slabice.

Poznámka: Význam znaménka meteg se ozřejmí až v následujících kapitolách. Prozatím bude stačit, řekneme-li, že meteg slouží jako vedlejší přízvuk (viz kap. 4). Také určuje, zda je slabika otevřená či zavřená (viz kap. 5) a zda znaménko נ se má číst o nebo ā (viz kapitoly C a 7).

4. MILRA‘ A MIL‘ĒL

Ve slově דָּבָר (dāvār) je přízvuk na poslední slabice a nazývá se מִלְרָע (milra‘), česky „zdola“. Ale slovo הַחֶסֶד (haḥésed) má přízvuk na předposlední slabice a ten se nazývá מִלְעֵל (mil‘êl), což znamená „shora“.

Příklady přízvuku milra‘: שָׁמָר (šāmár), הָאָדָם (hā-‘adām); přízvuku mil‘êl: שָׁמָר (šāmārû), עֵבֶד (‘eved).

Většina hebrejských slov má přízvuk milra‘, ovšem dosti slov má mil‘êl. Přízvuk nikdy nemůže být na jiné slabice než na poslední či předposlední¹. Meteg bývá často u druhé slabiky před přízvuknou a značí vedlejší přízvuk jako u: מֵהָאָרֶץ (mē-hā-‘árec), הָעֲרִים (he-‘ārím).

^{2.3} U příkladu הָסֵד je poslední slabika ס zavřená a nepřízvukná, a proto její samohláska musí být krátká (vokalizace הָסֵד by byla nemožná).

^{4.1} Kromě případů, kdy má dlouhé slovo dva přízvuky, a chová se tedy jako dvě slova.

Chybí-li na začátku nebo uprostřed slova pod souhláskou samohláska, píše se pod touto souhláskou znaménko : zvané שָׁוָא (š^owā') „prázdnost“. Nepíše se tedy בִּיד, ale בִּי־, ani např. לְשִׁמוֹ, nýbrž לְשִׁמּוֹ. Existuje dvojí š^owā': jednoduché a složené.

(1)

Jednoduché š^owā'

a) Š^owā' ve slově שִׁמוֹ (š^omô) se čte jako velmi krátká bezbarvá samohláska¹; říká se mu proto *znělé š^owā'*². Ve slově יִשְׁמֹר (jiš-môr) však š^owā' uzavírá slabiku, vůbec se nevysloví a říká se mu *němé š^owā'*. V přepisu se neznačí. Pokud tedy slabika začíná š^owā', je znělé, pokud jím končí, je neznělé. Na konci slov se ovšem š^owā' pod souhláskami až na výjimky nepíše³.

b) Vyskytne-li se š^owā' uprostřed slova po dlouhé samohlásce, je znělé, jako např.: שׁוֹמְרִים (šô-m^orîm). Po krátké samohlásce je naopak němé, např.: יִשְׁמֹר (jiš-môr)⁴.

c) Když se sejdou dvě š^owā' uprostřed slova (např. ve slově יִשְׁמֹרֵי), pak první (němé) š^owā' uzavírá první slabiku a druhé (znělé) patří již do další slabiky (srov. vysvětl. 8.2).

d) Později (v kap. 8) uvidíme, že tečka v souhlásce (zvaná silné dāgēš) naznačuje, že jde o souhlásku zdvojenou, takže slovo קִטְּלִי je vlastně zkrácené קִטְּלִיל (qit-ṭ^olîl). Podle odst. c) je jasné, že první š^owā' je němé a druhé znělé. Lze tedy shrnout, že š^owā' pod silným dāgēš je znělé.

^{5.1} שִׁמוֹ se tedy pokládá za dvojslabičné, שׁוֹמְרִים za trojslabičné slovo; ale viz vysvětl. 8.2.

^{5.2} Vysvětlivka překladatele: Znělé š^owā' vyslovíme např. při čtení „t“ a „k“ jako t^o a k^o. Podobnost s „e“ svádí k chybnému čtení „te“ a „ke“, jakoby šlo o s^ogôl, tedy תֵּן a כֵּן.

^{5.3} Výjimkou je několik slov, jako אֵת ('att^o) „ty“ (f.) – silné dāgēš, a נָרְדִּי (nêrd^o) „nard“ – slabé dāgēš (viz kap. 8).

^{5.4} Protože dlouhá samohláska obvykle bývá v otevřené slabice, patří (znělé) š^owā', které po ní následuje, už do nové slabiky. A naopak, protože krátká samohláska obvykle bývá v zavřené slabice, následující (němé) š^owā' slabiku uzavírá. Např. slovo וַיְהִי (wa-j^ohî) je výjimkou. Meťepo po krátké samohlásce způsobí odmlku a slabika tak zůstává otevřená. Š^owā' potom patří do nové slabiky, a proto je znělé. Viz také poznámku v kap. 10 a vysvětlivku 8.2.

(2)

Složené š^owā'

Laryngály אֶחָד (viz kap. 12) mají mnoho zvláštností. Stojí-li na začátku slabiky bez samohlásky⁵, nepíše se pod nimi jednoduché š^owā', nýbrž *složené*, což je jedna z následujících ḥāṭēf samohlásek (אֶחָד znamená „spěšný“): ḥāṭēf pataḥ (אֶ) -, ḥāṭēf s^ogôl (עֶ) - nebo ḥāṭēf qāmeṣ (וֶ) -. ⁶ Pro ilustraci uvedeme několik příkladů: Rozk. způsob od pravidelného slovesa שָׁבַר „zlomil“ zní שִׁבַּר. Avšak tentýž tvar od slovesa עָבַר „přešel“ je עִבַּר. Přídavné jméno יָשָׁר „rovný“ zní v plurálu יְשָׁרִים, ale קָמָה „moudrý“ má plurál קָמִים.

Poznámka 1: Slabika nemůže začínat dvěma znělými š^owā'. Např. chci-li říct „Samuelovi“ (dativ), mělo by se psát לְשַׁמוּאֵל, ale první š^owā' se nahradí samohláskou ḥîreq. Píše se tudíž לְשַׁמוּאֵל (druhé š^owā' zůstalo znělé, ale viz výjimku v kap. 42, vysvětl. 2). Stejně tak místo לְאַרְוֹם se napíše לְאַרְוֹם (srov. kap. 17, bod 4 a kap. 21, bod 4).

Závěr: Š^owā' zaplňuje prázdné místo pod souhláskou bez samohlásky. Je buď jednoduché, nebo složené.

1. Jednoduché š^owā' :

- a) je znělé na začátku slabiky, jinak je němé;
- b) po dlouhé slabice je znělé, po krátké němé;
- c) sejdou-li se uprostřed slova dvě š^owā', pak je první němé, druhé znělé;
- d) š^owā' pod zdvojenou souhláskou je znělé.

2. Složené š^owā' אֶ אֵ אִ אֹ אֻ nahrazuje znělé i neznělé š^owā' pod laryngálami.

Poznámka 2: Sejdou-li se dvě jednoduchá š^owā' na začátku slova, změní se první na ḥîreq. Před složeným š^owā' se jednoduché změní v odpovídající krátkou samohlásku.

^{5.1} Vysvětlivka překladatele: I když laryngála slabiku uzavírá, mívá obvykle také š^owā' složené.

^{5.2} Jde o zvuk jako u znělého š^owā' zabarvený jako a, e nebo o; netvoří slabiku.

Čtěte a přepište:

דָּבַר דְּבָרִי יִרְדֵּן אִשְׁתּוֹ מִמַּלְכֶּת בְּרוּךְ מִדְּבַר עֲבָדִים
אֱלֹהִים אָבִי מוֹשְׁבוֹת מִצְרַיִם יִשְׁבְּרוּ עַבְדְּךָ מִקְהָרוֹ בְּרִיתְךָ
אֲבָרְהָם יִצְחָק יַעֲקֹב הַלְבִּנוֹן יִלְדוּ כְּהֻנִּים מֶלֶךְ עַמְּךָ
הַשְׁחִית אֶפְרַיִם עֲנִבִי מִלִּכְכֶּם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם בְּתוֹךְ
לַעֲבֹר אֶצְלֶךָ אֲנַחְנוּ חָרְבוּ חֲסָדִים מִשְׁמוּאֵל גִּלְגָּלֶת
מִיִּלְדוֹת עַלְיוֹן חָלוּם נִשְׁיָהֶם אָדוּם שְׁמִתִּי פִלְשֵׁתִים
תוֹלְדוֹת

Přepište do hebrejštiny:

b³nôt d²vārīm ḥevrōn binjāmīn ^adāmōt n²vī'im nišm²rū hiškīm
q³taltem ^cmōr ta^avōd dark³chā⁷ micrīm zōv³hê be²met javdēl
mōt³rōt nafšī 'umlal l³malkī jīthall³chūn tišm²rēm mišp³ṭē jichr³ū
baqq³šū miš^alōt

6. MAQQĒF

Je-li několik krátkých slov sdruženo v jeden významový celek, klade se mezi ně ležatá čárka zvaná מַקְקֶף (maqqēf), což přeloženo znamená „pojítka“. Tak lze např. spojit pomocí maqqēf אָם טוֹב אֲנִי ('im tōv 'anī) „jestliže dobrý [jsem] já“ v jeden celek אִם-טוֹב-אֲנִי a ten je potom gramaticky považován za jedno slovo. Má pak jen jeden přízvuk, a to na posledním slově. Předchozí slova přízvuk ztrácejí a dlouhé samohlásky se v nich zkracují. Např. slova אֶת קוֹלִי ('ēt qōlī) „můj hlas“ je možno spojit takto: אֶת-קוֹלִי ('et-qōlī). Všimněme si, že první slovo ztrácí přízvuk, čímž se stává uzavřenou nepřízvučnou slabikou, která podle definice v kap. 2 musí mít krátkou samohlásku. Tak se ze cērê stává s³gól.

Definice: Maqqēf je krátká vodorovná čárka spojující několik slov v jedno. Přitom si pouze poslední slovo ponechává svůj přízvuk.

^{5.7} Samohlásky se umísťuje v koncovém ך.

^{5.8} Zdvojená hláska (silné dāḡeš kap. 8.2).

7. QĀMEC ḤĀṬŪF

Znak ׀ se někdy čte jako ā (qāmec), jindy jako krátké o (qāmec ḥāṭūf). Rozličné čtení se řídí tímto pravidlem: vyskytuje-li se samohláskové znaménko ׀ v uzavřené nepřízvučné slabice, je nutno ho číst jako krátké „o“, ale ve slabice otevřené nebo uzavřené přízvučné se tento znak musí číst jako dlouhé „ā“¹.

Příklady:

1. וַיִּקָּם (wajjāqom). Toto slovo má přízvuk mil'ēl, a proto znaménko ׀ v otevřené slabice ׀ se čte ā, ale v uzavřené ׀ se musí číst jako o. Podobně וַתָּאֲנֹס (wattānos). Ale ve slově לָכֵךְ je ׀ sice v uzavřené slabice, ale ta je přízvučná, proto se slovo musí číst lēvāv.

2. חֲכָמָה (ḥochmā^h). Toto slovo má přízvuk na poslední slabice. Slabika חֲ je tedy uzavřená i nepřízvučná, takže se v ní znaménko ׀ čte jako o. Totéž znaménko ׀ se ovšem v poslední otevřené slabice čte jako ā.

Tento typ podstatného jména (חֲכָמָה znamená „moudrost“) se snadno odliší od slovesa חֲכָמָה „byla moudrá“, které má v první slabice meṭeg. Ten naznačuje ukončení první slabiky slova (působí totiž odmlku, viz kap.3) už za prvním ׀, slabika je proto otevřená a celé slovo se musí číst ḥā-ch³mā. Podobně אֲכָלָה ('ochlā^h) „pokrm“ oproti אָכַלָה ('āchlā^h) „[ona] jedla“.

3. חֲנֻנִי má v prvním ׀ zdvojevací tečku (silné dāḡeš, viz kap. 8), plně psáno by mělo být חֲנֻנִי (ḥonnēnī). Znaménko ׀ je tedy v uzavřené nepřízvučné slabice, a proto se čte o. Ale ve slově לָמַדְתָּ (lāmāḏtā) je ׀ pod přízvukem, proto je nutno ho číst jako ā.

Upozornění: Slovo בָּתִּים „domy“ se vyskytuje i ve tvaru בֵּתִים, což by ukázalo, že se četlo bātīm a ne bottīm.

4. כָּל-אִישׁ (kol iš) má maqqēf za כָּל, což tuto slabiku činí uzavřenou nepřízvučnou (viz předchozí kapitola), a proto se ׀ čte jako o².

¹ Jsou jisté výjimky, např. לֹחֲלִי (loḥ³lī) „nemoci, chorobě“, kde samohláska pod prvním písmenem zní „o“, protože původní jednoduché znělé š³wā³ pod předponou לֹ se vlivem složeného š³wā³ stalo odpovídající krátkou samohláskou (viz pozn. v kap. 5 a kap. 17.4).

² Bez maqqēf je כָּל „všichni, každý, celý“. Slabika spojená pomocí maqqēf ztrácí přízvuk a zavírá se, takže její samohláska se redukuje z ḥolem (ō) na qāmec ḥāṭūf (°), viz kap. 6.

Závěr: Samohláskové znaménko ַ je qāmec (ā) v otevřené nebo přízvučné slabice. Ve slabice zavřené a zároveň nepřízvučné jde o qāmec ḥāṭūf (o).

Čtěte a přepište:

וַיִּמָּת עֲרֻמָּה אֶמְרָנָא חֲכָמָתוֹ דְּבִרְךְ קִדְקִד שְׁמֵרְתִּי בְּקָר עֲנִיךְ
שְׁמֵרְתִּים שְׁמֵעוּ יִרְבְּעִים מִתְנִים נִפְלָה כְּדִרְלַעְמֹר דִּמְךְ לִילָה גְדִלְךְ
מְרִים יִכְתֹּב־שֵׁם אֲזִינְיָהִם יִבְרְכוּ מִדְּבַר לְרְאוּבֵנִי כְּתַפְשָׁכֶם רַעֲב
גְפֻרִית כָּל־הָאָרֶץ שְׁמֵר־לִי פְרִים כְּתִנּוֹת הַחֲכָם

8. DĀĠĒŠ

דָּגֵשׁ (dāḡeš), česky „probodávající“, je tečka uprostřed písmena. Je dvojí: slabé¹ (lat. lene) a silné (lat. forte).

(1)

Slabé dāḡeš

Existuje šest písmen, která mají dvojí výslovnost (raženou a třenou). Ta se v písmu rozlišuje tečkou uvnitř písmena. Jedná se o souhlásky: בּגדכפת (psány bez tečky se přepisují: v g d ch f t) a בּגדכפת (s tečkou se přepisují: b g d k p t). Těchto šest znaků bez tečky se vyslovuje měkce, jde o třené souhlásky. Je-li do nich vložena tečka, vyslovují se tvrdě jako souhlásky ražené. Uvedené tečky se říká slabé dāḡeš. Mnemotechnický název pro skupinu těchto písmen je: בּגד כּפת (b^gad kefat). Zde je několik příkladů:

ב, ב

בָּטַח (bāṭaḥ)	doufal	יִבְטַח (jivṭaḥ)	bude doufat
יִקְבֹּר (jīqbōr)	on pohřbí	קָבַר (qāvar)	pohřbil

ד, ד

דָּרוֹם (dārôm)	jih	וְדָרוֹם (w ^d dārôm)	a jih
הִצְדִּיק (hicdik)	ospravedlnil	צָדַק (cādak)	byl spravedlivý

^{7.3} Slova, která mají přízvuk mil'êl (tj. na předposlední slabice, viz kap. 4), budou značena šipkou nad přízvučnou slabikou. Slova, nad nimiž není šipka, mají přízvuk milra' (na poslední slabice).

^{8.1} Slabé dāḡeš je opakem silného dāḡeš, které znamená zdvojení písmena.

פ, פ

פָּרָה (pārā ^h)	byl plodný	וּפָרָה (ûfārā ^h)	a bude plodný
יִסְפֹּר (jispōr)	bude počítat	סָפַר (sāfar)	počítal

ג, ג

גָּזַל (gāzal)	loupil	יִגְזֹל (jigzōl)	bude loupit
לִּגְנֹף (lingōf)	tlouci	נָגַף (nāgaf)	tloukl

כ, כ

כָּל (kōl)	každý	וְכָל (v ^o chōl)	a každý
אֶזְכֹּר (ezkōr)	budu vzpomínat	זָכַר (zāchar)	vzpomenul

ת, ת

תָּלָה (tālā ^h)	pověsil	וּתָלָה (w ^o tālā ^h)	a pověsí
לִחְתֹּם (laḥtōm)	zpečetit	חָתַם (ḥātam)	zpečetil

Z toho je zřejmé, že se slabé dāḡeš píše do souhlásek skupiny b^gad kefat pouze v případě, že jimi začíná slabika a bezprostředně je *nepředchází* samohláska. Jinak tato písmena slabé dāḡeš nemají².

(2)

Silné dāḡeš

značí, že hláska je z nějakého důvodu zdvojená. Tak např.: קָטַל = קָטַל, מִשְׁשָׁר = מִשְׁשָׁר, הַשְּׁשָׁר = הַשְּׁשָׁר. Silné dāḡeš se může objevit v každém písmenu, kromě laryngál (אֶהָחַע) a písmena ר, které se často k laryngálám přidává, protože s nimi má společné vlastnosti. Těchto pět písmen neumožňuje zdvojení kvůli výslovnosti.

Je více důvodů, proč je nutno souhlásku uprostřed slova zdvojit. Zde jsou uvedeny nejčastější důvody:

a) *kompensující dāḡeš* (lat. dāḡeš forte compensativum). Zastupuje souhlásku, většinou to bývá ג.

Příklad: מִן znamená z, ze, od. Chci-li tedy říct „od Saula“, mohu místo dvou slov מִן שָׁאוּל (min šā'ûl) říct pouze jedno: מִשְׁשָׁאוּל (miššā'ûl). Všimněme si, že místo očekávaného מִנְשָׁאוּל se ג mezi dvěma samohláskami, z nichž

² Vysvětlivka překladatele: Slabé dāḡeš se píše i do posledního písmena slova končícího dvěma souhláskami, které obě mají š'wā' – první němé, druhé znělé (srov. kap. 5.1d); toto znělé š'wā' podle autora *netvoří* novou slabiku (srov. vysvětl. 5.3, 5.6 a kap. 5.1c).

každá má svou souhlásku, asimilovalo k následující souhlásce, a namísto zdvojeného **שׁשׁ** je psáno pouze jedno **שׁ** se silným dāġeš uprostřed (srov. změnu předpony in- u slov začínajících souhláskou l, m nebo r);

b) *charakterizující dāġeš* (lat. dāġeš forte characteristicum). V tzv. intenzivních kmenech neboli slovesných rodech pi'el a pu'al, stejně jako v reflexivním kmeni hitpa'el (kap. 51) dochází k charakteristickému zdvojení prostřední souhlásky. Příklad: od základního kmene **שׁקף** (bāqāš) se vytvoří pi'el **שׁקַשׁ** (biqqeš), který má charakterizující dāġeš v písmenu **ק**;

c) *libozvučné dāġeš* (lat. dāġeš forte euphonicum). Někdy je slovo zdvojeno z důvodu snadnější či plynulejší výslovnosti – například u **לֵךְ-נָא** „pojd, přece“.

Poznámky:

1. V případě, že například již zmíněná předložka **בְּ** předchází slovo začínající souhláskou z b³gaḏ kefaṭ, bude v ní mít dāġeš dvojí funkci. Jednak to bude normální slabé dāġeš, poukazující na raženou výslovnost souhlásky, a zároveň bude znamenat kompenzující dāġeš, zdvojující souhlásku náhradou za asimilované **ב**.

2. Jindy zase, začíná-li slovo po předložce **בְּ** laryngálou nebo písmenem **ר**, které nelze zdvojit, prodlužuje se předcházející samohláska – ḥîreq se mění v cêrê (první slabika, která by normálně byla zavřená zdvojením následující souhlásky, bude otevřená, a ta má obvykle – srov. kap. 2 – dlouhou samohlásku). Například: „od muže“ se řekne **מֵאִישׁ** (z původního **אִישׁ בֶּן**), „od zlého“ zase **מֵרָע** (z původního **רָע בֶּן**).

Závěr: Dāġeš je tečka uvnitř písmene. Rozlišuje se:

1. slabé dāġeš, které se píše ve skupině souhlásek b³gaḏ kefaṭ, přičemž naznačuje, že se tyto souhlásky vyslovují raženě;
2. silné dāġeš, které zdvojuje všechny souhlásky kromě laryngál a **ר**.

9. MAPPÎQ

Je-li písmeno **ה** na konci slabiky bez samohlásky, například ve slově **מָה** (mā^h), je většinou němé – jde o samohláskové písmeno (srov. kap. 1). Jsou však případy, kdy je třeba takové **ה** vyslovit jako souhlásku (české neznělé „h“). V tom případě se v **ה** píše tečka, zvaná **מַפְּיָק** (mappîq), česky „vynášející“.

Například: **סוּס** (sūs) znamená „kůň“. „Klisna“ je **סוּסָה** (sūsā^h). Avšak „její kůň“ se musí napsat **סוּסָהּ** a vyslovit (sūsā^h). Podobně i ve slovese **נָבַהּ** (gāvah) „byl vysoký“ je třeba „h“ vyslovit.

10. RĀFE^h

רַפֵּה (rāfe^h), v překladu „zjemnění, změkčení“, je ležatá čárka nad písmenem, která upozorňuje, že v tomto písmenu bylo záměrně vynecháno silné dāġeš. Například „hledali“ se řekne **בִּקְשׁוּ** (biqq³šû) s charakterizujícím dāġeš v **ק** (viz kap. 8). Pro libozvučnost se však může též napsat **בִּקְשׁוּ**, a v tom případě se čte „biq³šû“. Rāfe^h se klade také nad hlásku **ה** a upozorňuje, že tato hláska nemá mappîq. Srov. **מַלְכָּה** „královna“ a **מַלְכֵּהּ** „její král“. V tiscích je však tato značka vzácná.

Poznámka: U často používaných slov (jako například „a byl“ **וַיְהִי**) se někdy dokonce dāġeš vynechá aniž by bylo nahrazeno pomocí rāfe^h, takže se píše **וַיְהִי** bez rāfe^h, ale za paťah se přidá meteg, který ukazuje, že š³wā' je znělé (viz kap. 3), nebo se píše jednoduše **וַיְהִי**.

11. NĚMÉ SOUHLÁSKY

Hlásky **א** **ה** **י** ztrácejí někdy svou souhláskovou povahu a pouze „odpočívají“ v předcházející samohlásce, tj. nevyslovují se.

Příklady:

1. „Bůh“ se řekne **אֱלֹהִים**, chceme-li však říci „Bohu“, pak předešleme předložku **לְ**. Vznikne slovo **לְאֱלֹהִים** (podle poznámky o složeném š³wā', viz kap. 5). Protože však **א** se po předchozí samohlásce nebude vyslovovat, ztratí pod sebou složené š³wā' a samohláska s³gôl se prodlouží na cêrê. Vznikne tedy slovo **לְאֱלֹהִים** (lê'lôhîm), viz kap. 17.1e). V tomto slově se také nevysloví **י** po samohlásce ḥîreq.

2. Předchází-li předložka **לְ** slovu **יְהוּדָה** (j^hûḏā^h), dostaneme **לְיְהוּדָה**. Z obou š³wā' je pak ḥîreq, a **י** je němé: **לְיְהוּדָה** (lîhûḏā^h). Přitom se ani **ה** po qāmece nevysloví. Stejně **בְּ** a **יְרוּשָׁלַיִם** dává **בִּירוּשָׁלַיִם** (vzniká î).

3. Při rychlém vyslovení slova „smrt“ **מָוֶת** ve spojení s následujícím slovem (například „Mojžíšova smrt“) se s³gôl změnil na š³wā' (**מָוֶת**). Tento tvar se však ihned změnil na **מֹוֶת** (zde v sousloví **מֹוֶת-מֹוֶת**), kdy **ו** se nevysloví a „odpočívá“ v ḥôlem.

4. Podobně: **מִי** (mî), **מֵי** (mê), **לִי** (lî), **לוֹ** (lô), **לֹא** (lô'), **סוּסֵיךָ** (sūsêchā) aj.

^{10.1} **וַיְהִי** je vlastně normální tvar, ale bude-li tento výraz připojen pomocí maqqeš k jedno-slabičnému nebo dvojslabičnému slovu s přízvukem mîl'êl, dostává se **וַיְהִי** o dvě místa dále od přízvukné slabiky a dostává meteg. Proto **וַיְהִי לָהֶם**, **וַיְהִי מִשָּׁה**, **וַיְהִי כֵן**, ale **וַיְהִי-עָרַב**.

Poznámka: Jestliže hlásky י a ל tvoří s tzv. heterogenní samohláskou dvojhlásku (tj. יִ, יְ, יִי, יִי a לִ, לְ, לִי, לִי, לִי – srov. kap. B a C), ponechávají si svou souhláskovou povahu a vyslovují se, jako např.: דַּי (daj), קָנִי (qānīj), קוֹ (qaw), גִּי (gōj), פִּי (pīw). U זֶה (ze^h) je ה němé¹ – pozn. překl.

12. LARYNGÁLY

Laryngály אהחע mají mnoho zvláštností:

1. Nepřipouštějí silné dāgēš (viz kap. 8.2), místo toho se náhradně prodlouží předcházející samohláska. z מֶן אָדָם vznikne מֶן אָדָם.

2. Mají zálibu v samohlásce paṭaḥ, která bývá pod nimi a někdy i před nimi. Např. podstatné jméno מֶלֶךְ „král“ je segolatum, tj. podstatné jméno, které má v obou slabikách s²gōl (viz kap. 44), ale זֶבֶח „oběť“, které patří do stejné skupiny, avšak končí laryngálou, se nenapíše זֶבֶח, protože laryngála ח „vyžaduje“ paṭaḥ. Podobně נָעַר „chlapec“ místo נָעַר.

3. Laryngály nepřijímají jednoduché š³wa, ale složené (kap. 5b). Tak např. plurál od יָשָׁר „přímý“ je יָשָׁרִים, ale plurál podobného slova začínajícího laryngálou – חָכָם „moudrý“ – bude חָכָמִים a nikoli חָכָם, jak by se mohlo očekávat.

4. סוּס „kůň“ je podstatné jméno, kde je mezi dvěma souhláskami šūreq. Podobné slovo „vítr“ se nepíše רוּחַ, ale רוּחַ (rūaḥ), protože se před laryngálou v koncové přízvukné slabice ozve po dlouhé samohlásce paṭaḥ, kterému se říká *vplížené* paṭaḥ (lat. furtivum). Stejně infinitiv od שָׁמַע „slyšel“ je שָׁמַע (š³mōa⁴).

Závěr: K laryngálám se řadí tyto souhlásky: אהחע. Často se k nim ještě přidává (ač není laryngálou) ר, neboť má podobné vlastnosti.

1. Nepřipouštějí silné dāgēš, protože je nelze zdvojit. Místo toho se prodlouží předcházející samohláska.

2. Mají zálibu v samohlásce paṭaḥ.

3. Píše se pod nimi složené š³wā místo jednoduchého.

4. Po přízvukné slabice s dlouhou samohláskou se pod ně vplízí paṭaḥ.

^{11.1} Vysvětlivka překladatele: (^h) však prodlužuje samohlásku, takže výslovnost e^h je ě.

^{12.1} Podobně u písmena ר (pozn. 2 v kap. 8).

13. AKCENTY

První dva verše hebrejské Bible se píší takto:

1 בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:

2 וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוֹ וָבֹהוּ וְחָשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם

Nehledě na samohlásky, má zde každé slovo nad sebou nebo pod sebou nějaké znaménko. Tato znaménka se nazývají akcenty a slouží:

1. k vyznačení přízvukné slabiky při četbě nebo zpěvu. V prvních třech slovech prvního verše je přízvuk na poslední slabice (milra⁴) – viz kap. 4, ale u slova וְהָאָרֶץ a הַשָּׁמַיִם je přízvuk na předposlední slabice (mil'ēl)¹;

2. jako interpunkční znaménka k označení logických částí (např. poloviny a konce) verše. Z tohoto hlediska se dělí do dvou skupin, přičemž znaménka první skupiny vyjadřují přerušení, druhé pokračování². Dva nejvýznamnější rozlučovací akcenty jsou:

a) akcent na konci verše se jmenuje סִלּוּק (sillûq) „konec“. Je to krátká svislá čárka pod souhláskou. (Pozor na podobnost se znaménkem meteg! Sillûq se ovšem může vyskytovat *pouze* na konci verše pod přízvuknou slabikou.) Slovo s tímto akcentem je tedy vždy poslední ve verši a za ním následuje סוֹף פְּסוּק (sôf pāsûq) „konec verše“, což je znaménko podobající se naší dvojtečce (:), které slouží jako tečka za větou;

b) znaménko אֶתְנַחַּ (atnāḥ) „oddech“ a označuje logický konec první poloviny verše;

3. jako noty s významem hudebním, kdy označují klesání a stoupání melodie.

Upozornění: Sillûq a meteg se mohou vyskytovat pohromadě, jako např. ve slově מִוְהָאָדָם מֵתֵג. Meteg se však nikdy nevyskytne pod přízvuknou slabikou a sillûq zase nemůže být mimo poslední slovo verše.

Závěr: Přízvuky označují: 1. přízvuknou slabiku, 2. interpunkci a 3. noty s hudebním významem.

¹ V mluvnících se všechny akcenty běžně označují šipkou nad přízvuknou slabikou. Jelikož většina slov má přízvuk milra⁴, označují se jen slova s přízvukem mil'ēl.

² Obvykle se jim říká *rozlučovací* a *slučovací* akcenty. Úplný seznam akcentů je na konci knihy v dodatku 2.

14. PAUZA

Běžná mluva má tendenci prodloužit slabiku označenou znaménkem sillûq nebo 'atnâh, popř. jiným rozlučovacím akcentem (viz předch. kap.). Tomuto jevu se říká, že slovo je v pauze. Např. „voda“ se řekne מַיִם, ale v pauze se píše מֵיִם nebo מִיִם. Vidíme, že se patah změnilo v qāmeç. Podobně např. שָׁמַר „střežil“ se změnil na שָׁמַר či שָׁמַר. O tvarech v pauze se více dovíme v kap. 64.

15. K^oTĪV A Q^oRÊ

Jednou ze zajímavostí hebrejsky tištěných Biblí je, že opravy chyb zjištěných v textu jsou provedeny na okraji stránky nebo v poznámkách pod čarou, ale nikdy ne v textu samotném. Tak je tomu i u chyb naprosto zjevných. Odpor k jakýmkoli změnám přímo v textu má důvod ve zcela zvláštní úctě k Písmu svatému, a je to zároveň obrana proti manipulaci s ním.

Klasický případ je známé místo Jer 42, 6. Tam čteme nesmyslné slovo אֲנִי. Chyba vznikla nesprávným zápisem osobního zájmena „my“ אֲנִי. Ačkoli se jedná o zjevný omyl, opisovači slovo אֲנִי místo אֲנִי v textu ponechali a čtenář, pokud chce číst správně, musí pohlédnout na okraj stránky či do poznámky pod čarou, kde je vytištěn správný tvar. Místo כְּתִיב (k^otīv), česky: „toho, co je psáno“, je „nutno číst“, hebrejsky קִרְיָ (q^orê), něco jiného, totiž v poznámce opravený text. Odtud název tohoto jevu. Když se později zavedla znaménka samohlásek, psala se znaménka správného slova do chybného slova uvnitř textu; v našem případě se pod chybné souhlásky zapsala znaménka אֲ - אִ, takže vzniklo ono nesmyslné slovo אֲנִי.

Podobně slova s hrubým a vulgárním významem bývají takto v q^orê nahrazována přijatelnějšími a v k^otīv jsou doplněna znaménka, která by patřila do q^orê.

Existují dva zvláštní případy tzv. stálého q^orê (lat. q^orê perpetuum).

1. *Boží jméno* se v textu vyjadřuje tetragramem יהוה. Toto jméno bylo tak posvátné, že se prakticky neříkalo a q^orê k němu bylo אֲדֹנָי ('aḏōnāi)¹, což znamená „Pán“. Pro častý výskyt slova je běžným zvykem v tištěných heb-

^{15.1} V kumránských svitcích Izaiáš se q^orê Božího jména obvykle píše nad k^otīv, čili יהוה. Tento způsob nahrazování je raný, z období, kdy se začínala používat samohlásková znaménka.

rejských Biblí v tomto případě q^orê neuvádět a jen v k^otīv označit, jaké samohlásky q^orê má. Nepoučený čtenář by tak ovšem mohl být v pokušení číst neexistující slovo הִוָּה (j^ohōvā^b)³.

2. *Ženské osobní zájmeno singuláru* הִיא (hî') „ona“ se v Tóře někdy píše (jako k^otīv) הִוא. Tento tvar snad vznikl záměnou ženského a mužského rodu tohoto zájmena⁴; הִוא (hû') je česky „on“. Je však třeba toto slovo číst הִיא.

Poznámka: V liturgickém textu užívaném v synagogální bohoslužbě jsou chybná slova – tedy k^otīv – v textu rovněž ponechána, ale nikde není napsána oprava – q^orê. Očekává se, že čtenář je v Bibli zběhlý, a že je sám schopen rozpoznat a správně přečíst chybný text; samohlásky vůbec nejsou značeny.

16. ČLEN

V hebrejštině neexistuje neurčitý člen (nějaký, jakýsi, jeden – viz česká cvičení 2.1, 2.3 a 31.6; žádný – u záporu – viz cv. 3.9).

1. Určitý člen zněl původně הַ (podobně jako arabské 'al). Po spojení s podstatným jménem vzniklo např. הַמֶּלֶךְ král, ל se asimilovalo k následující souhlásce, která se tím zdvojila – dostala silné dāgēš: הַמֶּלֶךְ. Před běžnou souhláskou je tedy členem ה, s následným silným dāgēš.

2. Začíná-li slovo laryngálou (אֶהוּ) nebo ר, které nepřipouštějí silné dāgēš, mění se pod ה samohlásky:

a) před „slabými“ laryngálami (אֶ) a před ר vzniká ה (patah se prodloužilo v qāmeç):

א	světlo	אֹר	to světlo	הָאֹר	člověk	אָדָם	ten člověk	הָאָדָם
ע	oko	עֵין	to oko	הָעֵין	město	עִיר	to město	הָעִיר
ר	hlava	רֹאשׁ	ta hlava	הָרֹאשׁ	noha	רֵגֶל	ta noha	הָרֵגֶל

^{15.2} Složené š'wā', které bylo pod laryngálou אֶ ve slově אֲדֹנָי, se přeměnilo v jednoduché š'wā' pod א v k^otīv הִוָּה.

^{15.3} Odtud nesprávné české Jehova.

^{15.4} Předtím, než se pro samohlásky začala používat samohlásková písmena (viz kap. 1), psalo se הִוא i הִיא stejně: הָא.

^{16.1} Meteg je ve druhé slabice před přízvukem (kap. 4).

b) před „silnými“ laryngálami הַח je člen הַ opět bez silného dāgeš (dá se říci, že je už implicitně obsaženo v drsném zvuku těchto laryngál):

הַ	palác	הַיִּכָּל	ten palác	הַהֵיכָל	sláva	הוֹר	ta sláva	הַהוֹר
חַ	tma	חָשֶׁךְ	ta tma	חַחָשֶׁךְ	sen	חָלוֹם	ten sen	חַחָלוֹם

c) stojí-li člen před הַ nebo před nepřízvučným עַ a הַ, má tvar הַ:

mudrc	חָכֵם	ten mudrc	הַחָכֵם	hory	הָרִים	ty hory	הַהָרִים
síla	חֵיל ²	ta síla	חַחֵיל	prach	עָפָר	ten prach	חַעָפָר

d) před přízvučným הַ nebo עַ je člen הַ – jako ad a):

הַ	hora	הָר	ta hora	הַהָר	k hoře ⁴	הָרָה	k té hoře	הַהָרָה
עַ	silný	עָז	ten silný	חַעָז	nepravost	עוֹל	ta nepravost	חַעוֹל

Závěr: Člen se píše

1. před běžnými hláskami (s výjimkou ר) jako הַ, s následným silným dāgeš (הַמֶּלֶךְ),

2. bez následujícího silného dāgeš

a) před „slabými“ laryngálami עַ nebo před ר jako הַ,

b) před „silnými“ laryngálami חַח jako הַ (například חַחָשֶׁךְ),

c) před הַ nebo před nepřízvučnými הַ a עַ jako הַ (např. חַעָפָר, חַהָרִים, חַהָרָה);

d) před přízvučnými הַ a עַ jako הַ (např. חַהָר, חַעָז, חַעוֹל).

Poznámka ke cvičení 1: „Ten muž řekl“ se vyjádří v hebrejštině „Řekl ten muž“ בָּרָא אֱלֹהִים „Bůh stvořil“ je podobně „Stvořil Bůh“ בָּרָא אֱלֹהִים. V hebrejštině tedy sloveso je před podmětem; toto je běžné pořadí. (Uvidíme později, že podmět je před slovesem tehdy, je-li na něm zvláštní důraz, např. „ten muž řekl“ je tedy בָּרָא אֱלֹהִים.)

¹ Meteg je ve druhé slabice před přízvukem (kap. 4).

² Toto je tvar slova חֵיל v pauze (kap. 14).

³ Vysvětlivka překladatele: Jde o tvar v pauze (jinak הָר); se členem הַהָר i mimo pauzu.

⁴ Viz kap. 35.

⁵ Vysvětlivka překladatele: Jde o tvar v pauze (jinak הָרָה); se členem הַהָרָה i mimo pauzu.

CVIČENÍ 1

stvořil	בָּרָא	město	עִיר	král	מֶלֶךְ
řekl	אָמַר	Bůh	אֱלֹהִים	den	יוֹם
přišel	בָּא	prach	עָפָר	noc	לַיְלָה
do, na	אֶל	tma	חָשֶׁךְ	světlo	אוֹר
z, od	מִן	hlava	רֹאשׁ	muž, člověk	אָדָם
a	וְ	chrám, palác	הֵיכָל	země, půda	אֲדָמָה

(1) מֶלֶךְ, הַמֶּלֶךְ (2) יוֹם, הַיּוֹם (3) לַיְלָה, הַלַּיְלָה (4) אוֹר, הָאוֹר
(5) עִיר, הָעִיר (6) רֹאשׁ, הָרֹאשׁ (7) חָשֶׁךְ, הַחָשֶׁךְ (8) הֵיכָל, הַהֵיכָל
(9) עָפָר, הָעָפָר (10) הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה (11) הָאוֹר וְהַחָשֶׁךְ
(12) מֶלֶךְ וָאָדָם, הַמֶּלֶךְ וְהָאָדָם (13) אֲדָמָה וְעָפָר, הָאֲדָמָה
(14) עִיר וְהֵיכָל, הָעִיר וְהַהֵיכָל (15) בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם
(16) בָּא הַמֶּלֶךְ מִן הַהֵיכָל (17) אָמַר אֱלֹהִים אֶל-
הָאָדָם (18) וְאֶל-הָעִיר בָּא הַמֶּלֶךְ (19) בָּרָא אֱלֹהִים אוֹר מִן-
הַחָשֶׁךְ

Poznámka k překladům z češtiny do hebrejštiny:

Formulace jsou přizpůsobeny hebrejskému znění, zvláště syntax. Proto věty nejsou ukázkou dobrého českého překladu. V závorce jsou uvedena slova, jež vyžaduje čeština, nebo návrh gramatického tvaru. Výrazy v závorce s rovnítkem usnadňují překlad do hebrejštiny.

1. noc, (ta) noc – 2. den, (ten) den – 3. člověk, (ten) člověk – 4. Bůh, (náš) Bůh – 5. země, (ta) země – 6. chrám, (ten) chrám – 7. temnota, (ta) temnota – 8. prach, (ten) prach – 9. Bůh a (ten) král. – 10. (Ten) chrám a (to) město. – 11. (Ten) člověk a (ta) země. – 12. (Ta) temnota a (to) světlo. – 13. Stvořil člověka ze země. – 14. Bůh řekl králi. – 15. Ten člověk přišel do města. – 16. Přišla noc a temnota. – 17. A člověku Bůh řekl. – 18. Král vyšel z města. – 19. Do prachu. – 20. Z chrámu.

(Pozn. překl.: Ukazovací zájmeno je pomůckou pro těžko rozlišitelné případy. Bezpečnějším ukazatelem je větná souvislost.)

⁶ Např. וְאָדָם, podrobně viz kap. 21.

⁷ Zde je meteg, protože tato slabika je druhá před přízvukem.

17. NEODLUČITELNÉ PŘEDLOŽKY ל, כ, ב

ל (náhražka dativu) je „k“, כ „v“ a „jako“.

Tyto předložky (כ) není předložka, ale částice – pozn. překladatele) neexistují jako oddělená (samostatná) slova, nýbrž se připojují – podobně jako člen – ke slovům, k nimž patří. Proto se nazývají *neodlučitelné předložky*.

Zdá se, že

ל je základem slova אֵל „k“

כ je základem zastaralého významu „uvnitř“ slova בֵּית²

כ je pak základem slova כֵּן „tak, tedy“

(1)

Vokalizace je u neoddělitelných předložek tato:

a) Normálně je pod touto předložkou š'wā', např.:

král מֶלֶךְ	králi לְמֶלֶךְ	v králi בְּמֶלֶךְ	jako král כְּמֶלֶךְ
muž אָדָם	muži לְאָדָם	v muži בְּאָדָם	jako muž כְּאָדָם

b) Je-li neodlučitelná předložka předponou slova, jež samo začíná š'wā' (např. שְׁמוּאֵל), pak se ze š'wā' pod předložkou, protože dvě š'wā' nemohou být za sebou na začátku slova (viz pozn. 2 v kap. 5), stává ħîreq. Tedy nikoliv לְשְׁמוּאֵל, ale לְשִׁמוּאֵל „Samuelovi“ atd.:

Samuel שְׁמוּאֵל	Samuelovi לְשִׁמוּאֵל	v Samuelovi בְּשִׁמוּאֵל	jako Samuel כְּשִׁמוּאֵל
králové מְלָכִים	králům לְמְלָכִים	v králích בְּמְלָכִים	jako králové כְּמְלָכִים

c) Zvláštním případem je slovo začínající na י, jako je יהוּדָה „Juda“. „Judovi“ by se mělo napsat לְיְהוּדָה, souhláska י však ztratí svůj souhláskový charakter (š'wā' začne „odpočívát“ v samohlásce ħîreq); slovo se proto píše לְיְהוּדָה. Stejně se chová i slovo יְרוּשָׁלַיִם „Jeruzalém“:

Judovi לְיְהוּדָה	v Judovi בְּיְהוּדָה	jako Juda כְּיְהוּדָה
Jeruzalému לְיְרוּשָׁלַיִם	v Jeruzalémě בְּיְרוּשָׁלַיִם	jako Jeruzalém כְּיְרוּשָׁלַיִם

d) Další zvláštní případ nastane, když je neodlučitelná předložka spojena se slovem začínajícím laryngálou (která pod sebou připouští jen složené š'wā'),

¹ אֵל nebo אֵל.

² Vysvětlivka překladatele: běžný význam je „dům“ (vázaný stav – viz kap. 23 – od בֵּית).

³ Obvykle se vyskytuje ve tvaru יְרוּשָׁלַיִם.

jako např. אֲרִי „lev“. Kombinace לְאֲרִי je nemožná z téhož důvodu jako ad b). Předložka v takovém případě přijme odpovídající krátkou samohlásku (opět viz pozn. 2 v kap. 5.2), zde פֶּאֱרִי. Tedy:

lev אֲרִי	lvu לְאֲרִי	ve lvu פֶּאֱרִי	jako lev כְּפֶאֱרִי
Edom אֶדוֹם	Edomu לְאֶדוֹם	v Edomu פֶּאֶדוֹם	jako Edom כְּפֶאֶדוֹם

e) Výjimku k bodu d) tvoří podstatné jméno אֱלֹהִים „Bůh“. Nedostaneme לְאֱלֹהִים, ale laryngála א ztratí svůj souhláskový charakter (viz kap. 11.1) a začne „odpočívát“ (přestane se vyslovovat) v předchozí samohlásce. Slovo s předložkami bude tedy vypadat takto:

Bohu לְאֱלֹהִים	v Bohu בְּאֱלֹהִים	jako Bůh כְּאֱלֹהִים
-----------------	--------------------	----------------------

f) Boží jméno (יְהוָה k'ṭîv) s předponami nabývá zvláštních tvarů, neboť musíme mít na zřeteli, že dané slovo má své q'rê אֲדֹנִי. Takže:

Hospodin יְהוָה (čteme אֲדֹנִי)	Hospodinu לְיְהוָה (čteme אֲדֹנִי)
v Hospodinu בְּיְהוָה (čteme אֲדֹנִי)	jako Hospodin כְּיְהוָה (čteme אֲדֹנִי)

g) Bezprostředně před přízvuknou slabikou přijímá občas neodlučitelná předložka samohlásku qāmeṣ (např. מַיִם לַמַּיִם „vody vodám“ „sedět“).

(2)

Neodlučitelná předložka před členem

Je-li neodlučitelná předložka připojena ke slovu se členem, pak ה ze členu vypadne (protože bylo v mluvě málo slyšitelné), a jeho samohláska se přidá pod předložku. Tak se „tomu králi“ napíše לְכֹלֶל, ač bychom snad očekávali לְהִמְלִיךְ. Stejně tak „muži“ לְאָדָם, „ve tmě“ בְּחֹשֶׁךְ, „do prachu“ לְעָפָר.

Jako לְהִ se změní na ל, tak בְּהִ přejde v ב a כְּהִ v כ. Úplně obdobně jako לְהִ se změní na ל, tak בְּהִ přejde v ב a כְּהִ v כ a jako לְהִ se změní na ל, tak בְּהִ přejde v ב a כְּהִ v כ.

(3)

Предложка מן

Tato předložka tvoří obvykle předponu ke slovům bez členu. Tím se stává neodlučitelnou a její vokalizace vypadá takto:

⁴ Tvar v pauze (kap. 14).

a) před běžnými souhláskami se ך z předložky asimiluje k následující souhlásce a ta se zdvojí (dostane silné kompenzující dāgeš). Tak ze slova מְשֹׁאֵל a předložky מִן dostaneme spojení מִשְׁשֹׁאֵל namísto očekávaného מִן־שֹׁאֵל.

Podobně: „od krále“ מִמֶּלֶךְ, „ode dne“ מִיּוֹם, „od noci“ מִלַּיְלָה;

b) před laryngálami a souhláskou ך se místo silného dāgeš v první souhlásce (která je zde nemůže přijmout) prodlouží samohláska pod ך. Tak místo מִן־אָדָם „z člověka“ budeme psát מִן־אָדָם. Stejně tak „z města“ מִן־עִיר, „ze tmy“ מִן־חָשֶׁךְ, „z hlavy“ מִן־רֹאשׁ;

c) před členem může předložka zůstat oddělená jako např. מִן־הַמֶּלֶךְ „od toho krále“, nebo se může se substantivem spojit. Pak vypadá tvar takto: מִן־הַמֶּלֶךְ, rovněž tak „z toho prachu“ מִן־הַחֹמֶר; podoba členu se nezmění.

Poznámka: Neodlučitelná předložka tvoří spolu se členem jedinou slabiku. Když se potom v rychlém spádu řeči ה nevysloví, zůstane jeho samohláska pod předložkou. Toto se však nemůže stát u předložky מִן, protože tato již sama o sobě tvoří slabiku. Proto v tomto případě člen nevypadá.

Závěr:

1. Neodlučitelné předložky ל, כ, ב se vokalizují takto:

a) Běžně mají šׁwā: לְמֶלֶךְ.

b) Před šׁwā dostávají ĥíreq: לְשִׁמּוּאֵל.

c) Před י mají rovněž ĥíreq, ale šׁwā pod י zmizí: לְיִהוּדָה.

d) Před složeným šׁwā dostávají odpovídající krátkou samohlásku: לְאִירִי.

e) Před אֱלֹהִים mají cērē a šׁwā pod א zmizí.

f) Před יהוה mají samohlásku odpovídající složenému šׁwā v q'rē אֲדֹנָי, tedy לְיִהוּה.

g) Před přízvučnou slabikou mívají samohlásku qāmeç: לְשִׁבְתָּ.

2. Pokud jsou tyto předpony následovány slovem se členem, pak ה tohoto členu vypadne a jeho samohláska se přesune pod předložku: לְמֶלֶךְ, לְעֶפְרָיִם, לְאָדָם.

3. Pokud se předložka מִן stane neodlučitelnou, pak se mění:

a) před všemi souhláskami kromě laryngál a ך na ך, po němž následuje silné dāgeš, př. מִן־לֶךְ;

b) před laryngálami a ך na ך: מִן־אָדָם, מִן־רֹאשׁ;

c) před členem na ך a člen zůstane nezměněn: מִן־הַמֶּלֶךְ, מִן־הָאָדָם.

CVIČENÍ 2

(za)volał, nazval קָרָא	nebesa שָׁמַיִם	Samuel שְׁמוּאֵל
dal נָתַן	slovo, věc דָּבָר	národ, lid עַם
viděl רָאָה	žena, manželka אִשָּׁה	ten lid הָעָם
chodil הִלָּךְ	ne לֹא ²	Jahve (pán), Hospodin יְהוָה ²

- (1) מֶלֶךְ, לְמֶלֶךְ, מִן־הַמֶּלֶךְ, לְמֶלֶךְ, מִן־הַמֶּלֶךְ (2) אָדָם, פָּאָדָם, מִן־הָאָדָם, פֶּאָדָם, מִן־הָאָדָם (3) הַחֵיכָל, בְּהֵיכָל, מִן־הַחֵיכָל (4) הַחֶשֶׁךְ, לְחֶשֶׁךְ, פֶּחֶשֶׁךְ (5) עֶפְרָיִם, מִן־הָעֶפְרָיִם, בְּעֶפְרָיִם (6) אֱלֹהִים, מִן־הָאֱלֹהִים, בְּאֱלֹהִים (7) יְהוָה, לְיְהוָה, מִן־הָאֱלֹהִים (8) אֲדָמָה, פֶּאָדָמָה, מִן־הָאֲדָמָה (9) שְׁמוּאֵל, לְשִׁמּוּאֵל, מִן־הָאֲדָמָה (10) קָרָא אֱלֹהִים לְאֹרֶן יוֹם וְלַחֶשֶׁךְ קָרָא לְיִלְהָ (11) הִלָּךְ הָעָם בְּחֶשֶׁךְ וְלֹא רָאָה אֹרֶן (12) נָתַן שְׁמוּאֵל מֶלֶךְ לָעָם (13) מִן־הַשָּׁמַיִם רָאָה יְהוָה (14) בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם מִן־הָעֶפְרָיִם (15) אָמַר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם: בָּא הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעִיר (16) קָרָא אֱלֹהִים לְשִׁמּוּאֵל בְּלִילָה (17) נָתַן אֱלֹהִים אֶשָּׁה לְאָדָם (18) יְהוָה מֶלֶךְ בְּשָׁמַיִם (19) הִלָּךְ אֶל־הַחֵיכָל בְּלִילָה (20) נָתַן אֱלֹהִים אֹרֶן לְאָדָם וְלֹאֶשָׁה (21) לֹא אָמַר הַמֶּלֶךְ לְשִׁמּוּאֵל דָּבָר (22) קָרָא שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה (23) לֹא נָתַן יְהוָה אֹרֶן לָעָם (24) הִלָּךְ שְׁמוּאֵל בְּעִיר (25) רָאָה יְהוָה בְּשִׁמּוּאֵל רֹאשׁ לָעָם

⁶ Zápornka předchází slovo, které popírá; např. לֹא רָאָה „neviděl“.

⁷ Je lepší nechat toto slovo bez vokalizace a překládat je běžným: „Pán“, „Hospodin“.

⁸ U tvaru v pauze se samohláska v přízvučné slabice prodlouží (kap. 14).

⁵ ה ve členu je laryngál, proto předcházející předložka má podobu ך.

1. den, v (jeden) den, od (jednoho) dne, ten den, v ten den, od toho dne – 2. žena, k ženě, od ženy, ta žena, (k) té ženě, od té ženy – 3. město, jako město, z (nějakého, jakéhosi) města, (to) město, jako to město, z toho města – 4. (ta) temnota, v (té) temnotě, z (té) temnoty – 5. Bůh, k Bohu, od Boha – 6. (ta) hlava, v hlavě, z hlavy – 7. prach, jako prach, z toho prachu – 8. Samuel, v Samuelovi, od Samuela. – 9. Hospodin dal světlo na (=v) nebesích⁹. – 10. Člověk vzešel z prachu a žena z muže. – 11. Bůh zavola (na) krále v noci⁹. – 12. Král chodil po (= ve) městě a neviděl. – 13. Bůh dal lidem ve městě světlo (srovnat slovosled). – 14. Král zavola (na) Samuela, ale (= a) Samuel nešel. – 15. Lid volal v temnotě k Hospodinu (slovosled). – 16. Bůh stvořil muže a ženu. – 17. Král přišel k Samuelovi v noci⁹. – 18. Řekl Hospodin Samuelovi. – 19. Král viděl v chrámu (nějakou) ženu (slovosled).

18. PODSTATNÉ A PŘÍDAVNÉ JMÉNO V SINGULÁRU

(1)

sg. m.	kůň	סוס	muž	איש	prorok	נביא	král	מלך
sg. f.	klisna	סוסה	žena	אשה	prorokyně	נביאה	královna	מלכה

Zde jsou čtyři podstatná jména v singuláru mužského a ženského rodu. Maskulina se nevyznačují žádnou zvláštní koncovkou, feminina jsou zakončena u nich vždy přízvučnou koncovkou הָ¹.

sg. m.	dobry	טוב	zly	רע	veliky	גדול	vysoky	רם
sg. f.	dobra	טובה	zla	רעה	velika	גדולה	vysoka	רמה

Zde je uvedeno totéž pro přídavná jména; koncovka הָ má též účel^{2,3}.

(2)

a) Kdykoli přídavné jméno rozvíjí nějaké podstatné jméno, klade se *za ně*, a shoduje se s ním v čísle a rodě. Např.: „dobry muž“ איש טוב, „dobrá žena“ אשה טובה⁴.

^{17,9} U tvaru v pauze se samohláska v přízvučné slabice prodlouží (kap. 14).

^{18,1} לֵיִל má přízvuk jinde, neboť není ženského rodu. Je to delší forma slova לֵיל (jde o sg. m.). Podobně i nepřízvučná koncovka הָ v kap. 35 nemá nic společného s rodem, ale je to stará akuzativní koncovka. Některé sg. f. také končí na ת.

^{18,2} Sg. f. některých přídavných jmen končí na ת.

^{18,3} Prozatím můžeme opominout změny ve vokalizaci, které nastanou, připojí-li se navíc slabika הָ. Vysvětlení je v kap. 19.

^{18,4} Nejprve se vyjádří hlavní myšlenka, a teprve pak je upřesněna.

b) Pokud má podstatné jméno člen⁵, bude ho mít také rozvíjející jméno přídavné: „ten dobry muž“ הַטוב האיש, „tomu dobrému muži“ הַטוב האיש, „můj dobry muž (manžel)“ אִישִׁי הַטוב, „ta dobrá žena“ הַטובה האשה.

c) V hebrejštině se „ten muž je dobry“ vyjádří טוב האיש nebo טוב האיש; „ta žena je dobrá“ se řekne הטובה האשה a někdy טובה האשה.

Poznámka: Hebrejšтина nevyjadřuje přítomný čas slovesa být; ten je potřeba vyrozumět ze souvislosti. Uvedené příklady pak naznačují, že pokud má přídavné jméno ve větě funkci přísudku, píše se toto jméno před jménem podstatným nebo za ním⁷, nikdy však nemá člen.

Závěr: Podstatná a přídavná jména ženského rodu končí přízvučným הָ⁸. Přídavné jméno se píše za podstatným, které rozvíjí, a shoduje se s ním v rodě a čísle. Pokud podstatné jméno má člen, má jej i jméno přídavné. Jako přísudek ve větě nemá přídavné jméno člen a píše se před nebo za podstatným jménem.

Poznámka ke cvičení 3: Třetí os. sg. f. u perfekta⁹ pravidelných sloves se tvoří stejně jako sg. f. přídavného jména přidáním koncovky הָ ke tvaru perfekta 3. os. sg. m.:

řekl	אמר	zvolal	קרא	dal	נתן	šel	הלך
řekla	אמרה	zvolala	קראה	dala	נתנה	šla	הלכה

Z pozn. ke cv. 1 v kap. 16 též vyplývá, že jestliže

„muž řekl“ se vyjádří אמר האיש, potom
„žena řekla“ je אמרה האשה.

⁵ Člen je u všech podstatných jmen označujících určitou skutečnost. Srovnání např. s angličtinou není rozhodující. Při překladu je také třeba změnit slovosled (pozn. překl. – upraveno).

⁶ Viz kap. 25.

⁷ Tento alternativní slovosled se užívá ke zdůraznění podstatného jména s významem „ten muž je dobry, ta žena je dobrá“ (viz poznámku ke cv. 1 v kap. 16).

⁸ Viz vysvětlivku 18.2.

⁹ Viz kap. 29.

¹⁰ Připojí-li se přízvučná slabika הָ, zmizí samohláska pod druhou základovou souhláskou. Místo toho, že bychom řekli אִמְרָה (‘amarā), je v rychlé řeči sklon vyslovit אִמְרָה (āmārā). Všimněme si, jak meteg ukazuje, že první slabika je otevřená a že הָ se v ní vyslovuje jako „á“ (viz poznámku v kap. 7).

CVIČENÍ 3

oko	עֵין	zlo	רָעָה	že, protože, neboť, když	כִּי
moudrý	חָכָם	hlas	קוֹל	který	אֲשֶׁר
velký	גָּדוֹל	muž, člověk	אִישׁ	na, nad	עַל
dobrý	טוֹב	Mojžíš	מֹשֶׁה	on	הוּא
zlý	רָע	země, kraj	אֶרֶץ	byl; stal se.	הָיָה
		země, půda ¹¹	הָאָרֶץ		

(1) כָּלֹךְ טוֹב, הַמֶּלֶךְ הַטוֹב, טוֹב הַמֶּלֶךְ (2) אִשָּׁה טוֹבָה, הָאִשָּׁה הַטוֹבָה, טוֹבָה הָאִשָּׁה (3) דָּבָר רָע, הַדָּבָר הָרָע, רָע הַדָּבָר (4) אֶרֶץ רָעָה, הָאֶרֶץ הָרָעָה, רָעָה הָאֶרֶץ (5) אִישׁ חָכָם, הָאִישׁ הַחָכָם, חָכָם הָאִישׁ (6) הֵיכָל גָּדוֹל, הַהֵיכָל הַגָּדוֹל, גָּדוֹל הַהֵיכָל (7) טוֹב הָאוֹר וְרָע הַחֹשֶׁךְ (8) קָרָא הָעָם בְּקוֹל גָּדוֹל, יְהוֹה הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם וְעַל-הָאָרֶץ (9) קָרָא הָאִשָּׁה אֶל-הַמֶּלֶךְ הַחָכָם, טוֹב יְהוֹה לָעָם (10) הָיָה חֹשֶׁךְ גָּדוֹל עַל-הָאָרֶץ (11) רָאָה אֱלֹהִים כִּי טוֹב הָאוֹר אֲשֶׁר בָּרָא (12) הָיָה מֹשֶׁה אִישׁ גָּדוֹל בְּאָרֶץ (13) רָאָה הַמֶּלֶךְ כִּי חֹשֶׁךְ גָּדוֹל עַל-הָעִיר הָרָעָה (14) בָּאָה הָאִשָּׁה אֶל-שְׁמוּאֵל (15) אָמַר מֹשֶׁה, טוֹבָה הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוֹה לָעָם (16) בָּרָא אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם (17) גָּדוֹל הַהֵיכָל אֲשֶׁר בָּעִיר (18) הָיָה הָאָדָם בְּאֱלֹהִים (19) לֹא הָיָה כְּשִׁמוּאֵל אִישׁ חָכָם בְּאָרֶץ (20) אָמְרָה הָאִשָּׁה, טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר אָמַר הָאִישׁ הַחָכָם אֶל-הָעָם (21) בְּיוֹם אוֹר, בְּלֵילָה חֹשֶׁךְ

1. velký národ (=lid), ten velký národ, ten národ je velký – 2. dobré město, to dobré město, to město je dobré – 3. zlý den, ten zlý den, ten den je zlý – 4. moudrý král, ten moudrý král, ten král je moudrý – 5. zlé oko, to zlé oko,

¹¹ Se členem vždy הָאָרֶץ.

¹² Rozumí se „je“.

¹³ Tvar v pauze (kap. 14).

to oko je zlé. – 6. Král viděl, že temnota nad zemí (je) velká. – 7. V ten hrozný (= zlý) den nebylo ve městě světlo (slovosled) a lidé neviděli. – 8. Dobrý je Hospodin k lidu. – 9. Ve zlém městě nebyl (žádný) dobrý člověk. – 10. Král zavolal ženu, ale ona nepřišla. – 11. Lid řekl Mojžíšovi: „Není dobrá ta země, kterou dal Hospodin.“ – 12. Samuel řekl lidu: „Sám Hospodin (= Hospodin on) je králem na (= v) nebesích i na zemi.“ – 13. Mojžíš byl hlavou lidu (= nad lidem). – 14. Žena hlasitě zavolala ke králi (= ke králi [ב] velkým hlasem). – 15. To slovo, které řekl Hospodin Samuelovi. – 16. Ta dobrá žena šla do velkého chrámu, který (byl) ve městě. – 17. Dobré město mělo (= dobrému městu bylo) světlo jako den. – 18. Nebylo v zemi člověka (tak) velkého jako Mojžíš.

19. ROD A ČÍSLO PODSTATNÝCH A PŘÍDAVNÝCH JMEN

(1)

Podstatná jména

	1.	2.	3.	4.
sg. m.	kůň סוּס	prorok נְבִיאָה	vězeň אֲסִיר	hvězda כּוֹכָב
sg. f.	klišna סוּסָה	prorokyně נְבִיאָה	vězeňkyně אֲסִירָה	
pl. m.	koně סוּסִים	proroci נְבִיאִים	věžeňové אֲסִירִים	hvězdy כּוֹכָבִים
pl. f.	klišny סוּסוֹת	prorokyně נְבִיאוֹת	vězeňkyně אֲסִירוֹת	

Tyto příklady ukazují, že sg. m. nemá žádnou zvláštní koncovku, sg. f. pak končí na הָ, plurál končí v maskulinu na ים a femininum má koncovku וֹת.

Sloupec 1 představuje nejjednodušší skloňování, a to jednoslabičné podstatné jméno, které má plnou¹ samohlásku mezi dvěma souhláskami. Tato samohláska se přidáním koncovky nemění. Ke stejné skupině patří i קוֹיִן „trn“ a חוֹמָה „zeď“ s pl. חוֹמֹת a קוֹצִים aj.

Sloupec 2 představuje dvouslabičná podstatná jména, jejichž první slabika má qāmece. Přidáme-li k tomuto jménu koncovku plurálu, qāmece mizí, a je redukováno na š'wā'. Je to proto, že se přízvuk posune vpřed, a v rychlé mluvě se „spěchá“ k přízvučné slabice. Tak se נְבִיאָה mění na נְבִיאִים. Stejným způsobem je דָּבָר „slovo, věc“ v plurálu změněno na דְּבָרִים, nikoli דְּבָרִים.

Sloupec 3 představuje tentýž typ podstatného jména s tím rozdílem, že jeho první souhlásky je laryngála. Přidáme-li tedy k takovému jménu plurálovou

^{19.1} Tyto samohlásky, zapsané s použitím samohláskových písmen (viz kap. C a I), jsou „plné“ samohlásky, které se nemění, zatímco jiné samohlásky se často redukují.

koncovku, může se samohláska pod laryngálou redukovat pouze na složené š³wā' (viz kap. 5.2).

Sloupec 4 představuje dvouslabičná podstatná jména, jejichž první slabika má plnou samohlásku. Po připojení koncovky se takové jméno vůbec nezmění².

Poznámky:

1. V hebrejštině neexistuje neutrum, proto i všechny neživotné věci jsou rodu mužského či ženského.

2. Je dosti podstatných jmen ženského rodu, která nekončí na הָ. Seznámíme se s nimi postupně, ale některá z nich je možno rozeznat takto:

a) podstatná jména označující ženský rod jsou přirozeně feminina, např. אִם „matka“, אֶתֶן „oslice“;

b) ty části těla, které se vyskytují v párech, jsou rovněž feminina, např. יָד „ruka“, עֵין „oko“, רֶגֶל „noha“³;

c) jména států a měst jsou také feminina, neboť je na ně pohlíženo jako na matky jejich obyvatel, např. כְּנָעַן „Kanaán“, יְרוּשָׁלַיִם „Jeruzalém“.

(2)

Přídavná jména

	1.	2.	3.
sg. m.	dobrý טוב	velký גדול	vzpřímený ישר
sg. f.	dobrá טובה	velká גדולה	upřímá ישרה
pl. m.	dobří טובים	velcí גדולים	upřími ישרים
pl. f.	dobře טובות	velké גדולות	upřímé ישרות

Singulár maskulin se bere za základ pro tvoření ostatních čísel a rodů. Sg. f. se tvoří příponou הָ, pl. m. příponou ים, a pl. f. příponou וֹת.

Třem skupinám podstatných jmen odpovídají tři skupiny jmen přídavných: *Sloupec 1* představuje nejjednodušší druh – jednoslabičné slovo s plnou samohláskou; nemění se přidáváním přípon.

² Vysvětlivka překladatele: Ve vázaném stavu (kap. 23) a před těžkými příponami (kap. 25) se však qāmece mění v patah.

³ Části těla, které se nevyskytují v páru, jsou mužského rodu, jako ראש „hlava“ nebo פה „ústa“.

⁴ Viz vysvětl. 17.3.

Sloupec 2 představuje dvouslabičné slovo, jehož první samohláskou je qāmece, které se při přidávání přípon redukuje na š³wā'.

Sloupec 3 představuje stejný typ jako předešlý, ale jeho první souhláska je laryngála. Zde se qāmece redukuje na složené š³wā'.

Poznámka: Pravidelného tvaru plurálu pro slova איש „muž“ a אשה „žena“, totiž אישים a נשים, se užívá výjimečně. Místo toho se setkáme s tvary אנשים „muži, lidé“ a נשים „ženy“. Ačkoli má toto druhé podstatné jméno mužskou koncovku, je přirozeně femininem, neboť označuje ženský rod. Proto i přídavné jméno, které by toto slovo rozvíjelo, musí být v ženském rodě, tedy s příponou וֹת; např.: „dobré ženy“ se řekne נשים טובות.

20. DUÁL

Některá hebrejská podstatná jména mají duál označující věci, které se vyskytují v páru.

singulár	ruka	יָד	den	יּוֹם	krok, -krát	פֶּעַם
duál	dvě ruce	יָדַיִם	dva dny	יּוֹמַיִם	dvakrát	פַּעַמַיִם

Duálová koncovka pro maskulina i feminina je יָם.

Poznámka: V případě, že podstatné jméno vyjadřuje věc, která se přirozeně vyskytuje v páru (ruce, nohy, uši, oči...), přebírá duál velmi často i funkci plurálu. Tak např. יָדַיִם může znamenat nejen dvě ruce, ale i více.

Poznámka ke cvičení 4:

3. os. pl. slovesa v minulém čase (v perfektu) má koncovku וּ pro maskulina i feminina:

řekl	אָמַר	šel	הָלַךְ	zvolal	קָרָא	dal	נָתַן
řekla	אָמְרָה	šla	הָלַכָה	zvolala	קָרְאַהּ	dala	נָתַתָּהּ
řekli(-y)	אָמְרוּ	šli(-y)	הָלַכּוּ	zvolali(-y)	קָרְאוּ	dali(-y)	נָתְנוּ

CVIČENÍ 4

muž, člověk	אִישׁ	strom (dřevo)	עֵץ	seděl, sídlil, bydlel	יָשַׁב
muži, lidé	אֲנָשִׁים	plod	פֶּרִי	jedl	אָכַל
žena	אִשָּׁה	prorok	נָבִיא	vzal	לָקַח
ženy	נָשִׁים	prorokyně	נָבִיאָה	byl	הָיָה
zahradá	גֶּן	svatý	קָדוֹשׁ	byli, -y	הָיוּ
zahradá (se čl.)	הַגֶּן	také	גַּם	každý, všechen, všichni	כָּל-כָּל
Izrael	יִשְׂרָאֵל	pod	תַּחַת		

(1) סוֹס טוֹב, סוֹסִים טוֹבִים; סוֹסָה טוֹבָה, סוֹסוֹת טוֹבוֹת
 (2) נָבִיא קָדוֹשׁ, נָבִיאִים קָדוֹשִׁים; נָבִיאָה קָדוֹשָׁה, נָבִיאֹת
 קָדוֹשׁוֹת (3) אִישׁ חָכֵם, אֲנָשִׁים חָכְמִים; אִשָּׁה חָכְמָה, נָשִׁים
 חָכְמוֹת (4) עֵץ גָּדוֹל, עֲצִים גָּדוֹלִים (5) הַהִיכָל הַגָּדוֹל,
 הַהִיכָלִים הַגָּדוֹלִים (6) נָתַן יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֶרֶץ גְּדוֹלָה וְטוֹבָה
 (7) יָשַׁב הַמֶּלֶךְ בַּעֲפָר כָּל-הַיּוֹם וְלֹא אָכַל (8) יָשְׁבָה הַנָּבִיאָה
 תַּחַת הָעֵץ (9) רָעִים הָיוּ הָאָנָשִׁים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּעִיר הַגְּדוֹלָה
 (10) לֹא לָקַח שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא פֶּרִי מִן-הַגֶּן (11) לָקַחָהּ הָאִשָּׁה
 מִן-הַפֶּרִי אֲשֶׁר בָּגַן וְגַם נָתַןָהּ לָאָדָם (12) לָקַחוּ הָאָדָם וְהָאִשָּׁה
 מִן-הָעֵץ וְגַם אָכְלוּ מִן-הַפֶּרִי (13) בָּאוּ עַל-הָעִיר הָרָעָה
 כָּל-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָמְרוּ הַנָּבִיאִים הַקָּדוֹשִׁים (14) לֹא נָתַןָהּ
 הָאֶרֶץ פֶּרִי כִּי הָיוּ הָאָנָשִׁים רָעִים (15) אָמַר מֹשֶׁה אֶל-
 כָּל-יִשְׂרָאֵל, קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַיהוָה (16) בָּגַן הָיוּ עֲצִים גָּדוֹלִים
 וְטוֹבִים (17) לֹא אָכְלוּ הַנָּבִיאִים בַּהִיכָל, כִּי קָדוֹשִׁים הָיוּ לַיהוָה
 (18) רָאָה הָעָם כִּי טוֹב הַפֶּרִי אֲשֶׁר לָקַחוּ הָאָנָשִׁים מִן-הָעֲצִים
 אֲשֶׁר בָּאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל (19) חָכְמִים וְטוֹבִים הָיוּ

¹ Viz kap. 7.4.

² Tvar v pauze.

³ Rozumí se „bylo“.

הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָמַר הַנָּבִיא הַחָכֵם אֶל-הָאָנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ
 בַּהִיכָל (20) קָרְאוּ הַנָּבִיאִים בְּקוֹל גָּדוֹל, שְׁמוּאֵל הוּא נָבִיא
 לַיהוָה (21) טוֹב יְהוָה לְטוֹבִים וְלָרָעִים

1. velký muž, velcí mužové, velká žena, velké ženy – 2. svatý prorok, svatí proroci, svatá prorokyně, svaté prorokyně – 3. dobré slovo, dobrá slova – 4. velký chrám, velké chrámy. – 5. Ti proroci šli do svatého města, neboť (si) řekli: „Prorok Samuel je v chrámě, který je ve městě, i (= a) král i všechen lid.“ – 6. Svatí byli ti mužové, kteří seděli pod stromy v zahradě celý den. – 7. Lid sídlil v (té) dobré zemi, kterou dal Hospodin Izraeli. – 8. Muž a žena jedli z ovoce, které bylo na (tom) stromě ve velké zahradě. – 9. Velký je Hospodin na nebesích a velký je Izrael na zemi. – 10. (Ti) muži šli do té země a také (=oni) vzali z ovoce a řekli: „Ovoce, které je v té zemi, je dobré.“ – 11. Řekl Bůh Mojžíšovi: „Zlí jsou ti muži, kteří řekli, (že) ta země není dobrá pro Izrael.“ – 12. Nežili (ti) proroci v tom zlém městě, neboť byli svatí u (= pro) Hospodina. – 13. Viděl král, že byla moudrá ta slova, která řekl svatý prorok lidu. – 14. Nebylo v Izraeli proroků (tak) velkých jako Samuel. – 15. Nevzala prorokyně z ovoce a nejedla celý (ten) den a celou (tu) noc.

21. SPOJKA ו

Spojka „a“¹ se tvoří předřazením spojky ו, která je neodlučitelná až na jedinou výjimku (viz odstavec 2). Má tutéž vokalizaci jako neodlučitelné předložky:

1. Pravidelně bývá bez samohlásky, tj. má pod sebou š'wā' (ו):

člověk	אָדָם	a člověk	וְאָדָם	ten člověk	הָאָדָם	a ten člověk	וְהָאָדָם ²
kůň	סוֹס	a kůň	וְסוֹס	ten kůň	הַסוֹס	a ten kůň	וְהַסוֹס

2a) Pokud spojka ו předchází slovu začínajícímu š'wā' (např. שְׁמוּאֵל), dostává spojka podobu וּ (וּשְׁמוּאֵל). Dvě š'wā' totiž (viz pozn. v kap. 5) nemohou být za sebou. Podobně וְדְבָרִים „slova“ bude se spojkou: וְדְבָרִים „a slova“.

^{21.1} Tato spojka má podle souvislosti mnoho významů. Může znamenat i „ale“, „nebo“ aj. Prozatím ji považujeme za „a“.

^{21.2} Člen po spojce zůstává.

^{21.3} První písmeno slova וְדְבָרִים má slabé dāgeš, ale se spojkou וּ jakožto předponou toto dāgeš odpadá, protože před písmenem je samohláska (viz kap. 8.1). Podobně u וּבֵין atp.

2b) Také před retnicemi (במפ) spojka dostává tvar ך:

mezi	בין	a mezi	(ne ובין)
Mojžíš	מֹשֶׁה	a Mojžíš	(ne ומֹשֶׁה)
zde	פה	a zde	(ne ופה)

Všimněme si, že tvary v závorkách by bylo těžké vyslovit v běžné řeči; proto se spojka změní na ך.

Příklady v bodech 2a) a 2b) ukazují, že před šwā' a před retnicemi má spojka tvar ך.

3. Předchází-li spojka podstatnému jménu začínajícímu ך, pak toto ך začne „odpočívat“ v samohlásce⁵ ĥîreq a vůbec se nevysloví (viz kapitoly C, 1 a 11):

Juda	יְהוּדָה	a Juda	יְהוּדָה
Jeruzalém	יְרוּשָׁלַיִם	a Jeruzalém	יְרוּשָׁלַיִם

4. Před složeným šwā' přijímá spojka příslušnou krátkou samohlásku:

já	אֲנִי	a já	אֲנִי
Edom	אֶדוֹם	a Edom	אֶדוֹם

5. Výjimku z tohoto pravidla tvoří אלהים, které je se spojkou אלהים.

6. S kōv יהוה (které má vokalizaci podle אֲדֹנִי) se vytvoří kombinace ך, jež se však čte ואֲדֹנִי.

7. Předchází-li spojka bezprostředně přízvučné slabice, nabývá většinou (zejména spojuje-li dvojici slov) podoby ך:

den a noc יום ולילה světlo a tma אור וחֹשֶׁךְ dobro a zlo טוב ורע

Závěr: spojka ך má tuto vokalizaci:

1. pravidelně má šwā': ך, וְהָסוּס, וְסוּס;
2. před šwā' a retnicemi (במפ) se mění na ך, וְשִׁמּוֹאֵל, וְבִין, וְשִׁמּוֹאֵל;
3. před ך má spojka vokalizaci ך a s následujícím ך dává dlouhý ĥîreq;
4. před složeným šwā' přebírá ך odpovídající krátkou samohlásku: וְאֲנִי, וְאֶדוֹם;

⁴ Viz vysvětlivku 21.3 na předchozí straně.

⁵ ך se mění v ך a dále v ך (viz kap. 11.2).

5. s אלהים je to וְאֵלֵהֶם;

6. s יהוה (q³rê אֲדֹנִי) je to וְיְהוָה (q³rê אֲדֹנִי);

7. bezprostředně před přízvučnou slabikou má často tvar ך: יום ולילה.

22. TÁZACÍ ZÁJMENA

1. Tázací zájmeno „kdo?“ nebo „koho?“¹ je כִּי a je nesklonné. „Komu?“ by se muselo říci לְכִי, „od koho?“ pak מִכִּי.

2. Tázací zájmeno „co?“ se vyjádří כֹּה a má tutéž vokalizaci jako člen:

a) pravidelný tvar je כֹּה, a následující souhláska dostává silné dägeš: כֹּה־כֹּה „co (je) to?“

b) před א a ך má tvar כֹּה־אֲנִי „co (jsem) já?“

c) před ה a ך má tvar כֹּה־הוּא „co (je) on?“

d) před laryngálou s qāmeš má tvar כֹּה־עָשָׂה „Co (to) udělal?“

CVIČENÍ 5

ráno	בֹּקֶר	věděl, poznal	יָדַע	rozdělil, rozlišil	הִבְדִּיל
večer	עָרֵב	mluvil	דִּבֶּר	starý; starší (předák)	זָקֵן
vyšel	יָצָא	mezi	בֵּין	já	אֲנִי

- (1) הַשָּׁמַיִם, וְהַשָּׁמַיִם; בְּשָׁמַיִם, וּבְשָׁמַיִם (2) הָאָרֶץ, וְהָאָרֶץ;
- (3) יוֹם, וְיוֹם; מִיּוֹם, וּמִיּוֹם (4) אֲנִי, וְאֲנִי; אֶדְמוֹאֵל, וְאֶדְמוֹאֵל;
- (5) מֹשֶׁה, וּמֹשֶׁה; לְמֹשֶׁה, וּלְמֹשֶׁה (6) שִׁמּוֹאֵל, וְשִׁמּוֹאֵל;
- (7) אֱלֹהִים, וְאֱלֹהִים; יְהוָה, וְיְהוָה;
- (8) יְרוּשָׁלַיִם, וְיְרוּשָׁלַיִם (9) אֹרֶךְ, וְחֹשֶׁךְ (10) טוֹב, וְרָע (11) עָרֵב, וְבֹקֶר (12) יוֹם, וְלַיְלָה (13) פָּרִי, וְפָרִי (14) מִי, וְאֲנִי; מִי, וְאֲנִי;

^{22.1} Obvykle אֲתִּי־כִי, jak uvidíme v kap. 26, upozornění 1.

^{22.2} Všimněme si, že ך zde nemá vůbec souhláskovou povahu (viz kap. 11). Tázací zájmeno כֹּה se obvykle připojuje k následujícímu slovu pomocí maqqef, nebo (v Bibli) slučovacím akcentem. Takovou dvojici slov čteme dohromady, přičemž první písmeno druhého slova je zdvojeno.

- (15) הַבְּדִיל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, בֵּין הַיּוֹם וּבֵין
 הַלַּיְלָה (16) לֹא הַבְּדִילוּ הָאֲנָשִׁים הָרַעִים בֵּין הַטּוֹב וּבֵין הָרָע
 (17) מִי כִּיהוּה בִּשְׁמָיִם וּמִי כִּישְׂרָאֵל בָּאָרֶץ (18) בָּרָא אֱלֹהִים
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ (19) טוֹבִים וְחֹכְמִים הָיוּ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר
 הַנְּבִיא הַזֶּקֶן אֶל-הַמֶּלֶךְ (20) יָדַע הָאָדָם טוֹב וָרָע, כִּי אָכַל
 מִן-הָעֵץ אֲשֶׁר בָּגַן (21) אָמְרָה הָאִשָּׁה אֶל-הַזִּקְנִים, בָּאוּ אֲנָשִׁים
 מִישְׂרָאֵל בְּלִילָה וּבִבְקָר יֵצְאוּ מִן-הָעִיר (22) לֹא הָיָה מֶלֶךְ
 בִּישְׂרָאֵל, וּשְׂמוּאֵל הַנְּבִיא הָיָה רֹאשׁ לָעָם (23) בָּעִיר הַקְּדוֹשָׁה
 יֹשְׁבֵהָ אִשָּׁה זִקְנָה וְחֹכְמָה (24) יְהוּה הוּא אֱלֹהִים וּמֶלֶךְ בִּשְׁמָיִם
 וּבָאָרֶץ (25) נָתַן יְהוּה לִישְׂרָאֵל אֶרֶץ טוֹבָה וְגִדּוּלָה, וְגַם נְבִיאִים
 גִּדּוּלִים וְקִדּוּשִׁים (26) מִהַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים אֶל-הַנְּבִיא
 (27) וּבְכָל-הָעִיר לֹא הָיָה אִישׁ טוֹב

1. Ta noc, a ta noc, v té noci, a v té noci – 2. ten strom, a ten strom, z toho stromu, a z toho stromu – 3. v tom městě, a v tom městě – 4. Jeruzalém, a Jeruzalém, v Jeruzalémě, a v Jeruzalémě – 5. temnota a světlo – 6. noc a den – 7. (k) Izraeli, a (k) Izraeli – 8. (jeden) starý a moudrý muž, staří a moudří muži. – 9. Kdo jsou ti muži, kteří přišli večer do města? – 10. Ten král byl moudrý a dobrý. – 11. Proroci byli velcí a moudří muži. – 12. Hospodin oddělil dobré od zlých (= rozlišil mezi dobrými a zlými), kteří byli v (té) zemi. – 13. Večer (= v) a ráno každého dne (= v každém dni) volal král k Hospodinu. – 14. Odešel prorok z Jeruzaléma, svatého města, jak (znělo) slovo, které mluvil Hospodin. – 15. Co je člověk, kterého Bůh stvořil? Prach ze země. – 16. Řekla ta žena lidu: „Nerozlišil král mezi dobrým a zlým.“ – 17. Mojžíš a Samuel byli dobří a svatí proroci. – 18. A v celé (té) zemi nebylo paláce jako (ten) palác, který byl v Jeruzalémě. – 19. Muž a žena byli v zahradě a jedli ovoce z toho stromu. – 20. A kdo je jako Izrael, velký národ (=lid) pod nebesy?

³ Slabé dāgeš po samohlásce odpadá (viz kap. 8.1), protože dvojice slov se čte bez odmlky, téměř jako jedno slovo.

⁴ Tvar v pauze.

23. SAMOSTATNÝ A VÁZANÝ STAV

Abychom osvětlili, co je samostatný a vázaný stav, užíjeme dvou příkladů:

הוא איש-אלהים הוא איש on je muž Boží on je muž

Ve druhém případě je slovo **אִישׁ** závislé na následujícím **אֱלֹהִים**, a to tak, že dohromady toto slovní spojení tvoří jeden logický celek: „muž Boží“. Říkáme, že závislé slovo (**אִישׁ**) je ve *stavu vázaném* (lat. status constructus), zatímco slovo řídící (**אֱלֹהִים**) je ve *stavu samostatném* (lat. status absolutus).

Kdykoli tedy dvě slova tvoří jeden významový celek, je závislé slovo ve vázaném stavu (může jít o celou skupinu závislých slov), zatímco slovo řídící (poslední) je ve stavu samostatném a překládáme je českým genitivem¹.

Vázaný stav mívá za sebou maqqēf (v Bibli místo něho často bývá některý ze slučovacích akcentů)², což upozorňuje čtenáře, že dané slovo je spojeno s tím, které bezprostředně následuje. Navíc má často jinou podobu než ve stavu samostatném, a to:

(1)

		s. st. sg.	v. st. sg.		s. st. pl.	v. st. pl.
m.	kůň	סוס	סוּס־	koně	סוּסִים	סוּסֵי-
f.	klisna	סוסה	סוּסַת־	klisny	סוסות	סוּסוֹת־

V nejjednodušší podobě podstatného jména má sg. f. ve vázaném stavu koncovku **ת** – a pl. m. **י** ... Sg. m. a pl. f. se často nemění, ale poznají se podle maqqēf nebo akcentu.

Poznámka: Původně snad končila feminina v samostatném stavu na **ת** – či **ת** –. V mluvené řeči se však koncové **ת** často polykalo (pokud nenásledovalo ihned další slovo, tj. šlo o stav samostatný), a tak zůstalo i v psaném projevu v samostatném stavu jen **ת** –. Ve vázaném stavu k tomu nebyl důvod, protože ihned následovalo slovo další, se kterým se naše slovo mohlo spojit. Pouze se zkrátila samohláska poslední slabiky, která „spěchá“ k následujícímu slovu, a tak vznikla koncovka **ת** –³.

¹ Genitivní pádová koncovka odpadá – viz kap. 35.

² Protože se v této mluvnici zřídka uvádějí akcenty (s výjimkou pauzy), vázaný stav bude zpravidla s maqqēf. Až student začne číst hebrejskou Bibli, uvidí, že vázaný stav má buď maqqēf, nebo slučovací akcent.

³ Srov. francouzské *il a* (místo *at*), ale *a-t-il*. Vysvětlivka překladatele: Autorův výklad je sice názorný, ale dosti nepřesný.

Podobná situace byla v pl. m., kde ve vázaném stavu takto zmizelo ם, neboť slovo „spěchá“ ke genitivu.

(2)

	s. st. sg.	v. st. sg.		s. st. pl.	v. st. pl.
syn	בֶּן	בְּנֵי	synové	בָּנִים	בְּנֵי
ruka	יָד	יָדַי	ruce	(duál) יָדַיִם	יָדַיִם

Hláskové změny ve vázaném stavu se stanou jasnější, uvědomíme-li si, že obě slova v logickém svazku se vyslovují téměř jako jedno. Je zde tendence k rychlejšímu vyslovování, a ke krácení. בֶּן se změní na בֶּן־ a יָד na יָד־. V pl. ze stejných důvodů mizí koncové ם a samohláska první slabiky je redukována na šwā' (בְּנֵי z בָּנִים). Totéž se děje i v duálu, kde יָדַיִם je staženo na יָדַיִ.

Poznámka: Samohláska první slabiky se redukuje podle kap. 19, sloupce 2. Když je slovo נָבִיא v plurálu, posune se přízvuk dopředu a místo qāmecec je v první slabice šwā', neboť slovo „spěchá“ k přízvuku. Podobně když נָבִיא je ve vázaném stavu, mluvčí „spěchá“ ke genitivu a tvar se změní na נְבִיאִי.

(3)

	s. st. sg.	v. st. sg.		s. st. pl.	v. st. pl.
slovo	דָּבָר	דְּבָרִי	slova	דְּבָרִים	דְּבָרַי
mudrc	חָכֵם	חֲכָמִי	mudrci	חֲכָמִים	חֲכָמַי

Je-li ve vázaném stavu dvojslabičné slovo (דָּבָר), nastávají dvě změny. Druhá slabika je krácena na בֶּר a první slabika má redukovanou samohlásku (דְּ), takže slovo se ve vázaném stavu změní na דְּבָרִי. U חָכֵם jsou stejné změny, ale protože začíná laryngálou, která nemůže pod sebou mít jednoduché šwā', musí se samohláska redukovat na složené šwā' a dostaneme חֲכָמִי.

Vázaný stav plurálu těchto slov získáme stejně. דְּבָרִים změní koncovku na דְּבָרַי a první slabika zredukuje samohlásku na šwā' (דְּ). Slovo by tedy vypadalo דְּבָרַי, což podle pravidla o dvou šwā' za sebou přejde v דְּבָרַי. Stejně tak חֲכָמִים by se mělo změnit na חֲכָמַי, ale tento tvar přejde v חֲכָמַי. Složené šwā' se totiž v zavřené slabice musí proměnit v odpovídající krátkou samohlásku. Slovo אֲנָשִׁים „muži“ se změní úplně stejně na אֲנָשִׁי.

Poznámka: Slovo ve vázaném stavu nikdy nemá člen. Jde-li nám o vyjádření určitosti, musíme člen přidat až ke slovu v samostatném stavu, avšak tento člen platí pro celé seskupení slov:

muž Boží אִישׁ־הָאֱלֹהִים ten Boží muž (nikoli הָאִישׁ־הָאֱלֹהִים)
pravdivé slovo דְּבָר־אֱמֶת to pravdivé slovo (ne הַדְּבָר־אֱמֶת)

S vlastními jmény nelze užít členu vůbec (jsou již dostatečně určena sama sebou):

Mojžíšovo slovo דְּבָר־מֹשֶׁה ruka Páně יָד־יְהוָה země Kanaán אֶרֶץ־כְּנָעַן

24. TABULKA SLOV VE STAVU SAMOSTATNÉM A VÁZANÉM

č.		s. st. sg.	v. st. sg.	s. st. pl.	v. st. pl.	poznámka
1	kůň	סוּם	סוּם	סוּסִים	סוּסִי	vzor
2	klisna	סוּסָה	סוּסָת	סוּסוֹת	סוּסוֹת	vzor
3	syn	בֶּן	בְּנֵי	בָּנִים	בְּנֵי	s. st. pl. nepravidelný
4	ruka	יָד	יָדַי	יָדַיִם	יָדַיִם	jako u č. 3; duál slouží i pro pl.
5	národ	עַם	עַם	עַמִּים	עַמִּי	samohláska může vypadnout, slabika ne; s. st. pl. je vlastně עַמִּימִים
6	prorok	נָבִיא	נָבִיא	נְבִיאִים	נְבִיאִי	odpadá qāmece
7	prorokyně	נְבִיאָה	נְבִיאָת	נְבִיאֹת	נְבִיאֹת	jako u č. 2
8	slovo	דָּבָר	דְּבָרִי	דְּבָרִים	דְּבָרַי	2. slabika má qāmece
9	starší	זָקֵן	זָקֵן	זָקִנִים	זָקִנִי	2. slabika má cērē; změny jako u č. 8
10	mudrc	חָכֵם	חֲכָמִי	חֲכָמִים	חֲכָמַי	jako u č. 8; začíná laryngálou.
11	prach	עָפָר	עָפָר	עָפָרִים	עָפָרִי	jako u č. 10
12	muž	אִישׁ	אִישׁ	אֲנָשִׁים	אֲנָשִׁי	s. st. pl. je nepravidelný; v. st. pl. jako u č. 10
13	žena	אִשָּׁה	אִשָּׁת	נָשִׁים	נָשִׁי	pl. jako m.; v. st. pl. jako u č. 3
14	oko	עֵין	עֵינִי	עֵינִים	עֵינַי	ve v. st. sg. vzniká ê; 1. slabika pl. jako u č. 1
15	hvězda	כּוֹכַב	כּוֹכַב	כּוֹכָבִים	כּוֹכָבִי	ô trvá; qāmece se ve v. st. sg. krátí a ve v. st. pl. mizí

^{23.4} Vlastně „ten muž Boha“, nikoliv „muž toho Boha“.

^{23.5} Rozumí se „to slovo Mojžíše“.

^{24.1} Viz poznámku v kap. 19.2.

CVIČENÍ 6

Egypt	מִצְרַיִם	jméno	שֵׁם	velmi	מְאֹד
Jakub	יַעֲקֹב	hvězda	כּוֹכָב	hle! ejhle!	הִנֵּה
Ezau	עֵשָׂו	jeden	אֶחָד	slyšel, naslouchal, poslouchal	שָׁמַע
Šalomoun	שְׁלֹמֹה	jedna	אֶחָת	poslechl (poslouchal)	שָׁמַע לְקוֹל־
				nebo:	שָׁמַע בְּקוֹל־

(1) לא נביא אני ולא בן-נביא (2) ראה המלך איש זקן מאד
בהיכל ולא ידע כי נביא-אלהים הוא (3) היתה דברייהוה
אל-שמואל בלילה (4) הלך הנביא אל-היכל-המלך (5) קרא
מלך-מצרים אל-משה, כי היה חשך בארץ-מצרים, ולבני-
ישראל היה אור (6) לא שמע העם אל-דברי-הנביאים אשר
דברו בשם-יהוה (7) ובגן-המלך היו מכל עצי-פרו (8) היו
אנשי העיר רעים מאד בעיני-אלהים ובעיני-אדם (9) מכל
עמי-הארץ באו אל-שלמה מלך-ישראל, כי היה חכם מאד
בעיני-כל-העמים (10) ישב שמואל על-האדמה בראש-בני-
הנביאים (11) יצאו בני-ישראל מארץ-מצרים עם גדול מאד,
בדברייהוה אשר דבר אל-משה (12) קרא המלך לכל-
חכמי-הארץ (13) עינייהוה אל-הטובים ולא אל-הרעים
(14) ראו חכמי-מצרים כי ידיהוה בארץ (15) קראו בני-
הנביאים בקול גדול, יהוה קדוש-ישראל הוא אחד ואלהי-
כל-הארץ (16) לא שמעו בני-ישראל בקולייהוה, ובעיני-משה

² Klade se po přídavném jménu.

³ Tato číslovka je adjektivní výraz, následující za podstatným jménem a shodný s ním v rodě.

⁴ Doplňte „je“.

⁵ Ekumenický překlad je „stalo se“ (1 Sam 15,10).

⁶ Spojka zde znamená „ale“; viz vysvětlivku 21.1.

⁷ Překlad: „ovocné stromy“, viz kap. 63.

הָיָה הַדָּבָר רַע מְאֹד (17) וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי-בְנֵי-הַנְּבִיאִים קָרָאָה
אֶל-שְׁמוּאֵל (18) הָיוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל כְּעַפְר־הָאָדָמָה וּכְכֹכְבֵי-
הַשָּׁמַיִם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְיַעֲקֹב (19) הַקּוֹל קוֹל-יַעֲקֹב
וְהַיָּדִים יְדֵי-עֵשָׂו כִּי לֹא הָיוּ יְדֵי-יַעֲקֹב כִּי־יָדָיו עָשׂוּ (20) דָּבָר
מִשֶּׁה אֶל-זִקְנֵיהֶם כָּל אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל
(21) הִנֵּה בָּא יוֹם-יְהוָה, יוֹם אֲשֶׁר הוּא חָשָׁךְ וְלֹא אֹר (22) יֵצֵא
אֶחָד מִגְּדוּלֵי-הָעָם וּבְקוֹל-גְּדוֹל קָרָא אֶל-אֲנָשֵׁי-הָעִיר, הִנֵּה הָעִיר
בְּיַד-הַמֶּלֶךְ

1. Mojžíš byl muž Boží. – 2. Jakub vzýval (= volal ve) jméno Hospodinovo. –
3. Synové Izraele byli v Egyptě (= zemi egyptské). – 4. Lid neuposlechl (= ne-
naslouchal hlasu [ל] nebo [ב]) starého proroka, který mluvil ve jménu Boha
Izraele. – 5. Všichni představitelé (= starší) města přišli k Mojžíšovi. – 6. Všechny
národy (pl. od lid) země slyšely, že Izrael vyšel z Egypta (= egyptské země). –
7. A já (jsem) jako prach země v očích krále. – 8. Samuel, prorok Boží, mluvil
k předákům (= velkým) lidu. – 9. Všichni moudří (té) země volali k egyptskému
králi (ב) jedním hlasem: „Hle, tma přišla na zemi.“ – 10. Královi synové byli
zlí v očích Hospodinových. – 11. Hlas Hospodinův je na nebi i na zemi. –
12. Šalomoun, král Izraele, byl velkým v očích celé země. – 13. Muži (ze = v. st.)
zlého města nerozlišovali dobré a zlé (plural). – 14. Slovo prorokyně, které
mluvila ke králi. – 15. Hospodin je jeden na nebesích a lid Izraele je jeden
na zemi. – 16. Poslechl král slova (ל) prorokova a neřekl nic (= slovo), neboť
věděl, že (je) mužem Božím. – 17. Bůh dal hvězdy nebes. – 18. Díval se Jakub
a hle, přicházel Ezau. – 19. Stromů, které byly v zahradě králově, bylo jako
nebeských hvězd. – 20. Manželky krále byly zlé v očích Hospodinových. –
21. Král Šalomoun si vzal ženu z Egypta (= egyptské země). – 22. Neuposlechl
izraelští náčelníci (doplňte „hlas“ [ל]) Mojžíše v Egyptě (= egyptské zemi), neboť
nevěděli, že mluví ve jménu Hospodina, Boha Izraele.

⁸ Viz vysvětlivku 24.6.

⁹ פִּי־יָיִ má s předložkou (viz kap. 17.1c) tvar פִּי־יָיִ.

25. PŘIVLASTŇOVACÍ ZÁJMENA

1.		2.		3.	
kůň	סוס	duch	רוח	slovo	דבר
kůň (v. st.)	סוס	duch (v. st.)	רוח	slovo (v. st.)	דבר
můj kůň	סוסי	můj duch	רוחי	moje slovo	דברי
tvůj (m.) kůň	סוסך	tvůj (m.) duch	רוחך	tvoje (m.) slovo	דברך
tvůj (f.) kůň	סוסך	tvůj (f.) duch	רוחך	tvoje (f.) slovo	דברך
jeho kůň	סוסו	jeho duch	רוחו	jeho slovo	דברו
její kůň	סוסה	její duch	רוחה	její slovo	דברה
naš kůň	סוסנו	naš duch	רוחנו	naše slovo	דברנו
váš (m.) kůň	סוסכם	váš (m.) duch	רוחכם	vaše (m.) slovo	דברכם
váš (f.) kůň	סוסכן	váš (f.) duch	רוחכן	vaše (f.) slovo	דברכן
jejich (m.) kůň	סוסם	jejich (m.) duch	רוחם	jejich (m.) slovo	דברם
jejich (f.) kůň	סוסן	jejich (f.) duch	רוחן	jejich (f.) slovo	דברן
4.		5.		6.	
starost	עמל	prorok	נביא	Zájmené přípony	
starost (v. st.)	עמל	prorok (v. st.)	נביא	pro sg. podstatných jmen	
má starost	עמלי	můj prorok	נביאי	1. os. sg. m. i f.	י
tvá (m.) starost	עמלך	tvůj (m.) prorok	נביאך	2. os. sg. m.	ך
tvá (f.) starost	עמלך	tvůj (f.) prorok	נביאך	2. os. sg. f.	ך
jeho starost	עמלו	jeho prorok	נביאו	3. os. sg. m.	ו
její starost	עמלה	její prorok	נביאה	3. os. sg. f.	ה
naše starost	עמלנו	naš prorok	נביאנו	1. os. pl. m. i f.	נו
vaše (m.) starost	עמלכם	váš (m.) prorok	נביאכם	2. os. pl. m.	כם
vaše (f.) starost	עמלכן	váš (f.) prorok	נביאכן	2. os. pl. f.	כן
jejich (m.) starost	עמלם	jejich (m.) prorok	נביאם	3. os. pl. m.	ם
jejich (f.) starost	עמלן	jejich (f.) prorok	נביאן	3. os. pl. f.	ן

Poznámky:

1. Přivlastňovací zájmena¹ se k podstatným jménům přidávají v podobě *přípon* (slopec 6). V hebrejštině se „můj kůň“ řekne vlastně „kůň já“ סוסי.

2. „Její“ (3. os. sg. f.) se hebrejsky vyjádří příponou הָ. Všimněme si znaménka mappiq (kap. 9) v písmenu he', které je třeba vyslovit zřetelně jako české neznělé „h“, např. סוּסָה (sūsāh), zatímco v zakončení feminin se setkáváme s koncovkou הָ (bez znaménka mappiq), kde je souhláska he' němá, např. סוּסָה (sūsā^h).

3. Přípony כִּי, כֵּן (tzv. těžké přípony) se přidávají k vázanému stavu. To je zřejmé zvláště ve sloupcích 3 a 4. Přidání těžké přípony způsobí zkrácení samohlásek v předchozím slově podobně, jako u vázaného stavu přidání genitivu.

4. Znovu si připomeňme kap. 18, kde bylo poukázáno na to, že výraz „můj dobrý kůň“ se v hebrejštině řekne „můj kůň, *ten* dobrý“ סוּסִי הַטוֹב.

Sloupec 1 představuje nejjednodušší formu singuláru maskulina. Po přidání přípony žádné změny vokalizace nenastávají.

Sloupec 2 představuje stejný typ podstatného jména, které však má na konci po dlouhé samohlásce laryngálu; samostatný i vázaný stav má pod laryngálou vplížené patah (srov. kap. 12). S příponami 2. os. sg. m. a 2. os. pl. m. i f. má laryngála složené š'wā' místo jednoduchého.

Sloupec 3 představuje dvouslabičné podstatné jméno, s qāmec v první slabice. Pokud se k takovému typu připojí další slabika (v našem případě přípona), přízvuk se přemístí na ni a qāmec se změní v š'wā' (kap. 19). Pokud má slovo příponu 2. os. sg. m., všimněme si, že se za qāmec objeví meteg, aby se naznačilo, že slabika je otevřená a že samohláska se vyslovuje „ā“.

Sloupec 4 představuje tentýž typ podstatného jména, které však začíná laryngálou. Kdykoli se zde přemísťuje přízvuk na příponu, qāmec pod laryngálou se změní na složené š'wā'.

Sloupec 5 představuje podstatné jméno, které má v první slabice qāmec a ve druhé slabice dlouhou samohlásku, která po přidání přípony zůstává beze změny. Podle očekávání qāmec před příponami opět mizí. Všimněme si zároveň, že N dostává složené š'wā' s příponami pro 2. os. sg. m. a 2. os. pl.

¹ Vysvětl. překladatele: Zvratné přivlastňovací zájmeno typu *svůj* nahrazujeme přivlastňovacími zájmeny, vztahujícími se k podmětu; podobně i zvratné zájmeno typu *sebe* v kap. 28.

26. NEODLUČITELNÉ PŘEDLOŽKY ל, ב S PŘÍPONAMI

Neodlučitelné předložky ל a ב mohou přijímat zájmenné přípony takto:

mně ¹	לִּי	nám	לָנוּ	ve mně ²	בִּי	v nás	בָּנוּ
tobě (m.)	לְךָ	vám (m.)	לָכֶם	v tobě (m.)	בְּךָ	ve vás (m.)	בְּכֶם
tobě (f.)	לְךָ	vám (f.)	לָכֶן	v tobě (f.)	בְּךָ	ve vás (f.)	בְּכֶן
jemu	לוֹ	jim (m.)	לָהֶם	v něm	בוֹ	v nich (m.)	בָּהֶם i בָּם
jí	לָהּ	jim (f.)	לָהֶן	v ní	בָּהּ	v nich (f.)	בָּהֶן

Neodlučitelným předložkám ב a ל s příponami je věnována kap. 33.

27. ZNAK URČITÉHO PŘEDMĚTU

Uvedeme zde několik příkladů, na nichž se nám ozřejmí, jak je v hebrejské větě označován určitý předmět na rozdíl od podmětu:

- Syn vzal. לָקַח הַבֵּן
Vzal syna. לָקַח אֶת־הַבֵּן
הַבֵּן je v této větě podmětem.
Zde je slovo הַבֵּן předmětem, který je uvozen částicí אֶת.
- Královský syn vzal. לָקַח בֶּן־הַמֶּלֶךְ
Vzal královského syna. לָקַח אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ
בֶּן־הַמֶּלֶךְ je zde podmětem.
Zde je výraz אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ předmětem uvozeným opět částicí אֶת.
- Jeho syn vzal. לָקַח בְּנוֹ
Vzal svého syna. לָקַח אֶת־בְּנוֹ
בְּנוֹ zde má funkci podmětu.
V této větě je בְּנוֹ předmětem.
- Samuel vzal. לָקַח שְׁמוּאֵל
Vzal Samuela. לָקַח אֶת־שְׁמוּאֵל
שְׁמוּאֵל je podmětem.
שְׁמוּאֵל je zde předmět.

Určitý předmět přechodného slovesa bývá uvozen částicí אֶת nebo אֵת. A předmět je určitý v 1. případě tím, že má člen. Totéž platí i o 2. případě, protože člen má genitiv (slovo v s. st.). Ve 3. případě je podstatné jméno určeno zájmennou příponou a ve 4. případě se jedná o vlastní jméno, které se za určité považuje vždy.

^{26.1} Nebo „ke mně“ či „podle mne“ atd.

^{26.2} Nebo „do mě“ „skrze mě“, „podle mě“, „při mně“ atd.

Upozornění:

- Kdo vzal? לָקַח מִי, ale Koho vzal? לָקַח אֶת־מִי
- Muž vzal koně. לָקַח הָאִישׁ סוּס. (Protože předmět není určitý, není ani uvozen částicí אֶת.)

CVIČENÍ 7

Abrahám	אֲבְרָהָם	сны	חֲלוֹמוֹת	hory	הָרִים
Sára	שָׂרָה	řeka	נָהָר	s ¹	עַם
smlouva	בְּרִית	hora	הָר	až do	עַד
sen	חֶלֶם	ta hora	הָהָר	hlídal, střežil, zachovával	שָׁמַר
				vytнул, uzavřel (smlouvu)	כָּרַת

- בָּרָא אֱלֹהִים אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם
- שָׁמְעוּ הָאָדָם וְהָאִשָּׁה אֶת־קוֹל־אֱלֹהִים בֶּן (3) וּבִידּוֹ הַגְּדוֹלָה לָקַח יְהוָה אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא לְעַם קָדוֹשׁ, וְגַם נָתַן לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה מִנְּהַר־מִצְרַיִם עַד־הַנָּהָר הַגְּדוֹל: וְלֹא שָׁמְרוּ אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם עַל־הַר־הָאֱלֹהִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלוֹ (4) שָׁמַר יְהוָה אֶת־יַעֲקֹב מִכָּל־רָע (5) רָאָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָא וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד (6) כָּרַת שְׁמוּאֵל אֶת־רֹאשׁ־הַמֶּלֶךְ לְעֵינֵי־כָל־יִשְׂרָאֵל (7) אָמְרוּ הָעַמִּים אֲשֶׁר בָּאוּ עַל־יִשְׂרָאֵל, יְהוָה הוּא אֱלֹהֵי־הַהָרִים (8) וְשֵׁם־אִשְׁת־אֲבְרָהָם שָׂרָה (9) אָמְרָה שָׂרָה אֶל־אֲבְרָהָם אִשְׁתִּי, הִנֵּה אִשָּׁה וְקָנָה אֹנִי, וְלֹא נָתַן לִי אֱלֹהִים בֶּן (10) קָרָא מֹשֶׁה בְּקוֹל גְּדוֹל, יְהוָה עִמָּנוּ וְגַם נָתַן בִּידָנוּ אֶת־הָעִיר וְאֶת־הָעַם אֲשֶׁר בָּהּ (11) הָיוּ אֲנִשִּׁי-

¹ S významem „spolu s“, na rozdíl od neodlučitelné předložky ב, která znamená instrumentální „s“. Předložka přijímá přípony: עִמָּי „s mnou“, עִמָּךְ „s tebou“ (m.) atd.

² Viz vysvětl. 24.6.

³ Doplňte „je“. Viz vysvětl. 24.4.

⁴ „Na“ ve významu „proti“.

יִשְׂרָאֵל בְּהָרִים כָּל־הַיּוֹם עַד־הַלַּיְלָה (12) מֶרֶאֶשׁ הָהָר רָאָה
 מֹשֶׁה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל (13) בָּאוּ זִקְנֵי־
 הָעָם אֶל־הִיכָל־הַמֶּלֶךְ, וְעַפְר עַל־רֹאשָׁם (14) שָׁמַע אֱלֹהִים
 אֶת־קוֹלִי, כִּי הוּא אוֹרִי בְיוֹם־הַחֹשֶׁךְ (15) שָׁמַע יַעֲקֹב
 אֶת־הַחֲלוֹם וְגַם שָׁמַר אֶת־הַדְּבָר, כִּי אָמַר מִן הָאֱלֹהִים הַחֲלוֹם
 (16) וּבְחֻלּוֹמוֹ רָאָה יַעֲקֹב וְהָיָה הָר גָּדוֹל מְאֹד וְרָאָשׁוּ בִשְׁמַיִם
 (17) וּבְכָל־חֲכָמֵי־הָעִיר לֹא הָיָה אִישׁ אֲשֶׁר יָדַע אֶת־דְּבַר־הַחֲלוֹם
 (18) הַבְּדִיל יְהוָה בֵּין נְבִיאֵי־מִצְרַיִם וּבֵין מֹשֶׁה נְבִיאָו (19) יָשְׁבוּ
 הַנְּבִיאִים בְּאַחַד־הָרִי־הָאֲרָץ וּבְרֹאשָׁם הָיָה שְׁמוּאֵל (20) הָיָה יָדוֹ
 בְּכָל־יּוֹד־כָּל־אָדָם בּוֹ (21) כָּרַת אֲבָרָהָם בְּרִית עִם מֶלֶךְ־הָעִיר
 (22) מִהִיכְלוֹ אֲשֶׁר בִּשְׁמַיִם רָאָה יְהוָה אֶת־עַמּוֹ וְאֶת־קוֹלּוֹ שָׁמַע

1. Bůh dal ženu člověku za manželku. – 2. Uslyšel Samuel hlas Hospodinův v noci. – 3. Pověděl (= mluvil) Mojžíš všechna slova Hospodinova předákům Izraele v Egyptě (= egyptské zemi). – 4. Slyšela Sára slova toho muže, která mluvil k jejímu muži Abrahámovi. – 5. Synové Izraele nezachovali mou smlouvu a nerozlišovali mezi mnou a mezi bohy té země. – 6. Oči Hospodina hledí (= jsou) na jeho lid. – 7. Ponechala ta žena ty muže u sebe celou noc až do úsvitu (= ranního světla). – 8. Král uzavřel smlouvu s lidem (= dat.) na Boží hoře. – 9. Hospodin uslyšel náš hlas v Egyptě (= egyptské zemi). – 10. Oddělil Izrael ode všech národů (pl. od lid). – 11. Ze svého chrámu uslyšel Hospodin můj hlas. – 12. Abrahám a Sára byli velmi staří a Pán jim nedal děti. – 13. Dala žena (doplňte „z“) ovoce svému muži. – 14. Neuposlechl (= nenaslouchal) tvůj lid slova (ל) tvého proroka a nezachovávali smlouvu, kterou uzavřel Mojžíš mezi tebou a námi. – 15. Večer i ráno se pozvedá (= je) můj hlas k Pánu a jeho slovo je se mnou. – 16. Věděl Jakub, že Hospodin je s ním. – 17. Všichni egyptští mudrcové řekli králi: „Hle, Bůh Izraele vztáhl (= dal) svou ruku na (ב) tebe a na tvůj lid.“

⁵ Tvar v pauze (s akcentem sillūq).

⁶ Viz vysvětlivku 27.3.

28. OSOBNÍ ZÁJMENA

singulár		plurál	
1. pád (podmětový tvar)	4. pád (předmětový tvar)	1. pád (podmětový tvar)	4. pád (předmětový tvar)
já ¹ אֲנִי, ² אֲנִי	mě ³ אֲתִי	my ⁴ אֲנַחְנוּ	nás ⁵ אֲתַנּוּ
ty (m.) ⁶ אַתָּה	tebe (m.) ⁷ אַתָּךְ	vy (m.) ⁸ אַתֶּם	vás (m.) ⁹ אַתְכֶּם
ty (f.) ¹⁰ אַתְּ	tebe (f.) ¹¹ אַתְּךְ	vy (f.) ¹² אַתֶּן	vás (f.) ¹³ אַתְכֶּן
on ¹⁴ הוּא	jeho ¹⁵ אָתּוֹ	oni ¹⁶ הֵם	je (m.) ¹⁷ אַתָּם
ona ¹⁸ הִיא	ji ¹⁹ אֵתָּה	ony ²⁰ הֵן	je (f.) ²¹ אַתֶּן

Jako předmět je osobní zájmeno vždy určité, neboť je míněn někdo (něco) konkrétní. Proto je tvořeno částicí אַתָּה, která splynula se zájmennými příponami podle druhého sloupce (o zvrtném zájmenu sebe viz vysvětl. 25.1 – pozn. překl.).

Poznámka: אַתָּה je pouze jiný tvar částice אַתָּה, který se používá právě ve spojení se zájennými příponami, s výjimkou těžkých přípon כֶּם a כֶּן. Přípon כֶּם a כֶּן se s touto částicí užívá jen zřídka.

29. PRAVIDELNÉ SLOVESO (PERFEKTUM)

hlídal ¹ שָׁמַר	vládl ² מָשַׁל
hlídala ³ שָׁמְרָה	vládla ⁴ מָשְׁלָה
hlídal jsi ⁵ שָׁמַרְתָּ	vládl jsi ⁶ מָשַׁלְתָּ
hlídala jsi ⁷ שָׁמַרְתְּ	vládla jsi ⁸ מָשַׁלְתְּ
hlídal(a) jsem ⁹ שָׁמַרְתִּי	vládl(a) jsem ¹⁰ מָשַׁלְתִּי
hlídali (i hlídaly) ¹¹ שָׁמְרוּ	vládli (i vládly) ¹² מָשְׁלוּ
hlídali jste ¹³ שָׁמַרְתֶּם	vládli jste ¹⁴ מָשַׁלְתֶּם
hlídaly jste ¹⁵ שָׁמַרְתֶּן	vládly jste ¹⁶ מָשַׁלְתֶּן
hlídali jsme (i hlídaly jsme) ¹⁷ שָׁמַרְנוּ	vládli jsme (i vládly jsme) ¹⁸ מָשַׁלְנוּ

^{28.1} Tvar v pauze אֲנִי, אַתָּה.

^{28.2} Tvar v pauze אֲנִי, אַתָּה.

^{28.3} Jeden z mála případů, kdy koncové písmeno má š'wā' (srov. kap. 5.1a). Tento tvar je totiž zkratkou původního אֲתִי, v němž odpadla koncovka. Vysvětlivka překladatele: Výslovnost se zde často zkracuje až na pouhé [at].

^{28.4} Kratší tvar je méně častý než delší.

^{29.1} Vysvětlivka překladatele: druhé š'wā' je tak krátké, že si ho při výslovnosti dvojsouhláskového ukončení (šamar) nemusíme vůbec všimnout (srov. vysvětl. 28.3).

V hebrejštině se činnost (vyjadřovaná určitým slovesem) dělí na dokonavou a nedokonavou, která se vyjadřuje po řadě *perfektem* (vid dokonavý) a *imperfektem* (vid nedokonavý). Hebrejšťina tudíž nezná slovesné časy jako takové, ale dva slovesné vidy podle kontextu mohou vyjadřovat přítomnost, budoucnost i minulost a mají i další významové odstíny.

Nyní nám ale bude stačit, když *perfektum* budeme překládat minulým časem. Později uvidíme, že současnost se v hebrejštině vyjadřuje příslušným *příčestím* (kap. 34) a budoucnost lze vyjádřit *imperfektem* (kap. 39).

Poznámky:

1. Tabulky slovesných tvarů v hebrejštině obvykle začínají od 3. os. sg. m.; je to totiž zpravidla nejjednodušší tvar, od něhož se odvozují další.

2. Slovesné tvary pro jednotlivé osoby perfekta se tvoří přidáváním osobních přípon ke slovesnému kmeni (3. os. sg. m.):

שָׁמַרְתָּ	je složeno z	שָׁמַר + (א)תְּ	ty jsi hlídal
שָׁמַרְתָּ		שָׁמַר + (א)תְּ	ty jsi hlídala
שָׁמַרְתֶּם		שָׁמַר + (א)תֶּם	vy jste hlídali
שָׁמַרְתֶּן		שָׁמַר + (א)תֶּן	vy jste hlídaly
שָׁמַרְנוּ		שָׁמַר + (א)נוּ	my jsme hlídali (i hlídaly)
שָׁמַרְתִּי		שָׁמַר + (א)תִּי	hlídal(a) jsem (אֲנִי je nesprávná analogie zájmenného prvku 2. os. sg.)

Ve 2. os. pl. m. i f. se přízvuk posouvá na těžkou příponu (ze שָׁמַר na שָׁמַרְתֶּם) a qāmeץ v první slabice se zredukuje na š²wā' (srov. kap. 19, sloupec 2).

3. Pokud je první písmeno slovesa laryngála (např. v אָמַר „řekl“), pak se pod touto laryngálou v 2. os. pl. objeví složené š²wā' (אָמַרְתֶּם).

4. V hebrejské větě stavbě bývá hlavní myšlenka (slovo) vyjadřována na prvním místě a až dalšími slovy bývá blíže určována. Z toho plyne, že obvykle je ve větě napřed přísudek a potom podmět.

Např. ve větě „Samuel hlídal“ je idea hlídání hlavní a až pak je doplněna podmětem Samuel; věta se proto hebrejsky řekne שָׁמַר שְׁמוּאֵל. Podobně:

dobrý muž	hebrejsky	„muž dobrý“	אִישׁ טוֹב
můj muž		„muž můj“	אִישִׁי
můj dobrý muž		„muž můj, ten dobrý“	אִישִׁי הַטוֹב
muž řekl		„řekl (totiž) ten muž“	אָמַר הָאִישׁ

² Kratší forma tvaru אָנַחְנוּ.

30. DALŠÍ PODSTATNÁ JMÉNA V OBOU STAVECH

V tabulce jsou uvedena velmi častá *nepravidelná* podstatná jména:

	s. st. sg.	v. st. sg.	s. st. pl.	v. st. pl.
den	יוֹם	יוֹם	יָמִים	יָמֵי
město (f.)	עִיר	עִיר	עָרִים	עָרֵי
dům	בַּיִת	בֵּית	בָּתִּים	בָּתֵּי
hlava	רֹאשׁ	רֹאשׁ	רָאשִׁים	רָאשֵׁי

CVIČENÍ 8

Kanaán	כְּנָעַן	cesta	דֶּרֶךְ	napráhl ruku	יָד שָׁלַח
Kanaán (v pauze)	כְּנָעַן	učinil	עָשָׂה	vládl (nad)	מָשַׁל (בְּ)
zvěd	מְרַגֵּל	vzpomněl, pamatoval	זָכַר	vyvolil	בָּחַר (בְּ)
chléb	לֶחֶם	poslal, seslal, vzkázal	שָׁלַח		

(1) אֵתָּה הוּא הָאֱלֹהִים וְאֶנְחֵנוּ עִמָּךְ בְּנִי-בְרִיתְךָ (2) שָׁלַח מֹשֶׁה מְרַגְלִים אֶל-אֶרֶץ כְּנָעַן, וְהָאֲנָשִׁים הָיוּ אֲנָשֵׁי-שָׁם, רָאשֵׁי-בְנֵי-יִשְׂרָאֵל (3) אָמַר הָאָדָם אֶל-הָאֱלֹהִים שְׁמַעְתִּי אֶת-קוֹלְךָ בְּנֹן (4) אָמְרָה הָאִשָּׁה אֶל-מְרַגְלֵי-יִשְׂרָאֵל, שְׁמַעְנוּ אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְמִצְרַיִם וְגַם יִדְעֻנוּ כִּי נָתַן לָכֶם אֶת-אֶרֶץ כְּנָעַן (5) לָקַחְתִּי אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם לִי לְעַם קָדוֹשׁ וְלֹא שְׁמַרְתֶּם אֶת-בְּרִיתִי וּבִקְוִלִי לֹא שְׁמַעְתֶּם, בֵּית-יַעֲקֹב (6) יִדְעֻתִּי כִּי לָקַחְתָּ מִפְּרִי-עֵץ-הַגֵּן וְכִי נִתְּנָה לְךָ וְאֵתָּה אָכַלְתָּ עִמָּה (7) קָרָאוּ זִקְנֵי-הָעָם אֶל-מֹשֶׁה, זָכְרָנוּ אֶת-הַלֶּחֶם אֲשֶׁר אָכַלְנוּ בְּמִצְרַיִם

¹ Viz kap. 7.3, upozornění.

² Tvar v pauze.

³ Perfektum tohoto slovesa se do češtiny překládá přítomným časem: děj sice v minulosti nastal, ale jeho následky trvají v přítomnosti.

(8) אָמְרוּ הַמִּרְגְּלִים, לְקַחְנוּ מִפְּרִי-הָאָרֶץ וְהָנָה טוֹב מְאֹד
 (9) יִדְעֹתִי כִּי בָךְ בָּחַר יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל (10) אַתָּה
 בְּחָרְתָּ בָנוּ מִכָּל-הָעַמִּים וְאַתָּנוּ לְקַחְתָּ לָךְ לְעַם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ,
 וְאַנְחֵנוּ לֹא שָׁמְרֵנוּ אֶת-הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרְתָנוּ עִמָּךְ עַל-הָר־
 הָאֱלֹהִים (11) אָמַר לָנוּ הָאִישׁ, יִדְעֹתִי כִּי מִרְגְּלִים אַתֶּם מֵאֶרֶץ
 כְּנָעַן (12) יָשָׁב הַנְּבִיא עַל-הָאֲדָמָה וְעָפָר עַל-רֹאשׁוֹ וּבִקּוֹל גָּדוֹל
 קָרָא, מִהָעֶשֶׂה יְהוָה לָנוּ (13) זָכַרְתָּ אֹתִי אֱלֹהִים וּמְהִיכֶלְךָ
 שְׁמִעַתָּ אֶת-קוֹלִי (14) מָשַׁל שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא בְּיִשְׂרָאֵל כִּי לֹא
 בָּחַרוּ לָהֶם מֶלֶךְ כְּכָל-הָעַמִּים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בָאָרֶץ, וְכָל-יְמֵי-
 שְׁמוּאֵל הָלְכוּ בְּנִי-יִשְׂרָאֵל בְּדֶרֶךְ-יְהוָה (15) הָנָה הָעָרִים אֲשֶׁר
 בָּאָרֶץ כְּנָעַן טוֹבוֹת וְגִדּוּלוֹת הָנָה כְּעָרֵי-מִצְרַיִם (16) בְּדֶרֶךְ
 יְהוָה הִלַּכְתִּי וְאַתָּה דִּבַּרְוּ שְׁמִרְתִּי כָל-הַיָּמִים (17) אַתֶּם יִדְעַתֶּם
 כִּי הַבְּדִיל אֶתְכֶם אֱלֹהִים מִכָּל-הָעַמִּים אֲשֶׁר תַּחַת הַשָּׁמַיִם
 (18) לֹא אָכַל מֹשֶׁה לֶחֶם כָּל-הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה עַל-הָהָר

1. Sídli Abrahám v Egyptě (= egyptské zemi), neboť v Kanaánu nebylo chleba. – 2. Svatý jsi, Hospodine, na nebesích i na zemi. – 3. Izraelský král Šalomoun (= Š. král Izraele) se proslavil (= udělal sobě velké jméno) v té zemi. – 4. Řekl Samuel náčelníkům lidu: „Vy jste si zvolili krále jako všechny národy (pl. od lid) a nepamatovali jste, že Hospodin sám (= on) je králem nad celou zemí.“ – 5. Vím (pf.), že jste jedli z toho stromu, který je v zahradě a že znáte (pf.) dobré a zlé. – 6. Víme (pf.), že jsme nezachovávali tvou smlouvu a že jsme neuposlechli (= nenaslouchali) slov (לְ) tvého proroka, kterého jsi poslal

⁴ Viz poznámku v kap. 10.

⁵ Viz vysvětlivku 30.3 na předchozí straně.

⁶ Osobní zájmeno u slovesa zdůrazňuje osobu.

⁷ Všimněme si, že laryngála má složené š'wa' místo jednoduchého.

ke svému lidu. – 7. Zvědové, které synové Izraele poslali do Kanaánu (= do země Kanaán), byli (= seděli) v domě té ženy celou noc až do ranního rozbřesku. – 8. Řekli proroci Samuelovi: „Ty jsi od nikoho nic nevzal (= nevzal věc z ruky člověka) (po) všechny dny, kdy (= které) jsi vládl nad Izraelem.“ – 9. Viděl města (při) řece a hle, (= byla) velmi dobrá. – 10. Řekli zvědové Mojžíšovi: „Hle, města, která jsou v Kanaánu, jsou v horách.“ – 11. Vyvolil jsem si tě za krále nad svým lidem Izraelem, neboť jsi chodil po (ב) cestě Hospodinově. – 12. Řekli synové proroků: „Víme (viz výše), že tě Hospodin poslal do toho zlého města a že pro tebe přerušil (= odřízl ti) řeku, neboť jsi jeho prorokem.“ – 13. (Po) všechny dny, kdy jsi vládl mému lidu, nepamatoval jsi na jméno Hospodinovo. – 14. Řekli starší muži králi: „Sídíme v horách a jíme plody (= z plodů) země, neboť jsme svatí muži a zvolili jsme cestu Hospodinovu.“ – 15. Hle, vzal jsem tě, dome Izraelův, ze země temnot do země světla a také jsem tě chránil od zlého na (ב) cestě, po které jsi šel. – 16. Řekl egyptský král Mojžíšovi: „Ty jsi řekl, že Pán, Bůh Izraele, tě poslal ke svému lidu. Kdo je Hospodin? Neznám ho.“

31. SINGULÁR FEMININ S PŘÍPONAMI

1.	2.	3.
zákon (s. st.) תּוֹרָה	ret (s. st.) שְׁפָה	rada (s. st.) עֲצָה
zákon (v. st.) תּוֹרַת	ret (v. st.) שְׁפַת	rada (v. st.) עֲצַת
můj zákon תּוֹרָתִי	můj ret שְׁפָתִי	má rada עֲצָתִי
tvůj (m.) zákon תּוֹרַתְךָ	tvůj (m.) ret שְׁפָתְךָ	tvá (m.) rada עֲצָתְךָ
tvůj (f.) zákon תּוֹרַתְךָ	tvůj (f.) ret שְׁפָתְךָ	tvá (f.) rada עֲצָתְךָ
jeho zákon תּוֹרָתוֹ	jeho ret שְׁפָתוֹ	jeho (m.) rada עֲצָתוֹ
její zákon תּוֹרָתָהּ	její ret שְׁפָתָהּ	její rada עֲצָתָהּ
náš zákon תּוֹרַתֵנוּ	náš ret שְׁפָתֵנוּ	naše rada עֲצָתֵנוּ
váš (m.) zákon תּוֹרַתְכֶם	váš (m.) ret שְׁפָתְכֶם	vaše (m.) rada עֲצָתְכֶם
váš (f.) zákon תּוֹרַתְכֶן	váš (f.) ret שְׁפָתְכֶן	vaše (f.) rada עֲצָתְכֶן
jejich (m.) zákon תּוֹרַתָם	jejich (m.) ret שְׁפָתָם	jejich (m.) rada עֲצָתָם
jejich (f.) zákon תּוֹרַתָן	jejich (f.) ret שְׁפָתָן	jejich (f.) rada עֲצָתָן

4.		5.	
spravedlnost (s. st.)	צְדָקָה	země (s. st.)	אֲדָמָה
spravedlnost (v. st.)	צְדָקָת	země (v. st.)	אֲדָמַת
má spravedlnost	צְדָקָתִי	má země	אֲדָמָתִי
tvá (m.) spravedlnost	צְדָקָתְךָ	tvá (m.) země	אֲדָמָתְךָ
tvá (f.) spravedlnost	צְדָקָתְךָ	tvá (f.) země	אֲדָמָתְךָ
jeho spravedlnost	צְדָקָתוֹ	jeho země	אֲדָמָתוֹ
její spravedlnost	צְדָקָתָהּ	její země	אֲדָמָתָהּ
naše spravedlnost	צְדָקָתֵנוּ	naše země	אֲדָמָתֵנוּ
vaše (m.) spravedlnost	צְדָקָתְכֶם	vaše (m.) země	אֲדָמָתְכֶם
vaše (f.) spravedlnost	צְדָקָתְכֶן	vaše (f.) země	אֲדָמָתְכֶן
jejich (m.) spravedlnost	צְדָקָתָם	jejich (m.) země	אֲדָמָתָם
jejich (f.) spravedlnost	צְדָקָתָן	jejich (f.) země	אֲדָמָתָן

Poznámky:

1. Singulár feminin (jak bylo uvedeno v kap. 23) asi původně končil η nebo η . V samostatném stavu (tj. nespojeném s následujícím slovem) bylo toto η sotva slyšitelné, a proto vypadlo, takže sg. f. v s. st. jsou zakončena dlouhým $\bar{a}^h$ (η). Původní η však ožije ve stavu vázaném a před příponami.

2. Těžké přípony כֶּן , כֶּם se přidávají (jak bylo uvedeno v kap. 25.3) k vázanému stavu, což je patrné ve všech pěti sloupcích.

Sloupec 1 reprezentuje nejjednodušší formu singuláru feminina (jako u maskulin סוּס – kap. 25, sloupec 1) a plná samohláska $\bar{a}$ setrvává ve všech tvarech.

Sloupec 2: שְׁפָה je dvouslabičné slovo s qāmece v první slabice. Tato samohláska se ve stavu vázaném, a jsou-li přidány přípony, redukuje na pouhé $\text{š}^w\bar{a}$: שְׁפָתִי , שְׁפָתְךָ (z důvodu podle kap. 25, sloupec 3).

Sloupec 3: עֶצֶר je podobné slovu שְׁפָה , jenomže první písmeno je laryngála, a ta připouští pouze $\text{š}^w\bar{a}$ složené (srov. kap. 25, sloupec 4): עֶצֶרְךָ , עֶצֶרְךָ .

Sloupec 4: צְדָקָה se místo očekávaného (podle sloupce 2) צְדָקָת stává צְדָקָת ; podobně צְדָקָתִי atd. (srov. kap. 23.3).

¹ Mimoto je několik typů feminin, jež mají v samostatném stavu η , jako נְחֶשֶׁת „měď“ či „bronz“. Viz rovněž vysvětl. 23.3.

Sloupec 5: אֲדָמָה je podobně jako u sloupce 4, ovšem první písmeno je opět laryngála, takže nepřipouští jednoduché $\text{š}^w\bar{a}$; proto když se qāmece v první slabice změní na $\text{š}^w\bar{a}$, změní se složené $\text{š}^w\bar{a}$ pod laryngálou na příslušnou krátkou samohlásku: אֲדָמָתִי , אֲדָמָתְךָ (srov. kap. 23.3).

32. UKAZOVACÍ ZÁJMENA

tento	זֶה	tamten (onen)	הוּא
tato	זֹאת	tamta (ona)	הִיא
tito, tyto	אֵלֶּה	tamti (oni)	הֵם, הֵנָּה
		tamty (ony)	הֵנָּה, הֵן

Ukazovací zájmena se chovají jako přídavná jména ve vztahu k podstatnému jménu, ke kterému se vztahují, např.:

tento muž	הָאִישׁ הַזֶּה	tito muži	הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
tamten (onen) muž	הָאִישׁ הַהוּא	tamti (oni) muži	הָאֲנָשִׁים הָהֵם
tato žena	הָאִשָּׁה הַזֹּאת	toto je ten muž	זֶה הָאִישׁ
tamta (ona) žena	הָאִשָּׁה הַהִיא	toto je ta žena	זֹאת הָאִשָּׁה
		toto jsou ti muži	אֵלֶּה הָאֲנָשִׁים

33. ČÁSTICE כּ A PŘEDLOŽKA מִן S PŘÍPONAMI

Neodlučitelná částice כּ „jako“ se v poezii vyskytuje jako samostatné slovo ve tvaru כְּמוֹ ; je to novější forma, k níž se přidává většina přípon. Přijímá-li přípony předložka מִן (z, od), objevuje se mezi ní a většinou přípon hláska ו :

jako já	כְּמוֹנִי	ode mě	מִמֶּנִּי
jako ty (m.)	כְּמוֹךָ	od tebe (m.)	מִמְּךָ (v pauze)
jako ty (f.)	כְּמוֹךְ	od tebe (f.)	מִמְּךָ
jako on	כְּמוֹהוּ	od něho	מִמֶּנּוּ
jako ona	כְּמוֹהָ	od ní	מִמֶּנָּה

^{32.1} Všimněme si, že člen u הֵם má qāmece.

jako my	כָּמוֹנוּ	od nás	מִמּוֹנוּ
jako vy (m.)	כְּכֶם	od vás (m.)	מִכֶּם
jako vy (f.)	כְּכֶן	od vás (f.)	מִכֶּן
jako oni	כֵּהֶם	od nich (m.)	מִמֵּהֶם (מֵהֶם)
jako ony	כֵּהֶנָּה, כֵּהֶן	od nich (f.)	מִמֵּהֶנָּה (מֵהֶן)

Poznámky:

1. Přípona 1. os. sg. je נִי.
2. Po מן se píše kompenzující silné dāgeš s výjimkou přípony 3. os. pl., protože následuje laryngála ה, takže se מן píše jako מִן (viz kap. 12.1).
3. מִמּוֹנוּ „od něho“ a מִמֵּהֶנָּה „od ní“ vznikly stažením z מִמּוֹנְהוּ a מִמֵּהֶנָּה; vložené נ zastupuje původně zdvojené מִמּוֹנְנִי, které odpadlo.
4. Ze souvislosti se určí, zda מִמּוֹנוּ znamená „od něho“ nebo „od nás“.
5. Přípony 3. os. sg. הוּ a הִי jsou původními podobami přípon 1 a 2 הָ a הֵּ.
6. Prostřední מ mizí, jsou-li připojeny těžké přípony כֶּן, כֶּם, כֵּן nebo הֵן.

CVIČENÍ 9

Sinaj	סִינַי	jiný, cizí	אֲחֵר
místo	מָקוֹם	jiní, cizí	אֲחֵרִים
spása, vysvobození	יְשׁוּעָה	za, po	אֲחֵר, אַחֲרַי
bázeň	יִרְאָה	tak	כֵּה
požehnání	בְּרָכָה	není, nejsou	אֵין

(1) זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה (2) זֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר נָתַן מֹשֶׁה לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־הַר־סִינַי (3) אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם (4) אָמַר יַעֲקֹב, קְדוֹשׁ הַמָּקוֹם הַזֶּה וְאֶנֶּכִי לֹא יָדַעְתִּי (5) בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן אֱלֹהִים יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה לְיִשְׂרָאֵל (6) אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דִּבְרֵי־יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם בְּחֵלֹם (7) כֹּה אָמַר אֱלֹהִים אֶל־הָעִיר הָרְעָה הַזֶּה

¹ Tvar v pauze – samohláska v přízvukné slabice je prodloužena.

² Viz vysvětl. 24.4.

(8) אָמַרְתִּי אֵין יִרְאֵת־אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה (9) בַּיּוֹמִים הָהֵם לֹא הָיָה מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל וּשְׂמוּאֵל הָיָה הַנָּבִיא (10) הֵלְכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא זָכְרוּ אֶת־תּוֹרַת־מֹשֶׁה וְאֶת־הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם יְהוָה עַל־הַר־סִינַי (11) אֵתָּה הוּא אֱלֹהֵי־יִשְׁוּעָתִי וְאֵין כָּמוֹךָ (12) אָמַר מֶלֶךְ־מִצְרַיִם אֵין כָּמוֹךָ אִישׁ חָכָם בְּכָל־הָאָרֶץ הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת (13) רָאָה הַמֶּלֶךְ כִּי טוֹבָה עֲצַת־הַנָּבִיא (14) אֵתָּה שָׁלַחַת בְּרָכָה בְּפִרְי־אֲדָמָתֵנוּ (15) קָרָא עֲשׂוּ בְּקוֹל גְּדוֹל, לָקַח יַעֲקֹב אֶת־בְּרָכָתִי מִמֵּנִי (16) שְׁמַרְתִּי אֶת־תּוֹרָתְךָ כָּל־הַיּוֹמִים וּבִדְרֹךְ־אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא הִלַּכְתִּי (17) נָתַן אֱלֹהִים אֶת־יִרְאֵת־יַעֲקֹב עַל־כָּל־אֲנָשֵׁי־הָעִיר (18) בְּלִילָה הַהוּא הִבְדִּיל יְהוָה בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִצְרַיִם (19) קְדוֹשָׁה לִי הָעִיר הַזֹּאת, כִּי בָּהּ בָּחַרְתִּי לְשִׁמִּי

1. Toto je to slovo, které mluvil Hospodin ke svému prorokovi. – 2. Toto je to město, které sis zvolil pro svůj chrám. – 3. Toto (= tito) jsou ti mužové, které poslal Mojžíš do Kanaánu (tvar v pauze, viz kap. 14). – 4. Bůh ti dal tento zákon na hoře Sinaj (tvar v pauze). – 5. Mluvil Mojžíš všechna tato slova k izraelským předákům v Egyptě (= egyptské zemi, tvar v pauze). – 6. Není nad tebe (= jako ty) na nebesích i na zemi. – 7. Požehnání Hospodinovo je nad vaší zemí, neboť jste zachovávali jeho zákon. – 8. Poslal král jiné muže k prorokovi, ale on (= a) nepřišel. – 9. V tom městě žili velmi zlí lidé (= muži), kteří neznali Mojžíšův zákon. – 10. Chovali jsme v paměti (= pamatovali jsme) slova svatého zákona a tvou smlouvu jsme zachovávali (po) všechny dny. – 11. Co je to za sen (= co je tento sen), který jsem slyšel? – 12. V tobě je naše spása, Hospodine, a ne v jiných bozích. – 13. Volali náčelníci k Mojžíšovi: „Není chleba pro lid.“ – 14. Chodili po cestě bohů té země a můj zákon

³ „bohy“, jak je patrné ze souvislosti.

⁴ Smysl zde je „můj Bůh spásy“, totiž „můj zachraňující Bůh“. Viz dodatek 5.

⁵ Doplněte „je“.

⁶ Viz vysvětl. 33.1.

⁷ Toto podstatné jméno je maskulinum; nepřívzvučná koncovka prodlužuje slovo לֵיִל. Upozornění: Koncovka הָ sg. f. je přízvukná.

neměli na paměti (= nepamatovali). – 15. Dal ti Hospodin celou⁸ tuto dobrou a velkou zemi, od těchto hor až k oné velké řece. – 16. Chodila jsi za cizími bohy a neměla jsi na paměti radu mého proroka. – 17. Nebylo proroka jako on v celém Izraeli, který (by) znal Hospodina. – 18. Seslal jsem požehnání na tvou zemi, neboť můj zákon je s tebou po všechny dny.

34. AKTIVNÍ PŘÍČESTÍ

základ	příčestí	sg. m.	sg. f.	pl. m.	pl. f.
שָׁמַר	střežící	שָׁמַר	שָׁמְרָה nebo שֹׁמְרָה	שֹׁמְרִים	שֹׁמְרוֹת
יָשַׁב	sedící	יָשַׁב	יָשְׁבָה nebo יֹשְׁבֵת	יֹשְׁבִים	יֹשְׁבוֹת
הָלַךְ	jdoucí	הָלַךְ	הָלְכָה nebo הֹלְכָה	הֹלְכִים	הֹלְכוֹת

Aktivní (činné) příčestí¹ má hōlem a cērê (ׁ) pro sg. m., k němuž se přidává koncovka pro sg. f.: ׁ (někdy ׁה), pro pl. m. ׁם a pro pl. f. koncovka ׁת. Přítomný čas „muž střeží“ vyjádří hebrejšťina jako „muž (je) střežící“:

muž střeží	הָאִישׁ שָׁמַר	muži střeží	הָאֲנָשִׁים שֹׁמְרִים
žena střeží	הָאִשָּׁה שָׁמְרָה	ženy střeží	הַנְּשִׁים שֹׁמְרוֹת
ty (m.) střežíš	אַתָּה שָׁמַר	my (m.) střežíme	אֲנַחְנוּ שֹׁמְרִים

Na příčestí se můžeme dívat jako na slovesné přídavné jméno, které souhlasí v čísle i rodu s příslušným podstatným jménem nebo zájmenem. Ačkoliv v češtině vyjadřuje přítomný čas (viz uvedené příklady), naznačuje spíše stav trvalé aktivity, a proto má širší užití, např.:

- הָאִישׁ שָׁמַר je doslovně „muž, ten střežící“, což můžeme přeložit buď
- „muž, který střeží“, je-li tu vztah k přítomnému času, anebo
 - „muž, který střežil“, je-li ze souvislosti patrný vztah k minulosti. Příčestí se členem tedy může nahrazovat vztažnou větu;
 - zastarale lze užít i přechodníku přítomného „střeže“ (pozn. překladatele).

^{33.8} כָּל (s maqqef - כָּל־) je podstatné jméno s významem „celek“, „všechno“. Výraz „tato celá zem“ je v hebrejském myšlení „celek této země“. Jako předmět slovesa je tento výraz určitý, a proto je před ním אֶת.

^{34.1} Vysvětlivka překladatele: lat. *participium activum*; jde o pojem hebrejské mluvnické. Nesoulad s českou mluvnickou terminologií je dán jejím vývojem – např. v českých učebnicích němčiny se používá pojem *příčestí přítomné*.

^{34.2} Opačné pořadí הָאִישׁ שָׁמַר by kladlo důraz na příčestí.

Poznámka.: Je-li poslední souhláska základu laryngála, např. שָׁמַע „slyšet“, je příčestí sg. m. שָׁמַע (nikoliv שָׁמַע). Pataḥ pod ׁ je pataḥ vplížené (viz kap. 12.4). V ženském rodu שָׁמְעָה (nikoliv שָׁמְעָה) je dvakrát pataḥ místo s³gól, protože laryngály (v našem případě ׁ) dávají přednost samohlásce pataḥ pod sebou a dokonce i před sebou (viz kap. 12.3). Podobně příčestí „znající“ od slovesa יָדַע „znal, věděl“ je v sg. m. יָדַע (též „znalec“) a v sg. f. יָדְעָה (též „znalkyně“).

35. STARÁ AKUZATIVNÍ KONCOVKA ׁה

Archaická hebrejšťina patrně měla (jako klasická arabština) tři pádové koncovky: pro nominativ koncovku ׁ, pro genitiv koncovku ׁי a pro akuzativ koncovku ׁ. V biblické hebrejštině nominativní a genitivní koncovka zanikla¹, ale akuzativní koncovka zůstala, aby označovala nikoliv předmět u přechodného slovesa, ale směr:

Egypt	מִצְרַיִם	do Egypta	מִצְרַיִם
město	הָעִיר	do města	הָעִיר
nebesa	הַשָּׁמַיִם	do nebes	הַשָּׁמַיִם
tam (kde?)	שָׁם	tam (kam?)	שָׁמָּה

Přidání koncovky ׁה k určení směru je možné jen u omezeného počtu podstatných jmen, která poznáme z praxe. *Přízvuk se nepřesouvá na novou slabiku*, ale zůstává na slabice původní.

CVIČENÍ 10

spravedlivý	צָדִיק	maso, tělo	בָּשָׂר	jinoch	נֶעֱרַר
zlovolný	רָשָׁע	anděl, posel	מַלְאָךְ	stál	עָמַד
podsvětí, šeol	שְׁאֵל	poušť	מִדְבָּר	sestoupil	יָרַד
				běda!	אֵוִי

^{35.1} ׁ ve jménech jako שְׁמוּאֵל je snad pozůstatkem starého nominativu, ale pozůstatky genitivního ׁי jsou sporné.

Upozornění: Plurál od הָיָה „byl“ je הָיוּ „byli“ i „byly“. Podobně plurál od רָאָה „viděl“ je רָאוּ „viděli“ i „viděly“ a plurál od עָשָׂה „dělal“ je עָשׂוּ „dělali“ i „dělaly“. Je vidět, že všechna tato slovesa náležejí do stejné třídy.

(1) קוֹל קָרָא בַּמִּדְבָּר (2) הָאֱלֹהִים יָשַׁב בְּשָׁמַיִם וּמַשָּׁל בְּבָנָי אָדָם (3) אֲנַחְנוּ קָרָאִים אֶל־יְהוָה, וְהוּא שָׁמַע אֶת־קוֹלֵנוּ (4) צָדִיק אֵתָּה יְהוָה הֵנָּה לֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר (5) הַיּוֹם הַזֶּה אֲנֹכִי לִקְחָ אֵתָּךְ הַשְּׁמַיִמָה (6) יֵצְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הַמִּדְבָּרָה (7) אֵתָּה שָׁמַר אֶת־דֶּרֶךְ־הַצָּדִיק, וְדֶרֶךְ הָרָשָׁע שְׁאֵלָה (8) יָרַד יַעֲקֹב מִצְרַיִמָה כִּי לֹא הָיָה לֶחֶם בְּכָל־אֶרֶץ־כְּנָעַן (9) הַיּוֹם הַזֶּה אַתֶּם כִּרְתִּים בְּרִית עִם־יְהוָה (10) הֵנָּה אֵתָּה שְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְלֹא יָדַעְתָּ כִּי בָאֱלֹהִים יְשׁוּעַת־יִשְׂרָאֵל (11) אוֹי לָהֶם הָאֲכָלִים בָּשָׂר כָּל־הַיּוֹם וְאֶת־דְּבַר־יְהוָה לֹא עָשׂוּ (12) כֹּה אָמַר יְהוָה, אֲנֹכִי שְׁלַח אֵתָּךְ אֶל־הָעָם הָרָשָׁע הַזֶּה (13) הִלְכוּ בְּנֵי־הַנְּבִיאִים בַּמִּדְבָּר כָּל־הַיּוֹם וּבְעֶרְבָּ בָּאוּ הָעִירָה (14) טוֹב לְצָדִיק הַשָּׁמַר אֶת־תּוֹרַת־יְהוָה, וְאוֹי לָרָשָׁע הַהֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ־אֱלֹהִים אֲחֵרִים (15) וּבְחִלּוֹמוֹ רָאָה יַעֲקֹב וְהֵנָּה מַלְאָכֵי־אֱלֹהִים יֹרְדִים מִן־הַשָּׁמַיִם (16) אֲנֹכִי בָחַר בָּךְ כִּי טוֹב אֵתָּה בְּעֵינֵי־יְהוָה (17) עָשׂוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הָרַע בְּעֵינֵי־יְהוָה, כִּי לֹא הִבְדִּילוּ בֵּין הַצָּדִיק וּבֵין הָרָשָׁע (18) כָּל־בָּשָׂר יָדַעַ כִּי אֵתָּה יְהוָה הַזִּכֹּר אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל (19) בְּלִילָה הַהוּא שָׁמַע הַנֶּעַר וְהֵנָּה קוֹל קָרָא שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל (20) הַיּוֹם הַזֶּה אֲנַחְנוּ עֹמְדִים עַל־הַר־הָאֱלֹהִים וּשְׁמַעִים אֶת־קוֹל־יְהוָה יֵצֵא מִשְׁמַיִם (21) אֵלָה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר־סִינַי (22) הָיָה הָאָדָם

² Viz vysvětlivku 34.1.

³ V. st. plurálu od עָן.

⁴ „co bylo zlé“.

בְּאֱלֹהִים יָדַעַ טוֹב וְרַע (23) שָׁמַע הָעָם הַיֹּשֵׁב בְּהָרָ כִּי יֵצֵא יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם

1. Sestoupili Jakubovi synové do Egypta, neboť slyšeli, že v Egyptě je chléb. – 2. Hle, já s⁶ tebou dnes uzavírám smlouvu (slovosled). – 3. Král viděl syny proroků stojící na (ב) cestě, a Samuel byl v jejich čele (= hlavě). – 4. Běda vám, kteří chodíte po (ב) cestě cizích bohů, neboť není mezi vámi (= ve vás) muže, který by znal (= zná) slovo Hospodinovo. – 5. Máš na paměti spravedlivé, neboť ty jsi spravedlivý. – 6. Vykřikl jinoch hlasitě (= [ב] velkým hlasem): „Moje hlava, moje hlava.“ – 7. A (jedna) velká řeka vytékala (= vycházela) ze zahrady. – 8. A ve svém snu uviděl král velmi veliký strom stojící na zemi a jeho koruna (= hlava) byla v nebesích. – 9. Posílám svého anděla s tebou do této veliké pouště. – 10. Bože veškerenstva (= veškerého těla), který slyšíš hlas svého lidu, voláme k tobě, neboť víme (pf.), že v tobě je naše spása. – 11. Zvědové, které Mojžíš poslal do země Kanaán, stanuli na vrcholu (= hlavě) hory. – 12. Toto pravil Hospodin Šalomounovi, králi Izraele: „Jsi zlovolný, neboť jsi neměl na paměti slova mého zákona, neboť sis vzal manželky z pohaných národů.“ – 13. Vy říkáte, že jste muži spravedliví a že jste přišli (= sestoupili) do Egypta z Kanaánu, protože v té zemi není chleba, ale (= a)⁷ já říkám, že jste zvědové. – 14. Jakub poslal posly k Ezauovi na horu. – 15. V ten den jste řekli: „Vzpomínáme (pf.) na chléb, který jsme jedli v Egyptě, ale v této veliké poušti není chleba.“ – 16. Veliký jsi, Hospodine, který vládneš nad nebesy a nad zemí. – 17. Muž Boží sestoupil s hory do města, podle (= jak) slova Hospodinova.

36. PLURÁL PODSTATNÝCH JMEN S PŘÍPONAMI

Poznámka: K plurálu podstatných jmen se připojují přípony (viz sloupec 5) s jôd (י), které je (s výjimkou 1. os. sg. a 2. os. sg. f.) němé. V předklasické hebrejštině bylo jôd plnou souhláskou ve všech příponách plurálu podstatných jmen. Toto jôd odlišuje tvary v plurálu od tvarů v singuláru, zvláště v textech bez vokalizace:

^{35.5} Viz vysvětlivku 34.1.

^{35.6} Viz vysvětl. 27.1.

^{35.7} Spojka ו: viz vysvětl. 21.1.

maskulina			
1.		2.	
koně (s. st.)	סוסים	slova (s. st.)	דברים
koně (v. st.)	סוסי	slova (v. st.)	דברי
mí koně	סוסי	moje slova	דברי
tví (m.) koně	סוסיך	tvá (m.) slova	דבריך
tví (f.) koně	סוסיך	tvá (f.) slova	דבריך
jeho koně	סוסיו	jeho slova	דבריו
její koně	סוסייה	její slova	דבריה
naši koně	סוסינו	naše slova	דברינו
vaši (m.) koně	סוסיכם	vaše (m.) slova	דבריכם
vaši (f.) koně	סוסיכן	vaše (f.) slova	דבריכן
jejich (m.) koně	סוסיהם	jejich (m.) slova	דבריהם
jejich (f.) koně	סוסיהן	jejich (f.) slova	דבריהן
feminina			
3.		4.	
zákony (s. st.)	תורות	požehnání (s. st.)	ברכות
zákony (v. st.)	תורות	požehnání (v. st.)	ברכות
mé zákony	תורותי	má požehnání	ברכותי
tvé (m.) zákony	תורתך	tvá (m.) požehnání	ברכותך
tvé (f.) zákony	תורתך	tvá (f.) požehnání	ברכותך
jeho zákony	תורותיו	jeho požehnání	ברכותיו
její zákony	תורתיה	její požehnání	ברכותיה
naše zákony	תורותינו	naše požehnání	ברכותינו
vaše (m.) zákony	תורתיכם	vaše (m.) požehnání	ברכותיכם
vaše (f.) zákony	תורתיכן	vaše (f.) požehnání	ברכותיכן
jejich (m.) zákony	תורתיהם	jejich (m.) požehnání	ברכותיהם
jejich (f.) zákony	תורתיהן	jejich (f.) požehnání	ברכותיהן

5.	6.	7.
přípony plurálu podstatných jmen	synové (s. st.)	otcové (s. st.)
mí, mé, má	בנים	אבות
tví, tvé, tvá (m.)	בני	אבות
tví, tvé, tvá (f.)	בני	אבותי
jeho	בניך	אבותיך
její	בניך	atd.
naši, naše	בניכם	vaši (m.) otcové
vaši, vaše (m.)	בניכן	atd.
vaši, vaše (f.)	בניהם	atd.
jejich (m.)	בניהם	
jejich (f.)	בניהן	
8.	9.	10.
Bůh (s. st.)	אנשים	ženy (s. st.)
Bůh (v. st.)	אנשי	ženy (v. st.)
můj Bůh	אנשי	mé ženy
tvůj (m.) Bůh	אנשיך	tvé (m.) ženy
atd.	atd.	atd.
váš (m.) Bůh	אנשיכם	vaše (m.) ženy
atd.	atd.	atd.

סוסך může znamenat סוסך nebo סוסך „tvůj kůň“, zatímco
 סוסיך může znamenat סוסיך nebo סוסיך „tví koně“. Podobně
 סוסו je „jeho kůň“, ale סוסינו je „jeho koně“,
 סוסנו je „naš kůň“, ale סוסינו je „naši koně“.

Sloupce 1 a 3 představují nejjednodušší formu pl. m. a f. podst. jmen.

Sloupce 2 a 4 představují typy pl. m. a f. podst. jmen, v nichž je v první slabice šwā místo qāmeš a z uvozujícího šwā se následně stane hīreq (viz kap. 23. 3).

Sloupec 7: אֲבוֹת je pl. m., ale má podobu pl. f.

Sloupec 8: אֱלֹהִים je významem singulár, znamená-li Boha Izraele (a má i sloveso v sg.), ale tvarově je to plurál.

Sloupec 9: je obdobou sloupce 2 – první písmeno je laryngála. Když je v první slabice š'wā' místo qāmece, složené š'wā' pod laryngálou se prodlouží na příslušnou krátkou samohlásku (viz kap. 23. 3).

Sloupec 10: נָשִׁים je pl. f., ale má podobu pl. m. – jako má podle sloupce 7 jméno vpravdě mužské v pl. ženskou příponu, tak zde jméno „nejvíce“ ženské má příponu mužskou. Obě tato podstatná jména jsou nepravidelná.

Poznámky:

1. Těžké přípony כֶּם, כֵּן, הֵם, הֵן se připojují k vázanému stavu (viz kap. 21. 3).

2. Duál přijímá tytéž přípony jako plurál: יָדַי „ruce“, odtud יָדֶיךָ atd.

37. NĚKTERÁ NEPRAVIDELNÁ PODSTATNÁ JMÉNA S PŘÍPONAMI

	singulár			plurál		
	s. st.	v. st.	s příponami	s. st.	v. st.	s příponami
otec	אָב	אָבִי	אָבִי, אָבִיךָ, אָבִי	אָבוֹת	אָבוֹת	אָבוֹתִי
syn	בֶּן	בֶּןִי	בֶּנוֹ, בֶּנְךָ, בֶּנִי	בָּנִים	בָּנִי	בָּנֵי
dcera	בַּת	בַּתִּי	בַּתּוֹ, בַּתְּךָ, בַּתִּי	בָּנוֹת	בָּנוֹת	בָּנוֹתִי
bratr	אָח	אָחִי	אָחִי, אָחִיךָ, אָחִי	אָחִים	אָחִי	אָחֵי
žena	אִשָּׁה	אִשְׁתִּי	אִשְׁתְּךָ, אִשְׁתִּי	נָשִׁים	נָשִׁי	נָשֵׁי
dům	בַּיִת	בֵּיתִי	בֵּיתְךָ, בֵּיתִי	בָּתִּים	בָּתִּי	בָּתֵּי
jméno	שֵׁם	שְׁמִי, שֵׁם	שְׁמוֹ, שְׁמוֹךָ, שְׁמִי	שְׁמוֹת	שְׁמוֹת	שְׁמוֹתִי

Upozornění: Úplný seznam nepravidelných podstatných jmen je uveden na konci knihy.

^{37.1} Viz kap. 7.3, upozornění.

38. VLASTNICTVÍ

V hebrejštině neexistuje slovo, které by odpovídalo českému „měl, má“, a vlastnický vztah v daném čase se v různých časech vyjadřuje takto: „mám (nemám) syna, (ne)patří mi syn“ se řekne hebrejsky „jest (není) mi syn“.

mám syna	יֵשׁ לִי בֶן	nemám syna	אֵין לִי בֶן
mám syny	יֵשׁ לִי בָנִים	nemám syny	אֵין לִי בָנִים
měl jsem syna	הָיָה לִי בֶן	neměl jsem syna	לֹא הָיָה לִי בֶן
měl jsem syny	הָיוּ לִי בָנִים		
budu mít syna	יִהְיֶה לִי בֶן	nebudu mít syna	לֹא יִהְיֶה לִי בֶן
budu mít syny	יִהְיוּ לִי בָנִים		
ten muž má syna	יֵשׁ לְאִישׁ בֶּן	atd.	

Poznámky:

1. יֵשׁ a אֵין (v. st. od אֵין) byla původně *podstatná jména* znamenající „existenci“ a „ne-existenci“, a proto se jich užívá s oběma čísly i rody. Následuje-li po nich předložka ל, označují přítomné vlastnictví.

2. Vlastnictví v minulosti (budoucnosti) se vyjadřuje slovesem יִהְיֶה (יִהְיוּ), které musí souhlasit s podmětem v čísle a rodě, a předložkou ל – zápor pak pomocí לֹא; vlastnictví bez zřetele na čas vázaným stavem (viz kap. 23).

CVIČENÍ 11

Ráchel	רָחֵל	ovce	צֹאן	táhal se, žádal	שָׁאַל
Lában	לָבָן	voda (s. st.)	מַיִם	sloužil	עָבַד
Josef	יוֹסֵף	voda (u. st.)	מֵי	bude, stane se	יִהְיֶה
faraon	פַּרְעֹה	proč	לָמָּה		

(1) אָמַר הַנַּעַר אֶל-הַנְּבִיא אֵין לְאִשָּׁה הַזֹּאת בֶּן וְאִשָּׁה זָקֵן
(2) שָׁלַחְתִּי אֶת-נְבִיאֵי אֶל-הָעָם הַרְשָׁע הַזֶּה וְלֹא שָׁמְעוּ
אֶל-דְּבָרֵיהֶם אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְשִׁמִּי (3) הָיוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר-סִינִי

¹ Toto je plurál, podobně jako שְׁמִים.

וְלֹא הָיָה מַיִם לְצֹאן אֲשֶׁר עִמָּם (4) אָמְרוּ בְנֵי־יַעֲקֹב אֶל־יוֹסֵף יֵשׁ לָנוּ אָב זָקֵן בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן, וְלֹא יָדְעוּ כִּי הוּא הַמַּשְׁל בְּכָל־אֶרֶץ־מִצְרַיִם (5) לָקַח שְׁלֹמֹה אֶת־בֵּת־פְּרַעֲה לֹו לְאִשָּׁה (6) אָמְרוּ אֲנִישֵׁי־הַמָּקוֹם יִדְעֻנוּ אֶת־לִבָּן, וְהִנֵּה רָחֵל בְּתוֹ עִם־הַצֹּאן אֲשֶׁר לְאִבֶּיהָ (7) שָׁאֵל יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל בֵּת־מִי אַתָּה, אָמְרָה רָחֵל בֵּת־לִבָּן אֲנִי (8) עָבַד יַעֲקֹב אֶת־לִבָּן לְרָחֵל, וְהוּא נָתַן לֹו אֶת־בְּתוֹ הַגְּדוֹלָה לְאִשָּׁה תַּחַת רָחֵל (9) אַתָּה אֱלֹהֵינוּ וְאַנְחֵנוּ עִמָּךְ אַתָּה אֲבִינוּ וְאַנְחֵנוּ בְּנֵיךְ (10) קָרָא פְּרַעֲה לְכָל־זַקְנֵי וְלְכָל־חֲכָמָיו, וְלַעֲיִנֵּיהֶם עָשָׂה מִשָּׁה כְּכֹל אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה (11) אֱלֹהֵי שְׁמוֹת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִרְדּוּ מִצְרַיִמָּה אֶל־יוֹסֵף (12) לֹא לָקַח יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת־כְּנָעַן, כִּי רָעוּת הָיָה בְּעֵינֵי־אָבִיו מְאֹד (13) לָמָּה לֹא אָמַרְתָּ לִּי כִּי אֲשַׁתְּךָ הִיא, וְאַנִּי לֹא יָדַעְתִּי (14) אָמַר לִבָּן אֶל־יַעֲקֹב, נָשִׁיד בְּנוֹתֵי הָנָּה וּבְנֵיךְ בְּנֵי וְצֹאנְךָ צֹאנִי וְכָל אֲשֶׁר לְךָ לִי הוּא (15) אָמַר יְהוָה אֶל־יַעֲקֹב, שְׁמֹךְ יְהוָה יִשְׂרָאֵל (16) קָרָא רָחֵל אֶת־שֵׁם־בְּנָהּ יוֹסֵף, כִּי אָמְרָה יְהוָה לִי בֶן אַחֵר (17) אָמַר יוֹסֵף אֶל־פְּרַעֲה, הִנֵּה אָבִי וְאָחִי וְנָשִׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְצֹאנָם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם בָּאוּ מִצְרַיִמָּה (18) רְאוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְפָרַעֲה וּלְמִצְרַיִם (19) אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאַנִּי יִרְדֹּתִי עַל־הָרִסִּינִי בַּיּוֹם הַגָּדוֹל הַהוּא (20) לָמָּה יֹשְׁבֵת בְּעַפְּרָה בְּתִי־יִשְׂרָאֵל, כִּי הִלְכוּ בְּנֵיךְ אַחֲרַי עֵינֵיהֶם וְגַם עָבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים (21) וּמִה־שָׁאֵל יְהוָה מִמֶּךָ, בֵּית־יַעֲקֹב

1. Synové Izraele sloužili kananejskému králi, neboť jednali zle v očích Hospodinových a neposlušali slova (ל) jeho zákona. – 2. Sloužil jsem ti za tvou dceru Ráchel: proč jsi nedodržel svou smlouvu se mnou? – 3. Ty jsi Bůh našich otců, který mě chrání od všeho zla. – 4. Nevěděl jsem, že je jeho

² Viz vysvětl. 30.3.

⁴ Tvar v pauze má 'aṣnāh (kap. 13.2a).

⁶ Rozumí se „byly“ (viz též vysvětl. 24.4).

³ „na místo“.

⁵ Přeložte „všechno tak, jak...“

⁷ Zdůrazňující přičestí.

manželkou a že on je Boží prorok. – 5. Řekl Lában Jakubovi: „Proč jsi vzal mé bůžky z mého domu?“ – 6. Sestoupil Jakub do Egypta, on a jeho synové a jeho ženy a jeho ovce a všechno, co (bylo) jeho, k svému synu Josefovi, který vládl té zemi. – 7. Řekl jsi: „Hle, tvůj syn bude velkým mužem v zemi,“ ale já nemám syna a moje žena je velmi stará. – 8. Jejich bohové jsou ze dřeva (= stromu) a udělaly je (= které udělaly) lidské ruce. – 9. Jakub choval (= střežil) stáda, která (patřila) Ráchelinu otci Lábanovi. – 10. V ten den bude můj dům na vrcholu svaté hory, kterou jsem vyvolil pro své jméno. – 11. Ty, Hospodine, sídlíš v nebesích a víš, co mi udělali zlí (pl. m., tj. zlí lidé), ale já jsem spravedlivý v očích lidských synů. – 12. Nazval král jméno svého syna Šalomoun. – 13. Tvé oči viděly, že pro tebe zastavil (= odřízl ti) Hospodin řeku, neboť řekl: „Izrael bude mým lidem.“ – 14. Budete mít (= bude vám) místo v mém chrámu pro mé svaté. – 15. Řekli Jakubovi synové: „Víme, že ty jsi ten, kdo vládne nad touto velikou zemí a že my jsme v tvé ruce.“ – 16. Toto jsem řekl svým prorokům, kteří mluvili mým jménem: „Proč jste neuposlechli jejich slov (ל)?“ – 17. Řekla žena prorokovi: „Nežádala jsem syna od Hospodina, vždyť on mi ho vzal (= protože vzal ho ode mne).“ – 18. Veškerá požehnání Hospodinova sestoupila na vaši zem, když (= כַּאֲשֶׁר) mluvil muž Boží.

39. IMPERFEKTUM PRAVIDELNÝCH SLOVES

Imperfektum obvykle označuje neukončený děj (nedokonavý vid českého slovesa). Prozatím ho můžeme volně překládat českým budoucím časem.

on bude střežit	יִשְׁמֹר	on bude soudit	יִשְׁפֹּט
ona bude střežit	תִּשְׁמֹר	ona bude soudit	תִּשְׁפֹּט
ty (m.) budeš střežit	תִּשְׁמֹר	ty (m.) budeš soudit	תִּשְׁפֹּט
ty (f.) budeš střežit	תִּשְׁמְרִי	ty (f.) budeš soudit	תִּשְׁפְּטִי
já budu střežit	אֲשֹׁמֵר	já budu soudit	אֲשֹׁפֵט
oni budou střežit	יִשְׁמְרוּ	oni budou soudit	יִשְׁפְּטוּ
ony budou střežit	תִּשְׁמְרֶנָּה	ony budou soudit	תִּשְׁפְּטֶנָּה
vy (m.) budete střežit	תִּשְׁמְרוּ	vy (m.) budete soudit	תִּשְׁפְּטוּ
vy (f.) budete střežit	תִּשְׁמְרֶנָּה	vy (f.) budete soudit	תִּשְׁפְּטֶנָּה
my budeme střežit	נִשְׁמֹר	my budeme soudit	נִשְׁפֹּט

¹ Všimněme si slabého dážeš v פ.

Zatímco *perfektum* je tvořeno *příponami*, *imperfektum* se tvoří *předponami* a *příponami*. To lze vysvětlit tak, že v perfektu je ukončený děj považován za hlavní myšlenku (proto stojí na prvním místě) a jeho provedení je upřesněno zájmennou částicí (tj. podměttem), která následuje. V imperfektu – neukončeném ději – se naopak podmět zdá být hlavní myšlenkou (proto je první) a děj je pouze upřesněním záměru jednajícího.

Předpony imperfekta jsou **אֵיתָן** (pro zapamatování slouží slovo „pevný, stálý, trvalý, se stále tekoucí vodou“). Jejich použití pro jednotlivé osoby, čísla a rody je patrné z uvedené tabulky. Plurál m. končí na **וְ**, pl. f. na **נָה**:

3. os. sg. m.	יִשְׁמֹר	3. os. pl. m.	יִשְׁמְרוּ
2. os. sg. m.	תִּשְׁמֹר	2. os. pl. m.	תִּשְׁמְרוּ
3. os. sg. f.	תִּשְׁמֹר	3. os. pl. f.	תִּשְׁמְרָנָה
2. os. sg. f.	תִּשְׁמְרִי	2. os. pl. f.	תִּשְׁמְרָנָה

Jen ze souvislosti lze rozeznat 3. os. sg. f. od 2. os. sg. m. a 3. os. pl. f. od 2. os. pl. f.

40. ROZKAZOVACÍ ZPŮSOB

Rozkazovací způsob je nejkratším tvarem slovesa a vypadá jako imperfektum bez předpony:

střež (m.)	שְׁמֹר	střež (m.)	שָׁפֵט
střež (f.)	שְׁמְרִי	střež (f.)	שָׁפְטִי
střežte (m.)	שְׁמְרוּ	střežte (m.)	שָׁפְטוּ
střežte (f.)	שְׁמְרָנָה	střežte (f.)	שָׁפְטָנָה

41. ZÁPORNÝ ROZKAZ NEBOLI ZÁKAZ

Záporný rozkaz neboli zákaz se vyjadřuje známým „Nebudeš ...“, „Nebude ...“, tj. pomocí *záporky* a *imperfekta*; nikdy se neužívá rozk. způsobu.

„Nebudeš (m.) střežit“ je

1. **לֹא תִשְׁמֹר** pro trvalý zákaz, a

2. **אַל תִּשְׁמֹר** pro bezprostřední zákaz (ted).

40.1 Vzniklé z **שְׁמְרוּ** a **שְׁמְרִי**.

40.2 Vzniklé z **שָׁפְטוּ** a **שָׁפְטִי**.

Poznámka: Jak bude uvedeno dále (kap. 55 bod 2 a 3), v jednom případě u pravidelných sloves a častěji u slabých sloves má imperfektum kratší tvar. Při vyjádření bezprostředního zákazu se **אַל** používá s tímto kratším tvarem imperfekta – pokud existuje.

CVIČENÍ 12

soud; právo, výnos	מִשְׁפָּט	tvář (pl.)	פָּנִים
soudil	שָׁפַט	před (tj. před tváří)	לְפָנֶיךָ
spravedlnost	צֶדֶק	přede mnou	לְפָנַי
pravda	אֱמֶת	následoval	רָדַף
sobota	שַׁבָּת	pronásledoval, hnál <i>koho</i> , šel za <i>někým</i>	רָדַף אַחֲרַי

Upozornění: Plurál od **הָיָה** „byl“ je **הָיוּ** „byli“ i „byly“.

Plurál od **יְהִי** „bude“ je **יְהִיּוּ** „budou“. Podobně

plurál od **רָאָה** „viděl“ je **רָאוּ** „viděli“ i „viděly“ a

plurál od **יִרְאֶה** „bude vidět“ je **יִרְאוּ** „budou vidět“.

(1) דִּבֶּר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה נְבִיאָו פָּנִים אֶל־פָּנִים (2) מִי אֲנִי וּמֹה־בֵּית־אָבִי כִּי אֲמַשֵּׁל בָּעַם הַגָּדוֹל הַזֶּה, וְאֲנֹכִי נָעַר (3) בְּךָ בְּחַרְתִּי לְמֹלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה תִּשְׁפֹּט אֶת־עַמִּי בְצֶדֶק וּבִמִּשְׁפָּט, כִּי צָדִיק אֲנֹכִי, יְהוּה אֱלֹהֶיךָ (4) מִשְׁפָּט־צֶדֶק יִהְיֶה לָּכֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנֹכִי נֹתֵן לָכֶם (5) הִנְנִי שֹׁלֵחַ אֶתְּךָ אֶל־אֲנָשֵׁי הָעִיר הַזֹּאת, וְאֲנִי יֹדְעֹתִי כִּי לֹא יִשְׁמְעוּ אֶל־דְּבָרְךָ (6) שְׁמֹר אֶת־יְהוּה־הַשַּׁבָּת, כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַיהוּה אֱלֹהֶיךָ (7) זָכְרוּ אֶת־תּוֹרַת־יְהוּה אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם עַל־הַר־סִינַי בְּיַד־מֹשֶׁה (8) צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף, כִּי צָדִיק אֲנִי (9) לֹא תִכְרַת בְּרִית עִם־הָעַמִּים הָאֵלֶּה, כִּי אֶת־הָרַע בְּעֵינַי עָשׂוּ (10) רָדְפוּ אַחֲרֵי־הָאֲנָשִׁים כִּי יֵצְאוּ מִן־

¹ Tvar v pauze.

² **הִנֵּה** přijímá přípony: **הִנְנִי** (také **הִנְנִי**) „hle, já“, **הִנֵּךְ** „hle, ty“.

הָעִיר הַמְּדֻבָּרָה (11) אֶל־תִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־פְּרָעָה, כִּי לֹא
בְּמִצְרַיִם יִשְׁוּעַת־יִשְׂרָאֵל (12) אוֹי לָכֶם הָרֹדְפִים אֶת־הַצַּדִּיק,
וַיִּרְאֵת־יְהוָה אֵין בָּכֶם (13) מִה־בֶּן־אָדָם כִּי תִזְכֹּר אֹתוֹ
(14) עֲמְדוּ לִפְנֵי־יְהוָה בִּירְאָה וְעִבְדוּ אֹתוֹ בְּאַמֻּת (15) לֹא יְהִיו
לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים לִפְנֵי (16) כָּרַת אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם אֶת־מִי
הַנֶּהָר (17) אֲנֹכִי שִׁלַּח אֶת־מַלְאָכִי לִפְנֵיכֶם וְהוּא יִשְׁמֹר אֶתְכֶם
בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אַתֶּם הֹלְכִים (18) שְׁפֹטוּ, הַשָּׁמַיִם, בֵּינִי וּבֵין עַמִּי,
כִּי אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ (19) בַּיּוֹם הַהוּא אֲשַׁפֵּט אֶת־הָעִיר הַרְשָׁעָה
הַזֹּאת, כִּי אֵין בָּהּ מִשְׁפָּט (20) מִשְׁפָּטִי צֶדֶק וְאַמֻּת (21) אוֹי לָהֶם
הָאֲמֵרִים לָמָּה תִקְרָאוּ בְשֵׁם־יְהוָה

1. Ty, Pane, mě budeš střežit ode všeho zla, vždyť jsem chodil před tebou ve spravedlnosti a (doplňte „v“) pravdě. – 2. Toto jsou výnosy (= soudy), které dal Mojžíš synům Izraele na Sinajské poušti. – 3. Sud' mě spravedlivě (= ve spravedlnosti), vždyť jsem spravedlivý. – 4. Mějte na paměti slova mého zákona a zachovávejte mou smlouvu po všechny dny, kdy (= které) budete v zemi, kterou vám dávám. – 5. Ty budeš vládnout nad tímto lidem spravedlivě jako tvůj otec před tebou. – 6. Kdo jsem já, že bych měl soudit (= budu soudit) tvůj lid? – 7. Proč, Hospodine, mě chceš (= budeš) pronásledovat ve dne (doplňte „a“) v noci? – 8. Řekněte: „Není (nikdo) tak svatý jako Hospodin, náš Bůh, který sídlí v nebesích a vládne nad lidskými syny spravedlivě.“ – 9. Tvůj zákon je pravda a tvé slovo je pravda. – 10. Řekli muži toho města Jakubovi: „Uzavři smlouvu mezi tebou a námi, mezi svými syny a našimi syny.“ – 11. Připomeň si ten den, kdy (= který) jsi stál na hoře Sinaj před Hospodinem, svým Bohem. – 12. Synové Izraele uchovávali sobotu po všechny dny toho proroka. – 13. Slyš (f.) slovo Hospodinovo, které mluvil, dcero izraelská. – 14. Budeš hnát zlovolníky do podsvětí, ale ty, kdo tě mají na paměti⁶, zachováš. – 15. Jeden rozsudek budeš mít (= bude tobě) pro dobré a pro zlé. – 16. Tak pravil Hospodin: „Nebudeš vládnout nad Izraelem, neboť jsi zlý v očích Hospodinových.“ – 17. Nepronásleduj ty muže, neboť jsou v horách.

³ Tvar v pauze.

⁴ Viz slovní zásobu cvičení 12 v této kapitole.

⁵ Vokativ je zde vyjádřen členem.

⁶ Použijte přičestí pl. m. se členem.

42. INFINITIVY

V hebrejštině jsou dva infinitivy:

1. samostatný infinitiv: שָׁפוּט, שָׁמֹר a

2. vázaný infinitiv: שָׁפֵט, שָׁמֵר.

Infinitiv je slovesné podstatné jméno (česky např. vidění, cestování atd.).

1. Samostatný infinitiv má ve větě tuto úlohu:

střežil	שָׁמֵר	opravdu (pečlivě) střežil, doslovně „střežením střežil“	שָׁמֹר שָׁמֹר
		(stále) střežil	שָׁמֵר שָׁמֵר
bude střežit	יִשְׁמֹר	bude opravdu (pečlivě) střežit	שָׁמֹר יִשְׁמֹר
		bude (stále) střežit	יִשְׁמֹר יִשְׁמֹר

Samostatný infinitiv, bezprostředně předcházející určitý slovesný tvar, vyjadřuje zdůraznění (opravdu, vskutku, jistě, pevně, nyní už, [ted] tedy, zcela), a pokud bezprostředně následuje po určitém slovesném tvaru, vyjadřuje trvání¹.

2. Vázaný infinitiv s předložkou לִּי vyjadřuje totéž co český infinitiv²: לִּי שָׁמֹר „střežit“ (srov. angl. „to keep“ nebo něm. „zu hüten“), לִּי מִשְׁלַל „vládnout“, לִּי שָׁפֵט „soudit“³.

Poznámka: Je-li třetí základová souhláska laryngála (jako שָׁמַע „slyšel“), mají pod ní oba infinitivy (שָׁמֵר a שָׁמֹר) vplíženě pataḥ (kap. 12.4).

43. TÁZACÍ ה

Jednoduchá otázka je uvedena předponovou částicí ה („zda?, což?“):

Střežil jsi	הֲשָׁמַרְתָּ	Což jsi střežil, střežil jsi?	הֲשָׁמַרְתָּ
Nestřežil jsi	הֲלֹא שָׁמַרְתָּ	Nestřežil jsi?, Což jsi (snad) nestřežil?	הֲלֹא שָׁמַרְתָּ
Existuje	הֲיֵשׁ	Existuje?	הֲיֵשׁ

^{42.1} Samostatný infinitiv se někdy užívá pro vyjádření rozkazovacího způsobu.

^{42.2} Užití vázaného infinitivu je uvedeno v kap. 60.

^{42.3} Z vázaného infinitivu שָׁפֵט s předložkou לִּי vznikne לִּי שָׁפֵט. פִּי má nyní slabé dāgēš (kap. 8.1). K této změně dochází jen u předložky לִּי, protože toto spojení se považuje za jediné slovo. S předložkou בִּי však vznikne בִּי שָׁפֵט.

^{43.1} הֲלֹא se často překládá „přece, snad, zajisté, jistě“. שָׁמַרְתָּ הֲלֹא může znamenat „Přece, jistě, ... jsi střežil!“, jako očekávání kladné odpovědi.

Před jednoduchým šwā' má tato částice tvar ה: Víte? (m.) הִידַעְתֶּם a stejně tak před laryngálami: Není? הֲאֵין, Nejsi? (m.) הֲאַתָּה s výjimkou, kdy laryngála má qāmece – tehdy je to tvar הֵ jako např. Je mocný? הֵעָצוּם הוּא.

CVIČENÍ 13

příkaz, zákon	מִצְוָה	slunce	שֶׁמֶשׁ	malý	קָטָן
příkazy	מִצְוֹת	sníl, měl sen	חָלַם	malá	קָטָנָה
mír, pokoj	שָׁלוֹם	jestliže, zda	אִם	malí, malé	קָטָנוֹת
vede se dobře (komu)	שָׁלוֹם (לְ)				

(1) בָּא שְׁמוּאֵל הָעִירָה לְשֹׁפֵט אֶת־הָעָם, וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר הָיָה לוֹ דְּבַר־מִשְׁפָּט הִלָּךְ אֶל־הַנָּבִיא (2) אָמְרוּ אֲנִישֵׁי־הָעִיר הַרְשָׁעָה, בָּא הָאִישׁ הַזֶּה אֶל־עִירָנוּ וְהִנֵּה שְׁפוט יִשְׁפֹּט אֹתָנוּ (3) אָמַר יַעֲקֹב אֶל־יוֹסֵף בְּנוֹ הַקָּטָן, מִה־הַחֲלוּם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלַמְתָּ הַמָּשׁוּל תִּמְשַׁל בְּנוֹ (4) בָּאוּ מִלְּאָכִים מִעַר־כְּנָעַן לִכְרוֹת בְּרִית־שָׁלוֹם עִם־יִשְׂרָאֵל (5) שָׁאַל אֶת־הַנָּבִיא, הַשָּׁלוֹם לָךְ, הַשָּׁלוֹם לְאִישֶׁךָ, הַשָּׁלוֹם לְנָעַר (6) נָתַן אֱלֹהִים אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ בַּשָּׁמַיִם לְמֹשֶׁל בַּיּוֹם וְאֶת־הַכּוֹכָבִים לְמֹשֶׁל בַּלַּיְלָה (7) אָמַר יַעֲקֹב אֶל־רַחֵל אִשְׁתּוֹ, הִתְחַת אֱלֹהִים אֲנֹכִי אֲשֶׁר לֹא נָתַן לָךְ בֶּן (8) זָכוֹר תִּזְכֹּר אֶת־יוֹם־הַשְּׁבַת לְשֹׁמֵר אֹתוֹ (9) אָמְרוּ בְנֵי־יַעֲקֹב אֶל־אֲבִיהֶם, שְׂאוּל שָׁאַל אֹתָנוּ הָאִישׁ הַמָּשֶׁל בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם, הֵיטָב לָכֶם אֵב (10) לָמָּה שְׁלַחְתֶּם לְשָׂאֵל בְּאֱלֹהֵי־כְנָעַן, הֲאֵין אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל (11) יָדוּעַ יִדְעֵתִי כִּי קָדוֹשׁ הַמָּקוֹם הַזֶּה לִיהוָה (12) עָמַד כָּל־הָעָם עַל־הָרֹסִינִי מִגְדוֹל וְעַד־קָטָן לְשֹׁמֵר אֶת־דְּבָרֵי־אֱלֹהִים (13) אִם שָׂמוּעַ תִּשְׁמָעוּ בְּקוֹלִי וְאֶת־מִצְוֹתֵי תִשְׁמְרוּ בְּאַמֻּתָּה, לֹא

² Tento plurál se zpravidla píše jednoduše מִצְוֹת (micwôt – 1 je souhláska) namísto מִצְוֹת.

³ שָׂאֵל ב „dotazoval se u“ znamená „žádal o věštbu“.

⁴ Všimněme si vplíženého patah pod koncovou laryngálou.

וְהָיָה בָכֶם רָע (14) אָמַר שְׁמוּאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ, אִם קָטָן אַתָּה בְּעֵינֶיךָ זָכוֹר כִּי רֹאשׁ־יִשְׂרָאֵל אַתָּה (15) רְאוּ עֵינֵיכֶם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְהוָה בְּמִצְרַיִם וּבְמִדְבָּר הַגָּדוֹל הַזֶּה (16) אָמַר יַעֲקֹב אֶל־לֵבֹן, הֲלֹא לְרַחֵל בְּתוּךְ הַקְּטָנָה עָבַדְתִּי עֹמָד (17) הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ וְשֵׁם נָהָר גָּדוֹל וַיָּמִים לְצֹאן אֲשֶׁר עֹמָד, וְלָמָּה לֹא יְהִי שָׁלוֹם בֵּינִי וּבֵינֶיךָ

1. Král šel k prorokovi dotázat se⁶ na slovo Boží. – 2. Řekla mu ta žena: „Což jsem žádala syna od Hospodina? Vždyť mi ho vzal.“ – 3. Mějte pevně (s. inf.) na paměti všechno⁷, co vám učinil egyptský král farao. – 4. Opravdu jsem slyšel, že není (nikdo) jako ty v celé zemi, kdo by znal (= zná) slovo Hospodinovo. – 5. Což nemáš syna, který by vládl (= bude vládnout) mému lidu (= nad mým lidem)? – 6. Zeptal se Jakub místních lidí (= mužů), kteří tam byli: „Znáte (pf.) Lábana?“ – 7. Všichni synové Izraele přišli do svatého města, aby si zvolili (= zvolit pro sebe) krále jako všechny národy (pl. od lid) země. – 8. Nyní už (s. inf.) vím, že Hospodin je s tebou a že ode mne odstoupil. – 9. Což jsme ti nesloužili v pravdě: proč nás chceš zahnat do podsvětí? – 10. Izraelští zvědové byli malí v očích Kananejců, protože oni byli lidé velmi velicí. – 11. Dnes přišel Hospodin soudit svůj lid. – 12. Řekli ti muži Josefovi: „Měli jsme sen jedné noci, já a on.“ – 13. Jestliže budeš opravdu zachovávat má přikázání a slova mého zákona budeš mít na paměti, pak (= hle) budeš vládnout nad Izraelem v pokoji. – 14. Povede se dobře všem, kdo jsou s tebou v domě, žes zachovala naše slovo. – 15. Slunce dává světlo lidským synům. – 16. Všichni moudří mužové si přišli poslechnout jeho slova (bez předl.), neboť se rozšířilo (= vyšlo) jeho jméno po celé zemi. – 17. Budete opravdu zachovávat má přikázání? – 18. Tvůj syn nebude vládnout nad mým lidem, neboť jsi malý v očích Hospodinových.

⁵ Tvar v pauze od עָמַד.

⁶ Viz vysvětl. 43.3.

⁷ Viz vysvětl. 33.8.

44. SEGOLATA

Podstatná jména typu

מֶלֶךְ	סֵפֶר	סֵפֶר	קֶדֶשׁ	svatyně	se vyvinula z původních tvarů:
מֶלֶךְ	סֵפֶר	סֵפֶר	קֶדֶשׁ		Ty nejdříve přijaly samohlásku s ^g ôl:
מֶלֶךְ	סֵפֶר	סֵפֶר	קֶדֶשׁ		V dalším kroku se změnily na klasický tvar:
מֶלֶךְ	סֵפֶר	סֵפֶר	קֶדֶשׁ		

Protože tento typ podstatných jmen přibírá pomocnou samohlásku s^gôl, nazýváme jej segolatum. Z následující tabulky je patrné, že původní tvary přecházejí v singuláru s příponami:

singulár					
král (s. st.)	מֶלֶךְ	kniha (s. st.)	סֵפֶר	svatyně (s. st.)	קֶדֶשׁ
král (v. st.)	מֶלֶךְ	kniha (v. st.)	סֵפֶר	svatyně (v. st.)	קֶדֶשׁ
můj král	מֶלְכִי	má kniha	סֵפֶרִי	má svatyně	קֶדֶשִׁי
tvůj (m.) král	מֶלְכְּךָ	tvá (m.) kniha	סֵפֶרְךָ	tvá (m.) svatyně	קֶדֶשְׁךָ
atd.		atd.		atd.	
plurál					
králové (s. st.)	מְלָכִים	knihy (s. st.)	סִפְרִים	svatyně (s. st.)	קִדְשִׁים
králové (v. st.)	מְלָכִי	hnihy (v. st.)	סִפְרֵי	svatyně (v. st.)	קִדְשֵׁי
mí králové	מְלָכֵי	mé knihy	סִפְרֵי	mé svatyně	קִדְשֵׁי
tví (m.) králové	מְלָכֶיךָ	tvé (m.) knihy	סִפְרֶיךָ	tvé (m.) svatyně	קִדְשֶׁיךָ
vaši (m.) králové	מְלָכֵיכֶם	vaše (m.) knihy	סִפְרֵיכֶם	vaše (m.) svatyně	קִדְשֵׁיכֶם
atd.		atd.		atd.	

Poznámky:

1. Jestliže poslední písmeno segolata je laryngála, bude tvar např. זֶרַע „semeno“ místo זֶרַע, neboť laryngály před sebou dávají přednost samohlásce pataḥ (kap. 12.3). Z původního זֶרַע vznikl s příponami sg. tvar זֶרַעִי, זֶרַעִי.

¹ Tvary s archaickými pádovými koncovkami (viz kap. 35) zněly malk^u, malkⁱ a malk^a, sifr^u, sifrⁱ, sifr^a atd. Když pádové koncovky zanikly, tvary malk, sifr atd. zůstaly.

² Tato změna je zřejmá.

³ Čtete qodšî – samohlásky v první slabice je qāmeṣ ḥāṭūf.

⁴ U קִדְשִׁים se š^owā' přeměnilo na krátkou samohlásku qāmeṣ ḥāṭūf, takže čteme qodāšîm.

⁵ Pozorujte, jak se těžké přípony הָם a כֶּם opět připojují k vázanému stavu.

Je-li laryngála uprostřed segolata, např. ve slově נֶעֱרַךְ „chlapec“, píše se pataḥ nejen pod laryngálou, ale i před ní (namísto נֶעֱרַךְ). „Jeho chlapec“ je נֶעֱרַךְ „tvůj (m.) chlapec“ נֶעֱרַךְ atd.

2. Protože výše uvedená podstatná jména s laryngálou (a některá další – viz tabulky na konci knihy) nemají pomocnou samohlásku s^gôl, je otázkou, zda pro ně používat termín segolatum. Činíme-li tak, musíme mít na paměti tuto skutečnost.

3. Od tvarů uvedených v tabulce existují některé odchylky. Tři nejčastěji se vyskytující jsou בִּגְד „plášť“, צֶדֶק „spravedlnost“ a קֶבֶר „hrob“, které pravděpodobně pocházejí z původních tvarů בִּגְד, צֶדֶק a קֶבֶר, neboť s příponami sg. mají tvary בִּגְדִי, בִּגְדְּךָ, צֶדֶקִי, צֶדֶקְךָ atd. a vázaný stav pl. je בִּגְדֵי, קֶבֶרִי atd.

45. אֵת – „s“

Existují dva typy אֵת mající různý původ. Jedno אֵת uvádí určitý předmět ve tvaru אֵת s příponami אֵתִי „mne“, אֵתְךָ „tebe“ (m.) atd. (viz kap. 28). Druhé אֵת se ve významu „s“, „spolu s“¹ vyskytuje ve tvaru אֵת s příponami:

se mnou	אֵתִי	s námi	אֵתֵנוּ
s tebou (m.)	אֵתְךָ	s vámi (m.)	אֵתְכֶם
s tebou (f.)	אֵתְךָ	s vámi (f.)	אֵתְכֶן
s ním	אֵתּוֹ	s nimi (m.)	אֵתָם
s ní	אֵתָהּ	s nimi (f.)	אֵתָנָהּ

Upozornění: Pečlivě rozlišujte mezi אֵתִי, אֵתְךָ „mne“, „tebe“ (m.) atd. a אֵתִי, אֵתְךָ „se mnou“, „s tebou“ (m.).

^{44.6} Jelikož se samohlásky nezměnily, zůstává původní tvar.

^{45.1} V Gn 17, 21 můžeme najít oba typy אֵת v jednom půlverší:

וְאֵת־בְּרִיתִי אֲקִים אֵת־יִצְחָק „a svou smlouvu uzavřu s Izákem“.

První אֵת je označení určitého předmětu, zatímco druhé znamená „s“.

46. TRPNÉ PŘÍČESTÍ

Trpné (pasivní) příčestí¹ (lat. participium passivum) se řídí stejnými zásadami jako příčestí činné (aktivní). Pro שָׁמַר má tuto formu:

maskulinum		femininum	
sg.	střežen, střežený שָׁמַר	sg.	střežena, střežená שְׁמוּרָה
pl.	střežení, střežení שְׁמוּרִים	pl.	střeženy, střežené שְׁמוּרוֹת

Tedy „slovo je dodržováno“ se řekne שָׁמַר הַדָּבָר, „slovo, které je dodržováno“ se řekne הַשְּׁמוּר הַדָּבָר (viz kap. 34).

Poznámka: Je-li třetí hláska slovesa laryngála (např. יָדַע „znal“), vplíží se pod ni pataḥ: יָדוּעַ „znám, známý“ (viz kap. 12.4).

CVIČENÍ 14

kámen	אֶבֶן	otrok, služebník	עֶבֶד	položil	שָׁם
kameny	אֲבָנִים	otroci, služebníci	עֲבָדִים	psal	כָּתַב
ucho	אָזֶן	Jordán	יַרְדֵּן	volal (na) ²	קָרָא (לְ)
uši (duál)	אָזְנִים	moudrost	חֲכָמָה	četl (v)	קָרָא (בְּ)
				mrtvý	מֵת

(1) אַתָּה הוּא מַלְכִּי וְאֱלֹהֵי־יִשְׁרָאֵל וְאִין כְּמוֹךָ (2) יֵצֵא אֲבָרָהָם מִבֵּית־אָבִיו וּמֵאֶרְצוֹ כְּדִבְר־יְהוָה (3) קָרָא הַמֶּלֶךְ לְעֶבְדּוֹ הַמִּשְׁלַב בְּכָל־אֲשֶׁר לוֹ (4) עָשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּכָל־הַפְּתוּב בְּסֵפֶר־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר קָרְאוּ הַנְּבִיאִים בְּאֶזְנֵי־הָעָם (5) מֹשֶׁה עֲבָדִי מָת, וְאַתָּה תִּהְיֶה לְרֹאשׁ עַל־יִשְׂרָאֵל תַּחַת מֹשֶׁה (6) אָמַר יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה

¹ Vysvětlivka překladatele: Opět jde o pojem hebrejské mluvnické; v češtině mu odpovídá buď trpné příčestí („střežen“), nebo zase přídavné jméno slovesné („střežený“). V českých učebnicích němčiny se užívá pojem příčestí minulé. Viz též vysvětl. 34.1.

² Tj. „svolal“ nebo „nazval“, podle souvislosti; קָרָא אֶל označuje modlitbu.

³ Viz vysvětl. 33.4.

⁴ „podle všeho, co“.

⁵ Z výkladu o imperfektu v kap. 39 je zřejmé, že je-li 3. os. sg. m. (od הָיָה (הָיָה), bude 2. os. sg. m. תִּהְיֶה.

בְּחֻלּוֹם, כִּי שָׁאַלְתָּ חֲכָמָה מִמֶּנִּי לְשַׁפֵּט אֶת־עַמִּי בְצָדֶק, גַּם זֹאת נִתְּנָה לְךָ כִּי טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁאַלְתָּ מִמֶּנִּי בְּעֵינֵי עַד־מָאֹד לָקַח אֹתוֹ אֲבָרָהָם אֲנָשִׁים מֵעַבְדֵי־בֵיתוֹ וּמִן־הָעָרִים אֲשֶׁר כָּרְתוּ בְרִית אֹתוֹ, וּבְלִילָה הַהוּא רָדַף אַחֲרֵי הַמֶּלְכִּים (7) אֱלֹהֵי־הָעַמִּים הָמָּה עֵץ וְאָבֶן, אֲזַנִּים לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ, עֵינִים לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ (9) דְּרָכִי וְדְרָכֵי־צָדֶק וְתוֹרָתִי אֲמַת (10) וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשִׁי־בְנֵי־הַנְּבִיאִים קָרָאָה אֶל־הַנְּבִיאָה, הִנֵּה עֹבֶדְךָ אִישִׁי מָת, וּבְבֵית אִין אֹתִי דָּבָר לִי וּלְבָנִי (11) פָּתְחוּ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עַל־אָבְנִים גְּדוֹלוֹת וְיִקְרְאוּ בָם בְּנִיכֶם וּבְנֵי־בְנִיכֶם כִּי כָרַת יְהוָה לְפָנֶיכֶם אֶת־מִי־הִירְדֵן (12) וְהִימִים הָאֵלֶּה יְמֵי־קָדְשׁ הָמָּה (13) וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה וְדָבָרֵי־חֲכָמָתוֹ הֵלֵא הֵם כְּתוּבִים בְּסֵפֶר־מַלְכֵי־יִשְׂרָאֵל (14) זָכְרָנוּ אֶת־לַחֲמֹנוּ אֲשֶׁר אָכַלְנוּ בְּמִצְרַיִם (15) וְהַסְפְּרִים הָאֵלֶּה שְׁמוּרִים הָמָּה בְּהִיכַל־הַמֶּלֶךְ (16) שָׁמְעוּ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי קָרָא בְּאָזְנֵיכֶם (17) קָרָא הַמֶּלֶךְ בְּסֵפֶר אֶת־כָּל־הַמִּצְוֹת וְאֶת־כָּל־הַמִּשְׁפָּטִים

1. Pamatuj na mne, Hospodine, můj Bože, neboť jsem tvůj služebník a tvé slovo je se mnou celý den. – 2. Zapsal prorok všechny tyto věci do své knihy, neboť řekl: „Naši synové a synové našich synů v ní budou číst všechno, co viděly naše oči.“ – 3. Lid hlasitě volal: „Hospodin dal do našich rukou⁹ toto město a jeho krále.“ – 4. Faraónovi služebníci řekli: „Toto je ruka Boží.“ – 5. Cesty zlovolných vedou (= jsou) do podsvětí, ale (= a) spravedliví uvidí světlo dne. – 6. Synové Izraele vzali (doplňte „z“) kamení toho místa a položili je do Jordánu. – 7. Ty, Hospodine, dáváš všemu tvorstvu (= tělu) jeho chléb. – 8. Svými ušima jsme slyšeli slova Boží přicházející z nebes. – 9. Bázeň Hospodinova je cesta moudrosti a slova jeho zákona jsou spravedlnost a pravda. – 10. Což nevíš, že ti (= muži), kteří tě pronásledovali v Egyptě, jsou mrtví? – 11. Četl prorok před lidem slova

⁶ Imperfektum značí pokračování a trvání, takže tu lze přeložit přítomným časem.

⁷ „dny svatosti“, tj. „svátky“; viz kap. 63.

⁸ Viz vysvětlivku 30.3.

⁹ Přeložte singulárem.

zapsaná v knize zákona, která (byla) v chrámě. – 12. Ve své moudrosti stvořil nebesa a zemi a všechno, co je na nich. – 13. Řekli králové pohanů: „Jejich bohové jsou bohové hor.“ – 14. Vaši otcové byli otroky faraóna v Egyptě. – 15. Všechny mé cesty jsou zapsány v tvé knize před tebou a všechno¹⁰ je ti známo.

47. PŘEDLOŽKY S PŘÍPONAMI PLURÁLU

Ve slovíčkách ke cvičení 9 v kap. 33 byly pro předložku „za, po“ uvedeny dva tvary: **אַחֲרַי** a **אַחֲרֵי**. Delší tvar se chová jako vázaný stav plurálu, takže přípony této předložky jsou tytéž, jaké připojujeme k plurálu podstatných jmen (viz pozn. 2 v kap. 36).

V básnických knihách Bible mají předložky **אַל־** „k, směrem do, proti“ a **עַל** „na, nad“ často delší tvary: **אַלֵּי** a **עַלֵּי**; pracuje se s nimi stejně. I k těmto předložkám se přidávají tytéž přípony jako k plurálu podstatných jmen:

k אַל (v poezii אַלֵּי)	na עַל (v poezii עַלֵּי)	za, po אַחֲרַי nebo אַחֲרֵי
ke mně אַלֵּי	na mě עַלֵּי	za mnou אַחֲרַי
k tobě (m.) אַלֶּיךָ	na tebe (m.) עַלֶּיךָ	za tebou (m.) אַחֲרֶיךָ
k tobě (f.) אַלֶּיךָ	na tebe (f.) עַלֶּיךָ	za tebou (f.) אַחֲרֶיךָ
k němu אַלָּיו	na něho עַלָּיו	za ním אַחֲרָיו
k ní אַלֶּיהָ	na ni עַלֶּיהָ	za ní אַחֲרֶיהָ
k nám אַלֵּינוּ	na nás עַלֵּינוּ	za námi אַחֲרֵינוּ
k vám (m.) אַלֵּיכֶם	na vás (m.) עַלֵּיכֶם	za vámi (m.) אַחֲרֵיכֶם
k vám (f.) אַלֵּיכֶן	na vás (f.) עַלֵּיכֶן	za vámi (f.) אַחֲרֵיכֶן
k nim (m.) אַלֵּיהֶם	na ně (m.) עַלֵּיהֶם	za nimi (m.) אַחֲרֵיהֶם
k nim (f.) אַלֵּיהֶן	na ně (f.) עַלֵּיהֶן	za nimi (f.) אַחֲרֵיהֶן

Poznámky:

1. Povšimněme si, jak se k vázanému stavu připojují těžké přípony.

^{46.10} **הַכֵּל** „celek“. Viz vysvětlivku 33.8.

^{47.1} Srov. **לִפְנֵי** „k, tvář“ a **לְעֵינַי** „k očím“ s významem předložky „před“.

^{47.2} **אַל** se obvykle užívá po slovesech pohybu a mluvení.

2. Podobně se chová předložka **תַּחַת** „pod, za, místo“: **תַּחַתִּי** „pode mnou, za mě, místo mě“, **תַּחַתֶּיךָ** „pod tebou, místo tebe“ atd.

48. KOHORTATIV, JUSIV

Existuje rozšíření imperfekta, které znamená zdůraznění nebo úsilí.

1. V 1. os. se nazývá *kohortativ* (z lat. cohortativus), který vzniká tak, že k 1. os. imperfekta přidáme koncovku **הָ**. Je-li běžné imperfektum **אֲשַׁמֵּר** „budu střežit“, je kohortativ **אֲשַׁמְרֶה** „chci střežit, ať střežím, kéž bych střežil“. Podobně v plurálu **נִשְׁמֹר** „budeme střežit“, ale kohortativ je **נִשְׁמְרֶה** „střežme, ať střežíme“.

2. Kohortativu odpovídá *důrazný rozkazovací způsob*, který také má koncovku **הָ**, ale přidanou k rozkazovacímu způsobu 2. os. sg. m. Obyčejný rozkazovací způsob **שִׁמֹּר** „střež“, vypadá se zdůrazňovací koncovkou **שִׁמְרֶה** (šomra^h) „střež pořádně, tak střež“.

3. Imperfekta se používá často jako jusu (což je tvar vyjadřující nepřímý rozkazovací způsob nebo vybidnutí ke 3. os. „ať, nechť, kéž“ atp., ale i např. „ať ho nechají“, viz české cv. 38.2 – pozn. překl.), ale kdekoliv může být poslední samohláska zkrácena, tam také zkrácena je¹: **יִשְׁפֹּט הַמֶּלֶךְ** znamená normálně „král bude soudit“, v jisté souvislosti to však může být i „ať král soudí“.

CVIČENÍ 15

moře	יָם	já, ty sám, jediný	לְבַדִּי לְבַדְךָ
moře (pl.)	יָמִים	pro, kvůli, aby	לְמַעַן
pohanský národ	גּוֹי	kvůli mně, tobě	לְמַעַנִי לְמַעַנְךָ
tíseň, úzkost, těžkost	צָרָה	kde?	אַיֵּה
sám, jediný	לְבַד	kraloval	מָלַךְ

(1) **לָמָּה שָׁלַחְתָּ אֵלַי לְשֹׁאֵל אֶת־דְּבַר־יְהוָה, אֵי־הֵאֱלֹהִים כְּנֶעַן**
אֲשֶׁר עָבַדְתָּ כָּל־יָמֶיךָ וְאֵי־הֵאֱלֹהִים (2) דְּבַר אֱלֹהֵינוּ הָאֵשׁ

^{48.1} U pravidelného slovesa je pouze jeden z tzv. kmenů (viz kap. 51) u imperfekta zkracován, jde-li o jusu (viz kap. 55.2), zatímco slabá slovesa bývají zkrácena u více kmenů.

כְּבָרִים הָאֵלֶּה וְלֹא שָׁמַע אֶל־דְּבָרֵי־עַבְדּוֹ (3) לָמָּה רָדַפְתָּ
 אַחֲרֵי כָאִישׁ הָרֹדֵף אַחֲרֵי־עַבְדּוֹ, יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינְךָ כִּי
 צָדִיק אָנֹכִי בְּעֵינָיו (4) אֲשַׁמְרָה אֶת־תּוֹרָתְךָ יְהוָה אֱלֹהֵי, כִּי אַתָּה
 לְבַדְּךָ יִשְׁוּעַתִּי בְּיוֹם־צָרָה (5) נִכְרַתָּה בְּרִית אֲנִי וְאַתָּה לְמַעַן
 יִהְיֶה שָׁלוֹם בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמֶּךָ כָּל־הַיָּמִים (6) שְׁפֹטָה אַתָּה
 בְּמִשְׁפָּט כִּי עַבְדְּךָ אָנֹכִי, זָכְרָה אַתָּה אֱלֹהֵי כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵי
 (7) רָאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְהִנֵּה מִצְרַיִם רֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם וְהֵימָּה
 לְפָנֵיהֶם (8) קָרָאוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי־אֲבוֹתֵינוּ, כִּי הוּא אֲבִינוּ
 הַשָּׁמַע אֶת־קוֹל־בָּנָיו הַקְּרָאִים אֵלָיו בַּצָּרָה (9) כֹּה אָמַר יְהוָה,
 לֹא אֶתְכֶם לְבַדְכֶם אָנֹכִי כִּרְתָּ אֶת־הַבְּרִית הַזֹּאת כִּי גַם עִם
 בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יִהְיוּ אַחֲרֵיכֶם (10) אָמְרוּ בְּנֵי־יַעֲקֹב, בָּאָה עָלֵינוּ
 הַצָּרָה הַזֹּאת עַל־דְּבַר־אֲחֵינוּ הַקָּטָן (11) אֲזַכְּרָה אֶת־מִשְׁפָּטֶיךָ
 יְהוָה, כִּי מִשְׁפָּטִי־צָדִיק הָמָּה (12) אָמְרוּ זִקְנֵי־הָעָם אֶל־שְׂמוּאֵל,
 נִבְחָרָה לָנוּ מֶלֶךְ כָּכָל־הַגּוֹיִם, וְהוּא יִמְלֹךְ עָלֵינוּ בַּצָּדֵק
 (13) תִּמְלֹךְ אַתָּה לְבַדְּךָ בְּעִיר אֲשֶׁר בְּחָרְתָּ (14) לָמָּה אָמְרוּ
 הַגּוֹיִם אִי־הָאֵלֶּה, וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁמֹר אֶתָּנוּ לְמַעַנְךָ כַּאֲשֶׁר
 אָמַרְתָּ (15) אָמַר אֱלֹהִים נִבְרָאָה אָדָם אֲשֶׁר יִמְשַׁל בְּאָרֶץ
 וּבְיָמִים וּבְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם (16) אָמְרוּ אֵלָיו רָאשֵׁי־יִשְׂרָאֵל, מָלֶכָה
 אַתָּה עָלֵינוּ כִּי טוֹב אַתָּה בְּעֵינֵי־כָל־הָעָם (17) הַשְׁפֹּט תִּשְׁפֹּט
 אֶת־הָעָם הַגָּדוֹל הַזֶּה לְבַדְּךָ (18) וְאַתְּכֶם לְבַדְכֶם הַבְּדִיל לָוֶה
 יְהוָה מִכָּל־הַגּוֹיִם לְגוֹי קָדוֹשׁ

² Neodlučitelná částice כ se zde přeloží jako „podle“.

³ S významem jusivu.

⁴ Přeložte „Egyptáné“. Jméno země často zastupuje národ v kolektivním smyslu, a proto může mít sloveso v plurálu.

⁵ „Soudy spravedlnosti“, tj. „spravedlivé soudy“. Viz kap. 63.

⁶ Všimněme si, že laryngála přibírá složené šwā' namísto jednoduchého znělého.

1. Pronásledoval je (= za nimi) Abrahám celou noc do pouště, neboť vzali s sebou syna jeho bratra. – 2. Zapišme všechny tyto věci do knihy, aby naši synové, kteří budou po nás, v ní přečetli (impf.), že Hospodin před námi odřízl vody moře. – 3. Pamatuj (na) svou smlouvu s námi, Hospodine, kvůli sobě a kvůli svému velkému jménu. – 4. Řekli náčelníci lidu králi: „Pošleme posly do Egypta (= egyptské země), neboť jsme v tísní“ (se členem). – 5. Pohané nás přepadli (= přišli na nás) a ve dne v noci nás pronásledovali. – 6. Což jsem snad (= opravdu) neřekl, že tvůj (f.) syn bude kralovat nad Izraelem po mně? – 7. Pohané říkají: „Je toto ten lid, který si Hospodin vyvolil pro sebe?“ – 8. Budu volat (koh.) k⁸ Hospodinu, svému Bohu, neboť v něm je má spása, a ne v jiném bohu. – 9. Řekl Jakub svému synu Josefovi: „Opravdu budeš kralovat nade mnou a nad domem svého otce?“ – 10. Ve svém snu jsem slyšel hlas volající ke mně: „Kde jsou bohové, kterým jste sloužili? Volejte k nim, a ne ke mně.“ – 11. Pohanské národy země slouží slunci a nebeským hvězdám a nevědí (pf.), že je stvořil Hospodin ke (= kvůli) slávě svého velkého jména. – 12. Řekl králův služebník zlovolníkům, kteří (byli) s ním: „Já budu kralovat nad tímto lidem místo krále, kterého si zvolili.“ – 13. Z vrcholku hory viděl prorok řeku, která teče (= jde) k moři pouští (= cestou [jen יִרְדָּךְ] pouště). – 14. V ten den mluvil ke mně Bůh tváří v tvář. – Nesud' mě, Hospodine, neboť jsem v tísní (člen).

49. KONSEKUTIVNÍ WĀW

Této kapitole je nutno věnovat obzvláštní pozornost, protože zde se popisuje jev pro biblickou hebrejštinu velmi charakteristický a pravidelný.

Vezměme například dvě samostatně stojící věty:

1. „Kráľ zachovával slovo Páně“	שָׁמַר הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבָרֵי־יְהוָה
2. „Soudil lid spravedlivě“	שָׁפַט אֶת־הָעָם בְּצֶדֶק

V každé z nich je ovšem sloveso v perfektu. Pokud ale jsou tyto věty napsány jako *jedno souvětí*, a mají-li si i nadále podržet význam minulosti (zde souvětí „Kráľ zachovával slovo Páně a soudil lid spravedlivě“), pak pouze první sloveso „zachovával“ je v perfektu, zatímco sloveso druhé věty „a soudil“ je v *imperfektu* s tzv. wāw (1) konsekutivním:

שָׁמַר הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבָרֵי־יְהוָה וַיִּשְׁפֹּט אֶת־הָעָם בְּצֶדֶק

^{48.7} „sobě, pro sebe“.

^{48.8} Viz vysvětlivku 46.1.

Naopak, vztahuje-li se souvětí „Král bude zachovávat slovo Páně a bude soudit lid spravedlivě“ do budoucnosti, je v impf. zase jen první sloveso celého souvětí, zatímco další sloveso je v pf. s konsekutivním wāw (1):

יִשְׁמֹר הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבָרֵי־יְהוָה וְשָׁפֵט אֶת־הָעָם בְּצֶדֶק

Starí gramatikové se domnívali, že spojka wāw (1) *převrací* zvláštním způsobem slovesný čas, a proto jí říkali „wāw conversivum“. Ačkoliv se na první pohled zdá, že jde o účinek připojeného wāw, nebylo by opodstatněné, aby spojka mohla *převrátit* vid dokonavý na nedokonavý a naopak. Pozdější lingvisté si všimli, že toto užití bylo omezeno na konsekutivní – následná, po sobě jdoucí – vypravování, a proto toto wāw nazvali konsekutivním. Přestože tento postřeh je správný, vysvětlením to není. Moderní filologové však jev sledovali až k nejstarším známým semitským jazykům. Usoudili, že toto wāw *uchovalo* tvary a užití času minulého výsledkového (perfekta) a času prostě minulého (préterita). Tyto tvary jdou daleko nazpět do semitského způsobu vyjadřování, a proto vznikl název „wāw conservativum“ (viz dodatek 4).

Upozornění: Termín konsekutivní wāw se však vžil natolik, že jej zde přesto používáme, samozřejmě s přihlédnutím ke shora řečenému.

Poznámky:

1. Konsekutivní wāw spojené s perfektem je vokalizováno způsobem běžným u spojky wāw:

Bude soudit a dbát	יִשְׁפֹּט וְיִשְׁמֹר	Bude soudit a vládnout	יִשְׁפֹּט וְיִמְשֹׁל
Budete soudit a dbát	תִּשְׁפֹּטוּ וְיִשְׁמְרוּ	Budete soudit a řeknete	תִּשְׁפֹּטוּ וְאָמַרְתֶּם
Budete soudit a poznáte	תִּשְׁפֹּטוּ וְיָדַעְתֶּם		

2. Konsekutivní wāw přidané k imperfektu je vokalizováno samohláskou pataḥ a následným silným dāḡeš

Soudil a dbal	שָׁפַט וְיִשְׁמֹר	Soudili a dbali	שָׁפְטוּ וְיִשְׁמְרוּ
---------------	-------------------	-----------------	-----------------------

Avšak před 1. os. sg., která má předponu **א**, je konsekutivní wāw ve tvaru **וְ** (**א** totiž nepřipouští silné dāḡeš¹).

Soudil jsem a držel jsem	שָׁפַטְתִּי וְאָשְׁמַר
--------------------------	------------------------

3. Konsekutivní wāw s perfektem posouvá (v 1. os. sg. a 2. os. sg. m. – pozn. překl.) přízvuk na poslední slabiku. Např.: „dbal jsi“ je שָׁמַרְתָּ,

¹ V příbuzné arabštině je také spojka „wa“. Silné dāḡeš představuje přirozený sklon (v řeči) zdvojit souhlásku, která následuje po nepřízvučné krátké samohlásce (zde pataḥ).

ale „a budeš dbát“ je שָׁמַרְתָּ. Naopak toto wāw u imperfekta posouvá přízvuk zpět na předponu imperfekta. Zvláště nápadné je to u slabých sloves; „bude sedět“ יֵשֵׁב, ale „a seděl“ יָשָׁב².

4. U tvaru se zápornkou לֹא nemůže konsekutivní wāw stát, takže „soudil a nedbal“ se řekne prostě שָׁפַט וְלֹא שָׁמַר.

5. Má-li imperfektum zkrácený tvar (viz vysvětl. 48.1), přidává se konsekutivní wāw k němu a ne ke tvaru delšímu. Tak imperfektum od slovesa יָהִי „byl, bylo“ zní יִהְיֶה „bude“ (viz kap. 79); jeho zkrácený tvar³ zní יְהִי, takže imperfektum tohoto slovesa s konsekutivním wāw je יִהְיֶה „a byl, a bylo“ (místo יִהְיֶה, což se často překládá „i stalo se“).

6. Verše v Bibli velmi často začínají právě konsekutivním wāw se slovesem יָהִי, a to ve tvaru יְהִי „I stalo se...“. Spíše než návaznost na předchozí děj, má tento tvar význam poněkud silnější – „A tu se stalo...“ – než prostě „Teď se stalo...“ Stejně tak יָהִי „I stane se“.

CVIČENÍ 16

krev	דָּם	obyvatel	יֹשֵׁב	řka, se slovy	לֵאמֹר
prolitá krev	(pl.) דָּמִים	tam (kde)	שָׁם	jako, když (s pf.)	כַּאֲשֶׁר
život	(pl.) חַיִּים	tam (kam)	שָׁמָּה	neboť, jestliže, až (s impf.)	כִּי
soudce	(přít.) שֹׁפֵט	zabil, zavraždil	הָרַג	lil, proléval	שָׁפַךְ
				křičel	צָעַק

- (1) יֹשֵׁב אֲבָרָהָם בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן וַיִּכְרֹת בְּרִית־שְׁלוֹם עִם יִשְׁכָּיִל
- (2) שָׁמֹר תִּשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹתַי וְזָכַרְתָּ כִּי אֲנִכִּי יְהוָה
- (3) שְׁפָטִים יִהְיוּ לָכֶם בְּכָל־עֲרִיכֶם וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם
- (4) רָאוּ בְנֵי־יַעֲקֹב כִּי יוֹסֵף הוּא הַמֶּשֶׁל בְּכָל־אֶרֶץ־מִצְרָיִם
- (5) וַיִּזְכְּרוּ אֶת־הַחֲלוּמוֹת אֲשֶׁר חָלָם (5) אָמַר אֲבָרָהָם אֶל־שָׂרָה,

² Posune-li se přízvuk zpět, stává se poslední slabika zavřenou a nepřízvučnou; její samohláska se proto zkracuje.

³ Zkrácený tvar je tentýž, který se užívá pro jussiv (kap. 48.3).

⁴ Povšimněme si, že z důvodů libozvučnosti mizí u י silné dāḡeš (viz poznámka v kap. 10).

הָנָה אֲנִיחֵנוּ בָּאִים מִצְרִימָה וְהָיָה כִּי יֵרְאוּ אֹתְךָ עַבְדֵי־פַרְעֹה
וְאָמְרוּ אֲשֶׁתוֹ זֹאת, וְהָרְגוּ אֹתִי וְלָקְחוּ אֹתְךָ בֵּית־הַפַּרְעֹה: אָמְרִי
כִּי אֶחָיד אֲנִכִּי (6) אִם יִרְדֹּף עָשׂוּ אַחֲרֵי יַעֲקֹב וְהָרְגוּ אֹתוֹ לָמָּה
לִי חַיִּים (7) בַּיּוֹם הַהוּא, אָמַר יְהוָה, יְהִיָּה בֵּיתִי בְּרֹאש־הַהָר
הַזֶּה, וּבָאוּ שָׁמָּה כָּל גּוֹיֵי־הָאָרֶץ, וַיֵּדְעוּ כִּי אֲנִי הוּא הָאֱלֹהִים
וְאֵין אַחֵר לִפְנֵי (8) בָּאוּ אֵלָיו זִקְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּבְחָרוּ בּוֹ לְמֶלֶךְ
עֲלֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל (9) לָקַח הַנָּעַר סֵפֶר
וַיִּכְתֹּב בּוֹ אֶת־דְּבָרֵי־הַנְּבִיא (10) שָׁמַעְתִּי אֶת־קוֹל־עַמִּי בַּצָּהָר
וְאֶזְכֹּר אֶת־בְּרִיתִי אִתָּם (11) וְהָיָה אִם לֹא יִשְׁמְעוּ אֶל־דְּבָרִיךָ
וְלָקַחְתָּ מִמִּי־הַנֶּהָר וּשְׁפַכְתָּ עַל־הָאָדָמָה, וְהָיוּ הַפְּמִים לָדָם
לְעֵינֵיהֶם: לָקַח מֹשֶׁה מַיִם מִהַנֶּהָר וַיִּשְׁפֹּךְ עַל־הָאָדָמָה, וַיְהִי
לָדָם לְעֵינֵי־זִקְנֵי־יִשְׂרָאֵל (12) אָמַר יַעֲקֹב אֶל־בָּנָיו, יִשְׁמְעוּ
מַלְכֵי־הָאָרֶץ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה וּבָאוּ עָלֵינוּ וְהָרְגוּ אֹתָנוּ (13) וַיְהִי
שְׁמוּאֵל נָבִיא לְיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁפֹּט אֶת־הָעָם בְּצֹדֵק כָּל־יְמֵי־חַיָּיו (14) וַיִּרְדּוּ
בְּנֵי־יַעֲקֹב מִצְרִימָה וַיִּשְׁלַחוּ מַלְאָכִים לְפָנֵיהֶם אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר
הִנֵּה בֵּית־אָבִיךָ וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם בָּאוּ אֵלֶיךָ מִצְרִימָה (15) וַיְהִי
דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר בֶּן־אָדָם מִה־אַתָּה שָׁמַעַ (16) עֲבָדִים הָיוּ
אֲבוֹתֵינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (17) אָמַר
אַבְרָהָם אֶל־עַבְדּוֹ הַמִּשְׁלָב כָּל־אֲשֶׁר לוֹ, הִנְנִי שֹׁלֵחַ אֹתְךָ
אֶל־בֵּית־אָבִי, וְהִלַּכְתָּ שָׁמָּה וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לְבָנִי מִשָּׁם (18) יְהוָה
הִלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בְּצֹדֵק וְאַשְׁמַר אֶת־תּוֹרָתְךָ בְּאֵמֶת (19) זָכַרְתָּ
אֶת־בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ וְתִכְרַת לְפָנֵינוּ אֶת־מִי־הַנֶּהָר כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ,
וּמִהַנֶּהָר לָקַחְנוּ אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת וְנִכְתַּב עֲלֵיהֶן אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
רָאוּ עֵינֵינוּ, לְמַעַן יִקְרָאוּ בָּהֶן בְּנֵינוּ הַבָּאִים אַחֲרֵינוּ אֵת
כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לָנוּ (20) הִנֵּה דְמִי־אַחֶךָ צִעֲקִים אֵלַי

⁵ Od slovesa אָמַר – slabé sloveso, viz kap. 70.

מִן־הָאָדָמָה (21) כִּי יְהִיָּה לָךְ דְּבַר־מִשְׁפָּט אֲשֶׁר אֵינָנוּ בַּתּוֹרָה
הַזֹּאת, וְהִלַּכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי לִשְׁמִי וּשְׁאֵלְתָּ אֶת־הַשֹּׁפֵט
אֲשֶׁר יְהִיָּה שָׁם בַּיָּמִים הָהֵם

1. Mám na paměti tvůj zákon, můj Bože, a zachovával jsem tvé příkazy po všechny dny svého života. – 2. Uviděl Hospodin naši tíseň a připomněl si, že jsme jeho lid, synové jeho smlouvy. – 3. Člověk a jeho manželka byli v zahradě a slyšeli hlas Boží volající⁶ k nim. – 4. Nebudeš prolévat krev a poznáš, že já jsem Hospodin, který stíhá (= soudí) všechno tvorstvo (= tělo) soudem, a není přede mnou nikdo (= muž) spravedlivý. – 5. Vzal s sebou farao všečen svůj lid a pronásledoval syny Izraele v poušti (až) k moři (akuz.). – 6. A stane se v ten den, že (kons. wāw) budou k tobě volat⁸ tvoji služebníci z tohoto místa, které jsi zvolil pro svůj dům, a ty se na ně rozpomeněš a uslyšíš jejich hlas. – 7. Dnes (= tento den) viděly tvé oči, že tě dal Hospodin do mé moci (= ruky), ale (= a) já jsem tě nezabil. – 8. Stanul král před lidem a učinil s nimi smlouvu, že budou zachovávat (v. inf.) cestu Hospodinovu po všechny dny. – 9. Žil Jakub v domě Lábanově a střežil jeho ovce. – 10. V ten den Hospodin, náš Bůh, bude soudit Egypt a všichni tvoji služebníci sestoupí ke mně a řeknou: „Hospodin je spravedlivý.“ – 11. Stáli synové Izraele na svaté hoře a slyšeli hlas Boží vycházet z nebes. – 12. A stalo se po těchto událostech, že (kons. wāw) kraloval Šalomoun nad Izraelem a soudil lid s moudrostí, kterou mu dal Hospodin, a jeho jméno bylo velké po celé zemi. – 13. Viděli kananejští králové, že synové Izraele (rozumí se „jsou“) v zemi, a poslali posly k obyvatelům hor se slovy: „Hle, lid (עַם) Izraele vyšel z Egypta a hle, je v naší zemi a vezme nám (= od nás) naše města a bude v nich sídlit a všečen náš lid bude jeho (= jemu) služebníky.“ – 14. Hle, já půjdu k předákům Izraele a řeknu jim: „Viděl Bůh vašich otců všechno, co vám farao učinil, a dodrží (= uchová) své slovo, které mluvil k Abrahámovi, a synové Izraele vyjdou z Egypta (jako) velmi veliký lid (גֹּוִי).“ Ale (= a) stane se, jestliže oni nebudou poslouchat má slova (אֵל) a zeptají se: „Kdo jsi ty a kdo tě k nám poslal?“, pak (kons. wāw) vezmu vodu z moře a naliji na zem před nimi a voda se stane (= bude) krví (dat.). – 15. Chraň mou cestu od zlého, Hospodine, a pohanské národy země poznají, že ty jsi můj Bůh, a že já jsem tvůj služebník.

⁶ Složené š'wā' pod laryngálou.

⁷ אֵין přibírá přípony: zde „on není/to není“.

⁸ Viz vysvětl. 46.1.

50. STAVOVÁ SLOVESA

Existují tři slovesné typy, zastoupené slovesy שָׁמַר „střežil, dbal“, כָּבַד „byl těžký, důležitý, vážený“ a קָטַן „byl malý“. Liší se od sebe samohláskou pod druhou slabikou perfekta: u שָׁמַר je to פָּאָה, כָּבַד má ěřě a קָטַן ěõlem. Tato tři slovesa tedy vymezují tři třídy, jejichž znakem jsou tyto tři samohlásky.

Slovesa tříd ěřě a ěõlem vyjadřují nějaký stav, a proto se jim říká stavová slovesa; do třídy פָּאָה patří slovesa označující akci, pohyb. Jejich časování předvádí následující tabulka:

	perfektum	imperfektum		perfektum	imperfektum
3. os. sg. m.	כָּבַד	יִכְבֵּד		קָטַן	יִקְטֵן
3. os. sg. f.	כָּבְדָה	תִּכְבֵּד		קָטְנָה	תִּקְטֵן
2. os. sg. m.	כָּבַדְתָּ	תִּכְבֹּד		קָטַנְתָּ	atd.
2. os. sg. f.	כָּבַדְתְּ	תִּכְבְּדִי		קָטַנְתְּ	
1. os. sg. m. i f.	כָּבַדְתִּי	אֲכַבֵּד		קָטַנְתִּי	
3. os. pl. m.	כָּבְדוּ	יִכְבְּדוּ		קָטְנוּ	
3. os. pl. f.	כָּבְדוּ	תִּכְבְּדֶנָּה		קָטְנוּ	
2. os. pl. m.	כָּבַדְתֶּם	תִּכְבְּדוּ	(q ³ õntem)	קָטַנְתֶּם	
2. os. pl. f.	כָּבַדְתֶּן	תִּכְבְּדֶנָּה	(q ³ õnten)	קָטַנְתֶּן	
1. os. pl. m. i f.	כָּבַדְנוּ	נִכְבֵּד	(místo קָטַנְנוּ)	קָטַנּוּ	
		kohortativ			
1. os. sg. m. i f.		אֲכַבְּדָה			

	rozk. způsob	přítčestí		rozk. způsob	přítčestí
sg. m.	כָּבַד	כָּבֵד			קָטַן
sg. f.	כָּבְדִי	כָּבְדִי			
pl. m.	כָּבְדוּ	כָּבְדִים			
pl. f.	כָּבְדֶנָּה	כָּבְדוֹת			
		infinitiv			
samostatný		כָּבֹד			
vázaný		כָּבֵד			

Vokalizací se stavová slovesa liší od typu „patah“ takto:

1. Jak slovesa třídy ěřě, tak i slovesa třídy ěõlem (tj. כָּבַד i קָטַן) mají v imperfektu פָּאָה: יִכְבֵּד a יִקְטֵן místo ěõlem. Podobně i v rozkazovacím způsobu mají פָּאָה (כָּבֵד) místo ěõlem (שָׁמַר).

2. Sg. m. přítčestí má tutěž podobu jako 3. os. sg. m. perfekta, ale ze souvislosti se vyjasní, oč jde. U sg. f. přítčestí k záměně dojít nemůže, protože přítčestí je כָּבְדִי a 3. os. sg. f. perfekta je כָּבְדָה.

3. perfektum sloves třídy ěřě má běžnou vokalizaci: כָּבַדְתִּי, כָּבַדְתְּ, ale perfektum sloves typu ěõlem si většinou tuto samohlásku ponechává: קָטַנְתִּי, קָטַנְתְּ, קָטַנְתֶּם (q³õntem). Výjimku tvoří 3. os. sg. f. קָטְנָה a 3. os. pl. קָטְנוּ.

Poznámka: Existují slovesa, která mají stavový význam, aniž patří do tříd ěřě nebo ěõlem. V takovém případě má imperfektum a rozkazovací způsob hlásku פָּאָה. Např. „spal, ležel“ se řekne שָׁכַב (v pf.), יִשָּׁכַב (v impf.), שָׁכַב (rozkazovacím způsobem); „byl neplodný“ se řekne שָׁכַל (v pf.), יִשָּׁכַל (v impf.).

CVIČENÍ 17

Izák	יִצְחָק	byl hladový	רָעַב (impf. יִרְעַב)
práce, služba	עֲבוּדָה	byl veliký, rostl	גָּדַל (impf. יִגְדֵּל)
hrob	קֶבֶר	spal, ležel	שָׁכַב (impf. יִשָּׁכַב)
smrt (samostatný stav)	מָוֶת	pohřbil	קָבַר
smrt (vázaný stav)	מוֹת	nařizoval, přikázal	צִוָּה
smrt (s příponou)	מוֹתִי	byl schopen, mohl	יָכַל
byl starý	זָקֵן (impf. יִזְקֵן)	raďte, prosím (částečně)	נָא

(1) לֹא יָדַע יִצְחָק כִּי יַעֲקֹב בָּנָו הָקָטָן הוּא הָעֵמֶד לְפָנָיו, כִּי כָבְדוֹ עֵינָיו וְלֹא רָאָה: וְיִדְי־יַעֲקֹב הָיוּ כִּי־יַעֲשֹׂוּ אָחִיו (2) צִוָּה

¹ Na výslovnosti je vidět, jak מָוֶת (máwet) se změní v mauť a dále v מוֹת (môt).

² Všimněme si změny יִדְי (יִדְי - יִדְי) na יִדְי.

פָּרַעַה אֶת־עַבְדֵּיוֹ לֵאמֹר תִּכְבֹּד הָעֲבֹדָה עַל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, כִּי
הָמָּה צִעֲקִים אֶל־אֱלֹהֵיהֶם מֵעֲבֹדָתָם (3) קִטְנֹת בְּעֵינֵי־יְהוָה, כִּי
לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת־דְּבָרוֹ (4) כִּי שָׁפַכְתָּ דָּמִים וַיִּקְטַן הַדָּבָר בְּעֵינֶיךָ,
לֹא יִמְלֹךְ בְּנֶךְ אַחֲרָיִךְ (5) צָדִיק אַתָּה יְהוָה הַנָּתַן לָרֶעִב
אֶת־לֶחֶמוֹ (6) הָיוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר־סִינַי וַיִּרְעַב הָעָם וַיִּצְעֲקוּ
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר לָמָּה יֵצְאוּ עַבְדֶּיךָ מִמִּצְרַיִם, כִּי מוֹת בַּמִּדְבָּר
הַגָּדוֹל הַזֶּה, כִּי אֵין לָחֶם לָנוּ וּלְנָשֵׁינוּ וּלְבָנֵינוּ, וְאֵין מַיִם לַצֹּאֵן
אֲשֶׁר אֲתָנוּ (7) לֹא תִשָּׁכַב בְּהִיכְל־יְהוָה כִּי קָדוֹשׁ הַמָּקוֹם
לְאֱלֹהֶיךָ, וְהָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַר אֶת־הַמִּצְוָה הַזֹּאת מִשְׁפַּט־מוֹת
לוֹ (8) דִּבְרוּ הַמֶּלֶכִּים אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר בְּעָרֵב יֵרְדְּנוּ מִהָהָר
הָעִידָה וְנִשְׁכַּב שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא (9) יִגְדַּל שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ
וְרָאוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנַחְנוּ עִמָּךְ (10) לֹא יִכְלָתִי לְשַׁפֵּט אֶת־כָּל־הָעָם
לְבָדִי (11) הִנֵּה אַתָּם בָּאִים אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה
וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־עֲבֹדָתוֹ, כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עַבְדּוֹ (12) הִנֵּה
זֶה בֵּית־אֱלֹהִים וְלֹא יִדְעָתִי וְאֲשַׁכַּב שָׁם (13) וַיְהִי הַנֶּעַר
בְּהִיכְל־יְהוָה וַיִּגְדַּל וַיְהִי לְאִישׁ, וַיִּשְׁמַר אֶת־עֲבֹדַת־יְהוָה וַיִּרְדֹּף
אֶת־הַצֹּדֵק וְאֶת־הָאֱמֶת (14) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת־יַעֲקֹב וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף
אֶת־מִצְוַת־אָבִיו אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ לִפְנֵי־מוֹתוֹ לֵאמֹר אֶל־נָא תִקְבֹּר
אֹתִי בְּמִצְרַיִם, קִבְּרָה־נָא אֹתִי בָאָרֶץ־כְּנָעַן וְשִׁכַבְתִּי עִם־אֲבוֹתִי
שָׁם (15) וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלָיו בַּחֲלוֹם־הַלַּיְלָה לֵאמֹר אֲנֹכִי
אֱלֹהֵי־אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי־יִצְחָק וְשָׁמַרְתִּי אֶתְךָ מִכָּל־רָע

1. A sloužili synové Izraele egyptskému králi faraónovi a služba jim (= na nich) byla nadmíru těžká a křičeli k Hospodinu, Bohu jejich otců, od své služby. – 2. A položil (si) Jakub kámen pod (= svou) hlavu a spal tam té noci

³ S významem jussivu: „ať ztěžkne“.

⁵ Příčestí.

⁷ Tvar v pauze.

⁴ Přeložte přítomným časem: jde o ukončený stav.

⁶ Viz poznámku v kap. 10.

⁸ Důrazný imperativ.

a stalo se zrána, že (kons. wāw) se rozpomněl na sen, který se mu zdál (= který snil). – 3. A řekli zvědové té ženě: „Jestliže se tě představení města zeptají se slovy »Kde jsou ti muži, kteří k tobě v noci přišli?« pak (kons. wāw) jim řekneš »Pronásledujte je, neboť vyšli z města směrem k řece (= cestou [jen יָרַךְ] řeky)«.“ – 4. Budeš-li opravdu zachovávat příkázání Hospodina, svého Boha, a budeš mu sloužit v pravdě, nebudeš hladovět po chlebu (člen) (po) všechny své dny. – 5. A řekli náčelníci lidu Samuelovi: „Hle, ty jsi starý (pf.) a tvoji synové nechodili po cestě Hospodinově, tedy (= a) kdo bude prorokem a soudcem nad námi po tvé smrti?“ – 6. Tento hrob je tvůj: pohřbi svou mrtvou tam. – 7. A byli synové Izraele na poušti a zachovávali sobotní den, jak (= כַּאֲשֶׁר) přikázal Hospodin Mojžíšovi. – 8. A stalo se po smrti Šalomounově, že se rozpomněli (kons. wāw) na všechno, co jim učinil, a neustanovili (= položili) nad sebou jeho syna, ale (= a) zvolili si za krále jiného muže. – 9. A mluvil Jakub k Lábanovi takto (= řka): „Hle, já odcházím do domu svého otce v Kanaánu, neboť jsi neměl na paměti mou službu, kterou jsem u tebe dělal po všechny tyto dny.“ – 10. Tito muži dělali, co je zlé (člen) v očích Hospodinových a sestoupí do podsvětí (akuz. pád. konc.) před (dat.) vašimi zraky a poznáte, že Hospodin soudí zlovolníky. – 11. Hle, dávám vám život i smrt (členy), tedy (= a) zvolte si (impf.) cestu života a následujte ji po všechny své dny. – 12. Řekl jim Josef: „Hle, náš otec nám před svou smrtí nařídil, abychom ho pohřbili (v. inf.) s jeho otci v hrobu, který je v Kanaánu.“ – 13. Hospodin ti dal moudrost a tvé jméno se stalo velkým v zemi a ze všech měst přicházejí tázat se tě na (tvůj) soud. – 14. Mluvil Izák ke svému mladšímu (= malému) synu Jakubovi takto (= řka): „Hle, tvůj bratr Ezau přichází domů a uslyší, že jsi mu vzal požehnání, a bude tě pronásledovat, aby prolil (= prolil) tvoji krev.“ – 15. Jsi schopen (pf.) vládnout nad tímto velkým lidem ty sám?

51. CELKOVÝ POPIS PRAVIDELNÉHO SLOVESA

Hebrejské sloveso je normálně *třísouhláskové*, tj. jeho základ tvoří tři souhlásky. Jimi je udáván základní význam slovesa. Tak שמר má význam „střežení“, מושל se užívá pro „vládnutí“ atp., a to bez jakéhokoli vztahu k osobě, rodu, číslu, času nebo způsobu. Tyto tvary se tvoří samohláskami, tj. *vokalizací* základu (שמר „střežil“ je 3. os. sg. m. pf., שמר „střež“ je sg. m. rozk. zp.) a osobními *příponami* (שמרת „střežil jsi“ je 2. os. sg. m. pf.) a *předponami* (תשמר „budeš střežit“ je 2. os. sg. m. impf.).

Základ slovesa se částečně v sedmi slovesných kmenech. Kmen může být:

1. *jednoduchý aktivní* שָׁבַר „zlomil“, nazývaný *qal* (קָל)
2. *jednoduchý pasivní*¹ נִשְׁבַּר „byl zlomen“, tzv. *nif'al* (נִפְעַל)
3. *intenzivní aktivní* שִׁבַּר „úplně zlomil“, *pi'el* (פִּיעַל)
4. *intenzivní pasivní* שִׁבַּר „byl zcela zlomen“, *pu'al* (פֻּעַל)

Pro objasnění významu dalších tří kmenů použijeme slovesa „byl velký“, jehož *qal* je גָּדַל:

5. *kauzativní aktivní* הִגְדִּיל „zvětšil, učinil větším“², *hif'il* (הִפְעִיל)
6. *kauzativní pasivní* הִגְדִּל „byl učiněn větším, byl zvětšen“, *hof'al* (הִפְעִיל)
7. *reflexivní (zvrtný)* הִתְגַּדֵּל „zvětšil se(be)“, *hitpa'el* (הִתְפַּעֵל)

Poznámky:

1. První z těchto kmenů se nazývá *qal*, tj. „lehký“, na rozdíl od ostatních šesti od něho *odvozených* a někdy nazývaných „těžké“ כְּבִדִּים. Sloveso פָּעַל „udělal“ slouží za vzor, proto se ostatní kmeny nazývají podle příslušných tvarů tohoto slovesa: jednoduchý pasivní נִפְעַל, intenzivní aktivní פִּיעַל atd.

2. Dobře si povšimněme, že *pi'el*, *pu'al* a *hitpa'el* mají silné charakterizující dāgeš ve druhé souhláске základu. Tím se na kmen klade větší váha a zintenzivňuje se jeho význam.

3. Předchozí tabulky pravidelného slovesa (kap. 29, 39 atd.) byly pro *qal*. Ostatních šest odvozených kmenů bude vysvětleno zvlášť v následujících kapitolách.

4. Od pasivních kmenů se ovšem v praxi kohortativ netvoří – pozn. překl.

52. NIF'AL

Poznámka 1: U některých sloves má *nif'al* reflexivní (zvrtný) význam¹. V perfektu *nif'al* נִשְׁבַּר může tedy znamenat „střežil se“, v imperfektu יִשְׁבֹּר „bude se střežit“ a v rozk. způsobu הִשְׁבִּיר „střež se“ apod. Tento reflexivní význam bude ve slovníčku vždy uveden.

Perfektum *nif'al* tvoří tím, že se před základ dá předpona נִ. Osobní přípony jsou stejné jako u kmene *qal*; východiskem pro ně je 3. os. sg. m.

^{51.1} Nebo reflexivní: viz poznámku 1 v kap. 52.

^{51.2} Srovnej česká kauzativa „postavil“ (ze „stál“) a „posadil“ (ze „seděl“) a „položil“ (z „ležel“).

^{51.3} (hogdal).

^{52.1} *Nif'al* tak kolísá mezi reflexivním a pasivním významem.

perfektum

byl zlomen	נִשְׁבַּר	byl spálen	נִשְׂרַף
byla zlomena	נִשְׁבְּרָה	byla spálena	נִשְׂרַפָּה
byl jsi zlomen	נִשְׁבַּדְתָּ	byl jsi spálen	נִשְׂרַפַּתָּ
byla jsi zlomena	נִשְׁבַּדְתְּ	byla jsi spálena	נִשְׂרַפַּתְּ
byl(a) jsem zlomen(a)	נִשְׁבַּרְתִּי	byl(a) jsem spálen(a)	נִשְׂרַפַּתִּי
byli(-y) zlomeni(-y)	נִשְׁבְּרוּ	byli spáleni(-y)	נִשְׂרַפוּ
byli jste zlomeni	נִשְׁבַּרְתֶּם	byli jste spáleni	נִשְׂרַפְתֶּם
byly jste zlomeny	נִשְׁבַּרְתֶּן	byly jste spáleny	נִשְׂרַפְתֶּן
byli(-y) jsme zlomeni(-y)	נִשְׁבַּרְנוּ	byli(-y) jsme spáleni(-y)	נִשְׂרַפְנוּ

imperfektum

bude zlomen	יִשְׁבַּר	bude spálen	יִשְׂרַף
bude zlomena	תִּשְׁבְּרָה	bude spálena	תִּשְׂרַפָּה
budeš zlomen	תִּשְׁבַּר	budeš spálen	תִּשְׂרַף
budeš zlomena	תִּשְׁבְּרִי	budeš spálena	תִּשְׂרַפִּי
budu zlomen(a)	אֶשְׁבַּר nebo אֲשַׁבֵּר	budu spálen(a)	אֶשְׂרַף nebo אֲשַׁרֵּף
budou zlomeni	יִשְׁבְּרוּ	budou spáleni	יִשְׂרַפוּ
budou zlomeny	תִּשְׁבְּרָנָה	budou spáleny	תִּשְׂרַפְנָה
budete zlomeni	תִּשְׁבְּרוּ	budete spáleni	תִּשְׂרַפוּ
budete zlomeny	תִּשְׁבְּרָנָה	budete spáleny	תִּשְׂרַפְנָה
budeme zlomeni(-y)	נִשְׁבַּר	budeme spáleni(-y)	נִשְׂרַף

kohortativ

at jsem zlomen(a)	אֶשְׁבַּרְהָ	at jsem spálen(a)	אֶשְׂרַפָּה
-------------------	--------------	-------------------	-------------

rozk. způsob

bud' zlomen	הִשְׁבִּיר	bud' spálen	הִשְׂרַף
bud' zlomena	הִשְׁבְּרִי	bud' spálena	הִשְׂרַפִּי
bud'te zlomeni	הִשְׁבִּירוּ	bud'te spáleni	הִשְׂרַפוּ
bud'te zlomeny	הִשְׁבְּרָנָה	bud'te spáleny	הִשְׂרַפְנָה

příčestí			
zlomen(ý)	נִשְׁבֵּר	spálen(ý)	נִשְׂרָף
zlomena(-á)	נִשְׁבְּרָה	spálena(-á)	נִשְׂרָפָה
zlomeni(-i)	נִשְׁבְּרִים	spáleni(-i)	נִשְׂרָפִים
zlomeny(-é)	נִשְׁבְּרוֹת	spáleny(-é)	נִשְׂרָפוֹת
infinitiv			
být zlomen (s.)	הִשְׁבֵּר nebo נִשְׁבֵּר	být spálen (s.)	הִשְׂרָף nebo נִשְׂרָף
zlomení (v.)	הִשְׁבֵּר	spálení (v.)	הִשְׂרָף

Poznámka 2: Ze souvislosti se určí, zda tvar נִשְׁבְּרָה bude 3. os. sg. fem. pf. nif. „byla zlomena“ nebo 1. os. pl. kohortativu kmene qal „zlomme, kéž, ať zlomíme“.

Imperfektum יִשְׁבֵּר je zkrácený tvar z původního יִנְשְׁבֵּר; נ se asimilovalo, takže v impf. nif. má sloveso v první souhláске základu silné kompenzující dāgeš. Jestliže je první souhláska laryngála, která nepřijímá silné dāgeš, prodlužuje se hîreq pod נ v cêrê: „bude opuštěn“ se tedy napíše יִעֲזֹב (viz kap. 69.2).

Při imperfektu u kmenu nif'al, stejně jako u qal, slouží souhlásky אֵיתָן (mnemotechnicky „אֵיתָן „moudrý pěvec“) jako předpony k označení osob. Plurál maskulina končí ך a plurál feminina na ךָ. Pro jusiv žádný zkrácený tvar neexistuje; jde o tentýž tvar jako pro 3. os. m. impf. a pouze ze souvislosti poznáme, že jde o jusiv.

Poznámka 3: Tvar אֲשָׁרָף se vyskytuje tak často jako אֲשָׁרָה, kdežto kohortativ je vždy אֲשָׁרָה.

Rozkazovací způsob má před základem písmeno ה, např.: הִשְׁבֵּר.

Je třeba rozlišovat pečlivě mezi příčestím v sg. m. נִשְׁבֵּר „lámaný“ a 3. os. sg. m. pf. נִשְׁבֵּר „je zlomen“, a dále mezi příčestím v sg. f. נִשְׁבְּרָה a 3. os. sg. f. נִשְׁבְּרָה.

Poznámka 4: Některá slovesa se vyskytují jen v kmenu nif'al, aniž mají kmen qal. Např.: נִמְלֵט „unikl“², נִלָּחַם „bojoval“³; ani v češtině taková slovesa

nemají pasivní nebo zvratný význam a překládají se aktivem. Některá z nich snad pocházejí z nějakého starého kmene qal, který vyšel z užívání, nebo který se ve Starém zákoně nevyskytuje.

CVIČENÍ 18

Upozornění: Ve slovíčkách i ve slovníku na konci knihy budeme uvádět jako základ slovesa vždy 3. os. sg. m. pf. (kmen qal, nebude-li uvedeno jinak): לָקַח „vzal“, אָמַר „řekl“. Předpokládáme, že student již dokáže základ slovesa z daného tvaru odvodit.

David	דָּוִד	ukryl se, byl skryt	סָתַר	nif'al	נִסְתָּר
stolec, trůn	כִּסֵּא	zápasil	לָחַם	nif'al	נִלָּחַם
shromáždění	עֲדָה	bojoval (proti někomu)	לָחַם	nif'al (בְּ)	נִלָּחַם
písař	סֹפֵר	dobyl, zajal			לָכַד
ohně	אֵשׁ	pálil, hořel			שָׂרַף
ještě, více, opět	עוֹד	střed (stav samostatný)			תָּוֶךְ ⁴
		uprostřed (stav vázaný)			תוֹךְ, בְּתוֹךְ

(1) נִכְרְתוּ מִיִּהְיֹדֶן לִפְנֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל (2) אִם שָׁמֹר תִּשְׁמֹר
אֶת־מִצְוֹתֵי וְהַלְכָתָּ בְּדֶרֶךְ־דָּוִד אֲבִיךָ לֹא יִכְרַת לְךָ אִישׁ יֹשֵׁב
עַל כִּסֵּא־יִשְׂרָאֵל (3) בְּדֶבֶר־יְהוָה נִבְרָאוּ הַשָּׁמַיִם וּבִבְחֻכְמָתוֹ
הָאָרֶץ (4) נִקְרָאוּ סַפְרֵי־הַמֶּלֶךְ לִפְנָיו וַיִּכְתְּבוּ בְּסֹפֶר כָּל־אֲשֶׁר
צִוָּה אֹתָם (5) לֹא יִקְרָא עוֹד שִׁמְךָ יַעֲקֹב כִּי יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שִׁמְךָ
כִּי נִלְחַמְתָּ עִם מַלְאֲכֵי־אֱלֹהִים וְגַם יִכָּלֶתָ לוֹ (6) יֵצְאוּ דָוִד
וְאֶנְשָׁיו וַיִּלָּחֲמוּ בִישְׁבֵּי־הָהָר וַיִּלָּכְדוּ אֶת־עִירָם וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָהּ
בָּאֵשׁ (7) נִלְכְּדָה הָעִיר וַתִּתֵּן בְּיָדָם וַתִּשְׂרַף בָּאֵשׁ, הִיא וְכָל־
אֲשֶׁר בָּהּ (8) אֹתָם יִדְעֻם כִּי יְהוָה הוּא הַנִּלָּחֵם לָנוּ (9) נִסְתָּרָה
דְּרָכֵי מַאֲלָהִי וְאֶת־קוֹלִי בַצָּהָר לֹא שָׁמַעַ (10) עֵינֵי אֶל־כָּל־
דְּרָכֵיכֶם, אָמַר יְהוָה, כִּי לֹא נִסְתָּרוּ מִלִּפְנֵי (11) דְּבַרָּה הָאֲשֶׁה
אֶל־מֶרְגְּלֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִסְתָּרוּ בְּהָרִים יוֹמָיִם וְהַלְכְתֶּם

² „osvobodil se“.

³ Sloveso נִלָּחַם má význam „spojení“: נִלָּחַם znamená „spojil se s“ ve smyslu „bojoval“.

⁴ Viz vysvětl. 50.1.

⁵ Tvar v pauze od שִׁמְךָ.

לְדַרְכְּכֶם, וְהָיָה כִּי תִלְחֲמוּ בְּעִיר הַזֹּאת וְהָיָה תִנְתֵּן בְּיַד־יִשְׂרָאֵל
וְזָכַרְתֶּם אֹתִי וְאֶת־בֵּית־אָבִי (12) שָׁמַע הָאָדָם אֶת־קוֹל־אֱלֹהִים
בֶּגֶן וַיִּסְתַּר בְּתוֹךְ הָעֵצִים (13) רָאוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים כִּי נִלְקַח
הַנְּבִיא מֵעֵינֵיהֶם הַשְׂמִימָה וַיַּצְעֲקוּ בְּקוֹל גָּדוֹל אֲבִינוּ אֲבִינוּ
(14) מֵת שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא וַיִּקְבֹּר בְּבֵיתוֹ אֲשֶׁר בְּהָר (15) נִבְחַר
דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל כָּל־יִשְׂרָאֵל כְּדַבֵּר־שְׁמוּאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו לִפְנֵי־
מוֹתוֹ (16) אֶקְבְּרָה־נָּא בְּקִבְר־אֲבוֹתַי בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן (17) אֲשַׁפְטָה־
נָּא בַּמִּשְׁפָּט יְהוָה כִּי שֹׁפֵט־צָדֵק אַתָּה (18) הַבְּדִלְוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה
הָרְעָה הַזֹּאת, כִּי כֹה אָמַר יְהוָה, אֲנֹכִי אֲשַׁפֵּט אֹתָם לְעֵינַי־
עַד־יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵאָה מִמֶּנִּי אִשׁ וְאָכְלָה אֹתָם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם
(19) לֹא תִלַּחַם בְּבְנֵי־עֲשׂוֹ כִּי אֲחִידָה הוּא

1. Synové Izraele šli doprostřed moře a vody byly před nimi odděleny (= oddřiznuty), když Hospodin mluvil k Mojžíšovi. – 2. Řekli muži toho zlovolného města: „Spalme jeho dům (doplňte »v ohni«) a všechno, co je v něm.“ – 3. Slyšel jsem hlas Hospodinův v horách a ukryl jsem se. – 4. A zemřel Jakub v Egyptě (= egyptské zemi) a byl pohřben u svých otců v Kanaánu. – 5. A poslal David posly k lidu se slovy: „Město bylo dobyto, jak přikázal král.“ – 6. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi takto: „Až (= když) budou synové Izraele v zemi, kterou jim dávám, a uvidí veliká města, pak (kons. wāw) řeknou: »Kdo je schopen bojovat proti obyvatelům takových měst?«“ – 7. Sedíš na trůnu spravedlnosti a soudíš lidské syny. – 8. Ve svém snu jsem uslyšel hlas volající: „Běda těm, kdo hladovějí po zlu (člen), neboť přišel den soudu.“ – 9. Mudrci té země byli v paláci a byli povoláni před krále. – 10. Písař byl zajat (= vzat) a upálen před celým shromážděním Izraele a ta událost byla zapsána v kronice (= knize událostí dnů). – 11. Promluvil Hospodin, a byla stvořena nebesa a voda (pl.) se rozlila po povrchu (= tváři) země. – 12. V ten den už nebude v té zemi smrt a každý muž bude sedět pod svým stromem v pokoji. – 13. Proč ses přede mnou ukryl? Což jsi (snad) jedl z ovoce stromu, který je uprostřed zahrady?

⁶ Složené š'wā' pod laryngálou.

⁷ Tento tvar je i v perfektu a zde znamená „zemřel“.

⁸ Nif'al s reflexivním významem: „oddělte se“.

53. PI'ĒL

Od kmene qal שָׁבַר „zlomil“ je odvozen pi'el שִׁבַּר „rozdrtil, zcela zlámal“. Pro pi'el je typické *silné charakterizující dāgēš* v druhé souhlásce základu, a to v celém časování. Některá slovesa se vyskytují jen v kmenu pi'el a qal nemají, např. בָּקַשׁ „hledal“.

<i>perfektum</i>			
rozdrtil	שָׁבַר	hledal	בָּקַשׁ
rozdrtila	שָׁבְרָה	hledala	בָּקְשָׁה
rozdrtil jsi	שָׁבַרְתָּ	hledal jsi	בָּקַשְׁתָּ
rozdrtila jsi	שָׁבַרְתָּ	hledala jsi	בָּקַשְׁתָּ
rozdrtil(a) jsem	שָׁבַרְתִּי	hledal(a) jsem	בָּקַשְׁתִּי
rozdrtili(-y)	שָׁבְרוּ	hledali(-y)	בָּקְשׁוּ
rozdrtili jste	שָׁבַרְתֶּם	hledali jste	בָּקַשְׁתֶּם
rozdrtily jste	שָׁבַרְתֶּן	hledaly jste	בָּקַשְׁתֶּן
rozdrtili(-y) jsme	שָׁבַרְנוּ	hledali(-y) jsme	בָּקַשְׁנוּ
<i>imperfektum</i>			
rozdrtí (sg. m.)	יִשְׁבֹּר	bude (m.) hledat	יִבְקֹשׁ
rozdrtí (sg. f.)	תִּשְׁבֹּר	bude (f.) hledat	תִּבְקֹשׁ
rozdrtiš (m.)	תִּשְׁבֹּר	budeš (m.) hledat	תִּבְקֹשׁ
rozdrtiš (f.)	תִּשְׁבְּרִי	budeš (f.) hledat	תִּבְקֹשִׁי
rozdrtím (m. i f.)	אֲשַׁבֵּר	budu (m. i f.) hledat	אִבְקֹשׁ
rozdrtí (pl. m.)	יִשְׁבְּרוּ	budou (m.) hledat	יִבְקְשׁוּ
rozdrtí (pl. f.)	תִּשְׁבְּרֶנָּה	budou (f.) hledat	תִּבְקְשֶׁנָּה
rozdrtíte (sg. m.)	תִּשְׁבְּרוּ	budete (m.) hledat	תִּבְקְשׁוּ
rozdrtíte (sg. f.)	תִּשְׁבְּרֶנָּה	budete (f.) hledat	תִּבְקְשֶׁנָּה
rozdrtíme (m. i f.)	נִשְׁבֹּר	budeme (m. i f.) hledat	נִבְקֹשׁ
<i>kohortativ</i>			
ať rozdrtím (m. i f.)	אֲשַׁבֵּרָה	ať hledám (m. i f.)	אִבְקֹשָׁה

rozk. způsob

rozdrť (m.)	שָׁבַר	hledej (m.)	בִּקֵּשׁ
rozdrť (f.)	שָׁבְרִי	hledej (f.)	בִּקְשִׁי
rozdrťte (m.)	שָׁבְרוּ	hledejte (m.)	בִּקְשׁוּ
rozdrťte (f.)	שָׁבְרָנָה	hledejte (f.)	בִּקְשֵׁנָה

přičestí

drťící (sg. m.)	מִשְׁבֵּר	hledající (sg. m.)	מִבְקֵשׁ
drťící (sg. f.)	מִשְׁבֵּרָה nebo מִשְׁבֵּרַת	hledající (sg. f.)	מִבְקֶשֶׁת nebo מִבְקֶשֶׁה
drťící (pl. m.)	מִשְׁבָּרִים	hledající (pl. m.)	מִבְקָשִׁים
drťící (pl. f.)	מִשְׁבָּרוֹת	hledající (pl. f.)	מִבְקָשׁוֹת

infinitiv

rozdrtit (samostatný)	שָׁבַר nebo שִׁבַּר	hledat (samostatný)	בִּקֵּשׁ i בִּקֶּשׁ
rozdrčení (vázaný)	שִׁבָּר	hledání (vázaný)	בִּקְשׁוֹ

Opět i zde je 3. os. sg. m. základnou pro ostatní osoby a ženský rod perfekta a imperfekta, pro zájmenné přípony perfekta a předpony imperfekta. *Přičestí má předponu בִּי*.

Upozornění:

1. Silné charakterizující dāḡeš je ve druhé souhlásce základu, ale u souhlásek se š'wā' se často vypouští. Např. místo בִּקְשִׁי lecky najdeme ve 3. os. pl. pf. בִּקְשׁוּ (viz kap. 10). Podobně kohortativ v sg. vypadá אֶבְקֶשָׁה.

2. Řada sloves má pi'ēl typu נִדְרַל, kdy pod druhou souhláskou základu je pataḥ. Jde o původní tvar; je ve většině tvarů perfekta: בִּקְשֵׁנָה atd.

CVIČENÍ 19

srdce	לֵב, לֵב	počítal	סָפַר
srdce (s příponou)	לֵבִי, לֵבִי	vyprávěl, líčil	סָפַר pi'el
srdce (pl.)	לֵבֹת, לֵבֹת	unikl	נִמְלַט nif'al

semeno, potomstvo	זֶרַע	shromáždil (gal)	קָבַץ pi'el	קָבַץ
potomstvo (s příponou)	זֶרַעִי	shromáždil se (reflexivní) ³	קָבַץ nif'al	נִקְבַּץ
stůl, deska	לֹחַ	mluvil	דִּבֵּר pi'el	דִּבֵּר
desky (pl.)	לֹחֹת	zlato		זָהָב
Jozue	יְהוֹשֻׁעַ	nalezl		מָצָא

(1) סֵפֶר לָהֶם יוֹסֵף אֶת־הַחֲלוּמוֹת אֲשֶׁר חָלַם וְלֹא יָכְלוּ לְדַבֵּר
 אֹתוֹ בְּשָׁלוֹם (2) שָׁמַע אֲבִרְהָם וְהִנֵּה קוֹל מְדַבֵּר אֵלָיו לֵאמֹר
 הִיכָל אָדָם לִסְפֹּר אֶת־כַּכְבֵּי־הַשָּׁמַיִם, כִּי כֹה יִהְיֶה זֶרַעַךְ בְּאַרְצָךְ
 הַזֹּאת (3) וְיִדְבֹּר יִהְיֶה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר קָבַץ אֵלֶיךָ אֶת־זִקְנֵי־
 יִשְׂרָאֵל וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם בְּדִבְרֵים הָאֵלֶּה (4) אֱלֹהִים בְּאַזְנוֹנֵינוּ
 שָׁמַעְנוּ, אֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ לָנוּ (5) שָׁמַר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כְּתָב
 אֹתָם עַל לֹחַ־לְבָדֶךָ אֲנִי יִהְיֶה דְבָרְתִּי (6) וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא,
 וּמֹשֶׁה שָׁמַר אֶת־צִוֵּיָהּ בְּמִדְבָּר וְהִנֵּה אֵשׁ לִפְנֵיו וּמַלְאֲךְ־יְהוָה
 מְדַבֵּר אֵלָיו מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ (7) בִּקְשׁוּ אֶת־יְהוָה בְּלֵב נִשְׁבָּר וְעֲבַדוּ
 אֹתוֹ בִּירְאָה, וְנִמְלַטְתֶּם מִהֲרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיכֶם (8) שָׁמַע
 דָּוִד כִּי הִמְלִיךְ מִבְּקֵשׁ אֶת־מוֹתוֹ וַיִּמְלֹט מִיָּדוֹ וַיִּסְתַּר בְּהָרִים,
 וַיִּקְבְּצוּ אֵלָיו אֲנָשִׁים מִיִּשְׂרָאֵל וַיְהִי דָוִד לְרֹאשׁ עֲלֵיהֶם
 (9) אִמְלָטָה־נָּא מִיַּד־הָרָשָׁעִים אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ אֶת־מוֹתִי (10) אֲמַר
 הָרָשָׁע בִּלְבוֹ אֵין אֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם וְאֵין מִשְׁפָּט בְּאַרְצָךְ (11) שָׁאֵל
 הָאִישׁ אֶת־יוֹסֵף לֵאמֹר אֶת־מִי אַתָּה מִבְּקֵשׁ (12) נִקְבְּצוּ כָל
 רְאשֵׁי־הָעָם אֶל־דָּוִד וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר הִנֵּה־נָּא זִקְנָתְךָ וְלֹא
 יָדַעְתָּ אֶת־יוֹם־מוֹתְךָ, וְאַתָּה הוּא הַיָּצֵא וְהַבָּא לִפְנֵינוּ, וּמִי יִהְיֶה

¹ Segolatum s koncovou laryngálou: viz kap. 44, poznámku 1.

² Vplížené pataḥ: viz kap. 12.4.

³ Těž „byl shromážděn“; nif'al má často reflexivní zabarvení: viz kap. 52, poznámku 1.

⁴ Následuje-li podstatné jméno, zní tvar דִּבֵּר, ale v pauze je to דִּבֶּר.

⁵ K nepřítomnosti silného dāḡeš u jōd viz poznámku v kap. 10.

⁶ Tvar v pauze: viz kap. 64.3.

⁷ „proti tobě“.

לְרֹאשׁ עֲלִינוּ אַחֲרֶיךָ (13) בָּאוּ כָל מַלְכֵי־הָאָרֶץ וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־
פְּנֵי־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לִשְׁמֹעַ אֶת־חֻכְמָתוֹ אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים בְּלִבּוֹ
(14) שָׁמַע פֶּרְעָה אֶת־דְּבָרֵי יוֹסֵף וַיַּדְבֵּר אֶל־עַבְדּוֹ לֵאמֹר
הֲנִמְצָא בְכָל־אֶרֶצִי אִישׁ חָכָם כְּמֹהוּ הִידֵעַ אֶת־דְּבַר־הָאֱלֹהִים,
כִּי אֵין דָּבָר נִסְתָּר מִמֶּנּוּ (15) יָרַד מֹשֶׁה מֵהַר־סִינַי וּבִיָּדוֹ
לוחות־הַבְּרִית, וַיַּדְבֵּר אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר מִה־הַקּוֹל הַזֶּה בְּאָזְנִי:
וַיִּסְפֹּר לוֹ יְהוֹשֻׁעַ כִּי עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי־זָהָב וַיִּקְרָאוּ
לִפְנֵיהֶם אֱלֹהִי אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי כָאֲשֶׁר שָׁמַע מֹשֶׁה אֶת־
דְּבָרֵי־יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׁבֵּר אֶת־הלוחות עַל־הָאֲדָמָה (16) דָּבָר אֶל־
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרְתָּ אֲלֵיהֶם, לֹא תִרְדֹּף אַחֲרֵי עַבְד־אֲחִיךָ כִּי
יִמְלֹט מִיָּדוֹ, וְזָכַרְתָּ כִּי עֲבָדִים הָיוּ אֲבוֹתֵיכֶם בָּאֶרֶץ־מִצְרָיִם
(17) צָעֲקוּ אֲלֵיךְ וְלֹא שָׁמַעְתָּ בְּקִשּׁוֹ אֶתְךָ וַתִּסְתָּר מִפְּנֵיהֶם
(18) בַּיּוֹם הַהוּא, אָמַר יְהוָה, אֶקְבֹּץ אֶתְכֶם אֵלַי מִבֵּין הַגּוֹיִם
וְשִׁפְטֹתִי אֶתֶם וּבִקְשָׁתִי מִיָּדָם אֶת־דְּמֵי־בְנֵי (19) עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ
כַּסֵּא־זָהָב

1. Takto pravil Hospodin: „Hleďte pokoj celým svým srdcem a usilujte o něj (= následujte jej) každý den.“ – 2. A shromáždil Jozue všechny náčelníky Izraele a mluvil k nim (= do jejich uší) všechna slova, která Hospodin přikázal. – 3. Bázeň vůči tobě (= tvá bázeň) je v mém srdci, Hospodine, a světlo tvé tváře hledám (impf.). – 4. A Hospodin dal Mojžíšovi desky smlouvy a na kamenech byly napsány výnosy a přikázání, které Hospodin nařídil Izraeli. – 5. Shromáždil své ovce k sobě z národů (pl. od lid) a poznají, že ty jsi Bůh jejich otců. – 6. A pronásledoval Ezau svého bratra Jakuba a chtěl (= hledal) prolít jeho krev, ale Jakub unikl z jeho ruky. – 7. Hle, přichází den, kdy (= a) vyjde muž, který není z potomstva Davidova, a usedne na trůnu Izraele. – 8. Přišel k Davidovi posel a mluvil k němu takto (= řka): „Uprchni do pouště, neboť král ví, že ses ukryl na tomto místě a přijde prolít tvou krev.“ – 9. Měj na paměti tato slova, která k tobě mluvím, a služ (impf.) Hospodinu, svému Bohu, celým srdcem. – 10. A shromáždili se všichni obyvatelé toho zlého města a hledali ty muže, kteří přišli do jeho domu, ale nenašli je. – 11. A učinil Mojžíš, jak mu Hospodin přikázal, a mluvil k předákům lidu.

54. PU'AL

perfektum			
byl rozdrcen	שָׁבַר	byl hledán	בִּקְשׁ
byla rozdrcena	שָׁבְרָה	byla hledána	בִּקְשָׁה
byl jsi rozdrcen	שָׁבַרְתָּ	byl jsi hledán	בִּקְשָׁתָּ
byla jsi rozdrcena	שָׁבַרְתָּ	byla jsi hledána	בִּקְשָׁתָּ
byl(a) jsem rozdrcen(a)	שָׁבַרְתִּי	byl(a) jsem hledán(a)	בִּקְשָׁתִי
byli(-y) rozdrceni(-y)	שָׁבְרוּ	byli(-y) hledáni(-y)	בִּקְשׁוּ
atd.		atd.	
imperfektum			
bude rozdrcen	יִשְׁבַּר	bude hledán	יִבְקַשׁ
bude rozdrcena	תִּשְׁבְּרָה	bude hledána	תִּבְקַשׁ
budeš rozdrcen	תִּשְׁבַּר	budeš hledán	תִּבְקַשׁ
budeš rozdrcena	תִּשְׁבְּרִי	budeš hledána	תִּבְקַשִּׁי
буду rozdrcen(a)	אֲשַׁבֵּר	буду hledán(a)	אֲבִקַּשׁ
atd.		atd.	
kohortativ			
ať jsem rozdrcen(a)	אֲשַׁבְּרָה	ať jsem hledán(a)	אֲבִקֶּשֶׁה
rozsk. způsob			
nedoložen		nedoložen	
příčestí			
rozdrcen(ý)	מִשְׁבָּר	hledán, hledaný	מִבְקָשׁ
rozdrcena(-á)	מִשְׁבָּרָה (מִשְׁבָּרָה)	hledána, hledaná	מִבְקָשָׁה (מִבְקָשָׁה)
atd.		atd.	
infinitiv			
být rozdrcen (samostatný)	שָׁבַר	být hledán (samostatný)	בִּקַּשׁ
vázaný	nedoložen	vázaný	nedoložen

S výjimkou samohlásky pod první souhláskou má pu'al tutěž vokalizaci jako pi'el.

Také přičestí zde začíná předponou מ. Druhá základová hláska má silně charakterizující dāgeš.

CVIČENÍ 20

matka	אם	rozvažoval, rozptýlil	פזר	pi'el	פזר, פזר
matka (s příp.)	אמי	(po)světil	קדש	pi'el	קדש
matky (pl.)	אמות	ctil, vzdal čest, zatvrdil	כבד	pi'el	כבד
Árón	אהרן	chválil	הלל	pi'el	הלל
kněz	כהן	chválil	שבח	pi'el	שבח
pastýř	רעה	svět, věčnost	עולם		עולם
sláva	כבוד	navěky	לעולם	nebo	עד-עולם

(1) כִּסֵּאֲךָ אֱלֹהִים לְעוֹלָם וַיִּשְׁבֹּתָ עָלָיו בְּצֶדֶק (2) הִלְלוּ אֶת־יְהוָה כָּל־גּוֹיִם שִׁבְחוּ אֹתוֹ כָּל־יִשְׁבֵּי־הָאָרֶץ, כִּי גָדוֹל עַד־הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ (3) בִּקֵּשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא וְהִנֵּה אֲמַת דָּבָר הָאִישׁ, וַיִּסְפֹּר לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הִנֵּה נִמְצְאִים בְּעִיר אֲנָשִׁים רָשָׁעִים לֵב הַמְּבַקְשִׁים אֶת־דִּמְיֻמֵּלֵכְנוּ (4) דָּבָר אֶל־הָאֶבֶן הַזֹּאת בְּשֵׁמִי וַיִּצְאוּ מִמֶּנָּה מַיִם וְקִדְשָׁתָּ אֹתִי לְעֵינֵי־בְנֵי־יִשְׂרָאֵל: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־הָאֶבֶן וַיִּשְׁפְּכוּ מִמֶּנָּה מַיִם כְּדַבְר־יְהוָה (5) עָמְדוּ בְּנֵי־אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים בְּבֵית־יְהוָה וַיִּהְלְלוּ אֶת־שְׁמוֹ לֵאמֹר גָּדוֹל יְהוָה וּמִהֲלָל מְאֹד בְּעִיר־אֱלֹהֵינוּ (6) קִדֵּשׁ אֶת־אֶהֱרֹן אֶחָד וְאֶת־בָּנָיו וְהָיוּ כֹהֲנִים לִי הֵמָּה וְזָרַעם אַחֲרֵיהֶם עַד־עוֹלָם, וְשִׁמְרוּ אֶת־עֲבוֹדָתִי בְּהִכָּלִי (7) כִּבֵּד אֶת־אֲבִיךָ וְאֶת־אֲמֹךְ לְמַעַן תִּהְיֶה בְּרַכְתִּי עָלֶיךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנֹכִי נָתַן לָךְ (8) עֲשֵׂה לֹא יוֹסֵף שֵׁם גָּדוֹל בָּאָרֶץ, וַיְהִי מְכַבֵּד מְאֹד בְּעֵינֵי־חַכְמֵי־מִצְרָיִם (9) זָכְרוּ אֶת־יוֹם־הַשַּׁבָּת לְקִדְשׁ

¹ Silně charakterizující dāgeš se často vynechává (viz upozornění 1 v kap. 53).

אֹתוֹ (10) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד־יְהוָה וְהָאָרֶץ מִהֲלֵלָת אֶת־שְׁמוֹ (11) לָמָּה תִכְבְּדוּ אֶת־לִבְבְּכֶם כַּאֲשֶׁר כְּבָדוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֶת־לִבְבְּכֶם לִפְנֵי (12) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּכְבֵּד פְּרַעֲהַ אֶת־לְבוֹ וְלֹא שָׁמַע אֶל־מֹשֶׁה (13) כֹּה אָמַר יְהוָה אֶל־הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם, הִנְנִי מִפְּזֹר אֶת־בְּנוֹךְ בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם, וְהָיוּ מִפְּזָרִים כִּצְאֹן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רָעָה, וּבִקְשׁוֹ וְלֹא יִמָּצֵאוּ, וְשָׁאֲלוּ הַגּוֹיִם אֵיזָה הָעַם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמִּצְרָיִם: וְהָיָה כִּי יִקְרְאוּ אֵלַי בְּלֵב נִשְׁפָּר וְשִׁמְעֹתִי אֶת־קוֹלָם וְקִבַּצְתִּי אֹתָם אֵלַי פְּרַעֲהַ אֲשֶׁר יִקְבֹּץ אֶת־צֵאֲנוֹ (14) בְּתוֹךְ קְרוֹשֵׁיךָ תִּהְלֵל וְשִׁמְךָ יִכְבֵּד לְעוֹלָם

1. A stanul Mojžíš na hoře Boží v čele synů Izraele a posvětil je před Hospodinem a řekl jim (doplňte „takto“): „Dnes sestoupí Hospodin na (použijte ב) tuto horu a bude k vám mluvit.“ – 2. Tvoji synové budou chválit tvé jméno navěky, neboť ty jsi náš otec, který je v nebesích a slyší hlas těch, kdo k tobě volají (akt. příč.) v pravdě. – 3. Rozptýlil jsi nás mezi pohanské národy, které tě neznají (pf.), neboť jsme zatvrdili své srdce a nezachovávali cesty tvého svatého zákona. – 4. A udělal kněz Árón lidu zlaté bohy ze zlata, které mu dali, neboť k němu volali: „Kde je tvůj bratr Mojžíš? Vždyť nesestoupil z hory a nevíme (pf.), co se s ním stalo (= co mu je, impf.).“ – 5. Chvalme jméno Hospodinovo mezi pohanskými národy a vypravujme jeho slávu po celém světě. – 6. Byli jsme rozptýleni jako ovce (člen), které nemají pastýře, ale ty nás pro své jméno (= kvůli...) shromáždíš k sobě z pohanských národů. – 7. Ctěte starého muže, neboť v něm je moudrost. – 8. A vyvolil si Bůh sobotní den a posvětil jej pro slávu svého jména. – 9. A zvědové, které Mojžíš poslal do Kanaánu, byli mužové moudří, velmi ctění (příč. pu.) ve shromáždění Izraele. – 10. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi (doplňte „takto“): „Hle, stal ses malým (= כָּטָן, impf.) v mých očích, neboť jsi mi nevzdal čest před Izraelem a nemluvil jsi ke kameni, jak jsem řekl.“ – 11. Je dobré chválit Hospodina a ctít (= světit) jeho veliké jméno. – 12. Budu nalezen, budu-li hledán v pravdě, pravil Hospodin, neboť slyším hlas spravedlivých. – 13. Ten den dal Hospodin spásu Izraeli a obyvatelé města byli rozptýleni před nimi. – 14. Všechno, co hledáš, je ti dáno. – 15. Jsem starý (pf. slovesa) a nepoznal jsem muže spravedlivého, lopotícího se za chlebem (= hledajícího chléb).

55. HIF'IL

Od kmene qal **גָּדַל** „byl veliký“ se odvozuje (kauzativní) hif'il **הִגְדִּיל** „zvětšil; způsobil, přiměl, aby byl veliký“. Od **מָלַךְ** „kraloval“ máme tvar **הִמְלִיךְ** „ustanovil, učinil králem“.

perfektum

zvětšil	הִגְדִּיל	učinil králem	הִמְלִיךְ
zvětšila	הִגְדִּילָהּ	učinila králem	הִמְלִיכָהּ
zvětšil jsi	הִגְדַּלְתָּ	učinil jsi králem	הִמְלַכְתָּ
zvětšila jsi	הִגְדַּלְתְּ	učinila jsi králem	הִמְלַכְתְּ
zvětšil(a) jsem	הִגְדַּלְתִּי	učinil(a) jsem králem	הִמְלַכְתִּי
zvětšili(-y)	הִגְדִּילוּ	učinili(-y) králem	הִמְלִיכוּ
zvětšili jste	הִגְדַּלְתֶּם	učinili jste králem	הִמְלַכְתֶּם
zvětšily jste	הִגְדַּלְתֶּן	učinily jste králem	הִמְלַכְתֶּן
zvětšili(-y) jsme	הִגְדִּלְנוּ	učinili(-y) jsme králem	הִמְלַכְנוּ

imperfektum

zvětší (sg. m.)	יִגְדִּיל	učiní (sg. m.) králem	יִמְלִיךְ
zvětší (sg. f.)	תִּגְדִּיל	učiní (sg. f.) králem	תִּמְלִיךְ
zvětšíš (m.)	תִּגְדִּיל	učiníš (m.) králem	תִּמְלִיךְ
zvětšíš (f.)	תִּגְדִּילִי	učiníš (f.) králem	תִּמְלִיכִי
zvětším (m. i f.)	אֶגְדִּיל	učiním (m. i f.) králem	אֶמְלִיךְ
zvětší (pl. m.)	יִגְדִּילוּ	učiní (pl. m.) králem	יִמְלִיכוּ
zvětší (pl. f.)	תִּגְדִּלְנָה	učiní (pl. f.) králem	תִּמְלִיכֵנָה
zvětšíte (m.)	תִּגְדִּילוּ	učiníte (m.) králem	תִּמְלִיכוּ
zvětšíte (f.)	תִּגְדִּלְנָה	učiníte (f.) králem	תִּמְלִיכֵנָה
zvětšíme (m. i f.)	נִגְדִּיל	učiníme (m. i f.) králem	נִמְלִיךְ

kohortativ

ať zvětším (m. i f.)	אֶגְדִּילָהּ	ať učiníme (m. i f.) králem	אֶמְלִיכָהּ
zvětšeme (m. i f.)	נִגְדִּילָהּ	učiníme (m. i f.) králem	נִמְלִיכָהּ

jussiv

ať zvětší (sg. m.)	יִגְדֵּל	ať učiní (sg. m.) králem	יִמְלֵךְ
--------------------	----------	--------------------------	----------

imperfektum s konsekutivním wāw

a zvětšil	וַיִּגְדֵּל	a učinil králem	וַיִּמְלֵךְ
-----------	-------------	-----------------	-------------

rozsk. způsob

zvětši (m.)	הִגְדֵּל	učiň (m.) králem	הִמְלֵךְ
zvětši (f.)	הִגְדִּילִי	učiň (f.) králem	הִמְלִיכִי
zvětšete (m.)	הִגְדִּילוּ	učiňte (m.) králem	הִמְלִיכוּ
zvětšete (f.)	הִגְדִּלְנָה	učiňte (f.) králem	הִמְלִיכֵנָה

příčestí

zvětšující (sg. m.)	מִגְדִּיל	činící (sg. m.) králem	מִמְלִיךְ
zvětšující (sg. f.)	מִגְדִּילָהּ	činící (sg. f.) králem	מִמְלִיכָהּ
zvětšující (pl. m.)	מִגְדִּילִים	činící (pl. m.) králem	מִמְלִיכִים
zvětšující (pl. f.)	מִגְדִּילוֹת	činící (pl. f.) králem	מִמְלִיכוֹת

infinitiv

zvětšovat (samostatný)	הִגְדִּיל	učinít králem (samostatný)	הִמְלִיךְ
zvětšení (vázaný)	הִגְדִּיל	ustanovení králem (vázaný)	הִמְלִיךְ

1. Perfektum kmenu hif'il se tvoří předponou **ה**, např. **הִמְלִיךְ**. Imperfektum **יִמְלִיךְ** zastupuje původní tvar **יְהִמְלִיךְ**, kde tato předpona byla vypuštěna a **י** přijalo její samohlásku – *paṭaḥ* (viz kap. 17.2). Rozkazovací způsob má také předponu **ה**.

2. Je velmi důležité, že hif'il je jediný kmen pravidelného slovesa, který má zkrácený tvar imperfekta, takže **יִמְלִיךְ** je zkráceno na **יִמְלֵךְ** v jussivu. Podobně je **יִגְדִּיל** zkráceno na **יִגְדֵּל**. Též konsekutivní wāw přijímá zkrácený tvar imperfekta, pokud tento existuje (viz pozn. 5 v kap. 49); je tedy např.: **וַיִּגְדֵּל** (a nikoli **וַיִּגְדִּיל**), **וַיִּמְלֵךְ** (a ne **וַיִּמְלִיךְ**).

¹ Všimněme si, že **דָּגֵשׁ** v **י** je slabé; před touto souhláskou není samohláska a začíná jí slabika (viz kap. 8.1).

Upozornění: Obyčejně se nekrátí 1. os. sg., která zní **וְאֶמְלִיךְ**. Je důležité na to pamatovat.

3. Už jsme poznamenali (kap. 41), že zákazy s bezprostřední platností se vyjadřují zápornkou **אַל** a zkráceným tvarem (existuje-li) imperfekta, takže „teď nebudeš kralovat“ se řekne **אַל תִּמְלֹךְ**, zatímco trvalý zákaz „nikdy nebudeš kralovat“ je **לֹא תִמְלֹךְ**.

4. Některá slovesa vyskytující se v kmenu hif'il kmen qal nemají, např. **הַשְׁמִיד** „zničil“ má základ **שָׁמַד**, od kterého není tvořen žádný kmen qal.

56. HOF'AL

perfektum

byl zvětšen	הִגְדִּיל (hogdal)	byl učiněn králem	הִמְלִיךְ (homlach)
byla zvětšena	הִגְדִּילָהּ	byla učiněna královnou	הִמְלִיכָהּ
byl jsi zvětšen	הִגְדִּילְתָּ	byl jsi učiněn králem	הִמְלִיכְתָּ
byla jsi zvětšena	הִגְדִּילְתָּ	byla jsi učiněna královnou	הִמְלִיכְתָּ
byl(a) jsem zvětšen(a)	הִגְדִּילְתִּי	atd.	
byli(-y) zvětšeni(-y)	הִגְדִּילוּ		
byli jste zvětšeni	הִגְדִּילְתֶּם		
byly jste zvětšeny	הִגְדִּילְתֶּן		
byli(-y) jsme zvětšeni(-y)	הִגְדִּילְנוּ		

imperfektum

bude zvětšen	יִגְדִּיל	bude učiněn králem	יִמְלִיךְ (jomlach)
bude zvětšena	תִּגְדִּיל	bude učiněna královnou	תִּמְלִיךְ
budeš zvětšen	תִּגְדִּיל	budeš učiněn králem	תִּמְלִיךְ
budeš zvětšena	תִּגְדִּילִי	budeš učiněna královnou	תִּמְלִיכִי
budu zvětšen(a)	אֶגְדִּיל	budu učiněn(a) králem (královnou)	אֶמְלִיךְ
budou zvětšeni	יִגְדִּלוּ	budou učiněni krály	יִמְלִכוּ
budou zvětšeny	תִּגְדִּלְנָה	budou učiněny královnami	תִּמְלִכְנָה
budete zvětšeni	תִּגְדִּלוּ	atd.	
budete zvětšeny	תִּגְדִּלְנָה		
budeme zvětšeni(-y)	נִגְדִּיל		

rozsk. způsob		nedoložen
přičestí		
zvětšen(ý)	לְמִגְדִּיל	učiněn(ý) králem לְמִמְלִיךְ
atd.		atd.
infinitiv (vázaný není doložen u pravidelných sloves)		
být zvětšen (samostatný)	הִגְדִּיל	být učiněn králem (samostatný) הִמְלִיךְ
zvětšení (vázaný)	(הִגְדִּיל)	ustanovení králem (vázaný) (הִמְלִיךְ)

CVIČENÍ 21

Sichem	שִׁיחַם	shromáždil (přech.)	קָהַל	הִקְהִיל hif'il
shromáždění	קָהָל	shromáždil se (nepřech.) ²	קָהַל	נִקְהַל nif'al
prvorozený	בְּכוֹר	skryl někoho (přech.)	סָתַר	הִסְתִּיר hif'il
nepřítel	אֵיב	skryl se	סָתַר	נִסְתַּר nif'al
dokonalý	שָׁלַם	zničil	שָׁחַת	הִשְׁחִית hif'il
Saul	שָׂאוּל	zničil	שָׁמַד	הִשְׁמִיד hif'il

(1) בַּיּוֹם הַהוּא הִמְלִיךְ דָּוִד אֶת־שְׁלֹמֹה בְּנוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל (2) בָּאוּ
כָּל־אֲנָשֵׁי־יִשְׂרָאֵל שָׁכְמָה לְהִמְלִיךְ אֶת־שָׂאוּל עֲלֵיהֶם. כִּי בּוֹ
בָּחַר יְהוָה לְמֶלֶךְ, וַיִּמְלֹךְ אֹתוֹ שָׁם שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא: וַיִּדְבֹּר
שְׁמוּאֵל בְּאָזְנוֹי־הָעָם לֵאמֹר הִנֵּה שְׁמַעְתִּי בְּקוֹלְכֶם כָּכָל אֲשֶׁר
אָמַרְתֶּם וְאֶמְלִיךְ עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ, וְהִנֵּה מִלְּכֶם לִפְנֵיכֶם: וְהָיָה
אִם שָׁמֹר יִשְׁמַר אֶת־מִצְוֹת־יְהוָה וַעֲשֶׂה כְּכָל הַכְּתוּב בַּסֵּפֶר־

¹ Často se vyskytuje s qibbúc pod **מִמְלִיךְ**, **מִגְדִּיל**.

² Nebo i „byl spojen“, či „spojil se“ v nepřechodném smyslu, pouze jako plurál nebo v hromadném významu.

³ „podle všeho, co...“

תורת־מֹשֶׁה וְהָיָה לָבְבוֹ שָׁלֵם עִם יְהוָה אֱלֹהָיו, הִנֵּה יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם יְהִי אִתְּכֶם וְהוּא יִלְחֶם לָכֶם וְנָתַן לָכֶם יְשׁוּעָה
 מִכָּל־אִיְבֵיכֶם, וְנָתַן אֶת־יְרֵאָתְכֶם עַל־כָּל־גּוֹיֵי הָאָרֶץ (3) דִּבֶּר
 אֶל־פָּרְעֵה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו, כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל, הִנְנִי
 שִׁלַּח אֶת־מַלְאָכִי בְּתוֹכְכֶם וְהָרַג אֶת־כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם, מִבְּכוֹר־
 פָּרְעֵה הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ וְעַד בְּכוֹר־הָעֶבֶד, וְהִבְדַּלְתִּי בַיּוֹם הַהוּא
 בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִצְרָיִם וַיֵּדַעְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה (4) וַיִּדְבֹּר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר הִקְהֵל אֶת־רְאשֵׁי־הָעָם וְאֶת־שַׁפְטָיו וְדִבַּרְתָּ
 אֲלֵיהֶם לֵאמֹר הִבְדַּלְוּ מִתּוֹךְ הַקְהֵל הַרְשָׁע הַזֶּה, כִּי יְהוָה
 מַשְׁחִית אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּרְדּוּ שְׂאֵלָה, הֲמָה וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם
 וּבְנוֹתֵיהֶם וְצֹאנָם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם (5) הִסְתִּירָה הָאִשָּׁה
 אֶת־מְרִגְלֵי־יִשְׂרָאֵל אֹתָהּ בַּבַּיִת, וַיִּבְקְשׁוּ אֹתָם וְזָנְיָהֶעִיר וְלֹא
 מָצְאוּ אֹתָם (6) בַּיּוֹם הַהוּא אֶסְתִּיר אֶת־פָּנַי מֵהֶם, וְבָאוּ עֲלֵיהֶם
 אִיְבֵיהֶם וְהִשְׁחִיתוּ אֶת־עֲרֵיהֶם וּלְקַחוּ אֶת־כָּל־הַזָּהָב הַנִּמְצָא
 בְּבֵית־יְהוָה וּשְׂרָפוּ אֶת־הַבַּיִת הַקָּדוֹשׁ (7) רָאָה אֱלֹהִים כִּי
 הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֶת־דֶּרְכּוֹ עַל־הָאָרֶץ (8) אָמְרוּ אֲלֵיהֶם
 הַמַּלְאָכִים, הַמַּלְטוֹנָא הֶהָרָה כִּי אֲנַחְנוּ מַשְׁחִיתִים אֶת־הָעִיר
 (9) לָמָּה הִסְתַּרְתָּ אֶת־פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי, הֲלֹא אֲנִי עֹבֵדְךָ (10) מִן
 הַשָּׁמַיִם הַשְׁמַעְתָּ אֶת־קוֹלְךָ וַתִּדְבֹּר אֵלָינוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ (11) רָאָה
 אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, וַיִּבְדֵּל בֵּין הָאוֹר
 וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (12) בְּנֵי בְכוֹרֵי אֹתָהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכָּל־
 הַגּוֹיִם לְהַבְדִּיל אִתְּכֶם לִי לְגוֹי קָדוֹשׁ

1. Zaútočili (= přišli) na mě moji nepřátelé a usilovali o (= hledali) mou smrt: znič je, Hospodine, neboť mi činili zle. – 2. A Mojžíš stál na hoře a zakryl si tvář před slávou Hospodinovou. – 3. Toho dne bylo dáno Šalomounovi

⁴ „bázeň před vámi“.

⁵ Doplněte „bylo“.

království (= byl učiněn králem) nad Izraelem a všechny lid před ním volal: „Ať je veliké (impf.) jméno krále Šalomouna po celém světě jako jméno jeho otce Davida.“ – 4. Neskrývej svou tvář přede mnou, můj Bože, a nenič mě. – 5. A shromáždili se všichni synové Izraele proti (= na) Mojžíšovi a proti Árónovi a mluvili k nim: „Což není celé shromáždění svaté pro Hospodina a uprostřed nich (= v jejich středu) jeho sláva?“ – 6. Hle, učinil jsem velikým tvé jméno a zničil jsem tvé nepřátele z povrchu (= tváře) země, ale tys nečinil rozdíl (= nerozlišil) mezi mnou a bohy pohanů. – 7. A vyšel prorok z města a shromáždil k sobě všechny kněze, kteří konali (= střežili, akt. příč.) službu Hospodinu, a mluvil k nim všechno, co mu Hospodin přikázal. – 8. Nebudete ničit ovocné stromy (= stromy dávající ovoce), až budete bojovat proti obyvatelům Kanaánu. – 9. Protože bylo (הָיָה) tvé srdce cele (= celé) se mnou jako srdce mého služebníka Davida, nestane se tato věc za tvých dnů. – 10. Takto budeš mluvit k egyptskému králi faraónovi: „Hle, přijdu do tvé země a budu zabíjet všechno prvorozené, od lidského prvorozence až po prvorozence ovcí.“ – 11. Teď tedy (= opravdu) vím, že jsi mým nepřítelem a žeš proti mně mluvil zle před králem. – 12. Kdybych se skryl před tebou v horách, hle, jsi tam, a kdybych sestoupil (kons. wāw a pf.) do podsvětí (akuz.), i tam mě budeš následovat. – 13. Nebudeš činit rozdíl v soudu mezi pánem (= mužem) a jeho služebníkem a nebudeš zvyhodňovat (= ctít tvář) starého muže. – 14. A vzala Ráchel bůžky svého otce a ukryla je u sebe a Lában je hledal, ale nenalezl.

57. HITPA'ĒL

Od kmene qal גָּדַל „byl veliký“ je odvozen reflexivní (zvrtný) hitpa'el הִתְגַּדַּל „zvětšil se“. Druhá souhláska základu má silné charakterizující dāgeš.

Poznámky k následující tabulce:

1. Hitpa'el se tvoří předponou הִת, která se přidává k základu slovesa.
2. Imperfektum יִתְקַדֵּשׁ vzniklo stažením z יִתְקַדֵּשׁ (viz kap. 55.1), ale v rozkazovacím způsobu הִת zůstává.
3. Příčestí má předponu מִת.
4. Souvislost určí, zda הִתְקַדֵּשׁ je 3. os. sg. m. pf., nebo rozkazovací způsob sg. m., či infinitiv, zda הִתְקַדֵּשׁ je 3. os. pl. m. pf., nebo rozkazovací způsob pl. m., a zda v imperfektu הִתְקַדֵּשׁ je 3. os. sg. f., nebo 2. os. sg. m.²

^{57.1} Dāgeš v ג je ovšem slabé.

^{57.2} Vysvětlivka překladatele: podobně zda impf. הִתְקַדֵּשׁ je 3. nebo 2. os. pl. f.

<i>perfektum</i>			
zvětšil se	הִתְגַּדֵּל	posvětil se	הִתְקַדֵּשׁ
zvětšila se	הִתְגַּדְּלָהּ	posvětila se	הִתְקַדְּשָׁהּ
zvětšil ses	הִתְגַּדַּלְתָּ	posvětil ses	הִתְקַדַּשְׁתָּ
zvětšila ses	הִתְגַּדַּלְתְּ	posvětila ses	הִתְקַדַּשְׁתְּ
zvětšil(a) jsem se	הִתְגַּדַּלְתִּי	posvětil(a) jsem se	הִתְקַדַּשְׁתִּי
zvětšili(-y) se	הִתְגַּדְּלוּ	posvětili(-y) se	הִתְקַדְּשׁוּ
zvětšili jste se	הִתְגַּדַּלְתֶּם	posvětili jste se	הִתְקַדַּשְׁתֶּם
zvětšily jste se	הִתְגַּדַּלְתֶּן	posvětily jste se	הִתְקַדַּשְׁתֶּן
zvětšili(-y) jsme se	הִתְגַּדַּלְנוּ	posvětili(-y) jsme se	הִתְקַדַּשְׁנוּ
<i>imperfektum</i>			
zvětší se (sg. m.)	יִתְגַּדֵּל	posvěť se (sg. m.)	יִתְקַדֵּשׁ
zvětší se (sg. f.)	תִּתְגַּדֵּל	posvěť se (sg. f.)	תִּתְקַדֵּשׁ
zvětšíš se (m.)	תִּתְגַּדֵּל	posvěťš se (m.)	תִּתְקַדֵּשׁ
zvětšíš se (f.)	תִּתְגַּדְּלִי	posvěťš se (f.)	תִּתְקַדְּשִׁי
zvětším se (m. i f.)	אֶתְגַּדֵּל	posvěťm se (m. i f.)	אֶתְקַדֵּשׁ
zvětší se (pl. m.)	יִתְגַּדְּלוּ	posvěť se (pl. m.)	יִתְקַדְּשׁוּ
zvětší se (pl. f.)	תִּתְגַּדְּלָנָהּ	posvěť se (pl. f.)	תִּתְקַדְּשָׁנָהּ
zvětšíte se (m.)	תִּתְגַּדְּלוּ	posvěťte se (m.)	תִּתְקַדְּשׁוּ
zvětšíte se (f.)	תִּתְגַּדְּלָנָהּ	posvěťte se (f.)	תִּתְקַדְּשָׁנָהּ
zvětšíme se (m. i f.)	נִתְגַּדֵּל	posvěťme se (m. i f.)	נִתְקַדֵּשׁ
<i>kohortativ</i>			
ať se zvětším (m. i f.)	אֶתְגַּדֵּלְהָ	ať se posvěťm (m. i f.)	אֶתְקַדֵּשְׁהָ
zvětšeme se (m. i f.)	נִתְגַּדֵּלְהָ	posvěťme se (m. i f.)	נִתְקַדֵּשְׁהָ
<i>rozsk. způsob</i>			
zvětší se (sg. m.)	הִתְגַּדֵּל	posvěť se (m.)	הִתְקַדֵּשׁ
zvětší se (sg. f.)	הִתְגַּדְּלִי	posvěť se (f.)	הִתְקַדְּשִׁי
zvětšete se (pl. m.)	הִתְגַּדְּלוּ	posvěťte se (m.)	הִתְקַדְּשׁוּ
zvětšete se (pl. f.)	הִתְגַּדְּלָנָהּ	posvěťte se (f.)	הִתְקַדְּשָׁנָהּ

<i>příčestí</i>			
zvětšující se (sg. m.)	מִתְגַּדֵּל	posvěčující se (sg. m.)	מִתְקַדֵּשׁ
zvětšující se (sg. f.)	מִתְגַּדְּלָהּ	posvěčující se (sg. f.)	מִתְקַדְּשָׁהּ
	(nebo מִתְגַּדַּלְתָּ)		(nebo מִתְקַדַּשְׁתָּ)
zvětšující se (pl. m.)	מִתְגַּדְּלִים	posvěčující se (pl. m.)	מִתְקַדְּשִׁים
zvětšující se (pl. f.)	מִתְגַּדְּלוֹת	posvěčující se (pl. f.)	מִתְקַדְּשׁוֹת
<i>infinitiv</i>			
zvětšit se	הִתְגַּדֵּל	posvětit se	הִתְקַדֵּשׁ

Poznámka: Tvoříme-li hitpa'el slovesa začínajícího sykavkou (ש, ש, ס, צ, např. od שָׁמַר „střežil“), je zde výsledný tvar הִשְׁמַרְמַר místo očekávaného הִתְשַׁמַּר. Dochází tedy k přesmyknutí první základové souhlásky s poslední souhláskou předpony (ש s ת). Podobně hitpa'el slovesa סָתַר je הִסְתַּתַּר „skryl se“. Pravidlo zní, že je-li první souhláska základu slovesa ש, ש, ס, nebo ז, klade se tato souhláska před ת předpony³.

Začíná-li základ slovesa ostrou sykavkou צ (např. צָדִיק „byl spravedlivý“), pak hitpa'el je הִצְטַדִּיק. Zde nedošlo jen k přesmyknutí písmen, ale také k záměně ת za ט.

Je-li první souhláska základu slovesa zubná (ת, ט, ד) nebo sykavka ז, pak se k ní často ת z předpony הִתְ asimiluje, takže místo הִתְטַהַר „očistil se“ je הִטַּהַר a místo הִתְזַכַּר „očistěte se“ je הִזַּכַּר (Iz 1, 16). K asimilaci ת dochází dokonce i s jinými souhláskami, takže místo הִתְנַבֵּא „stal se prorokem“ se řekne הִנַּבֵּא.

Poznámka ke cvičení 22: Pro lepší účinek cvičení předjímáme kap. 70 a již zde uvádíme časté וַיֹּאמֶר „a řekl“, včetně souvisejících tvarů.

Sloveso אָמַר je totiž slabé, protože jeho první základová souhláska je א a ta je jak laryngální, tak i němou souhláskou, což přináší jisté změny ve vokalizaci. 3. os. sg. m. impf. je יֹאמַר „řekne“, ale s konsektivním waw to bude וַיֹּאמֶר „a řekl“. Od toho se odvozují tyto tvary: וַיֹּאמְרוּ „a (oni) řekli“, וַיֹּאמֶר „a řekl jsi“ (stejně i „a řekla“), וַתֹּאמְרוּ „a řekli jste (m.)“, וַנֹּאמֶר „a řekli jsme“ (stejně i „a řekly jsme“) aj.

³ Vysvětlivka překladatele: tento kmen se pak nazývá hišta'el.

CVIČENÍ 22

modlitba	תפלה	skryl se	חבא	התחבא	hitpa'el
duch, vítr	רוח	chodil, procházel se	הלך	התהלך	hitpa'el
duch (<i>s přfp.</i>)	רוחי	stal se prorokem	נבא	התנבא	hitpa'el
duchové (<i>pl.</i>)	רוחות				(vyskytuje se i nif'al)
proti	נגד	modlil se	פלל	התפלל	hitpa'el
válka	מלחמה	zvedl, nesl		נשא	

(1) נשא יעקב את-עיניו והנה עשו בא ואנשים אתו, ויתפלל יעקב אל-יהוה לאמר יהוה אלהי-אברהם ואלהי-יצחק אבי, אתה אמרת אלי אנכי אשמר אתך מכל-דע: שמרה-נא אתי מיד-אחי מיד-עשו כי בא עלי להלחם בי (2) באו אנשים מאבי-דוד ויספרו לשאול לאמר הלא דוד מסתתר בעיר-הנביאים: ויאמר שאול אל-עבדיו, רדפו אחריו ולא ימלט מידיו: ויהיו מלאכי-שאול בדרך והנה קהל-נביאים עמדים ומתנבאים נגדם, ושמואל הנביא בראשם, ותהי על-מלאכי-שאול רוח-אלהים ויתנבאו גם המה (3) ויהי היום ויתנשא אחד מעבדי-המלך ויאמר בלבם אנכי אמלך על-ישראל: ויתקבצו אליו אנשים מראשי-העם וימליכו אתו עליהם וישלחו מלאכים לכל-ערי-ישראל לאמר מי דוד ומה-ביתו כי ימלך בישראל, הנה בחרנו באיש מזרע-שאול למלך עלינו (4) הנה ימים באים והיו בנך בצרה ובאו אל-הבית הגדול והקדוש הזה והתפללו אליך ברוח נשברה ובלבב שלם ובאה תפלתם באזניך וזכרת אתם ולא תסתיר עוד את-פניך מהם (5) ביום ההוא, אמר יהוה, אשפך את-רוחי על-כל-בשר ולא תהיה עוד מלחמה והיה שלום בכל-העולם וצדק ימשל

⁴ Viz kap. 12.4.

בלב-האדם (6) למה יתהלל הרשע לנגד עיניך, ביום-המשפט לא ימלט: ואני אתפלל אליהוה השמע אל-תפלת-עבדו (7) וישמעו האדם ואשתו את-קול-האלהים מתהלך בנן לרוח-היום ויתחבאו בתוך העצים (8) אמור אמרתי בלבי, לא אדבר עוד אל-העם הזה כי אין בהם יראת-אלהים ויאמר יהוה אלי התנבא עוד בשמי לפני היכל-המלך, הלא אנכי שלחתי אתך (9) ויאמר משה אל-בני-ישראל התקדשו אתם ונשיכם ובניכם, כי יהוה אליהנו ירד על-ההר הזה ונתן לנו את-תורתו (10) יצאו בני-ישראל להלחם באיביהם ותכבד עליהם המלחמה ויצעקו אליהוה אלהיהם

1. Toho dne bude můj duch vládnout srdci člověka, pravil Hospodin, a budou přede mnou chodit ve spravedlnosti a pravdě. – 2. A řekl mi Hospodin: „Zničím (koh.) tento lid, a z tebe vzejde velký národ (גוי).“ A já jsem se k němu modlil: „Nenič je, Hospodine, vždyť jsou to tvé děti.“ – 3. Duch Boží je v celém světě a sláva jeho jména je v každém místě. – 4. A pozvedli synové Izraele oči a hle, veliké moře před nimi, a shromáždili se a řekli: „Hle, Egypt nás pronásleduje a neunikneme z jeho ruky.“ – 5. Toto je modlitba, kterou se modlil Šalomoun k Hospodinu: „Je-li (to) dobré v očích Hospodinových, pak (= a) dá moudrost do srdce svého služebníka, abych (למען) soudil tvůj lid dokonalým srdcem.“ – 6. A mluvil Bůh k Abrahámovi a řekl mu: „Chod (hitp.) po (té) zemi, neboť je tvoje a tvého potomstva (= semene) navěky.“ – 7. A uviděl Saul prorocké syny, jak prorokují (příč.) ve městě, a duch Boží byl na něm a prorokoval on také s nimi. A lidé (= muži), kteří ho viděli, říkali: „Což je i Saul mezi proroky?“ – 8. Chodil jsem před tebou s dokonalým srdcem, neboť tvůj zákon byl přede mnou ve dne i v noci. – 9. A viděl David, že ho Saul pronásleduje a že usiluje o (= hledá) jeho smrt, a ukryl se v poušti a nikdo (= žádný muž) neznal to (= jeho) místo. – 10. A přikázal Mojžíš svému bratru Árónovi takto: „Posvěť se před Hospodinem, ty i tvoji synové s tebou.“ – 11. A pozvedlo se srdce krále proti Hospodinu a řekl svým služebníkům: „Projděte (hitp.) zemi a vyhledejte proroky Hospodinovy a řekněte jim: »Už nebudete prorokovat v (této) zemi, neboť tak přikázal král.«“ – 12. Kéž chodím ve světle tvé tváře, Hospodine: vylij na mne ducha své moudrosti.

58. ZÁJMENNÉ PŘÍPONY PERFEKTA

Sloveso může přijímat zájmenné přípony. Často se stává, že místo toho, aby po slovese následovalo osobní zájmeno jakožto samostatný předmět, jako v *שָׁמַר אֹתוֹ* „střežil ho“, najdeme tvar *שָׁמַרְךָ*; předmět je připojen ke slovesu v podobě přípony. Zde je tabulka s perfektem kmene qal, k němuž jsou přidány zájmenné přípony:

<i>střežil שָׁמַר</i>	<i>střežila שָׁמְרָה</i>
střežil mě (m. i f.) <i>שָׁמַרְנִי</i>	střežila mě (m. i f.) <i>שָׁמְרָתִנִּי</i>
střežil tě (m.) <i>שָׁמַרְךָ</i>	střežila tě (m.) <i>שָׁמְרָתְךָ</i>
střežil tě (f.) <i>שָׁמַרְךָ</i>	střežila tě (f.) <i>שָׁמְרָתְךָ</i>
střežil ho <i>שָׁמַרְהוּ</i>	střežila ho <i>שָׁמְרָתְהוּ</i>
nebo <i>שָׁמַרְהוּ</i>	nebo <i>שָׁמְרָתְהוּ</i>
střežil ji <i>שָׁמַרְהָּ</i>	střežila ji <i>שָׁמְרָתָּהּ</i>
střežil nás (m. i f.) <i>שָׁמַרְנוּ</i>	střežila nás (m. i f.) <i>שָׁמְרָתְנוּ</i>
střežil vás (m.) nedoloženo	střežila vás (m.) nedoloženo
střežil vás (f.) nedoloženo	střežila vás (f.) nedoloženo
střežil je (m.) <i>שָׁמַרְהֶם</i>	střežila je (m.) <i>שָׁמְרָתֶם</i>
střežil je (f.) <i>שָׁמַרְהֶן</i>	střežila je (f.) <i>שָׁמְרָתֶן</i>

<i>střežil jsi שָׁמַרְתָּ</i>	<i>střežila jsi שָׁמְרָתְךָ</i>
střežil jsi mě (m. i f.) <i>שָׁמַרְתָּנִי</i>	střežila jsi mě (m. i f.) <i>שָׁמְרָתִינִי</i>
střežil jsi ho <i>שָׁמַרְתָּהוּ</i>	střežila jsi ho <i>שָׁמְרָתִיְהוּ</i>
nebo <i>שָׁמַרְתָּהוּ</i>	
střežil jsi ji <i>שָׁמַרְתָּהּ</i>	střežila jsi ji <i>שָׁמְרָתִיְהָּ</i>
střežil jsi nás (m. i f.) <i>שָׁמַרְתָּנוּ</i>	střežila jsi nás (m. i f.) <i>שָׁמְרָתִינוּ</i>
střežil jsi je (m.) <i>שָׁמַרְתָּם</i>	střežila jsi je (m.) <i>שָׁמְרָתֵם</i>
střežil jsi je (f.) <i>שָׁמַרְתָּן</i>	střežila jsi je (f.) <i>שָׁמְרָתֵן</i>

¹ Vysvětl. překladatele: Osobní přípony (vyjadřující podmět) v kap. 29 nazývá autor příponami perfekta nebo zájmennými částicemi (v kap. 39 jde zase o předpony); podobně pro aktivní přičestí (kap. 34), pro rozkazovací způsob (kap. 40) atd. Zájmenné přípony vyjadřující předmět se připojují za ně s potřebnými změnami vokalizace; autor je nazývá také slovesnými příponami.

<i>střežil(a) jsem שָׁמַרְתִּי</i>	<i>střežili(-y) שָׁמְרוּ</i>
—	střežili(-y) mě (m. i f.) <i>שָׁמְרוּנִי</i>
střežil(a) jsem tě (m.) <i>שָׁמַרְתִּיךָ</i>	střežili(-y) tě (m.) <i>שָׁמְרוּךָ</i>
střežil(a) jsem tě (f.) <i>שָׁמַרְתִּיךָ</i>	střežili(-y) tě (f.) <i>שָׁמְרוּךָ</i>
střežil(a) jsem ho <i>שָׁמַרְתִּיהוּ</i>	střežili(-y) ho <i>שָׁמְרוּהוּ</i>
nebo <i>שָׁמַרְתִּיהוּ</i>	střežili(-y) ji <i>שָׁמְרוּהָּ</i>
střežil(a) jsem ji <i>שָׁמַרְתִּיהָּ</i>	střežili(-y) nás (m. i f.) <i>שָׁמְרוּנוּ</i>
střežil(a) jsem vás (m.) <i>שָׁמַרְתִּיכֶם</i>	střežili(-y) vás (m.) nedoloženo
střežil(a) jsem vás (f.) <i>שָׁמַרְתִּיכֶן</i>	střežili(-y) vás (f.) nedoloženo
střežil(a) jsem je (m.) <i>שָׁמַרְתִּים</i>	střežili je (m.) <i>שָׁמְרוּם</i>
střežil(a) jsem je (f.) <i>שָׁמַרְתִּין</i>	střežili je (f.) <i>שָׁמְרוּן</i>

<i>střežili(-y) jste שָׁמַרְתֶּם, שָׁמַרְתֶּן</i>	<i>střežili(-y) jsme שָׁמַרְנוּ</i>
střežili jste mě <i>שָׁמַרְתֶּנוּ</i>	střežili(-y) jsme tě (m.) <i>שָׁמַרְנוּךָ</i>
atd. jako u 3. os. pl. střežili(-y)	atd. jako u 3. os. pl. střežili(-y)

Poznámka 1: Zájmenné přípony sloves jsou prakticky tytéž jako přípony podstatných jmen a předložek. S příponou pro 1. os. sg. *נִי* jsme se setkali už u částice *כִּי* a předložky *בֵּין* v kap. 33, např.: *כִּבְנוֹנִי* nebo *בִּבְנוֹנִי*.

Poznámka 2: Obdrží-li sloveso zájmennou příponu, přesune se přízvuk na novou slabiku a qāmece v první slabice se proto redukuje (sloupec 2 v kap. 19) na š^{wā}. Např. je *שָׁמַרְנִי*, ale *שָׁמַרְנִי*; podobně *שָׁמַרְתִּי*. Je ale *שָׁמַרְתִּיךָ* a *שָׁמַרְתִּיהוּ*.

Pokud postoupí přízvuk blíže k příponě u 3. os. sg. m., dochází ke změně vokalizace. V *שָׁמַר* je pod *מ* samohláska v zavřené slabice, a proto je krátká, ale když se připojují za *ר* zájmenné přípony, *ר* slabiku už tuto slabiku neuzavírá, ale je první souhláskou v nové slabice (přízvučné a otevřené), např. *שָׁמַרְתִּי* nebo *שָׁמַרְתִּיךָ*. Proto se v nyní nepřízvučné otevřené slabice pod *מ* nutně prodlouží samohláska, zde *paṭaḥ* v qāmece (viz kap. 2), a dostaneme *שָׁמַרְתִּי*.

Když se ke slovesu připojuje slovesná přípona pro 1. os. sg. **נִי**, dostává třetí souhláska základu (zde **ר**) v důsledku přirozeného toku řeči spojovací samohlásku (zde **ַ** **ַּ**).

Tvar slovesa pro 3. os. sg. f. pf. kmene **qal** zní dnes **שָׁמְרָהּ**, ale původně to bylo asi **שָׁמְרַתָּ**, stejně jako když přípona **הָ** sg. f. byla původně **תָּ** (viz kap. 31, pozn. 1). Už jsme ukázali (v kap. 31 a 44), že původní tvary často ožijí při přidávání přípon. I zde se tedy původní **תָּ** objeví: **שָׁמְרַתִּי**.

שָׁמְרַתִּי vzniklo stažením tvaru **שָׁמְרַתְּהוּ**, který má starší příponu, podobně jako **שָׁמְרַתְּהוּ** je stažení z původního **שָׁמְרַתְּהוּ**.

Slovesný tvar pro 3. os. pl. m. i f. má přípony s krátkou samohláskou (**ַּ** **ַּ**), neboť jsou v zavřených nepřizvučných slabikách.

2. os. sg. m. **שָׁמְרַתְּ** s příponou 1. os. sg. zní **שָׁמְרַתִּי**, podle analogie s **שָׁמְרַנִּי**.

2. os. sg. f. **שָׁמְרַתְּ** byla původně **שָׁמְרַתִּי**, od níž odpadlo koncové **י**. S příponami zůstává původní tvar **שָׁמְרַתִּי** s **י**.

2. os. pl. m. a f. **שָׁמְרַתְּ** a **שָׁמְרַתְּ** byla původně snad **שָׁמְרַתְּ** a **שָׁמְרַתְּ**, takže tvar s příponami vypadal **שָׁמְרַתְּ** „střežili jste (m.) mě“ a **שָׁמְרַתְּ** „střežily jste (f.) mě“. **וְ** v maskulinu a **וְ** ve femininu vypadlo jako koncové **ם** ve vázaném stavu plurálu (viz kap. 23.1), načež vznikl tvar **שָׁמְרַתְּ**, kdy lze pouze ze souvislosti určit, zda se jedná o rod mužský či ženský.

Poznámka 3: Jen ze souvislosti určíme, zda **שָׁמְרַתְּ** znamená „střežil(a) jsem ho“ nebo „střežila jsi ho“. Stejně tak i 3. os. sg. f. („střežil(a) jsem ji“ a „střežila jsi ji“) a 3. os. pl. („střežil(a) jsem je (m. i f.)“ je stejné jako „střežila jsi je (m. i f.)“).

Poznámka 4: **שָׁמְרַתִּי** nemůže být „střežil jsem mě“, ale vždycky „střežila jsi mě“. Stejně tak **שָׁמְרַתִּי** nemůže být „střežila jsi tebe (f.)“, nýbrž jen „střežil(a) jsem tebe (f.)“. (První uvedené příklady by se vyjádřily reflexivním kmenem **nif'al** nebo **hitpa'el**.)

Je nutno vědět, že jen aktivní slovesa mohou přijímat zájmenné přípony. **Nif'al**, **pu'al**, **hof'al** a **hitpa'el** jsou slovesné kmeny reflexivní nebo pasivní, a proto nemohou mít předmět, tj. ani zájmennou příponu³. K doplnění přehledu nyní ještě uvedme **pi'el** a **hif'il** se zájmennými příponami.

² Občas doloženo v SZ, avšak v nemožné podobě **שָׁמְרַתִּי** (**kā'tiv** zaměněno za **q'rē**).

³ S výjimkou v. inf., který se považuje za slovesné podstatné jméno: **הַשָּׁרֵפָה** „jeho pálení“, tj. to, že je pálen (viz poznámku v kap. 60).

<i>pi'el: hledal</i> בָּקַשׁ	<i>hif'il: učinil králem</i> הִמְלִיךְ
hledal mě (m. i f.) בָּקַשְׁנִי	učinil mě králem (královnou) הִמְלִיכָנִי
hledal tě (m.) בָּקַשְׁךָ	učinil tě (m.) králem הִמְלִיכְךָ
hledal ho בָּקַשׁוֹ	učinil ho králem הִמְלִיכוֹ
atd.	atd.
hledala mě (m. i f.) בָּקַשְׁתִּי	učinila mě králem (královnou) הִמְלִיכָתִי
hledal jsi mě (m. i f.) בָּקַשְׁתָּנִי	učinil jsi mě králem (královnou) הִמְלִיכָתָנִי
hledal(a) jsem tě (m.) בָּקַשְׁתִּיךָ	učinil(a) jsem tě králem הִמְלִיכָתִיךָ
hledali(-y) mě (m. i f.) בָּקַשְׁנוּנִי	učinili(-y) mě králem (královnou) הִמְלִיכוּנִי
hledali(-y) jste mě (m. i f.) בָּקַשְׁתֶּנִּי	učinili(-y) jste mě králem (královnou) הִמְלִיכְתֶּנִּי
hledali(-y) jsme tě (m.) בָּקַשְׁנוּךָ	učinili(-y) jsme tě králem הִמְלִיכוּךָ

CVIČENÍ 23

duše, život נֶפֶשׁ	překročil, přešel עָבַר
prodal מָכַר	bál se, měl strach (<i>nepřech.</i>) יָרָא
ukradl גָּנַב	bál se (někoho, něčeho) יָרָא מִן, מִפְּנֵי
opustil עָזַב	měl úctu יָרָא אֶת

- (1) מֵרֹאשֵׁהָרָרָא מֹשֶׁה אֶת־אֶרֶץ־כְּנָעַן וְשָׁמָּה לֹא בָּא, כִּי עָבַר אֶת־מִצְוֹת־יְהוָה וְלֹא קִדְּשׁוּ לְעֵינֵי־עַדָּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
- (2) מִכְּרָתָנוּ בֵּיד־אֵיבֵינוּ וְכָל־הַיּוֹם שְׁאֵלֹנוּ אֵיךְ אֱלֹהֵינוּ
- (3) שָׁמְעוּ־נָא אֶת־דְּבָרֵי, רְשָׁעֵי־יִשְׂרָאֵל, יְהוָה לִקְחָנִי מֵאַחֲרַי־הַצֵּאֵן וַיֹּאמֶר אֵלַי, בֶּן־אָדָם הִנָּבֵא עַל־עַמִּי רָעָה, כִּי עָזְבוּ אֶת־תּוֹרָתִי וְאֶת־הָרַע בְּעֵינֵי עֲשׂוֹ: וְהָיָה בְּיוֹם־הַמִּשְׁפָּט וְצַעֲקוּ אֵלַי

⁴ Segolatum: s předponou **נִפְשִׁי**.

⁵ Vázaný stav pl. od **רָשָׁע**.

⁶ Toto sloveso se užívá v kmeni **nif'al** i **hitpa'el**; viz předchozí slovní zásoba.

לֵאמֹר ⁷עֲזַבְתָּנוּ יְהוָה וְלַעֲבָדִים נִמְכַּרְנוּ, כִּי עָבְרָנוּ אֶת־בְּרִיתְךָ (4) וַיְהִי בַלַּיְלָהָ הַהוּא, וְעַבְדֵי שָׂאוֹל שְׁכָבִים עַל־הָאֲדָמָה, וַיְהִי שָׂאוֹל וְדָוִד לְבָדָם, וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי דָוִד, אַתָּה יָדַעְתָּ כִּי נִתְּנָה יְהוָה בְּיָדִי וְלֹא הִרְגָתִיךָ, כִּי אֶת־יְהוָה אֲנֹכִי יָרָא, יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ (5) אַתָּה בַּחֲרָתָנוּ מִכָּל־הָעַמִּים וּבִמְצוֹתֶיךָ קִדַּשְׁתָּנוּ (6) שִׁבְחֶךָ כָּל־הַגּוֹיִם וְלִשְׁמֹךְ נָתַנוּ כְּבוֹד (7) רִדְפוּנִי רָשָׁעִים מִבְּקִשְׁי־נַפְשִׁי, וְאַתָּה הִסְתַּרְתָּנִי מֵהֶם (8) שָׁמַע יוֹסֵף אֶת־הַחֲלוֹם אֲשֶׁר חָלַם עֲבַד־פַּרְעֹה וַיִּסְפֹּר לוֹ אֶת־דְּבַר־הַחֲלוֹם וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי בְעוֹד יוֹמָיִם וְעִמְדָתְךָ עַל־מְקוֹמְךָ לִפְנֵי־פַרְעֹה, וְזָכַרְתָּנִי לִפְנֵי, כִּי גָנוֹב גָּנְבֹנִי מִבֵּית־אָבִי וְלַעֲבָד מְכָרוֹנִי מִצְרִימָה (9) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר הַקֹּהֵל אֶת־הָעָם נֹגֵד הָהָר וְקִדַּשְׁתָּם שֵׁם לִפְנֵי יְהוָה (10) הַגָּנוֹב אִישׁ וּמָכְרוֹ מִשְׁפַּט־מָוֶת לוֹ (11) פְּזַרְתָּנוּ בַּגּוֹיִם וְגַם שֵׁם לֹא עֲזַבְתָּנוּ (12) וַהֲיָה בַּיּוֹם הַהוּא וְזָכַרְתִּי אֶת־עַמִּי בְּאֶרֶץ־אֲבוֹתֵיהֶם וְקִבְּצָתִים אֵלַי מִשָּׁם (13) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לֵבָן, יָדוּעַ יָדַעְתָּ אֶת־עֲבוֹדָתִי אֲשֶׁר עָבַדְתִּיךָ וְאַשְׁמֹר אֶת־צֶאֱנֶךָ כָּל־הַיָּמִים הָאֵלֶּה, וְלָמָּה רָדַפְתָּ אַחֲרַי לֹא גָנַבְתִּי אֶת־אֱלֹהֶיךָ וְאֵין אֵתִי מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ: וְלֹא יָדַע יַעֲקֹב כִּי גָנַבְתָּם רָחֵל אִשְׁתּוֹ (14) יָדַעְתִּיךָ בְּמִצְרַיִם בֶּת־יִשְׂרָאֵל וּבַמִּדְבָּר לֹא עֲזַבְתִּיךָ (15) אַתָּה הִבְדַּלְתָּם מִכָּל גּוֹיֵי־הָאֶרֶץ וְהָמָּה לֹא כִבְדוּךָ (16) הִנֵּה הַמֶּלֶךְ כָּתִיד עַל־יִשְׂרָאֵל וְאַשְׁמִיד אֶת־אֵיבֶיךָ מִפְּנֶיךָ (17) הִנֵּה אֲנֹכִי אֶתְּךָ וְשִׁמְרְתִּיךָ בְּהָרֶךְ וְעִבְרָתְךָ בְּשָׁלוֹם בְּאֶרֶץ וַיֵּרְאוּ מִמֶּךָ יִשְׁבִּיחַ

Použijte slovesné přípony, kdekoli je to možné.

1. Pamatoval jsi na mne, Hospodine, v den mé tísně a nenechals mne v moci (= rukou) mých nepřátel. – 2. Ti, kdo hledají (akt. příč.) můj život, mne pronásledovali, ale tys je rozptýlil přede mnou jako ovce v poušti, které nemají

⁷ Složené š'wā' pod laryngálou místo jednoduchého znělého.

⁸ Tvar v pauze.

⁹ Tvar v pauze od לָךְ.

pastýře. – 3. Dnes jsem tě posvětil jako (= za) kněze Hospodinova a budeš sloužit v Hospodinově chrámu, ty i tvoji synové po tobě po všechny dny. – 4. Zničili nás naši nepřátelé a spálili tvé svaté město. – 5. A modlil se Mojžíš k Hospodinu se slovy: „Proč jsi mě poslal k faraónovi? Vždyť hle, synové Izraele ke mně křičí (doplňte „takto“): »Hospodin tě sud' (impf.), vždyť farao zatvrdil své srdce proti nám a naše služba nás zatížila (= stala se těžkou na nás) až k smrti.« – 6. Muž, který vládne té zemi, se nás zeptal: „Kde je ten jinoch? Proč s vámi nesestoupil do Egypta?“ – 7. A řekl Hospodin: „Mám ukrýt před svým služebníkem Abrahámem soud nad tímto zlovolným městem? Vždyť ho znám a jeho srdce je cele se mnou.“ – 8. Vydal (= prodal) jsem je do moci (= ruky) kananejského krále, neboť přestoupili mou smlouvu a nevzdávali mi čest v očích pohanů. – 9. Chval, duše má, svého Boha a vypravuj jeho slávu po celém světě. – 10. Hle, vezmu všechny proroky, kteří se nacházejí ve městě, a ukryji je v horách, neboť vím, že král usiluje o jejich život, a bojím se Hospodina. – 11. Proč jsi řekl, dome izraelský, že tě Hospodin opustil? Neopustils ty jeho? – 12. A mluvil posel k prorokovi a řekl mu: „Král mě k tobě poslal se slovy: »Modli se za nás k Hospodinu.«“ A řekl prorok: „Budu se modlit.“

59. ZÁJMENNÉ PŘÍPONY IMPERFEKTA

gal: bude (m.) střežit יִשְׁמֹר

bude (m.) mě (m. i f.) střežit יִשְׁמֹרְנִי	bude (m.) ji střežit יִשְׁמֹרָהּ
nebo יִשְׁמֹרְנִי	nebo יִשְׁמֹרְנָהּ
bude (m.) tě (m.) střežit יִשְׁמֹרְךָ	bude (m.) nás střežit יִשְׁמֹרְנוּ
nebo יִשְׁמֹרְךָ	bude (m.) vás (m.) střežit יִשְׁמֹרְכֶם
bude (m.) tě (f.) střežit יִשְׁמֹרְךָ	bude (m.) vás (f.) střežit יִשְׁמֹרְכֶן
bude (m.) ho střežit יִשְׁמֹרְהוּ	bude (m.) je (m.) střežit יִשְׁמֹרֵם
nebo יִשְׁמֹרְהוּ	bude (m.) je (f.) střežit יִשְׁמֹרֵן

Podobně תִּשְׁמֹר	s příponami:	תִּשְׁמֹרְךָ, תִּשְׁמֹרְנִי	atd.
אִשְׁמֹר	s příponami:	אִשְׁמֹרְהוּ, אִשְׁמֹרְךָ	atd.
נִשְׁמֹר	s příponami:	נִשְׁמֹרְךָ	atd.

^{59.1} Samohláska pod מ je qamec ḥaṭūf (jišmorchá atd.).

qal: budou (m.) střežit **יִשְׁמְרוּ**

budou (m.) mě (m. i f.) střežit	יִשְׁמְרוּנִי	budou (m.) nás (m. i f.) střežit	יִשְׁמְרוּנוּ
budou (m.) tě (m.) střežit	יִשְׁמְרוּךָ	budou (m.) vás (m.) střežit	יִשְׁמְרוּכֶם
budou (m.) tě (f.) střežit	יִשְׁמְרוּךְ	budou (m.) vás (f.) střežit	יִשְׁמְרוּכֵן
budou (m.) ho střežit	יִשְׁמְרוּהוּ	budou (m.) je (m.) střežit	יִשְׁמְרוֹם
budou (m.) ji střežit	יִשְׁמְרוּהָ	budou (m.) je (f.) střežit	יִשְׁמְרוֹן

Podobně **תִּשְׁמְרוּהוּ, תִּשְׁמְרוּנִי** s příponami bude atd.

Místo **תִּשְׁמְרוּהָ** s příponami se užívá 2. os. pl. m. „budou (m.) střežit“

Poznámky:

1. Přípona je se sg. impf. spojena pomocí s^3 gôl nebo cêrê (**יִשְׁמְרוּנִי, יִשְׁמְרוּךָ**), zatímco u perfekta to bylo paṭaḥ nebo qāmeç (**שָׁמְרוּנִי, שָׁמְרוּךָ** atp.).

2. Slovesné tvary pro 2. a 3. os. pl. f. se při přidávání zájmenných přípon řídí vzorem **תִּשְׁמְרוּ**.

3. Protože o osobě rozhoduje v impf. počátek slova, tvary přípon se při časování nemění.

4. Alternativní formy zájmenných přípon imperfekta mají tzv. zdůrazňovací nûn (lat. nûn demonstrativum či energicum), které se však asimiluje k příponě, a ta má proto silné dāgeš. Místo **יִשְׁמְרוּנִי** je tedy **יִשְׁמְרוּךָ** atp. Tento alternativní tvar je častější v pauze a neasimilovaný tvar občas najdeme v poezii.

pi'el: bude (m.) hledat **יִבְקֹשׁ**

hif'il: udělá (m.) králem **יִמְלִיךְ**

bude (m.) mě (m. i f.) hledat	יִבְקֹשְׁנִי	udělá (m.) mě králem (královnou)	יִמְלִיכְנִי
bude (m.) tě (m.) hledat	יִבְקֹשְׁךָ	udělá (m.) tě (m.) králem	יִמְלִיכְךָ
bude (m.) ho hledat	יִבְקֹשְׁהוּ	udělá (m.) ho králem	יִמְלִיכְהוּ
budou (m.) mě (m. i f.) hledat	יִבְקֹשְׁנוּ	udělají (m.) mě králem (královnou)	יִמְלִיכְנוּ

Zbytek tabulky lze odvodit z tvarů pro qal.

rozkazovací způsob se zájmennými příponami

qal: střež (m.) שְׁמֹר	pi'el: hledej (m.) בִּקֵּשׁ	hif'il: udělej (m.) králem הִמְלִיךְ
střež (m.) mě (m. i f.) שְׁמֹרְנִי	hledej (m.) mě (m. i f.) בִּקֵּשְׁנִי	udělej (m.) mě králem (královnou) הִמְלִיכְנִי
střež (m.) ho שְׁמֹרְהוּ	hledej (m.) ho בִּקֵּשְׁהוּ	udělej (m.) ho králem הִמְלִיכְהוּ
střežte (m.) mě (m. i f.) שְׁמֹרְנִי	hledejte (m.) mě (m. i f.) בִּקֵּשְׁנִי	udělte (m.) mě králem (královnou) הִמְלִיכְנִי
střežte (m.) ho שְׁמֹרְהוּ	hledejte (m.) ho בִּקֵּשְׁהוּ	udělte ho králem הִמְלִיכְהוּ

60. VÁZANÝ INFINITIV S PŘÍPONAMI

„mě (m. i f.) držení“ שְׁמֹרְנִי	„naše držení“ i „držení nás (m. i f.)“ שְׁמֹרְנוּ
„držení mě (m. i f.)“ שְׁמֹרְנִי	
„tvé (m.) držení“ שְׁמֹרְךָ	„vaše držení“ i „držení vás (m.)“ שְׁמֹרְכֶם
„držení tebe (m.)“ שְׁמֹרְךָ	
„tvé držení“ i „držení tebe (f.)“ שְׁמֹרְךָ	„vaše držení“ i „držení vás (f.)“ שְׁמֹרְכֵן
„jeho držení“ i „držení jej“ שְׁמֹרוֹ	„jejich držení“ i „držení jich (m.)“ שְׁמֹרָם
„její držení“ i „držení jí“ שְׁמֹרָהּ	„jejich držení“ i „držení jich (f.)“ שְׁמֹרָן

Upozornění: Vokalizace odvozených tvarů vázaného infinitivu po přidání přípon je stejná jako u příslušných tvarů rozkazovacího způsobu sg. m., ke kterým byly přidány přípony.

Vázaný infinitiv je vlastně podstatné jméno slovesné¹ (hraní, držení, střežení, kralování atd.). Přípony zde mohou označovat jak podmět (osobní přípony), tak předmět (zájmenné přípony) dané činnosti, jen u 1. os. sg. a 2. os. sg. m. se oba tvary liší.

^{60.1} Jako např. „Učení mučení“.

² Často bez silného dāgeš, je-li ק bez samohlásky. Š³wā' je ovšem znělé v souladu s kap. 10.

Pro biblickou mluvu jsou charakteristické tyto větné konstrukce:

„I stalo se, když si vzpomněl“

se překládá jako „I stalo se jakožto jeho vzpomnutí“

nebo „I stalo se v jeho vzpomnutí“

„I stalo se, když si král vzpomněl“

se přeloží jako „I stalo se jakožto královo vzpomnutí“

וַיְהִי כְּזִכְרוֹ
וַיְהִי בְּזִכְרוֹ

Analogicky v imperfektu „I stane se, až si vzpomene“

se přeloží „I stane se to jakožto jeho vzpomnutí“

nebo „I stane se v jeho vzpomnutí“

a „I stane se, až si král vzpomene“

se přeloží „I stane se jakožto královo vzpomnutí“²

וַיְהִי כִּזְכֹּר הַמֶּלֶךְ

Vázaný infinitiv s předložkou a příponou se může vyskytovat spolu s perfektem nebo imperfektem jako podstatné jméno slovesné. Je nezbytné, abychom si před překladem věty vedlejší do hebrejštiny uvědomili smysl výroku v hebrejském způsobu uvažování („V den, kdy jsem zachovával“ je **בְּיוֹם שָׁמְרִי** – pozn. překl.).

Poznámka: Předložky a zájmenné přípony může přijímat i vázaný infinitiv utvořený od pasivních a zvrtných kmenů, např:

„I stalo se, když byla upálena“

se dá přeložit „I stalo se při upálení jí“

„I stalo se, když bylo město vypáleno“

lze přeložit též „I stalo se při vypálení města“

וַיְהִי בְּהִשְׂרָפָהּ
וַיְהִי בְּהִשְׂרָף הָעִיר

CVIČENÍ 24

Hebrej	עִבְרִי	Egyptan	מִצְרִי	silný	חֲזָק
důvěřoval	בָּטַח	zapomněl	שָׁכַח		

(1) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעִבְרִי לָמָּה תִרְדָּף אֶת-אֲחִיךָ, וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעִבְרִי מִי שָׂמֹךְ לְרֹאשׁ וּלְשֵׁפֶט עָלֵינוּ, הֲאִמֵּר אַתָּה לְהִרְגָּנִי

² „královo vzpomnutí“: „že si král vzpomněl“.

³ Impf. v této souvislosti má význam častého děje, tj. „proč stále pronásleduješ“.

⁴ Tázací ךָ.

כַּאֲשֶׁר הִרְגַּת אֶת-הַמִּצְרִי: וַיֹּסֶפֶר הַדָּבָר בְּאָזְנֵי-פָרְעָה וַיִּבְקֹשׁ
לְהַרְגּוֹ: וַיְהִי כְּשָׁמַע מֹשֶׁה אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּמְלֹט לְנַפְשׁוֹ
הַמִּדְבָּרָה (2) וַיְהִי יַעֲקֹב זָקֵן מְאֹד וַיְדַבֵּר אֶל-יוֹסֵף בְּנוֹ וַיֹּאמֶר
אֵלָיו, הִגְנִי הַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ כָּל-בָּשָׂר: אֲלֵ-נָא תִקְבְּרָנִי בְּמִצְרַיִם
(3) וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְךָ בְּנֶךְ לֵאמֹר מָה-הָעֲבוּדָה הַזֹּאת, וְאָמַרְתָּ
אֵלָיו, בְּיוֹם הַזֶּה יֵצְאוּ אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית-עֶבְדִּים (4) וַיְהִי
בְּעֶזְבָם אֶת-הָעִיר וַתִּגְנֹב רַחֵל אֶת-אֱלֹהֵי-אָבִיהָ וַיִּרְדֹּף לָבֶן
אֲחֵרֵיהֶם וַיִּבְקֹשׁ אֶת-אֱלֹהָיו וְלֹא מָצָאם (5) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל
אֶל-שְׂמוּאֵל, כִּבְדֹּנִי-נָא נָגֵד זִקְנִי-עָמִי, וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אָנֹכִי
אֶכְבֶּדְךָ כִּי רֹאשִׁי-יִשְׂרָאֵל אַתָּה (6) זָכְרָנִי אֱלֹהֵי כִּי בָךְ בִּטְחָתִי,
אֲלֵ-נָא תִשְׁכַּחֲנִי כִּי יִשׁוּעָתִי אַתָּה (7) לֹא שָׁמְעוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל
אֶל-מֹשֶׁה בְּדַבְּרוֹ אֵלֵיהֶם, כִּי הִכְבִּיר עֲלֵיהֶם פָּרְעָה אֶת-
הָעֲבוּדָה (8) דִּבֶּר אֵלֵיהֶם בְּשָׁמִי וְאָמַרְתָּ, כֹּה אָמַר יְהוָה, לֹא
שָׁכַחְתִּים וְלֹא עֲזַבְתִּים: וּבַהֲתַפְלֹלֶם אֵלַי בְּרוּחַ נִשְׁבָּרָה אָנֹכִי
אֲזַכְּרֶם וּמֵאָרֶץ אִיבִיהֶם אֶקְבָּצֶם אֵלַי (9) שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶת-
דְּבָרֵי-הַנְּבִיא וַיִּכְתְּבֵם בְּסֵפֶר לְמַעַן לֹא יִשְׁכַּחוּ דְּבָרָיו (10) הִלְלוּ
אֶת-יְהוָה כָּל-גּוֹיִם, שִׁבְחוּהוּ כָּל-יֹשְׁבֵי-הָאָרֶץ (11) וַיַּעֲקֹב בְּנֵי-
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ טוֹב הָיָה לָנוּ בָּאָרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶכְלָנוּ לֶחֶם
וּבָשָׂר (12) וַיִּלְכְּדוּ אֶת-הָעִיר וַיִּשְׂרְפוּהָ בָּאֵשׁ וַיִּמְכְּרוּ אֶת-יִשְׁבֵּיָהּ
לְעֶבְדִּים (13) הֲלֹא שָׁמַעְתָּ אֶת-דְּבָרֵי-הָרָשָׁע בְּאָמְרוֹ כָּל-הַיּוֹם
אֵין אֱלֹהִים (14) וַיִּלְחֶם דָּוִד בְּאִיכָיו וַיִּפְּזֵם וַיִּרְדֹּפֶם הַמִּדְבָּרָה
וְלֹא נִמְלֹט אֶחָד מֵהֶם (15) אֶת-הַצֶּדֶק וְאֶת-הָאֱמֶת תִּרְדָּף, בִּקְשֵׁם
בְּכָל-לִבְבְּךָ (16) יִבְקֹשׁוּנִי וְלֹא יִמְצְאוּנִי כִּי אֵין בָּלָבָם
יִרְאֵתִי-יְהוָה

1. Důvěřujte v Hospodina celým svým srdcem a služte mu v pravdě. – 2. A stalo se, když uslyšel (v. inf. s příp.) slova posla, že hlasitě zvolal (kons. wāw): „Běda nám, neboť jsme byli vydáni do moci (= ruky) našich nepřátel,“ a modlil se k Hospodinu a řekl: „Hospodine, Bože našich otců, pamatuj na nás v den našeho souzení.“ – 3. A stalo se, když přešli Jordán, že (kons. wāw) bojovali proti tomu městu a dobyli je. – 4. A Šalomoun byl jinoch, když ho jeho otec David učinil králem nad Izraelem. – 5. Nezapomněli jsme na tebe, Hospodine, a slova tvého zákona jsou napsána na deskách našeho srdce. – 6. A vzal Saul své muže s sebou a pronásledovali je celou noc, ale nenašli je. A stalo se zrána, že (= a hle) leželi (příč. akt.) na zemi mezi (= uprostřed) stromy. – 7. Toto je modlitba, kterou se modlil David, když unikl (v. inf. s příp.) z moci (= ruky) Saulovy: „Ty jsi spravedlivý, Hospodine, neboť jsi mne uchoval před mocí (= z ruky) zlého krále, který celý den říká »Pronásledujme ho až do jeho smrti.«“ – 8. Mluv ke králi a řekni mu: „Proč ses dal unést (= tvé srdce tě pozvedlo) a mluvil jsi tato slova proti Hospodinu? Opravdu jsi zapomněl na přikázání, která ti nařídil tvůj otec před svou smrtí, když řekl »Vzdávej čest Hospodinu po všechny dny svého života«?“ – 9. A vzal kněz malého syna králova a ukryl ho v chrámu Hospodinově, neboť mu řekli: „Hle, král je mrtev a hledají všechny syny jeho domu, aby je zabili (= zabít je).“ – 10. A uviděli synové Jakubovi Josefa, ale nepoznali ho, neboť byl jinoch, když ho prodali do Egypta. – 11. Zeptal jsem se jí: „Čí jsi dcera?“ a stalo se, když jsem uslyšel, že je tvoje dcera, že (kons. wāw) jsem k ní mluvil tato slova.

61. VZTAŽNÉ ZÁJMENO

Vztažné zájmeno je nesklonné a má tvar **אֲשֶׁר** „který, co“. Všimněme si na následujících příkladech, jak se česká vztažná zájmena „kde“, „odkud“ atd. vyjadřují v hebrejštině:

Kde: „místo, kde bydlel“

se řekne „místo, co tam bydlel“

הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָשַׁב שָׁם

odkud: „místo, odkud přišel“

se řekne „místo, co odtud přišel“

הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בָּא מִשָּׁם

kam: „místo, kam šel“

se řekne „místo, co tam šel“

הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָלַךְ שָׁמָּה

čí, jehož: „člověk, jehož knihu jsem si vzal“

se řekne „člověk, co jsem si vzal jeho knihu“

הָאִישׁ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי אֶת-סֵפֶרוֹ

jemuž: „člověk, jemuž jsem dal knihu“

se řekne „člověk, co jsem mu dal knihu“

הָאִישׁ אֲשֶׁר נָתַתִּי לוֹ סֵפֶר

od něhož: „člověk, od něhož jsem si vzal knihu“

se řekne „člověk, co jsem si od něho vzal knihu“

הָאִישׁ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִמֶּנּוּ סֵפֶר

jako on: „muž, který byl jako on“

se řekne „člověk, co byl jako on“ (viz cv. 38.2)

הָאִישׁ אֲשֶׁר הָיָה כְּמֹדֵהוּ

Všechna hebrejská vztažná zájmena se dají do češtiny přeložit užitím hovorového nesklonného a neshodného „co“. Je dobré si takový překlad udělat dříve, než větu správně přeložíme.

62. STUPŇOVÁNÍ

Hebrejštiny nemá zvláštní tvary pro komparativ a superlativ. Vyjadřuje je takto:

1. „David je větší než Saul“ se vyjádří **דָּוִד גָּדוֹל מִשָּׂאוּל**, tj. David je velký od Saula (ve srovnání se Saulem).

Komparativ se tedy vyjadřuje tzv. komparativním **מִן**, které se klade za přídavné jméno. Je tedy přidáno ke slovu, s nímž je daná věc srovnávána¹.

2. „David je největší ze svých bratří“ lze říci dvěma způsoby:

a) „David je ten veliký ze svých bratří“ **דָּוִד הַגָּדוֹל מֵאַחָיו** (הוא) nebo „David je ten veliký mezi svými bratry“ **דָּוִד הַגָּדוֹל בְּאַחָיו**.

b) „David je velký bratří“ (ve smyslu „David je větší svých bratří“) **דָּוִד גָּדוֹל-אַחָיו**.

Superlativ se tedy vyjadřuje dvojím způsobem:

a) přídavné jméno má člen a následuje po něm předložka **מִן** nebo **ב**, která se přidá ke slovu, s nímž je daná věc srovnávána.

b) přídavné jméno je uvedeno ve stavu vázaném a je závislé na slově (genitivu, viz kap. 23), s nímž je daná věc srovnávána.

^{61.1} Vzniklo stažením z **נִתְּנָתִי** (viz kap. 68).

^{62.1} מִן znamená „oddělení“, „rozlišení“, proto může mít i význam „srovnání“, tedy české „než“.

63. MALÝ POČET PŘÍDAVNÝCH JMEN

Hebrejštiny má velmi málo přídavných jmen, ale bližší určení podstatného jména obdržíme tím, že jej přidáme ve vázaném stavu k jinému podstatnému jménu, které ho odpovídajícím způsobem (jako genitiv, kap. 23) blíže určí. Toto druhé podstatné jméno na sebe bere úlohu jména přídavného:

muž Boží	אִישׁ-אֱלֹהִים	tedy	muž Boha,
svatá hora	הַר-קָדֵשׁ		hora svatosti
zlaté nádoby	כְּלֵי-זָהָב		nádoby zlata

Protože vázaný stav nemůže mít určitý člen ani zájmennou příponu, přidávají se tyto až k blíže určujícímu podstatnému jménu v samostatném stavu (v genitivu):

ta svatá hora ¹	הַר-קָדֵשׁ	ne tedy	hora té svatosti
moje svatá hora ²	הַר-קָדֵשִׁי		hora mé svatosti

Některá slovní spojení se musí vyjádřit opisem, např.

výmluvný muž	אִישׁ-דְּבָרִים	tedy	muž slov.
--------------	-----------------	------	-----------

64. ZMĚNY VOKALIZACE V PAUZE

1. Jak jsme už viděli v kap. 14, je-li slovo v pauze, prodlouží se samohláska v přízvukné slabice.

שָׁמֶר se v pauze změní na : שָׁמֶר, שָׁמֶר.

2. U slov s přízvukem milra' se přízvuk často posouvá na předposlední slabiku, jejíž samohláska se prodlužuje, je-li krátká, např.

ty (m.) אָתָּה se změní v pauze na : אָתָּה nebo אָתָּה.

3. Ze znělého š'wā' se stává nejbližší krátká samohláska, tj. s'gōl a přízvuk je posunut dozadu na ní, např.

ovoce פֵּרִי se změní v pauze na : פֵּרִי, פֵּרִי;
tvoje (m.) ruka יָדְךָ se změní v pauze na : יָדְךָ, יָדְךָ.

a hypotetické שְׁמֹרֶת změněné (viz pozn. v kap. 5.1) na

tvé (m.) jméno שְׁמֹרֶת se změní v pauze na : שְׁמֹרֶת, שְׁמֹרֶת.

^{63.1} „ta hora svatosti“.

^{63.2} „moje hora svatosti“; viz dodatek 5.

4. Ze složeného š'wā' se stane odpovídající krátká samohláska a ta se pak prodlouží a přesune se na ni dozadu přízvuk. Např. אָנִי „já (m. i f.)“ se změní na : אָנִי, אָנִי.

5. Některá segolata typu מֶלֶךְ se v pauze vrací do svého původního tvaru, např. מֶלֶךְ „meč“, původně však מֶלֶךְ, se změní v pauze na : מֶלֶךְ či מֶלֶךְ.

6. Pokud jde o slovesa, samohláska druhé slabiky (např. ve tvarech שָׁמֶר, שָׁמֶר, שָׁמֶר), která se vypouští, když se přízvuk přesune na připojenou slabiku (שָׁמֶר, שָׁמֶר, שָׁמֶר a שָׁמֶר), se v pauze znovu objeví, prodlouží se, je-li krátká, a přízvuk se na ni znovu vrací.

שָׁמֶר je v pauze : שָׁמֶר nebo שָׁמֶר, שָׁמֶר je v pauze : שָׁמֶר nebo שָׁמֶר.
שָׁמֶר : שָׁמֶר, שָׁמֶר, שָׁמֶר, שָׁמֶר : שָׁמֶר, שָׁמֶר, שָׁמֶר, שָׁמֶר.

CVIČENÍ 25

stříbro	כֶּסֶף	nyní	עַתָּה	padl, přepadl	נָפַל
skot, dobytek	בָּקָר	hřešil	חָטָא	jen	רַק

(1) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה, כִּי יְהִי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאָרֶץ אֲשֶׁר
הָמָּה בָּאִים שָׁמָּה וְרָאוּ אֶת־הָעָרִים הַגְּדֹלוֹת וְהַחֲזָקוֹת בְּרָאשֵׁי
הַהָרִים וְרָאוּ מִפְּנֵי־יִשְׁבִּיהֶן, וְדִבְרַת אֱלֹהִים לֵאמֹר בְּטַח בִּיהוּה
אֱלֹהֵיכֶם, כִּי מִלֵּאכֹו יִלְחֶם לָנוּ. (2) אֵתָּה הוּא אֱלֹהֵי־צִדְקִי
הַשָּׁמַיִם אֶל־תַּפְלִתִּי בְּקִרְאִי אֵלַיִךְ (3) שְׁפִטִּי־צִדְקָךְ יְהִי לָכֶם
בְּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה, כִּי צִדִּיק אָנִי (4) שְׁפֹטֶם אֱלֹהֵי
כִּי אֲנִשְׁדָּמִים הָמָּה וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי (5) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר פָּרַעַה אֶל־יוֹסֵף, עַתָּה יֵדְעֵתִי כִּי אִישׁ חָכֵם אַתָּה
אֲשֶׁר אֵין כָּמוֹךָ בְּכָל־הָאָרֶץ: וַהֲנֵה כָל־אֶרְצִי בְיָדְךָ הִיא וְרַק

¹ Znaménko v tomto slově je sillūq.

² Viz kap. 44.3 a vysvětlivku 63.2.

³ „spravedliví soudci“.

בְּדַבַּר-הַפֶּסָא אֲגִידֶל מִמֶּךָ (6) שְׁלַח יַעֲקֹב מִלְאָכִים לִפְנֵי
 אֶל-עֲשׂוֹ אָחִיו לֵאמֹר עִם-לָבָן אַחֵי-אֲמֹנִי יִשְׁבְּתִי עַד-עֲתָה:
 וַיְהִי-לִי צָאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וְעַבְדִּים, וַהֲנִי הַלֵּךְ אֶרְצָה
 כְּנַעַן (7) מִבְּקִשְׁיִיהוּהוּ אֲכָלוּ לֶחֶם וְעַזְבִּי דֶרֶכִּי לְעוֹלָם יִרְעֻבוּ:
 (8) דְּבַר־יְחֻכְמָה טוֹבִים מִפֶּסָא, וַיֵּרֶא־תְּאֵלֵהִים מִזָּהָב (9) וַיֹּאמֶר
 דָּוִד אֶל-שְׂמוּאֵל, הַטֹּב אֲנֹכִי מֵאָחִי כִּי בָחַרְתָּ בִּי, וּבֵית-אָבִי
 הוּא הַקָּטָן בְּיִשְׂרָאֵל (10) נָפַל יְהוֹשֻׁעַ עַל-פְּנֵי אֶרְצָה וַיִּתְּפַלֵּל
 אֶל-יְהוָה לֵאמֹר לָמָּה עֲזַבְתָּנוּ יְהוָה כִּי נָפְלוּ בְּנֵיךְ לִפְנֵי
 אֲיָבִיהֶם, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ אֵלַי הֲנִי בְּתוֹכְכֶם וְאַנֹכִי אֶלְחֶם לָכֶם:
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה לָמָּה אַתָּה נָפַל עַל-פְּנֵיךְ, חָטָא יִשְׂרָאֵל כִּי
 לָקְחוּ מִן-הַזָּהָב וּמִן-הַכֶּסֶף וַיַּסְתִּירוּ לָהֶם: וְעַתָּה יִמָּצְאוּ הָאֲנָשִׁים
 אֲשֶׁר עָבְרוּ אֶת-מִצְוֹתַי וְשִׁפְטֹתַי אֹתָם לְעֵינַי כָּל-עַד־יִשְׂרָאֵל
 (11) יֵרֶד אֱלֹהִים עַל הַר-קָדְשׁוֹ וַיִּדְבֵּר אֶל-עַמּוֹ כְּדָבָר אֶב
 אֶל-בְּנָיו (12) אֱלֹהִים יֵשֵׁב עַל כֶּסֶא-קֹדְשׁוֹ וּמִלְאָכֵי-אֵשׁ עֹמְדִים
 לִפְנֵי בִירְאָה (13) בָּאוּ יַעֲקֹב וּבֵיתוֹ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נָלַחַם
 אֹתוֹ מִלְאָךְ-אֱלֹהִים שָׁם וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא (14) שְׁלַח
 אֱלֹהִים חֶשֶׁךְ גָּדוֹל בָּאָרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר לִפְנֵי לֹא הָיָה כָמוֹהוּ,
 וּבַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בּוֹ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר (15) טוֹב מוֹתִי
 מִחַיִּי כִּי עֲזַבְתָּנִי בְּיוֹם-צָרָה (16) בָּרָא אֱלֹהִים עַץ-פְּרִי אֲשֶׁר
 זָרְעוּ בּוֹ

1. A přišli synové Izraele k místu, kde (= co ... odtud) překročili moře, když je farao pronásledoval. – 2. Na nebesích ani na zemi není (nikdo) větší než ty. – 3. A mluvil Jozue k lidu a řekl jim: „Toto je to město, proti kterému (= co ... proti ní) budeme bojovat, a Hospodin (nám) je dá do moci (= naši ruky). A nyní ať se muži, kteří se nebojí bitvy, oddělí od (= zprostřed) lidu, dokud nedobudeme (v. inf. s příp.) to město.“ – 4. A uviděli zvědové dům, kde té noci spali, a vzpomněli si na ženu, která je nedala (= neprodala) do moci

⁴ S významem jusu – „ať jsou vyhledání“.

⁵ Viz kap. 44.3 a vysvětlivku 63.2.

(= ruky) předáků svého města. – 5. A zhřešili tvoji synové proti tobě a zapomněli na tvá svatá slova (= slova tvé svatosti). – 6. A nyní uposlechněte mého hlasu (ל) ve všem (= jako vše), co k vám mluvím. Nezapomínejte. – 7. Hospodin na nás bude pamatovat kvůli svému svatému jménu, ne-li kvůli nám. – 8. Proč mě chceš (= budeš) pronásledovat? Jsem v tvých očích jako (= lepší než) mrtvý muž? – 9. Ty jsi Bůh mého spasení, v něhož důvěřuji (= co ... důvěřuji v tebe), a k tobě volám. – 10. Je dobře lidu, jehož Bohem je Hospodin, a běda pohanským národům, které ho neznají. – 11. Je lépe důvěřovat v Hospodina, než důvěřovat v syny lidské. – 12. Abrahám vyšel z Egypta (= z egyptské země) a měl ovce a dobytek a služebnictvo.

65. SLABÉ SLOVESO

Slabým nazýváme to sloveso, které se odchyluje od pravidelného, protože jedna či více z jeho základových souhlásek je:

1. laryngála¹, 2. nemá souhlásku, 3. souhlásku náchylná k asimilaci (jako např. נ).

1. Sloveso עָזַב „opustil, zanechal“ je slabé¹, protože jeho první základovou souhláskou je laryngála ע. V pravidelném slovese שָׁמַר je imperfektum kmene nif'al יִשְׁמֹר, a to má v první souhlásce základu silné kompenzující dāgēš (náhradou za asimilované נ יִנְשְׁמֹר). Ale nif'al uvedeného slovesa עָזַב nemůže být יִעָזֵב, neboť laryngála dāgēš nepřijímá. Ke kompenzaci dochází náhradním prodloužením předchozí samohlásky, takže tvar je יִעָזֵב.

2. Sloveso יָטַב „byl dobrý“ je slabé, neboť jeho první základová souhlásku je nemá. V pravidelném slovese שָׁכַב „ležel“ je imperfektum kmene qal יִשְׁכַּב, ale tentýž tvar od יָטַב je יִיטַב, a ne יִיטַב, neboť druhé י je po samohlásce hîreq němé (viz kap. 11.2).

3. Sloveso נָפַל „padl“ je slabé, protože jeho první základovou souhláskou je נ, které se obvykle (pokud pod ním není samohlásku) asimiluje. Imperfektum kmene qal od pravidelného slovesa שָׁמַר je יִשְׁמֹר, ale od נָפַל bude nikoli יִנְפַל, ale יִפַּל poté, co se נ asimilovalo k následujícímu פ.

V každém z těchto příkladů zvláštní vlastnosti některé ze základových souhlásek nutí sloveso, aby se odchýlilo od slovesa pravidelného. Tyto odchylky se však dají předvídat, uvědomíme-li si, o jaký typ souhlásky jde, a při vytváření jednotlivých tvarů myslíme na pravidla, podle nichž se toto tvoření řídí.

^{65.1} Vysvětlivka překladatele: Zde autor není přesný, protože slovesa s laryngálou jsou v gramatikách pokládána vesměs za silná.

66. TŘÍDĚNÍ SLABÝCH SLOVES

Pro třídění slabých¹ sloves lze použít písmen slova פָּעַל „činil, konal“, a to takto: první základová souhláska *každého* slovesa se označí פ (pě'), druhá ע ('ajin), a třetí ל (lamed), takže např.

עָזַב „opustil, zanechal“ je sloveso laryngálního³ pě' čili 1. laryngály,

בָּחַר „vyvolil, vybral“ je sloveso laryngálního³ 'ajin čili 2. laryngály,

שָׁמַע „slyšel“ je sloveso laryngálního³ lamed čili 3. laryngály,

נָפַל „padl“ je sloveso pě' nún⁴ čili 1. nún,

נָגַע „dotkl se“ je sloveso pě' nún a laryngálního lamed čili sloveso 1. nún a 3. laryngály; je to dvojnásobně slabé sloveso.

67. SLOVESA 1. NŮN

(1)

Qal

Sloveso typu נָפַל má slabé pouze imperfektum, protože נ (které jen v impf. nemá svou samohlásku) se asimiluje k následující souhlásce, v níž se náhradou objeví silné kompenzující dāgēš (יָפַל namísto יִנְפַּל).

Druhý typ נָגַע, v imperfektu „přistoupí, přiblíží se“, má několik zvláštností navíc:

1. V *imperfektu* má druhá slabika samohlásku pataḥ (viz pozn. v kap. 50).

2. V *rozkazovacím způsobu* mizí נ, ačkoli je na začátku slova.

3. Ve *vázaném infinitivu* rovněž mizí נ, ale koncovka ת feminina z něho dělá segolatum (viz kap. 44). Má-li tento infinitiv předponu ל, píše se pod ním qāmece, protože bezprostředně předchází přízvuknou slabiku (viz kap. 17.1g). Bedlivě si povšimněme vázaného infinitivu se zájmennými příponami גַּשְׁתִּי atd. (viz kap. 44.3).

^{66.1} Viz vysvětlivku 65.1.

^{66.2} Srov. kap. 51, pozn. 1.

^{66.3} Vysvětlivka překladatele: V některých učebnicích najdeme označení פֿ'ר, עֿ'ר a לֿ'ר po řadě pro slovesa 1., 2. a 3. laryngály.

^{66.4} Vysvětlivka překladatele: Jindy zde najdeme označení פֿ'נ; jako עֿ'ע se označují slovesa druhé zdvojené (tj. stejné druhé a třetí souhlásky základu), zde kap. 81.

perfektum

spadl	נָפַל	נָגַשׁ perfektum kmene qal
spadla	נָפְלָה	nedoloženo; místo něho
spadl jsi	נָפַלְתָּ	se používá nif'al.
atd.		

imperfektum

spadne (m.)	יָפַל	přiblíží se (sg. m.)	יָגִישׁ
spadne (f.)	תָּפַל	přiblíží se (sg. f.)	תָּגִישׁ
spadneš (m.)	תָּפַל	přiblížíš se (m.)	תָּגִישׁ
spadneš (f.)	תָּפְלִי	přiblížíš se (f.)	תָּגִישִׁי
spadnu (m. i f.)	אָפַל	přiblížím se (m. i f.)	אָגִישׁ
spadnou (m.)	יָפְלוּ	přiblíží se (pl. m.)	יָגִישׁוּ
spadnou (f.)	תָּפְלֶנָּה	přiblíží se (pl. f.)	תָּגִישְׁנָה
spadnete (m.)	תָּפְלוּ	přiblížíte se (m.)	תָּגִישׁוּ
spadnete (f.)	תָּפְלֶנָּה	přiblížíte se (f.)	תָּגִישְׁנָה
spadneme (m. i f.)	נָפַל	přiblížíme se (m. i f.)	נָגִישׁ

kohortativ

ať spadnu (m. i f.)	אָפְלָה	ať se přiblížím (m. i f.)	אָגִשָּׁה
spadněme (m. i f.)	נָפְלָה	přiblížme se (m. i f.)	נָגִשָּׁה

rozk. způsob

spadni (m.)	נָפַל	přiblíž se (m.)	גִּישׁ
		přiblíž se (m., důrazně)	גִּשָּׁה
spadni (f.)	נָפְלִי	přiblíž se (f.)	גִּשִׁי
spadněte (m.)	נָפְלוּ	přiblížte se (m.)	גִּשׁוּ
spadněte (f.)	נָפְלֶנָּה	přiblížte se (f.)	גִּשְׁנָה

příčestí

padající (sg. m.)	נָפַל	[přibližující se (sg. m.)	נָגִישׁ]
padající (sg. f.)	נָפְלָה atd.	nedoloženo	

¹ dāgēš v נ je slabé.

<i>infinitiv</i>			
padat (samostatný)	נָפַל	(samostatný) přiblížit se	נָגַשׁ
padání (vázaný)	נִפְל	přiblížení se (vázaný)	נִשָּׁח
(vázaný s ל)	לִנְפֹל	(vázaný s ל)	לִנְשָׁח
(s příponou)	נִפְלִי	(s příponou)	נִשְׁתִּי
atd.		atd.	

(2)

Nif'al

Perfektum a přičestí kmene qal od נָגַשׁ se nepoužívá, ale nahrazuje se příslušnými tvary kmene nif'al (většinou ve zvrtném významu); jeho ostatní tvary se však nepoužívají. Abychom mohli podat úplnou tabulku kmene nif'al, uijeme slovesa נָצַל, které zde znamená „byl zachráněn, byl vytržen, unikl“.

V perfektu נָגַשׁ (místo נִנְגַשׁ) a v přičestí נָגַשׁ (místo נִנְגַשׁ) nastává u sloves 1. nūn asimilace. Zbytek tabulky je pravidelný, protože se v něm asimiluje jen נ kmene nif'al jako předpona (יִנְצַל místo יִנְצֹל atd.).

<i>perfektum</i>			
přiblížil se	נָגַשׁ	byl zachráněn	נָצַל
přiblížila se	נָגַשָּׁה	byla zachráněna	נָצְלָה
přiblížil ses	נָגַשְׁתָּ	byl jsi zachráněn	נָצַלְתָּ
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
[nedoloženo]	יִנְגַּשׁ	bude zachráněn	יִנְצַל
		bude zachráněna	יִנְצְלָה
		atd.	
<i>rozk. způsob</i>			
[nedoloženo]	יִנְגַּשׁ	bud' zachráněn	יִנְצַל
		bud' zachráněna	יִנְצְלָה
		atd.	

¹ dāgeš v נ je slabé.² noflī s qāmeš ḥāṭuf – vysvětl. překladatele.

<i>přičestí</i>			
přibližující se (sg. m.)	נָגֵשׁ	zachraňován(-aný)	נִצָּל
přibližující se (sg. f.)	נִגְשָׁה	zachraňován(-aná)	נִצָּלָה
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
[nedoloženo]	יִנְגֹּשׁ	být zachráněn	יִנְצַל

(3)

Hif'al od נָגַשׁ je הִגִּישׁ (místo הִנְגִּישׁ) „udělal blízkým, přiblížil“ a imperfektum יִגִּישׁ (místo יִנְגִּישׁ). Hif'il od נָפַל „způsobil, aby spadl, tj. shodil“ je הִפִּיל (místo הִנְפִּיל) a imperfektum יִפִּיל (místo יִנְפִּיל). V kmenu hif'il je נ všude asimilováno.

<i>perfektum</i>			
přiblížil	הִגִּישׁ	shodil	הִפִּיל
přiblížila	הִגִּיֶּשָׁה	shodila	הִפִּילָה
přiblížil jsi	הִגִּישְׁתָּ	shodil jsi	הִפִּילְתָּ
přiblížila jsi	הִגִּישְׁתְּ	shodila jsi	הִפִּילְתְּ
přiblížil(a) jsem	הִגִּישְׁתִּי	atd.	
přiblížili (m. i f.)	הִגִּישׁוּ		
atd.			
<i>imperfektum</i>			
přiblíží (sg. m.)	יִגִּישׁ	shodí (sg. m.)	יִפִּיל
přiblíží (sg. f.)	יִגִּיֶּשָׁה	shodí (sg. f.)	יִפִּילָה
přiblížíš (m.)	יִגִּישְׁ	shodíš (m.)	יִפִּילְ
přiblížíš (f.)	יִגִּישְׁתְּ	shodíš (f.)	יִפִּילְתְּ
přiblížím (m. i f.)	יִגִּישׁ	shodím (m. i f.)	יִפִּיל
atd.		atd.	

<i>kohortativ</i>			
ať přiblížím (m. i f.)	אֶנְיֹשָׁה	ať shodím (m. i f.)	אֶפְיֹלָה
<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>			
ať přiblíží (sg. m.)	יִנָּשׁ	ať shodí (sg. m.)	יִפֹּל
<i>imperfektum s konsektivním wāw</i>			
a přiblížil	וַיִּנָּשׁ	a shodil	וַיִּפֹּל
<i>rozk. způsob</i>			
přiblíž (m.)	הִנָּשׁ	shod' (m.)	הִפֹּל
přiblíž (m., důrazně)	הִנְיֹשָׁה	shod' (m., důrazně)	הִפְיֹלָה
přiblíž (f.)	הִנְיֹשִׁי	shod' (f.)	הִפְיֹלִי
atd.		atd.	
<i>příčestí</i>			
přibližující (sg. m.)	מִנְיֹשׁ	shazující (sg. m.)	מִפִּיל
přibližující (sg. f.)	מִנְיֹשָׁה	shazující (sg. f.)	מִפִּילָה
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
přibližovat (samostatný)	הִנָּשׁ	shodit (samostatný)	הִפֹּל
přibližování (vázaný)	הִנְיֹשׁ	shození (vázaný)	הִפִּיל

(4)

Hof'al

Perfektum kmene hof'al od נָגַשׁ je הִנָּשׁ (místo הִנָּשׁ, což je zredukované הִנְיֹשׁ). Qibbûc a qāmeç ḥaṭûf náleží k téže třídě samohlásek a často se střídají. Např. segolatum גָּדֹל „velikost“ s příponami je גִּדְּלוּ, גִּדְּלוּ atd. Z (o) se obvykle stává (u), následuje-li zdvojená souhláska; je např. כָּל „všechno“, ale כָּלוּ „jeho všechno“ a podobně חָק „nařízení“, ale חָקוּ „jeho nařízení“. Podobně i zde je imperfektum יִנָּשׁ, a ne יִנְיֹשׁ.

<i>perfektum</i>			
byl přiblížen	הִנָּשׁ	byl shozen	הִפֹּל
byla přiblížena	הִנְיֹשָׁה	byla shozena	הִפֹּלָה
byl jsi přiblížen	הִנָּשְׁתָּ	byl jsi shozen	הִפֹּלְתָּ
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
bude přiblížen	יִנָּשׁ	bude shozen	יִפֹּל
bude přiblížena	יִנְיֹשָׁה	bude shozena	יִפֹּלָה
atd.		atd.	
<i>rozk. způsob</i>			
nedoložen (viz kap. 56)		nedoložen (viz kap. 56)	
<i>příčestí</i>			
přiblížen(ý)	מִנָּשׁ	shozen(ý)	מִפֹּל
přiblížena(-á)	מִנְיֹשָׁה	shozena(-á)	מִפֹּלָה
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
být přiblížen (samostatný)	הִנָּשׁ	být shozen (samostatný)	הִפֹּל
stav přiblížení (vázaný)	הִנְיֹשׁ	stav shoení se (vázaný)	הִפִּיל

Poznámky:

1. Existují slovesa, jejichž počáteční נ se neasimiluje. Bývá to většinou v případě, že 2. základová souhláska je laryngála. Např. imperfektum kmene qal od נָחַל „dědil“ zní יִנְחַל³, perfektum kmene hif'il je הִנְחִיל „způsobil, aby někdo dědil, dal za dědictví, odkázal“ a imperfektum zde je יִנְחִיל. Podobně imperfektum kmene qal od נָהַג „hnal, popoháněl“ je יִנְהִיג³ a perfektum kmene hif'il je הִנְהִיג. Zde se נ před laryngálou neasimiluje, takže tento typ slovesa je z tohoto pohledu pravidelný a nepatří do skupiny sloves 1. nŭn.

³ Pataḥ je zde kvůli laryngále (viz kap. 71).

2. Od některých sloves 1. nūn se odvozují podstatná jména, např. מִשָּׂא „břemeno“ od נָשָׂא „(po)zvedl“, מִטֵּעַ „(zasazená) rostlina“ od נָטַע „sázal“, מִתָּנָה „dar“ od נָתַן „dal“, מִסָּע „cesta“ od נָסַע „vytáhl, vyrazil na cestu“.

CVIČENÍ 26

rána	מִגֶּפֶה	meč	חֶרֶב
pán	אֲדוֹן	pobil, udeřil	יָנַף <i>impf.</i>
bojovník, hrdina	גִּבּוֹר	řekl, oznámil	הִגִּיד <i>bif'il</i>
mnoho, velký	רַב	vysvobodil	הִצִּיל <i>bif'il</i>
mnozí	רַבִּים	byl zachráněn	נִצַּל <i>nif'al</i>

(1) לָקַח שָׂאוֹל אֶת־חֶרְבוֹ וַיַּפֵּל עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר אֶל־נַעֲרָיו אֶל־אִפְלָה בִּיד־אִיָּבִי (2) הַפִּיל יְהוָה עַל־יֹשְׁבֵי־הָעִיר אֲבִינֵי־אִשׁ מִשְׁמִים וַיִּשְׁמַד אֹתָם מֵעַל פְּנֵי־הָאָדָמָה (3) שָׁלַח יְהוָה מִגֶּפֶה בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּנַף בָּעָם כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וַיַּפְּלוּ מֵהֶם רַבִּים, כִּי לֹא בָטְחוּ בּוֹ וַיֹּאמְרוּ טוֹב הָיָה לָנוּ בְּמִצְרַיִם וְעַתָּה נָפַל בְּחֶרֶב לִפְנֵי־מַלְכֵי־כְנָעַן (4) לֹא הִנֵּידָה הַמֶּלֶכָה כִּי עֲבָרִיָּה הִיא וְכִי יֵצֵא דָבָר־הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד אֹתָהּ וְאֶת־בֵּית־אָבֶיהָ וְאֶת־עַמָּהּ (5) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־יִצְחָק, לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר הַרֵעֵה הַזֶּה וְאֵתָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִּי וְאֲנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי (6) קָרָא פָּרַעַה אֶל־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הֲגֵד הֲגֵד לִי כִּי אִישׁ חָכָם אָתָּה יָדַע חֲלוֹמוֹת, וְעַתָּה הֲגֵד־לִי אֶת־הַחֲלוֹם אֲשֶׁר חָלַמְתִּי (7) וַתְּכַבְּדֵנָה עֵינֵי־יִצְחָק וַיֹּאמֶר אֶל־עֶקֶב הָעַמֹּד לִפְנָיו, נָשָׂה אֵלַי וַיַּדְעֵתִי הָאֵתָּה בְּנִי עָשׂוֹ אִם־לֹא (8) וַיַּגֵּשׁ יְהוּדָה אֶל־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר אֵלָיו, יִדְבָּר־נָא עִבְדְּךָ דָּבָר בְּאָזְנֵי־אֲדֹנָי: הִנֵּה אֲבִינוּ זָקֵן מְאֹד,

וְהָיָה אִם לֹא יִהְיֶה הַנָּעַר אֲתָנוּ וְנָמַת: וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ אֲנֹכִי אֵהְיָה עֹבֵד לְאֲדֹנִי תַחַת אָחִי וְהָלַךְ הוּא הַבֵּיתָה אֶל־אָבִיו: וַיְהִי כַשְׁמֹעַ יוֹסֵף אֶת־דְּבָרָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם גִּשׁוּ־נָא אֵלַי וַיָּגִשׁוּ אֵלָיו: וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר אֲנִי יוֹסֵף אֲשֶׁר מָכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרִימָה (9) צַעֲק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר לָמָּה שְׁלַחְתָּנִי אֶל־פָּרַעַה כִּי הִכְבִּיד עֲלֵיהֶם אֶת־הָעֲבוּדָה וְהֵצִל לֹא הֵצִלְתָּ אֶת־עַמְּךָ (10) כֹּה אָמַר יְהוָה, אֶל־תִּבְקֹשׁ אֶת־יְשׁוּעַת־מִצְרַיִם כִּי נָפַל תִּפֹּל מִצְרַיִם בְּחֶרֶב (11) וַיַּגֵּד לְדָוִד לֵאמֹר הִנֵּה גִבּוֹרִי שָׂאוֹל בָּאִים לְהַרְגֵנִי וַיִּמְלֹט דָּוִד בְּלֵילָה הַהוּא וַיִּנְצַל מִיָּדָם: וַיְהִלֵּל אֶת־שֵׁם־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלָיֶךָ יְהוָה הַתַּפְּלִלָּתִי וּמַכַּל־צָרוֹתִי הֵצִילְתָּנִי (12) יִרְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מַנֶּשֶׁת אֶל־הַגִּבּוֹר, וַיְהִי הַדָּבָר רַע מְאֹד בְּעֵינֵי־דָוִד וַיֹּאמֶר בְּלָבוֹ אֶכְרַתָּה אֶת־רֹאשׁוֹ מֵעַלְיוֹ וַיִּדְעוּ אִי־בִינוּ כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנַחְנוּ בְּטַחִים בּוֹ (13) הֵצִילָנִי יְהוָה כִּי בָאוּ הַמִּים עַד־הַנֶּפֶשׁ (14) אֵתָּה הוּא אֲדוֹן־הָעוֹלָם, הַמַּצִּיל אֶת־הַצַּדִּיק בְּקִרְאוֹ אֵלָיֶךָ (15) הֲנִי שָׁלַח עָלֶיךָ אֶת־גִּוֵּי־הָאָרֶץ וְנִלְחַמוּ בְּךָ וְנָפְלוּ כָל־גִּבּוֹרֶיךָ בְּחֶרֶב בְּיוֹם הַמִּלְחָמָה (16) לָמָּה נִקְהַלְתָּם עָלַי, בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, הֲלֹא אֲמַרְתִּי אֲלֵיכֶם לֹא תִלָּחֲמוּ בְּמַלְכֵי־כְנָעַן וְלֹא תִנָּגְפוּ לִפְנֵיהֶם, כִּי אֵין בָּכֶם יְהוָה

1. A vzal Abrahám své muže s sebou a pronásledoval krále (pl.) a přepadl je v noci a spali na zemi a byli před ním pobiti mečem. – 2. Proč jsi mi neoznámil, že ona je tvoje manželka (= tvoje manželka ona), neboť jsem (to) nevěděl, a Hospodin udeřil na mne a na celý můj dům. – 3. A přistoupil Abrahám k Hospodinu a řekl: „Jsou-li spravedliví (doplňte „lidé [= muži]“) v tomto městě, což je zničíš se zlovolníky?“ A řekl mu Hospodin: „Jestliže se tam najdou spravedliví (doplňte „lidé [= muži]“), nezničím to město. – 4. A chválili synové

⁴ Doplňte „je“.

⁵ Vlivem následujícího maqqēf slovo ztrácí přízvuk a v zavřené slabice se krátí samohláska.

⁶ Důrazný imperativ.

⁷ „pak zemře“.

⁸ Tvar v pauze (viz kap. 64.5) způsobuje změnu ve vokalizaci předložky.

Izraele Hospodina a řekli: „Veliký je Hospodin, náš Bůh, neboť slyšel náš hlas v tísní a vysvobodil nás z egyptské moci (= ruky).“ – 5. A vzal David veliký kámen a napsal na něj jméno Hospodinovo a řekl nepřátelskému válečníkovi: „Ty na mne přicházíš s mečem, ale já k tobě přicházím se jménem Boha Izraele a ty padneš do mé moci a já ti vezmu meč (= vezmu tvůj meč od tebe), abych ti srazil (= srazil ti) hlavu.“ – 6. Toto pravil ten veliký a mocný král Izraeli: „Kde jsou bohové Egyptanů? Což je snad (= opravdu) vysvobodili z mé moci? A kde je Hospodin, tvůj Bůh, v něhož doufáte (= který ... doufáte v něho)? Ani (= také) vy nebudete vysvobozeni z mé moci a proč máte padnout (= padnete) mým mečem?“ A oznámili bojovníci lidu prorokovi slova toho mocného krále, která mluvil jeho posel k lidu. A řekl jim prorok: „Toto pravil Hospodin velikému králi: »Protože jsi řekl ve svém srdci ›Já jsem pánem světa a (nikdo) není silnější než já, hle, srazím tě z tvého trůnu a bude kralovat jiný místo tebe.«“ – 7. A našli předáci lidu toho muže, který ukradl zlato a stříbro, a přivedli ho k Jozuovi k soudu. – 8. A řekl Ezau Jakubovi: „Proč jsi mi poslal ovce a dobytek? Mám dostatek (=jest mi dost), můj bratře.“ – 9. Vysvobodí mne z moci (= ruky) těch, kdo usilují o můj život, neboť říkají: „Není pro něj spásy v Hospodinu.“ – 10. A uviděli synové Jakubovi Josefa a řekli: „Hle, přichází snílek (= pán [בַּעַל] snů)“ a chtěli (= hledali) ho zabít. Ale řekl jim Juda: „Prodejme ho za otroka“ a zachránil ho z jejich ruky. – 11. A vyšel Jozue bojovat proti tomu městu a padlo do jeho moci (= ruky) a všichni jeho obyvatelé byli pobiti mečem před ním (Jozuem). – 12. Hle, posílám všechny své rány na faraóna a na jeho lid, a budou vědět, že není (nikdo) jako já.

68. SLOVESA לָקַח A נָתַן

(1)

Qal

(Viz následující tabulku.) נָתַן má další zvláštnost: je-li jeho třetí základová souhláska נ uprostřed slova bez samohlásky, dochází ke dvojí asimilaci: נָתַתּ místo נָתַתּ atd. Imperfektum a rozkazovací způsob mají v prostřední slabice (נָתַתּ a נָתַתּ) cērê místo hōlem. Hypotetická forma vázaného infinitivu נָתַתּ je segolatum. Původně to bylo נָתַתּ, v němž se נ asimilovalo ke koncovému ת jako נָתַתּ, což se udrželo ve tvarech se zájmennými příponami, např. נָתַתּי. Koncové ת však nemůže mít dāgeš, takže předchází samohláska hīreq se

perfektum		imperfektum	
dal	נָתַן	dá (m.)	יָתַן (místo יָתַן)
dala	נָתַתּ	dá (f.)	תָּתַן
dal jsi	(místo נָתַתּ) נָתַתּ	dáš (m.)	תָּתַן
dala jsi	(místo נָתַתּ) נָתַתּ	dáš (f.)	תָּתַתּי
dal(a) jsem	(místo נָתַתּי) נָתַתּי	dám (m. i f.)	אֶתֵּן
dali(-y)	נָתַנוּ	dají (m.)	יִתְּנוּ
dali jste	(místo נָתַתּוּ) נָתַתּוּ	dají (f.)	(místo תָּתַתּוּ) תָּתַתּוּ
daly jste	(místo נָתַתּוּ) נָתַתּוּ	dáte (m.)	תָּתַנוּ
dali(-y) jsme	(místo נָתַתּוּ) נָתַתּוּ	dáte (f.)	(místo תָּתַתּוּ) תָּתַתּוּ
		dáme (m. i f.)	נָתַנּוּ
aktivní přičestí		kohortativ	
dávající (sg. m.)	נָתַן	ať dám (m. i f.)	אֶתֵּן
dávající (sg. f.)	נָתַתּ		
atd.		rozk. způsob	
		dej (m.)	תֵּן
		dej (f.)	תִּתִּי
		dejte (m.)	תֵּנוּ
		dejte (f.)	(místo תָּתַתּוּ) תָּתַתּוּ
atd.			
infinitiv			
dát (samostatný)	נָתַתּ	(s ל)	לָתַתּ
dání (vázaný)	(místo נָתַתּ) תָּתַתּ	(s příponou)	תָּתַתּי

prodlužuje v cērê – תָּתַתּ. Pokud má toto slovo předponu ל (vokalizovanou samohláskou qāmeš bezprostředně před přízvučnou slabikou), slabé dāgeš odpadá, protože bezprostředně předchází samohláska.

Sloveso לָקַח „bral, vzal“ se chová přesně, jako by to bylo sloveso 1. nūn. Je-li tedy ל bez samohlásky a navíc uprostřed slova, je asimilováno. Tak impf. je יָקַח místo יָלָקַח (srov. kap. 16.1).

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
vzal	לָקַח	vezme (m.)	יִקַּח
vzala	לָקַחָהּ	vezme (f.)	תִּקַּח
vzal jsi	לָקַחְתָּ	vezmeš (m.)	תִּקַּח
atd.		vezmeš (f.)	תִּקַּחִי
		vezmu (ž)	אֶקַּח
		atd.	
<i>kohortativ</i>		<i>rozsk. způsob</i>	
ať vezmu (ž)	אֶקַּחְךָ	vezmi (m.)	קַח
vezměme (ž)	נִקַּחְךָ	vezmi (f.)	קַחִי
		vezměte (m.)	קַחוּ
		vezměte (f.)	קַחְנָה
<i>aktivní přičestí</i>		<i>pasivní přičestí</i>	
beroucí (sg. m.)	לֹקֵחַ	vzat(ý)	לְקֻיחַ
beroucí (sg. f.)	לֹקַחֶת	vzata(-á)	לְקֻיחָהּ
atd.		atd.	
<i>samostatný infinitiv</i>		<i>vázaný infinitiv</i>	
brát	לִקְחוֹ	braní	קִחָה
		(s ל)	לִקְחָהּ
		(s příponou)	קִחָתִי
		atd.	

Sloveso לָקַח se chová jako נָשׁ s výjimkou pravidel, která se vztahují na 3. laryngálu. Ta „přitahuje“, kde může, paṭaḥ, takže přičestí sg. m. je לֹקֵחַ (aktivní) a לְקֻיחַ (pasivní) a samostatný infinitiv je לִקְחוֹ; všude je vplížené paṭaḥ (viz kap. 12.4 a kap. 72). Aktivní přičestí sg. f. לֹקַחֶת (místo לִקְחָתָהּ) a vázaný infinitiv קִחָה (místo לִקְחָתָהּ) mají paṭaḥ místo s³gôl, protože laryngála přitahuje pod a před sebe paṭaḥ (viz kap. 12.3 a kap. 72). Paṭaḥ ve druhé slabice imperfekta je také kvůli laryngále.

Poznámka: Silné dāgēš se často vynechává (viz kap. 10), má-li souhláska š³wā' a toto vynechání často nebývá vyznačeno pomocí rāfē^h (viz pozn. v kap. 10), takže

3. os. pl. impf. qal je יִקַּחוּ (místo יִקַּחוּ),
2. os. pl. impf. qal je תִּקַּחוּ (místo תִּקַּחוּ),
1. os. sg. kohortativu je אֶקַּחְךָ (místo אֶקַּחְךָ).

(2)

Nif'al

<i>perfektum</i>			
byl dán	(místo נָתַן) נִתַּן	byl vzat	נִלְקַח
byla dána	(místo נִתְּנָה) נִתְּנָה	byla vzata	נִלְקַחָהּ
byl jsi dán	(místo נִתַּחְתָּ) נִתַּחְתָּ	byl jsi vzat	נִלְקַחְתָּ
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
bude dán	יִנָּתֵן	bude vzat	יִלְקַח
atd.		(paṭaḥ je před laryngálou, viz kap. 72)	
		atd.	
<i>rozsk. způsob</i>			
bud' dán	הִנָּתֵן	bud' vzat (m.)	הִלְקַח
atd.		(paṭaḥ je před laryngálou, viz kap. 72)	
<i>přičestí</i>			
dáván (dávaný)	(místo נָתַן) נִתֵּן	brán (brany)	נִלְקָח
atd.			
<i>infinitiv</i>			
být dán (samostatný, tvořený pravidelně)	הִנָּתֵן	být vzat (samostatný, vplížené paṭaḥ)	הִלְקָח
dání se (vázaný, tvořený pravidelně)	הִנָּתֵן	vzetí se (vázaný, paṭaḥ před laryngálou)	הִלְקָח

Poznámka: Tato dvě slovesa mají pasivní význam i v jiných kmenech než nif'al. לָקַח v perfektu i v imperfektu, נָתַן jen v perfektu; jmenovitě

perfektum		imperfektum	
byl vzat	לָקַח	bude vzat	יִקַּח
byla vzata	לָקְחָהּ	bude vzata	תִּקַּח
byl jsi vzat	לָקַחְתָּ	atd.	

Není doložen žádný tvar pasivního perfekta od slovesa נָתַן; „bude dán“ se řekne יִתֵּן (imperfektum).

Uvedené tvary perfekta jsou tvary pravidelného kmene pu'al a tvary imperfekta pak kmene hof'al sloves 1. nún. Tato slovesa však nejsou doložena v kmenech pi'el ani v hif'il, a proto asi nejsou shora uvedené tvary zbytky pasivního pu'al a hof'al. Někteří gramatikové tak došli k závěru, že uvedené příklady jsou snad tvary pasivního kmene qal.

CVIČENÍ 27

chlapec	יָלֵד	dva	שְׁנַיִם, שְׁנֵי v. st.
dívka, děvče	יָלְדָה	dvě	שְׁתֵּי, שְׁתֵּי v. st.
milost	חֵן	(po)rodila	יָלְדָה
milost (s příponou)	חֲנִי	vracel (se)	שָׁב

(1) רָאוּ בְּנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנוֹת־הָאָדָם כִּי טוֹבוֹת הָיָה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ (2) רָאָה אֲבִרָהָם וְהִנֵּה אַנְשִׁים עֹבְרִים בְּדֶרֶךְ וַיִּקַּח לָהֶם וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, אֲכַלּוּנָא אִתִּי לֶחֶם וְהִלַּכְתֶּם לְדֶרֶכְכֶּם: וְלֹא יָדַע אֲבִרָהָם כִּי מִלֹּאכֵי־אֱלֹהִים הֵמָּה אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה לְהַשְׁחִית אֶת־הָעִיר הָרָשָׁעָה וּלְהַצִּיל אֶת־בְּנֵי־אֲחִיו מִשָּׁם (3) לֹא הִגִּידָה לָהֶם שָׂרָה כִּי אֵשֶׁת־

אֲבִרָהָם הִיא וַיִּקְחוּ אֹתָהּ אֶל־פְּרָעָה: וַיִּגַּף יְהוָה אֶת־פְּרָעָה וְאֶת־עַבְדּוֹ עַל־דִּבְרֵי שָׂרָה: וַיְהִי כְשֹׁמֵעַ פְּרָעָה כִּי אֵשֶׁת אֲבִרָהָם הִיא וַיֹּאמֶר אֲלָיו לָמָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִּי כִּי אֵשֶׁתְּךָ הִיא וַאֲקַח אֹתָהּ לִּי, וַעֲתָה הִנֵּה אֵשֶׁתְּךָ לְפָנֶיךָ, קַח אֹתָהּ וְהִלַּכְתָּ בְּשָׁלוֹם מֵאֲרָצִי: וַיִּתֵּן לוֹ צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִים רַבִּים (4) צֹוָה יִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב בְּנֹו לֵאמֹר לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת־כְּנָעַן, כִּי רָעוֹת הֵנָּה בְּעֵינֵי מֹאֵד וְהִלַּכְתָּ אֶל־בֵּית־אֱמֹךְ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה מִשָּׁם (5) וַיֹּאמֶר לָבֵן אֶל־יַעֲקֹב, הִגִּידָה לִּי מָה־אָתָּן לָךְ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב תֵּנָה לִּי אֶת־רָחֵל בַּתְּךָ הַקְּטָנָה לְאִשָּׁה: וַיֹּאמֶר לָבֵן, טוֹב תַּתִּי אֹתָהּ לָךְ מִתַּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אֲחֵר, כִּי אָחִי וּבִשְׂרִי אָתָּה (6) בָּא שָׁכֶם לְפָנֵי־אָבִיו וַיֹּאמֶר אֲלָיו, קָחָה לִּי אֶת־בַּת־יַעֲקֹב לְאִשָּׁה, כִּי מִצָּאָה חֵן בְּעֵינֵי מֹאֵד: וַיְדַבֵּר אָבִי־שָׁכֶם אֶל־יַעֲקֹב וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר הִנֵּה מִצָּאָה הִילָּדָה חֵן בְּעֵינֵי־שָׁכֶם בְּנֵי, תֵּנוּ אֹתָהּ לוֹ לְאִשָּׁה, וְלָקַחְתֶּם אֶת־בְּנוֹתֵינוּ לָכֶם לְנָשִׁים וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם תַּתֵּנוּ לָנוּ, וַיִּשְׁבְּתֶם בְּשָׁלוֹם אִתָּנוּ, הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ לְפָנֵיכֶם: וַיֹּאמְרוּ אֲלָיו בְּנֵי־יַעֲקֹב, אִם־תִּשְׁמָעוּ בְּקוֹלֵנוּ כָּכָל אֲשֶׁר נִדְּבַר אֲלֵיכֶם, נָתַן נָתַן אֶת־בְּנוֹתֵינוּ לָכֶם לְנָשִׁים וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם נָקַח לָנוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אִתְּכֶם בָּאָרֶץ: וְאִם לֹא תִשְׁמָעוּ בְּקוֹלֵנוּ וְלָקַחְנוּ אֶת־הִילָּדָה וְהִלְכְּנוּ (7) וַיְהִי כְשֹׁמֵעַ יַעֲקֹב אֶת־דְּבָרֵי־בָנָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, אַתֶּם יֹדְעִתֶם כִּי שְׁנַיִם יָלְדָה לִּי רָחֵל אֵשֶׁתִּי וְהָאֶחָד יָצָא וְלֹא שָׁב, וְהִנֵּה כִּי תִקְחוּ אֶת־אֲחֵיו הַקָּטָן אִתְּכֶם מִצְרִימָה, וּמֵת גַּם הוּא בְּדֶרֶךְ (8) צֹוָה שְׁלֹמֹה וַיִּתֵּנוּ לוֹ חֶרֶב, וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדּוֹ, נִכְרְתָה אֶת־הַיָּלֵד לְשָׁנִים, כִּי זֹאת אִמְרַת בְּנֵי הוּא וְזֹאת אִמְרַת

⁴ Srovnávací מִן; „lepší, než mé dání jí“, tj. „lépe, než kdybych jí dal“. Viz kap. 60 (o slovesném podstatném jménu a o způsobu hebrejského uvažování) a kap. 62.

⁵ Tvar v pauze; viz kap. 64.

⁶ „Nalezl milost v očích“ znamená „líbil se“.

⁷ „Tato a tato“ je idiomatický výraz pro „jedna a druhá“.

¹ Základ je שָׁב, ale ך je v pf. pohlceno; viz začátek kap. 76.

² Doplňte „jsou“.

³ Tvar v pauze, viz kap. 64.

לא כי בני הוא: ויהי כשָׁמַע אֶם-הֵילֵךְ אֶת-מִשְׁפַּט-הַמֶּלֶךְ
וַתִּפֹּל לִפְנֵי אֶרְצָה וַתֹּאמֶר, תָּנוּ לָהּ אֶת-הֵילֵךְ וְכִרּוֹת
אֶל-תִּכְרֹתוֹ אִתּוֹ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל-כָּל-הָעַמָּדִים לִפְנֵי זֶה וְאֵת אֶם-
הֵילֵךְ (9) צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ אֶת-הָעָם לֵאמֹר בָּתַת יְהוָה אֶת-הָעִיר
בְּיָדְכֶם, שָׂרוּף תִּשְׂרְפוּ אֹתָהּ בָּאֵשׁ, וְאֶת-צִאֲנָהּ וְאֶת-זִהְבָּהּ תִּקְחוּ
לָכֶם (10) יֹשֵׁב הַנִּבְיָא לְבָדּוּ עַל-רֹאשִׁהָ וַיִּתְּפֹלֵל אֶל-יְהוָה
לֵאמֹר, קַח אֶת-נַפְשִׁי מִמֶּנִּי כִּי טוֹב מוֹתִי מִחַיִּי (11) אִם אֶסְתֵּר
בְּהָרִים שֵׁם תִּמְצָאֵנִי וַיִּרְדֹּתִי¹⁰ שְׂאֵלָה גַם מִשָּׁם יֵרֶד תִּקְחֵנִי

1. A viděl David, že Pán mu dal spásu a že jeho nepřítel padl před ním mrtev k zemi, (a) vzal meč a utal (mu) s ním (jeho) hlavu. A Hospodin mu dal milost v očích lidu a volali jednohlasně (ב – lze vynechat) a řekli: „Hle, David je největší (= veliký) mezi (ב) izraelskými bojovníky.“ A ta věc byla velmi zlá v očích Saulových. – 2. A viděl Izák, že jeho syn Ezau stojí před ním, a řekl mu: „Hle, tvůj bratr Jakub přišel a vzal tvé požehnání místo tebe, ale já jsem nevěděl, že je to (= že on) tvůj bratr.“ – 3. Tys dal bázeň k tobě (= svou bázeň) do mého srdce, Hospodine, a moji nepřátelé uvidí, že jsem v tebe důvěřoval. – 4. A mluvil Hospodin k Jozuovi a řekl mu: „Toto je ta země, kterou jsem dal Abrahámovi a jeho potomstvu do věků.“ – 5. A stanuli synové Jakubovi před faraónem a řekli mu: „Hle, jsme pastevci (= muži dobytka), a proto (= nyní) jestliže tvoji služebníci našli milost v tvých očích, dej nám prosíme (נָא) místo v zemi a budeme tam žít v pokoji.“ – 6. A vystoupil člověk ze (doplňte „středu“) stromů, kde byl ukryt (= co ... tam), a řekl Hospodinu: „Žena, kterou jsi mi dal, (to) ona vzala z ovoce toho stromu a dala mi.“ – 7. A porodila Ráchel syna a nazvali ho jménem Josef, neboť řekli: „Hospodin ti přidá (= dá jiného) syna.“ – 8. A poslal David své muže k té ženě, aby mu ji vzali (= vzít mu [אָל] ji) za manželku, neboť mu řekli, že její muž je mrtev, a vzali ji k němu do pustiny, kde se ukrýval před Saulem. – 9. A řekl kněz té ženě: „Hospodin slyšel tvou modlitbu a porodíš syna a nazveš ho jménem Samuel.“ – 10. A přikázal Jozue kněžím lidu: „Vezměte velké kameny a napište na ně všechna tato požehnání, jak nám nařídil Mojžíš před svou smrtí.“ – 11. A viděli zlí mužové zlato a stříbro v královském paláci, a on je (= z něj) vzal a ukryl v zemi. – 12. Neskrývej svou tvář přede mnou (= ode mne) a svého svatého Ducha (viz dodatek 5) neodnímej ode mne, neboť jsem tvůj služebník (= tvůj služebník já).

⁸ Tvar v pauze; viz kap. 64.

⁹ Srovnávací בֵּין.

¹⁰ Ve smyslu „a kdybych...“.

69. SLOVESA 1. LARYNGÁLY

Zvláštnost laryngál spočívá v tom, že nemohou přijímat silné dāgēš, že místo jednoduchého š^owā' musí mít š^owā' složené, a že „lnou“ k samohlásce pataḥ, která se pak objeví pod nimi a dokonce před nimi. Tak je tomu i v případech, že laryngála je první souhláskou základu.

(1)

Qal

a) Následující tabulka představuje sloveso tohoto typu:

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
opustil	עָזַב	opustí (sg. m.)	יַעֲזֹב
opustila	עָזְבָה	opustí (sg. f.)	תַּעֲזֹב
opustil jsi	עָזַבְתָּ	opustíš (m.)	תַּעֲזֹב
opustila jsi	עָזַבְתְּ	opustíš (f.)	תַּעֲזֹבִי
opustil(a) jsem	עָזַבְתִּי	opustím (m. i f.)	אֶעֱזֹב
opustili(-y)	עָזְבוּ	opustí (pl. m.)	יַעֲזֹבוּ
opustili jste	עָזְבֹתֶם	opustí (pl. f.)	תַּעֲזֹבְנָה
opustily jste	עָזְבוּן	opustíte (m.)	תַּעֲזֹבוּ
opustili(-y) jsme	עָזְבָנוּ	opustíte (f.)	תַּעֲזֹבְנָה
		opustíme (m. i f.)	נֶעֱזֹב
<i>aktivní příčestí</i>		<i>kohortativ</i>	
opouštějící (m.)	עָזֹב	atď opustím (m. i f.)	אֶעֱזֹבָה
atď.		opustíme (m. i f.)	נֶעֱזֹבָה
<i>pasivní příčestí</i>		<i>rozk. způsob</i>	
opuštěn, opuštěný	עָזוּב	opust' (m.)	עָזֹב
opuštěna, opuštěná	עָזוּבָה	opust' (f.)	עָזְבִי
atď.		opustíte (m.)	עָזְבוּ
<i>infinitiv</i>		opustíte (f.)	עָזְבְנָה
opustit (samostatný)	עָזֹב		
opuštění (vázaný)	עָזֹב		
(s ל)	לְעָזֹב		
(s příponou)	עָזְבִי		
atď.			

V perfektu mají tvary 2. os. pl. m. i f. (עֲזַבְתָּ a עֲזַבְתְּ) hātef pataḥ pod laryngálou (místo jednoduchého š'wā' pravidelného slovesa שָׁמַרְתָּ). V imperfektu jednoduché š'wā' pod laryngálou je nahrazeno š'wā' složeným pod předponou: יַעֲזֹב, אַעֲזֹב. Pokud následuje ihned další š'wā', je předchozí nahrazeno odpovídající krátkou samohláskou (יַעֲזֹב, אַעֲזֹב a נַעֲזֹב).

Rozkazovací způsob sg. f. je עֲזְבִי (místo hypotetického עֲזֹבִי); podobně i pl. m. עֲזְבוּ.

Aktivní přičestí a samostatný infinitiv se tvoří pravidelně.

Vázaný infinitiv má složené š'wā' pod laryngálou (עֲזֹב) místo jednoduchého pravidelných sloves (שָׁמַר), a toto š'wā' při spojení s neodlučitelnou předložkou dá vznik odpovídající krátké samohláске pataḥ (לַעֲזֹב); viz kap. 17.1d).

Poznámka: Původní podoba imperfekta kmene qal byla יִשְׁמַר, z ní později vzniklo יִשְׁמַר, pak יִשְׁמַר a nakonec יִשְׁמַר, které dnes známe jako pravidelný tvar. Původní pataḥ je však u sloves 1. laryngály zachováno právě díky laryngále. V případě stavových sloves 1. laryngály, jako je např. חָזַק (i když stavové, přesto se vyskytuje jen חָזַק – pozn. překl.) „byl pevný“, se však v imperfektu setkáme s tvarem יַחֲזִיק (pataḥ ve druhé slabice není překvapující, vyskytuje se u všech stavových sloves, viz kap. 50). Tento tvar lze vysvětlit jako ustrnutí vývoje: původní tvar יִחֲזִיק se změnil na יַחֲזִיק a v této podobě ustrnul, protože sloveso obsahuje laryngálu. Pro přehlednost nyní uvádíme celou tabulku imperfekta a rozkazovacího způsobu kmene qal:

bude pevný	יַחֲזִיק	bud' pevný	חֲזִיק	bude vítán	יַעֲרֵב
bude pevná	תַּחֲזִיק	bud' pevná	חֲזִיקִי	bude vítána	תַּעֲרֵב
budeš pevný	תַּחֲזִיק	budte pevní	חֲזִיקוּ	budeš vítán	תַּעֲרֵב
budeš pevná	תַּחֲזִיקִי	budte pevné	חֲזִיקְנָה	budeš vítána	תַּעֲרֵבִי
budu pevný(-á)	אֶחֱזִיק			budu vítán(a)	אֶעֲרֵב
budou pevní	יַחֲזִיקוּ			budou vítání	יַעֲרֵבוּ
budou pevné	תַּחֲזִיקְנָה			budou vítány	תַּעֲרֵבְנָה
budete pevní	תַּחֲזִיקוּ			budete vítání	תַּעֲרֵבוּ
budete pevné	תַּחֲזִיקְנָה			budete vítány	תַּעֲרֵבְנָה
budeme pevní(-é)	נַחֲזִיק			budeme vítání(-y)	נַעֲרֵב

Zvláštní poznámka: Existuje několik sloves 1. laryngály חָמַד (např. חָמַד „dychtil“), která mají v imperfektu jednoduché š'wā' (zde יַחֲמַד; podobně od חָשַׁךְ „byl temný“ je tvar imperfekta יַחֲשֹׁךְ). Tato laryngála je totiž poněkud „silnější“ než ostatní a někdy se tedy chová, jakoby ani laryngálou nebyla. Proto ani náhradou za silné dāgeš neprodluhuje souhláska ח předcházející samohlásku (srov. kap. 16.2b).

(2)

Nif'al

Perfektum נִשְׁמַר kmene nif'al od שָׁמַר bylo původně נִשְׁמַר. Tak i slovesa 1. laryngály byla původně ve tvaru נַעֲזֹב, z něhož se stal tvar יַעֲזֹב (jako z יַחֲזִיק se stalo יַחֲזִיק).

U pravidelného slovesa má zde toto imperfektum (יַשְׁמַר místo יִשְׁמַר) v první souhlásce základu silné dāgeš, je-li ovšem tato souhláska laryngála, mění se předchozí samohláska hīreq na cērê (יַעֲזֹב místo יַעֲזֹב).

perfektum		imperfektum	
byl opuštěn	נִעְזַב	bude opuštěn	יַעֲזֹב
byla opuštěna	נִעְזְבָה	bude opuštěna	תַּעֲזֹב
byl jsi opuštěn	נִעְזַבְתָּ	budeš opuštěn	תַּעֲזֹב
byla jsi opuštěna	נִעְזַבְתְּ	budeš opuštěna	תַּעֲזֹבִי
byl(a) jsem opuštěn(a)	נִעְזַבְתִּי	budu opuštěn(a)	אֶעֲזֹב
byli(-y) opuštěni(-y)	נִעְזְבוּ	budou opuštěni	יַעֲזֹבוּ
byli jste opuštěni	נִעְזַבְתֶּם	budou opuštěny	תַּעֲזֹבְנָה
byly jste opuštěny	נִעְזַבְתֶּן	budete opuštěni	תַּעֲזֹבוּ
byli(-y) jsme opuštěni(-y)	נִעְזַבְנוּ	budete opuštěny	תַּעֲזֹבְנָה
rozk. způsob		budeme opuštěni(-y)	נַעֲזֹב
		infinitiv	
bud' opuštěn	הַעֲזֹב	být opuštěn (samostatný)	יַעֲזֹב
bud' opuštěna	הַעֲזֹבִי	opuštěni (vázaný)	הַעֲזֹב
budte opuštěni	הַעֲזֹבוּ	(s příponou)	הַעֲזֹבִי
budte opuštěny	הַעֲזֹבְנָה	atd.	
přičestí			
opuštěn, opuštěný	נִעְזַב		
atd.			

Upozornění:

נָחַמְדָּר je pf. nif. od נָחַמְדָּר a נָחַמְדָּר je přičestí nif. od téhož slovesa.

(3)

Hif'al

Dnešnímu tvaru הִנְדִּיל předcházela tvar הִנְדִּיל, takže perfektum kmene hif'il od עָבַר „přešel“ bylo הִעְבִּיר, z něhož vzniklo pozdější הִעְבִּיר „způsobil, že někdo přešel, tj. převedl, nechal projít“; srov. nif'al výše.

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
převedl	הִעְבִּיר	převede (m.)	יַעְבִּיר
převedla	הִעְבִּירָה	převede (f.)	תַּעְבִּיר
převedl jsi	הִעְבַּרְתָּ	převedeš (m.)	תַּעְבִּיר
převedla jsi	הִעְבַּרְתְּ	převedeš (f.)	תַּעְבִּירִי
převedl(a) jsem	הִעְבַּרְתִּי	převedu (m. i f.)	אֶעְבִּיר
převedli(-y)	הִעְבִּירוּ	převedou (m.)	יַעְבִּירוּ
převedli jste	הִעְבַּרְתֶּם	převedou (f.)	תַּעְבִּרְנָה
převedly jste	הִעְבַּרְתֶּן	převedete (m.)	תַּעְבִּירוּ
převedli(-y) jsme	הִעְבַּרְנוּ	převedete (f.)	תַּעְבִּרְנָה
		převedeme (m. i f.)	נִעְבִּיר
<i>kohortativ</i>		<i>zkrácené imperfektum, jusiv</i>	
ať převedu	אֶעְבִּירָה	ať převede (m.)	יַעְבִּיר
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>		<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>	
a převedeš	וְהִעְבַּרְתָּ	a převedl	וַיַּעְבִּיר
atd.			
<i>přičestí</i>		<i>rozk. způsob</i>	
převádějící (sg. m.)	מַעְבִּיר	převed' (m.)	הַעְבִּיר
atd.		převed' (f.)	הַעְבִּירִי
<i>infinitiv</i>		převedte (m.)	הַעְבִּירוּ
převádět (samostatný)	הַעְבִּיר	převed'te (f.)	הַעְבִּירְנָה
převádění (vázaný)	הַעְבִּיר		

Dobře si povšimněme, že hif'il má zvláštní zkrácený tvar pro jusiv imperfekta. Konsekutivní wāw se připojuje ke kratšímu tvaru imperfekta (viz též upozornění v kap. 55.2). Záporný příkaz s bezprostřední platností se tvoří pomocí zápornky אַל a kratšího tvaru imperfekta.

(4)

Hof'al

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
byl převeden ¹	הֻעְבַּר (ho' var)	bude převeden	יֻעְבַּר (jo' var)
byla převedena	הֻעְבַּרָה (ho'ovra ^h)	atd.	
byl jsi převeden	הֻעְבַּרְתָּ	<i>přičestí</i>	
atd.		převeden, převedený	מְעֻבָּר
		atd.	
<i>rozk. způsob</i>		<i>infinitiv</i>	
nedoložen		být převeden	הֻעְבַּר

(5)

Protože charakteristickým znakem kmenů pi'el, pu'al a hitpa'el je zdvojení druhé souhlásky základu pomocí silného dāgēš, zůstává počáteční laryngála této skupiny sloves nedotčená, takže tyto slovesné kmeny jsou pravidelné.

<i>pi'el</i>		<i>hitpa'el</i>	
obnovil	חִדַּשׁ	obnovil se	חִתְּחַדַּשׁ
atd.		atd.	
obnoví (sg. m.)	יַחְדִּישׁ	obnoví se (sg. m.)	יִתְחַדֵּשׁ
atd.		atd.	

CVIČENÍ 28

přítel, druh² רֵעַ byl temný חָשֵׁךְ impf.³ יִחְשַׁךְ

¹ Hof'al má v první slabice qāmece ḥāṭūf, tedy (o). Kvůli laryngále se složeným š'wā' se zde slabika otevřela, ale její samohláskou zůstává (o).

² „Vzájemně“ se v hebrejštině vyjádří vazbou „muž... jeho druh“.

³ Viz poznámku v kap. 50.

jáma, vězení	בֹּר	znamení (pl.)	אותות
tábor	מַחֲנֶה	hněval se, měl zlost	קָצַף
archa, krabice, bedna	אָרוֹן	hněval se na	קָצַף עַל
znamení	אֵת	tak	כֵּן

(1) וַיְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ אֶל-הַכֹּהֲנִים הַנִּשְׁאִים אֶת-אָרוֹן בְּרִית-יְהוָה לֵאמֹר עָבְרוּ בַּמַּחֲנֶה לִפְנֵי אַחֲיֵיכֶם הַיִּרְדָּנָה וַעֲמַדְתֶּם בַּמִּי-הַנָּהָר, וְהָיָה בַּעֲמַדְכֶם בְּנֶהָר וְנִכְרְתוּ מִיָּמָיו לִפְנֵיכֶם עַד עֶבֶר כָּל-עֶדְת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה כַּעֲבָרְכֶם אֶת-הַיִּרְדָּן וְשָׁבוּ הַמַּיִם לְמִקְוֵמָם (2) עֲשֵׂה אֱלֹהִים כָּכָל אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיַּעֲבֹר רֹחַ גְּדוּלָּה וַחֲזָקָה עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַתַּחֲשֹׁךְ כָּל-הָאָרֶץ וְלֹא רָאָה אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ (3) רָאָה הַמִּצְרִי כִּי יְהוָה עִם-יוֹסֵף וַיַּעֲזֹב בֵּידוֹ אֶת-בֵּיתוֹ וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר לוֹ (4) וַיֵּשֶׁב אֵלָיו אֶחָד מֵעַבְדֵי-פְרָעָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו, חֲטָאוּ עִבְדֶּיךָ לִפְרָעָה וַיִּקְצַף עָלֵינוּ פְרָעָה וַיִּתֵּן אֶתָּנוּ בַּבּוֹר, וְשָׁם אֶתָּנוּ נָעַר עֲבָרִי, וְנַחֲלוֹם חִלּוֹם בַּלַּיְלָה אֶחָד, וַיְהִי בַּבֹּקֶר וְנִסְפָּר לוֹ אֶת-הַחִלּוֹם אֲשֶׁר חִלְמָנוּ וַיַּגִּד לָנוּ אֶת-דִּבְרֵי-הַחִלּוֹם, וְכַאֲשֶׁר הִגִּיד לָנוּ כֵּן הָיָה (5) נָשָׂא יְהוֹשֻׁעַ אֶת-עֵינָיו וְהִנֵּה אִישׁ עֹמֵד לִפְנָיו וְחָרֵב בֵּידוֹ, וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהֹשֻׁעַ הֲלָנוּ אִתָּה אִם לֹאִיבָנִינוּ: וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֲנֹכִי מִלֵּאדָּ-אֱלֹהִים אֲשֶׁר שְׁלַחְנִי יְהוָה לְהִלָּחֵם לָכֶם, וְעַתָּה חֲזֹק כִּי אִתָּה תַעֲבִיר אֶת-הָעָם הַזֶּה אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ, אִם מִצָּא עִבְדְּךָ חַן בְּעֵינֵי-אֲדֹנָי, תִּנֶּה לִּי אֵת כִּי מִלֵּאדָּ-אֱלֹהִים אִתָּה (6) וְכָל-דִּבְרֵי-הַמִּלָּךְ אֲשֶׁר חָטָא וְאֲשֶׁר חָטָא אֶת-יִשְׂרָאֵל וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֵנָּה כְּתוּבִים בַּסֵּפֶר דְּבָרֵי-הַיָּמִים לְמַלְכֵי-יִשְׂרָאֵל (7) הִנֵּה נִתְּתִי לָכֶם אֶת-יוֹם-הַשַּׁבָּת לְבְרִית-עוֹלָם וּשְׁמִרְתֶּם אוֹתוֹ

⁴ „sebe navzájem“ je vyjádřeno vazbou „muž ... svého druhu“.

⁵ Doplněte „byl“.

⁶ Zde ve významu „nebo“.

⁷ „Kniha událostí dnů“ ve významu „kronika“, zde míněny Knihy královské.

בְּכָל-לִבְבְּכֶם כִּי אֵת הָיָה בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם (8) כִּי יִהְיֶה אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ וְהוּא לֹא בִקֵּשׁ אֶת מוֹתוֹ, וְכֹא אֶל אַחַת-הָעָרִים אֲשֶׁר הִבְדִּיל מֹשֶׁה וְהִגִּיד אֶת-הַדָּבָר אֶל-הַשִּׁפְטִים וַיֵּשֶׁב שָׁם עַד מוֹת-הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל: וְהָיָה אִם יִרְדֹּף אַחֲרָיו אַחֲרֵי-הַמָּוֶת וּמִצָּאוֹ בַּדֶּרֶךְ וְהָרַג אוֹתוֹ, הִנֵּה דָמוֹ בְּרֹאשׁוֹ, כִּי לֹא עָשָׂה כְּכָתוּב בַּסֵּפֶר הַזֶּה וְלֹא הִצִּיל אֶת-נַפְשׁוֹ (9) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-אַבְרָהָם, עֶבֶר בְּאֶרֶץ הַזֹּאת כִּי לֶךְ נִתְּתִיָּה וְלִזְרַעְךָ עַד-עוֹלָם: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם, יְהוָה אֱלֹהִים מִה-תִּתֵּן לִי וְאֵין לִי בֶן וְשָׂרָה אִשְׁתִּי זָקְנָה מְאֹד (10) רָאָה פְרָעָה כִּי יָצְאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵאֶרְצוֹ וְלֹא שָׁבוּ מִצְרַיִמָּה וַיַּחֲזֹק אֶת-לִבּוֹ וַיִּקַּח אֶת-עַמּוֹ אוֹתוֹ וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם (11) הִנֵּה זָקְנָתִי וְלֹא רָאוּ עֵינֵי צָדִיק נִעְזָב וְזָרְעוֹ מִבִּקֵּשׁ לָחֶם (12) וּבְאֶרֶץ-הַקֹּדֶשׁ הָיוּ שְׁנֵי-לִוְיֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְמֹשֶׁה עַל הַר-סִינַי (13) מִי יַעֲמֹד לִפְנֶיךָ יְהוָה בַּשִּׁפְטָד אֶת-הָעוֹלָם (14) לָמָּה שָׁכַחְתִּי יְהוָה וַתַּעֲזֹבֵנִי בֵּיד אִיבִי (15) עֶבֶר לִפְנֵי-הָעָם, אִתָּה וְהַכֹּהֲנִים אִתְּךָ וְדִבַּרְתָּ אֵלֵיהֶם לֵאמֹר הַתְּחַזְּקוּ וּבְטַחוּ בַיהוָה (16) בַּיּוֹם הַהוּא, אָמַר יְהוָה, הָעָרִים תַּעֲזֹבֵנָה כַּמִּדְבָּר וְאָמְרוּ הָעֲבָרִים אִיָּה הָעָם הַיֹּשֵׁב בְּהַנָּה

1. A měl (= snil) Josef jiný sen a vyprávěl (ho) svému otci (a řekl mu): „Hle, v mém snu slunce a hvězdy padaly přede mnou na zem“.⁹ A rozhněval se na něj jeho otec velmi a řekl: „Což snad (= opravdu) budeme před tebou padat na zem“ jako před králem?“ A uchoval tu věc ve svém srdci. – 2. A vrátil se Mojžíš do Egypta, neboť zemřeli všichni (muži) usilující o jeho život, a stanul před faraónem, on i jeho bratr Áron, a mluvil všechna ta slova, která mu Hospodin přikázal. – 3. Nenecháte své děti procházet (בְּ) ohněm, jako (je) zvyk(em) (u) pohanských národů, mezi nimiž sídlíte (= kteří sídlíte mezi nimi). – 4. A stalo se, když lid uslyšel (v. inf.) slova Jozuova, že (kons. wāw) mu řekli: „Hospodinu, Bohu našich otců, budeme sloužit a jeho zákon budeme

⁸ Vázaný stav od שְׁנֵים, doslova „dvojice“; viz kap. 83.1b).

⁹ Použijte starou akuzativní koncovku směru, tj. אֶרְצָה; viz kap. 35.

zachovávat po všechny dny a budeme poslouchat (doplňte „ve“) tvůj hlas jako jsme poslouchali (ל) Mojžíše.“ – 5. Bude-li někdo mít hebrejského otroka a ten otrok si vezme manželku a bude mít děti a řekne: „Nezanechám svou ženu a své děti v domě svého pána,“ pak (kons. wāw) ho přivedou před městské soudce a pán jim řekne slova svého otroka, a ten otrok mu bude sloužit navždycky. – 6. Že jsi ho pronásledoval a řekl jsi ve svém srdci „Zabiju ho“, hle, tvá krev na (= v) tvou hlavu. – 7. A posadil se prorok v prachu a hlasitě volal: „Hle, tvé město je opuštěné a tvůj svatý chrám (= chrám tvé svatosti¹⁰) je spálen, neboť král před tebou zhřešil a způsobil, že zhřešil tvůj lid.“ – 8. A mluvil Hospodin k Jozuovi: „Buď pevný, vždyť já tě neopustím a můj anděl bude s tebou jako byl s mým služebníkem Mojžíšem.“ – 9. Budou-li ovce tvého souseda na cestě a nebude-li s nimi pastýř, nenecháš je na cestě, ale (= כִּי) vezmeš (doplňte „opravdu“) je k sobě a dáš vědět (= pošleš říci) svému sousedovi, a budeš mít na paměti, že já jsem Hospodin, tvůj Bůh. – 10. A přišli všichni faraónovi mudrci a stanuli před ním a vyslechli sen, který jim vyprávěl, ale nevěděli, co mu říci, neboť se velmi báli. – 11. Nezapomínejte na znamení, která jsem vám dal v Egyptě a na moři, a vyprávějte (impf.) je svým synům a synům svých synů.

70. SLOVESA 1. 'ĀLEF

Souhláska **ʾ** je nejen laryngála, ale i nemá souhláska (viz kap. 11). U některých sloves tak ztrácí svou povahu souhlásky a nevyslovuje se. Tato slovesa tedy tvoří vlastní třídu a nazývají se slovesa 1. 'ālef.

Z nich probereme tato slovesa: **אָכַל** „jedl“, **אָכַד** „zmizel, ztratil se, hynul“, **אָמַר** „řekl, pravil“, **אָבַה** „chtěl“ a **אָפַה** „pekl“. Poslední dvě jsou nejen slovesa 1. 'ālef, nýbrž i 3. he', a proto se jim říká dvojnásobně slabá.

Qal (viz následující tabulka)

Perfektum kmene qal je stejné jako u sloves 1. laryngály. Imperfektum je **יֹאכַל** místo očekávaného **יֵאכַל** (א dává přednost samohlásce hāṭeṣ s³gól před hāṭeṣ paṭaḥ, jak vidíme i na příkladu rozkazovacího způsobu a vázaného infinitivu **אֲכַל**).

^{69.10} Viz dodatek 5.

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
jedl	אָכַל	bude (m.) jíst	יֹאכַל
jedla	אָכְלָה	bude (f.) jíst	תֹּאכַל
atd.		budeš (m.) jíst	תֹּאכַל
		budeš (f.) jíst	תֹּאכְלִי
jedli jste	אָכַלְתֶּם	budu (m. i f.) jíst	אֲכַל
jedly jste	אָכַלְתֶּן	(místo אֲכַלְתֶּם)	
atd.		budou (m.) jíst	יֹאכְלוּ
		budou (f.) jíst	תֹּאכְלֶנָּה
	<i>rozk. způsob</i>	budete (m.) jíst	תֹּאכְלוּ
jez (m.)	אָכַל	budete (f.) jíst	תֹּאכְלֶנָּה
jez (f.)	אָכְלִי	budeme (m. i f.) jíst	נֹאכַל
jezte (m.)	אָכְלוּ		
jezte (f.)	אָכְלֶנָּה		
	<i>infinitiv</i>	<i>kohortativ</i>	
jíst (samostatný)	אֲכֹל	ať jím (m. i f.)	אֲכַל
jedení (vázaný)	אֲכֹל	(místo אֲכַלְתֶּם)	
(vázaný s ל)	לֵאכֹל	<i>příčestí</i>	
		pojídající (sg. m.)	אֹכֵל
		atd.	

Poznámka: Sloveso **אָמַר** „řekl“ má zvláštní tvar vázaného infinitivu s předložkou **ל**, a to: **לֵאמֹר** místo **לִיאֹמַר** (א se nevyslovuje, „odpočívá“ v s³gól). Imperfektum 3. os. sg. m. **יֹאמַר** vypadá s konsektivním wāw takto:

1. **יֹאמַר** v pauze, pokud ihned za ním následuje přímá řeč, např.: **קָרָא אֶל-עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר שְׁמְעוּ אֶת-דְּבָרַי** „Zavolal na své služebníky a řekl: „Slyšte má slova.““

2. Obvyklý je tvar **יֹאמַר**, tj. **יֹאמַר** s přízvukem o jednu slabiku dříve. Tím se poslední slabika stává zavřenou a nyní nepřízvučnou, takže se samohláska zkrátí.

¹ V pauze **יֹאכַל** atd.

Např. „Zavolal na své služebníky a řekl jim: »Slyšte má slova.«“

Podobně u 3. os. sg. f. (2. os. sg. m.) je tvar וְתֹאמַר a u 1. os. pl. tvar וְנֹאמַר. Zato 1. os. sg. vypadá וְאָמַר.

Ostatní kmeny se při časování shodují s běžnými slovesy 1. laryngály.

CVIČENÍ 29

had	נָחַשׁ	nahý (pL)	עֵרֹמִים	aby ne-	פֶּן
nahý	עֵרֹם	tehdy	אִז	zanikl, zahynul, ničil, ztratil se	אֲבָד
				orevřel (oči)	פָּקַח

(1) וַיֹּאמֶר הַנָּחַשׁ אֶל-הָאִשָּׁה, הֲצֹה אֲתָכֶם אֱלֹהִים לֵאמֹר, לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵצִי-הַגֵּן: וְתֹאמַר אֵלָיו הָאִשָּׁה, מִפְּרִי-עֵצִי-הַגֵּן אֲכֹל נָאֵל, וּמִפְּרִי-הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ-הַגֵּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ: וַיֹּאמֶר הַנָּחַשׁ, יָדַע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ תִפְקְחָנָה עֵינֵיכֶם וִידַעְתֶּם אֶת-הַטּוֹב וְאֶת-הָרָע: וְתִקַּח הָאִשָּׁה מִפְּרִי-הָעֵץ וְתֹאכַל וְתִתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ וַיֹּאכַל עִמָּהּ: וַיִּשְׁמְעוּ אֶת-קוֹל-יְהוָה אֱלֹהִים מִתְּהִלָּךְ בֶּגֶן לְרוֹחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבְּאוּ בְּתוֹךְ הָעֵצִים כִּי עֵרֹמִים הָמָּה: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-הָאָדָם, מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵרֹם אָתָּה הַמֶּן-הָעֵץ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ לֹא-תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲכָלְתָּ: וַיֹּאמֶר הָאָדָם, הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ לִי הִיא נָתְנָה לִי וָאֲכָח מִיָּדָהּ וָאֲכַל (2) הַשְּׁמֵרוֹ לָכֶם מְאֹד פֶּן-תֹּאמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם נִעְבְּדָה אֶת-אֱלֹהֵי-הַגִּוִּים אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים בְּתוֹכָם וְהִלַּכְתֶּם אַחֲרֵיהֶם, כִּי שְׁפוּט אֲשַׁפֵּט אֲתָכֶם, וַיֵּצֵא מִמֶּנּוּ

אֵשׁ וְאָכְלָה אֲתָכֶם וְאִבְרַתְּם מֵעַל פְּנֵי-הָאָדָמָה (3) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, הִנֵּה אֲנֹכִי בָּא אֶל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי אֲלֵיהֶם אֱלֹהֵי-אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם לְהַצִּיל אֲתָכֶם מִיַּד-מִצְרַיִם, וְאָמְרוּ אֵלָיו מִזֶּה-שְׁמוֹ, מִזֶּה-אָמַר אֲלֵיהֶם (4) נָשָׂא הַנְּבִיא אֶת-קוֹלוֹ וַיֹּאמֶר עִירֹם יֵצֵא הָאָדָם אֶל-הָעוֹלָם וְעִירֹם שָׁב אֶל-הָאָדָמָה, יְהוּה נָתַן וַיְהוּה לָקַח: מִהֲלֵל שִׁמְיֵהוּה עַד-עוֹלָם (5) לָמָּה תֹאמַר, יַעֲקֹב, עֲזָבְנִי יְהוּה וַיִּסְתֵּר אֶת-פָּנָיו מִמֶּנִּי, הֲלֹא אָתָּה עֲזַבְתָּ וְתַעֲבֹד אֶת-אֱלֹהֵי-כְנָעַן (6) אָמַר אֶל-אַהֲרֹן אַחִיד וְאֶל-בָּנָיו הַכֹּהֲנִים, קְדוּשִׁים אַתֶּם לֵאלֹהֵיכֶם (7) יָרַד כְּבוֹד-יְהוּה בְּמַחֲנֶה וַיִּדְבֹּר יְהוּה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר שְׁמַעְתִּי אֶת-קוֹל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל הָאֹמְרִים מִי יֹאכִילֵנוּ בָשָׂר כִּי טוֹב הָיָה לָנוּ בָּאֶרֶץ-מִצְרַיִם בְּאֲכֹלֵנוּ בָשָׂר, וְעַתָּה הִנֵּנִי מֵאֲבִיד אֲתֶם מֵעַל פְּנֵי-הָאָדָמָה וְלֹא יִזְכָּר שְׁמִי עַד-עוֹלָם: וַיְהִי כַשְׁמֹעַ מֹשֶׁה אֶת-דְּבַר-יְהוּה וַיַּפֵּל עַל-פָּנָיו אֶרְצָה וַיֹּאמֶר יְהוּה אֱלֹהֵי אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנֶיךָ בְּאֵמֶת, אֶל-נָא תִשָּׁחַת אֶת-הָעַם הַזֶּה, פֶּן-יֹאמְרוּ הַגִּוִּים כִּי לֹא יָכַלְתָּ לְהַלְחֵם בְּאֱלֹהֵי-כְנָעַן וְתִהְיֶה נִגְזָר בְּמִדְבָּר (8) וַיְהִי כַאֲשֶׁר שָׁמָּה לְפָנָיו לָחֵם לֵאכֹל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, אִם טוֹב בְּעֵינֵיכֶם לֹא אֲכַל עַד-אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶת-דְּבָרִי: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו דַּבֵּר-נָא כִּי שְׁמַעִים אֲנַחְנוּ: וַיֹּאמֶר, עֲבֹד אֲבֹרָהֶם אֲנֹכִי: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדוֹנִי לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי לְיִצְחָק מִבְּנוֹת-הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אֲנֹכִי יֹשֵׁב בָּאֶרֶץ, וְעַתָּה קַח לְךָ אֲנָשִׁים מֵעַבְדֵי-בֵיתִי וְהִלַּכְתָּ אֶל-בֵּית-אָבִי וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לְבָנִי מִשָּׁם: וַיְהִי בַעֲרֹב וְהִנֵּנִי עֹמֵד בְּדֶרֶךְ וְהִנֵּה הִילָּדָה לְפָנַי וְתִגְדַּל לִי אֶת-שְׁמָהּ וְאֶת-שֵׁם בֵּית-אָבִיהָ: וַיְהִי כַשְׁמַעִי אֶת-דְּבַר-יְהוָה וַאֲפֵל עַל-פָּנָי וַאֲהֲלֵל אֶת-שֵׁם-יְהוּה אֲשֶׁר לֹא עֹז אֶת-אֲדוֹנִי (9) בָּא הַנְּבִיא

² V upozornění v kap. 55.2 jsme zmínili, že 1. os. sg. se nekrátí.

³ Užívá se jen o otvírání očí.

⁴ Význam spojky se určí ze souvislosti: zde znamená „ale“ (viz vysvětlivku 21.1).

⁵ Doplňte „byli“.

⁶ „Střežte se“.

⁷ Příčestí.

⁸ „Zajisté“, viz vysvětlivku 43.1.

⁹ Doplňte „byl“, tedy „stál“.

אֶל בֵּית־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הָיָה שָׁם הַיָּלָד הַמֵּת וַיִּתְּפֹלֵל אֶל־יְהוָה
כָּל־הַלַּיְלָה: וַיְהִי בִבְקָר וַתַּפְּקֶחֶנָּה עֵינֵי־הַיָּלָד, וַתִּקַּח הָאִשָּׁה
אֶת־בְּנָהּ וַתֹּאמֶר עַתָּה יִדְעָתִי כִּי אִישׁ־אֱלֹהִים אַתָּה

Toto (= takto) řekneš domu Jakubovu: „Hle, velký tábor přichází proti tobě a nepřítel uchvátí tvoje města a vezme tvé syny a dcery s sebou do své země a ve městech budou jen starí muži.“ – 2. Co ti máme říci, Hospodine? Což nejsme tví synové a ty náš otec, proč tedy (= a proč) máme zaniknout tvým očím?¹⁰ – 3. A pozvedl král svůj hlas a řekl: „Veliký je Hospodin, který vysvobozuje ty, kdo v něho důvěřují (= přičestí se členem¹¹), ale ty, kdo opouštějí (= přičestí ve st. vázaném) jeho zákon, jistě vyhubí z povrchu (= tváře) země.“ – 4. Nenič mne, Hospodine, aby zlovolní neřekli (פָּרַן) ve svém srdci: „Spravedlivý (muž) zahynul a není pro něj spása v Bohu.“ – 5. A usedli Samuel a král, aby jedli (= jíst) chléb před Hospodinem, a předáci Izraele s nimi. – 6. A řekl Bůh člověku: „Protože jsi překročil mé přikázání a vzal jsi (doplňte „z“) ovoce stromu, který je uprostřed zahrady, hle, budeš obdělávat zemi (= půdu) a v soužení budeš jíst chléb.“ – 7. A přišly dcery zemřelého muže k Mojžíšovi a řekly mu: „Hle, náš otec je mrtev, a on nebyl ve shromáždění zlovolníků, které Hospodin zahubil, proč tedy (= a proč) má jeho jméno zaniknout v Izraeli, neboť nemá syna?“ – 8. „Hle, poslal jsem na ně hady a jedli úrodu jejich země, až (עַד־אֲשֶׁר) neměli co jíst (= chléb k jídlu), ale neobrátili se ke mně,“ pravil Hospodin. – 9. Sestoupil oheň z nebe a pozřel je a oni zahynuli, oni i všechno, co měli. – 10. Střežil jsi nás v pustině a z nebe jsi nám poslal chléb k jídlu a neopouštěl jsi nás. – 11. A otevřeli zvědové (doplňte „svě“) oči a hle, před nimi velké město. – 12. Žena mi dala (doplňte „z“) ovoce a jedl jsem. A ukryl jsem se, protože jsem poznal, že jsem nahý.

71. SLOVESA 2. LARYNGÁLY

Je-li druhou souhláskou slovesa laryngála, bude se její vokalizace měnit podle pravidla o složeném š³wā' pod laryngálami.

^{70.10} Předložka ל.

^{70.11} tj. „ty doufající“.

(1)

Qal

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
vybral, zvolil	בָּחַר	vybere (m.)	יִבְחַר
vybrala	בָּחַרָה	vybere (f.)	תִּבְחַר
vybral jsi	בָּחַרְתָּ	vybereš (m.)	תִּבְחַר
vybrala jsi	בָּחַרְתָּ	vybereš (f.)	תִּבְחַרִי
vybral(a) jsem	בָּחַרְתִּי	vyberu (m. i f.)	אֶבְחַר
vybrali(-y)	בָּחָרוּ	vyberou (m.)	יִבְחָרוּ
vybrali jste	בָּחַרְתֶּם	vyberou (f.)	תִּבְחָרְנָה
vybraly jste	בָּחַרְתֶּן	vyberete (m.)	תִּבְחָרוּ
vybrali(-y) jsme	בָּחַרְנוּ	vyberete (f.)	תִּבְחָרְנָה
<i>aktivní přičestí</i>		vybereme (m. i f.)	נִבְחַר
vybírající (m. sg.)	בֹּחֵר	<i>kohortativ</i>	
atd.		ať vyberu (m. i f.)	אֶבְחַרְהָ
<i>pasivní přičestí</i>		vyberme (m. i f.)	נִבְחַרְהָ
vybrán, vybraný	בִּחּוּר	<i>rozk. způsob</i>	
atd.		vyber (m.)	בָּחַר
<i>infinitiv</i>		vyber (f.)	בָּחַרִי
vybrat (samostatný)	בָּחֹר	vyberte (m.)	בִּחְרוּ
vybírání (vázaný)	בָּחַר	vyberte (f.)	בִּחְרְנָה
(s ל)	לְבָחַר		
(s příponou)	בִּחְרוּ		

Perfektum je normální, jen v 3. os. sg. f. a 3. os. pl. má pod laryngálou složené š³wā'. Podobně je to v imperfektu 2. os. sg. f., 3. os. pl. m. a 2. os. pl. m., a také v kohortativu, zatímco v ostatních osobách je pod laryngálou paṭaḥ. Všimněme si, že v rozkazovacím způsobu sg. f. a pl. m. přijímá první souhláska základu krátkou samohlásku, která odpovídá následujícímu složenému š³wā'.

(2)
Nif'al

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
byl vybrán	נִבְחַר	bude vybrán	יִבְחַר
byla vybrána	נִבְחְרָה	bude vybrána	תִּבְחַר
byl jsi vybrán	נִבְחַרְתָּ	budeš vybrán	תִּבְחַר
byla jsi vybrána	נִבְחַרְתָּי	budeš vybrána	תִּבְחַרִי
atd.		atd.	
byli vybráni	נִבְחְרוּ	<i>rozsk. způsob</i>	
atd.		bud' vybrán	הִבְחַר
		atd.	
<i>příčestí</i>		<i>infinitiv</i>	
vybrán, vybraný	נִבְחָר	být vybrán (samostatný)	נִבְחַר
atd.		vybírání (vázaný)	הִבְחַר

Nif'al sloves 2. laryngály je pravidelný kromě toho, že pod laryngálou je jednoduché š'wā' nahrazeno složeným.

(3)
Pi'el

V kmenech pi'el, pu'al a hitpa'el je druhá souhláska základu zdvojená a má silné dāgēš. Je-li to však laryngála nebo ר, prodlouží se místo toho předchozí samohláska. K tomu dochází, je-li 2. souhláska základu א (píše se např. כִּאֵן místo כִּאָן „odmítl, odepřel, vzepřel se“ nebo בִּרְךְּ místo בִּרְךָ „(po)žehnal“). Je-li však na tomto místě ה nebo ח či dokonce ע, předchází samohláska se neprodlužuje a říká se, že jde o implicitní zdvojení (např. שָׁחַת „zcela pokazil, zničil, uvrhl do zkázy“, מָהֵר „spěchal“, בָּעַר „zapálil“). Ačkoliv בִּרְךְּ přesně řečeno není slovesem 2. laryngály, patří sem proto, že prostřední ר se v kmenu pi'el jako laryngála chová tím, že nemá silné dāgēš.

Poznámka: V imperfektu s konsektivním wāw se posouvá přízvuk o jednu slabiku dopředu, takže רָךְ je nyní zavřená *nepřízvučná* slabika. Proto se krátí na רָךְ; je např. נִיבְרָךְ. Jedná se o stejnou změnu jako z אַת na אַתָּ.

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
požehnal	בִּרְךְּ	bude (m.) žehnat	יִבְרַךְ
	(místo בִּרְךָ)		(místo יִבְרָךְ)
požehnala	בִּרְכָה	bude (f.) žehnat	תִּבְרַךְ
požehnal jsi	בִּרְכָתָּ	budeš (m.) žehnat	תִּבְרַךְ
požehnala jsi	בִּרְכָתִי	budeš (f.) žehnat	תִּבְרַכִי
požehnal jsem	בִּרְכָתִי	budu (m. i f.) žehnat	אֶבְרַךְ
požehnali(-y)	בִּרְכוּ	budou (m.) žehnat	יִבְרְכוּ
požehnali jste	בִּרְכַתֶּם	budou (f.) žehnat	תִּבְרַכְנָה
požehnaly jste	בִּרְכַתֶּן	budete (m.) žehnat	תִּבְרַכוּ
požehnali(-y) jsme	בִּרְכָנוּ	budete (f.) žehnat	תִּבְרַכְנָה
	<i>rozsk. způsob</i>	budeme (m. i f.) žehnat	נִבְרַךְ
		<i>kohortativ</i>	
požehnej (m.)	בִּרְךְּ	ať žehnám (m. i f.)	אֶבְרַכָה
požehnej (f.)	בִּרְכִי	žehnejme (m. i f.)	נִבְרַכָה
požehnejte (m.)	בִּרְכוּ		
požehnejte (f.)	בִּרְכְנָה	<i>imperfektum s konsektivním wāw</i>	
	<i>příčestí</i>	a on požehnal	וַיְבָרֶךְ
žehnající (sg. m.)	מְבָרֵךְ	<i>Infinitiv</i>	
atd.		žehnat (samostatný) i	
		žehnání (vázaný)	בָּרַךְ

(4)
Pu'al

Poznámka: Samohláska ħôlem střídá qibbûc na základě stejného jevu, který nastává též u kmene hof'al u sloves 1. nûn (viz. kap. 67.4), kde se to však děje naopak (הִנֵּשׁ místo הִנֵּשׁ).

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
byl požehnán	בָּרַךְ	bude požehnán	יְבָרֵךְ
	(místo בָּרַךְ)		(místo יְבָרֵךְ)
byla požehnána	בָּרְכָה	bude požehnána	תְּבָרֵךְ
byl jsi požehnán	בָּרַכְתָּ	budeš požehnán	תְּבָרֵךְ
byla jsi požehnána	בָּרַכְתְּ	budeš požehnána	תְּבָרְכִי
byl(a) jsem požehnán(a)	בָּרַכְתִּי	budu požehnán(a)	אֶבָרֵךְ
byli(-y) požehnáni(-y)	בָּרְכוּ	budou požehnáni	יְבָרְכוּ
byli jste požehnáni	בָּרַכְתֶּם	budou požehnány	תְּבָרְכֶנָּה
byly jste požehnány	בָּרַכְתֶּן	budete požehnáni	תְּבָרְכוּ
byli(-y) jsme požehnáni(-y)	בָּרַכְנוּ	budete požehnány	תְּבָרְכֶנָּה
		budeme požehnáni(-y)	נִבְרָךְ
<i>přičestí</i>		<i>infinitiv</i>	
požehnán, požehnány	מְבָרָךְ	být požehnán (samostatný) i	
atd.		požehnání (vázaný)	בָּרַךְ

(5)

Hitpa'el

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
požehnal se	הִתְבָּרַךְ	požehná se (m.)	יִתְבָּרַךְ
požehnala se	הִתְבָּרְכָה	požehná se (f.)	תִּתְבָּרַךְ
atd.		atd.	
<i>rozk. způsob</i>		<i>infinitiv</i>	
požehnej se (m.)	הִתְבָּרַךְ	požehnati se (samostatný) i	
atd.		požehnání se (vázaný)	הִתְבָּרַךְ
<i>přičestí</i>			
žehnající se (sg. m.)	מִתְבָּרָךְ		
atd.			

(6)

Následující tabulka znázorňuje vokalizaci sloves 2. laryngály. Silné dāḡeš v laryngále sice není, přesto však není předcházející samohláska prodloužená:

	<i>pi'el</i>	<i>pu'al</i>	<i>hitpa'el</i>
<i>pf.</i>	potěšil נָחַם	byl potěšen נִחַם	potěšil se הִתְנַחֵם
<i>impf.</i>	potěší (sg. m.) יִנַּחֵם	bude potěšen יִנַּחֵם	potěší se (sg. m.) יִתְנַחֵם
<i>rozk.</i>	buď potěšen נָחַם		potěš se (m.) הִתְנַחֵם
<i>přít.</i>	těšící (sg. m.) מְנַחֵם	těšen(ý) מְנַחֵם	těšící se (sg. m.) מִתְנַחֵם
<i>inf.</i>	těšit נָחַם	být potěšen נִחַם	těšit se (s.) i těšení se (v.) הִתְנַחֵם

CVIČENÍ 30

obět	מִנְחָה	čas	עֵת
hlad	רָעָב	čas (s příponou)	עֵתוֹ
laskavost, milost	חֶסֶד	čas (pl.)	עֵתִים

(1) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּחְזֹק הָרָעָב בְּמִצְרָיִם וַתִּרְעַב כָּל-הָאָרֶץ וַיַּצְעֵק כָּל-הָעָם אֶל-פַּרְעֹה לֵאמֹר תֵּנָּה לָנוּ לֶחֶם לֵאכֹל: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פַּרְעֹה לָמָּה תִצְעַקוּ אֵלַי, בִּקְשׁוּ לֶחֶם מִיֹּסֵף וְהוּא יֵתֵן לָכֶם: וַיִּשְׁלַחוּ אֶל-יֹסֵף לֵאמֹר לָמָּה יֵאָבְדוּ עַבְדֶּיךָ בָּרָעָב: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יֹסֵף, מִכְרוּ לִי אֲדָמַתְכֶם וְנִתְּתִי לָכֶם לֶחֶם: וַיִּמְכְּרוּ לוֹ אֶת-אֲדָמַתָּם וַיֵּתֵן לָהֶם לֶחֶם: רַק הַכֹּהֲנִים לֹבְדִים לֹא מָכְרוּ לוֹ אֶת-אֲדָמַתָּם, כִּי קָדַשׁ הָיָא לֵאלֹהֵי-מִצְרָיִם (2) וְאַבְרָהָם זָקֵן מְאֹד וַיִּבְרָךְ אֱלֹהִים וַיְהִי-לוֹ צֶאֱן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִים רַבִּים: וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל-יְהוָה וַיֹּאמֶר לָמָּה לִּי כָּל-הַכְּבוֹד הַזֶּה וְלִי לֹא נָתַתָּ זָרַע:

וְאַתָּה אֲמַרְתָּ אֵלַי הִנֵּה זֶרַעַד יִהְיֶה כְּכֹכְבֵי-הַשָּׁמַיִם וְכַעֲפֹר־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם יָכֹל אִישׁ לִסְפֹּר אַתֶּם כֹּה יִסְפֹּר זֶרַעַד (3) וַיְהִי
כַּשְׁמַע עָשׂו אֶת-דְּבַר-יֶאֱבִי וַיִּצְעַק בְּקוֹל גָּדוֹל, בְּרֹדֶף גַּם אֹתִי אָבִי:
וַיֹּאמֶר יִצְחָק, בָּא אֵלַי אֲחִיד וְאַבְרָכְהוּ וְאַתָּן אֶתְךָ לוֹ לְעֶבֶד
וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ: וַיֹּאמֶר עָשׂו הִבְרָכָה אַחַת אֵין לְךָ אָבִי:
וַיֹּאמֶר יִצְחָק הִנֵּה בִרְכָתִי אִתּוֹ, גַּם בְּרֹדֶף יִהְיֶה: וַיֹּאמֶר עָשׂו
בְּלָבוֹ, אַחֲרֵי מוֹת-אָבִי אֶהְרֹגָה אֶת-אֲחִי (4) צָנָה יַעֲקֹב אֶת-
עֶבְדּוֹ לֵאמֹר כִּי יִשְׁאֹל אֶתְכֶם עָשׂו אָחִי לָמִי אַתֶּם וּלְמִי אֵלֶּה
לְפָנֶיכֶם, וְאֲמַרְתֶּם, לִיעֲקֹב עֶבְדְּךָ מִנְּחָה הִיא שְׁלוּחָה לְאֲדוֹנִי
לַעֲשׂו לְמִצָּא חֵן בְּעֵינָיו וְהִנֵּה הוּא אַחֲרֵינוּ (5) בָּעֵת הַהִיא אָמַר
יְהוָה, יִהְיֶה רָעַב בְּכָל-הָאָרֶץ, רָעַב לֹא לֶלֶחֶם כִּי לְשֹׁמֵעַ אֶת-
דְּבַר-יְהוָה: וּבָךְ יִתְבָּרְכוּ כָּל גּוֹיֵי-הָאָרֶץ, כִּי שִׁם-יְהוָה נִקְרָא
עָלֶיךָ (6) אֲבָרְכָה אֶת-יְהוָה בְּכָל-עֵת, בְּקָהֳל־עַמִּים אֲהַלְלֵנּוּ: כִּי
גָדוֹל עַד-שָׁמַיִם חֲסִדוֹ וּבְכָל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ (7) בְּרֹדֶף אֶתָּה יְהוָה
הַנִּתֵּן לְכָל-בָּשָׂר אֶת-לֶחֶמוֹ בְּעֵתוֹ (8) בָּרְכוּ אֶת-יְהוָה כָּל-
קְדוֹשָׁיו, סִפְרוּ אֶת-חֲסִדּוֹ בְּכָל-עֵת (9) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
לֵאמֹר בַּחֲרֵ לְךָ אַנְשִׁים מִרְּאִשֵּׁי-יִשְׂרָאֵל וְשַׁלַּחְתָּ אֹתָם אֶרֶצָה
כְּנָעַן: וּרְאוּ אֶת-הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הִיא אִם רָעָה וְאֶת-הָעָרִים
הַגְּדוֹלוֹת הֵנָּה אִם קְטָנוֹת, וְלִקְחוּ מִפְּרִי-הָאָרֶץ וְשִׁבוּ אֶל-הַמַּחֲנֶה
וְהִגִּידוּ לָעָם אֵת אֲשֶׁר רָאוּ: וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אַנְשֵׁי-אֲמָת וַיִּשְׁלַח
אֶרֶצָה כְּנָעַן כַּאֲשֶׁר צָוָה אֹתוֹ יְהוָה כֵּן עָשָׂה:

¹ Tázací *he'*; složené *š'wā'* pod ה se před jiným *š'wā'* změnil v odpovídající krátkou samohlásku (viz kap. 43). Toto ה si nelze plést se členem, protože nenásleduje silné *dāgēš*.

² „nebo“.

1. A uviděl Josef své bratry mezi příchozími do Egypta a přistoupil k nim a zeptal se jich: „Daří se dobře vašemu (ל) starému otci?“ A odpověděli: „Daří se mu dobře a hle, náš malý bratr přišel (= sestoupil) s námi.“ – 2. A řekl jim Abrahámův služebník: „Hle, stál jsem na cestě a zeptal jsem se té dívky: »Je místo ve tvém domě pro mne a pro muže, kteří jsou se mnou?« A ona řekla: »Je místo pro mého pána a pro jeho muže.« A dal jsem jí stříbro. A (doplňte „nyní“) můj pán je starý a Hospodin mu požehnal a on dal všechno, co má, svému synu Izákovi, kterého mu porodila Sára, jeho manželka. Tedy (= a nyní) jestliže je to dobré v tvých očích, zeptejme se (koh.) dívky, jestli bude manželkou syna mého pána a půjde se mnou do domu mého pána.“ – 3. A přišel kněz toho města a požehnal Abrahámovi a řekl: „Požehnaný jsi Hospodinu, který dal tvé nepřátele do tvé moci. Tedy (= a nyní) nám dej lid, a zlato a stříbro si vezmi pro sebe.“ – 4. A zvolal prorok k lidu, který se shromáždil na hoře, a řekl: „Zvolte si dnes mezi Hospodinem a mezi bohy Kanaánu“. – 5. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi: „Proč ke mně křičíš³? Mluv k nim a oni půjdou doprostřed moře a uvidí, že já je neopustím.“ – 6. A David si dal přivést kněze a tázal se Hospodina (ב): „Dáš toto město do mé moci, když proti němu budu bojovat?“ – 7. A uviděl Jakub Ráchel a přistoupil k ní a řekl: „Či jsi dcera?“ A řekla mu: „Jsem dcera Lábanova.“ A řekl jí Jakub, že on je syn sestry jejího otce. – 8. A uviděl Josef dar, který poslal jeho otec Jakub, a vzal (jej) od nich (= z jejich ruky) a řekl jim: „Večer budete jíst se mnou.“

72. SLOVESA 3. LARYNGÁLY

Víme-li, jaké zvláštnosti mají laryngály, je již snadné odvodit vokalizaci slovesa, jehož 3. souhláskou základu je právě laryngála.

(1)

Qal a nif'al

V imperfektu a rozkazovacím způsobu kmenů qal a nif'al laryngála vyžaduje, aby předcházelo pataḥ (kap. 12). Přidá-li se ke slovesu zájmenná přípona, slabika s pataḥ se stává otevřenou nepřízvučnou a pataḥ se prodlouží v qāmeṣ. V infinitivech a v aktivním i v pasivním přičestí kmene qal je pod laryngálou po přízvučné slabice vplížené pataḥ.

^{71.3} Použijte impf. pro označení děje, který trvá nějakou dobu.

qal		nif'al	
perfektum			
slyšel	שָׁמַע	byl slyšen	נִשְׁמַע
atd.		atd.	
(časování je pravidelné)		(časování je pravidelné)	
imperfektum			
bude (m.) slyšet	יִשְׁמַע	bude slyšen	יִשְׁמַע
bude (f.) slyšet	תִּשְׁמַע	bude slyšena	תִּשְׁמַע
budeš (m.) slyšet	תִּשְׁמַע	budeš slyšen	תִּשְׁמַע
budeš (f.) slyšet	תִּשְׁמַעִי	budeš slyšena	תִּשְׁמַעִי
budu (m. i f.) slyšet	אֶשְׁמַע	budu slyšen(a)	אֶשְׁמַע
budou (m.) slyšet	יִשְׁמְעוּ	budou slyšeni	יִשְׁמְעוּ
budou (f.) slyšet	תִּשְׁמַעְנָה	budou slyšeny	תִּשְׁמַעְנָה
budete (m.) slyšet	תִּשְׁמְעוּ	budete slyšeni	תִּשְׁמְעוּ
budete (f.) slyšet	תִּשְׁמַעְנָה	budete slyšeny	תִּשְׁמַעְנָה
budeme (m. i f.) slyšet	נִשְׁמַע	budeme slyšeni(-y)	נִשְׁמַע
kohortativ			
ať slyším (m. i f.)	אֶשְׁמַעָה	ať jsem slyšen(a)	אֶשְׁמַעָה
imperfektum se zájmennou příponou			
bude (m.) mě (m. i f.) slyšet	יִשְׁמַעֲנִי		
rozk. způsob			
slyš (m.)	שָׁמַע	buď slyšen	הִשְׁמַע
slyš (f.)	שָׁמַעִי	buď slyšena	הִשְׁמַעִי
slyšte (m.)	שְׁמַעוּ	buďte slyšeni	הִשְׁמַעוּ
slyšte (f.)	שְׁמַעְנָה	buďte slyšeny	הִשְׁמַעְנָה

<i>příčestí</i>			
slyšící (aktivní, sg. m.)	שֹׁמֵעַ	slyšen, slyšený (pasivní)	נִשְׁמָע
slyšící (aktivní, sg. f.)	שֹׁמַעַת	atd.	
atd.			
slyšen, slyšený (pasivní)	שְׁמוּעַ		
atd.			
<i>infinitiv</i>			
slyšet (samostatný)	שְׁמוֹעַ	být slyšen (samostatný)	נִשְׁמָע
slyšení (vázaný)	שְׁמוּעָה	rozhlášení (vázaný)	הִשְׁמוּעָה

(2)

Hif'al

Poznámka: Také v kmenu hif'al se cěře mění před laryngálou v pataḥ, a to v rozkazovacím způsobu a v jussivu (pozn. překl.).

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
dal uslyšet, zvěstoval	הִשְׁמִיעַ	bude (m.) zvěstovat	יִשְׁמִיעַ
zvěstovala	הִשְׁמִיעָה	bude (f.) zvěstovat	תִּשְׁמִיעַ
zvěstoval jsi	הִשְׁמַעְתָּ	budeš (m.) zvěstovat	תִּשְׁמִיעַ
atd. (časování je pravidelné)		budeš (f.) zvěstovat	תִּשְׁמִיעִי
<i>rozk. způsob</i>		budu (m. i f.) zvěstovat	אֶשְׁמִיעַ
zvěstuj (m.)	הִשְׁמַע	budou (m.) zvěstovat	יִשְׁמִיעוּ
zvěstuj (f.)	הִשְׁמִיעִי	budou (f.) zvěstovat	תִּשְׁמַעְנָה
zvěstujte (m.)	הִשְׁמִיעוּ	budete (m.) zvěstovat	תִּשְׁמִיעוּ
zvěstujte (f.)	הִשְׁמַעְנָה	budete (f.) zvěstovat	תִּשְׁמַעְנָה
<i>příčestí</i>		budeme (m. i f.) zvěstovat	נִשְׁמִיעַ
zvěstující (sg. m.)	מוֹשְׁמִיעַ	<i>zkrácené imperfektum, jussiv</i>	
zvěstující (sg. f.)	מוֹשְׁמִיעָה	ať zvěstuje (m.)	יִשְׁמַע
atd.			
<i>infinitiv</i>		<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>	
zvěstovat (samostatný)	הִשְׁמִיעַ		
zvěstování (vázaný)	הִשְׁמִיעָה	a zvěstoval	וַיִּשְׁמַע

Upozornění: hof'al הִשְׁמִיעַ (pf.), יִשְׁמִיעַ (impf.) atd. je pravidelný.

(3)

Poznámka: V kmenech pi'el a hitpa'el se cērê mění před laryngálou na pataḥ v perfektu, imperfektu, rozkaz. způsobu a vázaném infinitivu (pozn. překl.).

Pro pi'el a hitpa'el nám bude sloužit za vzor sloveso בָּקַע „štípal, rozpoltil“.

pi'el		hitpa'el	
perfektum			
rozpoltil	בָּקַע	rozštěpil se	הִתְבַּקַּע
rozpoltila	בָּקְעָה	rozštěpila se	הִתְבַּקְּעָה
atd.		atd.	
imperfektum			
rozpoltí (sg. m.)	יִבְקַע	rozštěpí se (m.)	יִתְבַּקַּע
rozpoltí (sg. f.)	תִּבְקַע	rozštěpí se (f.)	תִּתְבַּקַּע
atd.		atd.	
rozk. způsob			
rozpolti (m.)	בִּקַּע	rozštěp se (m.)	הִתְבַּקַּע
atd.		atd.	
příčestí			
rozpolcující (sg. m.)	מִבְּקַעַ	rozštěpující se (sg. m.)	מִתְבַּקַּעַ
atd.		atd.	
infinitiv			
rozpoltit (samostatný)	בִּקַּעַ	rozštěpit se (samostatný)	הִתְבַּקַּעַ
rozpolcení (vázaný)	בִּקְעַ	rozštěpení se (vázaný)	הִתְבַּקְּעַ

Upozornění: Pu'al בִּקַּע (pf.), יִבְקַע (impf.) atd. jsou pravidelné.

CVIČENÍ 31

Ruben	רְאוּבֵן	oděv (v. st. pl.)	בְּגָדִי
Kananejce	כְּנַעֲנִי	roztrhl, rval	קָרַע
zvíře	חֵיה	království, kralování	מַמְלָכָה v. st.
oděv, šat	בֶּגֶד	(pro)pustil, poslal pryč, nechal jít	שָׁלַח pi'el
oděv (s příp.)	בְּגָדִי	přisahal	שָׁבַע nif'al
oděv (pl.)	בְּגָדִים		

(1) שָׁב רְאוּבֵן הַבּוֹרָה, כִּי אָמַר בְּלִבּוֹ אֲצִילָה אֶת־יוֹסֵף מִיַּד אָחִי וְשִׁלַּחְתִּי אֹתוֹ הַבֵּיתָה בְּשָׁלוֹם אֶל־אָבִיו, וְלֹא מָצָא אֶת־יוֹסֵף בְּבוֹר: וַיִּשְׁאַל רְאוּבֵן אֶת־אָחִיו לֵאמֹר אֵיךְ הִנֵּער, כִּי אֵינָנוּ בְּבוֹר, וַיִּגִּדּוּ לוֹ לֵאמֹר מִכְרָנוֹהוּ לְעֶבֶד מִצְרַיִמָּה: וַיְהִי כַּשְׁמַע רְאוּבֵן אֶת־דְּבָרֵיהֶם וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אֶרְצָה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיִּצַּעַק בְּקוֹל גָּדוֹל, וַיֹּמַר נָגִיד לְאָבִינוּ: וַיִּקְחוּ אֶת־בְּגָדֵי־יוֹסֵף אֲשֶׁר נָפְלוּ מֵעָלָיו וַיִּקְרְעוּ אֹתָם וַיִּשְׁפְּכוּ עָלֵיהֶם דָּם וַיֹּאמְרוּ, כִּי יֵרָאֶה יַעֲקֹב אֲבִינוּ אֶת־הַבְּגָדִים הַקְּרוּעִים הָאֵלֶּה וְדָם עָלֵיהֶם, אָמֹר יֹאמַר בְּגָדֵי־בְנֵי הָמָּה, חֵיה רָעָה מִצְאָתָהוּ בְּדֶרֶךְ וַתֹּאכַל אֹתוֹ (2) וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּהַר אֶת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹשָׁע לְעַרְיֵת־הִירְדֵן, וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־כָּל־מַלְכֵי הָאָרֶץ לֵאמֹר אֲתָם יִדְעֶתֶם כִּי בָּא עִם־יִשְׂרָאֵל מִהַמְּדָבָר וַיִּלָּחֶם בְּעַרְיֵת־הִירְדֵן וַיִּלְכֹּד אֹתָן וַיִּשְׂרֹף אֹתָן בָּאֵשׁ וְאֶת־כָּל־יִשְׁבֵּיהֶן לָקַח לוֹ לְעֶבְדִּים: וְעַתָּה שְׁמַע־נָא בְּקוֹלִי וְהִתְקַבְּצוּ אֵלַי וְנִלְחַמְנוּ אִתּוֹ וְהִיאֲבָדְנוּ אֹתוֹ מֵעַל־פְּנֵי־הָאָדָמָה, הֲלֹא אָחִי וְאֲנִשֵּׁי־בְרִיתִי אֲתָם: וַיִּמָּצְאוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חֵן בְּעֵינֵי־הַמְּלָכִים וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו, וְעַמָּהּ עִם רַב כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם: וַיִּגִּדּוּ לַיהוֹשָׁע לֵאמֹר הִנֵּה בָּאוּ כָּל

¹ Viz kap. 44, pozn. 3.

² Imperfektum.

מְלִכֵּי־הָאָרֶץ לְהִלָּחֵם בָּנוּ, וְעַתָּה הִתְפַּלֵּל לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ לְהַצִּילֵנוּ מִיָּדָם: וַיִּתְפַּלֵּל יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר אֵלֶּנָּה תִּתְּנֵנוּ בְיַד־אֲבֹיָנוּ כִּי בָדָד לְבַדָּךְ בָּטַחְנוּ: וַיְהִי בָעָרֶב, וּמְלִכֵּי־כְנָעַן אֹכְלִים בַּמַּחֲנֶה, וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים קוֹל פְּקוּל־סוּסִים רַבִּים, וַתִּפֹּל עֲלֵיהֶם יְרֵאת־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אָבוּד אָבָדְנוּ כִּי נִמְכַּרְנוּ בְיַד־יִשְׂרָאֵל, וַיִּתְּנוּ אִישׁ אֶת־חֲרָבוֹ בְּלִב־יָדָּעְהוּ וַיַּהֲרֹגוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ כָל־הַלַּיְלָה: (3) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה, כִּי לֹא הָיָה לְבָבְךָ שָׁלֵם אִתִּי כָל־בְּבֶרֶךְ דָּוִד אָבִיךָ וַתִּקַּח לָךְ נָשִׁים רַבּוֹת מִבְּנוֹת־הַגּוֹיִם וַתַּעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶן וַתִּשְׁכַּח אֶת־מִצְוֹתַי, קָרוֹעַ אֶקְרַע אֶת־הַמַּמְלָכָה מִמָּוֶד וְנִתְתָּיָהּ לְרַעְיָךְ הַטּוֹב מִמָּוֶד: רַק לִמְעַן דָּוִד עַבְדִּי לֹא יְהִיָּה הַדִּבָּר הַזֶּה בַּיָּמֶיךָ, כִּי מִיַּד־בְּנֶךָ הַיָּשִׁב עַל־כִּסֵּאֲךָ אֶקְרַעְנָה (4) וַיַּעֲמֹד מֹשֶׁה לִפְנֵי־פָרְעֹה וַיֹּאמֶר אֵלָיו, כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל, שְׁלַח אֶת־עַמִּי וַיַּעֲבֹדוּנִי בַּמִּדְבָּר, וְאִם אֵינְךָ מִשְׁלַח אֹתָם, הִנְנִי שְׁלַח אֶת־כָּל־מַגְפּוֹתַי בָּךְ וּבַעֲבָדֶיךָ וַיִּדְעֹתָ כִּי אֵין כְּמוֹנִי בְּכָל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר פָּרְעֹה מִי יְהוָה כִּי אֲשָׁמַע בְּקוֹלוֹ וְשִׁלַּחְתִּי אֶת־הָעָם מִעֲבָדַי, לֹא יָדַעְתִּי אֲחוֹ וְאֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח (5) זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁפַּעְתִּי לְאֲבוֹתֶיכֶם לָתֵת לְזֶרְעָם (6) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׂאוּל, הִשָּׁבַע לִי בַיהוָה אִם תִּרְדֹּף אַחֲרַי וַיִּשָּׁבַע לוֹ שֵׁם שָׂאוּל (7) לָמָּה לִי כָל־מִנְחוֹתֶיכֶם, אָמַר יְהוָה: קָרַעוּ אֶת־לִבְבְּכֶם וְלֹא אֶת־בְּגָדֵיכֶם וַעֲבָדוּנִי בְּאַמֹּת (8) בִּקְשׁ אֶת־יְהוָה וְהוּא יַצִּילְךָ בְּטַח בּוֹ וְלֹא יַעֲזֹבְךָ (9) כִּי יְהִיָּה מֵת בְּבֵית־כְּהֵן, לֹא יִקְרַע אֶת־בְּגָדָיו, כִּי קָדוֹשׁ הוּא לַיהוָה (10) שָׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד (11) וַיֹּאמֶר

³ „jedli“.

⁵ Tvar v pauze.

⁴ „navzájem“, tj. „jeden druhého“; viz vysvětlivku 69.2.

⁶ „že ne“.

יוֹסֵף אֶל־פָּרְעֹה, אָבִי הַשְּׂבִיעַ אִתִּי לִפְנֵי־מוֹתוֹ לֵאמֹר קָבְרֵנִי בְּקָבֶר אֲבוֹתַי (12) לֹא תִשְׁכַּח אֶת־חֲסִדֵּי־יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה אִתָּךְ מִמִּצְרַיִם וְעַד־עַתָּה

1. A stalo se, když prorok přečetl ta slova v knize, kterou kněz našel v domě Božím, že (kons. wāw) roztrhl král svá roucha a zvolal: „Tento lid opravdu zhřšil před Hospodinem, naším Bohem.“ A přiměl lid, aby přísahal (viz str. 116) toho dne, od velkého až po malého, (že budou) sloužit Hospodinu a opustí božstva země. – 2. A zavolal farao své služebníky a řekl jim: „Proč jsme propustili tento lid z naší služby (= váz. inf. s předložkou a příponou)?“ A řekli mu jeho bojovníci: „Dovol, ať je pronásledujeme (koh.), neboť jsou v poušti.“ – 3. A požehnal Jakub své syny před svou smrtí a řekl: „Rubene, ty jsi můj prvorozený, tvoji nepřátelé budou před tebou padat a tvá ruka jim bude vládnout (= vládnout nad nimi).“ – 4. Sídli v zemi Izraele národ, který nesloužil Hospodinu, a Hospodin na (ב) ně poslal divou zvěř a požírala jejich ovce a jejich dobytek. A vzkázal vladař (אֶל) králi takto: „Ať nám král pošle kněze z izraelských synů, jehož hlas (= který ... jeho hlas) poslechneme ve (כ) všem, co nám řekne.“ – 5. A usedla žena pod stromem a chlapec s ní a volala k Hospodinu: „Zachraň, Hospodine, život (= duši) chlapce.“ A otevřela (doplňte „své“) oči a hle, před ní řeka. – 6. A stalo se, když Jákob přecházel (v. inf.) řeku, že (kons. wāw) s ním zápasil jakýsi muž celou noc až do ranního světla. A řekl mu ten muž: „Pusť mě (= pi. od שָׁלַח), neboť já jsem Boží anděl.“ A řekl Jakub: „Nepustím tě, dokud (= עד־אֲשֶׁר) mi nepožehnáš.“ A požehnal mu anděl a Jakub ho pustil. – 7. A řekl prorok králi v přítomnosti (= v uších) celého Izraele: „Nebudeš-li poslouchat (ל) slova tohoto zákona a budeš jednat (= chodit) podle svého srdce a podle svých očí, hle, Hospodin ti (= od tebe) jistě odejme (= vyrve) kralování, tak jako já jsem od tebe odtrhl roucho.“ – 8. Požehnaný muž, který bude důvěřovat v Hospodina. – 9. Toto (= takto) řeknete králi: „Neposílejte ke mně posly (doplňte: „se slovy“) »Modli se za nás k Hospodinu, vždyť jsme jako ovce, které přepadla divá zvěř (= co ... padla na ně)«, neboť hle, ráno dá Hospodin slyšet veliký hřmot (= hlas) a nepřítel se vrátí do své země.“ – 10. K tobě, můj Bože, budu volat, neboť ty uslyšíš můj hlas a nezapomeneš (na) svého služebníka, který tě hledá se zkroušeným (= zlomeným) srdcem.

73. SLOVES A 3. 'ĀLEF

Jak bylo vysvětleno v kapitole 70, souhláska **ʾ** ('ālef) je laryngála, která se často nevyslovuje.

(1)

qal		nif'al	
perfektum			
našel	נִשָּׂא	byl nalezen	נִמְצָא
našla	נִשְׂאָה	byla nalezena	נִמְצְאָה
našel jsi	נִשָּׂאתָ	byl jsi nalezen	נִמְצָאתָ
našla jsi	נִשְׂאתָ	byla jsi nalezena	נִמְצְאתָ
našel(la) jsem	נִשָּׂאתִי	byl(a) jsem nalezen(a)	נִמְצָאתִי
našli(-y)	נִשְׂאוּ	byli(-y) nalezeni(-y)	נִמְצְאוּ
našli jste	נִשְׂאתֶם	byli jste nalezeni	נִמְצְאתֶם
našly jste	נִשְׂאתֶיךָ	byly jste nalezeny	נִמְצְאתֶיךָ
našli(-y) jsme	נִשְׂאוּנוּ	byli(-y) jsme nalezeni(-y)	נִמְצְאוּנוּ
imperfektum			
najde (m.)	יִנָּצֵא	bude nalezen	יִנָּצֵא
najde (f.)	תִּנָּצֵא	bude nalezena	תִּנָּצֵא
najdeš (m.)	תִּנָּצֵא	budeš nalezen	תִּנָּצֵא
najdeš (f.)	תִּנָּצֵאִי	budeš nalezena	תִּנָּצֵאִי
najdu (m. i f.)	אֶנָּצֵא	budu nalezen(a)	אֶנָּצֵא
najdou (m.)	יִנָּצְאוּ	budou nalezeni	יִנָּצְאוּ
najdou (f.)	תִּנָּצְאוּ	budou nalezeny	תִּנָּצְאוּ
najdete (m.)	תִּנָּצְאוּ	budete nalezeni	תִּנָּצְאוּ
najdete (f.)	תִּנָּצְאוּ	budete nalezeny	תִּנָּצְאוּ
najdeme (m. i f.)	נִנָּצֵא	budeme nalezeni(-y)	נִנָּצֵא
kohortativ			
ať najdu (m. i f.)	אֶנָּצֵא	ať jsem nalezen(a)	אֶנָּצֵא

<i>imperfektum s příponou</i>			
najde (m.) mě (m. i f.)	יִנָּצְאָנִי		
<i>rozk. způsob</i>			
najdi (m.)	נִצְא	buď nalezen	הִנָּצֵא
najdi (f.)	נִצְאִי	buď nalezena	הִנָּצְאִי
najděte (m.)	נִצְאוּ	buďte nalezeni	הִנָּצְאוּ
najděte (f.)	נִצְאוּנָה	buďte nalezeny	הִנָּצְאוּנָה
<i>příčestí</i>			
nacházející (aktivní, sg. m.)	נִצָּא	nalezen(ý) (pasivní)	נִמָּצֵא
atd.		atd.	
nalezen(ý) (pasivní)	נִמָּצָא		
atd.			
<i>infinitiv</i>			
nalézt (samostatný)	נִצְוָא	být nalezen (samostatný)	נִמָּצֵא
nalezení (vázaný)	נִצָּא	nález (vázaný)	הִנָּצֵא

U sloves 3. 'ālef je nejdůležitější to, že **ʾ** přestává být u většiny tvarů souhláskou. V perfektu kmene qal běžného slovesa (נִשָּׂא, נִשְׂאָה, נִשָּׂאתָ, נִשְׂאתָ, נִשָּׂאתִי, נִשְׂאתֶיךָ, נִשְׂאוּ, נִשְׂאוּנוּ) třetí souhláska základu zavírá slabiku, ale u (hypotetického) tvaru נִנָּצֵא, נִנָּצְאוּ, נִנָּצְאוּנָה je **ʾ** němá a přestává být souhláskou, takže slabika je nyní otevřená.

Protože otevřené slabiky mají dlouhé samohlásky, prodlužuje se *paṭaḥ* v *qāmeṣ* (נִנָּצֵא, נִנָּצְאוּ, נִנָּצְאוּנָה) a slabé *dāḡeš* za samohláskou odpadá. Z hypotetického נִנָּצֵא se stává נִנָּצְאוּ.

Kdyby **ʾ** bylo pouhou laryngálou, imperfektum kmene qal by znělo נִנָּצֵא, ale protože **ʾ** nemá povahu souhlásky, je slabika otevřená a samohláska pod ní musí být prodloužená. Máme tedy נִנָּצֵא; 2. a 3. os. pl. f. má ve 2. slabice *s̱gōl* (נִנָּצְאוּ) podobně jako u impf. kmene nif'al. Tam však perfektum v 1. a 2. os. má pod druhou slabikou *cērē*.

Poznámka: Stavová slovesa 3. 'ālef mají tuto vokalizaci:

qal perfektum			
bál se	יָרָא	byl plný	מָלֵא
bál ses	יָרָאתָ	byl jsi plný	מָלֵאתָ
bál(a) jsem se	יָרָאתִי	byl(a) jsem plný(-á)	מָלֵאתִי
báli(-y) se	יָרְאוּ		
báli jste se	יָרָאתֶם		
báli(-y) jsme se	יָרָאנוּ		

(2)
Hif'āl

perfektum		imperfektum	
vydal, nechal najít	הִמְצִיא	vydá (m.)	יִמְצִיא
vydala	הִמְצִיָּא	vydá (f.)	תִּמְצִיא
vydal jsi	הִמְצִאתָ	vydáš (m.)	תִּמְצִיא
vydala jsi	הִמְצִאתָ	vydáš (f.)	תִּמְצִיָּא
vydal(a) jsem	הִמְצִאתִי	vydám (m. i f.)	אֶמְצִיא
vydali(-y)	הִמְצִיאוּ	vydají (m.)	יִמְצִיאוּ
vydali jste	הִמְצִאתֶם	vydají (f.)	תִּמְצִיֶּנָּה
vydaly jste	הִמְצִאתֶן	vydáte (m.)	תִּמְצִיאוּ
vydali(-y) jsme	הִמְצִינוּ	vydáte (f.)	תִּמְצִיֶּנָּה
		vydáme (m. i f.)	נִמְצִיא
rozk. způsob		zkrácené imperfektum, jussiv	
vydej (m.)	הִמְצֵא	ať vydá (m.)	יִמְצֵא
vydej (f.)	הִמְצִיָּא		
vydejte (m.)	הִמְצִיאוּ	imperfektum s konsektivním wāw	
vydejte (f.)	הִמְצִיֶּנָּה	a vydal	וַיִּמְצֵא
infinitiv		příčestí	
vydat (samostatný)	הִמְצֵא	vydávající (sg. m.)	מִמְצִיא
vydání (vázaný)	הִמְצִיא	atd.	

(3)

Pro pi'el, pu'al a hitpa'el nám jako příklad poslouží sloveso רָפָא „uzdravil“:

pi'el		pu'al		hitpa'el	
perfektum					
uzdravil	רָפָא	byl uzdraven	רָפָא	uzdravil se	הִתְרָפָא
uzdravil jsi	רָפָאתָ	byl jsi uzdraven	רָפָאתָ	uzdravil ses	הִתְרָפָאתָ
atd.		atd.		atd.	
imperfektum					
uzdraví (m.)	יִרְפָּא	bude uzdraven	יִרְפָּא	uzdraví se (m.)	יִתְרָפָא
uzdraví (f.)	תִּרְפָּא	bude uzdravena	תִּרְפָּא	uzdraví se (f.)	תִּתְרָפָא
atd.		atd.		atd.	
rozk. způsob					
uzdrav (m.)	רָפֵא			uzdrav se (m.)	הִתְרָפֵא
příčestí					
uzdravující (sg. m.)	מְרַפֵּא	uzdraven, uzdravený	מְרַפָּא	uzdravující se (sg. m.)	מִתְרַפֵּא
atd.		atd.		atd.	
infinitiv					
uzdravit (samostatný)	רָפֵא			uzdravit se (samostatný)	הִתְרָפֵא
uzdravení (vázaný)	רָפָא				

CVIČENÍ 32

Eli	עָלִי	krok, -krát	פָּעַם
proto, tedy	לְכֵן, עַל-כֵּן	dvakrát, du. od	פַּעַמַּיִם

(1) וַיְהִי בַלַּיְלָהָ הַהוּא, וּשְׁמוּאֵל שָׁכַב בְּהִיכַל-יְהוָה אֲשֶׁר שָׁם אֲרוֹן הָאֱלֹהִים, וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל-שְׁמוּאֵל, וַיֹּאמֶר הַנֶּעַר אֶל-עָלִי, הִנְנִי כִי קָרָאתָ לִי, וַיֹּאמֶר עָלִי לֹא קָרָאתִי לָךְ: וַיִּקְרָא יְהוָה עוֹד אֶל-שְׁמוּאֵל, וַיֹּאמֶר הַנֶּעַר עוֹד אֶל-עָלִי הֲלֹא זֶה פַעַמַּיִם קָרָאתָ לִי: אֲזַיָּדַע עָלִי כִי יְהוָה הוּא הַקָּרֹא לְנֶעַר: וַיֹּאמֶר אֵלָיו עָלִי, שָׁכַב בְּנִי וְהָיָה כִי יִקְרָא אֵלֶיךָ וְאָמַרְתָּ, דְּבַר יְהוָה כִּי שָׁמַע עֲבָדְךָ: וַיִּשְׁכַּב הַנֶּעַר וַיִּשְׁמַע וְהִנֵּה קוֹל קָרֹא שְׁמוּאֵל, וַיֹּאמֶר דְּבַר-נָא כִּי שָׁמַע עֲבָדְךָ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הִנֵּה אֲנֹכִי שָׁפֹט אֶת-עָלִי וְאֶת-בֵּיתוֹ, כִּי עָשׂוּ בָנָיו אֶת-הַרְעָה בְּעֵינַי וְהוּא יָדַע וְלֹא כִבְדָּנִי לְעֵינַיִהֶם, לָכֵן יָפְלוּ בָנָיו בַּחֲרֵב וּנְכָרָת בֵּית-עָלִי מִיִּשְׂרָאֵל: וַיְהִי בַבֹּקֶר, וּשְׁמוּאֵל יָרָא לַהֲגִיד אֶת אֲשֶׁר דְּבַר אֵלָיו יְהוָה, וַיִּקְרָא אֵלָיו עָלִי וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל בְּנִי, הַגִּידָה לִי אֶת-הַדְּבָר אֲשֶׁר דְּבַר אֵלֶיךָ יְהוָה, אֶל-תִּסְתֵּר מִמֶּנִּי: וַיַּגֵּד לוֹ אֶת-דְּבָרֵי-יְהוָה: וַיֹּאמֶר עָלִי, צָדִיק יְהוָה וְאֲנֹכִי הֲרָשָׁע, מִשְׁפָּטוֹ צָדִק וְכָל-דְּבָרָיו אֱמֶת, יְהִי שֵׁם-יְהוָה מִבָּרֵךְ (2) כִּי תִמְצָא אֶת-צֹאֵן-אֵיבֶךָ בַּדֶּרֶךְ, אֶל תִּסְתֵּר אֶת-עֵינֶיךָ מֵהֶם כִּי קִבֵּץ תִּקְבְּצֵם אֶל-בֵּיתְךָ וְהִאֲכַלְתָּ אֹתָם וְשִׁלַּחְתָּ לַהֲגִיד לוֹ, וַיִּרְאֵת מִיְהוָה אֱלֹהֶיךָ (3) וַיְהִי בַעֲמֹד מֹשֶׁה עַל-רֹאשׁ-הַהָר וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה, זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת-יָדִי לְאַבְרָהָם לְתֵת לְזָרְעוֹ (4) לָקַח הַמֶּלֶךְ בִּידוֹ אֶת-סֶפֶר הַתּוֹרָה וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי-הָעָם אֶת-הַמִּצְוֹת וְאֶת-הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶת-יִשְׂרָאֵל, וַיִּקְרָע

¹ Věta s přičestím je vedlejší; dáme-li ji totiž do závorek, neporuší se tím souvislost hlavního vyprávění, a proto se neužívá konsekutivní wāw. Přičestí je třeba přeložit určitým slovesným tvarem.

² Místo předpokládaného אֵיבֶךָ.

³ Pozvednutí ruky doprovází přísahu, a proto „pozvedl ruku“ znamená „přísahal“.

אֶת-בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר, חָטְאוּנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵי-אֲבוֹתֵינוּ כִּי לֹא שָׁמְרָנוּ אֶת-מִצְוֹתָיו כְּכֹל הַכְּתוּב בְּסֵפֶר הַזֶּה, לָכֵן בָּאָה עָלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת (5) כֹּה דְּבַר אֵלִי יְהוָה, הִנְנִי שֹׁלַח אֹתְךָ אֶל-הָעָם הַזֶּה וְהִלַּכְתָּ וְקָרָאתָ בְּאָזְנֵיהֶם לֵאמֹר, הִנֵּה מֵצָאתִי אֹתְכֶם בָּאָרֶץ מִצְרַיִם: וְאֶשְׁלַח אֵלֵיכֶם אֶת-מֹשֶׁה עַבְדִּי לְהַצִּיל אֹתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאֶנְף אֶת-פְּרַעְיָה וְאֶת-עַבְדָּיו עַד-אֲשֶׁר שֹׁלַח אֹתְכֶם מֵאֶרֶצוֹ: וְתַעֲמְדוּ עַל-הַר-קֹדֶשׁ⁴ וְתִשְׁמְעוּ אֶת-קוֹלִי בְּדְבָרֵי אֵלֵיכֶם מִתּוֹךְ-הָאֵשׁ וְתֹאמְרוּ בְּקוֹל אֶחָד, אֹתְךָ לְבָדָךְ נַעֲבֹד: וְעַתָּה לֹא יִרְאֵתֶם לַעֲבֹד אֶת-אֱלֹהֵי-כְנָעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ אֹתָם יַד־אָדָם וְתִשְׁכַּחוּ אֹתִי: לָכֵן אֲנֹכִי אֲשַׁכַּח אֹתְכֶם וְתִסְתֵּר אֶסְתִּיר אֶת-פְּנֵי מֹכֶם (6) צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיִּבְקְשׁוּ וַיִּמְצְאוּ אֶת-הָאִישׁ אֲשֶׁר גָּנַב אֶת-הַזֹּהָב וַיִּנָּשׂוּ אוֹתוֹ לַמִּשְׁפָּט: וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוֹשֻׁעַ הִנֵּךְ בֶּן-מָוֶת⁵ כִּי חָטָא חֲטָאתָ לַיהוָה וְתִקַּח מִזֶּה-בִּהְעִיר וְלֹא יִרְאֵת לַעֲבֹד עַל-מִצְוֹת-יְהוָה (7) רָאָה דָּוִד אֶת-הָאִשָּׁה וְתִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו, וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת-אִישָׁהּ וַיִּשְׁלַח אֵלֶיהָ דָּוִד לֵאמֹר הִנֵּה מֵצָאת חֵן בְּעֵינַי מְאֹד וְאֶשְׁלַח לְקַחְתָּ אֹתְךָ לִי לְאִשָּׁה (8) רָאָה אֲבָרָהָם אֶת-הָאֲנָשִׁים עֹמְדִים לְפָנָיו וַיִּנָּשׂ אֵלֵיהֶם וַיֹּאמֶר, אֲדוֹנָי אִם-נָא מֵצָאתִי חֵן בְּעֵינֵיכֶם אֶל-נַא-תַעֲבְרוּ עַד-אֲשֶׁר אֲכַלְתֶּם לֶחֶם

1. A Sára, Abrahámova žena, mu porodila syna a nazvala ho jménem Izák, jak (znělo) slovo, které mluvil anděl k jejímu muži Abrahámovi (slovosled). –

2. Hle, kráčela jsem po cestě a našla jsem starého proroka a dala jsem mu najíst, neboť měl hlad, a ukryla jsem ho u sebe (= se mnou) v domě a zachránila jsem jeho život (= duši) od smrti. – 3. Slyš slovo Boží, které promluvil proti

⁴ „Má hora svatosti“, tj. „moje svatá hora“; viz dodatek 5.

⁵ „hoden smrti“.

(על) tobě. Hle, udělal jsem tě králem nad Izraelem, ale ty ses nebál zapomenout na Hospodina a sloužil cizím bohům. – 4. A usiloval (= hledal) král vzít si tu ženu za manželku, ale ona mu řekla: „Můj pane, jsem provdaná (= jsem manželkou muže).“ A tázal se král (na) jméno jejího muže a ona mu (je) řekla. A vzal knihu a napsal (je) do ní a zavolaal muže té ženy a řekl mu: „Nyní vezmi tuto knihu a dej ji soudci, kterého najdeš před palácem.“ A vzal ten muž tu knihu a dal (ji) soudci. A přečetl soudce králův rozkaz, který (byl) napsán v té knize, takto (= řka): „Pošli tohoto muže do pouště, a on tam zahyne.“ A uposlechl soudce slov (= hlasu [ל]) krále – jak mu přikázal, tak udělal. A bylo oznámeno králi, že (je) mrtev muž té ženy, a on si vzal tu ženu za manželku. A stalo se v té době, že prorok se ohlásil u (= zavolaal na) krále a byl velmi rozhněván a řekl: „Ty, kterého si Hospodin vyvolil (doplň „tebe“) za spravedlivého soudce (= soudce spravedlnosti⁶) nad jeho lidem, tys zhřešil před ním, a on tě odsoudil k smrti (= rozsudkem smrti).“ – 5. Neřekl jsem ti, že je mojí manželkou, neboť jsem se bál, abys mne nezabil (impf.). – 6. Tys stvořil nebe a zemi a moře (pl.) a všechno, co je v nich. – 7. A přistoupili Rubenovi synové k Mojžíšovi a řekli mu: „Jestliže jsme našli milost v tvých očích, dej nám prosíme (נָ) tato města a budeme v nich bydlet.“ – 8. Pozvedl jsem svou ruku k Hospodinu, svému Bohu, a přísahal jsem, že nevezmu (= jestli vezmu⁷) nic (= věc) od tebe. – 9. A řekl kněz té ženě: „Hle, porodíš syna a nazveš ho jménem Samuel.“ – 10. K tobě, můj Bože, budu volat a ze svých nebes uslyšíš můj hlas.

74. NĚKTERÁ DVOJNÁSOBNĚ SLABÁ SLOVESA

Je mnoho sloves, která mají v základu více než jednu zvláštní souhlásku (např. נָנַע „dotkl se“, které je jak 1. nún, tak 3. laryngály). Taková slovesa vyžadují dvojí úpravu. Zde uvedeme jen několik dvojnásobně slabých sloves:

(1)

Slovesa 1. nún a 3. laryngály.

a) Sloveso נָנַע. V imperfektu je nún asimilováno a laryngála má pataḥ. Alternativní tvar vázaného infinitivu má pataḥ před i pod laryngálou. Vysvětlení zvláštností kmene qal platí analogicky i pro pi'el a hif'il.

^{73.6} „Soudce spravedlnosti“, viz kap. 63.

^{73.7} V hebrejském myšlení mají slova „Přísahal jsem, jestliže vezmu“ význam podle vysvětl. 72.6.

	qal	hif'il	pi'el
pf.	נָנַע	הִנָּע (místo הִנָּע)	הִנָּע (místo הִנָּע)
impf.	יָנַע (místo יָנַע)	יָנַע (místo יָנַע)	יָנַע (místo יָנַע)
rozsk. způsob	נָע		
v. inf.	נָנַע a נָעַת (místo נָעַת)		
přičestí		בִּנָּע (místo בִּנָּע)	

b) Jiné příklady této skupiny sloves jsou slovesa:

	qal	hif'il
pf.	נָפַח	יָפַח
dýchal		bude (m.) dýchat
odcestoval	נָסַע	יָסַע
		odcestuje (m.)
sázel	נָטַע	יָטַע
		bude (m.) sázet
		přiměl k tažení הִסִּיעַ

(2)

Slovesa 1. laryngály a 3. 'alef.

a) Sloveso חָבַא „skryl se“ v nif. a hitp., „skryl“ (přechodné) v hif.

	nif'al	hif'il	hitpa'el
perfektum	חָבַא	הִחָבַא	הִתְחָבַא
imperfektum	יִחָבַא (místo יִחָבַא)	יִחָבַא	יִתְחָבַא
přičestí	חָבַא	atd.	atd.

b) Sloveso חָטָא „hřešil, chyboval, byl vinen“. V perfektu kmene nif'al má 2 s'gól (jako všechna slovesa 1. laryngály) a druhá slabika má qamec (jako i ostatní slovesa 3. 'alef). To se týká i přičestí.

¹ Význam „způsobil dotek, zasáhl“.

² Význam „trestal ranami“.

qal			hif'il
<i>perfektum</i>			
zhřešil	חָטָא	přivedl ke hříchu, svedl	הִחְטִיא
zhřešil jsi	חָטָאתָ	svedl jsi	הִחְטַאתָ
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
zhřeší (sg. m.)	יִחְטֹא	svede (m.)	יִחְטִיא
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
hřešení (vázaný) (ל)	חָטֵא לְחָטֵא	svedení (vázaný)	הִחְטִיא

(3)

Sloveso 1. nûn a 3. 'ālef

Sloveso נָשָׂא „zvedl, nesl“.

qal		nif'al	hif'il
<i>perfektum</i>	נָשָׂא	נִשָּׂא (místo נִשְׂא)	הִנְשִׂיא (místo הִנְשִׂיא)
<i>imperfektum</i>	יִשָּׂא	יִנְשָׂא	יִהְיֶה (místo יִנְשָׂא)
<i>rozsk. způsob</i>	שָׂא	הִנְשִׂא	הִנְשִׂא
<i>vázaný inf.</i>	שָׂא a שִׂיא (místo שָׂא)	הִנְשִׂא	הִנְשִׂא
ל	לְשָׂא		
<i>přítčestí</i>	נָשָׂא	נִשָּׂא	מִנְשִׂיא (místo מִנְשִׂיא)

V imperfektu se נ asimiluje jako u ינש. Druhá slabika obdrží qāmece jako slovesa 3. 'ālef (יִנְשָׂא). Alternativní tvar vázaného infinitivu je místo teoretického שִׂיא – jež bychom očekávali z důvodu 1. nûn – שִׂיא a s předponou ל vznikne tvar לְשָׂא, neboť א se nevyslovuje a za něj se náhradně prodlouží samohláska předcházejícího písmene. Změny při časování ostatních kmenů mají stejný původ.

Pi'el, pu'al a hitpa'el mají ve druhé souhlásce základu silné dāgēš, takže jde o běžná slovesa 3. laryngály nebo 3. 'ālef.

CVIČENÍ 33

Eden	עֵדֶן	marnost, lež	שָׁוָא	prchal	בָּרַח
znalost, poznání	דַּעַת	živý	חַי	Edom	אֶדוֹם

(1) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם, עֹפֶר מִן־הָאֲדָמָה, וַיַּפֵּחַ בּוֹ רוּחַ חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה: וַיֵּטַע יְהוָה גֵּן בְּעֵדֶן וַיִּתֵּן לְאָדָם לְעֹבְדָה וּלְשִׁמְרָה, וַיֹּאמֶר אֵלָיו, מִכָּל עֵצֵי־הַגֵּן אָכֹל תֹּאכֹל, רַק מֵעֵץ־הַדַּעַת אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגֵּן לֹא־תֹאכֹל מִמֶּנּוּ וְלֹא תִנֶּעַ בּוֹ, כִּי בַיּוֹם עָבָרְךָ אֶת־הַמִּצְוָה הַזֹּאת, מוֹת יִהְיֶה מִשְׁפָּטְךָ (2) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן, כֹּה תִבְרָךְ אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, אָמֵן אֲלֵיהֶם, וַיְבָרְכֵךְ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֵךְ יֵשׁא יְהוָה אֶת־פָּנָיו אֵלָיְךָ וְנָתַן לְךָ שְׁלוֹם (3) לֹא תֵשֵׂא אֶת־שֵׁם־אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא (4) וַתֹּאמֶר אֲשֶׁת אֲדֹנָיִם אֶל־כָּל־הַעַמִּידִים לִפְנֵיהָ, בָּא אֵלַי הָעֹבֵד הָעֶבְרִי הַזֶּה, וְאִין אִישׁ אֲתָנּוּ בְּבֵית, וַיִּחָזֶק בִּי, וְאִשָּׂא אֶת־קוֹלִי וְאָקְרָא: וַיְהִי כִשְׁמֵעוֹ אֶת־קוֹלִי וַיִּבְרַח מִפָּנַי וַיַּעֲזֹב אֶת־בְּגָדוֹ אֲתִי: וַיְהִי בַעֲרֵב וַתִּגַּד לְאִשָּׁה כְּדֹבְרִים הָאֵלֶּה וַיִּקְצֹף עַד־מָאֵד וַיִּתֵּן אֶת־יוֹסֵף בַּבּוֹר (5) כִּי יִדְבַר אֵלָיְךָ רֵעֶךָ לֵאמֹר שׁוֹא עֲבַד אֶת־יְהוָה וַעֲתָה נַעֲבֹדָה אֶת־אֱלֹהֵי־כְנָעַן, וְהִלַּכְתָּ וְהִגַּדְתָּ לְשִׁפְטֵי־עֵירֶךָ וְשִׁפְטוֹ אֲתוֹ כִּכְתוּב בַּתּוֹרָה הַזֹּאת (6) וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב בְּקוֹל־יְהוָה וַיִּקַּח אֶת־נָשָׁיו וְאֶת־כָּל־בְּנֵי בֵיתוֹ וַיֵּסַע אֶרְצָה כְּנָעַן (7) וַיֵּרָא־אֱלֹהִים חֲכָמָה וְדַעַת וְשׁוֹא עֲבֹדָת עֵץ וְאֶבֶן (8) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים

³ Hif. tohoto slovesa znamená „uchopil, zmocnil se“.

הָאֱלֹהִים וַיִּסְעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר הַיַּרְדֵּנָה: וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה
 מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ אֲדוֹם לֵאמֹר נַעֲבְרָה־נָּא בָּאֶרֶץ אֶל־הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר נֹשְׁבֵעַ אֱלֹהֵינוּ לֵאבֹתֵינוּ לָתֵת לָנוּ, וְהָיָה בְּתֵת אֶתְּהָ יְהוָה
 בְּיָדְנוּ וּזְכָרְנוּ אֶת־הַחֶסֶד הַזֶּה וְכָרַתְנוּ אִתְּךָ בְּרִית־שָׁלוֹם: וַיֹּאמֶר
 מֶלֶךְ־אֲדוֹם, לֹא תַעֲבֹר בָּאֶרֶצִי וְאִם לֹא תִשְׁמַע אֵלַי וַיִּצְאֲתִי
 לַגִּנְדִּיךָ בְּיַד חֲזָקָה (9) בַּיּוֹם הַהוּא, אָמַר יְהוָה, לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל־
 גּוֹי חָרֹב וְלֹא תִהְיֶה עוֹד מִלְחָמָה וְלֹא יִשְׁפְּכוּ עוֹד דָּמִים, וַיָּשָׁבוּ
 כָּל־הָעַמִּים בְּשָׁלוֹם עַל־אֲדָמָתָם (10) שָׂא־נָּא אֶת־עֵינֶיךָ מִן
 הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה שָׁם, כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הַזֹּאת לָךְ אֶתְּנֶנָּה
 (11) וַיְהִי בַּנֶּסֶע הָעֵם וַיִּשְׂאוּ בְּנֵי־אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן־הַבְּרִית
 (12) צִוָּה מֹשֶׁה אֶת־הָעָם לֵאמֹר לֹא תִנָּשׂוּ אֶל־הָהָר וְלֹא תִגְעֹו
 בוֹ, כִּי יְהוָה יֵרֵד עָלָיו וְהָיָה הָהָר קֹדֶשׁ

1. A přistoupili synové Rubenovi k Mojžíšovi a mluvili k němu: „Hle, dobrá je tato země pro naše ovce, a proto (= nyní) jestliže jsme našli milost v tvých očích, dovol nám zasázet (koh.) stromy a dovol nám obdělávat zemi (= území) a budou tam bydlet naše ženy a naši synové, a (tak) přejdeme s našimi bratřími do té země, kterou přislíbil (= zapřisáhl) Hospodin našim otcům, že (ji) dá jejich potomstvu, a budeme za ně bojovat.“ A řekl Mojžíš: „Zeptám se Hospodina, jestli je to dobré v jeho očích.“ – 2. A stalo se po mnoha dnech, že jsme putovali (kons. wāw) v poušti k hoře Boží, abychom slyšeli (= slyšet) slova Hospodinova, a vy jste řekli: „Po všechny své dny budeme sloužit Hospodinu.“ – 3. A řekl prorok: „Všechna tvá slova jsou lež, neboť v nich není (slovosled) bázeň k Hospodinu (= bázeň Hospodinova) a znalost jeho zákona.“ – 4. A přikázal Jozue lidu takto: „Až uslyšíte (v. inf. s příp.) můj hlas volající »Je to bitva za Hospodina a za Jozue«, pak (kons. wāw) budete volat, také vy, tak.“ – 5. A všichni Davidovi bojovníci k němu přišli a přísahali mu: „Tobě jedinému budeme sloužit a nikdo (= žádný muž) se tě nedotkne.“ – 6. Uprchni do

⁴ נָשָׂא se obvykle pojí s předložkou בְּ.

Egypta (= egyptské země), neboť přísahal král, že ti vezme život (= duši), a budeš tam žít až do smrti tvého nepřítele, a (tak) zachráníš svůj život od smrti. – 7. A tu se stalo, když Jakub uslyšel slova svých synů, že hlasitě zvolal (= velkým hlasem): „Žije (= živý) můj syn Josef a poslal (vzkaz), aby mě vzali (= vzít) k němu do Egypta. Požehnán buď Hospodin, Bůh mých otců, který mi prokázal (= učinil) milost.“ – 8. Svůj hlas pozvednu k Hospodinu a ze všech mých úzkostí mě vysvobodí. – 9. A uviděl Mojžíš před sebou hada a prchal před ním (= od něho), ale Hospodin mu řekl: „Proč prcháš? Vezmi ho do své ruky.“ – 10. Dej mi moudrost a poznání, abych (לְכֹמֶץ) vládl tvému lidu spravedlivě (= ve spravedlnosti).

75. SLOVESA 1. JÔD A WĀW

Jsou dva různé typy slabých sloves, která mají jako první kořenovou souhlásku v perfektu kmene qal jôd. První z nich představuje sloveso יָטַב „byl dobrý“, to je tzv. pravé sloveso 1. jôd. Druhý typ však zastupuje sloveso יָשַׁב „seděl, sídlil, usadil se, pobýval“, které, jak ukážeme, pochází z původního וָשַׁב a je to tedy tzv. sloveso 1. wāw. Rozlišení mezi těmito dvěma typy je patrné ve slovesných kmenech qal a hif'il.

a) Hif'il slovesa יָטַב je הִיטִיב „prokázal dobro“. Povšimněme si zde toho, že po הִ následuje v hif. původní י, které zůstalo zachováno, ač není vyslovováno.

b) Hif'il slovesa יָשַׁב je הוֹשִׁיב „usadil, nechal pobývat“. Zde י zmizelo a nahradilo je ו, neboť původní tvar slovesa יָשַׁב byl וָשַׁב.

Už dříve (kap. 69.3) bylo zmíněno, že pravidelný tvar הִגְדִּיל kmene hif'il pochází z dřívějšího הִגְדִּיל:

a) Hif'il slovesa יָטַב byl původně הִיטִיב, z něhož se vytvořilo הִיטִיב. Stejně tak בֵּית a עֵין se změnilo na בֵּית a עֵין ve vázaném stavu (viz kap. 24 a 37).

b) Hif'il slovesa 1. wāw וָשַׁב byl původně הוֹשִׁיב, z něhož se vyvinulo הוֹשִׁיב stejně, jako se původní מוֹת změnilo na מוֹת a posléze na מוֹת ve vázaném stavu (viz vysvětl. 50.1).

Nyní vedle sebe uvedeme oba typy těchto sloves, aby byly lépe patrné shody a odlišnosti:

(1)

Qal

sloveso 1. jôd		sloveso 1. wāw	
perfektum			
byl dobrý	יָשַׁב	seděl	יָשַׁב
(bylo by pravidelné, ale neužívá se)		(časování je pravidelné)	
imperfektum			
bude dobrý	יֵשֵׁב	bude (m.) sedět	יֵשֵׁב
bude dobrá	תֵּשֵׁב	bude (f.) sedět	תֵּשֵׁב
budeš dobrý	תֵּשֵׁב	budeš (m.) sedět	תֵּשֵׁב
budeš dobrá	תֵּשֵׁבִי	budeš (f.) sedět	תֵּשֵׁבִי
budu dobrý(-á)	אֵשֵׁב	budu (m. i f.) sedět	אֵשֵׁב
budou dobří	יֵשְׁבוּ	budou (m.) sedět	יֵשְׁבוּ
budou dobré	תֵּשְׁבֶּנָה	budou (f.) sedět	תֵּשְׁבֶּנָה
budete dobří	תֵּשְׁבוּ	budete (m.) sedět	תֵּשְׁבוּ
budete dobré	תֵּשְׁבֶּנָה	budete (f.) sedět	תֵּשְׁבֶּנָה
budeme dobří(-ě)	נֵשֵׁב	budeme (m. i f.) sedět	נֵשֵׁב
kôhortativ			
ať jsem dobrý(-á)	אֵשֵׁבָה	ať sedím (m. i f.)	אֵשֵׁבָה
imperfektum s konsektivním wāw			
a byl dobrý	וַיֵּשֵׁב	a seděl	וַיֵּשֵׁב ¹
rozk. způsob			
		sed' (m.)	שָׁב (שְׁבָה)
		sed' (f.)	שָׁבִי
		sed'te (m.)	שְׁבוּ
		sed'te (f.)	שְׁבֶנָה

¹ Ale וַיֵּשֵׁב „a usedl jsem“ se v 1. os. sg. nekrátí, srov. upozornění v kap. 55.2.

přičestí			
dobrý	(יָשַׁב)	sedící (sg. m.)	יָשַׁב
		atd.	
infinitiv			
být dobrý (samostatný)	יָשׁוּב	sedět (samostatný)	יָשׁוּב
dobro (vázaný)	(יָשַׁב)	sezení (vázaný)	שָׁבַת
		(לֵשֵׁב)	לְשָׁבַת
		(s příponou)	שָׁבַתִּי

Sloveso 1. jôd si ponechává i v imperfektu první souhlásku základu (jako němou), takže se z יֵשֵׁב (jde o stavové sloveso jako např. יֹשֵׁב, viz pozn. v kap. 50) stane יֵשֵׁב.

Sloveso 1. wāw ztrácí první souhlásku základu a imperfektum je יֵשֵׁב a rozkazovací způsob יֵשֵׁב. Vázaný infinitiv שָׁבַת vznikl pozdějším přizpůsobením slovesnému typu 1. nûn. Konsektivní wāw spojené s imperfektem posune přízvuk o slabiku dozadu, takže poslední slabika je nyní zavřená a nepřízvučná, čili *krátká*; z וַיֵּשֵׁב se stane וַיֵּשֵׁב.

Poznámka: Některá z těchto sloves se smísila a přebírají tak navzájem své zvláštnosti. Např. sloveso יָרַשׁ „dědil“ je původně sloveso 1. wāw, ale imperfektum kmene qal je יִרַשׁ, jako by šlo o sloveso 1. jôd. Podobně v příbuzných jazycích je יָדַע „věděl, (po)znal“ většinou sloveso 1. jôd, ale v hebrejštině má zvláštnosti sloves 1. wāw (viz kap. 78.1).

(2)

Hif'îl

Na kmeni hif'îl chceme nejprve ukázat rozdíl mezi pravými slovesy 1. jôd a původními slovesy 1. wāw:

sloveso 1. jôd		sloveso 1. wāw	
perfektum			
prokázal, dělal dobro	הִיטִיב	usadil, nechal pobývat	הוֹשִׁיב
prokázala dobro	הִיטִיבָה	nechala pobývat	הוֹשִׁיבָה
prokázal jsi dobro	הִיטַבְתָּ	nechal jsi pobývat	הוֹשַׁבְתָּ
prokázala jsi dobro	הִיטַבְתְּ	nechala jsi pobývat	הוֹשַׁבְתְּ
prokázal(a) jsem dobro	הִיטַבְתִּי	nechal(a) jsem pobývat	הוֹשַׁבְתִּי
prokázali(-y) dobro	הִיטִיבוּ	nechali(-y) pobývat	הוֹשִׁיבוּ
prokázali jste dobro	הִיטַבְתֶּם	nechali jste pobývat	הוֹשַׁבְתֶּם
prokázaly jste dobro	הִיטַבְתֶּן	nechaly jste pobývat	הוֹשַׁבְתֶּן
prokázali(-y) jsme dobro	הִיטַבְנוּ	nechali(-y) jsme pobývat	הוֹשַׁבְנוּ
imperfektum			
prokáže (m.) dobro	יִיטִיב	nechá (m.) pobývat	יוֹשִׁיב
prokáže (f.) dobro	תִּיטִיב	nechá (f.) pobývat	תוֹשִׁיב
prokážeš (m.) dobro	תִּיטִיב	necháš (m.) pobývat	תוֹשִׁיב
prokážeš (f.) dobro	תִּיטִיבִי	necháš (f.) pobývat	תוֹשִׁיבִי
prokážu (m. i f.) dobro	אִיטִיב	nechám (m. i f.) pobývat	אוֹשִׁיב
prokáží (m.) dobro	יִיטִיבוּ	nechají (m.) pobývat	יוֹשִׁיבוּ
prokáží (f.) dobro	תִּיטִיבְנָה	nechají (f.) pobývat	תוֹשִׁיבְנָה
prokážete (m.) dobro	תִּיטִיבוּ	necháte (m.) pobývat	תוֹשִׁיבוּ
prokážete (f.) dobro	תִּיטִיבְנָה	necháte (f.) pobývat	תוֹשִׁיבְנָה
prokážeme (m. i f.) dobro	נִיטִיב	necháme (m. i f.) pobývat	נוֹשִׁיב
kohortativ			
ať prokazují dobro (m. i f.)	אִיטִיבְּכֶם	ať nechám pobývat (m. i f.)	אוֹשִׁיבְכֶם
jusiv			
ať prokazuje dobro (m.)	יִיטֵב	ať nechá pobývat (m.)	יֹשֵׁב
imperfektum s konsekutivním wāw			
a prokázal dobro	וַיִּטֵּב	a nechal pobývat	וַיֹּשֵׁב

² Zde gramatiky uvádějí cērē místo paṭaḥ – vysvětlivka překladatele.

<i>rozk. způsob</i>			
prokaž (m.) dobro	הִיטֵב	nech (m.) pobývat	הוֹשִׁיב
	(הִיטִיבָה) ³		(הוֹשִׁיבָה) ³
prokaž (f.) dobro	הִיטִיבִי	nech (f.) pobývat	הוֹשִׁיבִי
prokažte (m.) dobro	הִיטִיבוּ	nechte (m.) pobývat	הוֹשִׁיבוּ
prokažte (f.) dobro	הִיטִיבְנָה	nechte (f.) pobývat	הוֹשִׁיבְנָה
<i>přítčestí</i>			
prokazující dobro (sg. m.)	מִיטִיב	nechávací pobývat (sg. m.)	מוֹשִׁיב
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
prokazovat dobro (samostatný)	הִיטֵב	nechat pobývat (samostatný)	הוֹשִׁיב
prokazování dobra (vázaný)	הִיטִיב	usazení (vázaný)	הוֹשִׁיב

Ve kmeni hif'ıl zůstala původní první souhláska základu. הִיטִיב ukazuje na původní jôd a הוֹשִׁיב na původní wāw slovesa. Povšimněme si, že imperfektum má pro jusiv zkrácený tvar (יִיטֵב z יוֹשִׁיב יִיטֵב). Konsekutivní wāw se přidává ke zkrácenému tvaru imperfekta, kdy se přízvuk většinou posune o jednu slabiku dozadu, čímž se samohláska poslední – nyní nepřízvučné a zavřené – slabiky zkrátí.

(3)

Další kmeny sloves 1. wāw

nif'al		hof'al	
perfektum			
byl obydlen	נֹשֵׁב	byl posazen	הוֹשֵׁב
byla obydlena	נֹשְׁבָה	byla posazena	הוֹשְׁבָה
byl jsi obydlen	נֹשַׁבְתָּ	byl jsi posazen	הוֹשַׁבְתָּ
atd.		atd.	

³ Zdůrazněný rozk. způsob, kap. 48.2.

nif'al		hof'al	
imperfektum			
bude obydlen	יֹשֵׁב	bude posazen	יֹשֵׁב
bude obydlena	תֹּשֵׁב	bude posazena	תֹּשֵׁב
budu obydlen	אֹשֵׁב	budu posazen	אֹשֵׁב
atd.		atd.	
rozsk. způsob			
bud' obydlen	הֹשֵׁב		
atd.			
přičestí			
obydlen, obydlený	נוֹשֵׁב	posazen, posazený	מוֹשֵׁב
obydlená	נוֹשֶׁבָה	atd.	
atd.			
infinitiv			
být obydlen (samostatný)	הֹשֵׁב	nedoložen	
obydlení (vázaný)	הוֹשֵׁב	posazení (vázaný)	הוֹשֵׁב

Nif'al: Protože perfektum נִשְׁמַר tohoto kmene bylo původně נִשְׁמַר (viz kap. 69.2), bylo od původního נִשְׁב utvořeno pf. nif. נִשְׁב, z něhož vzniklo נֹשֵׁב. Původní počáteční ׀ se objeví v imperfektu kmene nif'al jako plná souhláska, a proto je tato část časování sloves 1. wāw pravidelná.

Hof'al: Vzpomeňme, že hof'al sloves 1. nûn má místo qāmec ḥaṭuṭf samohlásku qibbûc (viz kap. 67.4). Hof'al sloves 1. wāw se chová stejně, jenže z jeho hypotetického tvaru הוֹשֵׁב se stane הוֹשֵׁב, kdy wāw je němou souhláskou a „odpočívá“.

Poznámka: Zvláštním typem shora uvedených sloves jsou slovesa, jejichž druhou souhláskou základu je sykavka. Takové sloveso se chová jako sloveso 1. nûn:

lil, vylil, odlil	pf. qal יָצַק	impf. qal יִצַּק
hořel	pf. qal יָצַח	impf. qal יִצַּח
zapálil	pf. hif. הִצִּית	impf. hif. יִצִּית

CVIČENÍ 34

služka, služebná אָמָה	sestra אחות	pl. (neprav.) אֲחֻיּוֹת
tři (m.) שְׁלֹשָׁה	sestra (s příponou) אחותי	pl. (s příp.) אֲחֻיּוֹתֵי
tři (f.) שְׁלוֹשׁ	sestoupil יָרַד	impf. יֵרֵד
dveře דְּלֶת	přiměl k sestupu, spustil יָרַד	hif'il הוֹרִיד
zeď, městské hradby חוֹמָה	vyšel יָצָא	impf. יֵצֵא
	přiměl k vyjití, vyvedl יָצָא	hif'il הוֹצִיא

(1) צָנָה יְהוָה אֶת-אַבְרָהָם לֵאמֹר צֵא מֵאַרְצְךָ וּמִבֵּית-אַבְרָהָם
 אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ: וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת-שָׂרָה אִשְׁתּוֹ
 וְאֶת-לוֹט בֶּן-אָחִיו וַיֵּצְאוּ אֶרֶצָה כְּנָעַן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם: וַיְהִי רָעַב
 בָּאָרֶץ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל-שָׂרָה נְרָדָה-נָא מִצְרַיִם, וַיֵּרְדּוּ שָׁמָּה
 (2) עָשָׂה יְהוָה לְשָׂרָה כָּאֲשֶׁר אָמַר וַתֵּלֶד שָׂרָה בֶּן וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ
 יִצְחָק: וַיַּגְדֵּל הַנְּעָר וַיְהִי אֱלֹהִים אֹתוֹ: וַתֹּאמֶר שָׂרָה אֶל-אַבְרָהָם
 אִישָׁה, לֹא יִירָשׁ בֶּן-הָאָמָה הַזֹּאת עִם-בְּנֵי עַם-יִצְחָק (3) וַיְהִי
 כַּשְּׁמֹעַ יִשְׁבִּי-הָעִיר כִּי בָאוּ שְׁנֵי-אֲנָשִׁים אֶל-בֵּית-לוֹט וַיִּתְּקַבְּצוּ
 לַפְּנֵי-בֵיתוֹ וַיִּקְרָאוּ אֵלָיו לֵאמֹר אֵיהָ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ אֵלֶיךָ
 הַלֵּילָה הַזֶּה יָצְאָה אֹתָם אֵלֵינוּ: וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם לוֹט וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם,
 אֵל-נָא תִשְׁכְּבוּ דָמַי: וְלֹא שָׁמְעוּ אֵלָיו וַיִּגְשׁוּ לְשֹׁכֵב אֶת-הַדֶּלֶת

⁴ Je zajímavé, že číslovky od 3 do 10 ve spojení s maskulinem končí na ׀ (viz kap. 83.1.b).

⁵ Doslova „dvojice“, tj. „dva“ (viz kap. 83.1b).

⁶ Delší tvar rozk. způsobu.

וַיִּנָּף אֹתָם יְהוָה וְלֹא רָאוּ וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־הַדֶּלֶת וְלֹא מָצְאוּ:
וַיֹּאמְרוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־לוֹט, צֵא מִן הָעִיר אִתָּה וְכָל־בְּנֵי בֵיתְךָ
כִּי מִשְׁחִיתִים אֲנַחְנוּ אֶת־הַמָּקוֹם: וַיִּשְׁמַע לוֹט בְּקוֹלָם וַיֵּצֵא הוּא
וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁתֵּי־בָנוֹתָיו וַיִּמְלְטוּ לְנִפְשָׁם הַהֲרָה: וַתֵּרֶד אִשְׁאֵלֵהִים
מִשְׁמָיִם וַתֹּאכַל אֶת־הָעִיר וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהּ (4) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
אֶל־אֶחָיו, הוֹרִידוּ אֵלַי אֶת־אֲחִיכֶם הַקָּטָן וַיֵּדַעְתִּי כִּי אֶמֶת
דִּבַּרְתֶּם: וַיְהִי כִשְׁמֹעַם אֶת־דְּבַר־יוֹסֵף וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
אֶל־רֵעֵהוּ, חָטוּא חָטָאנוּ לַיהוָה בְּדַבַּר־אֲחֵינוּ, לָכֵן בָּאָה עָלֵינוּ
הַצָּרָה הַזֹּאת: וְלֹא יָכַל יוֹסֵף לַעֲמֹד בִּפְנֵי־אֶחָיו וַיֵּצֵא (5) וַיַּגֵּד
בְּאָזְנֵי־פְרָעָה לֵאמֹר הִנֵּה אֲבִיר־יוֹסֵף וְאֶחָיו וְנָשִׂיהֶם וּבְנֵיהֶם בָּאִים
מִצְרָיִמָה: וַיִּקְרָא פְרָעָה אֶל־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הִנֵּה אֶרֶץ
מִצְרַיִם לְפָנֶיךָ הִיא, הוֹשֵׁב אֶת־בְּנֵי בֵית־אָבִיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִיטֵב
בְּעֵינֶיךָ, וְהָיִטֵּב אִיטִיב עִמָּם (6) וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֶד יַעֲקֹב
מִצְרָיִמָה וַיָּשֶׁב שָׁם וַיְהִי לְגוֹי גָּדוֹל חָזָק וָרֹב: וַיִּירָאוּ מִפְּנֵי
הַמִּצְרִים וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה בְּתוֹכֵנוּ עִם גָּדוֹל וְחָזָק וְהָיָה כִּי תִהְיֶה
מַלְחָמָה וְנִלְחַם גַּם הוּא בָּנוּ: וַיַּעֲבִידוּהוּ וַיִּתְּנוּ עָלָיו עֲבֹדָה
וַיַּצְעֵק יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה מִעֲבֹדָתוֹ (7) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא
הָאָרֶץ עֲצִי־פָרִי אֲשֶׁר זָרַעַם בָּם, וַיְהִי־כֵן (8) וַיִּשְׁכַּב שָׁם יַעֲקֹב
בְּלִילָה הַהוּא וַיִּחַלֵּם וַיִּהְיֶה יְהוָה מְדַבֵּר אֵלָיו לֵאמֹר אֲנֹכִי
אֱלֹהֵי־אֲבֹרָהֶם וְאֵלֵהִי־יִצְחָק אָבִיךָ וְהָיִטֵּב עִמָּךְ, כִּי מִצָּאתִי
חַן בְּעֵינֵי (9) כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל־אֲבִיךָ וְנָתַנָּם יְהוָה בְּיָדְךָ

⁷ V. st. od שְׁתֵּים dosl. „dvojice“ (viz kap. 83.1b).

⁸ Jusiv – zkrácený tvar.

⁹ Samostatný inf. před určitým slovesným tvarem vyjadřuje zdůraznění.

וְהָיוּ לָכֶם לַעֲבָדִים: וְכִי תִשָּׂא אֶחָת מִבְּנוֹתֵיהֶם חֵן לְפָנֶיךָ
וְלָקַחְתָּ אִתָּהּ לְךָ לְאִשָּׁה וַיֵּשְׁבָה בְּבֵיתְךָ וְהָיָה אַחֲרֵי יָמִים רַבִּים
וְלֹא תִמְצָא עוֹד חַן בְּעֵינֶיךָ, לֹא תִמְכַּר אִתָּהּ לְאִמָּה כִּי שְׁלַח
תִּשְׁלַח אִתָּהּ כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה (10) שָׁמְעוּ הַמִּרְגָּלִים בְּקוֹל הָאִשָּׁה
וַיָּשֻׁבוּ אִתָּהּ בְּבֵית וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁם: וַיְהִי בִבְקָר, וְאִין אִישׁ בָּעִיר,
וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת־הָאֲנָשִׁים וַתּוֹרֶד אֹתָם מֵעַל־הַחוֹמָה, וַיִּמְלְטוּ
לְנִפְשָׁם הַהֲרָה וַיְהִיו שָׁם שְׁלֹשָׁה יָמִים עַד־אֲשֶׁר שָׁבוּ הָרֹדְפִים
הָעִירָה (11) עֲבָדִים הָיוּ אֲבוֹתָנוּ לְפְרָעָה בְּמִצְרַיִם וַיּוֹצִיאֵם יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְאֹתוֹת גְּדוֹלוֹת (12) בָּא הַנְּבִיא
לְפָנֵי־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הֲלֹא יָדַעְתָּ כִּי הַמְּלִיכּוֹ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
עָלִיהֶם מֶלֶךְ, וְאִתָּה אִמְרָתְךָ כִּי שְׁלֹמָה בֶּנְךָ יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּאֲךָ
אַחֲרֶיךָ (13) וַתְּדַבֵּר הָאִשָּׁה הַחֲכָמָה מֵעַל הַחוֹמָה לֵאמֹר תִּמְצָא־נָא
אֶמְתְּךָ חַן בְּעֵינֵי־אֲדוֹנִי וְתִגִּידָה לָנוּ אֶת־מִי אִתָּה מִבְּקֶשׁ וְהוֹרִדְנוּ
אֹתוֹ אֵלָיְךָ, וְלָמָּה נָפַל אֲנַחְנוּ בַּחֲרָב: וַיִּיטְבוּ דְבָרָהּ בְּעֵינָיו מְאֹד
וַיֹּאמֶר אֵלָיָהּ, בְּרוּכָה אַתְּ לַיהוָה אֲשֶׁר נָתַן חֲכָמָה בְּלִבְךָ, כִּי
הִצַּלְתָּ אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵי הָעִיר מִמָּוֶת (14) וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
מַלְאָכִים אֶל־הַנְּבִיא לֵאמֹר כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ, רֵד אֵלַי: וַיֹּאמֶר
אֵלָיָהם הַנְּבִיא לֹא אֶרֶד, וְאִם אִישְׁאֵלֵהִם אֲנֹכִי תֵרֶד
אִשְׁאֵלֵהִם מִשְׁמָיִם וְאֶכְלָה אֹתָכֶם: וַיְהִי כַּדְּבַר הַנְּבִיא
אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתֵּרֶד אִשׁ מִשְׁמָיִם וַתֹּאכַל אֹתָם

1. A vrátili se synové Jakubovi ke svému otci a řekli mu Josefova slova, která jim přikázal: „Toto řekl tvůj syn Josef: »Sestup ke mně do Egypta, ty i celý tvůj rod (= dům), a já tě ubytuji u sebe (= dám ti bydlet se mnou), neboť

¹⁰ 3. os. sg. f.

¹¹ Idiomatically „nesl milost“ znamená „měl milost“, „byl milý“.

hlad je velmi zlý (= těžký) v zemi Kanaán.“ „A tu se stalo, když slyšel Jakub tato slova, že (kons. wāw) hlasitě zvolal: „Můj syn Josef ještě žije (= živý)! Požehnaný buď Hospodin, který prokázal (= udělal) laskavost svému služebníku.“ A sestoupil Jakub do Egypta, on i celý jeho rod, a bydleli tam. – 2. A přistoupila Sára ke svému muži Abrahámovi a řekla mu: „Hle, (už) jsem stará (pf.) a Hospodin mi nedal syna, poslechni mě tedy (= a nyní naslouchej [ל] mému hlasu) v tom, co (= jak všechno) ti řeknu, a vezmi si mou služebnou za manželku.“ A líbila se mu (= byla dobrá v jeho očích) slova Sáro a vzal si její služebnou za manželku. A stalo se po mnoha dnech, že (kons. wāw) mu služebná porodila syna. – 3. A uslyšel Mojžíš, že farao usiluje o jeho život, a uprchl před ním a odešel do pouště, a (tak) unikl z moci faraóna. – 4. A vrátil se Abrahámu služebník a dívka byla s ním a líbila se Izákovi a zamiloval si ji (= nesla milost před ním) a stala se jeho ženou (= stala se mu za manželku). – 5. A stalo se, když Juda uslyšel, že manželka jeho syna (se)šla na scestí (= na zlou cestu), že (kons. wāw) se velmi rozhněval a řekl svým služebníkům: „Přiveďte ji, ať je upálena.“ A přivedli ji a stanula před ním a řekla: „Muži, kterému (patří) tyto (věci), jsem porodila syna.“ – 6. A uviděli ho Josefovi bratři a řekli si navzájem: „Hle, snílek (= snící sny) přichází.“ A vzali ho a strhli z (על) něho šaty a spustili ho do jámy a usedli k jídlu. – 7. Toto mi pravil Hospodin: „Jdi a mluv k tomuto lidu, a řekneš jim: „Vaši otcové chodili za jinými bohy a zapomněli na Hospodina, který je vyvedl z Egypta (= egyptské země) mocnou rukou a který jim dal bydlet v zemi jejich nepřátel, které před nimi zničil.“ – 8. A mluvil Mojžíš k synům Izraele: „Nebojte se (impf.) pohanských národů, proti nimž (= co ... proti; kap. 61) budete bojovat, neboť Hospodin je uprostřed nás (= v našem středu) a spustí na ně ohnivé kamení z nebe a zcela je vyhladí (s. inf. s určitým slovesem) z povrchu (= tváře) země.“ – 9. Jestliže ti bude prodán tvůj bratr za otroka, bude ti sloužit, bude s tebou žít v tvém domě a ty s ním budeš (jednat) opravdu dobře (hif. od יטב) a budeš mít na paměti, že já jsem Hospodin, tvůj Bůh. – 10. A přikázal mu Šalomoun: „Žij ve svém domě a nevycházej (záporka אל) z města, neboť v den, kdy překročíš¹² (v. inf. s příponou) můj příkaz, tvá krev padne (= bude) na tvou hlavu.“ A (jeden) jeho služebník uprchl od něho do země Edom, a on vzal své muže a pronásledoval ho a našel ho. A uslyšel král, že jeho nepřítel překročil jeho příkaz a odešel z města, a poslal k němu (se vzkazem): „Protože jsi překročil mé slovo a vyšel z Jeruzaléma, hle, smrt bude tvým rozsudkem.“

¹² Sloveso עבר.

76. SLOVES A 2. WĀW A JÔD

Nyní přicházíme ke slovesům, jejichž prostřední souhláskou základu je wāw nebo jôd, které se nevyslovují. Původní tvar slovesa „povstal“ byl קָם, ale v perfektu kmene qal bylo קָ tak slabé, že ztratilo nejen povahu souhlásky, nýbrž úplně zmizelo, takže výsledný tvar je קָם. Protože normální imperfektum kmene qal יִשְׁמַר pochází od původního יִשְׁמַר, byl raný tvar našeho slovesa יִקָּם, z něhož vzniklo יִקָּם. Ze souhláskového wāw se stala samohláska šureq (viz kap. 11.3)¹. Podobně perfektum kmene qal slovesa „umístil, položil, kladl“ bylo původně שָׁם, ale pak střední jôd vypadlo, takže vzniklo שָׁם. V imperfektu byla samohláska druhé slabiky třídy „i“ (srov. impf. od יָתַן, kap. 68.1) místo třídy „u“, tedy יִשְׁמַר, z čehož posléze vzniklo יִשְׁמַר.

(1)

Qal

sloveso 2. wāw		sloveso 2. jōd	
perfektum			
vstal	קָם	položil	שָׁם
vstala	קָמָה	položila	שָׁמָה
vstal jsi	קָמָתָ	položil jsi	שָׁמָתָ
vstala jsi	קָמָתָ	položila jsi	שָׁמָתָ
vstal(a) jsem	קָמָתִי	položil(a) jsem	שָׁמָתִי
vstali(-y)	קָמוּ	položili(-y)	שָׁמוּ
vstali jste	קָמָתֶם	položili jste	שָׁמָתֶם
vstaly jste	קָמָתֶן	položily jste	שָׁמָתֶן
vstali(-y) jsme	קָמוּ	položili(-y) jsme	שָׁמוּ

¹ Jsou dvě další podskupiny sloves 2. wāw, totiž בּוֹשׁ a מוֹת, které odpovídají stavovým slovesům (kap. 50). Pro jednoduchost budou probrány zvlášť v následující kapitole.

sloveso 2. wāw		sloveso 2. jōd	
imperfektum			
vstane (m.)	יָקוּם	položí (sg. m.)	יָשִׁים
vstane (f.)	תָּקוּם	položí (sg. f.)	תָּשִׁים
vstaneš (m.)	תָּקוּם	položíš (m.)	תָּשִׁים
vstaneš (f.)	תָּקוּמִי	položíš (f.)	תָּשִׁימִי
vstanu (m. i f.)	אָקוּם	položím (m. i f.)	אָשִׁים
vstanou (m.)	יָקוּמוּ	položí (m.)	יָשִׁימוּ
vstanou (f.)	תָּקוּמֶינָה	položí (f.)	תָּשִׁימֶינָה
vstanete (m.)	תָּקוּמוּ	položíte (m.)	תָּשִׁימוּ
vstanete (f.)	תָּקוּמֶינָה	položíte (f.)	תָּשִׁימֶינָה
vstaneme (m. i f.)	נָקוּם	položíme (m. i f.)	נָשִׁים
kohortativ			
ať vstanu (m. i f.)	אָקוּמָה	ať položím (m. i f.)	אָשִׁימָה
zkrácené imperfektum, jisiv			
ať vstane (m.)	יָקֻם	ať položí (m.)	יָשִׁם
imperfektum s konsektivním wāw			
a vstal	(wajjāqom) וַיָּקֻם ²	a položil	וַיָּשִׁם ³
rozk. způsob			
vstaň (m.)	קוּם (קוּמָה) ⁴	polož (m.)	שִׁים (שִׁימָה) ⁴
vstaň (f.)	קוּמִי	polož (f.)	שִׁימִי
vstaňte (m.)	קוּמוּ	položte (m.)	שִׁימוּ
vstaňte (f.)	קוּמֶינָה	položte (f.)	(שִׁימֶינָה)

² Ale וַיָּקֻם „a vstal jsem“ (viz upozornění v kap. 55.2).

³ Ale וַיָּשִׁים „a položil jsem“ (viz upozornění v kap. 55.2).

⁴ Delší tvar rozk. způsobu.

<i>příčestí</i>			
vstávající (sg. m.)	קָם	pokládající (sg. m.)	שָׁם
vstávající (sg. f.)	קָמָה	pokládající (sg. f.)	שָׁמָה
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
vstát (samostatný)	קוּם	položít (samostatný)	שׁוּם
vstání (vázaný)	קוּם	položení (vázaný)	שִׁים
(s ל)	לָקוּם	(s ל)	לָשִׁים

a) Slovesa 2. wāw a 2. jôd se od sebe v perfektu kmene qal neliší, ale v imperfektu, rozk. způsobu a vázaném infinitivu se znovu objeví prostřední souhláska základu, a to jako samohláska: יָקוּם, יָשִׁים atd. Imperfektum (יָקוּם a יָשִׁים) má v jisivu zkrácenou podobu (יָקֻם a יָשֻׁם). Přistoupí-li k tomuto tvaru konsektivní wāw, posune se přízvuk o jednu slabiku zpět, takže koncová slabika se stane zavřenou a nepřízvučnou, a proto musí být krátká. Dbejme tedy pečlivě na to, že וַיָּקֻם se čte wajjāqom (samohláska poslední slabiky je qāmece ḥāṭuf).

b) 3. os. sg. f. pf. od קָם a שָׁם je קָמָה a שָׁמָה – je zde přízvuk mil'el. Příčestí sg. f. je קָמָה a שָׁמָה s přízvukem milra'.

(2)

Nif'al

Pravidelné perfektum je נִשְׁמַר a pochází ze staršího tvaru נִשְׁמֹר (viz kap. 69.2). Perfektum kmene nif'al od קוּם tedy bylo נִקְּוִם a z toho vznikl nynější tvar נִקְּוִם. Pravidelné imperfektum יִשְׁמַר pochází ze staršího נִשְׁמֹר a pozdějšího יִשְׁמֹר, takže od קוּם to bylo יִנְקְּוִם, které se změnilo na יִקְּוִם a nakonec na יָקוּם.

Upozornění: Protože קָם je sloveso nepřechodné a nemá v kmeni nif'al ani pasivní či zvratný význam, použijeme jako vzoru slovesa כּוּן, jež v tomto kmeni znamená „byl jistý, neochvějný, pevně stál“:

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
byl jistý	נָכוֹן	bude jistý	יִכּוֹן
byla jistá	נִכְוָנָה	bude jistá	תִּכּוֹן
byl jsi jistý	נִכְוַנְתָּ	budeš jistý	תִּכּוֹן
byla jsi jistá	נִכְוַנְתָּ	budeš jistá	תִּכְוָנִי
byl(a) jsem jistý(-á)	נִכְוַנְתִּי	budu jistý(-á)	אֶכּוֹן
byli(-y) jistí(-é)	נִכְוָנוּ	budou jistí	יִכְוָנוּ
byli jste jistí	נִכְוַנְתֶּם	budou jisté (nedoloženo)	
byly jste jisté	נִכְוַנְתֶּן	budete jistí	תִּכְוָנוּ
byli(-y) jsme jistí(-é)	נִכְוַנְנוּ	budete jisté (nedoloženo)	
		budeme jistí	נִכּוֹן
<i>rozsk. způsob</i>		<i>přičestí</i>	
bud' jistý	הַכּוֹן	jistý	נָכוֹן
bud' jistá	הַכּוֹנִי	jistá	נִכְוָנָה
bud'te jistí	הַכּוֹנִי	atd.	
bud'te jisté (nedoloženo)		<i>infinitiv</i>	
		být jistý (samostatný)	נָכוֹן
		jistota (vázaný)	הַכּוֹן

Upozornění: Dobře rozlišujeme mezi 3. os. sg. f. pf. נִכְוָנָה s přízvukem mil'el a přičestím sg. f. נִכְוָנָה s přízvukem milra'. Souvislost také určí, zda הַכּוֹן je rozsk. způsob nebo infinitiv.

(3)

Hif'il a hof'al

Perfektum kmene hif'il je הִקִּים „učinil, aby někdo vstal“, tj. „zvedl, postavil, vztyčil“. Hof'al je הִקְמוֹה. Když jsme pochopili předchozí tvary s ו, snadno již poznáme, jak vznikl dnešní tvar הִקִּים z původního הִקְוִים, a jak se z הִקְנוֹם stalo הִקִּים.

⁵ Všimněme si samohlásky י místo ו v 2. os. pl.

hif'ıl		hof'al	
perfektum			
zvedl	הִקִּים	byl zvednut	הִוָּקַם
zvedla	הִקְיָמָה	byla zvednuta	הִוָּקְמָה
zvedl jsi	הִקְיָמְתָּ	byl jsi zvednut	הִוָּקְמָתָּ
zvedla jsi	הִקְיָמְתָּ	byla jsi zvednuta	הִוָּקְמָתָּ
zvedl(a) jsem	הִקְיָמְתִּי	byl(a) jsem zvednut(a)	הִוָּקְמָתִי
zvedli(-y)	הִקְיָמוּ	byli(-y) zvednuti(-y)	הִוָּקְמוּ
zvedli jste	הִקְיָמְתֶּם	byli jste zvednuti	הִוָּקְמְתֶּם
zvedly jste	הִקְיָמְתֶּן	byly jste zvednuty	הִוָּקְמְתֶּן
zvedli(-y) jsme	הִקְיָמְנוּ	byli(-y) jsme zvednuti(-y)	הִוָּקְמְנוּ
imperfektum			
zvedne (m.)	יִקִּים	bude zvednut	יִוָּקַם
zvedne (f.)	תִּקְיָמָה	bude zvednuta	תִּוָּקְמָה
zvedneš (m.)	תִּקְיָמְתָּ	budeš zvednut	תִּוָּקְמְתָּ
zvedneš (f.)	תִּקְיָמְתָּ	budeš zvednuta	תִּוָּקְמְתָּ
zvednu (m. i f.)	אֶקִּים	budu zvednut(a)	אִוָּקַם
zvednou (m.)	יִקְיָמוּ	budou zvednuti	יִוָּקְמוּ
zvednou (f.)	תִּקְיָמְנָה nebo תִּקְיָמוּנָה	budou zvednuty	תִּוָּקְמוּנָה
zvednete (m.)	תִּקְיָמוּ	budete zvednuti	תִּוָּקְמוּ
zvednete (f.)	תִּקְיָמְנָה	budete zvednuty	תִּוָּקְמוּנָה
zvedneme (m. i f.)	נִקְיָמוּ	budeme zvednuti(-y)	נִוָּקְמוּ
zkrácené imperfektum, jusiv			
ať zvedne (m.)	יִקְיָמְ		
imperfektum s konsekutivním wāw			
a on zvedl	וַיִּקְיָם ⁶		

⁶ Ale וַיִּקְיָם „a zvedl jsem“ (viz upozornění v kap. 55.2).

rozk. způsob			
zvedni (m.)	הָקִים		
	(הָקִימָה) ⁷		
zvedni (f.)	הָקִימִי		
zvedněte (m.)	הָקִימוּ		
zvedněte (f.)	הָקִימוּהָ		
příčestí			
zvedající (sg. m.)	מִקִּים	zvednut(ý)	מוֹקֵם
zvedající (sg. f.)	מִקִּימָה	zvednuta(-á)	מוֹקֵמָה
atd.		atd.	
infinitiv			
zvednout (samostatný)	הָקִים	být zvednut (samostatný)	הוֹקֵם
zvednutí (vázaný)	הָקִים		

Imperfektum kmene *hif'íl* הִקִּים má zkrácený tvar הִקֵּם. Přidá-li se k tomuto tvaru konsekutivní *wāw*, posune se přízvuk dozadu a poslední slabika je tudíž zavřená a nepřízvučná, musí tedy být zkrácena, vznikne הִקֵּם.

(4)

Kmeny intenzivní a reflexivní

S výjimkou několika málo případů v mladších knihách Bible se u sloves 2. *wāw* pi'el, pu'al a hitpa'el nevyskytuje. Pravidelné intenzivní a reflexivní kmeny se vyjadřují zdvojením střední souhlásky základu (a pokud to nelze, prodloužením předchozí samohlásky). Protože však střední *l* bývá tak slabé, že se mnohdy nestává ani samohláskou a úplně chybí (jinými slovy, protože toto střední *l* základu nemá povahu souhlásky), nemůže být zdvojeno. Existují však intenzivní a reflexivní tvary, které se vyjadřují opakováním *třetí* souhlásky základu, takže vznikají následující tvary. (Jsou nazvány podle dohody v kap. 66

⁷ Delší tvar rozk. způsobu.

s uvážením názvosloví kap. 51 s tím rozdílem, že místo středního *ע* je zde *ל*, které se opakuje⁸ – poznámka překladatele.)

קוֹמֵם je tvar intenzivní aktivní, zvaný פוֹלֵל (*pólél*).

קוֹמֵם je tvar intenzivní pasivní, zvaný פוֹלָל (*pólal*).

הִתְקוֹמֵם je tvar reflexivní (zvratný), zvaný הִתְפוֹלֵל (*hitpólél*).

Tyto odvozené tvary přijímají normální předpony a přípony.

Poznámka: Je třeba, abychom pochopili, že slovesa 2. *wāw* jsou pouze ta, kdy *l* je *němé*, a mizí nebo „odpočívá“ v předchozí samohlásce. Sloveso typu גָּוַע „zahynul, skončil“, jehož střední souhlásky je sice *wāw*, ale takové, že neztrácí svou souhláskovou povahu, tj. při časování ani „neodpočívá“ ani nemizí (např. יָגוּעַ „zhyne“), nelze považovat nejen za sloveso 2. *wāw*, ale ani za slabé.

CVIČENÍ 35

Eliáš	אֱלִיָּהוּ	byl vysoký	רוֹם	qal	רָם
bohatství, majetek	רְכוּשׁ	zvedl	רוֹם	hif'íl	הָרִים
čtyři (m.)	אַרְבָּעָה	vracel se	שׁוּב	qal	שָׁב
čtyři (f.)	אַרְבַּעַ	obrátil, vrátil, vzal zpět	שׁוּב	hif'íl	הִשִּׁיב
		prchl	נוֹס	qal	נָס

(1) וַיֵּצְאוּ הַמִּרְגְּלִים אֶרֶץ כְּנָעַן וַיְהִי שָׁם יָמִים רַבִּים: וַיָּשׁוּבוּ אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיְדַבְּרוּ אֶל־הָעָם לֵאמֹר הִנֵּה עָרֵי־כְנָעַן חֲזָקוֹת מְאֹד הֵנָּה וְחֹמֹתֶיהֶן עֲדֵי־שָׁמַיִם: וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ, לָמָּה יֵצְאוּנוּ מִמִּצְרָיִם לָנֶפֶל בַּחֲרָב לִפְנֵי־אֲבוֹנִים, כִּי מִי יִלְחָם לָנוּ בַּיָּשִׁבִי־כְנָעַן וְעָתָּה נִשְׁיֵמָה לָנוּ רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיִמָּה: וַיְהִי כַּדְבָּרם כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּרֶד כְּבוֹד־יְהוָה בַּמַּחֲנֶה וַיַּפֵּל מִשָּׁה

⁸ Vysvětlivka překladatele: Samo sloveso פלל *at* už ve významu „prosil, modlil se“ (*hitp.*), nebo ve významu „rozhodl“ (*pi.*) tvoří tvary pravidelně (kap. 51 až 60).

⁹ Viz vysvětl. 75.4.

על־פָּנָיו אֲרָצָה (2) רָאָה אֱלֹהֵיו אֶת־הָאִשָּׁה עֹמֶדֶת לְפָנָיו וַיִּשְׁאַל
 אֹתָהּ לֵאמֹר מַה־תִּבְקָשִׁי, הִגִּידִי־נָא לִי: וַתֹּאמֶר אֵלָיו הָאִשָּׁה,
 הִשְׁאֲלֹתִי בֶן מֵאֵת אֲדֹנִי כִּי הִנֵּנוּ מֵת: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֱלֹהֵיו
 אֶת־דְּבָרֶיהָ וַיִּקָּם וַיָּשָׁב אֶל־בֵּיתָהּ: וַיִּשְׁכַּב עַל־הַיֶּלֶד הַמֵּת, פָּנָיו
 עַל־פָּנָיו וַיִּדְּיו עַל־יָדָיו, וַיִּתְּפֹלֵל אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר הֲשִׁב נָא
 אֶת־נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד: וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶל־תְּפִלַּת־אֱלֹהֵיו, וַתֵּשֶׁב אֵלָיו
 רוּחַ הַיֶּלֶד וַיִּפְקַח אֶת־עֵינָיו: וַיִּקְרָא אֱלֹהֵיו אֶל־הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר
 אֵלֶיךָ, הִנֵּה חַי בְּנֶךָ: וַתֹּאמֶר אֵלָיו הָאִשָּׁה עֲתָה יָדַעְתִּי כִּי
 נִבְיֵא־אֱלֹהִים אַתָּה וַתִּשָּׂא אֶת־בָּנָהּ וַתֵּצֵא (3) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה וַיִּלְחֲמוּ אַרְבַּעַה מַּלְכִים בְּמֶלֶךְ סֹדֶם וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הָעִיר
 וַיִּקְחוּ אֶת־הָעָם וְאֶת־כָּל־רֶכֶשׁ, וְגַם אֶת־לוֹט בֶּן־אֲחֵי־אַבְרָהָם
 לָקְחוּ אֹתָם וַיֵּצְאוּ לָשׁוּב אֶל־עָרֵיהֶם: וַיִּמְלֹט אֶחָד מֵעַבְדֵי־לוֹט
 וַיִּבְרַח אֶל־אַבְרָהָם וַיַּגִּד לוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר רָאָה: וַיִּקָּם אַבְרָהָם
 וַיִּקַּח אֶת־אֲנָשָׁיו אֹתוֹ וַיִּרְדְּף אַחֲרֵי־הַמַּלְכִים וַיִּמָּצְאם שְׂכָבִים
 בַּמַּחֲנֶה וַיִּפֹּל עֲלֵיהֶם וַיִּירָאוּ מִפָּנָיו וַיִּנּוֹסוּ הַמַּדְבָּרָה: וַיָּשָׁב
 אַבְרָהָם אֶת־יֹשְׁבֵי־סֹדֶם וְאֶת־רֶכֶשׁ, וְגַם אֶת־לוֹט בֶּן־אָחִיו
 וְאֶת־רֶכֶשׁוֹ הַשִּׁיב: וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֶלֶךְ סֹדֶם תֵּן לִי אֶת־הַנֶּפֶשׁ
 וְאֶת־הָרֶכֶשׁ קַח לָךְ: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם נִשְׁבַּעְתִּי בַיהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה
 אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אִם ¹² אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ, וְלֹא תֹאמַר
 הִנֵּה רֶכֶשׁ־אַבְרָהָם לִי הוּא: רַק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִלְכּוּ אִתִּי הֵמָּה
 יִקְחוּ כִּטּוֹב בְּעֵינֵיהֶם: וַיֵּצֵא כְּהֵן־הָעִיר וַיִּבְרָךְ אֶת־אַבְרָהָם

¹⁰ „od“ (וְ a „s“; kap. 45).

¹¹ sg. hromadného podst. jména.

¹² Viz zvláštní vysvětlivku 72.6 týkající se přísahy.

¹³ „ze všeho“, tj. „z čokolady“.

וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָהָם לֵאלֹהִים וּבְרוּךְ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן
 אֶת־אֵיבֶיךָ בְּיָדְךָ (4) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לָּמָּה תִּצְעַק אֵלָי
 הָרֶם אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וְשָׁבוּ הַיָּמִים לְמִקְוָמָם: וַיָּרֶם מֹשֶׁה
 אֶת־יָדוֹ כַּמִּצּוֹת־יְהוָה וַיָּשׁוּבוּ הַיָּמִים עַל־הַמִּצְרִים וַיִּרְדּוּ הַמִּצְרִים
 בְּלֵב הַיָּם (5) הִשִּׁיבֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵי וְנָשׁוּבָה, וְזָכַרְנוּ אֶת־דְּבָרֶיךָ
 אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי בֵּית־יַעֲקֹב וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם:
 קִוְּמָה יְהוָה לִישׁוּעָתָנוּ וְאֶל־תִּתְּנֵנוּ בְּיַד־אֵיבֵינוּ, כִּי כָךְ לִבְיָדְךָ
 בְּטַחְנוּ (6) עָשָׂה מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ יְהוָה וַיִּקְרָא לַיהוֹשֻׁעַ
 וַיִּשֶׂם אֶת־יָדָיו עַל־רֹאשׁוֹ וַיְבָרְכֵהוּ לְעֵינֵי עַד־יִשְׂרָאֵל: וַתִּרְדּ
 רוּחַ אֱלֹהִים עַל־יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתְּנָבֵא לַפְּנִיָּהֶם (7) כִּי יָקוּם בְּעִירְךָ
 נִבְיֵא וְדַבֵּר אֲלֵיכֶם לֵאמֹר נַעֲבֹדָה אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְנָתַן לָךְ
 אוֹת וּבֹא הָאוֹת: לֹא תִשְׁמַע אֶל־דְּבָרָיו (8) מִפְּנֵי זָקֵן תִּקּוּם
 וּכְבֹדָתְךָ אֶת־פְּנֵי־הַחֶכֶם (9) בְּדָרְךָ אֶחָד תֵּצֵא לְמַלְחָמָה
 וּבְדָרְכֵים רַבִּים תָּנוֹסוּ לַפְּנֵי־אֵיבֵיכֶם (10) קָחוּ לָכֶם אֲבָנִים
 וְהָקִימוּ אֹתָן בְּתוֹךְ הַנֶּהָר, לְמַעַן יִדְּעוּ בְּנֵיכֶם כִּי כֶּרֶת יְהוָה
 אֶת־מִי־הַיָּרְדֵּן לַפְּנֵיכֶם, וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְאוֹת־עוֹלָם
 (11) לְפָנָיו לֹא הָיָה כְּמוֹהוּ מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׁב אֶל־יְהוָה
 בְּכָל־לִבָּבוֹ, וְאַחֲרָיו לֹא קָם כְּמוֹהוּ

1. A stane se v onen den, že (kons. wāw) mě budete hledat v zemi vašich nepřátel a budete ke mně volat celým srdcem a v pravdě, a obrátíte se ke mně celým svým srdcem a celou svou duší. I já se k vám vrátím a přivedu vás zpět do země vašich otců a dám vám tam zase bydlet (hif.), a zasadíte zahrady a budete jíst jejich úrodu jako za dnů mého služebníka Davida, a vaše útrapy budou zapomenuty a už se na ně nebude pamatovat. – 2. Zlovolníci povstali

¹⁴ Je-li rozk. způsob זָכַר připojen pomocí maqqef k následujícímu slovu, mění se v זָכַר־ (z'chor).

proti mně a snaží se (= usilují) vzít mi život a nemají (= nepoložili) před sebou Boha, ale ty, Hospodine, ty přivedeš jejich zlo zpět na jejich hlavu. – 3. A mluvil k nim Mojžíš: „Jděte do země Kanaán a vezměte z plodů stromů, které jsou v ní, a vraťte se do tábora.“ A šli ti muži do země Kanaán a vzali z plodů té země a vrátili se do tábora. – 4. A řekl Josef svému otci: „Hle, moji dva synové (= dva z mých synů) jsou se mnou, vlož prosím na ně své ruce a požehnej je.“ A vstal Jakub a vložil své ruce na jejich hlavy a požehnal je. – 5. A přistoupil jeden ze služebníků k Eliášovi a řekl: „Sestup prosím z hory a vrať se do města a nikdo (= žádný muž) proti tobě (= před tebou) nezvedne ruku, neboť nyní opravdu víme, že jsi mluvil slovo Hospodinovo.“ A řekl mu prorok: „Já se vrátím do města.“ A vstal a sestoupil z hory a vrátil se s nimi. – 6. Vstaň, dcero izraelská, proč sedíš (impf. vyjařující trvání) v prachu? Vždyť Hospodin slyšel tvůj nářek a přivede tě zpátky k sobě. – 7. Nepovstal v Izraeli (druhý) prorok jako Mojžíš, který znal Hospodina tváří v tvář jako člověk, který zná svého souseda. – 8. Až půjdete do bitvy a vaši nepřátelé budou mít mnoho koní, nebudete se jich bát a nebudete před nimi prchat, neboť Hospodin sám (= on) je s vámi a bude bojovat za vás. – 9. A modlil se ten kněz: „Přiveď, Hospodine, své syny zpět z pohanských zemí (= zemí pohanského národa), kde jsi je rozptýlil (doplňte „tam“), neboť k tobě jedinému (se upírají) jejich oči.“ – 10. „Poslal jsem na tebe své rány, ale ty ses ke mně přesto neobrátil,“ pravil Hospodin. – 11. A řekl Hebrejec Mojžíšovi: „Kdo tě nad námi ustanovil za soudce? Chceš (= říkáš) mě zabít jako jsi zabil toho Egyptana?“ A tu se stalo, když Mojžíš uslyšel tato slova, že (kons. wāw) vstal a uprchl z Egypta (= egyptské země).

77. STAVOVÁ SLOVESNA 2. WĀW

V kap. 50 jsme viděli, že jsou tři typy pravidelného slovesa, které se liší druhou samohláskou v perfektu kmene qal, a to: typ „a“ (např. שָׁמַר), typ „e“ (např. כָּבַד) a typ „o“ (např. קָטַן). Tyto tři typy najdeme i u sloves 2. wāw: „a“ u קָם (základ קוֹם), „e“ u slovesa בָּוַת (základ בּוֹת) a „o“ u slovesa בּוֹשׁ. O prvním typu jsme mluvili již v předchozí kapitole, o dalších dvou typech, které jsou poměrně vzácnější, pojednáme nyní.

qal			
perfektum			
zemřel, je mrtev	מָת	styděl se	בוֹשׁ
zemřela	מָתָה	styděla se	בּוֹשָׁה
zemřel jsi (místo מָתָה) ¹	מָתָה	styděl ses	בָּשָׁתָה
zemřela jsi (místo מָתָה)	מָתָה	styděla ses	בָּשָׁתָה
zemřel(a) jsem (místo מָתָה)	מָתִי	styděl(a) jsem se	בָּשָׁתִי
zemřeli(-y)	מָתוּ	styděli(-y) se	בָּשׁוּ
zemřeli jste (místo מָתָה)	מָתֶם	styděli jste se (boštem)	בָּשַׁתֶּם
zemřely jste (místo מָתָה)	מָתֶיךָ	styděly jste se (bošten)	בָּשַׁתְּנָה
zemřeli(-y) jsme	מָתָנוּ	styděli(-y) jsme se	בָּשָׁנוּ
imperfektum			
zemře (m.)	יָמוּת	zastydí se (m.)	יָבוֹשׁ
zemře (f.)	תָּמוּת	zastydí se (f.)	תָּבוֹשׁ
zemřu (m. i f.)	אָמוּת	zastydím se (m. i f.)	אָבוֹשׁ
atd.		atd.	
kohortativ			
ať zemřu (m. i f.)	אֲמוּתָה	ať se stydím (m. i f.)	אֲבוֹשָׁה
zkrácené imperfektum, jussiv			
ať zemře (m.)	יָמוּת		
imperfektum s konsekutivním wāw			
a zemřel	(wajjámot) וַיָּמוּת		
rozk. způsob			
zemři (m.)	מוּת	styd se (m.)	בוֹשׁ
zemři (f.)	מוּתִי	styd se (f.)	בוֹשִׁי
atd.		atd.	

¹ Srov. בָּרַתָּה, které se mění na בָּרַתָּה.

<i>příčestí</i>			
umírající (sg. m.)	מָת	stydíci se (sg. m.)	בוֹשׁ
umírající (f. sg.)	מָתָה	stydíci se (sg. f.)	בוֹשָׁה
atd.		atd.	
<i>infinitiv</i>			
umírat (samostatný)	מוֹת	stydět se (samostatný)	בוֹשׁ
umírání (vázaný)	מוֹתָה	stud (vázaný)	בוֹשָׁה
(s ל)	לָמוֹת		

Ostatní tvary sledují typ קָם:

	hif'il	hof'al
<i>perfektum</i>	usmrtil, zabil הָמִית	byl usmrčen הוּמָת
<i>imperfektum</i>	usmrtí (sg. m.) יָמִית	bude usmrčen יוּמָת

CVIČENÍ 36

pokolení	דֹּר	odbočil, odchytil se	סֹר	קָר
pokolení (pl.)	דִּרְוֹת	odňal, odstranil	סֹר	הִסִּיר
Filištan	פְּלִשְׁתִּי	křik	צָעָקָה	
Levi, Lévištec, levita	לֵוִי			

(1) וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר הִנֵּה אֲנֹכִי יֹצֵא בְּתוֹךְ-אֶרֶץ מִצְרַיִם וְהִרְגָּתִי אֶת-כָּל-בְּכוֹרֵיהֶם, מִבְּכוֹר-פָּרֶעֶה הַיֹּשֵׁב עַל-כִּסְאוֹ עַד-בְּכוֹר-הָאֲמָה, וְהַבְּדַלְתִּי בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִצְרַיִם: וַיְהִי בַלַּיְלָה הַהוּא וַיָּמֹתוּ כָּל בְּכוֹרֵי-מִצְרַיִם וְתָהִי צָעָקָה גְדוֹלָה בְּאֶרֶץ, כִּי לֹא הָיָה בֵּית אִשׁ לֹא הָיָה שֵׁם מֵת: וַיָּקָם

² Předpona feminina.

פָּרֶעֶה הוּא וַעֲבָדָיו וַיִּקְרָא אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, קֹוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי, גַּם אַתֶּם גַּם כָּל-הָעָם אֲשֶׁר אַתֶּם, גַּם צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי, גַּם בְּקִרְכֶּם קָחוּ אִתְּכֶם, וַעֲבַדוּ אֶת-אֱלֹהֵיכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם (2) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל-הַדּוֹר הַהוּא: וַיָּקָם מֶלֶךְ עַל-מִצְרַיִם אִשֶׁר לֹא יָדַע אֶת-יוֹסֵף (3) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, רֵד מִן הָהָר כִּי סָרוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מִן-הַדֶּרֶךְ וְגַם עָשׂוּ לָהֶם אֱלֹהִי-זָהָב וַיִּקְרָאוּ לִפְנֵיהֶם, אֱלֹהֵי אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הוֹצִיאֹו אֶתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית-עַבְדִּים: וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן הָהָר, וּבִידָו שְׁנֵי-לוּחוֹת הַבְּרִית וַיִּשְׂבֵּר אֶת־הָאֲדָמָה: וַיִּקְרָא מֹשֶׁה בְּקוֹל גְּדוֹל, מִי לַיהוָה אֵלֵי וַיִּסּוּרוּ אֵלָיו כָּל-בְּנֵי-לֵוִי: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה, קָחוּ אִישׁ אֶת-חֶרְבּוֹ וְהָמִיתוּ אֶת-אֶחָיְכֶם הַעֲבָדִים אֶת-אֱלֹהֵי-הַזָּהָב, פֶּן-יִגָּף יְהוָה בְּעַם (4) וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶל-מֹשֶׁה, לָמָּה נָמוֹת בָּרָעַב אֲנָחְנוּ וְנָשִׁינוּ וּבְנֵינוּ: וַיַּתְפִּיל מֹשֶׁה אֶל-יְהוָה וַיֹּרֶד לָהֶם יְהוָה לָחֶם מִשָּׁמַיִם וַיֹּאכֵל הָעָם (5) הַשָּׁמַיִם מֵאֵד פֶּן-תִּשְׁכַּחוּ אֶת-מִצְוֹת-יְהוָה וּפֶן-יִסּוּרוּ מִלִּבְבָּכֶם: וְהָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַר אֶת-הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְסָר לִבּוֹ מֵעַם יְהוָה אֱלֹהָיו מוֹת יָמוֹת הָאִישׁ הַהוּא (6) כִּי יִגְנֹב אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ וּמָכַר אֹתוֹ לְעֶבֶד, הוֹמָת יוֹמָת הָאִישׁ הַזֶּה, וְזָכַרְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיךָ (7) לֹא תִסּוּרוּ אַחֲרֵי לִבְבָּכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם, כִּי בְּדֶרֶךְ יְהוָה תִּבְחָרוּ, לִמְעַן יֵשֵׁב לָכֶם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה (8) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-שָׂאוּל, יֵצֵא-נָא עִבְדְּךָ וְנִלְחַם עִם-הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה: וַיֹּאמֶר אֵלָיו שָׂאוּל, חֲלָא נָעַר אֶתָּה וְהוּא אִישׁ

³ „také... také...” znamená „jak... tak...”.

⁴ „každý”.

⁵ „Střežte se”; viz vysvětl. 70.6.

⁶ „od (s)”; viz vysvětl. 76.10.

⁷ Inf. před určitým slovesným tvarem vyjadřuje zdůraznění.

גְּבוּר־מִלְחָמָה, שׁוּב אֶל־בֵּית־אָבִיךָ וְלָמָּה תָּמוּת לְנֹד עֵינַי:
וַיֹּאמֶר דָּוִד, רָעָה הָיָה עִבְדְּךָ וְאֶשְׁמַר אֶת־צִאֲנִי אָבִי, וְהִנֵּה חָזָה
רָעָה בָּאָה מִהַמְּדָבָר וַתִּפֹּל עַל־הַצֹּאֵן, וְאֶקֹּם וְאֶשְׁחַת אֶת־חֲרָבִי
בְיָדִי וְאָמַית אֶת־הַחַיָּה לְבָדִי, כִּי לֹא הָיָה אִישׁ אִתִּי: וְעַתָּה אִם
טוֹב בְּעֵינֵי־הַמֶּלֶךְ אֲנֹכִי אֵלֶיךָ עִם־הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה וְהִסֵּר אֶסְתִּירָה
אֶת־רָאשׁוֹ מִעָלָיו, וְיָדַע כָּל־הַקָּהָל הַזֶּה כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל:
וַיֹּאמֶר שָׂאוּל, צֵא אֵלָיו בְּנִי וְיִתֵּן־יְהוָה אֶת־אֵיבֶיךָ בְּיָדְךָ (9) סוּר
מִרָע וּבִקֵּשׁ טוֹב (10) וְיִהְיֶה בְּנִסְעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קֹמָה
יְהוָה וַיִּנּוֹסוּ אֵיבֶיךָ מִפְּנֵיךָ (11) לֹא תִבּוֹשִׁי בְּתִישְׂרָאֵל, קֹמִי
מִן־הָעָפָר וְשִׁימִי עָלֶיךָ אֶת־בְּגָדֵי כְבוֹדְךָ

1. Říkáš-li (impf.) ve svém srdci: „Ustanovím (= pološím, koh.) nad sebou krále jako všechny pohanské národy,“ zvol (impf.) si krále zprostřed svých bratří. Nebude mít mnoho koní, aby nepřivedl lid zpět do Egypta, a nevezme si mnoho žen, aby jeho srdce nebylo povýšené (= vysoké) a neustoupil od slov tohoto zákona. – 2. A přišel ten prorok ke králi a řekl mu: „Hospodin slyšel tvou modlitbu, tedy (= a) nezemřeš, neboť jsi chodil před ním v pravdě.“ – 3. A přikázal Áron lidu: „Zbavte se (= odstraňte od sebe) všeho zlata a stříbra a dejte (je) mně.“ A zbavili se synové Izraele všeho zlata a stříbra a dali mu (je). – 4. (Jedno) pokolení odchází a jiné pokolení přichází, ale svět stojí navždy. – 5. Jako jsem od tebe odtrhl toto roucho, tak ti (= od tebe) Hospodin odňal kralování a dal je tvému soupeři (= druhovi), který je lepší než ty. – 6. A pravil Hospodin Mojžíšovi: „Ať lid nechodí filištínskou cestou (= cestu Filištanů), aby nenastala bitva a oni se nebáli a nevrátili se do Egypta.“ – 7. Slyšte mě (אל), synové Leviho: což vás Hospodin nevyvolil zprostřed vašich bratří, abyste sloužili (= sloužit) v jeho službě – proč jste opustili (kons. wāw) cestu Hospodinu? – 8. Ve vězení, kde byl Josef, byli dva z faraónových služebníků a měli sny a vyprávěli své sny Josefovi. A řekl Josef jednomu: „Ráno se vrátíš na své místo a budeš sloužit faraónovi.“ A řekl jeho druhovi: „Ráno ti farao srazí (= odstraní od tebe) hlavu.“ – 9. A řekl mu král: „Prodej mi svou zahradu a dám ti jinou zahradu, která je větší než ona.“ A řekl ten muž: „Neprodám ti

⁸ S významem jussivu.

⁹ „Tvůj šat slávy“, tj. „tvůj slavný šat“; viz kap. 63 a dodatek 5.

svou zahradu, kterou jsem zdědil po svých předcích.“ Král se velmi rozhněval a řekl mu: „Tedy (= opravdu) zemřeš.“ A vstal ten muž a uprchl před králem. A poslal král své služebníky a pronásledovali ho a zabili ho a pohřbili ho na jedné hoře (= z hor). – 10. A tu se stalo po těch událostech, že zemřel (kons. wāw) prorok Boží Samuel (slovosled) a byl pohřben ve svém domě. – 11. A viděli Filištané, že jejich bojovník je mrtev, a uprchli před syny Izraele. – 12. Nebudete chodit podle svých očí (= za svými očima) a podle svého srdce, ale Hospodina, svého Boha, se budete bát a jemu budete sloužit.

78. DALŠÍ DVOJNÁSOBNĚ SLABÁ SLOVESA

Všimněme si dvojí změny u dvojnásobně slabých sloves:

(1)

יָדַע „poznal, obeznámil se, ví, zná“ je sloveso zároveň 1. wāw a 3. laryngály.

Upozornění: Toto sloveso se v hebrejštině chová jako slovesa 1. wāw, ale v příbuzných jazycích jako 1. jōd.

qal		nif'al	
perfektum			
poznal	יָדַע	byl poznán	נִידַע
poznala	יָדְעָה	byla poznána	נִידְעָה
atd., časování je pravidelné		atd., časování je pravidelné	
imperfektum			
pozná (m.)	יָדַע	bude poznán	יִדְעַ
pozná (f.)	תִּדְעַ	bude poznána	תִּדְעִי
atd.		atd.	
rozsk. způsob			
poznej (m.)	יָדַע	bud' poznán	הִיָּדַע
poznej (f.)	יָדְעִי	bud' poznána	הִיָּדְעִי
atd.		atd.	

qal		nif'al	
aktivní přičestí			
poznávající (sg. m.)	יָדַעַ		
poznávající (sg. f.)	יָדַעַת		
atd.			
pasivní přičestí			
poznán, poznáný	יָדוּעַ	poznán, poznáný	נֻדַּעַ
poznána, poznaná	יָדוּעָה	poznána, poznaná	נֻדַּעָה
atd.		atd., tvoří se pravidelně	
infinitiv			
poznat (samostatný)	יָדוּעַ	poznání (vázaný)	הִדְּוַעַ
poznání (vázaný)	יָדַעַת	(s ל)	לְהִדְּוַעַ
(s ל)	לְיָדַעַת		

hif'íl		hitpa'él	
perfektum			
oznámil, dal vědět	הִדְּוַעַת	dal se poznat	הִתְדַּוְּעַת
oznámila	הִדְּוַעָה	dala se poznat	הִתְדַּוְּעָה
atd.		atd.	
imperfektum			
oznámí (sg. m.)	יִדְּוַעַת	dá se (m.) poznat	יִתְדַּוְּעַת
oznámí (sg. f.)	תִּדְּוַעַת	dá se (f.) poznat	תִּתְדַּוְּעַת
atd.		atd.	
rozsk. způsob			
oznam (m.)	הוֹדַעַת	dej se (m.) poznat	הִתְדַּוְּעַת
oznam (f.)	הוֹדַעֲתִי	dej se (f.) poznat	הִתְדַּוְּעִי
atd.		atd.	

hif'ıl		hitpa'el	
přičestí			
oznamující (sg. m.)	מוֹדִיעַ	dávající se (sg. m.) poznat	מִתְדַּוֵּעַ
oznamující (sg. f.)	מוֹדִיעָה	atd.	
infinitiv			
oznámít (samostatný)	הוֹדִיעַ	dát se poznat (samostatný)	הִתְדַּוֵּעַ
oznámení (vázaný)	הוֹדִיעַ	dávání se poznat (vázaný)	הִתְדַּוֵּעַ
(s ל)	לְהוֹדִיעַ	(s ל)	לְהִתְדַּוֵּעַ

Podobně se čásoje i základ יָשַׁע, který ve kmeni nif'al znamená „byl zachráněn, spasen, nechal si pomoci“ a ve kmeni hif'il „zachránil, spasil“.

(2)

יָרָא „bál se, měl úctu“ je sloveso 1. jôd a 3. 'alef a je též stavové:

qal			
<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
bál se	יָרָא	bude se (m.) bát	יִירָא
bál ses	יָרָאת	budeš se (m.) bát	תִּירָא
bál(a) jsem se	יָרָאתִי	budu (m. i f.) se bát	אִירָא
atd.			
<i>přičestí</i>		<i>rozsk. způsob</i>	
bázlivý, bohabojný (sg. m.)	יָרָא	boj se (m.)	יָרָא
bázliví, bohabojní (pl. m.)	יָרְאוּ	bojte se (m.)	יִרְאוּ
<i>infinitiv</i>			
bát se (samostatný)			יִרְאוּ
strach, bázeň, úcta (vázaný, podstatné jméno)			יִרְאוּ
(s ל)			לְיִרְאוּ

(3)

יָצָא „šel, vyšel“ je sloveso 1. wāw a 3. 'ālef, které má ve kmeni hif'il význam „způsobil, aby vyšel, vytáhl, tj. přiměl k vyjití, vyvedl“.

qal		hif'ıl	
perfektum			
vyšel	יָצָא	vyvedl	הוֹצִיא
vyšel jsi	יָצָאתָ	vyvedls	הוֹצִיאתָ
atd.		atd.	
imperfektum			
vyjde (m.)	יֵצֵא	vyvede (m.)	יּוֹצִיא
vyjde (f.)	תֵּצֵא	vyvede (f.)	תּוֹצִיא
atd.		atd.	
zkrácené imperfektum, jussiv			
nedoloženo		ať vyvede (m.)	יּוֹצֵא
imperfektum s konsekutivním wāw			
a vyšel	וַיֵּצֵא	a vyvedl	וַיּוֹצֵא
rozk. způsob			
vyjdi (m.)	צֵא	vyved' (m.)	הוֹצֵא
vyjdi (f.)	צֵאי	vyved' (f.)	הוֹצֵאי
atd.		atd.	
příčestí			
vycházející (sg. m.)	יֹצֵא	vyvádějící (sg. m.)	מוֹצִיא
vycházející (sg. f.)	יֹצֵאת	vyvádějící (sg. f.)	מוֹצִיאת
atd.		atd.	
infinitiv			
vyjít (samostatný)	יֵצֵא	vyvést (samostatný)	הוֹצֵא
vyjítí (vázaný)	צֵאת (místo צֵאתָ)	vyvedení (vázaný)	הוֹצֵיא
(s ל)	לִצְאוֹת	(s ל)	לְהוֹצִיא

(4)

בָּא (ze základu בּוֹא) „přišel, vešel, vstoupil“ je sloveso 2. wāw a 3. 'ālef, které má ve kmeni hif'il význam „způsobil, aby přišel, tj. přivedl, uvedl, přinesl“.

qal		hif'ıl	
perfektum			
přišel	בָּא	přivedl	הֵבִיא
přišel jsi	בָּאתָ	přivedl jsi	הֵבִיאתָ
přišli jste	בָּאתֶם	přivedli jste	הֵבִיאתֶם
atd.		atd.	
imperfektum			
přijde (m.)	יָבֹא nebo יֵבֵא	přivede (m.)	יְבִיא
přijde (f.)	תָּבֹא	přivede (f.)	תְּבִיא
atd.		atd.	
zkrácené imperfektum, jussiv			
nedoloženo		ať přivede (m.)	יְבֵא
imperfektum s konsekutivním wāw			
a přišel (m.)	וַיָּבֹא	a přivedl (m.)	וַיְבִיא
rozk. způsob			
přijď (m.)	בֹּא nebo בָּא	přiveď (m.)	הֵבֵא
přijď (f.)	בֹּאי	přiveď (f.)	הֵבֵאי
atd.		atd.	
příčestí			
přicházející (sg. m.)	בָּא	přinášející (sg. m.)	מְבִיא
přicházející (pl. m.)	בָּאִים	přinášející (pl. m.)	מְבִיאִים
atd.			
infinitiv			
přicházet (samostatný)	בֹּא	přivést (samostatný)	הֵבֵא
přicházení (vázaný)	בֵּא	přivedení (vázaný)	הֵבִיא
(s ל)	לְבֹא	(s ל)	לְהֵבִיא

(5)

הָרִיעַ je sloveso 2. wāw a 3. laryngály a užívá se ve kmeni hif'íl, kdy znamená „hlaholil, hlaholem chválil, spustil válečný pokřik, křičel“.

hif'íl			
perfektum		imperfektum	
křičel	הָרִיעַ	bude (m.) křičet	יָרִיעַ
přičestí		rozsk. způsob	
křičící (sg. m.)	מָרִיעַ	křič (m.)	הָרַעַ
křičící (pl. m.)	מָרִיעִים	křičte (m.)	הָרִיעוּ
infinitiv			
křičet (samostatný)	הָרַעַ		
křičení (vázaný)	הָרִיעַ		

CVIČENÍ 37

vstříc, naproti, k setkání s	לְקִרְאתִי	učil se	לָמַד	gal	לָמַד
vstříc (s příponou)	לְקִרְאתִי	učil někoho	לָמַד	pi'el	לָמַד
bez	בְּלִי	myl se	רָחַץ		

(1) וַיָּשׁוּבוּ הַמְּלָאכִים אֶל־יַעֲקֹב וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו, בָּאנוּ אֶל־עֶשָׂו אַחִיד וְנִדְבַר אֵלָיו כְּכֹל אֲשֶׁר אָמַרְתָּ וְהִנֵּה הוּא הֵלֵךְ לְקִרְאתְךָ וְעַם רַב עִמּוֹ: וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי הָאָמָר אֵלָי, שׁוּב אֶל־אַרְצְךָ וְאֶל־בֵּית־אָבִיךָ וְאִי־טִיבָה עִמָּךְ, הִצִּילָנִי נָא מִיַּד־אָחִי מִיַּד־עֶשָׂו, כִּי יָרָא אֹנְכִי אֹתוֹ פֶּן־יָבֵא עָלַי וְהָמִית אֹתִי וְאֶת־כָּל־בְּנֵי בֵיתִי: וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה,

אֶל־תִּירָא יַעֲקֹב, אֹנְכִי עִמָּךְ וְשִׁמְרֹתֶיךָ מִכָּל־רָע (2) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵאֵת פְּנֵי־פַרְעֹה וַיִּצְעַק אֶל־יְהוָה לֵאמֹר לָמָּה שְׁלַחְתָּנִי אֶל־פַּרְעֹה, כִּי מִיּוֹם בּוֹאִי לִפְנֵי הַכֹּהֵן אֶת־הָעֲבוּדָה עַל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, וְהִצַּל לֹא הִצַּלְתָּ אֶת־עַמָּךְ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה שְׁמַעְתִּי אֶת־צַעֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבִידִים אֹתָם, וְהוֹצֵא אוֹצִיא אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֹתָם מֵעֲבוּדָתָם וְלִקַּחְתִּי אֹתָם לִי לְעָם, וְהִבֵּאתִי אֹתָם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת־יָדֶי לְאֲבוֹתָם לָתֵת לָהֶם (3) כִּי תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֹנְכִי מֵבִיא אֲתָכֶם שָׁמָּה וִירְשֶׁתֶם אֹתָהּ וַיִּשְׁכְּתֶם בָּהּ, וְהִבְדַּלְתֶּם לָכֶם שְׁלֹשׁ עָרִים אֲשֶׁר יְנוּס שָׁמָּה הָאִישׁ הָהִרֵג אֶת־רֵעֵהוּ בְּכַל־יָדָעַת וְהוּא לֹא אֵיב לוֹ: וְנוֹס הָאִישׁ הַהוּא אֶל־אֶחָת־הָעָרִים הָאֵלֶּה, וְשִׁפְטוּ אוֹתוֹ זִקְנֵי־הָעִיר, וַיָּשֵׁב שָׁם עַד מוֹת־הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל (4) כִּי יִמָּצֵא אִישׁ חָרוֹג עַל־הָאָדָמָה וְלֹא יוֹדַע מִי הָרָגוֹ, וַיֵּצְאוּ זִקְנֵי־הָעִיר וְשִׁפְטִיָּה וְלִקְחוּ אֶת־הַמֶּת וְהוֹרִידוּ אוֹתוֹ אֶל־הַנֶּהָר וְרָחֲצוּ אֶת־יְדֵיהֶם בְּמִי־הַנֶּהָר וַאֲמָרוּ, יָדֵינוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת־הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ: וַקְּבְרוּ שָׁם אֶת־הַמֶּת כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה (5) הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־הַמִּצְוֹת וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה, וְהוֹרַעְתֶּם אֶת־בְּנֵיכֶם לִמְעַן יִלְמְדוּ לִשְׁמֹר אֹתָם כְּכֹל הַפְּתוּב בְּסֹפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה, וְהִבֵּיא עֲלֵיהֶם יְהוָה אֶת־הַבְּרָכּוֹת הָאֵלֶּה (6) זָכוֹר תִּזְכֹּר אֶת־חֲסִדֵי־יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה אִתָּךְ מִיּוֹם־צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְעַד־עַתָּה: וְלִמְדָתָ אֶת־בְּנֶיךָ אֶת־דְּבָרֵי־הַתּוֹרָה הַזֹּאת, לִמְעַן יִיטֹב לָהֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר הִנֵּה בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּ אוֹתָהּ:

¹ viz vysvětl. 76.10.
² Egypt, též souhrnně pro „Egyptáné“, proto je sloveso v plurálu.
³ „Tento“ je ve tvaru maskulina, protože se vztahuje ke slovu „kniha“.

אני יהוה המוציא אתכם מבית עבדים (7) ויהי היום ויבקשו
שני אנשים להרג את המלך בהיכל: ויודע הדבר לאחר
מעבדיו ויגר למלך ויבקש הדבר וימצא והנה אמת דבר
עבדו: ויומתו שני האנשים האלה ויכתב הדבר בספר
דברי הימים לפני המלך

1. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi a Árónovi v zemi egyptské takto: „Jděte k faraónovi a řekněte (impf.) mu: »Propust' můj izraelský lid (na) třídní cestu (tři [v. st. – שְׁלֹשָׁת] dnů) v poušti, aby sloužili (= sloužit) Hospodinu, našemu Bohu.«“ A přišli Mojžíš a Árón a stanuli před faraónem a mluvili k němu tato slova. A řekl jim farao: „Proč jste ke mně přišli? Nevíte (pf.), že synové Izraele jsou mými služebníky? Vůbec (= opravdu) je nepustím.“ A řekl Mojžíš: „Jistě víš, že jestliže přestoupíš (impf.) nařízení Hospodina, našeho Boha, hle, pošle rány na tebe (= proti tobě) a na tvůj lid a přivede do země pouštní zvířenu a pozře (pl.) veškerou úrodu země a vnikne (= přijde, pl.) do tvého domu a do domů tvých služebníků, abyste (לְמַעַן) poznali, že není (nikdo) jako on.“ A tu se stalo, jak mluvili (v. inf. s příp.) tato slova, že (kons. wāw) vyšli od (doplňte „tváře“) faraóna. – 2. A udělal Abrahám (doplňte „jako“) všechno, co mu Hospodin přikázal, a vzal manželku a syna svého bratra a celé bohatství, které měl, a vyšel do země Kanaán. A Abrahám byl velmi starý, když vyšel (v. inf. s příp.) ze své země. – 3. A tu se stalo, když uslyšeli slova zvědů, že (kons. wāw) volali k Mojžíšovi: „Proč jsi nás vyvedl z Egypta (= egyptské země) – abys zabil (= zabít) celé toto shromáždění? Neboť hle, obyvatelé Kanaánu jsou mocnými válečníky a my nedokážeme (pf. „mohl“) vyjít proti nim do války. Proč jsme vyšli z Egypta?“ – 4. A usedl starý muž v prachu před svými druhy a pozvedl hlas a zvolal: „Nahý jsem vyšel do světa a nahý se vrátím do země. Hospodina jsem se bál (po) všechny dny svého života, proč tedy (= a proč) na mne uvedl všechny tyto (věci)?“ A vstal jeden z jeho druhů a řekl: „Kdo jsi ty, abys (= že) soudil (impf.) Hospodina? Což nejsi maso a krev? Což Hospodin uvede soužení na muže, který nezhrěšil (proti) němu?“ – 5. Řekl jsem, že ona je moje sestra, neboť na tomto místě není bázeň Boží a bál jsem se, aby mě nezabili. – 6. A rozneslo se (= vyšlo) jméno Šalomounovo do celého světa a králové světa (= země) přišli do Jeruzaléma a přinesli každý svůj dar Šalomounovi.

⁴ viz vysvětl. 69.7.

79. SLOVESA 3. HĚ', TJ. 3. WĀW A JŌD

Sloveso גָּלָה „odkryl, zjevil“, ale i „šel do vyhnanství“ je slabé, protože jeho 3. souhláska základu je nemá. Většina sloves 3. hē' byla původně 3. jōd a některé dokonce 3. wāw. Např. sloveso גָּלָה pochází od původního גָּלִי, z něhož vznikla dnešní podoba, nicméně původní ¹ přetrvalo v mnoha tvarech.

qal		nif'al	
perfektum			
odkryl	גָּלָה	byl odkryt	נִגְלָה
odkryla	גָּלְתָה	byla odkryta	נִגְלְתָה
odkryl jsi	גָּלִיתָ	byl jsi odkryt	נִגְלִיתָ
odkryla jsi	גָּלִיתָ	byla jsi odkryta	נִגְלִיתָ
odkryl(a) jsem	גָּלִיתִי	byl(a) jsem odkryt(a)	נִגְלִיתִי
odkryli(-y)	גָּלוּ	byli(-y) odkryti(-y)	נִגְלוּ
odkryli jste	גָּלִיתֶם	byli jste odkryti	נִגְלִיתֶם
odkryly jste	גָּלִיתֶן	byly jste odkryty	נִגְלִיתֶן
odkryli(-y) jsme	גָּלִינוּ	byli(-y) jsme odkryti(-y)	נִגְלִינוּ
perfektum s příponou			
odkryl mě	גָּלָנִי		
imperfektum			
odkryje (m.)	יִגְלֶה	bude odkryt	יִגְלֶה
odkryje (f.)	תִּגְלֶה	bude odkryta	תִּגְלֶה
odkryješ (m.)	תִּגְלֶה	budeš odkryt	תִּגְלֶה
odkryješ (f.)	תִּגְלִי	budeš odkryta	תִּגְלִי
odkryji (m. i f.)	אִגְלֶה	budu odkryt(a)	אִגְלֶה
odkryjí (m.)	יִגְלוּ	budou odkryti	יִגְלוּ
odkryjí (f.)	תִּגְלִינָה	budou odkryty	תִּגְלִינָה
odkryjete (m.)	תִּגְלוּ	budete odkryti	תִּגְלוּ
odkryjete (f.)	תִּגְלִינָה	budete odkryty	תִּגְלִינָה
odkryjeme (m. i f.)	נִגְלֶה	budeme odkryti(-y)	נִגְלֶה

¹ Tvar pro 3. os. sg. f. pf. původně zněl גָּלְתָּ (zkráceno z גָּלִיתָ), ale kupodivu přijal další zakončení sg. f., jakoby גָּלְתָּ samo o sobě bylo základem.

<i>imperfektum s příponou</i>			
odkryje (m.) mě (m. i f.)	יִגְלֶה		
<i>zkrácené imperfektum, jussiv</i>			
ať odkryje (m.)	יִגְלֵ	ať je odkryt	יִגֵּל
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
a odkryl	וַיִּגְלֵ	a byl odkryt	וַיִּגֵּל
<i>rozk. způsob</i>			
odkryj (m.)	גִּלְהָ	buď odkryt	הִגְלֵה
odkryj (f.)	גִּלִּי	buď odkryta	הִגְלִי
odkryjte (m.)	גִּלוּ	buďte odkryti	הִגְלוּ
odkryjte (f.)	גִּלִּינָה	buďte odkryty	הִגְלִינָה
<i>aktivní přičestí</i>			
odkrývající (sg. m.)	גֹּלֶה		
odkrývající (sg. f.)	גֹּלֶה		
odkrývající (pl. m.)	גֹּלִים		
odkrývající (pl. f.)	גֹּלוֹת		
<i>pasivní přičestí</i>			
odkryt, odkrytý	גָּלוּי (gālūj)	odkryt, odkrytý	נִגְלָה
odkryta, odkrytá	גָּלוּיָה	odkryta, odkrytá	נִגְלָה
odkryti, odkrytí	גָּלוּיִם	odkryti, odkrytí	נִגְלִים
odkryty, odkryté	גָּלוּיוֹת	odkryty, odkryté	נִגְלוֹת
<i>infinitiv</i>			
odkrýt (samostatný)	גִּלָּה	být odkryt (samostatný)	נִגְלָה
odkrytí (vázaný)	גָּלוּת	odkrytí (vázaný)	הִגְלוּת
(s ל)	לִגְלוּת	(s ל)	לְהִגְלוּת

V pasivním přičestí kmene qal přežilo původní základové * jako plnohodnotná souhláska (גָּלוּי, גָּלוּיָה atp.). Ve 2. os. a 1. os. pf. tohoto kmene (גָּלִיתִי, גָּלִיתָ atp.) a kmene nif'al (נִגְלִיתִי, נִגְלִיתָ atp.) přežilo původní י jako němé písmeno: z původního גָּלִיתִי se přeslo na גָּלִיתִי a ještě později na גָּלִיתִי. Stejně se změnilo původní נִגְלִיתִי na נִגְלִיתִי. Ve 3. os. pf. kmene qal a nif'al zmizelo původní základové י, a tak vzniklo גָּלוּ z dřívějšího גָּלִי a podobně i גָּלוּ z גָּלִי.

Pozorně si všimněme zkráceného tvaru imperfekta: qal יִגְלֵ se zkrátil na יִגֵּל a dále na יִגֵּל, a nif'al prodělal změnu z יִגְלֵ na יִגֵּל.

Vázaný infinitiv kmenů qal a nif'al je zakončen וֹת, podobně jako je na tomto místě koncovka ת u kmene qal sloves 1. nûn (kap. 67.1) a 1. wāw (kap. 75.1).

Pi'el a pu'al mají stejná zakončení jako qal a nif'al:

pi'el		pu'al	
perfektum			
zjevil	גִּלָּה	byl zjeven	גָּלָה
zjevila	גִּלָּתָה	byla zjevena	גָּלָתָה
zjevil jsi	גִּלָּיתִי	byl jsi zjeven	גָּלִיתִי
zjevil(a) jsem	גִּלָּיתִי	atd.	
atd.			
imperfektum			
zjeví (sg. m.)	יִגְלֵה	bude zjeven	יִגְלֵה
zjeví (sg. f.)	תִּגְלֵה	bude zjevena	תִּגְלֵה
atd.		atd.	
zkrácené imperfektum, jussiv			
ať zjeví (m.)	יִגֵּל		
imperfektum s konsekutivním wāw			
a zjevil	וַיִּגֵּל	a byl zjeven	וַיִּגְלֵה
rozk. způsob			
zjev (m.)	גִּלְהָ		
zjev (f.)	גִּלִּי		
atd.			
přičestí			
zjevující (sg. m.)	מִגְלֵה	zjeven, zjevený	מִגְלָה
atd.		atd.	
infinitiv			
zjevit (samostatný)	גִּלָּה	být zjeven (samostatný)	גָּלָה
zjevení (vázaný)	גָּלוּת	zjevení (vázaný)	גָּלוּת

Další odvozené formy se tvoří podle stejných vzorů jako předcházející. Hif'íl od גלה (kde pro smysluplnost použijeme základního významu „šel do vyhnanství“) má pak význam „odvedl, přivedl do vyhnanství“ tj. „vyhnal“:

hif'íl		hof'al	
perfektum			
vyhnal	הִגִּילָה	byl vyhnán	הִגִּילָה
vyhnala	הִגִּילָהּ	byla vyhnána	הִגִּילָהּ
vyhnal jsi	הִגַּלְתָּ nebo הִגַּלְתְּ	byl jsi vyhnán	הִגַּלְתָּ
vyhnal(a) jsem	הִגַּלְתִּי nebo הִגַּלְתְּ	atd.	
atd.			
imperfektum			
vyžene (m.)	יִגְלֶה	bude vyhnán	יִגְלֶה
vyžene (f.)	תִּגְלֶה	bude vyhnána	תִּגְלֶה
atd.		atd.	
zkrácené imperfektum, jussiv			
ať vyžene (m.)	יִגְלֵ		
imperfektum s konsekutivním wāw			
a vyhnal	וַיִּגְלֵ		
rozk. způsob			
vyžeň (m.)	הִגְלֵ		
vyžeň (f.)	הִגְלִי		
atd.			
příčestí			
vyhánějící (sg. m.)	מִגְלֵה	vyhnán, vyhnáný	מִגְלֵה
atd.		atd.	
infinitiv			
vyhnat (samostatný)	הִגִּילָה	být vyhnán (samostatný)	הִגִּילָה
vyhnání (vázaný)	הִגְלוֹת	vyhnanství (vázaný)	הִגְלוֹת

² Zkrácené imperfektum יִגְלֵ má tvar segolata, který se dále vyvíjí v יִגְלֵ (jako מִלֵּךְ v מִלְכֵךְ, viz kap. 44).

hitpa'el			
<i>perfektum</i>		<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>	
zjevil se	הִתְגַּלָּה	a zjevil se	וַיִּתְגַּלֵּ
zjevila se	הִתְגַּלְתָּהּ		
zjevil ses	הִתְגַּלַּיתָ	<i>rozk. způsob</i>	
zjevil(a) jsem se	הִתְגַּלִּיתִי	zjev se (m.)	הִתְגַּלָּה
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>		<i>příčestí</i>	
zjeví se (sg. m.)	יִתְגַּלֵּה	zjevující se (sg. m.)	מִתְגַּלֵּה
zjeví se (sg. f.)	תִּתְגַּלֵּה	atd.	
atd.			
<i>zkrácené imperfektum, jussiv</i>		<i>infinitiv</i>	
ať se zjeví	יִתְגַּלֵּ	zjevit se (samostatný)	הִתְגַּלָּה
		zjevení se (vázaný)	הִתְגַּלּוֹת

Upozornění: Imperfektum ve všech osobách a číslech končí vždy na ה , vázaný infinitiv na וְ a v kmenech qal, nif'al, pi'el, hitpa'el a hif'íl existuje zkrácené imperfektum, jussiv.

CVIČENÍ 38

Gilead	גִּלְעָד	přikázal	צוּה	pi'el	צִוָּה
skot	מִקְנֵה	viděl			רָאָה
Tyrus	צֵר	objevil se	רָאָה	nif'al	נִרְאָה
zde	פֹּה	ukázal	רָאָה	hif'íl	הִרְאָה
stavěl	בָּנָה				

(1) וּלְבִנֵּי-רְאוּבֵן הָיָה צֶאֱן וּבִקָּר רַב עַד-מָאֹד, וַיִּרְאוּ אֶת-
אֶרֶץ-הַנִּגְלָעַד וְהֵנָּה הַמָּקוֹם מְקוֹם-מִקְנֵה: וַיִּגְשׁוּ אֶל-מֹשֶׁה וַיַּדְבְּרוּ
אֵלָיו לֵאמֹר הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה בְּיָדֵנוּ אֶרֶץ מִקְנֵה הִיא,

וְלַעֲבָדֶיךָ מִקֵּנָה: וְעַתָּה אִם־נָא מִצְאָנו חַן בְּעֵינֶיךָ, תִּנֶּה לָנוּ
 אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶל־תַּעֲבִירָנוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶרֶצָה כְּנָעַן: וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה, הָאֲחִיכֶם יַעֲבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן לְמַלְחָמָה וְאַתֶּם תָּשֻׁבוּ
 פֹּה: וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־רְאוּבֵן, בְּתִים נִבְנֶה לְנָשֵׁינוּ וּלְבָנֵינוּ וַיָּשֻׁבוּ בָהֶם
 וַאֲנַחְנוּ נַעֲבֹר עִם־אֲחֵינוּ לְהִלָּחֵם בְּיֹשְׁבֵי־כְנָעַן: לֹא נָשׁוּב
 אֶל־בְּתֵינוּ עַד־אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת־כָּל־הָאָרֶץ בְּיַד־יִשְׂרָאֵל: אִזּוּ
 נָשׁוּב אֶל־הָעָרִים אֲשֶׁר בָּנִינוּ וַיָּשֻׁבוּ שָׁם: וַיֵּשְׁבוּ דְבָרֵיהֶם
 בְּעֵינֵי־מֹשֶׁה, וַיִּקְרָא אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת־רָאשֵׁי־הָעָם וַיֹּצִו אוֹתָם לֵאמֹר
 אִם יַעֲבְרוּ בְנֵי־רְאוּבֵן אִתְּכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן לְהִלָּחֵם בְּאִיבֵיכֶם,
 וְהָיָה בְּתַת יְהוָה בְּיַדְכֶם אֶת־אָרֶץ כְּנָעַן, וְנִתְּתָם לָהֶם
 אֶת־כָּל־אָרֶץ הַגִּלְעָד (2) אַתֶּם רְאִיתֶם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם
 יְהוָה בְּמִצְרַיִם וְעַל־הָיִם וּבַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל הַזֶּה: וְעַתָּה שְׁמֹר
 תִּשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתַי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִי אִתְּכֶם וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים
 לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצִיא אִתְּכֶם מִבֵּית־עַבְדִּים לִהְיוֹת לָכֶם
 לֵאלֹהִים (3) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת־מֹשֶׁה וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו קוּם עָבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן, אַתָּה וְכָל־הָעָם אַתָּךְ אֶל־
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לָתֵת לָהֶם: אֶל־תִּירָא מִפְּנֵי־
 יֹשְׁבֶיהָ, כִּי כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם מֹשֶׁה כֵּן אֶהְיֶה עִמָּךְ: לֹא אֶעֱזָבְךָ
 עַד־אֲשֶׁר עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה עַבְדִּי (4) וַיֵּצֵא
 הַגִּבּוֹר הַפִּלְשֹׁתִי וַיַּעֲמֵד עַל־הָהָר נֹגֵד מַחֲנֵה־יִשְׂרָאֵל וַיִּקְרָא
 אֲלֵיהֶם בְּקוֹל גָּדוֹל וַיֹּאמֶר בַּחֲרוּ לָכֶם אִישׁ מִבֵּין גִּבּוֹרֵיכֶם
 וַיָּבֹא עָלַי לְהִלָּחֵם בִּי: וְהָיָה אִם הוּא יִמִּיתֵנִי וְהָיִינוּ לָכֶם

³ Tázací ḥ.

⁴ Všimněme si, že místo יָדְכֶם je zde יָדְכֶם. Touto těžkou příponou se patah oslabuje v s'gól.

לַעֲבָדִים וְאִם אָנֹכִי אִמִּיתָהוּ וְהָיִיתֶם לָנוּ לַעֲבָדִים: וַיִּגִּידוּ
 לְשָׂאוֹל אֶת־דְּבָרֵי־הַפִּלְשֹׁתִי (5) וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ
 צֹר לֵאמֹר אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־דָּוִד אָבִי כִּי לֹא יָכַל לִבְנוֹת בַּיִת
 לְשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהָיו, כִּי מַלְחָמוֹת רַבּוֹת הָיוּ לוֹ: וְעַתָּה הִנְנִי יֹשֵׁב
 עַל כִּסֵּא־יִשְׂרָאֵל, וְאֱלֹהִים נָתַן שְׁלוֹם בְּאַרְצִי, וְאָמַר אָנֹכִי אֲבִנָּה
 הֵיכַל לַיהוָה אֱלֹהֵי: וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ וְעָשִׂיתָ חֶסֶד אִתִּי,
 צֹוֶה־נָּא וַיִּכְרְתוּ לִי עֲצִים מִהָּהָרִים אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ וְעַבְדִּי יִהְיוּ עִם
 עַבְדֶּיךָ וְהוֹדִידוּ אֶת־הָעֲצִים אֵלַי יְרוּשָׁלַיִם וּבְנִיתִי אֶת־הֵיכַל־
 יְהוָה שָׁם: וַיִּזְכֹּר מֶלֶךְ צֹר אֶת־חֲסִדֵּי־דָוִד אֲשֶׁר עָשָׂה אִתּוֹ וְאֶת־
 הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל־שְׁלֹמֹה: וַיֹּצִו אֶת־עַבְדָּיו
 וַיִּכְרְתוּ עֲצִים וַיָּבִיאוּ אֹתָם עַבְדֵי־שְׁלֹמֹה יְרוּשָׁלַיִם וַיָּבִן שָׁם
 שְׁלֹמֹה הֵיכַל אֲשֶׁר לְפָנָיו לֹא הָיָה כְּמוֹהוּ: וַיָּבֹאוּ כָל מַלְכֵי־
 הַגּוֹיִם לִרְאוֹת אֶת־הֵיכַל־שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר בָּנָה לֵאלֹהָיו, וַיָּבִיאוּ
 בָּיָדָם זָהָב וְכֶסֶף וַיִּתְּנוּ בְּבֵית־יְהוָה: וַיֵּצֵא שָׁם־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
 בְּכָל־הָאָרֶץ וַיְהִי מַכְבֹּד מְאֹד בְּעֵינֵי כָל־הַמְּלָכִים (6) אַתָּה
 נִגְלִיתָ אֵלָינוּ בְּכַבּוֹדְךָ עַל הַר־סִינִי, וַתַּדְבֵּר אֵלָינוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ,
 וַתִּלְמַדְנוּ מִשְׁפָּטֵי־צֶדֶק וְתוֹרַת־אֱמֶת, וַתַּצְוֵנוּ לִהְיוֹת מִמְּלַכֶּת
 כְּהָנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ לְפָנֶיךָ: וְעַתָּה עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנוּ
 וְאָבִיא מִפְּרִי־אֲדָמָתִי מִנְחָה לַיהוָה: שְׁלַח־נָּא אֶת־בְּרַכְתְּךָ
 בְּפִרְי־אֲדָמָתִי וּשְׁמַרְנִי מִכָּל־דָּע (7) וַיְהִי בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
 וַיִּקְרָא פְּרָעָה אֶל־עַבְדָּיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, מַה־זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי
 שְׁלַחְנוּ אֶת־הָעָם מַעֲבָדְנוּ, נִרְדָּפָה אַחֲרֵיהֶם וְנָשִׁיבָה אֹתָם
 מִצְרַיִם

⁵ Viz kap. 63.

1. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi v zemi egyptské: „Toto (= takto) řekneš synům Izraele: »Hospodin, Bůh tvých otců, se mi ukázal v poušti a mluvil ke mně zprostředk ohně a řekl: »Opravdu jsem viděl (s. inf. s urč. slovesem) soužení mého lidu Izraele a jistě (= opravdu) je vysvobodím z moci faraónovy a vyvedu je z Egypta (= egyptské země) a přivedu je do země, kterou jsem zaslíbil (= přísáhl) jejich otcům, Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, že (ji) dám (v. inf.) jejich potomstvu, a budou mi lidem a já jim budu Bohem.« A stane se, jestliže tě (לְךָ s příp.) neuposlechnou a budou říkat: »Dej nám znamení, že Hospodin se ti ukázal a že tě k nám poslal,« pak (kons. wāw) uděláš všechna tato znamení, jak jsem ti přikázal.“ – 2. A tu se stalo zrána, že (kons. wāw) zavolal král všechny své mudrce a vyprávěl jim (= v jejich uši) sen, který se mu zdál (= snil). A řekl: „Hle, ve svém snu jsem viděl muže stojícího nade mnou a v jeho ruce byl meč. A řekl jsem mu: »Kdo jsi a proč jsi ke mně přišel a proč je meč v tvé ruce?« A on mi řekl: »Opravdu věz (impf.), že mě poslal Hospodin, abych tě zabil (= zabít, hif. od מוֹת), neboť sis postavil velký dům a neměl na mysli (= nepřiložil srdce k) Boží archu, která nemá dům.« A velmi jsem se bál a řekl jsem mu: »Nezabíjej mne, (doplňte »můj«) pane, vždyť jistě (= opravdu) postavím chrám pro archu Hospodina, mého Boha, jakého ještě nebylo (= co nebylo jako to ještě).« A řekl mi ten muž, který se mi zjevil (příč. se členem): »Hle, slyšel jsem tvůj hlas, ale jistě (= opravdu) se vrátím, jestliže nedodržíš své slovo. A nyní poruč svým služebníkům postavit chrám pro Hospodina, tvého Boha, na jeruzalémské hoře.« A řekli všichni mudrcové králi jedním hlasem: „Ať přikáže král svým služebníkům a nechá je postavit chrám na svaté hoře (= hoře svatosti), jak přísahal (doplňte »král«).“ – 3. A řekl Jozue předákům lidu: „Projděte táborem a přikáže lidu: »Opusťte své ženy a své děti a svůj dobytek a své starce a tábor a přejděte do bitvy proti městu, neboť jistě (= opravdu) dá Hospodin do naší moci (= ruky) město i jeho obyvatele. Nebojte se jich, neboť Hospodin sám (= on) bude bojovat za nás.« A prošli předáci táborem a přikázali lidu, jak Jozue nařídil. – 4. A hledali náčelníci lidu, a našli muže, který vzal zlato a stříbro (= ze zlata a stříbra), a přivedli ho k Jozuovi k soudu. A zeptal se ho Jozue: „Proč jsi udělal tuto věc? Řekni mi (to), můj synu.“ A řekl ten muž: „Hle, tvůj služebník byl mezi těmi, kdo bojovali (příč. se čl.) proti obyvatelům toho města, a tu se stalo, když padly (v. inf.) hradby města, že jsem přišel do královského paláce, uviděl jsem všechno zlato a stříbro a vzal jsem z něho a ukryl v zemi.“ – 5. A poslal David posly k tyrskému králi se slovy: „Učiňme smlouvu, já a ty, aby (לְבֵנֵינוּ) byl mír mezi mým lidem a mezi tvým lidem.“ A přišli poslové a přinesli dar tyrskému králi a mluvili k němu (doplňte „jako“) tato slova. A řekli služebníci krále (doplňte „jemu“): „Pošli pryč tyto muže, vždyť jsou (to) zvědové, vždyť si přišli prohlédnout zemi.“

80. DALŠÍ DVOJNÁSOBNĚ SLABÁ SLOVES A

(1)

נָטָה „roztáhl, vztáhl, napnul (stan)“ nebo nepřechodně „naklonil se“ je sloveso 1. nūn a 3. hē'.

qal		hif'il	
perfektum			
naklonil se	נָטָה	způsobil natažení, natáhl	הִטָּה
naklonila se	נָטְתָה	natáhla	הִטְתָּה
atd.		atd.	
imperfektum			
nakloní se (sg. m.)	יִטָּה	natáhne (sg. m.)	יִטֶּה
nakloní se (sg. f.)	תִּטָּה	natáhne (sg. f.)	תִּטֶּה
atd.		atd.	
zkrácené imperfektum, jussiv			
ať se nakloní (sg. m.)	יֵט	ať natáhne (m.)	יֵט
imperfektum s konsekutivním wāw			
a naklonil se	וַיֵּט	a natáhl	וַיִּט
rozk. způsob			
nakloň se (m.)	נָטָה	natáhni (m.)	הִטָּה nebo הִט
atd.		atd.	
aktivní přičestí			
naklánějící se (sg. m.)	נֹטֵה	natahující (sg. m.)	מֹטֵה
atd.		atd.	
pasivní přičestí			
nakloněn, nakloněný	נֻטֵּי		
atd.			
infinitiv			
naklonit se (samostatný)	נָטָה	natáhnout (samostatný)	הִטָּה
naklánění se (vázaný)	נֹטוֹת	natažení (vázaný)	הִטּוֹת

Poznámka: Imperfektum (jako u všech sloves 3. hē') má pro jussiv zkrácený tvar. Ve kmeni qal je imperfektum יָטַח nejprve zkráceno na יָט, ale předcházející samohláska (protože poslední souhláska kteréhokoli slova nemůže být zdvojená) se prodlouží, takže se vytvoří tvar יָטַח. Musíme si ovšem dobře povšimnout, jak spolupůsobí zvláštnosti sloves 1. nūn a 3. hē'.

Dvojnásobně slabé sloveso נָכַח téhož typu najdeme v Bibli pouze ve kmenech hif'il a hof'al, kde má význam „(po)bil, tloukl, řal“. Vyskytuje se ovšem tak často, že se studentům doporučuje podrobně se s ním obeznámit.

hif'ıl		hof'al	
perfektum			
řal	הִכָּה	byl řat, dostal ránu	הִכָּה
řala	הִכְתָּה	dostala ránu	הִכְתָּה
atd.		atd.	
imperfektum			
tne (m.)	יִכָּה	dostane (m.) ránu	יִכָּה
tne (f.)	תִּכָּה	dostane (f.) ránu	תִּכָּה
atd.		atd.	
zkrácené imperfektum, jussiv			
ať tne (m.)	יִכּ		
imperfektum s konsekutivním wāw			
a řal	וַיִּכּ	a dostal ránu	וַיִּכָּה
rozk. způsob			
tni (m.)	הִכּהּ nebo הִכּה		
atd.			
příčestí			
tnoucí, bijící (sg. m.)	מִכָּה	udeřen, udeřený	מִכָּה
infinitiv			
tít (samostatný)	הִכָּה	dostat ránu (samostatný)	הִכָּה
tnutí, bití (vázaný)	הִכּוֹת	utržení rány (vázaný)	הִכּוֹת

(2)

עָלָה „stoupal, šel vzhůru“ a sloveso עָשָׂה „činil, dělal, konal“ jsou slovesa 1. laryngály a 3. hē'.

qal			
<i>perfektum</i>			
stoupal	עָלָה	udělal	עָשָׂה
stoupala	עָלְתָה	udělala	עָשְׂתָה
stoupali jste	עָלִיתֶם	udělali jste	עָשִׂיתֶם
atd.		atd.	
<i>imperfektum</i>			
bude (m.) stoupat	יַעֲלֶה	udělá (m.)	יַעֲשֶׂה
bude (f.) stoupat	תַּעֲלֶה	udělá (f.)	תַּעֲשֶׂה
atd.		atd.	
<i>zkrácené imperfektum, jussiv</i>			
ať stoupá (m.)	יַעֲלֵ	ať udělá (m.)	יַעֲשֵׂ
<i>imperfektum s konsektivním wāw</i>			
a stoupal	וַיַּעֲלֵ	a udělal	וַיַּעֲשֵׂ
<i>rozk. způsob</i>			
stoupej (m.)	עֲלֶה	udělej (m.)	עֲשֵׂה
atd.		atd.	
<i>aktivní příčestí</i>			
stoupající (sg. m.)	עֹלֶה	dělající (sg. m.)	עֹשֶׂה
atd.		atd.	
<i>pasivní příčestí</i>			
		udělán, udělaný	עָשׂוּי
		atd.	
<i>infinitiv</i>			
stoupat (samostatný)	עֲלֶה	dělat (samostatný)	עֲשֵׂה
stoupání (vázaný)	עֲלוֹת	dělání (vázaný)	עֲשׂוֹת
(s ל)	לַעֲלוֹת	(s ל)	לַעֲשׂוֹת

Koncovky těchto dvojnásobně slabých sloves jsou stejné jako u sloves 3. he', protože počáteční laryngála má pod sebou složené š'wā' místo jednoduchého, a přitahuje před sebe i pod sebe pataḥ.

nif'al		hif'al	
perfektum			
byl vykonán	נִעָשָׂה	vyvedl (vzhůru), obětoval	
byla vykonána	נִעָשְׂתָה	jako celopal	הֵעֵלָה
byli(-y) vykonáni(-y)	נִעָשׂוּ	vyvedla	הֵעֵלְתָהּ
atd.		vyvedli(-y)	הֵעֵלּוּ
		atd.	
imperfektum			
bude vykonán	יַעֲשֶׂה	vyvede (m.)	יַעֲלֶה
bude vykonána	תַּעֲשֶׂה	vyvede (f.)	תַּעֲלֶה
atd.		atd.	
zkrácené imperfektum, jusiv			
ať je vykonán	יַעֲשֶׂה	ať vyvede (m.)	יַעֲלֶה
imperfektum s konsekutivním wāw			
a byl vykonán	וַיַּעֲשֶׂה	a vyvedl	וַיַּעֲלֶה
rozk. způsob			
buď vykonán	הַעֲשֶׂה	vyved' (m.)	הַעֲלֶה nebo הֵעֵל
atd.		atd.	
příčestí			
vykonán, vykonaný	נִעָשָׂה	vyvádějící (sg. m.)	מַעֲלֶה
atd.		atd.	
infinitiv			
být vykonán (samostatný)	נַעֲשֶׂה	vyvést (samostatný)	הַעֲלֶה
vykonání (vázaný)	הַעֲשׂוֹת	vyvedení (vázaný)	הַעֲלֹת

Poznamenejme, že laryngála určuje začátky a he' konce slov při časování. Imperfektum kmene qal a hif'il (a tedy i jusiv) se vyvinulo v týž tvar různými proměnami, takže význam je třeba určit ze souvislosti.

(3)

נִפְקָה „pekl“ je sloveso 1. 'ālef a 3. he'.

qal		nif'al	
<i>perfektum</i>	pekl	נִפְקָה	byl upečen
<i>imperfektum</i>	bude péci	יִפְקֶה	bude upečen

Tak jak se sloveso 1. 'ālef v imperfektu kmene qal liší od slovesa 1. laryngály, tak se liší i tento typ dvojnásobně slabého slovesa od předchozího.

(4)

רָאָה „viděl, spatřil, hleděl“ je sloveso zcela zvláštní, protože první souhláska základu se zdvojit nedá, druhou je נ, a konečně proto, že třetí souhláskou je ה.

Imperfektum kmene qal je יִרְאֶה „uvidí“ (sg. m.), ale s konsekutivním wāw je וַיִּרְא „a viděl“, וַיִּרְאָה „a viděla“. Imperfektum kmene nif'al je יִרְאֶה „bude viděn, ukáže se, zjeví se“, ale tvar s konsekutivním wāw je וַיִּרְא „a byl viděn“.

CVIČENÍ 39

hranice	גְּבוּל	odpověděl	עָנָה
ústa	פֶּה	soužil, trápil	עָנָה pi'el עָנָה
ústa (vázaný stav)	פִּי	vůl, býk	פָּר
ústa (pl.)	פִּיּוֹת	býk (se členem)	הָפָר

(1) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים אֶל-מֶלֶךְ אֲדוֹם לֵאמֹר: כֹּה אָמַר אַחִיד יִשְׂרָאֵל, אַתָּה יֹדַעְתָּ כִּי יָמִים רַבִּים יִשְׁבְּנוּ בְּמִצְרַיִם וַיַּעֲבִידוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּ אֹתָנוּ עַד-מָאֵד: וְנִצְעַק אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַיִּשְׁמַע אֶת-קוֹלָנוּ וַיּוֹצִיאֵנוּ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה לְהַבִּיא אֹתָנוּ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבוֹתֵינוּ

לָתֵת לָנוּ: וַהֲנֵה אֲנַחֲנוּ עֹמְדִים עַל-גְּבוּלְךָ לְבוֹא אֶרֶצָה כְּנָעַן:
וַעֲתָה נַעֲבְרָה-נָא בָאֶרֶץ וְעָשִׂיתָ עִמָּנוּ חֶסֶד: וַיַּעַן מֹלֶךְ אֲדוֹם
לֵאמֹר לֹא תַעֲבְרוּ בָאֶרֶץ, פֶּן-בְּחָרֵב אֵצֶא לִקְרֹאתְכֶם: וַיֵּצֵא
לִקְרֹאת־יִשְׂרָאֵל, וְעַם כָּבֵד מְאֹד אָתּוּ וַיֵּט יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ וַיֵּשֶׁם
אֶת-פָּנָיו הַמִּדְבָּרָה, כִּי לֹא נָתַן לוֹ מֹלֶךְ אֲדוֹם לַעֲבֹר בָּאֶרֶץ
(2) וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂאוּל אֶת-גְּבוּר־הַפְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר הָאִישׁ
אֲשֶׁר יַעֲלֶה וְהִכָּה אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה, לוֹ אֶתֵּן אֶת-בִּתִּי לְאִשָּׁה:
וַיָּבֹא דָּוִד וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי-שָׂאוּל וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֵעֶלֶה וְהִכִּיתִי אֹתוֹ
וְהִבֵּאתִי אֵלָיְךָ אֶת-רֵאשׁוֹ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו שָׂאוּל, עֲלֶה בְנִי, וַיְהִי
יְהוָה עִמָּךְ וְנָתַן אֶת-אִיבֶךָ בְּיָדְךָ: וַיַּעַל דָּוִד וַיִּגַּשׁ אֶל-הַגְּבוּר
וַיִּךְ אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי אֶרֶצָה וַיִּקַּח אֶת-חַרְבּוֹ מֵעָלָיו וַיִּכְרֹת בָּהּ אֶת-
רֵאשׁוֹ וַיָּבֹא אֶל-שָׂאוּל: וְכָל-יִשְׂרָאֵל עִמָּדוֹ עַל-הַהָר מִנְּגֹד וַיִּרְאוּ
כִּי הִכָּה דָּוִד אֶת-אִיבֹו וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל אֶחָד, לֹא נִמְצָא בָאֶרֶץ
גְּבוּר כְּדָוִד: וַיִּשְׁמַע שָׂאוּל אֶת-דְּבָרֵי-הָעָם וַיִּקְצֹף עַד-מָאֹד
וַתִּבֹּא עָלָיו הָרוּחַ הָרָעָה וַיִּבְקֹשׁ לְהָמִית אֶת-דָּוִד (3) וַיְהִי אַחֲרֵי
מוֹת-הַשִּׁפְט וַיָּשׁוּבוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶל-דְּרָכֵי-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יֹשְׁבוּ
בְתוֹכָם וַיַּעֲשׂוּ אֶת-הָרָע בְּעֵינֵי-יְהוָה וַיַּעֲבְדוּ אֶת-אֱלֹהֵי הָאֶרֶץ
וַיִּשְׁכַּחוּ אֶת-תּוֹרַת-יְהוָה: וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד-מֹלֶךְ אֲדוֹם וַיַּעֲנֵם,
וְלֹא הָיָה בָּהֶם עוֹד רוּחַ לַעֲמֹד לִפְנֵי-אִיבֵיהֶם וַיִּצְעֲקוּ אֶל-יְהוָה
לֵאמֹר חָטָא חַטָּאנוּ לִפְנֶיךָ וְנַעֲבֹר אֶת-דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר כָּרַתָּ אִתָּנוּ:
הֲצִילָנוּ נָא יְהוָה מִיַּד-אִיבֵינוּ וְאַל-נָא תַעֲזֹבֵנוּ, אִם לֹא לְמַעַנֵינוּ
לְמַעַן מֹשֶׁה עַבְדְּךָ הוֹשִׁיעֵנוּ: וַיִּשְׁלַח אֱלֹהִים יְהוָה אִישׁ נָבִיא

¹ Zde „dovolil, (do)pustil“.

² Srov. vysvětl. 77.1.

וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה, אָנֹכִי הָעֹלִיתִי אֶתְכֶם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאוֹצִיא אֶתְכֶם מִבֵּית-עַבְדִּים וְאָבִיא אֶתְכֶם אֶרֶצָה
כְּנָעַן וְאֶתֵּן לָכֶם אֶת-הָאֶרֶץ: וְאַצִּוֶּה עֲלֵיכֶם לֵאמֹר לֹא תִירְאוּ
אֶת-אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּאֶרֶץ: וְלֹא שְׁמַרְתֶּם
אֶת-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם וַתַּעֲבְדוּ אֶת-אֱלֹהֵיהֶם וַתִּקְצִיפוּ
אֹתִי עַד-מָאֹד: וַעֲתָה אִם בָּאֵמֶת אַתֶּם שָׁבִים אֵלַי, הִסִּירוּ
מִבְּתִיכֶם אֶת-אֱלֹהֵי הַזָּהָב וְאֶת-אֱלֹהֵי הַכֶּסֶף אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם לָכֶם
וְשִׂרְפוּ אֹתָם בָּאֵשׁ: וַיַּעֲנוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ, כֹּל אֲשֶׁר צִוֶּה
אִתָּנוּ יְהוָה נַעֲשֶׂה (4) וַיְהִי כַּעֲבֹר כָּל-הָעָם אֶת-הָיִם וַיְצֹו יְהוָה
אֶת-מֹשֶׁה לֵאמֹר נִטֵּה אֶת-יָדְךָ עַל-הָיִם וַיִּשְׁבּוּ הַמַּיִם לְמָקוֹמָם:
וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה וַיֵּט אֶת-יָדוֹ עַל-הָיִם וַיָּשׁוּבוּ
הַמַּיִם לְמָקוֹמָם: וַיִּרְאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַיְשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר
עָשָׂה לָהֶם יְהוָה וַיַּהֲלִלוּ אֶת-שְׁמוֹ (5) וַיְהִי בְּבֹקֶר וַיִּקְרָא יַעֲקֹב
אֶל-שְׁתֵּי נָשָׁיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶן, יְהוָה אֱלֹהֵי אָבִי נִרְאָה אֵלַי
בְּחִלּוֹם וַיְדַבֵּר אֵלַי לֵאמֹר רְאֵה רָאִיתִי אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ
לָבָן וְאֲשֶׁמֶר עָלֶיךָ וְלֹא נָתַתִּי לוֹ לִנְגָע בָּךְ, וַעֲתָה קוּם שׁוּב
אֶל-אֶרֶץ וְאֶל-בֵּית-אָבִיךָ, אֶל-תִּירְאָה יַעֲקֹב, כִּי אָנֹכִי אֶהְיֶה
אִתָּךְ וּבְרַכְתִּיךָ: וַתַּעַן רָחֵל וַתֹּאמֶר עֲשֵׂה כָּכָל אֲשֶׁר צִוָּךְ אֱלֹהֶיךָ
כִּי כָאִמָּה אָנֹכִי בְּבֵית אָבִינוּ: וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן, וַיִּקַּח אֶת-נָשָׁיו
וְאֶת-בָּנָיו וְאֶת-בְּנוֹתָיו וְאֶת-כָּל-רֶכֶשׁוֹ וַיִּסַּע אֶרֶצָה כְּנָעַן: וַיְהִי
בְּשׁוּב לָבָן הַבִּיתָה וַיִּשְׁמַע כִּי בָּרַח יַעֲקֹב וַיִּקְצֹף עַד-מָאֹד וַיִּקַּח
אֶת-אֲנָשָׁיו אֹתוֹ וַיַּרְדֵּף אַחֲרֵיהֶם וַיָּבֹא עֲלֵיהֶם בְּלִילָה: וַיִּרְא

³ Viz vysvětl. 80.1.

מִלֶּאֲד־אֱלֹהִים אֶל-לֶבֶן וַיֹּאמֶר אֵלָיו, אֶל-תִּנֵּעַ בְּעִבְדִי יַעֲקֹב
פְּנִתְמוֹת: וַיְהִי בִבְקָר וַיֵּרָא לֶבֶן עַד-מָאד וַיִּכְרַת בְּרִית עִם-
יַעֲקֹב וַיָּקֶם וַיָּשָׁב אֶל-בֵּיתוֹ

1. A tu se stalo po těchto událostech, že Hospodin přikázal (kons. wāw) Mojžíšovi: „Udělej si dvě kamenné desky a přijď ke mně na tuto horu, a já na ně napíši přikázání, která ustavíš pro (= před) syny Izraele.“ A učinil Mojžíš, jak mu Hospodin přikázal, a udělal si dvě kamenné desky a šel na horu Sinaj a byl tam mnoho dní. A viděl Izrael, že nesestoupil Mojžíš z hory, a volali k Árónovi (doplňte „a řekli“): „Kde je tvůj bratr Mojžíš, vždyť odešel na horu Hospodinovu a nevrátil se k nám. Udělej nám tedy boha.“ A vzal Árón jejich zlato a udělal jim býka. A stalo se, když uviděli zlatého býka, že volali: „Toto je tvůj Bůh, Izraeli, který tě vyvedl z Egypta (= egyptské země).“ A mluvil Hospodin k Mojžíšovi: „Sestup z hory, neboť sešel tvůj lid ze své pozemské cesty (= cesty na zemi) a udělali si zlatého býka a volali před ním »Toto je tvůj Bůh, Izraeli.«“ A stalo se, jak Mojžíš uslyšel tato slova, že vzal desky a rozbil je na zemi. – 2. A vrátili se synové Jakubovi ke svému otci a řekli mu všechna slova, která jim přikázal jejich bratr Josef (slovosled). A odpověděl Jakub: „Požehnaný je Hospodin, který mi ukázal tento den, vždyť můj syn Josef žije (= živý) a já půjdu (= sestoupím) do Egypta a uvidím ho tváří v tvář, než (בְּטָרֵם) zemřu.“ A ukázal se Hospodin Jakubovi v nočním snu a řekl mu: „Jdi (= sestup) do Egypta, a uvidíš svého syna Josefa a budeš tam s ním bydlet.“ – 3. A stalo se, když uslyšeli předáci Izraele Jozuova slova, která k nim mluvil, že odpověděli (kons. wāw): „Všechno, co jsi nám přikázal, učiníme – neodstoupíme od toho. Jenom ať je Hospodin, tvůj Bůh, s tebou. Jako jsme poslouchali Mojžíše (אֵל), tak budeme poslouchat tebe (אֵל).“ – 4. V ten den dal Hospodin velké vítězství (= spásu) Izraeli, a oni pronásledovali obyvatele města do pouště a pobili je a vzali všechno zlato a stříbro a jejich ovce a dobytek, který byl nalezen v městě, a vešli do města a bydleli v něm. – 5. A přišel prorok před krále a řekl mu: „Toto (= tak) řekl Hospodin: „Protože jsi překročil má přikázání a vzal sis mnoho žen z pohanských dcer a nezachovával jsi mé slovo, které jsem ti přikázal, a chodil jsi do hor (= na hory) sloužit pohanským bohům a dělal jsi tyto (věci), abys mě rozhněval (= rozhněvat mě, hif. od קצַף nebo כעס), hle, já postavím proti tobě nepřítele, který zničí tebe i celý tvůj dům i všechny tvé kněze.“

81. SLOVESA DRUHÉ ZDVOJENÉ

Nyní zaměříme svou pozornost k tomu typu slabých sloves, která místo aby měla tři základové souhlásky, mají druhou zdvojenou.

(1)
Qal

sloveso aktivní		sloveso stavové	
perfektum			
obešel, točil se, kroužil	סָבַב, סָבַב	byl lehký, hbitý, bezvýznamný	קָל [קָלָל]
obešla	סָבְּבָה, סָבְּבָה	byla lehká	קָלָה
obešel jsi	סָבַבְתָּ, סָבַבְתָּ	byl jsi lehký	קָלָוְתָ
obešla jsi	סָבַבְתְּ, סָבַבְתְּ	byla jsi lehká	קָלָוְתָה
obešel(-šla) jsem	סָבַבְתִּי, סָבַבְתִּי	byl(a) jsem lehký(-á)	קָלָוְתִי
obešli(-y)	סָבְּבוּ, סָבְּבוּ	byli(-y) lehčí(-ké)	קָלָוּ
obešli jste	סָבַבְתֶּם, סָבַבְתֶּם	byli jste lehčí	קָלָוְתֶם
obešly jste	סָבַבְתֶּן, סָבַבְתֶּן	byly jste lehké	קָלָוְתֶן
obešli(-y) jsme	סָבַבְנוּ, סָבַבְנוּ	byli(-y) jsme lehčí(-ké)	קָלָוְנוּ
imperfektum			
obejde (m.)	יָסַב, יָסַב	bude lehký	יָקַל
obejde (f.)	תָּסַב, תָּסַב	bude lehká	תָּקַל
obejdeš (m.)	תָּסַבְתָּ, תָּסַבְתָּ	budeš lehký	תָּקַלְתָּ
obejdeš (f.)	תָּסַבְתְּ, תָּסַבְתְּ	budeš lehká	תָּקַלְתְּ
obejdu (m. i f.)	אָסַב, אָסַב	budu lehký(-á)	אָקַל
obejdou (m.)	יָסְבוּ, יָסְבוּ	budou lehčí	יָקַלוּ
obejdou (f.)	תָּסְבֶּנָה, תָּסְבֶּנָה	budou lehké	תָּקַלְיֶנָה
obejdete (m.)	תָּסְבוּ, תָּסְבוּ	budete lehčí	תָּקַלוּ
obejdete (f.)	תָּסְבֶּנָה, תָּסְבֶּנָה	budete lehké	תָּקַלְיֶנָה
obejdeme (m. i f.)	נָסַב, נָסַב	budeme lehčí(-ké)	נָקַל

¹ Vysvětl. překladatele: přesně řečeno, pod prvním סָב zde má výjimečně být složené š'wā místo jednoduchého, tedy סָבְּבוּ a סָבְּבָה.

<i>imperpektum s konsekutivním wāw</i>			
a obešel	(wajjāsov) וַיִּסֹּב, וַיֵּסֶב	a byl lehký	וַיִּקַּל
<i>rozk. způsob</i>			
obejdi (m.)	סֹב		
obejdi (f.)	סֹבִי		
obejděte (m.)	סֹבוּ		
obejděte (f.)	סֹבְינָה		
<i>aktivní přičestí</i>			
obcházející (m. sg.)	סֹבֵב	lehký	קָל
atd.		atd.	
<i>pasivní přičestí</i>			
obklopen, obklopený	סָבֹב		
atd.			
<i>infinitiv</i>			
obejít (samostatný)	סָבֹב	být lehký (samostatný)	קָלוּל
obejití (vázaný)	סֹב	lehkost (vázaný)	קָל a קָלָה
(s ל)	לִסֹּב		

Kmen qal má v perfektu 3. os. buď tvary סֹב, סֹבָה a סֹבוּ s nepřechodným významem „točil se, kroužil“, nebo tvary סֹבֵב, סֹבְבָה a סֹבְבוּ, které jsou přechodné „točil, obešel“. Tyto dva významy jsou dobře známy u slovesa צָר „utiskoval“ (přechodný význam) na rozdíl od צָר „byl v tísní“ (nepřechodný význam).

Imperpektum kmene qal má dva alternativní tvary. První typ (יִסֹּב) je, jak se zdá, ovlivněn časováním sloves 2. wāw (které je v mnoha ohledech podobné časování sloves se střední zdvojenou). Jako slovesa 2. wāw má pod předponou (původní) samohlásku qāmece. Druhý typ (יֵסֶב) se, ač je to velmi zvláštní, podobá slovesům 1. nūn.

Rozk. způsob se tvoří od imperfekta 1. typu.

(2)
Nif'al

<i>perfektum</i>		<i>imperpektum</i>	
obklíčil	נִסַּב	obklíčí (sg. m.)	יִסֹּב
obklíčila	נִסְּבָה	obklíčí (sg. f.)	תִּסֹּב
obklíčil jsi	נִסַּבְתָּ	obklíčíš (m.)	תִּסֹּב
obklíčila jsi	נִסְּבֹת	obklíčíš (f.)	תִּסְּבִי
obklíčil(a) jsem	נִסַּבְתִּי	obklíčím (m. i f.)	אִסֹּב
obklíčili(-y)	נִסְּבוּ	obklíčí (pl. m.)	יִסְּבוּ
obklíčili jste	נִסְּבוֹתֶם	obklíčí (pl. f.)	תִּסְּבִינָה
obklíčily jste	נִסְּבוֹתֵן	obklíčíte (m.)	תִּסְּבוּ
obklíčili(-y) jsme	נִסְּבוּנוּ	obklíčíte (f.)	תִּסְּבִינָה
<i>přičestí</i>		<i>rozk. způsob</i>	
obklíčující (sg. m.)	נֹסֵב	obklíč (m.)	הִסֹּב
obklíčující (sg. f.)	נֹסְבָה	obklíč (f.)	הִסְּבִי
atd.		obklíčte (m.)	הִסְּבוּ
<i>infinitiv</i>		obklíčte (f.)	הִסְּבִינָה
obklíčit (samostatný)	הִסֹּב		
obklíčení (vázaný)	הִסֵּב		

(3)
hif'il

<i>perfektum</i>		<i>imperpektum</i>	
otočil, vedl oklikou	הִסֵּב, הִסֹּב	otočí (sg. m.)	יִסֹּב, יִסֵּב
otočila	הִסְּבָה	otočí (sg. f.)	תִּסֹּב
otočil jsi	הִסַּבְתָּ	otočíš (m.)	תִּסֹּב
otočila jsi	הִסְּבֹת	otočíš (f.)	תִּסְּבִי
otočil(a) jsem	הִסַּבְתִּי	otočím (m. i f.)	אִסֹּב
otočili(-y)	הִסְּבוּ	otočí (pl. m.)	יִסְּבוּ, יִסְּבוּ
		otočí (pl. f.)	תִּסְּבִינָה
otočili jste	הִסְּבוֹתֶם	otočíte (m.)	תִּסְּבוּ
otočily jste	הִסְּבוֹתֵן	otočíte (f.)	תִּסְּבִינָה
otočili(-y) jsme	הִסְּבוּנוּ	otočíme (m. i f.)	נִסֹּב

rozk. způsob		jussiv	
otoč (m.)	הָסֵב	ať otočí (sg. m.)	יָסֵב
otoč (f.)	הָסְבִי	<i>imperfektum s konsektivním wāw</i>	
otočte (m.)	הָסִיבוּ	a otočil	וַיָּסֵב
otočte (f.)	הָסְבִינָה	<i>přičestí</i>	
infinitiv			
otočit (samostatný)	הָסֵב	otáčející (sg. m.)	מָסֵב
otočení (vázaný)	הָסֵב	otáčející (sg. f.)	מָסְבָה
		atd.	

CVIČENÍ 40

zítra	מָחָר	Jericho	יְרִיחוֹ	svátek (pl.)	חַגִּים
úsvit	שָׁחַר	svátek, slavnost	חַג	ukoristil	בָּזַז
Velikonoce, Pascha	פֶּסַח	svátek (se členem)	הַחַג	slavil	חָנַג

(1) וַיְהִי בַּהֲנוֹדֵעַ לְיִשְׁבִּי־הָעִיר כִּי בָאוּ אָנָשִׁים אֶל בֵּית-לוֹט וַיִּתְקַבְּצוּ לִפְנֵי בֵיתוֹ וַיִּבְקְשׁוּ לְהוֹצִיא אֶת-הַמְּלָאכִים מִשָּׁם: וַיָּבֹאוּ אֲתָם הַמְּלָאכִים וְלֹא יָכְלוּ לִרְאוֹת, וַיִּסָּבּוּ אֶת-הַבַּיִת, וְאֶת-הַדֶּלֶת לֹא מָצְאוּ: (2) וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר בֹּא אֶל-פְּרָעָה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו: כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל, שְׁלַח אֶת-עַמִּי וַיֵּחָגּוּ לִי בַּמִּדְבָּר, וְאִם אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ אֲתָם הֲנִי נֹגֵף אֹתְךָ וְאֶת-עַבְדֶּיךָ: וְכִי יִשְׁאַל אֹתְךָ פְּרָעָה לֵאמֹר אֵיךְ הֵצֵאתָ וְהַבָּקָר כִּי תֵחָגּוּ לְאֱלֹהֶיכֶם, וְאָמַרְתָּ אֵלָיו, גַּם אֶתָּה תִתֵּן בְּיָדִי, וּמִמָּדָּךְ נִקַּח לַעֲבֹד אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, כִּי חָג לָנוּ עַל-הֶרֶם-הָאֱלֹהִים בַּמִּדְבָּר (3) וַיְהִי בְּבֹקֶר כַּעֲלוֹת הַשָּׁחַר, וְכָל-הָעָם עֹמְדִים לִפְנֵי הֶרֶם-סִינִי, וַיֵּצֵאוּ אֲתָם מֹשֶׁה לֵאמֹר סָבוּ אֶת-הָהָר פָּעַם אַחַת,

וְאֶל-יָעֵל אִישׁ עַל-הָהָר, פֶּן-יִנָּף בּוֹ יְהוָה וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא: וּבְרֹאוֹתְכֶם אֶת-הָאֵשׁ בְּרֹאשׁ-הָהָר וּנְפַלְתֶּם עַל-פְּנֵיכֶם אֶרְצָה כִּי יֵרֶד יְהוָה עַל-הָהָר וְנִגְלָה אֵלֵיכֶם וּדְבַר אֵלֵיכֶם מִתּוֹךְ-הָאֵשׁ: וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-דִּבְרֵי מֹשֶׁה וַיִּירָאוּ עַד-מָאֹד (4) וַיִּקְהַל יְהוֹשֻׁעַ אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיַּדְבֵּר אֵלֵיהֶם לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הֵעִבִּירָנוּ אֶת-הַיַּרְדֵּן הַזֶּה לָתֵת לָנוּ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם: וְהִנֵּה אֲנִיחֶנּוּ עַמּוּדִים נֹגֵד הָעִיר יְרִיחוֹ אֲשֶׁר תִּתֵּן בְּיָדֵנוּ מָחָר: וְעַתָּה שְׁמַעְנוּנָא אֶת אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצִּיָּה אֲתָכֶם וְנִשְׁמַרְתֶּם מָאֹד לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְדַבֵּר אֵלֵיכֶם: וְהָיָה בְּבֹקֶר וּקְמַתֶּם וַיִּרְדֶּתֶם הַיַּרְדֵּנָה וּרְחַצְתֶּם בְּמִי־הַנָּהָר וְעַלִּיתֶם הָעִירָה וְסַבַּתֶּם אֶת-חֻמוֹתֶיהָ כָּל-הַיּוֹם עַד-הָעֶרֶב: וְרָאוּ יִשְׁבִּי־יְרִיחוֹ וְאָמְרוּ אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ, הֵן רַבִּים בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל כְּכֹכְבֵי-הַשָּׁמַיִם וְכַעֲפֶר-הָאֲדָמָה, וּמִי יָכֹל לַעֲמֹד בְּפָנֵיהֶם: וּנְפִלָה עֲלֵיהֶם יְרֹאֲתָם וְלֹא תִהְיֶה בָהֶם רוּחַ לַעֲמֹד בְּפָנֵינוּ, הֲלֹא שָׁמַעְתֶּם אֶת-דִּבְרֵי הַמְּרַגְלִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֵיכֶם בְּשׁוּבָם מִן-הָעִיר יְרִיחוֹ: וְהָיָה אִם יֵצְאוּ לִקְרָאתָנוּ בְּשָׁלוֹם, אֶל-תִּשְׁפָּכוּ דָמִים כִּי זָכוֹר תִּזְכְּרוּ אֶת-מִצְוַת-מֹשֶׁה וַעֲשִׂיתֶם עִמָּהֶם חֶסֶד: וְאִם לֹא יֵצְאוּ לִקְרָאתָנוּ בְּשָׁלוֹם וְקָרְאוּ עָלֵינוּ לְמַלְחָמָה, וְקָרְאתֶם אֲתָם בְּקוֹל גָּדוֹל לֵיהוָה וּלְיְהוֹשֻׁעַ, וְעַלִּיתֶם הָעִירָה וְהִפַּתֶּם אֲתָם לְפִי-חֶרֶב מְגֹדוֹל וְעַד-קֶטֶן: וְהָיָה בַּתֵּת יְהוָה אֶת-הָעִיר בְּיַדְכֶם, אֶל-תִּקְחוּ לָכֶם מִן-הָהָר וּמִן-הַכֶּסֶף אֲשֶׁר יִמָּצֵא בָּהּ, כִּי בְּהִיכַל-יְהוָה תָּבִיאוּ אֲתָם, וְאֶת-בִּקְרָם וְאֶת-צִאֲנָם תָּבִיאוּ לָכֶם: הִשְׁמְרוּ מָאֹד לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֲתָכֶם וְאֶל-תִּסּוּרוּ מִמֶּנּוּ, פֶּן-תִּהְיֶה מִגִּפָּה בָּעָם: וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל

² „Bázeň před vámi“ jako předmět. Viz též vysvětl. 56.4.

³ „ale“.

⁴ „ale“; viz vysvětl. 21.1 a obdobně ve vysvětlivkách kap. 24 a 27.

אֶל־יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה וַיֵּסְבוּ אֶת־הָעִיר כָּל הַיּוֹם
מִהַבְּקָר עַד־הָעֶרֶב: וַיְהִי בָעֶרֶב וַיֵּצְאוּ יִשְׁבִּירִיחוֹ לְמַלְחָמָה
וַיִּקְרְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל גָּדוֹל מְאֹד לַיהוָה וְלַיהוָה וַיַּעֲשׂוּ וַיַּעֲלוּ
הָעִירָה: וַתִּחַזַּק עֲלֵיהֶם יַד־יִשְׂרָאֵל וַיָּנוּסוּ אַנְשֵׁי־יִרְיָחוֹ
מִפְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַיִּרְדָּנָה: וַיֵּצֵאוּ יְהוָה וַיִּרְדְּפוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵיהֶם
וַיָּכּוּ אֹתָם לְפִי־חֶרֶב: וַיָּשׁוּבוּ אֶל־יִרְיָחוֹ וַיָּבֹאוּ לָהֶם אֶת־הַצֹּאֵן
וְאֶת־הַבָּקָר וּמִן־הַפֶּסֶךְ וּמִן־הַזָּהָב אֲשֶׁר מָצְאוּ בָעִיר לֹא לָקְחוּ
לָהֶם כִּי בְהִיכַל־יְהוָה הֵבִיאוּ, כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם יְהוָה (5) וַיְהִי
אַחֲרֵי־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּצֵאוּ יְהוָה אֶת־הָעָם לֵאמֹר זָכְרוּ אֶת־יוֹם
צֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַחֲנֹתְכֶם אֶת־חַג־הַפֶּסַח כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתְכֶם
מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַפֶּסַח נֹגֵד עִיר־יִרְיָחוֹ

1. A stalo se po těchto událostech, že poslal Hospodin velikou tmou na Egypt (= egyptskou zemi), a neviděli se navzájem (= muž neviděl svého druhu). A dal farao zavolat (= zavolał pro) Mojžíše a Árona a řekl jim: „Vstaňte a vyjděte z mé země, vy i celý Izrael s vámi, a slavte slavnost (doplňte „pro“) Hospodina, vašeho Boha, v poušti; i svůj dobytek i své ovce si vezměte s sebou a modlete se k Hospodinu, aby odňal (jusiv impf. se spojkou) ode mne tuto smrt.“ A odpověděl Mojžíš: „Zítřka učiní Hospodin tuto věc, abys (לִמְעַן) poznal, že není nad něj (= jako on).“ – 2. A přišlo jitro a lid se posvětil a obešli dvakrát horu, jak jim nařídil Mojžíš, a báli se velice a řekli Mojžíšovi: „Všechno, co přikáže Hospodin, učiníme.“ – 3. A našel se muž, který vzal zlato (= ze zlata), který bylo v městě Jerichu, a předáci Izraele ho přivedli před Jozua k soudu. A řekl mu Jozue: „Proč jsi vzal z toho zlata? Neslyšel jsi můj rozkaz, v němž (= který) jsem přikázal lidu »Vezměte si dobytek a ovce, ale ze zlata a stříbra neukořistíte.« Proč jsi tedy (= a proč jsi) přestoupil mé slovo?“ A odpověděl ten muž: „Opravdu jsem se provinil vůči Hospodinu, našemu Bohu, a tedy (= a nyní, hle) jsem v tvé moci, učíš se mnou (dat.), jak se ti líbí (= jak je dobré v tvých očích).“ A přikázal Jozue a vzali toho muže a vyvedli ho na vrchol hory a upálili ho, i všechno, co měl, před (= dat.) zraky synů Izraele. – 4. A stál král před lidem a modlil se k Hospodinu: „Ty sis nás vyvolil mezi (= ze) všemi pohanskými

⁵ Viz vysvětl. 81.4.

⁶ Viz vysvětl. 81.3.

národy a přikázal jsi nám slavit tuto veličnou slavnost, jak je napsáno v zákoně tvého služebníka Mojžíše, abychom nezapomínali na milost, kterou jsi prokázal (= učinil) našim otcům v den, kdy vyšli (v. inf. s příp.) z Egypta (= z egyptské země) z domu otroctví. A nyní jsme učinili podle toho (= všeho), co jsi nám přikázal, a slavili jsme dnes velikonoční slavnost. Pamatuj, Hospodine, na svůj lid Izrael a slyš jejich modlitbu, vždyť k tobě jedinému (hledí) naše oči. Vysvobod nás, Hospodine, z moci (= ruky) našich nepřátel, kteří přišli bojovat proti nám a obklíčili hradby našeho města, aby (לִמְעַן) poznali, že není (nikdo) jako ty a (že) v tobě je spása.“ A přišel prorok a stanul před králem a řekl: „Hospodin slyšel tvou modlitbu, kterou ses k němu modlil se zkroutěným (= zlomeným) srdcem. Neboj se, vždyť zítra uslyší tvoji nepřátelé, že zemřel jejich král, a vrátí se do své země.“ A odpověděl král: „Požehnaný je Hospodin, který neopustil milosrdenství se svými služebníky.“

82. DEFECTNÍ SLOVESA

Některá slovesa netvoří všechny slovesné tvary, ale jen některé. Proto se jim říká slovesa defektní. Může se však stát, že dvě spřízněná defektní slovesa, která mají dvě souhlásky základu společné a liší se jen třetí souhláskou, se vzájemně doplní tak, že lze vyjádřit všechny potřebné tvary.

Nejčastěji užívaná defektní slovesa jsou:

1. הָלַךְ „šel, chodil“.

qal	
<i>perfektum</i>	
chodil (jako slovesa 1. laryngály) atd.	הָלַךְ
<i>prítčestí</i>	
chodící (sg. m., jako slovesa 1. laryngály) atd.	הֹלֵךְ
<i>infinitiv</i>	
chodit (samostatný, jako slovesa 1. laryngály) chození (vázaný, jakoby sloveso 1. wāw יָלַךְ) (s ל)	הָלוֹךְ לָלֶכֶת לִלְכֹת לִלְכֹתִי
(s příponou)	

<i>imperfektum</i>	
půjde (m., jakoby sloveso 1. wāw)	יֵלֵךְ
půjde (f.)	תֵּלֵךְ
půjdu (m. i f.)	אֵלֵךְ
atd.	
<i>kohortativ</i>	
ať jdu (m. i f., jakoby sloveso 1. wāw)	אֵלֵכָה
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>	
a šel (jakoby sloveso 1. wāw)	וַיֵּלֵךְ
<i>rozsk. způsob</i>	
jdi (m., jakoby sloveso 1. wāw)	לֵךְ, לָךְ
jdi (f.)	לָכִי
atd.	

Hif'al též zřejmě pochází od základu יָלַךְ.

<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
vedl	הוֹלִיךְ	povede (m.)	יוֹלִיךְ
vedla	הוֹלִיכָה	povede (f.)	תוֹלִיךְ
atd.		atd.	
<i>jusiv</i>		<i>impf. s kons. wāw</i>	
ať vede (m.)	יּוֹלֵךְ	a vedl	וַיּוֹלֵךְ

2. טוב „byl dobrý“.

Qal: *perfektum*, přičestí a *infinitiv* pochází od základu טוב, což je sloveso 2. wāw. *Imperfektum* je od základu יָטַב, tj. 1. jôd – tedy „bude dobrý“ יִטַּב atd.

Hif'al pochází od téhož kmene יָטַב, *perfektum* „činil dobro, udělal (něco) dobře“ הִיטִיב atd., *imperfektum* „bude (m.) činit dobro“ יִיטִיב atd.

3. שָׁתָה „pil, napil se“.

Qal: všechny tvary pocházejí od základu שָׁתָה.

Hif'al pochází od kmene שָׁקָה.			
<i>perfektum</i>		<i>imperfektum</i>	
dal napít, napojil (m.)	הִשָּׁקָה	dá napít, napojí (m.)	יִשָּׁקָה
atd.		atd.	
<i>jusiv</i>		<i>impf. s kons. wāw</i>	
ať dá napít, ať napojí (m.)	יִשָּׁקֶה	a dal napít, napojil	וַיִּשָּׁקֶה

4. יָכַל „byl schopen, mohl“.

Perfektum „mohl“ יָכַל (jako pravidelné stavové sloveso קָטַן, viz kap. 50).

Imperfektum „bude moci“ יִכַּל atd; někteří tento tvar považují za hof'al, který by znamenal „byl uschopněn“, a proto říkají, že i toto sloveso spadá do kategorie defektních. Je však pravděpodobné, že tento tvar ustrnul z původního יוֹכַל (jawchal), pak jauchal, a nakonec se místo očekávaného יוֹכַל (jôchal) objevilo konečné יוֹכַל (jûchal).

Infinitiv „moci“ (samostatný) יָכוֹל a יָכֻלָּה „schopnost“ (vázaný); ten má ženskou koncovku.

CVIČENÍ 41

hostina	מִשְׁתָּה	pán, manžel	בָּעַל	víno	יַיִן
hostina (<i>vázaný stav</i>)	מִשְׁתָּה	Eliezer	אֱלִיעֶזֶר	krásný	יָפֵה
velbloud	גָּמֵל	džbán	כַּד	krásná	יָפָה
velbloud (<i>pl.</i>)	גָּמְלִים	studna, pramen	עֵיִן	nebo	אוּ

(1) וַיַּעַן אֱלִיעֶזֶר וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנִכִּי עֹמֵד עַל-עֵינֵי-הַפָּוִם
לְעֵת-עָרֵב וְאִשָּׁא אֶת-עֵינִי וְאַרְאָה אֶת-הַיְלִדָּה יֹצֵאת לַהֲשִׁקוֹת

¹ Rozumí se „stál“.

² „u“.

אֶת־הַצֶּאֱנָן וְכִדְהָ עַל־רֹאשָׁהּ: וַתִּמָּצֵא חֵן בְּעֵינֵי מֶאֱדָר וְאֶגֶשׁ אֵלֶיהָ
וַאֲמַר הַשְׁקִינִי נָא מִיָּם: וַתּוֹרֶד אֶת־כִּדְהָ מֵעַל רֹאשָׁהּ וַתֹּאמֶר
אֵלַי שְׁתֵּה אֲדוֹנִי, וְגַם אֶת־גִּמְלִיד אֲשָׁקָה: וַתַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר אָמְרָה
וַתִּתֵּן לִי לְשִׁתּוֹת וְגַם אֶת־גִּמְלִי הַשְׁקָתָהּ וַתִּגֹּד לִי אֶת־שְׁמָהּ
וְאֶת־שֵׁם־אֲבִיהָ: וַיְהִי כִשְׁמַעִי אֶת־שְׁמָהּ וַאֲפֹל עַל־פָּנַי וַאֲהַלֵּל
אֶת־שֵׁם־יְהוָה אֲשֶׁר לֹא עֶזְבֹּת אֶת־חֲסִדּוֹ מֵעַם אֲדוֹנִי אֲבִרְהָם
וַיּוֹלִיכֵנִי אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה: וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֵיכֶם תִּלְךְ
הַיִּלְדָּה אַחֲרִי וְתִהְיֶה אִשָּׁה לְבֶן־אֲדוֹנִי לִיצְחָק, וְאִם לֹא, הִנֵּידוּ לִי
וְאֶסֹּדָה מֵעַלְיֵיכֶם: וַיַּעֲנוּ אֲבִי־הַיִּלְדָּה וְאָחִיהָ וַיֹּאמְרוּ לֹא נוֹכַל
דִּבֵּר אֵלֶיךָ טוֹב אוֹ רָע נִקְרָאָה לַיִּלְדָּה וְנִשְׁאַלָה אֶת־פִּיהָ:
וַיִּקְרְאוּ לָהּ וַיַּגִּידוּ לָהּ אֶת־דִּבְרֵי אֱלִיעֶזֶר וַיִּשְׁאַלוּ אֹתָהּ לֵאמֹר
הַתִּלְכִּי אַחֲרֵי הָאִישׁ הַזֶּה לִהְיוֹת לִיצְחָק לְאִשָּׁה, וַתֹּאמֶר אֵלַי:
וַיְהִי בַּבֹּקֶר וַיֹּאמֶר אֱלִיעֶזֶר שְׁלַחֲנִי נָא לְבֵית־אֲדוֹנִי, וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו כְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה: וַיָּקָם אֱלִיעֶזֶר וַיֵּשֶׁם אֶת־הַיִּלְדָּה
עַל־הַגִּמְלָה וַיֵּצֵאוּ לָלֶכֶת אֶרֶצָה כְּנָעַן: (2) וַיְהִי אַחֲרֵי יָמִים רַבִּים
וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֵּה גָדוֹל לְכָל־עַבְדָּיו אֲשֶׁר בָּאֲרָצוֹת־מַמְלַכְתּוֹ:
וַיָּבֹאוּ כָל־עַבְדָּיו אֶל מִשְׁתֵּה־הַמֶּלֶךְ וַיֵּאָכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ אֹתוֹ
כָּל־הַלַּיְלָה עַד־עֲלוֹת הַשָּׁחַר: וַיְהִי כְטוֹב לְבֵית־הַמֶּלֶךְ בַּיּוֹם וַיֵּצֵאוּ
אֶת־שֹׁמְרֵי־הַנָּשִׁים לְהַבִּיא אֶת־הַמֶּלֶכָּה לְפָנָיו לְהִרְאוֹתָהּ לְעַבְדָּיו
כִּי יָפָה הִיא עַד־מְאֹד: וַיִּלְךְ שֹׁמְרֵי־הַנָּשִׁים וַיִּגֹּד לַמֶּלֶכָּה
אֶת־מִצּוֹת־הַמֶּלֶךְ, וַתֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלַי: וַיְהִי כִשְׁמַעִי הַמֶּלֶךְ
אֶת־דִּבְרֵי־הַמֶּלֶכָּה וַיִּקְצֹץ עַד־מְאֹד, וַיִּקְרָא לַחֲכָמָיו וַיִּשְׁאַל אֹתָם
מַה־לַּעֲשׂוֹת לַמֶּלֶכָּה, כִּי לֹא עָשִׂתָה כְּמִצּוֹת־הַמֶּלֶךְ וְלֹא בָּאָה

³ Tvar v pauze.

⁴ Jusiv.

⁵ „Jejích úst“ místo „na její slovo, na její názor“.

⁶ Rozumí se „rozveselil se“.

⁷ Rozumí se „byla“.

לְפָנָיו: וַיַּעַן אֶחָד מִחֲכָמָיו וַיֹּאמֶר לֹא לַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ חֲטָאָה
הַמֶּלֶכָּה כִּי לְכָל־עַבְדָּיו: כִּי עַתָּה תֹאמְרֶנָּה נִשִּׁי־עַבְדֶּיךָ
אֶל־בְּעִלְיָהֶן, הִנֵּה הַמֶּלֶכָּה לֹא עָשִׂתָה כְּמִצּוֹת־הַמֶּלֶךְ וְלָמָּה
נִשְׁמַע אֲנַחְנוּ בְּקוֹלְכֶם: וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֵי־הַמֶּלֶךְ יִשְׁלַח
אֶת־הַמֶּלֶכָּה וְלֹא תָבֹא עוֹד לְפָנָיו, וּבַחֲר הַמֶּלֶךְ בְּאִשָּׁה אַחֶרֶת
אֲשֶׁר תִּמְלֹךְ תַּחַת הַמֶּלֶכָּה: וְשָׁמְעוּ נִשִּׁי־עַבְדֶּיךָ וַיִּרְאוּ וַנִּתְּנוּ
כְּבוֹד לְבְעִלְיָהֶן: וַיִּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי־הַמֶּלֶךְ וַיֵּצֵאוּ לַעֲשׂוֹת כֵּן:
(3) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב בְּנוֹ
וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה עָשׂוּ אַחִיד מִבְּקִשׁ אֶת נַפְשִׁי כִּי לָקַחְתָּ אֶת־
בְּרִכּוֹתַי מִמֶּנּוּ: וְעַתָּה שְׁמַע בְּקוֹלִי כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוְךָ וְקוֹם
בְּרַחֲלֶךָ אֶל־לְבֶן אַחִי־אֶמֶד וַיִּשְׁבַּתָּ שָׁם: וַיְבָרְכֵהוּ יִצְחָק וַיֹּאמֶר
יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵי־אָבִי אִתְּךָ וְהַשִּׁיבְךָ אֵלַי בְּשָׁלוֹם: וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב
כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אָבִיו וַיָּקָם וַיִּלְךְ אֶל־לְבֶן אַחִי־אֶמֶד וַיָּשֶׁב אֹתוֹ:
(4) וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל כִּי הוֹצִיא
אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּקַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ מֹשֶׁה וְאֶת־שְׁנֵי־בָנֶיהָ וַיָּקָם
וַיִּלְךְ אֹתָם אֶל־מַחֲנֵה־יִשְׂרָאֵל לְגַד הַר־הָאֱלֹהִים: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה
לִקְרֹאתָם הוּא וְזִקְנֵי־הָעָם אֹתוֹ וַיָּבֹא אֹתָם אֶל־הַמַּחֲנֶה: וַיֹּאמֶר
יִתְרוֹ בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד־מִצְרַיִם וּמִיַּד־פְּרָעֹה,
עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה מִכָּל־אֱלֹהִים וְאִין כְּמוֹהוּ: וַיְהִי
בַּבֹּקֶר וַיָּשֶׁב מֹשֶׁה לִשְׁפֹט אֶת־הָעָם, וְכָל־הָעָם עֹמְדִים לְפָנָיו
מִן־הַבֹּקֶר וְעַד־הָעֶרֶב: וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ אֶל־מֹשֶׁה, לֹא טוֹב הַדָּבָר
אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה, לֹא תוֹכֵל לִשְׁפֹט אֶת־כָּל־הָעָם לְבַדְּךָ: וְעַתָּה
שְׁמַע בְּקוֹלִי כָּל־אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ וּבַחֲר לְךָ מֵרָאשֵׁי־הָעָם
אֲנִשִּׁי־אֶמֶת וְרֵאִי־אֱלֹהִים וְשִׁפְטוּ הֵמָּה אֶת־הָעָם, וְכָל־דָּבָר גָּדוֹל
יָבִיאוּ אֵלֶיךָ: וַתִּיטֵב עֲצַת־יִתְרוֹ בְּעֵינֵי־מֹשֶׁה וַיִּשְׁמַע בְּקוֹלוֹ וַיַּעַשׂ
כָּל־אֲשֶׁר אָמַר

⁸ Jitro; jedno ze jmen Mojžíšova tchána.

⁹ Vázaný pl. m. od יָרָא.

1. A tu se stalo po těchto událostech, že se rozpomenul Hospodin na Sáru, a porodila syna a nazvala ho jménem Izák. A viděla Sára otrokyni a jejího syna a bála se velice, a řekla svému muži Abrahámovi (slovosled): „Pošli je do pouště, vždyť syn této otrokyně nebude dědit s mým synem, s Izákem.“ A učinil Abrahám, jak řekla Sára, a vzal chléb a džbán vody a dal otrokyni a poslal ji pryč s jejím synem. A stalo se navečer, že nebylo vody ve džbánu, a ona posadila dítě pod strom a šla a sedla si naproti a pozvedla hlas a volala k Hospodinu. A zavolal na ni anděl Boží a řekl: „Neboj se, vždyť slyšel Hospodin tvůj hlas.“ A otevřela (doplňte „své“) oči a podívala se, a hle, pramen vody před ní, a vzala vody a dala dítěti napít. A byl Hospodin s chlapcem a rostl (גָּדַל) a stal se mužem, a jeho matka mu vzala manželku z Egypta (= egyptské země). – 2. A stalo se po těchto událostech, že uspořádal (= učinil) král velikou hostinu, a přikázal přinést (to) zlato a stříbro, které vzal z domu Hospodinova, aby (je) ukázal (v. inf.) svým služebníkům. A stalo se, jak jedli maso a pili víno, že se podívali, a hle, ruka psala po stěně paláce, a báli se velice. A zavolal král všechny své mudrce a řekl jim: „Povězte mi (co znamenají) ta slova, která jsou napsána na stěně, avšak jestliže mi (to) nedokážete (impf.) říci, smrt bude vašim rozsudkem.“ A odpověděli mudrci: „Hle, nachází se mezi královskými služebníky prorok z Hebrejců, kterého král přivedl do vyhnanství (hif. od גָּלוּ, viz kap. 79). A tedy (= a nyní) jestliže se králi líbí (= je dobré v očích krále), zavolejme ho, a on nám přečte slova, která jsou napsána na stěně.“ A poručil král, aby to udělali (v. inf.). A šli a přivedli proroka před krále, a on přečetl ta slova, která byla napsaná na stěně, a řekl králi: „Protože jsi pozvedl své srdce a nebál ses hřešit proti Hospodinu, Bohu Izraele, hle, odňal ti království (= odstranil tě z kralování: sloveso מָלַךְ nad tímto lidem a dal tvůj trůn jinému.“ A odešel prorok od (doplňte „tváře“) krále. – 3. A stalo se po smrti soudce, že dělali synové Izraele, co bylo zlé v očích Hospodina, a on je dal (= prodal, מָכַר) do moci (= rukou) kanaánského krále, a sloužili mu po mnoho dní. A volali k Hospodinu ze svého soužení, a on uslyšel jejich hlas. A byla žena prorokyně, která soudila Izrael v té době, a dala zavolat (= poslala a zavolala) Báraka (בָּרַק) a řekla mu: „Poslyš slovo Hospodinovo, které mluvil o (עַל) tobě. Jdi a shromáždí všechny izraelské hrdiny na vrchol této hory a budeš bojovat proti (ב) nepřítelům Izraele, neboť je dal Hospodin do tvé moci.“ A odpověděl Bárak: „Jestliže nepůjdeš ty se mnou, pak (kons. wāw) nepůjdu.“ A řekla mu prorokyně: „Půjdu tedy (= opravdu) s tebou.“ A vstala a šla s ním. A shromáždili se všichni izraelští hrdinové na hoře a sestoupili z hory a bojovali se svými nepřáteli a Hospodin jim dal vítězství (= spásu) toho dne a zničili celý tábor Kanaánců a pronásledovali je do pouště. A uviděl kanaánský král, že padli jeho bojovníci, a vzal (doplňte „svůj“) meč do (doplňte „své“) ruky a vstal a uprchl on sám před syny Izraele.

83. ČÍSLOVKY

(1)

Základní číslovky

<i>s maskulinem</i>			<i>s femininem</i>		
	S. ST.	V. ST.		S. ST.	V. ST.
1	אֶחָד	אֶחָד		אֶחָת	אֶחָת
2	שְׁנַיִם	שְׁנֵי		שְׁתֵּי	שְׁתֵּי
3	שְׁלֹשָׁה	שְׁלֹשָׁת		שְׁלוֹשׁ	שְׁלוֹשׁ
4	אַרְבָּעָה	אַרְבַּעַת		אַרְבַּע	אַרְבַּע
5	חֲמִשָּׁה	חֲמִשָּׁת		חֲמִשׁ	חֲמִשׁ
6	שֵׁשׁ	שֵׁשֶׁת		שֵׁשׁ	שֵׁשׁ
7	שִׁבְעָה	שִׁבְעַת		שִׁבַּע	שִׁבַּע
8	שְׁמוֹנָה	שְׁמוֹנַת		שְׁמוֹנָה	שְׁמוֹנָה
9	תְּשֻׁעָה	תְּשֻׁעַת		תְּשֻׁעָה	תְּשֻׁעָה
10	עֶשְׂרֵה	עֶשְׂרֵת		עֶשֶׂר	עֶשֶׂר
11		אֶחָד עָשָׂר			אֶחָת עָשָׂר
		עֶשְׂתֵּי עָשָׂר			עֶשְׂתֵּי עָשָׂר
12		שְׁנַיִם עָשָׂר			שְׁתֵּי עָשָׂר
		שְׁנֵי עָשָׂר			שְׁתֵּי עָשָׂר
13		שְׁלֹשָׁה עָשָׂר			שְׁלוֹשׁ עָשָׂר
14		אַרְבָּעָה עָשָׂר			אַרְבַּע עָשָׂר
20		עֶשְׂרִים	100		מֵאוֹת (f.)
30		שְׁלֹשִׁים		v. st. מֵאוֹת, pl. „stovky“	מֵאוֹת
40		אַרְבָּעִים	200		מֵאוֹתִים
50		חֲמִשִּׁים		(duál, z původního	מֵאוֹתִים)
60		שִׁשִּׁים	300		שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
70		שִׁבְעִים	400		אַרְבַּע מֵאוֹת
80		שְׁמוֹנִים	500		חֲמִשׁ מֵאוֹת
90		תְּשַׁעִים	1000		אַלְפֵי
			2000		אַלְפִים (duál)
10000		רַבָּבָה	3000		שְׁלֹשָׁת אַלְפִים
20000		רַבּוּתַיִם (duál)	4000		אַרְבַּעַת אַלְפִים

a) Číslovka „jedna“ se považuje za přídavné jméno, následuje za jménem podstatným a shoduje se s ním v rodu: „jeden muž“ **אֶחָד אִישׁ**, „jedna žena“ **אֶחָד אִשָּׁה**. Může se použít i vázaného stavu, např. „jeden z proroků“ **אֶחָד הַנְּבִיאִים**.

b) Číslovka „dvě“ je podstatné jméno, které, je-li ve vázaném stavu, předchází slovu, jež určuje: „dva synové“ **שְׁנֵי בָּנִים**. V samostatném stavu se klade až za počítané slovo: „dva synové, dvojice synů“ **בָּנִים שְׁנַיִם**.

Femininum od **שְׁנַיִם** je **שְׁתַּיִם**; oba tvary jsou duály.

Číslovky 3 až 10 ve vázaném stavu předcházejí počítané slovo: „tři synové“ **שְׁלֹשָׁת בָּנִים**. V samostatném stavu může číslovka stát před i za počítaným slovem, a tedy výraz „tři synové“ lze vyjádřit jak tvarem **שְׁלֹשָׁה בָּנִים**, tak i **בָּנִים שְׁלֹשָׁה**. U jmen mužského rodu se používá číslovky rodu ženského a naopak.

c) Číslovky 11 až 19 se tvoří tak, že se před desítku (**עֶשְׂרִי** pro maskulina či **עֶשְׂרֵה** pro feminina) klade příslušná číslovka od 1 do 9. Po těchto číslovkách se obvykle používá počítané slovo v plurálu až na několik výjimek, které vyžadují singulár: mezi tyto případy patří slova „člověk, muž“ **אִישׁ**, „den“ **יּוֹם**, „rok“ **שָׁנָה**, „duše, osoba“ **נֶפֶשׁ** a další. Tedy „11 dní“ **אֶחָד עֶשְׂרִי יּוֹם**, „11 mužů“ **אֶחָד עֶשְׂרִי אִישׁ**, „11 let“ **אֶחָד עֶשְׂרֵה שָׁנָה**.

d) S výjimkou číslovky 20 **עֶשְׂרִים** (odvozeno od **עֶשְׂרִי**) jsou desítky tvořeny plurálem jednotek, tedy např. 30 je **שְׁלֹשִׁים**, 40 **אַרְבָּעִים** atd.

e) Desítky a jednotky se spojují spojkou **ו** „a“. 77 je tedy **שִׁבְעִים וְשֶׁבַע** atd.

f) Některé číslovky přijímají přípony. Proto **שְׁנַיִם** se překládá „my dva“, **שְׁנֵיהֶם** „oni dva“, **שְׁנֵיכֶם** „vy dva“, **שְׁלֹשָׁתִינוּ** „my tři“ atp.

(2)

Řadové číslovky

Řadové číslovky od 1 do 10 jsou přídavná jména, následují po podstatném jménu, které určují, a jsou s ním ve stejném rodě. Od 11 nahoru se místo řadových číslovek užívá základních. „Na druhý den“ **בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי**, „ve druhém roce“ **בַּחֲמִשָּׁה עֶשְׂרִי יּוֹם**, „patnáctý den“ **בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית** atd.

	<i>s maskulinem</i>	<i>s femininem</i>
první	רִאשׁוֹן	רִאשׁוֹנָה
druhý	שֵׁנִי ²	שֵׁנִית
třetí	שְׁלִישִׁי	שְׁלִישִׁית
čtvrtý	רְבִיעִי	רְבִיעִית
pátý	חֲמִישִׁי	חֲמִישִׁית
šestý	שֵׁשִׁי	שֵׁשִׁית
sedmý	שְׁבִיעִי	שְׁבִיעִית
osmý	שְׁמִינִי	שְׁמִינִית
devátý	תְּשִׁיעִי	תְּשִׁיעִית
desátý	עֲשִׂירִי	עֲשִׂרִית

CVIČENÍ 42

měsíc	חֹדֶשׁ	zvedl, sňal, odpustil	נָשָׂא
práce, dílo	מְלָאכָה	přiblížil se, přistoupil	קָרַב
práce (vázaný stav)	מְלָאכַת	bouřil se, povstal	מָרַד
práce (s příponou)	מְלָאכְתִּי	snad	אוּלַי
rok	שָׁנָה	kvůli	בְּעוֹבָר
rok (pl.)	שָׁנִים	pro, kvůli, aby	לְמַעַן

(1) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם רְאֵה רָאִיתִי אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂו אֲנִשִּׁי סֶדֶם וְהִנֵּנִי מִשְׁחִיתָם מֵעַל פְּנֵי־הָאָרֶץ כִּי אֲנָשִׁים רָשָׁעִים לֵב הֶמָּה: וַיַּתְּפֵל אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲגַם תָּמוּת צְדִיק עִם רָשָׁע, אוּלַי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ־הָעִיר, הֲלֹא תִשָּׂא לְמַקּוֹם

¹ Od ראש „hlava“.

² Řadové číslovky od 2 do 10 jsou od stejného základu jako číslovky základní; maskulina končí na יָ a feminina na יַת .

³ V. st. je segolatum a přípony se připojují k tomuto tvaru.

⁴ V širším významu „odpustil“.

לִמְעַן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר בָּהּ, הַשֹּׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט: וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם אֶמְצָא בְּסֹדֶם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִים וּנְשָׂאֹתֵי לִכְל־הַמָּקוֹם בַּעֲבוּרָם: וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אוּלַי יִמָּצְאוּ שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא אֲשַׁחִית בַּעֲבוּר הָאַרְבָּעִים: וַיְדַבֵּר אַבְרָהָם עוֹד וַיֹּאמֶר אֶל־נָא יִקְצֹף יְהוָה וְאֲדַבְּרָה, אוּלַי יִמָּצְאוּ שָׁם שְׁלֹשִׁים: וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא אַעֲשֶׂה אִם יִהְיוּ שָׁם רֶק עֲשָׂרָה צַדִּיקִים וּנְשָׂאֹתֵי לִכְל־הָעִיר בַּעֲבוּרָם (2) וַיִּסָּעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל־מִדְבַר־סִינַי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם לֵאמֹר זָכֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֹשִׂיתָ אֶת־כָּל־מְלָאכְתְּךָ וְהַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ: לֹא תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה, אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ: (3) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר קַח לְךָ מִן־הָעָם שְׁנַיִם־עָשָׂר אִישׁ וְצִוֵּה אֹתָם לֵאמֹר: שְׂאוּ לָכֶם שְׁתֵּים־עָשָׂרָה אֲבָנִים וְהַעֲבַרְתֶּם אֹתָם עִמָּכֶם, וְהָיָה בְּהַפְרַת מִי־הַיָּרְדֵּן לִפְנֵינוּ וְעָבַר כָּל־הָעָם וּשְׁמַתֶּם אֶת־הָאֲבָנִים בְּתוֹךְ־הַיָּרְדֵּן: וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְאֶת־עוֹלָם, וַיַּדְּעוּ בְּנֵיכֶם וּבְנֵי־בְנֵיכֶם כִּי בַּמָּקוֹם הַזֶּה נִכְרְתוּ מִי־הַיָּרְדֵּן לִפְנֵינוּ בַּעֲבָרָנוּ אֶרֶץ כְּנָעַן (4) וַיִּקְרְבוּ וַיִּמְדְּדוּ לְמוֹת וַיִּקְרָא אֶת־שְׁלֹמֹה בְּנוֹ וַיִּצֹו אוֹתוֹ לֵאמֹר אֲנֹכִי הֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ וְחִזְקָתָ וְהָיִיתָ לְאִישׁ: וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם־אֲבוֹתָיו וַיִּקְבֹּר בְּעִיר־דָּוִד: וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּחֲבֵרוֹן מָלַךְ שִׁבְעַת שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַיִם מָלַךְ שְׁלֹשׁ שָׁנִים וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה: (5) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת מָלַךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ חִזְקִיָּה בְּנוֹ

⁵ Místo נִסָּעוּ od נָסַע. Silné dāgeš se často vynechává, pokud má písmeno š'wā; srov. poznámku v kap. 68.

⁷ „Ulehl se svými otci“ znamená „zemřel“.

⁹ Toto pořadí slov se v Bibli často užívá.

⁶ „žádnou“.

⁸ „Hebron“.

¹⁰ „Ezechiáš“.

תַּחֲתָיו: בֶּן־עֶשְׂרִים וְחֲמִשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ, וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַיִם: וַיַּעַשׂ אֶת־הַטּוֹב בְּעֵינֵי־יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדַרְכָּיו וַיִּשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹתָיו בְּלֵב שָׁלֵם, וַיְהִי יְהוָה אִתּוֹ בְּכָל אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְהִי בְּאַרְבַּע עָשָׂרָה שָׁנָה לְמָלְכוֹ וַיִּמְרֹד חִזְקִיָּה בְּמָלַךְ אַשּׁוּר¹¹: וַיַּעַל מָלַךְ אַשּׁוּר עַל־כָּל־עָרֵי יְהוּדָה וַיִּלְכְּדֵם וַיָּבֹא יְרוּשָׁלַיִם וְאִתּוֹ מָאָה וּשְׁמֹנִים אֱלָף אִישׁ מִחֲנָה גְדוֹל מְאֹד: וַיִּשְׁלַח מְלָאכִים לִפְנֵי אֶל־חִזְקִיָּה וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲמֵדוּ עַל־הַחֵר וְגַד הָעִיר וַיִּקְרָאוּ בְּקוֹל גְּדוֹל: כֹּה אָמַר הַמָּלַךְ הַגָּדוֹל מָלַךְ אַשּׁוּר עַל־מִי בְּטַחַת כִּי מְרֹדֶתָ בִּי: וְכִי תֹאמַר בִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּטַחְנוּ לֹא יוּכַל לְהַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדִי: אִי־הָאֱלֹהִים כָּל־הַגּוֹיִם הָעֹבְדִים אִתִּי, וּמִי בְּכָל־אֱלֹהֵי־הָאָרְצוֹת אֲשֶׁר הִצִּילוּ אֶת־אֶרֶץ מִיָּדִי כִּי יִצִּיל יְהוָה אֶת־יְרוּשָׁלַיִם מִיָּדִי: וַיְהִי כַּשְּׁמֹעַ חִזְקִיָּה אֶת־דְּבָרֵי מָלַךְ אַשּׁוּר וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיָּשָׁב בַּעֲפָר וְלֹא אָכַל לֶחֶם כָּל־הַיּוֹם: וַיִּשְׁלַח אֶל־הַנְּבִיא לֵאמֹר הִתְפַּלֵּל לָנוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, אוּלַי יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֵי־מָלַךְ אַשּׁוּר וַיּוֹשִׁיעֵנו מִיָּדוֹ: וַיָּבֹא הַנְּבִיא לִפְנֵי הַמָּלַךְ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֶל־תִּירָא מִפְּנֵי־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה, לֹא יָבֹא מָלַךְ אַשּׁוּר אֶל־הָעִיר הַזֹּאת וְהוֹשַׁעְתִּי אֹתָהּ לִמְעַן חִזְקִיָּה עַבְדִּי: וַיְהִי בַלִּילָה הַהוּא וַיֵּצֵא מִלְּאֶךָ־אֱלֹהִים וַיִּגַּף בְּמַחֲנֵה־אַשּׁוּר וַתַּעַל צַעֲקָתָם כָּל־הַלַּיְלָה עַד־אוֹר־הַבֹּקֶר: וַיְהִי בַּבֹּקֶר וַיֵּצְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־הַחוּמָה וַיִּרְאוּ וְהָיָה כָּלֶם מֵתִים וַיִּרְדּוּ אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף וְאֶת־כָּל־הַזָּהָב וַיָּבִיאוּ הָעִירָה וַיִּתְּנוּ בְּבֵית־יְהוָה

1. A stalo se v těch dnech, že povstal král Sodomy (סֹדֶם) proti králi Edomu. Třináct let mu sloužil, a ve čtrnáctém roce povstal, ale v patnáctém roce přišel edomský král do Sodomy a s ním deset tisíc mužů. A bojoval proti Sodomě

¹¹ „Asýrie“

¹² Zde s významem „bohové“, týká se pohanů.

a dobyl ji a vypálil ji, a vzal sodomské muže s sebou, a mezi nimi (= uprostřed nich) byl Lot, syn Abrahámovy bratra, a odešel do své země. A stalo se, když uslyšel Abrahám (v. inf. s předl.) tuto věc, že vzal s sebou své služebníky, mužů tři sta osmnáct (= osmnáct a tři sta), a pronásledoval edomského krále a bojoval s ním a porazil ho a přivedl zpět Lota i všechny sodomské muže. – 2. A řekl Hospodin Mojžíšovi sedmého dne: „Vystup na horu a zůstaň na jejím vrcholu, a já ti dám kamenné desky a zákon a přikázání, kterým budeš učit izraelské syny.“ A vystoupil Mojžíš na svatou horu, jak mu přikázal Hospodin, a byl tam čtyřicet dní a čtyřicet nocí; chleba nejedl a vody nepil po všechny dny, kdy tam byl. – 3. A mluvil Mojžíš k izraelským synům: „V druhém roce (po) odchodu (v. inf. יָצָא s ל) Izraele z Egypta (= egyptské země), ve třetím měsíci, jsme byli v poušti Sínaj. A vy jste ke mně přistoupili a řekli jste: „Pošleme (koh.) zvědy do země Kanaán, aby si prohlédli (= vidět) (ta) města, proti nimž máme bojovat (= která budeme bojovat proti nim)«. A ta věc se mi líbila a vybral jsem z náčelníků lidu dvanáct mužů a poslal je do země Kanaán. A zvědové se vrátili do tábora a řekli: »Nebudeme schopni bojovat proti obyvatelům Kanaánu, neboť jejich města jsou velmi pevná (= silná)«. A vy jste mi řekli: »Proč nás vyvedl Hospodin z Egypta (= egyptské země), aby nás zahubil (= zahubit nás)? Vraťme se do Egypta.« A Hospodin se velmi rozhněval a přísahal: »Protože ve mne nedůvěřovali, hle, neuvidíš tu zemi, kterou jsem příslibil (= přísahal) jejich otcům, že (ji) dám (v. inf.) jejich potomstvu. Čtyřicet let budou v této veliké poušti a zemřou tu. Ale jejich synové, kteří přijdou po nich, oni tam přijdou a zdědí tu zemi.« – 4. A postavil izraelský král Jorobeam (יִרְבֵּעַם, slovosled) město Sichem a bydlel tam. A bál se, že lid půjde (= aby lid nevystoupil) do Jeruzaléma sloužit tam Hospodinu a (že) uvidí slávu Hospodinova domu a obrátí se (וְשָׁב) svým srdcem k judskému králi, A udělal bohy ze zlata a řekl lidu: „Toto jsou tvoji bohové, Izraeli, a jim budeš sloužit.“ A uspořádal slavnost patnáctého dne osmého měsíce (= v osmém měsíci patnáctý den toho – ל מְסִיעָה) a přikázal jim zachovávat ten svátek. – 5. Toto jsou (ta) slova, která mluvil prorok Jeremiáš (יֵרֵמְיָהוּ, slovosled) k předákům Izraele, které babylónský král vysídlil do Babylóna (בָּבֶל): „Postavte si domy a bydlete v nich a vezměte si manželky a zplodte syny, a usilujte o (= hledejte) pokoj města, do něhož jsem vás vysídlil (= co ... tam), aby (וְלִמְעַן) vám bylo (= bude) dobře (impf.). Neboť já tam na vás nezapomenu, a kdykoli se ke mně budete modlit (= ve vašem modlení, v. inf. s předl. a příp.), uslyším váš hlas. A za dalších (בְּעוֹד) sedmdesát let vás jistě (= opravdu) přivedu zpět do země vašich otců, a (znovu) postavíte ta města, která dal rozbořit (hif. נָפַל) babylónský král, a moje sláva se vrátí do toho města, které jsem si vyvolil, a vy budete mým lidem jako za dnů mého služebníka Davida (slovosled) a budete bydlet v pokoji ve své zemi na věky.“

DODATEK

(1)

Názvy hebrejských písmen

אָלֶף בית נִמְלָה הָא וּן חֵית שִׁית יוֹד כָּף
לָמֶד מֵים נוּן סָמֶךְ עֵין פֶּא צָדִי קוֹף רֵישׁ שִׁין תּוֹ

Užívaná hebrejská abeceda je tzv. *kvadrátním písmem* na rozdíl od archaického hebrejského písma známého z různých prastarých nápisů. Je zřejmé, že dnešní písmena se vyvinula z těchto archaických tvarů. Jména písmen zřejmě vyjadřují jejich původní podobu, takže např. אָלֶף znamená „býk“ a značil se א, עֵין je „oko“ a původně vypadalo O, שִׁין je v překladu „zub“ a psalo se ש.

(2)

Akcenty

Existují akcenty *rozlučovací* a *slučovací*.

a) K hlavním rozlučovacím akcentům patří:

() סִלּוּק (sillûq), který se vyskytuje vždy u přízvučné slabiky posledního slova verše a po němž vždy následuje znaménko : , tzv. „konec verše“ סוֹף פָּסוּק (sôf pāsûq), které má funkci české tečky za větou. Např.: הָאָרֶץ...

(^) אֶתְנַח (’atnāḥ), který se vyskytuje u přízvučné slabiky toho slova, které rozděluje verš na dvě logické poloviny. Např.: הָאָרֶץ... ^

(^) סְגוּלְתָּא (s’gôltā’), který se vyskytuje obvykle jen v dlouhých verších a dělí větu mezi začátkem a akcentem ’atnāḥ na dvě části. Píše se nad posledním písmenem slova, takže ne vždy poukazuje na přízvučnou slabiku. Např.: הָאָרֶץ... ^ סְגוּלְתָּא... ^

(^) זָקֶף קָטֹן (zāqēf qāṭōn) dělí větu mezi akcenty ’atnāḥ a sillûq, popř. i mezi začátkem věty a přízvukem ’atnāḥ, chybí-li s’gôltā’, a někdy dokonce i mezi akcenty s’gôltā’ a ’atnāḥ. Např.: הָאָרֶץ... ^ זָקֶף קָטֹן... ^

(^) זָקֶף גָּדוֹל (zāqēf gādôl), který se vyskytuje místo předchozího akcentu tehdy, nepředchází-li jej akcent slučovací.

() טִפְחָא (ṭifḥā’), který se většinou objeví před akcenty sillûq anebo ’atnāḥ. Např.: הָאָרֶץ... ^ טִפְחָא... ^

¹ Toto slovo má přízvuk mil’ēl, ale s’gôltā’ je nad posledním písmenem slova.

b) Další rozlučovací akcenty jsou:

(ˆ) שִׁלְשֵׁלֶת (šalšélet)	(˙) רְבִיעַ (r ² vía')
(ˆ) זֶרְקָא (zarqā')	(˙) פִּשְׁטָא (pašṭā')
(ˆ) יִתִּיב (j ² tív)	(˙) תְּבִיר (t ² vír)
(ˆ) פִּזֹּר (pāzēr)	(˙) גֶּרֶשׁ (géreš)
(ˆ) גֶּרֶשִׁים (dvojité géreš)	(˙) תְּלִישָׁא גְּדוֹלָה (t ² lišā' g ² dōlā ^h)
(ˆ) קֶרְנִי פָּרָה (qarnê fārā ^h) nebo též פִּזֹּר גְּדוֹל (pāzēr gādōl)	
() לְגַרְמָה (l ² garmā ^h), tj. mûnaḥ (viz níže) se znaménkem פִּסֵּק (pāsēq)	

c) Slučovací akcenty:

(,) מֵירְכָא (mêr ² chā')	(,) מֵירְכָא כְּפוּלָא (mêr ² chā' k ² fūlā')
(,) מוּנַח (mûnaḥ)	čili dvojité mêr ² chā'
(,) מַהֲפַךְ (mahpach)	(˙) דֶּרְגָא (dargā')
(ˆ) קִדְמָא (qadmā') nebo též אֶזְלָא ('azlā'), pokud nenásleduje géreš	
(ˆ) תְּלִישָׁא קֶטְנָה (t ² lišā' q ² ṭannā ^h)	
(ˆ) גַּלְגַּל (galgal) nebo též יֶרַח (jerah)	
(ˆ) מֵאֲיָלָא (m ² ajjā'la')	

Poznámka: Tohoto systému akcentů se užívá v celé Bibli s výjimkou Žalmů (תְּהִלִּים), Přísloví (מִשְׁלֵי) a Job (אִיּוֹב), v nichž je systém poněkud odlišný.

(3)

Čtyřsohlásková slovesa

Existuje několik sloves, která mají čtyři základové souhlásky místo obvyklých tří. Je to tím, že do obvyklého slovesa se vloží jedno písmeno navíc. V žalmu 80, 14 najdeme tvar יִכְרַסְמִנָּה „zpusť ji“, což je imperfektum kmene pi'el od כָּרַס – toto je prodloužený základ כִּסֵּם „přistříhl“.

(4)

Konsekutivní wāw

Tato poznámka byla laskavě doplněna prof. G. R. Driverem, M. A., který přednáší na Magdalene College, Oxford. Vysvětluje konsekutivní wāw takto:

² Nad posledním písmenem slova.

Selhaly všechny pokusy logicky vysvětlit tento na první pohled zvláštní jev, kdy si dva časy zjevně vyměňují funkci. Lze jej však vyložit z historického vývoje hebrejského jazyka. Uvědomíme-li si, že jde o jazyk obsahující prvky různých semitských jazyků, pochopíme, proč v něm jsou například dvě zájmena pro 1. os. sg., totiž אֲנִי a אֲנֹכִי. První tvar je totéž jako akkadské *anaku* (srov. foenické *anḫ*), a druhý je podobný aramejskému *anā* (srov. arabské 'anā'). Stejně tak v hebrejském časování existují dvě soustavy, čerpající z různých pramenů. „Konsekutivní“ spojení וְקָטַלְתָּ „a zabiješ“ s přízvukem na poslední slabice, ale se zdůrazněnou první slabikou, na níž byl původní přízvuk, je pozůstatkem akkadského *qátīl* „je, bude zabit“, méně často „zabil, zabíjí, zabije“ (tento primitivní tvar totiž vyjadřoval pouze *stav* zabíjení, nikoli už slovesný čas a rod, a pouze postupně se začal jeho význam omezovat na přítomnost či budoucnost), zatímco prosté קָטַלְתָּ „zabil jsi“ odpovídá aramejskému קָטַל „zabil“.

Podobně „konsekutivní“ tvar וְיָקַטְל „a zabil“ (jehož přízvuk byl asimilován k prostému imperfektu יָקַטְל „zabíjel, zabíjí, zabije“, ale jehož původní přízvuk byl uchován např. u sloves jako וַיָּקָם „a povstal“) odpovídá akkadskému minulému času *īqtul* „zabil“ (srov. akkadské *ībni* „postavil“ s hebrejským וַיִּבֶּן „a postavil“), zatímco imperfektum יָקַטְל „zabíjel, zabíjí, bude zabíjet“ odpovídá aramejskému יָקַטַל s tímž významem.

Můžeme tedy říci, že „konsekutivní“ spojení souvisí s akkadskými východně semitskými jazykovými zvyklostmi, zatímco obvyklé tvary se západně semitským aramejským nářečím. Oba tvary přežily vedle sebe i v klasické hebrejštině.

(5)

Vyjadřování genitivní vazby.

Stojí-li za sebou dvě podstatná jména, první ve vázaném a druhé v samostatném stavu, kdy první je určeno druhým (jde o neshodný přívlastek, viz kap. 63), připojují se přípony, které vyjadřují přívlastňovací zájmena, až za podstatné jméno v samostatném stavu. Tyto přípony se tedy připojují za druhé podstatné jméno, ale platí pro *celé* spojení. Takže אֱלֹהֵי יִשְׁוּעָתִי neznamená „Bůh mé spásy“, ale „můj Bůh spásy“ čili „můj spásný Bůh“. Podobně הֶרֶב קִדְשׁוֹ nebudeme překládat „hora jeho svatosti“ nýbrž „jeho hora svatosti“ neboli „jeho svatá hora“.

1. PRAVIDELNÉ SLOVESO

	qal			nif'al
	aktivní	stavové	stavové	
perfektum				
sg. 3. m.	קָטַל	כָּבַד	קָטַן	נִקְטַל
3. f.	קָטְלָה	כָּבְדָה	קָטְנָה	נִקְטְלָה
2. m.	קָטַלְתָּ	כָּבַדְתָּ	קָטַנְתָּ	נִקְטַלְתָּ
2. f.	קָטַלְתְּ	כָּבַדְתְּ	קָטַנְתְּ	נִקְטַלְתְּ
1. m. i f.	קָטַלְתִּי	כָּבַדְתִּי	קָטַנְתִּי	נִקְטַלְתִּי
pl. 3. m. i f.	קָטְלוּ	כָּבְדוּ	קָטְנוּ	נִקְטְלוּ
2. m.	קָטַלְתֶּם	כָּבַדְתֶּם	קָטַנְתֶּם	נִקְטַלְתֶּם
2. f.	קָטַלְתֶּן	כָּבַדְתֶּן	קָטַנְתֶּן	נִקְטַלְתֶּן
1. m. i f.	קָטַלְנוּ	כָּבַדְנוּ	קָטַנְנוּ	נִקְטַלְנוּ
imperfektum				
sg. 3. m.	יִקְטַל	יִכְבֵּד	יִקְטַן	יִקְטַל
3. f.	תִּקְטַל	תִּכְבֹּד	atd.	תִּקְטַל
2. m.	תִּקְטַל	תִּכְבֵּד		תִּקְטַל
2. f.	תִּקְטְלִי	תִּכְבְּדִי		תִּקְטְלִי
1. m. i f.	אֶקְטַל	אֶכְבֵּד		אֶקְטַל ²
pl. 3. m.	יִקְטְלוּ	יִכְבְּדוּ		יִקְטְלוּ
3. f.	תִּקְטַלְנָה	תִּכְבְּדְנָה		תִּקְטַלְנָה
2. m.	תִּקְטְלוּ	תִּכְבְּדוּ		תִּקְטְלוּ
2. f.	תִּקְטַלְנָה	תִּכְבְּדְנָה		תִּקְטַלְנָה
1. m. i f.	נִקְטַל	נִכְבֵּד		נִקְטַל

¹ Místo קָטַנְנוּ.² Někdy אֶקְטַל.

qal		nif'al
aktivní	stavové	
kohortativ		
sg. 1. m. i f.	אֶכְבֹּדָה אֶקְטַלָּה	אֶקְטַלָּה
jusiv		
sg. 3. m.	יִכְבֵּד יִקְטַל	יִקְטַל
imperfektum s konsekutivním wāw		
sg. 3. m.	וַיִּכְבֵּד וַיִּקְטַל	וַיִּקְטַל
perfektum s konsekutivním wāw		
sg. 2. m.	וַיִּקְטַלְתָּ ³	וַיִּקְטַלְתָּ ³
rozk. způsob		
sg. 2. m	כָּבַד קָטַל (קָטַלְה)	הִקְטַל
2. f.	כָּבְדִי קָטְלִי	הִקְטְלִי
pl. 2.m.	כָּבְדוּ קָטְלוּ	הִקְטְלוּ
2. f.	כָּבְדְנָה קָטְלְנָה	הִקְטַלְנָה
příčestí		
akt. sg. m.	קָטַל כָּבַד	קָטַן
pas. sg. m.	קָטוּל	נִקְטַל
infinitiv		
samostatný	קָטוּל כָּבוּד	הִקְטַל נִקְטַל
vázaný	קָטַל כָּבַד	הִקְטַל

³ Posun přízvuku dopředu; viz kap. 49, pozn. 3 a dodatek 4.⁴ Důrazný rozk. způsob; viz kap. 48.2

	pi'el	pu'al	hif'il	hof'al	hitpa'el
<i>perfektum</i>					
sg. 3. m.	קָטַל ⁵	קָטַל	הִקְטִיל	הִקְטַל	הִתְקַטֵּל ⁶
3. f.	קָטְלָה	קָטְלָה	הִקְטִילָה	הִקְטַלָה	הִתְקַטְּלָה
2. m.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתָּ	הִקְטַלְתָּ	הִקְטַלְתָּ	הִתְקַטַּלְתָּ
2. f.	קָטַלְתְּ	קָטַלְתְּ	הִקְטַלְתְּ	הִקְטַלְתְּ	הִתְקַטַּלְתְּ
1. m. i f.	קָטַלְתִּי	קָטַלְתִּי	הִקְטַלְתִּי	הִקְטַלְתִּי	הִתְקַטַּלְתִּי
pl. 3. m. i f.	קָטְלוּ	קָטְלוּ	הִקְטִילוּ	הִקְטַלוּ	הִתְקַטְּלוּ
2. m.	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	הִקְטַלְתֶּם	הִקְטַלְתֶּם	הִתְקַטַּלְתֶּם
2. f.	קָטַלְתֶּן	קָטַלְתֶּן	הִקְטַלְתֶּן	הִקְטַלְתֶּן	הִתְקַטַּלְתֶּן
1. m. i f.	קָטַלְנוּ	קָטַלְנוּ	הִקְטַלְנוּ	הִקְטַלְנוּ	הִתְקַטַּלְנוּ
<i>imperfektum</i>					
sg. 3. m.	יִקְטַל	יִקְטַל	יִקְטִיל	יִקְטַל	יִתְקַטַּל
3. f.	תִּקְטַל	תִּקְטַל	תִּקְטִיל	תִּקְטַל	תִּתְקַטַּל
2. m.	תִּקְטַלְתָּ	תִּקְטַלְתָּ	תִּקְטַלְתָּ	תִּקְטַלְתָּ	תִּתְקַטַּלְתָּ
2. f.	תִּקְטַלְתְּ	תִּקְטַלְתְּ	תִּקְטַלְתְּ	תִּקְטַלְתְּ	תִּתְקַטַּלְתְּ
1. m. i f.	אֶקְטַל	אֶקְטַל	אֶקְטִיל	אֶקְטַל	אֶתְקַטַּל
pl. 3. m.	יִקְטְלוּ	יִקְטְלוּ	יִקְטִילוּ	יִקְטְלוּ	יִתְקַטְּלוּ
3. f.	תִּקְטַלְנָה	תִּקְטַלְנָה	תִּקְטַלְנָה	תִּקְטַלְנָה	תִּתְקַטַּלְנָה
2. m.	תִּקְטַלְתֶּם	תִּקְטַלְתֶּם	תִּקְטַלְתֶּם	תִּקְטַלְתֶּם	תִּתְקַטַּלְתֶּם
2. f.	תִּקְטַלְתֶּן	תִּקְטַלְתֶּן	תִּקְטַלְתֶּן	תִּקְטַלְתֶּן	תִּתְקַטַּלְתֶּן
1. m. i f.	נִקְטַל	נִקְטַל	נִקְטִיל	נִקְטַל	נִתְקַטַּל
<i>kohortativ</i>					
sg. 1. m. i f.	אֶקְטַלְהָ		אֶקְטִילְהָ		אֶתְקַטַּלְהָ

⁵ Někdy קָטַל.⁶ Někdy הִתְקַטֵּל.

	pi'el	pu'al	hif'il	hof'al	hitpa'el
<i>jusiv</i>					
sg. 3. m.	יִקְטַל	יִקְטַל	יִקְטַל ⁸	יִקְטַל	יִתְקַטַּל
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>					
sg. 3. m.	וַיִּקְטַל ⁷	וַיִּקְטַל ⁷	וַיִּקְטַל ⁸	וַיִּקְטַל	וַיִּתְקַטַּל
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>					
sg. 2. m.	וַקְטַלְתָּ ⁹		וְהִקְטַלְתָּ ⁹		
<i>rozsk. způsob</i>					
sg. 2. m.	קָטַל	nedoložen	הִקְטַל	nedoložen	הִתְקַטַּל
2. f.	קָטְלִי		הִקְטִילִי		הִתְקַטְּלִי
pl. 2. m.	קָטְלוּ		הִקְטִילוּ		הִתְקַטְּלוּ
2. f.	קָטַלְנָה		הִקְטַלְנָה		הִתְקַטַּלְנָה
<i>příčestí</i>					
akt. sg. m.	מִקְטַל		מִקְטִיל		מִתְקַטַּל
pas. sg. m.		מִקְטָל		מִקְטָל	
<i>infinitiv</i>					
samostatný	קָטַל קָטַל	קָטַל	הִקְטַל	(הִקְטַל)	הִתְקַטַּל
vázaný	קָטַל		הִקְטִיל	(הִקְטַל)	הִתְקַטַּל

⁷ Silné dāgeš chybí u ך, viz kap. 10.⁸ Zkrácené imperfektum; viz kap. 55.2 a 55.3.⁹ Posun přízvuku dopředu; viz kap. 49, pozn. 3 a dodatek 4.

2. PRAVIDELNÉ SLOVESO SE ZÁJMENNÝMI PŘÍPONAMI¹

qal perfektum – sg.					
	3. m.	3. f.	2. m.	2. f.	1. m. i f.
sg. 1. m. i f.	קָטַל	קָטְלָהּ	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתִּי
2. m.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתִּי
2. f.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתִּי
3. m.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתִּי
3. f.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתִּי
pl. 1. m. i f.	קָטַלְנוּ	קָטַלְנוּ	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתִּי
2. m. i f.			קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתִּי
2. f.			קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתִּי
3. m.	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתִּי
3. f.	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתִּי
imperfektum rozk. způsob					
	3. sg. m.	3. sg. m. zdůrazňovací ²	3. pl. m.	sg.	pl.
sg. 1. m. i f.	יִקְטֹל	יִקְטֹל	יִקְטֹלוּ	יִקְטֹל	יִקְטֹלוּ
2. m.	יִקְטֹלְךָ	יִקְטֹלְךָ	יִקְטֹלוּךָ	יִקְטֹלְךָ	יִקְטֹלוּךָ
2. f.	יִקְטֹלְךָ	יִקְטֹלְךָ	יִקְטֹלוּךָ	יִקְטֹלְךָ	יִקְטֹלוּךָ
3. m.	יִקְטֹלְהוּ ²	יִקְטֹלְהוּ	יִקְטֹלוּהוּ	יִקְטֹלְהוּ	יִקְטֹלוּהוּ
3. f.	יִקְטֹלְהָ ²	יִקְטֹלְהָ	יִקְטֹלוּהָ	יִקְטֹלְהָ	יִקְטֹלוּהָ
pl. 1. m. i f.	יִקְטֹלְנוּ	יִקְטֹלְנוּ	יִקְטֹלוּנוּ	יִקְטֹלְנוּ	יִקְטֹלוּנוּ
2. m. i f.	יִקְטֹלְכֶם	יִקְטֹלְכֶם	יִקְטֹלוּכֶם	יִקְטֹלְכֶם	יִקְטֹלוּכֶם
2. f.	יִקְטֹלְכֶם	יִקְטֹלְכֶם	יִקְטֹלוּכֶם	יִקְטֹלְכֶם	יִקְטֹלוּכֶם
3. m.	יִקְטֹלְכֶם	יִקְטֹלְכֶם	יִקְטֹלוּכֶם	יִקְטֹלְכֶם	יִקְטֹלוּכֶם
3. f.	יִקְטֹלְכֶם	יִקְטֹלְכֶם	יִקְטֹלוּכֶם	יִקְטֹלְכֶם	יִקְטֹלוּכֶם

¹ Viz kap. 58 a 59.² Zřídka יִקְטֹלְהוּ, יִקְטֹלְהָ.

qal perfektum – pl.			pi'el perfektum	hif'il perfektum
	3. m. i f.	2. m. i f.	1. m. i f.	3. sg. m.
sg. 1. m. i f.	קָטַלְנוּ	קָטַלְתֶּם, יָתֵן	קָטַלְנוּ	הִקְטִיל
2. m.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתָּ	הִקְטִילְךָ
2. f.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתָּ	הִקְטִילְךָ
3. m.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתָּ	הִקְטִילְךָ
3. f.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתְּ	קָטַלְתָּ	הִקְטִילְךָ
pl. 1. m. i f.	קָטַלְנוּ	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	הִקְטִילְכֶם
2. m. i f.		קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	הִקְטִילְכֶם
2. f.		קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	הִקְטִילְכֶם
3. m.	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	הִקְטִילְכֶם
3. f.	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	הִקְטִילְכֶם
vázaný infinitiv			imperfektum	imperfektum
	podmět	predmět	3. sg. m.	3. sg. m.
sg. 1. m. i f.	קָטַלְתִּי	קָטַלְתִּי	יִקְטֹל	יִקְטִיל
2. m.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתָּ	יִקְטֹלְךָ	יִקְטִילְךָ
2. f.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתָּ	יִקְטֹלְךָ	יִקְטִילְךָ
3. m.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתָּ	יִקְטֹלְהוּ	יִקְטִילְהוּ
3. f.	קָטַלְתָּ	קָטַלְתָּ	יִקְטֹלְהָ	יִקְטִילְהָ
pl. 1. m. i f.	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	יִקְטֹלוּ	יִקְטִילוּ
2. m. i f.	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	יִקְטֹלוּכֶם	יִקְטִילוּכֶם
2. f.	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	יִקְטֹלוּכֶם	יִקְטִילוּכֶם
3. m.	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	יִקְטֹלוּכֶם	יִקְטִילוּכֶם
3. f.	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	יִקְטֹלוּכֶם	יִקְטִילוּכֶם

3. SLOVES A 1. NŪN¹

	qal	nif'al	hif'il	hof'al
<i>perfektum</i>				
sg. 3. m.	נָפַל (נָפַשׁ)	נָפַשׁ	הִנִּישׁ	הִנֵּשׁ
3. f.	pravidelné		הִנִּיֶּשׁה	הִנֵּשׁה
2. m.		נָפַשְׁתָּ	הִנִּישְׁתָּ	הִנֵּשְׁתָּ
2. f.		נָפַשְׁתְּ	הִנִּישְׁתְּ	הִנֵּשְׁתְּ
1. m. i f.		נָפַשְׁתִּי	הִנִּישְׁתִּי	הִנֵּשְׁתִּי
pl. 3. m. i f.		נָפַשׁוּ	הִנִּישׁוּ	הִנֵּשׁוּ
2. m.		נָפַשְׁתֶּם	הִנִּישְׁתֶּם	הִנֵּשְׁתֶּם
2. f.		נָפַשְׁתֶּן	הִנִּישְׁתֶּן	הִנֵּשְׁתֶּן
1. m. i f.		נָפַשְׁנוּ	הִנִּישְׁנוּ	הִנֵּשְׁנוּ
<i>imperfektum</i>				
sg. 3. m.	יִנֵּשׁ	יִפֹּל (יִנֵּשׁ)	יִנִּישׁ	יִנֵּשׁ
3. f.	תִּנֵּשׁ	תִּפֹּל	תִּנִּישׁ	תִּנֵּשׁ
2. m.	תִּנֵּשׁ	תִּפֹּל	תִּנִּישׁ	תִּנֵּשׁ
2. f.	תִּנֵּשִׁי	תִּפֹּלִי	תִּנִּישִׁי	תִּנֵּשִׁי
1. m. i f.	אִנֵּשׁ	אִפֹּל	אִנִּישׁ	אִנֵּשׁ
pl. 3. m.	יִנֵּשׁוּ	יִפֹּלוּ	יִנִּישׁוּ	יִנֵּשׁוּ
3. f.	תִּנֵּשְׁנָה	תִּפֹּלְנָה	תִּנִּישְׁנָה	תִּנֵּשְׁנָה
2. m.	תִּנֵּשׁוּ	תִּפֹּלוּ	תִּנִּישׁוּ	תִּנֵּשׁוּ
2. f.	תִּנֵּשְׁנָה	תִּפֹּלְנָה	תִּנִּישְׁנָה	תִּנֵּשְׁנָה
1. m. i f.	נִנֵּשׁ	נִפֹּל	נִנִּישׁ	נִנֵּשׁ
<i>kohortativ</i>				
sg. 1. m. i f.	אִפֹּלָה	אִנֵּשָׁה	אִנִּישָׁה	

¹ Viz kap. 67.

	qal	nif'al	hif'il	hof'al
jusiv				
sg. 3. m.	יִנֵּשׁ	יִפֹּל	יִנֵּשׁ ²	יִנֵּשׁ
imperfektum s konsekutivním wāw				
sg. 3. m.	וַיִּנֵּשׁ	וַיִּפֹּל	וַיִּנֵּשׁ	וַיִּנֵּשׁ
perfektum s konsekutivním wāw				
sg. 2. m.	וַנִּפֹּלָתִי			
rozsk. způsob				
sg. 2. m.	נָפַל (נָפַשׁ) ³	נָפַל	הִנֵּנִשׁ	הִנֵּשׁ nedoložen
2. f.	נָפַשִׁי	נָפַלִי	הִנֵּנִשִׁי	הִנֵּשִׁי
pl. 2. m.	נָפַשׁוּ	נָפַלוּ	הִנֵּנִשׁוּ	הִנֵּשׁוּ
2. f.	נָפַשְׁנָה	נָפַלְנָה	הִנֵּנִשְׁנָה	הִנֵּשְׁנָה
přítčestí				
akt. sg. m.	(נָפַשׁ)	נָפַל	מִנֵּשִׁי	
pas. sg. m.	(נָפַרְשׁ)		נָפַשׁ	מִנֵּשׁ
infinitiv				
samostatný	נָפַרְשׁ	נָפַל	הִנֵּשׁ	הִנֵּשׁ
vázaný	נָפַרְשֵׁת ⁴	נָפַל ⁵	הִנֵּנִשׁ	הִנֵּשׁ

² Zkrácené imperfektum.³ Delší tvar rozsk. způsobu.⁴ S ל je לְנָפַל a s příponou לְנָפַל atd.⁵ S ל je לְנָפַל.

qal		nif'al	
perfektum			
sg. 3. m.	נָתַן	לָקַח	נָתַן
3. f.	נָתְנָה	pravidelné	נָתְנָה
2. m.	נָתַתְּ		נָתַתְּ
2. f.	נָתַתְּ		pravidelné
1. m. i f.	נָתַתִּי		
pl. 3. m. i f.	נָתְנוּ		
2. m.	נָתַתְּם		
2. f.	נָתַתְּן		
1. m. i f.	נָתַתְּנוּ		
imperfektum			
sg. 3. m.	יָתַן	יָקַח ⁶	יָתַן
3. f.	יָתְנָה	תָּקַח	pravidelné
2. m.	יָתַתְּ	תָּקַח	
2. f.	יָתַתְּ	תָּקַחִי	
1. m. i f.	אָתַן	אָקַח	
pl. 3. m.	יָתְנוּ	יָקַחוּ	
3. f.	(תָּתְנָה)	תָּקַחְנָה	
2. m.	תָּתַתְּ	תָּקַחוּ	
2. f.	(תָּתְנָה)	תָּקַחְנָה	
1. m. i f.	נָתַן	נָקַח	
kohortativ			
sg. 1. m. i f.	אֶתְנָה	אֶקַּח	

⁶ לָקַח je současně slovesem 3. laryngály; viz kap. 72.

qal		nif'al	
jusiv			
sg. 3. m.	יָקַח	יָתַן	יָלָקַח
imperfektum s konsekutivním wāw			
sg. 3. m.	וַיָּקַח	וַיָּתַן	וַיִּלָּקַח
perfektum s konsekutivním wāw			
sg. 2. m.	וַנִּתֶּן	וַנִּתְּנָה	וַנִּלָּקַח
rozk. způsob			
sg. 2. m.	קַח (תִּקַּח) ⁷	תֵּן (תִּתֶּן) ⁷	הִלָּקַח
2. f.	קַחִי	תֵּנִי	
pl. 2. m.	קַחוּ	תֵּנוּ	
2. f.	(קַחְנָה)	(תֵּנְנָה)	
přičestí			
akt. sg. m.	לָקַח ⁸	נָתַן	
pas. sg. m.	לָקוּחַ ⁸	נָתוּן	נָלָקַח
infinitiv			
samostatný	לָקוֹחַ ⁸	נָתוֹן	הִלָּקוֹחַ ⁸
vázaný	לְקַחְתִּי ⁹	לְתֵּן ¹⁰	הִלָּקַחְתִּי ⁸

⁷ Delší tvar rozk. způsobu.

⁸ Viz vysvětl. 3.6 na předchozí straně.

⁹ S ל je לָתַתְּ a s příponou תִּתִּי atd.

¹⁰ S ל je לְקַחְתִּי a s příponou קַחְתִּי atd.

4. SLOVESA 1. LARYNGÁLY¹ A 1. 'ĀLEF²

qal		nif'al	hif'il	hof'al	qal
aktivní stavové					
<i>perfektum</i>					<i>perfektum</i>
sg. 3. m.	עָמַד	חָזַק ³	נָעַמַד	הָעָמַד	אָכַל
3. f.	עָמְדָה	atd.	נָעַמְדָה	הָעָמְדָה	atd.
2. m.	עָמַדְתָּ		נָעַמַדְתָּ	הָעָמַדְתָּ	
2. f.	עָמַדְתְּ		נָעַמַדְתְּ	הָעָמַדְתְּ	
1. m. i f.	עָמַדְתִּי		נָעַמַדְתִּי	הָעָמַדְתִּי	
pl. 3. m. i f.	עָמְדוּ		נָעַמְדוּ	הָעָמְדוּ	
2. m.	עָמַדְתֶּם		נָעַמַדְתֶּם	הָעָמַדְתֶּם	
2. f.	עָמַדְתֶּן		נָעַמַדְתֶּן	הָעָמַדְתֶּן	
1. m. i f.	עָמַדְנוּ		נָעַמַדְנוּ	הָעָמַדְנוּ	
<i>imperfektum</i>					<i>imperfektum</i>
sg. 3. m.	יַעֲמֹד ⁴	יַחֲזִיק ⁵	יַעֲמִיד	יַעֲמִיד	יֹאכַל ⁶
3. f.	תַּעֲמֹד	תַּחֲזִיק	תַּעֲמִיד	תַּעֲמִיד	תֹּאכַל
2. m.	תַּעֲמֹד	תַּחֲזִיק	תַּעֲמִיד	תַּעֲמִיד	תֹּאכַל
2. f.	תַּעֲמִיד	תַּחֲזִיק	תַּעֲמִיד	תַּעֲמִיד	תֹּאכְלִי
1. m. i f.	אֶעֱמֹד	אֶחֱזִיק	אֶעֱמִיד	אֶעֱמִיד	אֹכַל
pl. 3. m.	יַעֲמְדוּ	יַחֲזִקוּ	יַעֲמִדוּ	יַעֲמִדוּ	יֹאכְלוּ
3. f.	תַּעֲמִידְנָה	תַּחֲזִקְנָה	תַּעֲמִידְנָה	תַּעֲמִידְנָה	תֹּאכְלֶנָה
2. m.	תַּעֲמִדוּ	תַּחֲזִקוּ	תַּעֲמִדוּ	תַּעֲמִדוּ	תֹּאכְלוּ
2. f.	תַּעֲמִידְנָה	תַּחֲזִקְנָה	תַּעֲמִידְנָה	תַּעֲמִידְנָה	תֹּאכְלֶנָה
1. m. i f.	נֶעֱמַד	נֶחֱזַק	נֶעֱמַד	נֶעֱמַד	נֹאכַל

¹ Viz kap. 69.⁴ Avšak impf. od יַחֲזִיק je יַעֲמִיד, viz zvláštní pozn. v kap. 69.1.² Viz kap. 70.⁵ Avšak impf. od יַחֲזִיק je יַחֲזִק, viz zvláštní pozn. v kap. 69.1.³ U יַעֲמִיד je pf. nif. נֶחֱזַק a přičestí נֶחֱזַקְתִּי.⁶ Tvar v pauze יֹאכַל.

qal	nif'al	hif'il	hof'al	qal
aktivní stavové				
<i>kohortativ</i>				<i>kohortativ</i>
sg. 1. m. i f.	אֶעֱמִידָה	אֶעֱמִידָה		אֶכְלָה
<i>jusiv</i>				<i>jusiv</i>
sg. 3. m.	יַעֲמֹד	יַחֲזִיק	יַעֲמֹד ⁷	יֹאכַל
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>				<i>impf. s kons. wāw</i>
sg. 3. m.	וַיַּעֲמֹד	וַיַּחֲזִיק	וַיַּעֲמֹד	וַיֹּאכַל ⁸
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>				<i>pf. s kons. wāw</i>
sg. 2. m.	וַעֲמַדְתָּ		וַעֲמַדְתָּ	וַאֲכַלְתָּ
<i>rozsk. způsob</i>				<i>rozsk. způsob</i>
sg. 2. m.	עָמַד	חָזַק	הָעָמַד	אָכַל
2. f.	עָמְדִי	חָזְקִי	הָעָמְדִי	אָכְלִי
pl. 2. m.	עָמְדוּ	חָזְקוּ	הָעָמְדוּ	אָכְלוּ
2. f.	עָמְדְנָה	חָזְקְנָה	הָעָמְדְנָה	אָכְלְנָה
<i>přičestí</i>				<i>přičestí</i>
akt. sg. m.	עָמַד		מֵעָמִיד	אָכַל
pas. sg. m.	עָמֹד	נֶעֱמַד ⁹	מֵעָמֹד	אָכַל
<i>infinitiv</i>				<i>infinitiv</i>
samostatný	עָמַד	נֶעֱמַד	הָעָמַד	אָכַל
vázaný	עָמֹד	הָעָמֹד	הָעָמִיד	אָכַל
s ל	לְעָמַד			לְאָכַל

⁷ Zkrácené imperfektum.⁸ Avšak יֹאכְלָה, viz poznámku 1 a 2 v kap. 70.⁹ Viz vysvětl. 4.3 na předch. straně.

5. SLOVESA 2. LARYNGÁLY¹

	qal	nif'al	pi'el	pu'al	hitpa'el
<i>perfektum</i>					
sg. 3. m.	בָּחַר	נִבְחַר	בִּרַךְ ²	בִּרַךְ ³	הִתְבָּרַךְ ⁴
3. f.	בָּחְרָה	נִבְחְרָה	בִּרְכָה ⁵	בִּרְכָה ⁵	הִתְבָּרְכָה ⁵
2. m.	בָּחַרְתָּ	נִבְחַרְתָּ	בִּרַכְתָּ	בִּרַכְתָּ	הִתְבָּרַכְתָּ
2. f.	בָּחַרְתְּ	נִבְחַרְתְּ	בִּרַכְתְּ	בִּרַכְתְּ	הִתְבָּרַכְתְּ
1. m. i. f.	בָּחַרְתִּי	נִבְחַרְתִּי	בִּרַכְתִּי	בִּרַכְתִּי	הִתְבָּרַכְתִּי
pl. 3. m. i. f.	בָּחָרוּ	נִבְחָרוּ	בִּרְכוּ ⁵	בִּרְכוּ ⁵	הִתְבָּרְכוּ ⁵
2. m.	בָּחַרְתֶּם	נִבְחַרְתֶּם	בִּרַכְתֶּם	בִּרַכְתֶּם	הִתְבָּרַכְתֶּם
2. f.	בָּחַרְתֶּן	נִבְחַרְתֶּן	בִּרַכְתֶּן	בִּרַכְתֶּן	הִתְבָּרַכְתֶּן
1. m. i. f.	בָּחַרְנוּ	נִבְחַרְנוּ	בִּרַכְנוּ	בִּרַכְנוּ	הִתְבָּרַכְנוּ
<i>imperfektum</i>					
sg. 3. m.	יִבְחַר	יִבְחַר	יִבְרַךְ ²	יִבְרַךְ ³	יִתְבָּרַךְ ⁴
3. f.	תִּבְחַר	תִּבְחַר	תִּבְרַךְ	תִּבְרַךְ	תִּתְבָּרַךְ
2. m.	תִּבְחַר	תִּבְחַר	תִּבְרַךְ	תִּבְרַךְ	תִּתְבָּרַךְ
2. f.	תִּבְחְרִי	תִּבְחְרִי	תִּבְרְכִי ⁵	תִּבְרְכִי ⁵	תִּתְבְּרְכִי ⁵
1. m. i. f.	אֶבְחַר	אֶבְחַר	אֶבְרַךְ	אֶבְרַךְ	אֶתְבָּרַךְ
pl. 3. m.	יִבְחָרוּ	יִבְחָרוּ	יִבְרְכוּ ⁵	יִבְרְכוּ ⁵	יִתְבָּרְכוּ ⁵
3. f.	תִּבְחַרְנָה	תִּבְחַרְנָה	תִּבְרַכְנָה ⁶	תִּבְרַכְנָה	תִּתְבָּרְכְנָה
2. m.	תִּבְחָרוּ	תִּבְחָרוּ	תִּבְרְכוּ ⁵	תִּבְרְכוּ ⁵	תִּתְבְּרְכוּ ⁵
2. f.	תִּבְחַרְנָה	תִּבְחַרְנָה	תִּבְרַכְנָה ⁶	תִּבְרַכְנָה	תִּתְבָּרְכְנָה
1. m. i. f.	נִבְחַר	נִבְחַר	נִבְרַךְ	נִבְרַךְ	נִתְבָּרַךְ

¹ Viz kap. 71.² Nebo בִּרַךְ, ale נִחַם atd., impf. יִנַּחַם atd.³ Avšak נִחַם atd., impf. יִנַּחַם atd.⁴ Avšak הִתְנַחַם atd., impf. יִתְנַחַם atd.⁵ Střední laryngála by měla složené š'wā'.⁶ Střední laryngála by měla pataḥ.

	qal	nif'al	pi'el	pu'al	hitpa'el
<i>kohortativ</i>					
sg. 1. m. i. f.	אֶבְחַרְהָ	אֶבְחַרְהָ	אֶבְרַכְהָ ⁷		
<i>jusiv</i>					
sg. 3. m.	יִבְחַר	יִבְחַר	יִבְרַךְ		
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>					
sg. 3. m.	וַיִּבְחַר	וַיִּבְחַר	וַיִּבְרַךְ ⁸		
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>					
sg. 2. m.	וַיִּבְחַרְתָּ	וַיִּבְחַרְתָּ			
<i>rozk. způsob</i>					
sg. 2. m.	בָּחַר	הִבְחַר	בְּרַךְ	nedoložen	הִתְבָּרַךְ
2. f.	בָּחְרִי	הִבְחְרִי	בְּרַכִּי ⁷		הִתְבָּרְכִי ⁷
pl. 2. m.	בָּחָרוּ	הִבְחָרוּ	בְּרָכוּ ⁷		הִתְבָּרְכוּ ⁷
2. f.	בָּחַרְנָה	הִבְחַרְנָה	בְּרַכְנָה		הִתְבָּרְכְנָה
<i>příčestí</i>					
akt. sg. m.	בָּחַר		מְבָרַךְ		
pas. sg. m.	בָּחוּר	נִבְחַר		מְבָרַךְ	מִתְבָּרַךְ
<i>infinitiv</i>					
samostatný	בָּחֹר	נִבְחֹר	בְּרֹךְ		בִּרְךְ
vázaný	בָּחַר	הִבְחַר			

⁷ Viz vysvětl. 5.5 na předch. straně.⁸ Přízvuk se posunul o slabiku zpět, a proto je samohláska v koncové zavěšené slabice zkrácená.

6. SLOVESA 3. LARYNGÁLY¹

	qal	nif'al	pi'el	pu'al
<i>perfektum</i>				
sg. 3. m.	שָׁלַח	נִשְׁלַח	שִׁלַּח	שִׁלַּח
3. f.	שָׁלְחָה	נִשְׁלְחָה	שִׁלְּחָה	שִׁלְּחָה
2. m.	שָׁלַחְתָּ	נִשְׁלַחְתָּ	שִׁלַּחְתָּ	שִׁלַּחְתָּ
2. f.	שָׁלַחְתְּ	נִשְׁלַחְתְּ	שִׁלַּחְתְּ	שִׁלַּחְתְּ
1. m. i f.	שָׁלַחְתִּי	נִשְׁלַחְתִּי	שִׁלַּחְתִּי	שִׁלַּחְתִּי
pl. 3. m. i f.	שָׁלְחוּ	נִשְׁלְחוּ	שִׁלְּחוּ	שִׁלְּחוּ
2. m.	שָׁלַחְתֶּם	נִשְׁלַחְתֶּם	שִׁלַּחְתֶּם	שִׁלַּחְתֶּם
2. f.	שָׁלַחְתֶּן	נִשְׁלַחְתֶּן	שִׁלַּחְתֶּן	שִׁלַּחְתֶּן
1. m. i f.	שָׁלַחְנוּ	נִשְׁלַחְנוּ	שִׁלַּחְנוּ	שִׁלַּחְנוּ
<i>imperfektum</i>				
sg. 3. m.	יִשְׁלַח ²	יִשְׁלַח	יִשְׁלַח	יִשְׁלַח
3. f.	תִּשְׁלַח	תִּשְׁלַח	תִּשְׁלַח	תִּשְׁלַח
2. m.	תִּשְׁלַח	תִּשְׁלַח	תִּשְׁלַח	תִּשְׁלַח
2. f.	תִּשְׁלַחִי	תִּשְׁלַחִי	תִּשְׁלַחִי	תִּשְׁלַחִי
1. m. i f.	אֶשְׁלַח	אֶשְׁלַח	אֶשְׁלַח	אֶשְׁלַח
pl. 3. m.	יִשְׁלְחוּ	יִשְׁלְחוּ	יִשְׁלְחוּ	יִשְׁלְחוּ
3. f.	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה
2. m.	תִּשְׁלְחוּ	תִּשְׁלְחוּ	תִּשְׁלְחוּ	תִּשְׁלְחוּ
2. f.	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה
1. m. i f.	נִשְׁלַח	נִשְׁלַח	נִשְׁלַח	נִשְׁלַח

¹ Viz kap. 72.² S příponou יִשְׁלַחְנִי.

	qal	nif'al	pi'el	pu'al
<i>kohortativ</i>				
sg. 1. m. i f.	אֶשְׁלַחְהָ	אֶשְׁלַחְהָ	אֶשְׁלַחְהָ	
<i>jusiv</i>				
sg. 3. m.	יִשְׁלַח	יִשְׁלַח	יִשְׁלַח	
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>				
sg. 3. m.	וַיִּשְׁלַח	וַיִּשְׁלַח	וַיִּשְׁלַח	
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>				
sg. 2. m.	וְשָׁלַחְתָּ			
<i>rozsk. způsob</i>				
sg. 2. m.	שָׁלַח	הִשְׁלַח	שָׁלַח	nedoložen
2. f.	שָׁלַחִי	הִשְׁלַחִי	שָׁלַחִי	
pl. 2. m.	שָׁלְחוּ	הִשְׁלְחוּ	שָׁלְחוּ	
2. f.	שָׁלַחְנָה	הִשְׁלַחְנָה	שָׁלַחְנָה	
<i>příčestí</i>				
akt. sg. m.	שָׁלַח		מִשְׁלַח	
pas. sg. m.	שָׁלוּחַ	נִשְׁלַח		מִשְׁלַח
<i>infinitiv</i>				
samostatný	שָׁלוּחַ	נִשְׁלַח	שָׁלַח	
vázaný	שָׁלַח	הִשְׁלַח	שָׁלַח	

	hif'il	hof'al	hitpa'el
<i>perfektum</i>			
sg. 3. m.	הִשְׁלִיחַ	הִשְׁלַח	הִשְׁתַּלַּח ³
3. f.	הִשְׁלִיחָה	הִשְׁלַחָה	הִשְׁתַּלַּחָה
2. m.	הִשְׁלַחְתָּ	הִשְׁלַחְתָּ	הִשְׁתַּלַּחְתָּ
2. f.	הִשְׁלַחְתְּ	הִשְׁלַחְתְּ	הִשְׁתַּלַּחְתְּ
1. m. i f.	הִשְׁלַחְתִּי	הִשְׁלַחְתִּי	הִשְׁתַּלַּחְתִּי
pl. 3. m. i f.	הִשְׁלִיחוּ	הִשְׁלִיחוּ	הִשְׁתַּלַּחוּ
2. m.	הִשְׁלַחְתֶּם	הִשְׁלַחְתֶּם	הִשְׁתַּלַּחְתֶּם
2. f.	הִשְׁלַחְתֶּן	הִשְׁלַחְתֶּן	הִשְׁתַּלַּחְתֶּן
1. m. i f.	הִשְׁלַחְנוּ	הִשְׁלַחְנוּ	הִשְׁתַּלַּחְנוּ
<i>imperfektum</i>			
sg. 3. m.	יִשְׁלִיחַ	יִשְׁלַח	יִשְׁתַּלַּח
3. f.	תִּשְׁלִיחַ	תִּשְׁלַח	תִּשְׁתַּלַּח
2. m.	תִּשְׁלִיחַ	תִּשְׁלַח	תִּשְׁתַּלַּח
2. f.	תִּשְׁלִיחִי	תִּשְׁלַחִי	תִּשְׁתַּלַּחִי
1. m. i f.	אֶשְׁלִיחַ	אֶשְׁלַח	אֶשְׁתַּלַּח
pl. 3. m.	יִשְׁלִיחוּ	יִשְׁלִיחוּ	יִשְׁתַּלַּחוּ
3. f.	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁתַּלַּחְנָה
2. m.	תִּשְׁלַחְוּ	תִּשְׁלַחְוּ	תִּשְׁתַּלַּחְוּ
2. f.	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁלַחְנָה	תִּשְׁתַּלַּחְנָה
1. m. i f.	נִשְׁלַחְוּ	נִשְׁלַחְוּ	נִשְׁתַּלַּחְוּ

³ O přesmyknutí první základové souhlásky – sykavky ש – se souhláskou ה předpony u kmene hitpa'el viz poznámku v kap. 57.

	hif'il	hof'al	hitpa'el
<i>kohortativ</i>			
sg. 1. m. i f.	אֶשְׁלִיחָה		
<i>jusiv</i>			
sg. 3. m.	יִשְׁלַח ⁴		
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 3. m.	וַיִּשְׁלַח		
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 2. m.			
<i>rozk. způsob</i>			
sg. 2. m.	הִשְׁלַח	nedoložen	הִשְׁתַּלַּח
2. f.	הִשְׁלִיחִי		הִשְׁתַּלַּחִי
pl. 2. m.	הִשְׁלִיחוּ		הִשְׁתַּלַּחוּ
2. f.	הִשְׁלַחְנָה		הִשְׁתַּלַּחְנָה
<i>příčestí</i>			
akt. sg. m.	מִשְׁלִיחַ		
pas. sg. m.		מִשְׁלָח	מִשְׁתַּלַּח
<i>infinitiv</i>			
samostatný	הִשְׁלַח	הִשְׁלַח	הִשְׁתַּלַּח
vázaný	הִשְׁלִיחַ		

⁴ Zkrácené imperfektum.

7. SLOVESA 3. 'ĀLEF¹

	qal		nif'al	pi'el	pu'al
	aktivní	stavové			
perfektum					
sg. 3. m.	מָצָא	מָלָא	נִמְצָא	מָצָא	מָצָא
3. f.	מָצְאָה	מָלְאָה	נִמְצְאָה	מָצְאָה	מָצְאָה
2. m.	מָצַאתָ	מָלַאתָ	נִמְצַאתָ	מָצַאתָ	מָצַאתָ
2. f.	מָצַאתְּ	מָלַאתְּ	נִמְצַאתְּ	מָצַאתְּ	מָצַאתְּ
1. m. i f.	מָצַאתִי	מָלַאתִי	נִמְצַאתִי	מָצַאתִי	מָצַאתִי
pl. 3. m.	מָצְאוּ	מָלְאוּ	נִמְצְאוּ	atd.	atd.
2. m.	מָצַאתֶם	מָלַאתֶם	נִמְצַאתֶם	jako nif'al	jako nif'al
2. f.	מָצַאתֶן	מָלַאתֶן	נִמְצַאתֶן		
1. m. i f.	מָצַאתֶנּוּ	מָלַאתֶנּוּ	נִמְצַאתֶנּוּ		
imperfektum					
sg. 3. m.	יִמְצָא ²		יִמְצָא	יִמְצָא	יִמְצָא
3. f.	תִּמְצָא		תִּמְצָא	תִּמְצָא	תִּמְצָא
2. m.	תִּמְצָא		תִּמְצָא	תִּמְצָא	תִּמְצָא
2. f.	תִּמְצָאִי		תִּמְצָאִי	תִּמְצָאִי	תִּמְצָאִי
1. m. i f.	אִמְצָא		אִמְצָא	אִמְצָא	אִמְצָא
pl. 3. m.	יִמְצְאוּ		יִמְצְאוּ	atd.	atd.
3. f.	תִּמְצְאָנָה		תִּמְצְאָנָה	jako nif'al	jako qal
2. m.	תִּמְצְאוּ		תִּמְצְאוּ		
2. f.	תִּמְצְאָנָה		תִּמְצְאָנָה		
1. m. i f.	נִמְצָא		נִמְצָא		

¹ Viz kap. 73.² S příponou יִמְצְאָנִי, יִמְצְאָךְ, יִמְצְאָהּ, atd.

	qal	nif'al	pi'el	pu'al
<i>kohortativ</i>				
sg. 1. m. i f.	אֶמְצָאָה	אֶמְצָאָה		
<i>jusiv</i>				
sg. 3. m.	יִמְצָא	יִמְצָא		
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>				
sg. 3. m.	וַיִּמְצָא	וַיִּמְצָא		
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>				
sg. 2. m.	וּמְצַאתָ			
<i>rozsk. způsob</i>				
sg. 2. m.	מְצָא	הִמְצָא	מְצָא	nedoložen
2. f.	מְצָאִי	הִמְצָאִי	מְצָאִי	
pl. 2. m.	מְצְאוּ	הִמְצְאוּ	atd.	
2. f.	מְצָאנָה	הִמְצָאנָה	jako nif'al	
<i>přítčestí</i>				
akt. sg. m.	מְצָא ³		מְצָא	
pas. sg. m.	מְצוּא	נִמְצָא		מְצָא
<i>infinitiv</i>				
samostatný	מְצוֹא	נִמְצָא	מְצָא	nedoložen
vázaný	מְצָא	הִמְצָא	מְצָא	

³ Činné přítčestí stavového slovesa je מְצָא.

	hif'āl	hof'al	hitpa'el
<i>perfektum</i>			
sg. 3. m.	הִמְצִיא	הִמְצָא	הִתְמַצֵּא
3. f.	הִמְצִיָּה	הִמְצָאָה	הִתְמַצְּאָה
2. m.	הִמְצִאתָ	הִמְצָאתָ	הִתְמַצַּאתָ
2. f.	הִמְצִאתְּ	הִמְצָאתְּ	הִתְמַצַּאתְּ
1. m. i f.	הִמְצִאתִי	הִמְצָאתִי	הִתְמַצַּאתִי
pl. 3. m.	הִמְצִיאוּ	atd. jako nif'al	
2. m.	הִמְצַאתֶם		
2. f.	הִמְצַאתֶיךָ		
1. m. i f.	הִמְצַאתִנִּי		
<i>imperfektum</i>			
sg. 3. m.	יִמְצִיא	יִמְצָא	יִתְמַצֵּא
3. f.	תִּמְצִיא	תִּמְצָא	תִּתְמַצֵּא
2. m.	תִּמְצִיא	תִּמְצָא	תִּתְמַצֵּא
2. f.	תִּמְצִיאִי	תִּמְצָאִי	תִּתְמַצֵּאִי
1. m. i f.	אֶמְצִיא	אֶמְצָא	אֶתְמַצֵּא
pl. 3. m.	יִמְצִיאוּ	atd. jako qal	atd. jako nif'al
3. f.	תִּמְצִיֶּנָּה		
2. m.	תִּמְצִיאוּ		
2. f.	תִּמְצִיֶּנָּה		
1. m. i f.	נִמְצִיא		

	hif'āl	hof'al	hitpa'el
<i>kohortativ</i>			
sg. 1. m. i f.	אֶמְצִיָּה		
<i>jusiv</i>			
sg. 3. m.	יִמְצָא ⁴		
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 3. m.	וַיִּמְצָא		
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 2. m.			
<i>rozk. způsob</i>			
sg. 2. m.	הִמְצָא	nedoložen	הִתְמַצָּא
2. f.	הִמְצִיאִי		הִתְמַצִּיאִי
pl. 2. m.	הִמְצִיאוּ		atd. jako nif'al
2. f.	הִמְצִיֶּנָּה		
<i>příčestí</i>			
akt. sg. m.	מִמְצִיא		
pas. sg. m.		מִמְצָא	מִתְמַצָּא
<i>infinitiv</i>			
samostatný	הִמְצָא	הִמְצָא	הִתְמַצָּא
vázaný	הִמְצִיא		

⁴ Zkrácené imperfektum.

8. SLOVESA 1. JÔD A WĀW¹

qal nif'al hif'il hof'al				qal hif'il	
1. wāw				1. jôd	
<i>perfektum</i>				<i>perfektum</i>	
sg. 3. m.	יָשַׁב	נָשַׁב	הוֹשִׁיב	הוֹשֵׁב	יָטַב
3. f.	יָשְׁבָה	נָשְׁבָה	הוֹשִׁיבָה	הוֹשֵׁבָה	יָטַבָה
2. m.	יָשַׁבְתָּ	נָשַׁבְתָּ	הוֹשִׁיבְתָּ	הוֹשֵׁבְתָּ	יָטַבְתָּ
2. f.	יָשַׁבְתְּ	נָשַׁבְתְּ	הוֹשִׁיבְתְּ	הוֹשֵׁבְתְּ	יָטַבְתְּ
1. m. i f.	נִשְׁבַּתִּי	נִשְׁבַּתִּי	הוֹשִׁיבִי	הוֹשֵׁבִי	יָטַבִּי
pl. 3. m. i f.	נִשְׁבְּתוּ	נִשְׁבְּתוּ	הוֹשִׁיבוּ	הוֹשֵׁבוּ	יָטַבוּ
2. m.	נִשְׁבַּתְּם	נִשְׁבַּתְּם	הוֹשִׁיבְתֶּם	הוֹשֵׁבְתֶּם	יָטַבְתֶּם
2. f.	נִשְׁבַּתְּןָ	נִשְׁבַּתְּןָ	הוֹשִׁיבְתֶּן	הוֹשֵׁבְתֶּן	יָטַבְתֶּן
1. m. i f.	נִשְׁבְּנוּ	נִשְׁבְּנוּ	הוֹשִׁיבֵנוּ	הוֹשֵׁבֵנוּ	יָטַבְנוּ
<i>imperfektum</i>				<i>imperfektum</i>	
sg. 3. m.	יֹשֵׁב ²	יֹשֵׁב	יּוֹשִׁיב	יֹשֵׁב	יִיטֵב
3. f.	תֹּשֵׁב	תֹּשֵׁב	תּוֹשִׁיב	תֹּשֵׁב	תִּיטֵב
2. m.	תֹּשֵׁב	תֹּשֵׁב	תּוֹשִׁיב	תֹּשֵׁב	תִּיטֵב
2. f.	תֹּשְׁבִי	תֹּשְׁבִי	תּוֹשִׁיבִי	תֹּשְׁבִי	תִּיטֵבִי
1. m. i f.	אֵשֵׁב	אֵשֵׁב	אּוֹשִׁיב	אֵשֵׁב	אִיטֵב
pl. 3. m.	יֹשְׁבוּ	יֹשְׁבוּ	יּוֹשִׁיבוּ	יֹשְׁבוּ	יִיטֵבוּ
3. f.	תֹּשְׁבָנָה	תֹּשְׁבָנָה	(תּוֹשְׁבָנָה)	תֹּשְׁבָנָה	תִּיטְבָנָה
2. m.	תֹּשְׁבוּ	תֹּשְׁבוּ	תּוֹשִׁיבוּ	תֹּשְׁבוּ	תִּיטְבוּ
2. f.	תֹּשְׁבָנָה	תֹּשְׁבָנָה	(תּוֹשְׁבָנָה)	תֹּשְׁבָנָה	תִּיטְבָנָה
1. m. i f.	נֹשֵׁב	נֹשֵׁב	נּוֹשִׁיב	נֹשֵׁב	נִיטֵב

¹ Viz kap. 75.² Avšak imperfektum od יָרַשׁ je יִירַשׁ, יִירַשׁ atd.

qal nif'al hif'il hof'al				qal	hif'il
<i>kohortativ</i>				<i>kohortativ</i>	
sg. 1. m. i f. אֶשְׁבֶּה					
<i>jusiv</i>				<i>jusiv</i>	
sg. 3. m. יֵשֵׁב יוֹשֵׁב ³				יֵיטֵב	יִיטֵב ³
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>				<i>impf. s kons. wāw</i>	
sg. 3. m. וַיֵּשֶׁב ⁴ וַיּוֹשֵׁב ⁴				וַיֵּיטֵב ⁴	וַיִּיטֵב ⁴
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>				<i>pf. s kons. wāw</i>	
sg. 2. m. וַיִּשְׁבֶּתָּ					
<i>rozsk. způsob</i>				<i>rozsk. způsob</i>	
sg. 2. m. שֶׁב ⁵ (שְׁבָה) ⁶ הוֹשֵׁב הוֹשִׁיב nedoložen				הִיטֵב	הִיטִיב
2. f. שְׁבִי הוֹשְׁבִי הוֹשִׁיבִי				הִיטִיבִי	הִיטִיבוּ
pl. 2. m. שְׁבוּ הוֹשְׁבוּ הוֹשִׁיבוּ				הִיטִיבוּ	הִיטִיבְנָה
2. f. שְׁבָנָה הוֹשְׁבָנָה הוֹשִׁיבָנָה					
<i>příčestí</i>				<i>příčestí</i>	
akt. sg. m. יֹשֵׁב מוֹשִׁיב				יָטַב	מִיטֵב
pas. sg. m. יָשׁוּב נֹשֵׁב מוֹשָׁב				יָטוּב	
<i>infinitiv</i>				<i>infinitiv</i>	
samostatný יָשׁוּב הֹשֵׁב הוֹשֵׁב הוֹשֵׁב				יָטוּב	הִיטֵב
vázaný שְׁבֶתָּ ⁷ הוֹשִׁיב				(יָטַב)	הִיטִיב

³ Zkrácené imperfektum.⁴ Přízvuk se posunul zpět, a protože poslední (zavřená) slabika ztrácí přízvuk, krátí svou samohlásku.⁵ Delší tvar rozsk. způsobu.⁶ Avšak rozsk. způsob od יָרַשׁ je יִירַשׁ.⁷ לִשְׁבֶּתָּ je שְׁבֶתָּ.

9. SLOVESA 2. WĀW A JÔD¹

qal 2. wāw aktivní stavové stavové			qal 2. jôd
perfektum			perfektum
sg. 3. m.	בָּשׂ	מָתָה	קָם
3. f.	בָּשְׂתָה	מָתָה	קָמָה
2. m.	בָּשַׁתְּ	מָתָה ²	קָמַתְּ
2. f.	בָּשַׁתְּ	מָתְּ	קָמַתְּ
1. m. i f.	בָּשַׁתִּי	מָתִי	קָמַתִּי
pl. 3. m. i f.	בָּשׂוּ	מָתוּ	קָמוּ
2. m.	בָּשַׁתְּם	מָתֶם	קָמַתְּם
2. f.	בָּשַׁתְּנָה	מָתְנָה	קָמַתְנָה
1. m. i f.	בָּשַׁנּוּ	מָתְנוּ	קָמְנוּ
imperfektum			imperfektum
sg. 3. m.	יִבּוֹשׁ	יִמּוֹת	יִקּוֹם ³
3. f.	יִבּוֹשׁ	atd.	תִּיָּמָה
2. m.	יִבּוֹשׁ		תִּיָּמָה
2. f.	יִבּוֹשִׁי		תִּיָּמִי
1. m. i f.	יִבּוֹשׁ		אֲשִׁים
pl. 3. m.	יִבּוֹשׁוּ		יִשְׁיִמוּ
3. f.	תִּבְשְׁנָה		תִּשְׁיַמְּנָה ⁴
2. m.	תִּבְשׂוּ		תִּשְׁיִמוּ
2. f.	תִּבְשְׁנָה		תִּשְׁיַמְּנָה ⁴
1. m. i f.	יִבּוֹשׁ		נִשְׁיִמוּ

¹ Viz kap. 76.² Místo מָתָה atd.³ Vyskytuje se i jako יִשְׁיִמוּ.⁴ Nebo תִּשְׁמְנָה.

qal			qal
kohortativ			kohortativ
sg. 1. m. i f.	אֶכְוֹמָה	אֶמְוֹתָה	אֶשְׁיִמָּה
jusiv			jusiv
sg. 3. m.	יִקָּם ⁵	יִמָּת ⁵	יִשָּׁם ⁵
imperfektum s konsekutivním wāw			impf. s kons. wāw
sg. 3. m.	וַיִּקָּם ⁶	וַיִּמָּת ⁶	וַיִּשָּׁם ⁶
perfektum s konsekutivním wāw			pf. s kons. wāw
sg. 2. m.	וְקָמַתְּ		וְשָׁמַתְּ
rozk. způsob			rozk. způsob
sg. 2. m.	קוּם	מוּת	שׁוּם
2. f.	קוּמִי	atd.	שׁוּמִי
pl. 2. m.	קוּמוּ		שׁוּמוּ
2. f.	קִמְנָה		בָּשְׁנָה
příčestí			příčestí
akt. sg. m.	קָם	מָת	שָׁם
pas. sg. m.	קוּם		
infinitiv			infinitiv
samostatný	קוּם	מוּת	שׁוּם
vázaný	קוּם ⁷	מוּת ⁷	שׁוּם

⁵ Zkrácené imperfektum. ⁷ S ל je לקוּם, למוּת.⁶ Přízvuk se posunul nazpět, a proto poslední slabika jako nepřízvučná a zavřená krátí svou samohlásku. Všimněme si tvarů v pauze וַיִּקָּם, וַיִּמָּת.

	nif'al	hif'il	hof'al
<i>perfektum</i>			
sg. 3. m.	נָקוּם	הִקִּים	הוּקַם
3. f.	נָקְוָה	הִקִּיָּה	הוּקְמָה
2. m.	נָקַמְתָּ	הִקִּמְתָּ ⁸	הוּקַמְתָּ
2. f.	נָקַמְתְּ	הִקִּמְתְּ	הוּקַמְתְּ
1. m. i f.	נָקַמְתִּי	הִקִּמְתִּי	הוּקַמְתִּי
pl. 3. m. i f.	נָקְמוּ	הִקִּימוּ	הוּקְמוּ
2. m.	נָקַמְתֶּם	הִקִּמְתֶּם	הוּקַמְתֶּם
2. f.	נָקַמְתֶּן	הִקִּמְתֶּן	הוּקַמְתֶּן
1. m. i f.	נָקַמְנוּ	הִקִּמְנוּ	הוּקַמְנוּ
<i>imperfektum</i>			
sg. 3. m.	יָקוּם	יִקִּים	יֻקַּם
3. f.	תִּקְוָה	תִּקִּיָּה	תֻּקְמָה
2. m.	תִּקְוָה	תִּקִּיָּה	תֻּקְמָה
2. f.	תִּקְוִי	תִּקִּיִּי	תֻּקְמִי
1. m. i f.	אֶקְוָה	אֶקִּיָּה	אֻקְמָה
pl. 3. m.	יִקְוּמוּ	יִקִּימוּ	יֻקְמוּ
3. f.		תִּקְמְנָה ⁹	תֻּקְמְנָה
2. m.	תִּקְוָמוּ	תִּקִּימוּ	תֻּקְמוּ
2. f.		תִּקְמְנָה	תֻּקְמְנָה
1. m. i f.	נִקְוָה	נִקִּיָּה	נֻקְמָה

⁸ Vyskytuje se i jako הִקְמַתְּ atd.⁹ Také תִּקְמִינָה.

	nif'al	hif'il	hof'al
<i>kohortativ</i>			
sg. 1. m. i f.		אֶקְוָה	
<i>jusiv</i>			
sg. 3. m.		יִקָּם ¹⁰	
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 3. m.		וַיִּקָּם ¹¹	
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 2. m.		וְהִקִּמְתָּ	
<i>rozk. způsob</i>			
sg. 2. m.	הִקִּים	הִקָּם	nedoložen
2. f.	הִקִּיָּה	הִקִּיִּי	
pl. 2. m.	הִקִּימוּ	הִקִּימוּ	
2. f.	הִקִּמְנָה	הִקִּמְנָה	
<i>přítčestí</i>			
akt. sg. m.	נָקוּם (נָקְוָה f.)	מִקִּים	
pas. sg. m.			מוּקָם
<i>infinitiv</i>			
samostatný	הִקִּים	הִקָּם	הוּקַם
vázaný	הִקִּים	הִקִּים	

¹⁰ Zkrácené imperfektum.¹¹ Viz vysvětl. 9.6 na str. 287.

10. SLOVESA 3. HĚ¹

	qal	nif'al	pi'el	pu'al
<i>perfektum</i>				
sg. 3. m.	גָּלָה ²	נִגְלָה	גָּלָה	גָּלָה
3. f.	גָּלְתָה	נִגְלְתָה	גָּלְתָה	גָּלְתָה
2. m.	גָּלִיתָ	נִגְלִיתָ	גָּלִיתָ ³	גָּלִיתָ
2. f.	גָּלִיתְ	נִגְלִיתְ	גָּלִיתְ	atd.
1. m. i f.	גָּלִיתִי	נִגְלִיתִי	גָּלִיתִי ³	
pl. 3. m. i f.	גָּלוּ	נִגְלוּ	atd.	
2. m.	גָּלִיתֶם	נִגְלִיתֶם		
2. f.	גָּלִיתֶן	נִגְלִיתֶן		
1. m. i f.	גָּלִינוּ	נִגְלִינוּ		
<i>imperfektum</i>				
sg. 3. m.	יִגְלֶה ⁴	יִגְלֶה	יִגְלֶה	יִגְלֶה
3. f.	תִּגְלֶה	תִּגְלֶה	תִּגְלֶה	תִּגְלֶה
2. m.	תִּגְלֶה	תִּגְלֶה	atd.	atd.
2. f.	תִּגְלִי	תִּגְלִי		
1. m. i f.	אֶגְלֶה	אֶגְלֶה		
pl. 3. m.	יִגְלוּ	יִגְלוּ		
3. f.	תִּגְלִינָה	תִּגְלִינָה		
2. m.	תִּגְלוּ	תִּגְלוּ		
2. f.	תִּגְלִינָה	תִּגְלִינָה		
1. m. i f.	נִגְלֶה	נִגְלֶה		

¹ Původně 3. wāw a jód (viz kap. 79).² S příponou גָּלִי, גָּלָה, atd.³ Zřídka s ê v předposlední slabice.⁴ S příponou יִגְלִי.

	qal	nif'al	pi'el	pu'al
<i>kohortativ</i>				
sg. 1. m. i f.				
<i>jusiv</i>				
sg. 3. m.	יִגְלֵ ⁵	יִגְלֵ ⁵	יִגְלֵ ⁵	
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>				
sg. 3. m.	וַיִּגְלֵ	וַיִּגְלֵ	וַיִּגְלֵ	וַיִּגְלֵה
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>				
sg. 2. m.	וַנְּגַלֶּה	וַנְּגַלֶּה		
<i>rozk. způsob</i>				
sg. 2. m.	גָּלָה	הִגְלָה	גָּלָה ⁶	nedoložen
2. f.	גָּלִי	הִגְלִי	גָּלִי	
pl. 2. m.	גָּלוּ	הִגְלוּ	גָּלוּ	
2. f.	גָּלִינָה	הִגְלִינָה	גָּלִינָה	
<i>příčestí</i>				
akt. sg. m.	גָּלָה ⁷	נִגְלָה	מִגְלָה	
pas. sg. m.	גָּלוּ ⁸			מִגְלָה
<i>infinitiv</i>				
samostatný	גָּלָה	נִגְלָה	גָּלָה	גָּלָה
vázaný	גָּלוֹת	הִגְלוֹת	גָּלוֹת	גָּלוֹת

⁵ Zkrácené imperfektum.⁶ Někdy גָּלָה.⁷ Sg. f. גָּלָה, pl. m. גָּלִים.⁸ Sg. f. גָּלוּיָה, pl. m. גָּלוּיִים.

	hif'āl	hof'al	hitpa'el
<i>perfektum</i>			
sg. 3. m.	הִגָּלָה	הִגָּלָה	הִתְגַּלָּה
3. f.	הִגָּלְתָּהּ	הִגָּלְתָּהּ	הִתְגַּלְתָּהּ
2. m.	הִגָּלִיתָ ⁹	הִגָּלִיתָ	הִתְגַּלִּיתָ ⁹
2. f.	atd.	atd.	atd.
1. m. i f.			
pl. 3. m. i f.			
2. m.			
2. f.			
1. m. i f.			
<i>imperfektum</i>			
sg. 3. m.	יִגָּלֶה	יִגָּלֶה	יִתְגַּלֶּה
3. f.	תִּגָּלֶה	תִּגָּלֶה	תִּתְגַּלֶּה
2. m.	atd.	atd.	atd.
2. f.			
1. m. i f.			
pl. 3. m.			
3. f.			
2. m.			
2. f.			
1. m. i f.			

⁹ Často s ě v předposlední slabice.

	hif'āl	hof'al	hitpa'el
<i>kohortativ</i>			
sg. 1. m. i f.			
<i>jusiv</i>			
sg. 3. m.	יִגָּל ¹⁰		יִתְגַּל ¹⁰
<i>imperfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 3. m.	וַיִּגָּל		וַיִּתְגַּל
<i>perfektum s konsekutivním wāw</i>			
sg. 2. m.			
<i>rozsk. způsob</i>			
sg. 2. m.	הִגָּלָה	nedoložen	הִתְגַּלָּה ¹¹
2. f.	הִגָּלִי		הִתְגַּלִּי
pl. 2. m.	atd.		atd.
2. f.			
<i>příčestí</i>			
akt. sg. m.	מִגָּלָה		מִתְגַּלָּה
pas. sg. m.		מִגָּלָה	
<i>infinitiv</i>			
samostatný	הִגָּלֶה	הִגָּלֶה	הִתְגַּלֶּה
vázaný	הִגָּלוֹת	הִגָּלוֹת	הִתְגַּלוֹת

¹⁰ Zkrácené imperfektum.¹¹ Někdy הִתְגַּלֵּל.

11. SLOVESA DRUHÉ ZDVOJENÉ¹

	qal			nif'al	hif'il	hof'al
	aktivní	aktivní	stavové			
perfektum						
sg. 3. m.	סָב	סָבָב	קָל	נָסַב	הוֹסֵב	הוֹסֵב
3. f.	סָבָה	סָבָבָה	קָלָה	נָסְבָה	הוֹסְבָה	הוֹסְבָה
2. m.		סָבוֹת	קָלוֹת	נָסְבוֹת	הוֹסְבוֹת	הוֹסְבוֹת
2. f.		סָבוֹת	קָלוֹת	נָסְבוֹת	הוֹסְבוֹת	הוֹסְבוֹת
1. m. i f.		סָבוֹתִי	קָלוֹתִי	נָסְבוֹתִי	הוֹסְבוֹתִי	הוֹסְבוֹתִי
pl. 3. m. i f.	סָבוּ	סָבְבוּ	קָלוּ	נָסְבוּ	הוֹסְבוּ	atd.
2. m.		סָבוֹתֶם	קָלוֹתֶם	נָסְבוֹתֶם	הוֹסְבוֹתֶם	
2. f.		סָבוֹתֶן	קָלוֹתֶן	נָסְבוֹתֶן	הוֹסְבוֹתֶן	
1. m. i f.		סָבוֹנוּ	קָלוֹנוּ	נָסְבוֹנוּ	הוֹסְבוֹנוּ	
imperfektum						
sg. 3. m.	יָסַב ²	יָסַב	יָקַל ³	יָסַב	יָסַב, יָסַב	יָסַב, יָסַב
3. f.	תָּסַב	תָּסַב	תָּקַל	תָּסַב	תָּסַב	תָּסַב
2. m.	תָּסַב	תָּסַב	תָּקַל	תָּסַב	תָּסַב	atd.
2. f.	תָּסַבִּי	תָּסַבִּי	תָּקַלִּי	תָּסַבִּי	תָּסַבִּי	
1. m. i f.	אָסַב	אָסַב	אָקַל	אָסַב	אָסַב	
pl. 3. m.	יָסְבוּ	יָסְבוּ	יָקְלוּ	יָסְבוּ	יָסְבוּ, יָסְבוּ	
3. f.	תָּסְבִינָה	תָּסְבִינָה	תָּקְלִינָה	תָּסְבִינָה	תָּסְבִינָה	
2. m.	תָּסְבוּ	תָּסְבוּ	תָּקְלוּ	תָּסְבוּ	תָּסְבוּ	
2. f.	תָּסְבִינָה	תָּסְבִינָה	תָּקְלִינָה	תָּסְבִינָה	תָּסְבִינָה	
1. m. i f.	נָסַב	נָסַב	נָקַל	נָסַב	נָסַב	

¹ Viz kap. 81.² S příponou יָסְבִי atd.³ Avšak יָמַל atd.

	qal		nif'al	hif'il	hof'al
	aktivní	aktivní	stavové		
kohortativ					
sg. 1. m. i f.	אָסְבָה	אָסְבָה			
jusiv					
sg. 3. m.	יָסַב	יָסַב	יָקַל	יָסַב	יָסַב
imperfektum s konsekutivním wāw					
sg. 3. m.	וַיָּסַב ⁴	וַיָּסַב	וַיָּקַל	וַיָּסַב	וַיָּסַב ⁴
perfektum s konsekutivním wāw					
sg. 2. m.	וַסְבֶּהְ				
rozsk. způsob					
sg. 2. m.	סַב		הָסַב	הָסַב	nedoložen
2. f.	סָבִי		הָסָבִי	הָסָבִי	
pl. 2. m.	סָבוּ		הָסָבוּ	הָסָבוּ	
2. f.	סָבִינָה		הָסָבִינָה	הָסָבִינָה	
příčestí					
akt. sg. m.	סָבֵב	קָל ⁵	נָסַב ⁶	מָסַב ⁷	
pas. sg. m.	סָבוּב				מוֹסָב
infinitiv					
samostatný	סָבוּב		הָסוּב		
vázaný	סָב ⁸		הָסַב	הָסַב	הוֹסַב

⁴ Přízvuk se posunul, a proto poslední slabika jako zavřená nepřízvučná krátí svou samohlásku.⁵ Sg. f. קָלָה.⁷ Sg. f. מָסְבָה.⁶ Sg. f. נָסְבָה.⁸ S ל je לָסַב.

12. DVOJNÁSOBNĚ SLABÁ SLOVESA

1. nûn a 3. laryngály ¹				1. nûn a 3. 'ālef ²			
	qal	nif'al	hif'il	pi'el	qal	nif'al	hif'il
<i>pf.</i>	נָגַע	נָגַע	הִגִּיעַ	נָגַע	נָשָׂא	נָשָׂא	הִשָּׂיָא
<i>impf.</i>	יִגַּע	atd. jako	יִגִּיעַ	יִגַּע	יִשָּׂא	atd. jako	יִשָּׂיָא
<i>zkrác. impf.</i>	3. laryngály			יִגַּע	3. 'ālef		
<i>rozsk.</i>	נָגַע		הִגִּיעַ	נָגַע	שָׂא		הִשָּׂא
<i>přičestí</i>	נֹגַעַ		מִגִּיעַ	נֹגַעַ	נֹשֵׂא		מִשָּׂיָא
<i>s. inf.</i>	נֹגַעַ		הֹגֵעַ	נֹגַעַ	נֹשֵׂא		הֹשֵׂא
<i>v. inf.</i>	גָּעַתְנָה		הִגִּיעַ	גָּעַתְנָה	שָׂאתָ		הִשָּׂיָא

1. laryngály a 3. hē ³				1. 'ālef a 3. hē ⁵			
	qal	nif'al	hif'il		qal	nif'al	
<i>pf.</i>	עָשָׂה	עָלָה	נָעַשָׂה	הָעֵלָה	אָפָה	נָאָפָה	
<i>impf.</i>	יַעֲשֶׂה	יַעֲלֶה	יַעֲשֶׂה	יַעֲלֶה	יֹאפֶה	יֹאפֶה	
<i>zkrác. impf.</i>	יַעֲשֶׂה	יַעֲלֶה	יַעֲשֶׂה	יַעֲלֶה			
<i>rozsk.</i>	עָשָׂה	עָלָה	הָעֵשָׂה	הָעֵלָה	אָפָה		
<i>přič.</i>	עֹשֶׂה	עֹלָה	נֹעֲשֶׂה	מֵעֵלָה	אָפָה		
<i>s. inf.</i>	עֹשֶׂה	עֹלָה	נֹעֲשֶׂה	הָעֵלָה	אָפָה		
<i>v. inf.</i>	עֲשׂוֹתָ	עֲלֹתָ	הָעֲשׂוֹת	הָעֲלֹת	הָאָפֹת	הָאָפֹת	

2. wāw a 3. 'ālef ⁶			
	qal	hif'il	hof'al
<i>pf.</i>	בָּא	הִבִּיאַ	הוֹבִיאַ
<i>impf.</i>	יָבֵא	יִבְיֵא	יּוֹבֵא
<i>zkrác. impf.</i>	יָבֵא		
<i>rozsk.</i>	בָּא	הִבִּיאַ	
<i>přič.</i>	בָּא	מִבִּיאַ	מוֹבִיאַ
<i>s. inf.</i>	בּוֹא	הִבִּיאַ	
<i>v. inf.</i>	בֹּא	הִבִּיאַ	(הוֹבִיאַ)

1. nûn a 3. hē ¹⁰				1. laryngály a 3. 'ālef ¹¹			
	qal	hif'il	hof'al		qal	nif'al	hif'il
<i>pf.</i>	נָטָה	הִטָּה	הִכָּה	הִכָּה	חָטָא	נָחָא	הִחָטָא
<i>impf.</i>	יִטָּה	יִטָּה	יִכָּה	יִכָּה	יִחָטָא	יִחָטָא	יִחָטָא
<i>zkrác. impf.</i>	יִטָּה	יִטָּה	יִכָּה	יִכָּה			
<i>rozsk.</i>	נָטָה	הִטָּה	הִכָּה	הִכָּה	חָטָא	נָחָא	הִחָטָא
<i>přič.</i>	נֹטָה	מִטָּה	מִכָּה	מִכָּה	חָטָא	נָחָא	מִחָטָא
<i>s. inf.</i>	נֹטָה	הִטָּה	הִכָּה	הִכָּה	חָטָא		הִחָטָא
<i>v. inf.</i>	נָטוּת	הִטּוּת	הִכּוּת	הִכּוּת	חָטָא	נָחָא	הִחָטָא

1. wāw a 3. laryngály ¹⁴						1. wāw a 3. 'ālef ¹⁵		
	qal	nif'al	hif'il	hof'al	hitpa'el	qal	hif'il	hof'al
<i>pf.</i>	יָדַע	נִדָּע	הוֹדִיעַ	הוֹדַע	הִתְוַדַּע	יָצָא	הוֹצִיאַ	הוֹצִיאַ
<i>impf.</i>	יִדַּע	יִנָּדַע	יּוֹדִיעַ		יִתְוַדַּע	יָצָא	יּוֹצִיאַ	יּוֹצִיאַ
<i>zkrác. impf.</i>			יּוֹדִיעַ				יּוֹצִיאַ	
<i>rozsk.</i>	יָדַע	נִדָּע	הוֹדַע		הִתְוַדַּע	יָצָא	הוֹצִיאַ	
<i>přič.</i>	יֹדַעַ	נִדַּעַ	מּוֹדִיעַ	מּוֹדַעַ	מִתְוַדַּעַ	יָצָא	מּוֹצִיאַ	מּוֹצִיאַ
<i>s. inf.</i>	יֹדַעַ		הוֹדַעַ			יָצָא	הוֹצִיאַ	
<i>v. inf.</i>	יָדַעַתָּ ¹⁶	נִדַּעַתָּ	הוֹדַעַתָּ		הִתְוַדַּעַתָּ ¹⁷	יָצַאתָ	הוֹצִיאַתָּ	

¹ Viz kap. 74.1.³ S ל je לשאת.⁵ Viz kap. 80.3.⁷ S ל je לעשות, לעשות.⁹ S ל je לבא.¹¹ Viz kap. 74.2b.¹³ S ל je לחטא.¹⁵ Viz kap. 78.3.² Viz kap. 74.3.⁴ Viz kap. 80.2.⁶ Souvislost určí, zda יָעַל je kmen qal nebo hif'il.⁸ Viz kap. 78.4.¹⁰ Viz kap. 80.1.¹² Neužívá se v kmenu qal.¹⁴ Viz kap. 78.1.¹⁶ S ל je לָדַעַת.¹⁷ S ל je לָצַאת.

13. MASKULINA

1. neproměnné samohlásky			2. proměnné qāmecc	
	kūñ	spravedlivý	hvězda	věž
s. st. sg.	סוּם ¹	צָדִיק	כּוֹכַב	מִגְדָּל
v. st. sg.	סוּם ¹	צָדִיק	כּוֹכַב	מִגְדָּל
mûj (m. i f.)	סוּסִי	צָדִיקִי	כּוֹכְבִי	מִגְדָּלִי
tvûj (m.)	סוּסֶךָ ²	צָדִיקְךָ	כּוֹכְבְּךָ	atd.
tvûj (f.)	סוּסֶךָ	צָדִיקְךָ	כּוֹכְבְּךָ	
jeho	סוּסוֹ	צָדִיקוֹ	כּוֹכְבוֹ	
její	סוּסֶהָ	צָדִיקָהּ	כּוֹכְבָּהּ	
náš (m. i f.)	סוּסָנוּ	צָדִיקָנוּ	כּוֹכְבָּנוּ	
váš (m.)	סוּסְכֶם ²	צָדִיקְכֶם	כּוֹכְבְּכֶם	מִגְדָּלְכֶם
váš (f.)	סוּסְכֶן ²	צָדִיקְכֶן	כּוֹכְבְּכֶן	atd.
jejich (m.)	סוּסֵם	צָדִיקֵם	כּוֹכְבֵם	
jejich (f.)	סוּסֵן	צָדִיקָן	כּוֹכְבָן	
s. st. pl.	סוּסִים	צָדִיקִים	כּוֹכְבִים	מִגְדָּלִים
v. st. pl.	סוּסִי	צָדִיקִי	כּוֹכְבִי	מִגְדָּלִי
moje (m. i f.)	סוּסִי	צָדִיקִי	כּוֹכְבִי	מִגְדָּלִי
tvoje (m.)	סוּסֶיךָ	צָדִיקְךָ	כּוֹכְבְּךָ	atd.
tvoje (f.)	סוּסֶיךָ	צָדִיקְךָ	כּוֹכְבְּךָ	
jeho	סוּסָיו	צָדִיקָיו	כּוֹכְבָיו	
její	סוּסֶיהָ	צָדִיקָיָהּ	כּוֹכְבֶיהָ	
naše (m. i f.)	סוּסֵינוּ	צָדִיקָינוּ	כּוֹכְבֵינוּ	
vaše (m.)	סוּסֵיכֶם	צָדִיקְכֶם	כּוֹכְבֵיכֶם	מִגְדָּלֵיכֶם
váš (f.)	סוּסֵיכֶן	צָדִיקְכֶן	כּוֹכְבֵיכֶן	atd.
jejich (m.)	סוּסֵיהֶם	צָדִיקֵיהֶם	כּוֹכְבֵיהֶם	
jejich (f.)	סוּסֵיהֶן	צָדִיקֵיהֶן	כּוֹכְבֵיהֶן	

¹ Avšak רִוּחַ (kap. 12.4).² רִוּחְכֶם, רִוּחְךָ atd.

2. proměnné qāmecc (pokračování)				3. proměnné cērê	
	dozorce	slovo	mudrc	srdce	nepřítel
s. st. sg.	פָּקִיד	דָּבָר	חָכֶם ³	לֵבָב	אִיב
v. st. sg.	פָּקִיד ⁴	דָּבָר	חָכֶם	לֵבָב	אִיב
mûj (m. i f.)	פָּקִידִי ⁵	דְּבָרִי	חָכְמִי	לִבְבִי	אִיבִי
tvûj (m.)	פָּקִידְךָ	דְּבָרְךָ	חָכְמְךָ	לִבְבְּךָ	אִיבְךָ
tvûj (f.)	פָּקִידְךָ	דְּבָרְךָ	חָכְמְךָ	לִבְבְּךָ	אִיבְךָ
jeho	פָּקִידוֹ	דְּבָרוֹ	חָכְמוֹ	לִבְבוֹ	אִיבוֹ
její	פָּקִידָהּ	דְּבָרָהּ	חָכְמָהּ	לִבְבָּהּ	אִיבָהּ
náš (m. i f.)	פָּקִידָנוּ	דְּבָרָנוּ	חָכְמָנוּ	לִבְבָנוּ	אִיבָנוּ
váš (m.)	פָּקִידְכֶם	דְּבָרְכֶם	חָכְמְכֶם	לִבְבְּכֶם	אִיבְכֶם
váš (f.)	פָּקִידְכֶן	דְּבָרְכֶן	חָכְמְכֶן	לִבְבְּכֶן	אִיבְכֶן
jejich (m.)	פָּקִידֵם	דְּבָרֵם	חָכְמֵם	לִבְבֵם	אִיבֵם
jejich (f.)	פָּקִידָן	דְּבָרָן	חָכְמָן	לִבְבָן	אִיבָן
s. st. pl.	פָּקִידִים ⁶	דְּבָרִים	חָכְמִים		אִיבִים
v. st. pl.	פָּקִידִי	דְּבָרִי	חָכְמִי		אִיבִי
moje (m. i f.)	פָּקִידִי	דְּבָרִי	חָכְמִי		אִיבִי
tvoje (m.)	פָּקִידְךָ	דְּבָרְךָ	חָכְמְךָ		אִיבְךָ
tvoje (f.)	פָּקִידְךָ	דְּבָרְךָ	חָכְמְךָ		אִיבְךָ
jeho	פָּקִידוֹ	דְּבָרָיו	חָכְמָיו		אִיבָיו
její	פָּקִידָהּ	דְּבָרֶיהָ	חָכְמֶיהָ		אִיבֶיהָ
naše (m. i f.)	פָּקִידָנוּ	דְּבָרֵינוּ	חָכְמָנוּ		אִיבָנוּ
vaše (m.)	פָּקִידְכֶם	דְּבָרֵיכֶם	חָכְמֵיכֶם		אִיבֵיכֶם
vaše (f.)	פָּקִידְכֶן	דְּבָרֵיכֶן	חָכְמֵיכֶן		אִיבֵיכֶן
jejich (m.)	פָּקִידֵיהֶם	דְּבָרֵיהֶם	חָכְמֵיהֶם		אִיבֵיהֶם
jejich (f.)	פָּקִידָיָהּ	דְּבָרֶיהָ	חָכְמֶיהָ		אִיבֶיהָ

³ Stejně jako דָּבָר, ale s první laryngálou.⁵ Avšak vázaný stav od אִסִּיר je אִסִּיר.⁴ Avšak vázaný stav od אִסִּיר je אִסִּיר.⁶ Plurál od אִסִּיר je אִסִּירִים.

4.a) segolata				4.b) laryngální segolata		
	král	kniha	svatyně	chlapec	věčnost	čin, dílo
s. st. sg.	מֶלֶךְ	סֶפֶר	קֹדֶשׁ	נֶעַר	נֶצַח	פֶּעַל
v. st. sg.	מֶלֶךְ	סֶפֶר	קֹדֶשׁ	נֶעַר	נֶצַח	פֶּעַל
mûj (m. i f.)	מֶלְכִי	סִפְרִי	קֹדְשִׁי	נַעְרִי	נִצְחִי	פַּעְלִי
tvûj (m.)	מֶלְכְּךָ	סִפְרְךָ	קֹדְשְׁךָ	נַעְרְךָ	נִצְחְךָ	פַּעְלְךָ
tvûj (f.)	מֶלְכְּךָ	סִפְרְךָ	atd.	atd.	atd.	atd.
jeho	מֶלְכוֹ	סִפְרוֹ				
její	מֶלְכָּהּ	atd.				
náš (m. i f.)	מֶלְכֵּנוּ					
váš (m.)	מֶלְכְּכֶם					
váš (f.)	מֶלְכְּכֶן					
jejich (m.)	מֶלְכֶם					
jejich (f.)	מֶלְכֶן					
s. st. pl.	מְלָכִים	סִפְרִים	קֹדְשִׁים	נַעְרִים	נִצְחִים	פַּעְלִים
v. st. pl.	מְלָכִי	סִפְרִי	קֹדְשִׁי	נַעְרִי	נִצְחִי	פַּעְלִי
moje (m. i f.)	מְלָכִי	סִפְרִי	קֹדְשִׁי	נַעְרִי	נִצְחִי	פַּעְלִי
tvoje (m.)	מְלָכֶיךָ	סִפְרֶיךָ	קֹדְשֶׁיךָ	נַעְרֶיךָ	נִצְחֶיךָ	פַּעְלֶיךָ
tvoje (f.)	מְלָכֶיךָ	atd.	atd.	atd.	atd.	atd.
jeho	מְלָכָיו					
její	מְלָכֶיהָ					
naše (m. i f.)	מְלָכֵינוּ					
vaše (m.)	מְלָכֵיכֶם	סִפְרֵיכֶם	קֹדְשֵׁיכֶם	נַעְרֵיכֶם	נִצְחֵיכֶם	פַּעְלֵיכֶם
vaše (f.)	מְלָכֵיכֶן	סִפְרֵיכֶן	atd.	atd.	atd.	atd.
jejich (m.)	מְלָכֵיהֶם	atd.				
jejich (f.)	מְלָכֵיהֶן					

5. druhá zdvojená				6.a) třetí hē' (končící na ה)		
	lid	šíp	statut	pastýř	pole	skutek
s. st. sg.	עַם, עָם	חֵץ	חָק	רֹעֶה	שָׂדֶה	מַעֲשֵׂה
v. st. sg.	עָם	חֵץ	חָק	רֹעֶה	שָׂדֶה	מַעֲשֵׂה
mûj (m. i f.)	עַמִּי	חֲצִי	חֲקִי	רֹעִי	שָׂדִי	מַעֲשִׂי
tvûj (m.)	עַמְּךָ	חֲצֶיךָ	חֲקֶיךָ	(jeho) רֹעֶהְךָ	שָׂדֶהְךָ	מַעֲשֶׂהְךָ
váš (m.)	עַמְּכֶם	חֲצֵיכֶם	חֲקֵיכֶם	רֹעֵכֶם		
				(rákos) ⁷		
s. st. pl.	עַמִּים	חֲצִים	חֲקִים	רֹעִים	קְנִים	מַעֲשִׂים
v. st. pl.	עַמִּי	חֲצִי	חֲקִי	רֹעִי	קְנִי	מַעֲשִׂי
moje (m. i f.)	עַמִּי	חֲצִי	חֲקִי	רֹעִי	קְנִי	מַעֲשִׂי
tvoje (m.)	עַמֶּיךָ	חֲצִיךָ	חֲקֶיךָ	רֹעֶיךָ	קְנִיךָ	מַעֲשֶׂיךָ
vaše (m.)	עַמֵּיכֶם	חֲצִיכֶם	חֲקֵיכֶם	רֹעֵיכֶם	קְנֵיכֶם	מַעֲשֵׂיכֶם

6.b) třetí (původní) jôd				7. druhé wāw a jôd	
	nádoba	polovina	nemoc	smrt	oliva
s. st. sg.	כֶּלִי ⁸	חֲצִי ⁹	חָלִי ¹⁰	מָוֶת	זַיִת
v. st. sg.	כֶּלִי	חֲצִי	חָלִי	מָוֶת	זַיִת
mûj (m. i f.)	כֶּלְיִי ¹¹	חֲצִיִּי	חָלִיִּי	מָוֶתִי	זַיִתִּי
tvûj (m.)	כֶּלְיֶיךָ	חֲצִיךָ	חָלֶיךָ	מָוֶתְךָ	זַיִתְךָ
váš (m.)	כֶּלְיֵיכֶם			מָוֶתְכֶם	זַיִתְכֶם
s. st. pl.	כֶּלִים		חָלִיִּים		זַיִתִּים
v. st. pl.	כֶּלִי		חָלִיִּי		זַיִתִּי
moje (m. i f.)	כֶּלִי		חָלִיִּי		זַיִתִּי
tvoje (m.)	כֶּלְיֶיךָ		חָלֶיךָ		זַיִתְךָ
vaše (m.)	כֶּלְיֵיכֶם		חָלֵיכֶם		זַיִתְכֶם

⁷ Plurál od שָׂדֶה je שָׂדוֹת.⁸ Tvar v pauze כֶּלִי.⁹ Tvar v pauze חֲצִי.¹⁰ Tvar v pauze חָלִי.¹¹ Obvyklý tvar je zde např. פְּרִיִּי.

14. FEMININA

	1. zákon	2. rok	3. spravedlnost	4. královna	5. království
s. st. sg.	תּוֹרָה ¹	שָׁנָה ^{2,3}	צְדָקָה ⁴	מַלְכָּה ⁵	מַמְלָכָה ⁶
v. st. sg.	תּוֹרַת	שָׁנַת	צְדָקַת	מַלְכַּת	מַמְלַכַּת
mûj (m. i f.)	תּוֹרָתִי	שָׁנָתִי	צְדָקָתִי	מַלְכָּתִי	מַמְלַכָּתִי
tvûj (m.)	תּוֹרָתְךָ	שָׁנָתְךָ	צְדָקָתְךָ	מַלְכָּתְךָ	מַמְלַכָּתְךָ
tvûj (f.)	תּוֹרָתְךָ	atd.	atd.	atd.	atd.
jeho	תּוֹרָתוֹ				
její	תּוֹרָתָהּ				
náš (m. i f.)	תּוֹרָתֵנוּ				
váš (m.)	תּוֹרַתְכֶם	שָׁנַתְכֶם	צְדָקַתְכֶם	מַלְכַּתְכֶם	
váš (f.)	תּוֹרַתְכֶן	atd.	atd.	atd.	
jejich (m.)	תּוֹרָתָם				
jejich (f.)	תּוֹרָתָן				
s. st. pl.	תּוֹרוֹת	שָׁנוֹת ⁷	צְדָקוֹת	מַלְכוֹת	מַמְלָכוֹת
v. st. pl.	תּוֹרוֹת	שָׁנוֹת	צְדָקוֹת	מַלְכוֹת	מַמְלָכוֹת
moje (m. i f.)	תּוֹרוֹתִי	שָׁנוֹתִי	צְדָקוֹתִי	מַלְכוֹתִי	מַמְלָכוֹתִי
tvoje (m.)	תּוֹרוֹתֶיךָ	שָׁנוֹתֶיךָ	צְדָקוֹתֶיךָ	מַלְכוֹתֶיךָ	atd.
tvoje (f.)	תּוֹרוֹתֶיךָ	atd.	atd.	atd.	
jeho	תּוֹרוֹתָיו				
její	תּוֹרוֹתֶיהָ				
naše (m. i f.)	תּוֹרוֹתֵינוּ				
vaše (m.)	תּוֹרוֹתֵיכֶם	שָׁנוֹתֵיכֶם	צְדָקוֹתֵיכֶם	מַלְכוֹתֵיכֶם	
vaše (f.)	תּוֹרוֹתֵיכֶן	atd.	atd.	atd.	
jejich (m.)	תּוֹרוֹתֵיהֶם				
jejich (f.)	תּוֹרוֹתֵיהֶן				

¹ Podobně בתולה „panna“. ² S první laryngálou עצה „rada“, v. st. עצת, s příp. עצתי atd.

³ Podobně שנה „spánek“. ⁴ S první laryngálou ארצה „země“, v. st. ארמת, s příp. ארמתי.

⁵ Femininum segolata מלך. ⁶ Přípony k segolatu. ⁷ Obvykle שנים.

15. NEPRAVIDELNÁ PODSTATNÁ JMÉNA

	otec	bratr	sestra	syn	dcera	ústa	dům
s. st. sg.	אָב	אָח	אָחוֹת	בֶּן	בַּת	פֶּה	בַּיִת
v. st. sg.	אָבִי, אָב	אָחִי	אָחוֹת	בֶּן- ¹	בַּת	פִּי	בֵּית
mûj (m. i f.)	אָבִי	אָחִי	אָחוֹתִי	בְּנִי	בָּתִּי	פִּי	בֵּיתִי
tvûj (m.)	אָבֶיךָ	אָחֶיךָ	אָחוֹתְךָ	בְּנֶךָ	בָּתְךָ	פִּיךָ	בֵּיתְךָ
tvûj (f.)	אָבֶיךָ	אָחֶיךָ	atd.	בְּנֶךָ	atd.	פִּיךָ	atd.
jeho	אָבִיו, אָחִיו, אָחִיהוּ, אָבִיו			בְּנוֹ	פִּיהוּ, פִּיו		
její	אָבִיהָ	אָחִיהָ		atd.	פִּיהָ		
náš (m. i f.)	אָבֵינוּ	אָחֵינוּ			פִּינוּ		
váš (m.)	אָבֵיכֶם	אָחֵיכֶם		בְּנֵיכֶם	פִּיכֶם		
váš (f.)	אָבִיכֶן	אָחִיכֶן		atd.	atd.	atd.	
jejich (m.)	אָבֵיהֶם	אָחֵיהֶם		בְּנֵם	פִּיהֶם		
jejich (f.)	אָבֵיהֶן	אָחֵיהֶן		atd.	atd.	atd.	
s. st. pl.	אָבוֹת	אָחִים	אָחִיוֹת	בָּנִים	בָּנוֹת	פִּיּוֹת ²	בָּתִּים ²
v. st. pl.	אָבוֹת	אָחִי	אָחִיוֹת	בָּנִי	בָּנוֹת		בָּתֵּי
moje (m. i f.)	אָבוֹתִי	אָחִי	אָחִיוֹתִי	בְּנִי	בָּנוֹתִי		בָּתֵּי
tvoje (m.)	אָבוֹתֶיךָ	אָחֶיךָ	atd.	בְּנֶיךָ	בָּנוֹתֶיךָ		atd.
tvoje (f.)	אָבוֹתֶיךָ	אָחֶיךָ		atd.	atd.		
jeho	אָבוֹתָיו	אָחָיו ³					
její	אָבוֹתֶיהָ	אָחֶיהָ					
naše (m. i f.)	אָבוֹתֵינוּ	אָחֵינוּ					
vaše (m.)	אָבוֹתֵיכֶם	אָחֵיכֶם		בְּנֵיכֶם	בָּנוֹתֵיכֶם		בָּתֵּיכֶם
				אָחִיוֹתֵיכֶם	בָּנוֹתֵיכֶם		
vaše (f.)	אָבוֹתֵיכֶן	אָחִיכֶן	atd.	atd.	atd.		atd.
jejich (m.)	אָבוֹתֵיהֶם ⁴	אָחֵיהֶם					
jejich (f.)	אָבוֹתֵיהֶן	אָחֵיהֶן					

¹ Vzácně בן.

³ Povšimněme si pozorně.

² Bātīm, viz upozornění v kap. 7.3.

⁴ Vzácněji אָבוֹתֵיהֶם.

HEBREJSKO-ČESKÝ SLOVNÍK

Poznámka: Odkazy na cvičení se vztahují k typickým výrazům v českých větách určených pro překlad do hebrejštiny.

א

אָב otec, předek; *v. st.* **אָבִי**, *s příp.* **אָבִי**,
אָבִיךָ, *pl.* **אָבוֹת**, *v. st.* **אָבוֹת**; kap. 36,
37, tab. 15

אָבֵר *gal* zanikl, (za)hynul, ztratil se, zmizel,
bloudil; *impf.* **יֹאבֵר**; *hif.* **הֵאבִיר** zničil,
vyhubil, zahubil, vyhladil; kap. 70, cv. 29.7

אָבָה chtěl; kap. 70

אָבוֹת *pl.* otcové; viz **אָב**

אָבֵן (*seg.*) *f.* kámen; *s příp.* **אָבֵנִי**, *pl.* **אָבֵנִים**
kameny, kamení, *v. st.* **אָבֵנִי**; kap. 46,
cv. 39.1

אַבְרָהָם Abrahám, Abraham; kap. 27

אֶדוֹם Edom, Edóm; kap. 5, 17, 21, 74

אֲדוֹן pán; kap. 15, 17, 21, 67, cv. 26.6

אָדָם člověk, muž; kap. 3, 12, 13, 16, 17, 21

אֲדָמָה *f.* zem(ě), půda, základ; *v. st.* **אֲדָמַת**;
kap. 16, 31, tab. 14

אַהֲרֹן Áron, Áron; kap. 54

אוּ nebo; kap. 82

אוֹי běda!; kap. 35

אוֹלֵי snad; kap. 83

אוֹר světlo; **עַד-אוֹר־הַבֶּקֶר** až do úsvitu,
ranního rozbřesku, ranního světla; kap.
16, 21, cv. 7.7, 8.7

אָז tehdy; kap. 70

אָזֵן (*seg.*) *f.* ucho; *s příp.* **אָזְנִי**, *du.* **אָזְנִים**;
בְּאָזְנֶיךָ v tvé (*m.*) přítomnosti; kap. 46,
cv. 31.7

אָח bratr; *v. st.* **אָחִי**, *pl.* **אָחִים**, *v. st.* **אָחִי**;
אָחִיו ... אִישׁ bratři navzájem; kap. 37,
cv. 34.6, tab. 15

אָחָד jeden; *v. st.* **אָחָד**, *f.* **אָחָת**; kap. 24, 83

אָחוֹת sestra; *v. st.* **אָחוֹת**, *s příp.* **אָחוֹתִי**,
pl. **אָחוֹתִי**, *v. st. pl.* **אָחוֹתִי**, *pl. s příp.*
אָחוֹתִי; kap. 75, tab. 15

אָחֹז uchopil, držel, zmocnil se

אָחֵר další, jiný, cizí; *f.* **אָחֵרַת**, *pl. m.*
אָחֵרִים; kap. 33

אָחֵרֹן **אָחֵרִי** za, po; *s příp.* **אָחֵרִי**
zadní, poslední; kap. 33, 41, 47, cv. 9.16

אָחַת *f.* jedna; viz **אָחָד**

אֵיב nepřítel; *s příp.* **אֵיבִי**, *pl.* **אֵיבִים**; kap.
56, tab. 13.3

אֵיָה kde?; kap. 48

אֵין nic, není, nejsou; *v. st.* **אֵין**, *s příp.* **אֵינִי**;
אֵין לוֹ בֶּן nemá syna; kap. 33, 38,
vysvětl. 49.7

אִישׁ muž, manžel, člověk, někdo; *pl.* **אִנְשִׁים**
muži, lidé, *v. st.* **אִנְשִׁי**, **אָחִיו ... אִישׁ**
(bratři) navzájem, **אִישׁ ... רֵעֵהוּ** (muži)
navzájem; kap. 7, 8, 18, 20, 23, 24, 36,
83, cv. 9.9, 13.6, 28.5, 34.6, 40.1

אֵיתָן (*gramatická pomůcka*) pevný, stálý, trvalý, se stále tekoucí vodou; moudrý pěvec; kap. 39, 52
אָכַל jedl, najedl se, pozřel, požíral; *impf.* **יֹאכַל**; kap. 7, 20, 70, tab. 4
אָכַלָּהּ jídlo, pokrm; kap. 7
אֵל ne; kap. 41, 55
אֵל k, (směrem) do, proti, na, dovnitř; *s příp.* **אֵלַי** k, (směrem) do, proti, na, dovnitř; *s příp.* **אֵלַי** uposlechl mě; kap. 16, 47, cv. 38.1
אֵל Bůh, Svrchovaný
אֵלֶּהּ *pl.* tyto, tyto; kap. 32
אֱלֹהִים *pl.* Bůh (*se sg.*), bohové, božstva, bůžci, modly; kap. 11, 16, 17, 21, 36
אֵלֵי delší tvar **אֵל**; kap. 47
אֵלִיהוּ Eliáš, Eljáš; kap. 76
אֵלִיעֶזֶר Eliezer; kap. 82
אֵלֶּף dobytče, býk; dod. 1
אֵלֶּף *m. if.* tisíc; *du.* **אֲלָפִים** dva tisíce; kap. 83
אִם jestli(že), zda, -li, kdyby; **אִם ... אִם** buď ... a nebo ...; **אִם נִשְׁבַּע** přísahal, že; kap. 5, 43, vysvětl. 72.6, 73.7, cv. 21.12, 30.2, 31.7
אִם matka; *s příp.* **אִמִּי**, *pl.* **אִמּוֹת**; kap. 19, 54
אִמָּה služka, služebná, otrokyně; *s příp.* **אִמָּתִי**, *pl.* **אִמְהוֹת**; kap. 75, cv. 34.2, 41.1
אִמּוֹת *pl.* matky; viz **אִם**
אִמִּי moje matka *s příp.*; viz **אִם**
אִמָּר řekl, pravil; *impf.* **יֹאמַר**, *s kons.* **וַיֹּאמֶר**; kap. 16, 18, 20, 57, 70
אִמְרָת *f.* pravda; *s příp.* **אִמְרָתִי**, **אִמְרָתְךָ** v pravdě; kap. 23, 41, cv. 12.1, 13.9, 13.17, 17.4, 20.2, 20.12 atd.

אָנֹכִי *k'úv a q'rê*; kap. 15
אָנֹכִי já; *v pauze* **אָנֹכִי**, *pl.* **אֲנַחְנוּ** my, *předm.* **אֲנִינוּ**; kap. 6, 15, 21, 22, 28
אֲנָשִׁים *pl.* muži, lidé; viz **אִישׁ**
אָסִיר vězeň; kap. 19, tab. 13.2
נִאֲסַף shromažďoval; *impf.* **יֹאסֵף**, *nif.* **נִאֲסַף** *a hitp.* **הִתְאָסַף** shromažďoval se;
אָפָה pekli; *impf.* **יֹאפֶה**; kap. 70, 80, tab. 12
אַרְבַּע *f.* čtyři; **אַרְבָּעִים** (*m. i f.*) čtyřicet; kap. 76, 83
אַרְבַּעַת *m.* čtyři; **אַרְבָּעִים** (*m. i f.*) čtyřicet; kap. 76, 83
אָרוֹן archa, truhla, skříňka; *u. st.* **אֲרוֹן**; kap. 69
אָרִי lev; kap. 17
אָרֶץ (*seg.*) *f.* zem(ě), území, kraj; *se čl.* **הָאָרֶץ**, *s příp.* **אֶרֶץ**, *s pád. konc.* **אֶרֶץ**, *pl.* **אֶרְצוֹת**, *u. st. pl.* **אֶרְצוֹת**, *na zemi, tj. i pozemský*; kap. 4, 13, 18, 23, cv. 39.1
אָרַר proklel; *impf.* **יָאֵר**
אֵשׁ *f.* oheň; kap. 52
אִשָּׁה žena, manželka; *u. st.* **אִשָּׁת**, *s příp.* **אִשְׁתִּי**, *pl.* **נָשִׁים**, *u. st. pl.* **נָשִׁי**, *provdaná (žena)*; kap. 17, 20, 24, 36, 37, cv. 32.4
אֲשׁוּר Asýrie; vysvětl. 83.11
אֲשֶׁר který, kdo, co, kdy; kap. 18, 61, cv. 8.8
אֵת *znak určitého předmětu; s příp.* **אֵתִי**; kap. 6, 22, 27, 28, 45
אֵת *s, spolu s; s příp.* **אֵתִי**; kap. 45
אֵת *f.* ty; viz **אֵתָהּ**
אֵת znamení; *pl.* **אֵתוֹת**; kap. 69

אֵתָהּ ty; *f.* **אֵתָהּ**, *pl. m.* **אֵתָם** vy, *pl. f.* **אֵתָן** vy; kap. 28, vysvětl. 5.3
אֵתוֹ *předm.* on; viz **הוּא**
אֵתוֹן oslice; kap. 19
אֵתָנוּ nás, *předm.* my; viz **אֲנִי**
אֵתָנָה oddech; *akcent v polovině verše*; kap. 13, dod. 2

ב

בִּ neodluč. *předl.* v, s, u, na, časově i za; kap. 17, 26, 62, cv. 2.9, 21.9, 31.4, 42.5
בָּא *pf. qal* přišel, vešel, vstoupil; viz **בֹּא**
בִּאֲמֶת v pravdě; viz **אֱמֶת**
בָּבֶל Babylón; kap. 83
בִּגְדִי (*seg.*) plášť, látka, oděv, šat(y), roucho; *s příp.* **בִּגְדִי**, *pl.* **בִּגְדִים**, *u. st. pl.* **בִּגְדִי**; kap. 44, 72
בָּדַל *v hif.* **הִבְדִּיל** rozdělil, oddělil, činil rozdílu, rozlišil; kap. 22, cv. 5.12, 7.10, 21.6, 21.13
בַּהֶמָּה skot
בֹּא *pf. qal* **בָּא** přišel, vešel, vstoupil, vnikl, vzešel, zaútočil; *impf.* **יָבֹא**, *rozsk.* **בֹּא**, *příč.* **בֹּא**, *pl.* **בָּאִים** přichozí; *hif.* **הִבִּיא** přivedl, uvedl, přinesl, *impf.* **יְבִיא**; kap. 16, 78, cv. 2.10, 21.1, 30.1, tab. 12
בֹּר *m.* jáma, žumpa, vězení; *pl.* **בִּוְרוֹת**; kap. 69
בֹּשׁ styděl se, byl zahanben; *impf.* **יִבֹּשׁ**; kap. 77, vysvětl. 76.1, tab. 9
בָּזַז ukořistil, oloupil; *impf.* **יִבֹּז**; kap. 81
בָּחַר zvolil, vyvolil, vybral; *impf.* **יִבְחַר**, *pojí se s předl.* **בִּ**; kap. 30, 66, 71, tab. 5

בָּטַח důvěřoval, doufal; *impf.* **יִבָּטַח**, *pojí se s předl.* **בִּ**; kap. 8, 60
בָּטָרָם (dříve) než; kap. 80
בֵּין mezi; *s příp.* **בֵּינִי**; kap. 1, 21, 22
בֵּית dům, rod; *u. st.* **בֵּית**, *pl.* **בֵּתִים**, *u. st.* **בֵּתִי**; kap. 7, 16, 30, 37, cv. 34.1, tab. 15
בְּכוֹר prvorozený; prvorozenec; kap. 56, cv. 21.10, 31.3
בְּלִי bez; kap. 78
בֵּן syn, dítě; *u. st.* **בֵּן**, *s příp.* **בְּנִי**, *pl.* **בָּנִים**, *u. st. pl.* **בָּנִים** ... **בֵּן** Je mu ... let; kap. 23, 24, 36, 37, cv. 7.12, 22.2, 28.3, tab. 15
בָּנָה stavěl, postavil; *impf.* **יִבְנֶה**, *s kons.* **וַיִּבְנֶה**, *jus. m.* **יָבֵן**; kap. 79
בַּעֲבוּר kvůli; kap. 83
בַּעַל (*seg.*) pán, manžel; kap. 67, 82, cv. 26.10
בַּעַר *pi.* **בַּעַר** zapálil; kap. 71
בְּצֶדֶק spravedlivě; viz **צֶדֶק**
בָּקַע štípal, rozpoltil; *pi.* **בָּקַע**, rozpoltil; *hitp.* **הִתְבָּקַע** rozštěpil se; kap. 72
בָּקָר (*m. i f. pomn.*) skot, dobytek, stádo; kap. 64
בָּקָר (*seg.*) ráno, jitro; **בִּבְקָר** zrána; kap. 22, cv. 17.2
בָּקַשׁ *pi.* **בָּקַשׁ** (vy)hledal, usiloval o (*život, smrt, pokoj atp.*), lopotil se za (*např. chlebem*), snažil se; *impf.* **יִבְקַשׁ**; kap. 8, 10, 53, 58, 59, cv. 21.1, 22.9, 32.4
בָּרָא stvořil; *impf.* **יִבְרָא**; kap. 16
בָּרַח prchal; *impf.* **יִבְרַח**; kap. 74

ז

- זאת *f.* tato, viz זֶה
 זָבַח obětoval
 זָבַח (*seg.*) *m.* oběť; *s příp.* זָבַח; kap. 12
 זֶה *m.* tento; זֶה ... זֶה oba navzájem; *f.* זאת
 tato; זָכוּ takový; kap. 11, 22, 32, cv. 18.6
 זָהָב *m.* zlato; kap. 53
 זַיִת oliva; tab. 13.7
 זָכָה byl čistý; *hitp.* הִזְכִּיחַ očistil se, kap. 57
 זָכַר vzpomenu, vzpomněl, pamatoval,
 choval v paměti, měl na paměti, připomněl si, rozpomněl se, rozpomenul se;
 kap. 8, 30, 60, vysvětl. 76.14, cv. 12.11
 זָקן starý; předák, představitel, představený,
 náčelník, stařec; *u st.* זָקֵן, *pl.* זָקֵנִים, *u st.*
pl. יָקֵנִי; kap. 22, 24, cv. 6.5, 6.22, 8.4, 38.3
 זָקֵן (*stav.*) byl starý; *impf.* יִזְקֵן; kap. 50
 זָרַע (*seg.*) semeno, potomstvo; *s příp.* זָרַעִי;
 kap. 44, 53

ח

- חָבַא *qal nedoložen; nif.* נִחְבְּא skryl se; *hif.*
 הִחְבִּיא skryl; *hitp.* הִתְחַבֵּא skryl se;
 kap. 57, 74, tab. 12
 חֲבֵרוֹן Hebron; vysvětl. 83.8
 חַג svátek, slavnost; *se čl.* הַחֲגֵ, *pl.* חֲגִים;
 kap. 81
 חָנַג slavil; *impf.* יִחַג; kap. 81
 חֲגִים *pl.* svátky; viz חַג
 חָדַש *qal nedoložen; pi.* חִדְּשׁ obnovil; kap. 69
 חֲדָשׁ (*seg.*) měsíc, nov; kap. 83

- חֹמָה *f.* zeď, stěna, městské hradby; kap.
 19, 75
 חָזַק, חֹזֵק (*stav.*) byl silný, pevný; *impf.*
 יִחַזֵּק; *hif.* הִחְזִיק posilnil, uchopil,
 zmocnil se; kap. 69, vysvětl. 74.3, cv.
 28.8, tab. 4
 חֹזֵק silný, mocný, pevný; kap. 60, cv. 34.7,
 42.3
 חִזְקִיָּה Ezechiáš; vysvětl. 83.10
 חָטָא (z)hřešil, provinil se (לֵ) proti, vůči),
 chyboval, byl vinen; *impf.* יִחַטֵּא; *hif.*
 הִחָטִיא přivedl ke hříchu, svedl; kap. 64,
 74, cv. 40.3, tab. 12
 חָטָא *m.* hřích; viz též חַטָּאת
 חַטָּאת *f.* hřích; viz též חָטָא
 חֲטָף spěšný; *název pro zvuk složeného š'wā'*
 kap. 5.2
 חַי živý; *f.* חַיָּה; kap. 74, cv. 33.7, 34.1,
 39.2
 חַיָּה *f.* živočich, zvíře; *pl.* חַיִּים zvířena,
 zvěř; kap. 72, cv. 31.9, 37.1
 חַיִּים *pl.* život; kap. 49
 חֵיל síla, moc; kap. 16
 חָכֵם moudrý; mudrc; *pl.* חֲכָמִים, *u st.*
 חֲכָמִי; kap. 5, 12, 16, 18, 19, 23, 24,
 tab. 13.2
 חֲכָמָה *f.* moudrost; kap. 7, 46
 חֲלוֹם *m.* sen; *pl.* חֲלוֹמוֹת; חֲלוֹמוֹת
 pán snů, snílek; kap. 16, 27, cv. 26.10
 חָלִי nemoc, choroba, zlo; kap. 7, tab. 13.6
 חָלַם snil, měl sen, zdálo se mu,
 zdál se mu sen; *impf.* יִחַלֵּם, *příč.* יָחֵלֵם;
 חֲלֵם snílek; kap. 43, cv. 34.6

- חָמַד dychtil; *impf.* יִחַמֵּד; kap. 69, tab. 4
 חָמוֹר osel
 חַמֻּשָּׁה *m.* pět; *f.* חַמֻּשִּׁים (*m. i f.*)
 padesát; חַמֻּשִּׁית pátý; *f.* חַמֻּשִּׁית; kap. 83
 חֵן přízeň, milost; חֵן לְפָנָיו nesla
 milost před ním, zamiloval si ji; *s příp.* חֲנִי;
 kap. 68, vysvětl. 75.11, cv. 34.4
 חָנָן byl milostiv, smiloval se; kap. 7
 חֲסָד (*seg.*) laskavost, milost, milosrdenství;
s příp. חֲסָדִי; kap. 2, 4, 71
 חֵץ šíp; tab. 13.5
 חֲצִי polovina; tab. 13.6
 חֶק nařízení, ustanovení, statut, zákon; *pl.*
 חֲקִים; tab. 13.5
 חֶרֶב (*seg.*) *f.* meč; *s příp.* חֶרְבִּי
 ostrím meče (viz פָּה); kap. 64, 67
 חָשֵׁךְ (*stav.*) byl temný; *impf.* יִחַשְׁךְ; kap.
 69, tab. 4
 חָשֵׁךְ (*seg.*) *m.* tma, temnota; kap. 16, 17, 21
 חָתַם zpečetil; kap. 8

ט

- טָהַר byl čistý; *hitp.* הִטְהַר očistil se; kap. 57
 טוֹב (*stav.*) byl dobrý; *užívá se v pf., impf.* se
tvorí od základu יָטַב (יִיטֵב); hif. הִיטִיב;
 kap. 1, 6, 82, cv. 42.5
 טוֹב dobrý, je dobré, je dobře; kap. 18, 19,
 21, cv. 25.10

- יָאֵר *impf. qal* prokleje; viz אָרַר
 יָבֵנָה *impf. qal* postaví; viz בָּנָה

- יָגַל *jus. m. hif.* ať odvede, vyvede do vyhnanství; viz גָּלָה
 יָנַע *impf. qal* dotkne se; viz נָנַע
 יָנַף *impf. sg. m. qal* udeří; viz נָנַף
 יָנַשׁ *impf. sg. m. qal* přistoupí; viz נָנַשׁ
 יָד *f.* ruka, moc; *v st.* יָד, *du.* יָדַי, *v st.*
du. יָדַי; kap. 5, 19, 20, 23, 24, 36,
 cv. 26.6
 יָדַע znal, obeznámil se, věděl, poznal; *impf.*
 יָדַע, *rozk.* יָדַע, *pas. příč.* יָדוּעַ znám,
 známý, *u inf.* יָדַעְתָּ vědění, znalost, pozná-
 ní; *hif.* הוֹדִיעַ oznámil; kap. 22, 34, 46,
 75, 78, cv. 14.15, tab. 12
 יְהוּדָה Juda; kap. 11, 17, 21
 יְהוָה Boží jméno, Hospodin (*místo toho se*
čte אֲדַרְנִי; *vokalizaci samohláskami tohoto*
slova vzniká tvar יְהוָה; *s předp.* לַיהוָה
místo לְאֲדָרְנִי; kap. 15, 17, 21
 יְהוֹשֻׁעַ Jozue; kap. 53
 יִהְיֶה *impf.* bude, stane se; *jus.* יִהְיֶה; viz
 הָיָה; kap. 38, 41, 49, 60
 יוֹכַל *impf. qal* bude schopen, moci, umožní;
 viz יָכַל
 יוֹם *m.* den; *du.* יוֹמִים, *pl.* יָמִים, *v st.* יָמִי;
 בְּיוֹם הַיּוֹם nebo הַיּוֹם הַזֶּה dnes; יוֹמֵי
 onoho dne; יוֹרֵד שְׁלֹשֶׁת יָמִים třídenní
 cesta; kap. 16, 20, 21, 30, 83, vysvětl.
 69.7, cv. 12.7
 יוֹסֵף Josef; kap. 38
 יוֹצִיא *impf. hif.* vyvede aj.; viz יָצָא
 יוֹרֵד *impf. hif.* svede dolů aj.; viz יָרַד
 יָט *jus. sg. m. qal* ať vztáhne, ať roztáhne; viz
 נָטָה

יָטַב *pf. kmene qal se neužívá, za něj slouží*
יָטַב byl dobrý; *impf. יִיטֵב*; *hif. הִיטִיב*
 konal, činil, prokázal dobro; jednal, udě-
 lal (*něco*) dobře; kap. 65, 75, 82, tab. 8
יָטָה *impf. m. qal natáhne (se); viz נָטָה*
יָטַע *impf. sg. m. qal zasadí; viz נָטַע*
יַיִן *m. víno; v. st. יֵינ*; kap. 82
יָד *jus. m. hif. at udeřit; viz נָכָה*
יָכָה *impf. m. sg. hif. udeřit; viz נָכָה*
יָכַל byl schopen, mohl, dokázal; *impf.*
יִכָּל; kap. 50, 82, cv. 17.15
יָכֻלַּת schopnost (*v. inf. od יָכַל*); kap. 82
יָלַד 3. os. sg. pf. f. qal je יָלְדָה (po)rodila;
impf. תִּלְדֶּה; *hif. הוֹלִיד* zplodil; kap. 68
יָלַד (*seg.*) chlapec, dítě; kap. 68, cv.
 28.5, 41.1
יָלִידָה dívka, děvče; kap. 68
יָלַךְ *pf. kmene qal se neužívá, za něj slouží*
יָלַךְ, šel, chodil aj.; *impf. יִלְךְ*, *rozsk. יִלְךְ*
 i לָכָה, *v. inf. לָכַת*; *hif. הוֹלִיד* vedl;
 kap. 8, 82
יָם *m. moře; v. st. יָם*, *pl. יָמִים*; kap. 48
יָמִית *impf. m. hif. usmrtí aj.; viz מוֹת*
יָסַע *impf. m. qal odcestuje; viz נָסַע*
יַעֲקֹב Jakub, Jákob; kap. 24
יָפָה krásný; *f. יָפָה*; kap. 82
יָפַח *impf. m. qal bude dýchat; viz נָפַח*
יָפַל *impf. m. qal (pře)padne, spadne; viz נָפַל*
יָצָא (vy)šel, vytékal, vzešel, roznese se, rozšířil
 se, vystoupil; *impf. יֵצֵא*, *rozsk. יֵצֵא*, *v. inf.*
יֵצֵא; *hif. הוֹצִיא* přiměl k vyjítí, vyvedl,
impf. יוֹצִיא; kap. 22, 78, cv. 13.16, 27.6,
 37.6, tab. 12

יִצְחָק Izák; kap. 50
יָקַח *impf. m. qal vezme, bude brát; viz לָקַח*
יָרָא bál se, měl strach, měl úctu, byl boha-
 bojný; *impf. יִירָא*, *v. inf. יִרְאֶה* *pojít se*
s předložkou מִן **יָרָא** nebo **אָתָּה** bál se
 koho; kap. 58, 73, 78
יָרָה *f. strach, bázeň, úcta, bohobojnost;*
 kap. 33, 78
יָרֹבְעָם Jorobeam, Jarobeám; kap. 83
יָרַד sestoupil; *impf. יִרַד*, *rozsk. יָרַד*, *v. inf.*
יָרַד přiměl k sestupu,
hif. הוֹרִיד spustil, svedl dolů, *impf. יוֹרִיד*; kap.
 35, 75
יַרְדֵּן Jordán; kap. 46
יְרוּשָׁלַיִם Jeruzalém; *v Bibli psáno většinou*
יְרוּשָׁלַם; kap. 17, 19, 21
יְרִיחוֹ Jericho; kap. 81
יֵרֵמְיָהוּ Jeremiáš, Jeremjáš; kap. 83
יָרַשׁ získal (*do vlastnictví*), (z)dědil; *impf.*
יִרַשׁ, *v. inf. יִרְשֶׁת*; kap. 75, tab. 8
יָשָׂא *impf. m. qal zvedne, promine; viz נָשָׂא*
יִשְׂרָאֵל Izrael; kap. 20
יֵשׁ je, existuje; **יֵשׁ לוֹ בֵּן** má syna; kap.
 38, 43
יָשַׁב seděl, sídlil, bydlel, usadil se, usedl,
 žil, posadil se, zůstal, pobýval; *impf.*
יִשֵּׁב, *s kons. wāw יִשָּׁב*, *rozsk. יִשֵּׁב*, *v. inf.*
יִשֵּׁב, *v. inf. לִישֹׁב; *nif. נוֹשֵׁב* byl
 obydlen; *hif. הוֹשִׁיב* osídlil, usadil,
 nechal pobývat, dal bydlet, ubytoval;
 kap. 17, 20, 34, 75, cv. 4.12, 34.1,
 34.10
יֹשֵׁב obyvatel; kap. 49*

יְשׁוּעָה *f. spása, spasení, vítězství, vysvobo-*
zení; kap. 33, dod. 5, cv. 39.4
יִשְׁלַח *impf. m. qal pošle; viz שָׁלַח*
יִשָּׁן (*stav.*) spal; *impf. יִישָׁן*
יִשַׁע *qal nedoložen; hif. הוֹשִׁיעַ* zachránil,
 spasil, *impf. יוֹשִׁיעַ*; *nif. נוֹשַׁע* byl spasen,
 zachráněn, nechal si pomoci, *impf. יוֹשַׁע*;
 kap. 78
יִשְׁקֶה *jus. m. hif. at dá napít, at napojí; viz שָׁקַד*
יִשָּׂר přímý, rovný, vzpřímený, poctivý, u-
 přímý; kap. 5, 12, 19
יִשְׁתֶּה *jus. m. pf. qal at se napije; viz שָׁתָה*
יִתֵּן *impf. m. qal dá, dovolí; viz נָתַן*
יִתְרוֹ Jitro (*jedno ze jmen Mojžíšova tchána*);
 vysvětl. 82.8

כ

כֹּ neodluč. částice jak(o), podle; kap. 17, 33,
 cv. 5.14, 10.17
כֹּאֲשֶׁר jak(o), když, jakmile, až, protože,
 jakož; kap. 49, cv. 17.7
כָּבֵד (*stav.*) byl, stal se těžký, důležitý,
 vážený, zatížil (*עַל* koho); *impf. יִכָּבֵד*;
pi. כָּבֵד měl v úctě, ctil, vzdal čest, za-
 tvrdil; **כָּבֵד פָּנָיו** ctil jeho tvář, zvýhod-
 ňoval ho; kap. 50, 54, cv. 20.3, 21.13, 23.5
כָּבֵד těžký; *f. כְּבֵדָה*
כְּבוֹד *m. sláva, čest; kap. 54*
כִּבֵּס *v pi. כִּבֵּס* pral, (u)myl (*prádlo, oděv*)
 džbán; *s příp. כִּבֵּי*; kap. 82
כֵּה tak(to), toto; kap. 33, cv. 10.12, 19.1,
 29.1, 31.9

כֹּהֵן kněz; *pl. כֹּהֲנִים*; **כֹּהֵן גָּדוֹל** velekněz;
 kap. 54
כּוֹכַב *m. hvězda; kap. 19, 24, tab. 13.2*
כּוֹן *nif. יָכּוֹן* byl jistý, neochvějný, pevně stál;
 kap. 76
כִּי že, protože, neboť, kdy(ž), až, vždyť, ale;
כִּי אִם mimo, pouze, jen; kap. 18, 49, vysvětl.
 81.3, cv. 11.17, 12.6, 21.8, 28.9, 36.8, 42.2
כָּל každý, všechen, veškerý, všichni; *s příp.*
כָּלִי celý já, moje vše(chno); **הַכָּל** celek,
 vše(chno); **כָּל־אִשֶּׁר** vše(chno), co; kap. 7,
 8, 20, 47, 67, vysvětl. 33.8, 46.10, cv. 12.11
כָּלִי nádoba; tab. 13.6
כְּמוֹ básnický tvar jak(o); viz כ
כֵּן tedy, tak; **עַל-כֵּן** tudíž, tedy, proto;
 kap. 10, 16, 69, 73, cv. 33.4, 39.1
כְּנַעַן Kanaán, Kenaan; kap. 19, 23, 30
כְּנַעֲנִי Kananejec, Kenaanec; *f. כְּנַעֲנִית*;
 kap. 72
כֶּסֶּא stolec, trůn; kap. 52
כֶּסֶם přistihl; *odtud כֶּרֶס* užíral; dod. 3
כֶּסֶף (*seg.*) *m. stříbro, peníze; s příp. כֶּסֶפִּי*;
 kap. 64
כָּעַס byl nespokojen, (roz)zlobil se, (roz)hně-
 val se; kap. 80, cv. 39.5
כָּרַס užíral; viz כָּסַם
כָּרַת odřízl, přerušil, zastavil, srazil, řezal,
 usekl, (u)tal; **כָּרַת בְּרִית** uzavřel smlou-
 vu; kap. 27, vysvětl. 77.1, cv. 8.12, 11.13,
 15.2, 18.1, 26.5
כָּתַב (na)psal, zapsal; kap. 46
כְּתִיב to, co je psáno; *původní text*; kap. 15,
 tab. 8

ל

ל k, pro, za; *neodluč. předl., překládá se i 3. pádem (dativem); לשפט* ustanovil tě za soudce, soudcem; kap. 17, 26, 53, cv. 7.1, 8.11, 11.2, 35.11

לא ne; kap. 11, 17, 41, 55

לאמר řka, se slovy, takto; kap. 49, cv. 18.6, 20.1, 20.10, 31.9

לבב m. srdce; s příp. לבבי, v. st. לבב, לב, pl. לבבות, לבבות; לשם měl na mysli; kap. 7, 53, vysvětl. 82.6, cv. 38.2, tab. 13.3

לבד (základ בדר) sám; s příp. לבדי já sám, jediný; kap. 48

לבד לבד, לבד, לבד já sám, ty sám, jediný; viz לבד

לבן Lában; kap. 38

לו kéž, kdyby, jistě, věru; kap. 11

לוח stůl, deska; pl. לוחות; kap. 53

לוט Lot

לוי Levi, Lévi, Lévijec, levita; kap. 77

לחם qal nedoložen; nif. נלחם zápasil, bojoval (ב protí); kap. 52

לחם (seg.) m. i f. chléb; s příp. לחמי; kap. 30
לילה m. noc; pl. לילות; kap. 16, 21, vysvětl. 18.1, 33.7

לך rozk. qal jdi!; viz ילך

לכד dobyl, zajal, uchvátil; kap. 52

לכה rozk. qal jdi!; viz ילך

לכן tudíž, tedy, proto; viz כן

לכת v. inf. chození; viz ילך

למוד učil se; impf. ילמוד; pi. למוד učil, vyučoval; kap. 78

למה proč? (ל a מה); kap. 7, 38

למעני pro, kvůli, aby; s příp. למעני kvůli mně, kvůli tobě (m.); kap. 48, 83

לפני před (dosl. před tváří); přede mnou (v. st. pl. od פנים a ל); kap. 41

לקח bral, vzal, zbavil, uchvátil, unesl; impf. לקח rozk. קח, v. inf. לקחת; kap. 20, 27, 68, tab. 3

לקראת vstříc, naproti, k setkání s (v. inf. לקראת a ל); s příp. לקראתי vstříc mně; kap. 78

לשבת v. inf. qal s ל k sezení; viz ישב

מ

מאד velmi, nadmíru, velice; kap. 24

מאד f. sto; du. מאות dvě stě; מאה tři sta; kap. 83

מאן qal nedoložen; pi. ממן odmítl, odepřel, vzepřel se; kap. 71

מגדל věž; tab. 13.2

מגפה rána, pohroma (základ נגף); kap. 67

מדבר poušť, pustina, divočina; v. st. מדבר divá zvíř, pouštní zvířena; kap. 35, cv. 31.9, 37.1

מדוע proč?

מה co?; dle okolností i מה, kap. 1, 9, 22

מהר pi. מהר (tvar מהר nent) spěchal; kap. 71

מות pf. qal מית zemřel, je mrtev, impf. ימות; hif. המות usmrtil, zahubil, popravil, způsobil smrt, impf. ימות; kap. 77, vysvětl. 76.1, cv. 42.3, tab. 9

מות m. smrt; v. st. מות, s příp. מותי; kap. 11, 50, tab. 13.7

מחנה tábor; v. st. מחנה, s příp. מחני; kap. 69

מחר zítra; kap. 81

מטע zasazená rostlina (od נטע); kap. 67

מי kdo?; בתי מי את?; מי את? dcera?; kap. 1, 11, 22, cv. 24.11, 30.7

מי v. st. voda; viz מים

מים voda; v. st. מי; kap. 11, 14, 17, 38

מכר prodal; kap. 58

מלא (stav.) byl plný (bez předl.), impf. ימלא pi. מלא plnil (bez předl.); kap. 73, tab. 7

מלא plný

מלאך anděl, posel; v. st. מלאך; kap. 35

מלאכה f. práce, dílo; v. st. מלאכה, s příp. מלאכתי; kap. 83

מלחמה f. válka, bitva (základ לחם); v. st. מלחמת; kap. 57

מלט qal nedoložen; nif. נמלט unikl; kap. 52

מלך kraloval; v. inf. מלך, s příp. מלך kralování; hif. המלך učinil králem, dosadil na trůn; hof. המלך byl učiněn králem, bylo mu dáno království; kap. 48, 55, 56, 58, 59, cv. 41.2

מלך (seg.) král; kap. 12, 16, 17, 44, tab. 13.4

מלכה královna; kap. 18, tab. 14

מלעיל shora; název přízvuku na poslední slabice slova; kap. 4

מלרע zdola; název přízvuku na předposlední slabice slova; kap. 4

ממלכה f. království, kralování; v. st. ממלכתי, s příp. ממלכת; kap. 72, tab. 14

מן od, z; s příp. ממני; kap. 8, 12, 16, 17, 33, 62, vysvětl. 68.4, 68.8, 76.10, 77.6

מנחה f. oběť, dar; kap. 71

מסע cesta (základ נסע); kap. 67

מעין m. pramen; v. st. מעין

מעשה skutek; tab. 13.6

מפיק vynášející; tečka v ה na konci slova; kap. 9

מציא nalezl, našel; impf. ימציא; hif. המציא vydal, nechal najít; kap. 53, 73, vysvětl. 64.4, tab. 7

מצוה f. nařízení, příkaz, rozkaz, zákon; pl. מצוות (základ צוה); kap. 43, cv. 32.4

מצרי Egyptán, f. מצרית; kap. 60

מצרים Egypt; kap. 24, 35, vysvětl. 48.4, 78.2

מקום místo; pl. מקומות (základ קום); kap. 33

מקנה skot, původně: nabytý majetek; v. st. מקנה, s příp. מקני; kap. 79

מקף pojítka; spojovací čárka mezi slovy; kap. 6

מרגל zvěd (základ רגל); kap. 30

מרד bouřil se, povstal; kap. 83

משה břemeno (základ נשא); kap. 67

מושה Mojžíš; kap. 10, 18, 21, vysvětl. C.1

משל vládl (ב nad); ממשל vladař; kap. 29, 30, 42, cv. 31.4

משם od(tam)tud; kap. 61, cv. 25.1

משפט m. soud, právo, výnos, rozsudek (základ שפט); kap. 41

מִשְׁתָּה *m.* hostina; *v. st.* **מִשְׁתָּה** (základ **שָׁתָה**); kpa. 82
מֵת mrtvý, mrtev, zemřelý; kap. 46, cv. 29.7
מָוֶה uzda; *znaménko označující vedlejší pří-*
zvuk; kap. 3
מַתָּנָה dar (základ **נָתַן**); kap. 67

נ

נָא rač(te), prosím; *částice*; kap. 8
נָבָא *qal nedoložen*; *nif.* **נָבָא** stal se proro-
kem, prorokoval; *hif.* **הִנְבִּיאַ** i **הִנְבִּיאַ** stal se prorokem, prorokoval; kap. 57,
vysvětl. 58.6
נְבִיא prorok; *f.* **נְבִיאָה**, prorokyně; kap.
18, 19, 20, 24, 25
נְבִיאָה prorokyně; viz **נְבִיא**
נֶגֶד proti; kap. 57
נָגַד *qal nedoložen*; *hif.* **הִנְגִּיד** řekl, oznámil,
pověděl; *impf.* **יִנְגִּיד**; *hof.* **הִנְגִּיד**; kap. 67,
cv. 41.2
נָגַע dotkl se (obvykle s **בְּ**); *impf.* **יִנְגַע**, *rozk.*
נִגַע; *hif.* **הִנְגִּיעַ** způsobil dotek, zasáhl,
dosáhl; *pi.* **נִגַע** trestal ranami; kap. 66,
74, tab. 12
נָגַף tloukl, pobil, udeřil; *impf.* **יִנְגֹף**; kap. 8, 67
נָשָׂא *pf. qal nedoloženo*, *impf.* **יִנְשֵׂא**, *rozk.* **נִשֵּׂא**,
v. inf. **תִּנְשֵׂא** přiblížil se, přistoupil; *nif.* **נִשֵּׂא**
přiblížil se, přistoupil; *hif.* **הִנְשִׂא** udělal
blízkým, přiblížil; kap. 67, 71, tab. 3
נָהַג hnál, popoháněl; *impf.* **יִנְהִיג**; *hif.* **הִנְהִיג**;
kap. 67
נָהָר *m.* řeka; *v. st.* **נָהָר**; kap. 27

נָס *pf. qal* **נָס**, (u)prchl; *impf.* **יִנָּס**; kap.
7, 76
נָשַׁע *nif.* byl spasen, zachráněn, nechal si
pomoci; viz **יָשַׁע**
נָחַל dědil (**בֶּן** po), vlastnil; *impf.* **יִנְחַל**,
hif. **הִנְחִיל** učinit dědicem, dal v dědic-
tví, odkázal; kap. 67, cv. 36.9
נָחַם *pi.* **נָחַם** potěšil; kap. 71
נָחַשׁ *m.* had; kap. 70
נָחֻשׁת měď, bronz, *ale i obecně* ruda, kov;
vysvětl. 31.1
נָטָה roztáhl, natáhl, vztáhl; napnul stan,
nepřech. naklonil se, natáhl se; *impf.* **יִנְטָה**,
s kons. **וַיִּנְטָה**, *jus.* **יִנְטָה**; *hif.* **הִנְטָה** natáhl;
kap. 80, tab. 12
נָטַע zasadil; *impf.* **יִנְטַע**; kap. 67, 74
נָכַח *v. hif.* (po)bil, zabil, tloukl, udeřil, řal;
pf. **הִנְכָּח**, *impf.* **יִנְכָּח**, *jus.* **יִנְכָּח**; *hof.* **הִנְכָּח**
byl udeřen, dostal ránu; kap. 80, tab. 12
נָסַע vytáhl, vyrazil na cestu, odcestoval,
putoval; *impf.* **יִנְסַע**; *hif.* **הִנְסִיעַ** přiměl
k tažení; kap. 67, 74, vysvětl. 83.5, cv.
33.2
נָעַר (*seg.*) jinoch, chlapec, *s příp.* **נָעָרִי**, *f.*
נָעָרָה dívka, děvče; kap. 12, 35, 44, tab.
13.4
נָפַח dýchal; *impf.* **יִנְפַח**; kap. 74
נָפַל padl, přepadl, spadl; *impf.* **יִנְפַל**; *hif.*
הִנְפִּיל způsobil pád, porazil, shodil, srazil,
rozbořil; kap. 64, 65, 66, 67, cv. 26.6,
tab. 3
נָפַשׁ (*seg.*) *f.* duše, život, osoba; *s příp.* **נִפְשִׁי**,
pl. **נִפְשׁוֹת**; kap. 58, 83

נָצַח (*seg.*) věčnost; tab. 13.4
נָצַל *qal nedoložen*; *nif.* **נָצַל** byl osvobozen,
spasen, zachráněn, vytržen, unikl; *hif.*
הִנְצִיל spasil, osvobodil, vysvobodil, *impf.*
יִנְצִיל; kap. 67
נָרַד nard; vysvětl. 5.3
נָשָׂא (po)zvedl, šňal, nesl, odpustil, promi-
nul; *impf.* **יִנְשֵׂא**, *rozk.* **נִשֵּׂא**; **נָשָׂא** **לְבָבָהּ**
dal ses unést; kap. 57, 67, cv. 24.8, tab. 12
נָשִׁים *pl.* ženy; viz **אִשָּׁה**
נָתַן (při)dal, dovolil; *impf.* **יִתֵּן**, *rozk.* **תֵּן**,
v. inf. **תִּתֵּן**, *s příp.* **תִּתֵּן**; kap. 17, 18, 20,
67, 68, vysvětl. 80.1, cv. 27.7, tab. 3

ס

סָבַב obešel, točil se, kroužil, chodil
dokola, obepínal; *impf.* **יִסְבֵּב**, *rozk.*
יִסְבֵּב; *nif.* **סָבַב** obklíčil; *hif.* **הִסְבִּב** otočil,
vedl oklikou; kap. 81, tab. 11
סֹדֶם Sodoma; kap. 83
סוּס kůň; kap. 1, 8, 12, 18, 19, 21, tab. 13.1
סוּף פְּסוּק konec verše; *název znaménka*
:; kap. 13, dod. 2
סוּר *pf. qal* **סָר** odbočil, odchytil se,
odstoupil, ustoupil, sešel z, odešel; *impf.*
יִסוּר; *hif.* **הִסִּיר מִן** odňal, odstranil,
vzdálil od nebo z; srazil, zbavil se; **הִסִּירָהּ מִן**
odňal ti, odstranil tě z; kap. 77, cv.
36.3, 36.8, 39.1, 39.3, 41.2
סִינַי Sinaj, Sínaj; kap. 33
סֹלֶק konec; *poslední akcent verše*; kap. 13,
dod. 2

סָפַר počítal; *pi.* **סָפַר** přepočítal, vyprávěl,
líčil; kap. 8, 53
סֵפֶר (*seg.*) *m.* kniha; *s příp.* **סִפְרִי**, *pl.* **סִפְרִים**,
v. st. **סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים**; **סִפְרִי** kniha
událostí dnů, kronika; kap. 44, vysvětl.
69.7, 78.4, cv. 18.10, tab. 13.4
סָפַר písař; kap. 52
סָר *pf. qal* odbočil, odchytil se, odešel; viz **סוּר**
סָתַר *v. hif.* **הִסְתִּיר** ukryl, skryl, zakryl; *nif.*
הִסְתַּתַּר skryl se, byl skryt, *hif.* **הִסְתַּתַּר**
skryl se; kap. 52, 56, 57, cv. 21.2

ע

עָבַד sloužil, pracoval, obdělával; *impf.*
יַעֲבֹד; kap. 38
עֶבֶד (*seg.*) otrok, služebník; *s příp.* **עֲבָדִי**;
pl. **עֲבָדִים** služebníci, služebnictvo;
בֵּית עֲבָדִים dům otroctví; kap. 4, 46,
cv. 40.4
עֲבָדִים otroci, služebníci; viz **עֶבֶד**
עֲבוּדָה *f.* práce, služba; kap. 50
עָבַר překročil, přešel, prošel, přestoupil;
impf. **יַעֲבֹר**; kap. 5, 58, 69, cv. 28.3, 38.3
עֲבָרִי Hebrejec, Hebrej; kap. 60
עַד až do, až k, až po; dokud (*s v. inf.*);
עַד-אַשֶּׁר až, dokud; kap. 27, cv. 25.3,
29.8, 31.6
עֲדָה *f.* shromáždění; kap. 52
עֵדֶן Eden; kap. 74
עוֹד ještě, více, už, opět, zase, znovu, přesto;
בְּעוֹד za dalších (... let); kap. 52, cv.
18.12, 35.1, 35.10, 42.5

קָבֵר (seg.) hrob; *s příp.* קָבַר; kap. 44, 50
 קָבַר pohřbil; kap. 8, 50
 קָדוֹשׁ svatý; kap. 20
 קָדַשׁ byl svatý; *impf.* יִקְדֹּשׁ, *pi.* יִקְדָּשׁ, *pi.* יִקְדָּשׁ (po)světil, *nif.* נִקְדַּשׁ byl posvěcen, *hitp.* הִתְקַדֵּשׁ posvětil se; kap. 57
 קָדַשׁ (seg.) *m.* svatyně, svatost; *s příp.* קָדַשׁ; kap. 44, dod. 5, tab. 13.4
 קָהַל *qal nedoložen; hif.* הִקְהִיל shromáždil, *nif.* נִקְהַל, נִקְהְלָה byl shromážděn, shromáždil se; kap. 56
 קָהַל *m.* shromáždění; kap. 56
 קָן měřicí šňůra; kap. 11
 קוֹל *m.* hlas, hřmot; קוֹל גָּדוֹל hlasitě; קוֹלוֹת (בְּ) jednohlasně; *pl.* קוֹלוֹת; kap. 6, 18, cv. 3.14, 6.9, 10.6, 27.1, 31.10
 קוּם *pf. qal* קָם vstal, povstal; *impf.* יִקְוּם; *hif.* הִקְוִים postavil, založil, upevnil, zvedl, vztyčil, *impf.* יִקְוִים; kap. 7, 76, tab. 9
 קוּץ trn; kap. 19
 קָחַת *v. inf. qal* brání; viz לָקַח
 קָטַל zabil; kap. 2, dod. 4, tab. 1, 2
 קָטַן (*stav.*) byl malý; stal se malým; *impf.* יִקְטַן; kap. 50, cv. 20.10
 קָטַן, קָטַן malý, mladý; *f.* קָטְנָה, *pl. m.* קָטְנִים; kap. 43
 קָטְנָה *sg. f.* malá; viz קָטַן
 קָלַל *pf. qal* קָלַל byl lehký, zlehčován, hbitý, bezvýznamný; *impf.* יִקָּל; *pi.* יִקָּל proklel; kap. 81, tab. 11
 קָם *pf. qal* vstal, povstal; viz קוּם
 קָנָה rákos (stéblo); *pl.* קָנִים; tab. 13.6a
 קָנָה koupil, získal; *pas. přič.* קָנִי; kap. 11

קָצַף (roz)hněval se, měl zlost (עַל na); kap. 69, 80, cv. 28.1
 קָצַף (seg.) zlost
 קָרָא křičel, (z)volal, zavolal, vykřikl (לָ na), ohlásil se (לָ u), (pře)četl (בְּ v), povolal, svolal, nazval; קָרָא vzýval; *impf.* יִקְרָא; někdy význam קָרָה, *v. inf.* יִקְרָא vstříc, naproti, k setkání s; kap. 17, 18, 20, 46, 78, cv. 6.2, 10.6
 קָרַב (*stav.*) přiblížil se, přistoupil; *impf.* יִקְרַב; kap. 83
 קָרַה přihodil se, udál se
 קָרִי nutno číst; *opravený text*; kap. 15
 קָרַע vyrval, roztrhl; *s předl.* כֹּן strhl z, odtrhl od; *impf.* יִקְרַע; kap. 72, cv. 31.7, 34.6, 36.5

ר

רָאָה spatřil, hleděl, podíval se, prohlédl si, (u)viděl 3. os. *pl.* רָאוּ, *impf.* יִרְאוּ, *jus.* יִרְאָה, *s kons.* וַיִּרְאָה *nif.* נִרְאָה byl viděn, objevil se, ukázal se, zjevil se; *hif.* הִרְאָה ukázal, *impf.* יִרְאָה; kap. 17, 35, 41, 79, 80
 רְאוּבֵן Ruben, Rúben; kap. 72
 ראש *m.* hlava, čelo, vrchol(ek), koruna (*stomu*), náčelník; *pl.* ראשים; kap. 16, 17, 19, 30, cv. 10.3, 10.8, 10.11, 15.4, 19.2
 ראשון první; *f.* ראשונה; kap. 83
 רַב mnoho, velký, dost(atek); *pl.* רַבִּים mnozí; kap. 67, cv. 26.8
 רַבָּה deset tisíc; *du.* רַבּוֹתִים dvacet tisíc; kap. 83

רַבִּים mnozí; viz רַב
 רַבִּיעִי čtvrtý; *f.* רַבִּיעִית; kap. 83
 רָגַל (seg.) *f.* noha; *s příp.* רָגְלִי, *du.* רָגְלַי; kap. 16, 19
 רָדַד *rozk. qal* sestupl; viz יָרַד
 רָדַף následoval, pronásledoval, stíhal, hnal, zahnal, usiloval o (*např. pokoj*); רָדַף pronásledoval, honil, šel za (*někým*); kap. 41, vysvětl. 60.3
 רָחַח duch, vítr; *s příp.* רִחוּחַ, *pl.* רִחוּחוֹת; kap. 12, 25, 57, cv. 19.1, tab. 13.1
 רִחוּחוֹת *pl.* duchové, větry; viz יָרוּחַ
 רָם *pf. qal* רָם byl vysoký, povýšený; *impf.* יִרָם; *hif.* הִרָם zvedl, vyvýšil; kap. 76, cv. 36.1
 רוּעַ *qal nedoložen; hif.* הִרְעִיעַ, *impf.* יִרְעִיעַ hlaholil, hlaholem chválil, spustil válečný pokřik, křičel; kap. 78
 רוּץ *pf. qal* רוּץ běžel; *impf.* יִרוּץ
 רָחֵל Ráchel; kap. 38
 רָחַץ myl se; *impf.* יִרְחַץ; kap. 78
 רָכוּשׁ *m.* bohatství, majetek; kap. 76
 רָם vysoký; kap. 18
 רַע zlý, hrozný; *f.* רַעָה, *pl. m.* רַעִים; kap. 8, 18, 21, cv. 3.7, 40.1
 רַע přítel, druh, soused, soupeř; *s příp.* רַעִי, רַעִי אִישׁ ... רַעִהוּ (muži) *pl.* רַעִים; kap. 69, cv. 36.5
 רָעַב (*stav.*) byl hladový, hladověl, *impf.* יִרָעַב; kap. 50
 רָעַב hladový
 רָעַב *m.* hlad; kap. 71
 רַעָה pastýř, pastevec; *v. st.* רַעָה, *pl.* רַעִים; kap. 54, tab. 13.6

רַעָה *f.* zlo; kap. 18
 רָפָא uzdravil, (vy)léčil; *pi.* רָפָא; kap. 73
 רָפָה zjemnění, změkčení; ležatá čárka nad písmenem, kde bylo vynecháno znaménko *dāgēš* nebo *mappiq*; kap. 10
 רוּץ *pf. qal* רוּץ běžel; viz רָץ
 רַק jen, jenom; kap. 64
 רָשָׁע hříšník; hříšný, zlovolný; kap. 35
 רָשָׁת *v. inf. qal* dědictví; viz יָרַשׁ

ש

שָׂא *rozk. m. qal* zvedni! odpusti!; viz נָשָׂא
 שָׂדֵה pole; *v. st.* שָׂדֵה, *pl.* שָׂדֵה; tab. 13.6
 שָׂם *pf. qal* שָׂם položil, přiložil, vložil, usta(no)vil, posadil, umístil, kladl; יָשָׂם, *שָׂם* měl na mysli; *impf.* יִשָּׂם, *rozk. שָׂם*, *v. inf. שָׂם*; kap. 46, 76, cv. 17.8, 35.4, 35.11, 36.1, 38.2, 39.1, tab. 9
 שָׂם *pf. qal* položil, přiložil, vložil, usta(no)vil, posadil, umístil, kladl; viz שָׂם
 שָׂנֵא nenávistník, nepřítel; vysvětl. C.1
 שָׂפָה *f.* ret, hrana, okraj; *v. st.* שָׂפָה, *du.* שָׂפָתִי; kap. 31
 שָׂר uředník, velitel, kníže; kap. 8
 שָׂרָה Sára; kap. 27
 שָׂרַף spalil, (u)pálil, vypálil, hořel; kap. 52, 60, vysvětl. 58.3

ש

שָׂאוּל Saul; kap. 8, 17, 56
 שָׂאוּל podsvětí, šcol, hádes; kap. 35

שָׁאֵל (ze)ptal se, (do)tázal se, žádal; *impf.* יִשְׁאֵל, *s předl.* בַּ dotazoval se u; kap. 38, 43
 שָׁב *pf. qal* vrátil se; viz שׁוּב
 יָשַׁב *rozsk. qal* sed! sídlil! atd.; viz יָשַׁב
 שָׁבַח *v pi.* שָׁבַח chválil; kap. 54
 שָׁבַע *v nif.* נִשְׁבַּע přísahal, příslibil, zapřísáhl, zaslíbil; *bif.* הִשְׁבִּיעַ přiměl přísahat; kap. 72, cv. 31.1
 שֶׁבַע *f.* sedm, *m.* שֶׁבַע; שֶׁבַעִים (*m. i f.*) sedmdesát; שֶׁבִיעִי sedmý; kap. 83
 שָׁבַר zlomil; *pas. přítč.* שָׁבַר zlomený, zkroušený; *pi.* שָׁבַר zcela rozdrtil, zlámal; kap. 5, 52, 53, cv. 31.10, 40.4
 שָׁבַת sobota; יוֹם הַשָּׁבַת sobotní den; kap. 41, cv. 17.7
 שָׁבַת *v. inf.* sezení; viz יָשַׁב
 שָׂוָא *m.* marnost, lež; kap. B, 74
 שָׁוָא prázdnota; *znaménko pod souhláskou, po níž nenásleduje samohláskou;* kap. 5
 שׁוּב *pf. qal* שָׁב vrátil se; *impf.* יָשׁוּב, *rozsk.* שׁוּב; *bif.* הִשְׁיִיב přiměl k návratu, vrátil, obrátil; vzal, přivedl zpátky, zpět, *impf.* יָשִׁיב; kap. 68
 שׁוֹר býk; *pl.* שׁוֹרִים
 שָׁחַט porazil; *impf.* יִשְׁחַט
 שָׁחַר (*seg.*) *m.* úsvit, jitro; kap. 81, cv. 40.2
 שָׁחַת *qal nedoložen; bif.* הִשְׁחִית zničil; *pi.* שָׁחַת zcela pokazil, zničil, uvrhl do zkázy; *nif.* נִשְׁחַת byl zničen; kap. 56, 71
 שֵׁן zub; dod. 1
 שָׁכַב (*stav.*) spal, ležel; *impf.* יִשְׁכַּב, *rozsk.* שָׁכַב; kap. 50, 65

שָׁכַח zapomněl (na); *impf.* יִשְׁכַּח; kap. 60
 שָׁכַל (*stav.*) byl bezdětný; kap. 50
 שָׁכֵם Sichem, Šekem; kap. 56
 שָׁלוֹם mír, pokoj; לֵךְ שָׁלוֹם vede se, daří se dobře (komu); kap. 43, cv. 30.1
 שָׁלַח odeslal, vzkázal, poslal, seslal; *s* וְיָדָה vztáhl, napřáhl ruku, *impf.* יִשְׁלַח; *pi.* שָׁלַח poslal pryč, nechal jít, (pro)pustil, *impf.* יִשְׁלַח; kap. 30, 72, cv. 9.18, 31.6, tab. 6
 שְׁלִישִׁי *m.* třetí; *f.* שְׁלִישִׁית; kap. 83
 שָׁלַם dokonalý, celý, úplný; kap. 56, cv. 21.9, 23.7
 שָׁלוֹם Šalomoun; kap. 24
 שָׁלַשׁ *f.* tři, *m.* שָׁלֹשָׁה, *pl.* שְׁלֹשִׁים (*m. i f.*) třicet; kap. 75, 83, cv. 37.1
 שָׁלֹשָׁה *m.* tři; viz שָׁלַשׁ
 שֵׁם *m.* jméno; *s* *príp.* שָׁמִי, *pl.* שְׁמוֹת; kap. 5, 24, 37
 שָׁם tam (*kde?*); viz תָּמָּה; kap. 35, 49, 61
 שָׁמַד *qal nedoložen; bif.* הִשְׁמִיד zničil, vyhladil; *nif.* נִשְׁמַד byl zničen; kap. 56
 שָׁמָּה tam (*kam?*); kap. 49
 שָׁמוּאֵל Samuel; kap. 5, 17, 21, vysvětl. 35.1
 שָׁמַיִם *pl.* nebe(sa); *v. st.* שָׁמַיִ; kap. 13, 17, 35, vysvětl. 38.1, cv. 6.19, 29.9
 שָׁמְנָה *m.* osm, *f.* שָׁמְנָה; שְׁמֹנִים (*m. i f.*) osmdesát; שְׁמֹנִי osmý, *f.* שְׁמֹנִית; kap. 83
 שָׁמַע (u)slyšel, naslouchal, poslouchal, vyslechl; *impf.* יִשְׁמַע אֵלַי uposlechl mě; שָׁמַע לְקוֹל *nebo* לְקוֹל (u)poslechl, naslouchal hlasu; אֵלַי שְׁמַעוּ slyšte mě!; *bif.* הִשְׁמָעוּ dal uslyšet, zvěstoval, oznámil; kap. 12, 24, 34, 42, 66, 72, cv. 36.7, 38.1

שָׁמַר hlídal, střežil, (u)choval, ponechal, (do)držel, chránil, dbal, zachovával; *impf.* יִשְׁמַר; *nif.* נִשְׁמַר střežil; kap. 5, 14, 27, 46, 57 aj., cv. 9.7
 שָׁמַר hlídač, strážce; kap. 5, vysvětl. C.2
 שָׁמוֹשׁ (*seg.*) slunce; *s* *príp.* שְׁמוֹשִׁי; kap. 43
 שָׁנָה *f.* spánek; tab. 14
 שָׁנָה *f.* rok; *du.* שְׁנַתִּים dva roky, *pl.* שָׁנִים; kap. 83, tab. 14
 שָׁנִי druhý; *f.* שְׁנִית; kap. 83
 שְׁנִים dva, *v. st.* שְׁנִי; kap. 68, 83
 שְׁנִים *pl.* roky; viz שָׁנָה
 שָׁפַט (od)soudil, stíhal; kap. 39, 41, cv. 16.4
 שָׁפַט soudce; kap. 49
 שָׁפַךְ (na)lil, vylil, rozlil, proléval; kap. 49
 שָׁקָה *v bif.* הִשְׁקָה (*jako kauz. tvar od* שָׁתָה) dal napít, napojil; *impf.* יִשְׁקָה, *jus.* יִשְׁקֶה; viz שָׁתָה
 שִׁשָּׁה *m.* šest, *f.* שִׁשָּׁה; שְׁשִׁים (*m. i f.*) šedesát; שִׁשִּׁי šestý; kap. 83

שָׁתָה napil se, pil; *impf.* יִשְׁתָּה, *jus.* יִשְׁתֶּה; *bif.* (od základu) שָׁקָה, viz tamtéž) הִשְׁקָה dal napít, napojil; kap. 82
 שְׁתִּים *f.* dvě, *v. st.* שְׁתִּי; kap. 68
 ת
 תָּוֹךְ (*seg.*) *m.* střed; *v. st.* תוֹךְ; תוֹךְ uprostřed něčeho; מוֹתוֹךְ od, zprostřed; אֶל-תוֹךְ doprostřed; kap. 52, cv. 18.1, 25.3, 36.1, 38.1
 תוֹרָה *f.* zákon, příkázání, nařízení; kap. 31, 36, tab. 14
 תָּחַת pod, za, místo; *s* *príp.* תַּחְתִּי; kap. 20, 47
 תָּלָה pověsil; kap. 8
 תְּפִלָּה *f.* modlitba (*základ* פָּלַל); kap. 57
 תִּשְׁעָה *m.* devět, *f.* תִּשְׁעָה; תִּשְׁעִים (*m. i f.*) devadesát; תִּשְׁעִי devátý, *f.* תִּשְׁעִית; kap. 83
 תָּתַן *v. inf.* *qal* darování, předání, dání; viz נָתַן

ČESKO-HEBREJSKÝ SLOVNÍK

Při překladu do hebrejštiny si student pro překládané české slovo v tomto slovníku najde to hebrejské slovo, u něhož v hebrejsko-českém slovníku je výraz, který hledá. Tvoří-li české přídavné jméno se sponovým slovesem (např. byl, stal se) jmenový přísudek, lze překlad hledat, stejně jako u trpného rodu, pod slovem „byl“.

A

a spojka וְ

Abrahám אַבְרָהָם

aby לְמַעַן, cv. 13.7, 15.2, 17.12, 31.1, 40.1

a kap. 55 a 51

aby ne- פֶּן

ale כִּי

anděl מַלְאָךְ

ani וְגַם

archa אֲרוֹן

Árón אֶהְרֹן

Asýrie אַשּׁוּר

ať kap. 48

avšak וְ, cv. 40.2

až כַּאֲשֶׁר כִּי a עַד-אֲשֶׁר, viz též עַד

až do, až k, až po עַד

B

Babylón בָּבֶל

bál se יָרָא

Bárak בָּרַק

bázeň יִרְאָה

běda! אוֹי

bez בְּלִי

bezprávi עוֹל

běžel רוּץ, viz רָץ

bil נָכַח

bitva מִלְחָמָה

blízky viz נָגַשׁ

bloudil אָבַד

bohobojnost יִרְאָה

bohatství רִכּוּשׁ

bohatý עָשִׁיר

bohatýr גִּבּוֹר

bohové אֱלֹהִים

bojoval לָחַם

bojovník גִּבּוֹר

bouřil se מָרַד

Boží jméno יְהוָה

božstva אֱלֹהִים

bral לָקַח

braní קָחַת

bratr אָח

bronz נְחֹשֶׁת

břemeno מוֹשָׁה

bud' ... a nebo ... אִם

bude יִהְיֶה, viz הָיָה

Bůh אֱלֹהִים, אֵל

bůžci אֱלֹהִים

bydlel יָשַׁב

býk שׁוֹר, פָּר, אֵלֶּף

by cv. 10.4, 12.6, 13.4, 13.5

byl הָיָה

býk שׂוֹר, פֶּר, אֵלֶךְ
 by cv. 10.4, 12.6, 13.4, 13.5
 byl הָיָה
 byl bezvýznamný קָל, viz קָלָל
 byl bohobojný יָרָא
 byl čistý טָהֵר, זָכָה
 byl dobrý טוֹב, viz תֵּב
 byl důležitý כָּבֵד
 byl hbitý קָל, viz קָלָל
 byl hladový רָעֵב
 byl jistý כּוֹן
 byl lehký קָל, viz קָלָל
 byl malý קָטָן
 byl milostiv חַנּוּן
 byl neochvějný כּוֹן
 byl neplodný שָׁכַל
 byl nespokojen פָּעַס
 byl obydlen יָשַׁב
 byl oddělen פָּרַד
 byl osvobozen נִצַּל
 byl pevný חֲזָק, חֻזַּק
 byl plný מָלֵא
 byl plodný פָּרָה
 byl posvěcen קָדַשׁ
 byl povýšený רוֹם, viz רוֹם
 byl příjemný עָרַב
 byl shromážděn קָהַל, קָבֵץ
 byl schopen יָכַל
 byl silný חֲזָק, חֻזַּק
 byl skryt סָתַר
 byl sladký עָרַב
 byl spasen נִצַּל, יִשָּׁע
 byl spravedlivý צָדִיק, צָדִק

byl starý זָקֵן
 byl svatý קָדַשׁ, קִדְּשׁ
 byl temný חָשֵׁךְ
 byl těsný עָרַב, viz עָרַב
 byl těžký כָּבֵד
 byl učiněn králem מָלַךְ
 byl udeřen נָכַה
 byl vážený כָּבֵד
 byl velký גָּדֹל, גָּדַל
 byl viděn רָאָה
 byl vinen חָטָא
 byl vítán עָרַב
 byl v tísní צָר, viz צָרָר
 byl vysoký רוֹם, גָּבוֹהַ a רוֹם, viz רוֹם
 byl vytržen נִצַּל
 byl zahanben בּוֹשׁ
 byl zachráněn נִצַּל, יִשָּׁע
 byl zlehčován קָל, viz קָלָל
 byl zničen שָׁחַת, שָׁמַד
 bylo mu dáno království viz מָלַךְ

C

celek כָּל, כָּל־, הַכָּל
 celopal viz עָלָה
 celý כָּל, שָׁלֵם, viz תֵּב
 cesta נֶסֶע, מִסָּעָה, יָרַד, viz תֵּב
 cizí אֲחֵר
 co אֲשֶׁר
 co? viz מָה
 což הֵן, הָ, cv. 13.2, 13.5, 15.6, 26.6
 ctil כָּבַד

čest כָּבוֹד, viz תֵּב
 čerl קָרָא
 či? viz מִי
 čin פָּעַל
 činil פָּעַל, עָשָׂה
 činil dobro יָטַב
 činil rozdíl בָּדַל
 člověk אִישׁ, אָדָם
 čtrnáct(á) אַרְבַּע, עֶשְׂרֵה, viz אַרְבַּע
 čtvrtý viz רְבִיעִי
 čtyři אַרְבָּעָה (m.), אַרְבַּע (f.)
 čtyřicet אַרְבָּעִים, viz אַרְבָּעָה

D

dal נָתַן
 dal bydlet יָשַׁב
 dal napít שָׁקָה, viz תֵּב
 dal ses unést viz נָשָׂא
 dal uslyšet שָׁמַע
 dal v dědictví נָחַל
 další אַחֵר, viz תֵּב
 dání תָּתַת
 dar מִתְּנָה, מִנְחָה
 darování תָּתַת
 daří se dobře viz שָׁלוֹם
 David דָּוִד
 dbal שָׁמַר
 dcera בַּת
 dědic viz נָחַל
 dědictví רִשְׁתָּה, viz תֵּב
 dědil נָחַל, יָרַשׁ

dělal עָשָׂה
 den יוֹם
 desátý עֶשְׂרִי, viz עֶשְׂרֵה
 deset עֶשְׂרֵה (m.), עֶשֶׂר (f.)
 deset tisíc רֶבֶבָה
 deska לֹחַ
 devadesát תִּשְׁעִים, viz תִּשְׁעָה
 devátý תִּשְׁעִי, viz תִּשְׁעָה
 děvče נִעֲרָה a יְלָדָה, viz נִעַר
 devět תִּשְׁעָה (m.), תִּשְׁעָה (f.)
 dílo פָּעַל, מְלָאכָה
 dítě יָלֵד, בֶּן
 dívka נִעֲרָה a יְלָדָה, viz נִעַר
 divočina מִדְּבָר
 divý viz מִדְּבָר
 dnes viz יוֹם
 do אֶל
 doba עֵת
 dobro viz יָטַב
 dobrý טוֹב
 dobře viz יָטַב, טוֹב
 dobyl לָכַד
 dobytek אֶלֶף, בָּקָר, viz תֵּב
 dodržel שָׁמַר
 dohlížel פָּקִיד
 dokázal יָכַל
 dokola viz סָבָב, סָבָב
 dokonalý שָׁלֵם
 dokud viz עַד
 dolů viz יָרַד
 doprostřed אֶל־תּוֹךְ, viz תּוֹךְ
 dosadil na trůn מָלַךְ
 dosáhl נָגַע

dost דָּי
dost(atek) רָב
dostal ránu נָכָה
dotázal se, dotazoval se (u) שָׁאַל (ב)
dotek viz נָגַע
dotkl se נָגַע
doufal בָּטַח
dovnitř אֶל
dovolil נָתַן
dozorce פְּקִיד
druh דָּע
druhý viz שְׁנֵי
držel אָחַז, שָׁמַר
dřevo עֵץ
dříve než בְּטָרִם
duch רוּחַ
dům בַּיִת
duše נֶפֶשׁ
důvěřoval בָּטַח
dva שְׁנַיִם
dva roky שְׁנָתַיִם, viz שָׁנָה
dva tisíce אֲלָפִים, viz אָלֶף
dvacet עֶשְׂרִים, viz עֶשְׂרִים
dvacet tisíc רֶבֹבָתַיִם, viz רֶבֹבָה
dvakrát פַּעַם, viz פַּעַם
dvanáct(ý) שְׁנֵי עָשָׂר a שְׁנַיִם עָשָׂר, viz עֶשְׂרִים
dvě שְׁתַּיִם
dvě stě מֵאוֹת, viz מֵאוֹת
dveře דְּלֶת
dýchal נָפַח
dychtil חָמַד
džbán כַּד

E

Eden עֵדֶן
Edom אֶדוֹם
Egypt מִצְרַיִם
Egyptán מִצְרִי
ejhle! הֵן, הִנֵּה, viz též cv. 40.3
Eli עֲלִי
Eliáš אֱלִיָּהוּ
Eliezer אֱלִיעֶזֶר
existuje יֵשׁ
Ezau עֵשָׂו
Ezechiáš חִזְקִיָּה

F

farao פַּרְעֹה
Filištan פְּלִשְׁתִּי
filištínský פְּלִשְׁתִּים, viz kap. 63

G

Gilead גִּלְעָד

H

had נָחַשׁ
hádes שְׂאוֹל, שָׁאֵל
Hebrejec עִבְרִי
Hebron חֶבְרוֹן
hlad רָעַב
hladověl רָעַב
hladový רָעַב
hlaholil, hlaholem chválil רִוַּע

hlas קוֹל
hlasitě בְּקוֹל גָּדוֹל, viz קוֹל
hlava רֹאשׁ
hle! הֵן, הִנֵּה, viz též cv. 40.3
hledal בָּקַשׁ
hleděl רָאָה
hlídač שָׁמַר
hlídal שָׁמַר
hnal נָהַג
hněval se קָצַף, כָּעַס
ho viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony
honil רָדַף, רָדַף אַחֲרֵי, viz רָדַף
hora הָר
hořel שָׂרַף
Hospodin יְהוָה
hostina מִשְׁתָּה
hradby viz חוֹמָה
hrana שֹׁפָה
hranice גְּבוּל
hrdina גִּבּוֹר
hrob קֶבֶר
hrozný רָע
hřešil חָטָא
hřích חָטָא, חָטָאת, viz též חָטָא
hříšník, hříšný רָשָׁע
hřmot קוֹל
hvězda כּוֹכַב
hynul אָבַד

CH

chlapec נָעַר, יָלָד
chléb לֶחֶם

chodil יָלַךְ, הֶלֶךְ
chodil dokola סָב, סָבַב
choroba חָלִי
choval שָׁמַר
choval v paměti זָכַר
chození הֵלֵךְ, לָכַח, viz יָלַךְ; přiměl k chození הֵלֵךְ
chrám הֵיכָל
chránil שָׁמַר
chtěl אָבָה
chválil רִוַּע, שָׁבַח, הלֵל
chyboval חָטָא

I

i גַּם, וְ
Izák יִצְחָק
Izrael יִשְׂרָאֵל
izraelský יִשְׂרָאֵל, viz kap. 63

J

já אֲנִכִּי, אֲנִי
jakmile כִּאֲשֶׁר
jak(o) כִּמּוֹ, כִּאֲשֶׁר, viz též cv. 22.7
jakož כִּאֲשֶׁר
Jakub יַעֲקֹב
jaký viz kap. 61
jakýsi viz kap. 16
jáma בּוֹר
jdi יָלַךְ, לָכַח, viz יָלַךְ
je (koho) viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony
je, existuje יֵשׁ

je dobré, je dobře viz טוב

je mrtev מות, viz מות

jeden אחד, viz též kap. 16

jedenáct(y) עשתי עשר a אחד עשר, viz

עשרה

jediný viz לבד

jedl אכל

jedna אחת

jednal viz הלך

jednal dobře ישב

jednal zle viz עשה

jednohlasně קול אחד (ב), viz קול

jeho, její, jejich viz rejstřík, zájmené přípony

jeho, ho viz kap. 28 a rejstřík, zájmené

přípony

jen(om) כי, viz též כי

Jeremiáš ירמיהו

Jericho יריחו

Jeruzalém ירושלים

jestli(že) אם

ještě עוד

ji viz kap. 28 a rejstřík, zájmené přípony

jídlo אכלה

jih דרום

jinoch נער

jiny אחד

jistě לוי, viz též kap. 42, vysvětl. 43.1

a cv. 29.3, 31.7

jitro שחר, בקר

Jitro (jedno ze jmen Mojžíšova tchána) יתרו

jméno שם

Jordán ירדן

Jorobeam ירבעם

Josef יוסף

Jozue יהושע

Juda יהודה

judský יהודי, viz kap. 63

K

k אל, ל (neodluč. předl., překládá se také

3. pádem – dativem), viz též rejstřík, smě-

rové he' (a הָרָא)

kámen אבן

kamenný אבן, viz kap. 63

Kanaán כנען

Kananejce כנעני

každý כל, כל-

kde? איפה

kdo אשר

kdo? מי

kdy viz אשר, כי a kap. 60, cv. 8.8, 19.7,

34.10

kdyby לו, אם

kdykoli cv. 42.5

když כי, כאשר, viz též kap. 60, cv. 11.18,

24.2

kež לו, viz též kap. 48

kladl שם, viz שים

kněz כהן

kniha ספר

kníže שר

koho? מי, את-מי, viz מי

konal פעל, עשה

konal dobro ישב

koruna (stromu) ראש

koupil קנה

kov נחשת

kráček הלך

kraj ארץ

král מלך, viz též מלך

kraloval מלך

kralování ממלכה a מלך, viz מלך

královna מלכה

královský מלך, viz kap. 63

království ממלכה, viz též מלך

krásný יפה

-krát פעם

kráva פרה

krev דם

krok פֶּעַם

kronika viz ספר

kroužil סב, סבב

křičel רוע, קרא, צעק

křik צעקה

který אשר, viz též kap. 63

kůň סוס

kvůli למען, בעבור

L

Lában לבן

laskavost חסד

látka בגד

léčil רפא

(je jí ..., je mu ...) let viz בן, בת

lev ארי

Levi, Léviijec, levita לוי

lež שוא

ležel שכב

-li אם

líbil se mi טוב בעיני, viz עין

líčil ספר

lid גוי

lid, lidé עם

lidé אנשים, viz איש

lidský אדם (sg.), viz kap. 63, cv. 11.11,

12.8, 13.15

lil שפך

lopotil se za בקש

Lot לוט

loupil גזל

M

má, mají viz יש a kap. 38

má, moje viz rejstřík, zájmené přípony

majetek רכוש

nabytý majetek מונה

malá קטנה

malý קטן, קטן

manžel איש, בעל

manželka אשה

marnost שוא

maso בשר

matka אם

mé viz rejstřík, zájmené přípony

mě viz kap. 28 a rejstřík, zájmené přípony

meč חרב

měď נחשת

měl viz היה a kap. 38, cv. 12.6

měl na mysli שם לב, viz שם לב nebo שים

měl na paměti זָכַר
 měl sen חָלַם
 měl strach יָרָא
 měl úctu יָרָא
 měl v úctě כָּבַד
 měl zlost קָצַף
 měřicí šňůra קו
 měsíc חֹדֶשׁ
 město עִיר
 městské hradby חֻמָּה
 mezi בֵּין
 milosrdenství חֶסֶד
 milost חֶסֶד, חֵן
 mimo viz כִּי
 mír שְׁלוֹם
 místní מְקוֹם, viz kap. 63
 místo מְקוֹם
 místo (předl.) תַּחַת
 mladý קָטָן, קָטָן
 mluvil דִּבֶּר
 mne viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony
 mnoho, mnozí viz רַב
 moc יָד, חֵיל
 mocný גִּבּוֹר, viz též חָזָק
 modlil se פָּלַל
 modlitba תְּפִלָּה
 modly אֱלֹהִים
 mohl יָכַל
 moje, moji viz rejstřík, zájmenné přípony a
 též כָּל
 Mojžíš מֹשֶׁה
 moře יָם

moudrost חֲכָמָה
 moudrý חָכֵם
 moudrý pěvec אִיתָן
 mrtvý, mrtev מֵת, viz též מוֹת
 mudrc חֲכָם
 můj viz rejstřík, zájmenné přípony
 muž רֵעַ אִישׁ, אָדָם a viz též רֵעַ
 my אֲנֹכִי a אֲנִי, viz אֲנֹחֲנוּ
 myl כָּבַס
 myl se רָחַץ
 mysl viz שִׁים a לֵב, לֵב

N

na קָרָא a בַּעַל, עַל, viz též בַּעַל
 nabytý majetek מְקֻנָּה
 náčelník רֹאשׁ, זָקֵן
 nad מֵעַל, עַל, viz též מֵעַל
 nadmíru מְאֹד
 nádoba כֵּלִי
 nahý עֵרֹם
 najedl se אָכַל
 naklonil se נָטָה
 našel מָצָא
 nalil שָׁפַךְ
 těžká námaha עֲמָל
 napil se שָׁתָה
 napnul stan נָטָה
 napojil שָׁתָה, viz též שָׁתָה
 naproti קָרָא, לִקְרֹאת
 napřáhl ruku שָׁלַח יָדוֹ, viz שָׁלַח
 napsal כָּתַב
 nard נֶרְדִּי

národ גּוֹי, viz též גּוֹי
 nářek צַעֲקָה
 nařídil צִוָּה
 nařizení חֻק, מִצְוָה, תּוֹרָה
 nařizoval צִוָּה
 nás viz אֲתָנוּ, kap. 28 a rejstřík, zájmenné přípony
 následoval רָדַף
 naslouchal שָׁמַע
 nastal הָיָה
 náš viz rejstřík, zájmenné přípony
 našel מָצָא
 natáhl (se) נָטָה
 navečer בְּעֶרֶב, viz עֶרֶב
 navěky viz עוֹלָם
 návrat שׁוּב
 navzájem viz אִישׁ, אֶחָד, רֵעַ, וְיָדָא a vysvětl.
 69.2, 72.4
 navždy(cky) viz עוֹלָם
 nazval קָרָא
 ne לֹא, אֵל
 nebe(sa) שָׁמַיִם
 nebeský שָׁמַיִם, viz kap. 63
 nebo אוֹ, viz též אִם
 neboť כִּי
 nechal עָזַב, viz též kap. 48 a 69.3
 nechal jít שָׁלַח
 nechal najít מָצָא
 nechal pobývat יָשַׁב
 nechal si pomoci יָשַׁע
 nějaký viz kap. 16
 nejsou אֵין
 někdo viz אִישׁ

nemá viz אֵין a kap. 38
 nemoc חָלִי
 nenávistník שׂוֹנֵא
 není אֵין
 nepravost עוֹל
 nepřátelský אֵיב, viz kap. 63
 nepřítel שׂוֹנֵא אֵיב
 nesl נָשָׂא
 než בְּטָרֶם, viz též kap. 62
 nic אֵין
 nikdo viz cv. 12.8, 16.4, 22.9
 noc לַיְלָה, לַיְלָה
 noční לַיְלָה, viz kap. 63
 noha רֶגֶל
 nov חֲדָשׁ
 nyní עַתָּה, cv. 40.3
 nyní už viz kap. 42.1, cv. 13.8

O

o viz דִּבֶּר
 oba navzájem זֶה ... זֶה
 obdělával עָבַד
 období עֵת
 obepínal סָב, סָבַב
 obešel סָב, סָבַב
 obět מִנְחָה, זֶבַח
 obětoval זָבַח
 obětoval jako celopal עָלָה
 obeznámil se יָדַע
 objevil se רָאָה
 obklíčil סָבַב
 obnovil חֲדָשׁ

obrátil שׁוּב
obyvatel יֹשֵׁב
očistil se טָהַר, זָכָה
od אָדָּן a מִתּוֹךְ, viz תָּנִיךְ
odbočil סָר, viz סוּר
odcestoval נָסַע
oddělil בָּדַל
oddělil se פָּרַד
odepřel מָאָן
odeslal שָׁלַח
odešel (od) סָר, viz סוּר a (מִן) הִלָּךְ
oděv בְּגָד
odhalil גָּלָה
odchod viz יֵצֵא, kap. 42 a 60 a cv. 42.3
odchýlil se סָר, viz סוּר
odkázal נָחַל
odkryl גָּלָה
odmítl מָאָן
odňal (od nebo z) סוּר
odpověděl עָנָה
odpustil נָשָׂא
odřízl קָרַח
odsoudil שָׁפַט
odstoupil סָר, viz סוּר a הִלָּךְ
odstranil (od nebo z) סוּר
odtamtud מִשָּׁם
odtrhl viz קָרַע
odtud מִשָּׁם
odvedl do vyhnání גָּלָה
odvětil עָנָה
oheň אֵשׁ
ohlásil se קָרָא
ohnivý אֵשׁ, viz kap. 63

oklika viz סָבַב
oko עֵין
okraj שְׂפָה
oliva זַיִת
oloupil בָּזַז
on(en) הוּא, viz též יוֹם
ona f. הִיא, viz הֵיא
oni הֵמָּה, viz הֵם
ony הֵנָּה, viz הֵן
opět עוֹד
opravdu viz kap. 42.1, cv. 13.4, 13.13, 15.6, 26.6, 34.9
opustil עָזַב
osel חֲמֹר
osídlil יָשַׁב
oslice אֶתּוֹן
osm שְׁמֹנֶה (f.), viz שְׁמֹנֶה (m.)
osmdesát שְׁמֹנֶה עָשָׂר, viz שְׁמֹנֶה עָשָׂר
osmnáct(ý) שְׁמֹנֶה עָשָׂר, viz שְׁמֹנֶה עָשָׂר
osmý שְׁמֹנֶה עָשָׂר, viz שְׁמֹנֶה עָשָׂר
osoba נֶפֶשׁ
ospravedlnil se צָדַק
ostrím meče לְפִי-חֶרֶב, viz חֶרֶב a פֶּה
osvobodil נָצַל
otec אָב
otevřel פָּתַח
otevřel (oči) פָּקַח (oči)
otočil סָבַב
otroctví viz עֶבֶד a kap. 63
otrok עֶבֶד
otrokyně אִמָּה
ovce צֹאן
ovoce פְּרִי

ovocný viz פְּרִי
oznámil שמע, נגד, ידע

P

pád viz נָפַל
padesát חֲמִישִׁים, viz חֲמִישִׁים
padl נָפַל
pak viz הֵנָּה, viz הֵן, viz a cv. 13.13
palác הֵיכָל
pálil שָׂרַף
pamatoval זָכַר
paměť viz זָכַר
pán בָּעַל, אֲדוֹן
panna בְּתוּלָה
Pascha פֶּסַח
pastýř, pastevec רֹעֵה
patnáct(á) עֶשְׂרֵה עָשָׂר, viz עֶשְׂרֵה עָשָׂר
patřil viz kap. 38 a 61, cv. 11.9, 34.5
pátý חֲמִישִׁי, viz חֲמִישִׁי
pekl אָפָה
peníze כֶּסֶף
pět חֲמִישִׁי (f.), viz חֲמִישִׁי (m.)
moudrý pěvec אִיתָן
pevně viz kap. 42.1, cv. 13.3
pevně stál כּוֹן
pevný חֲזָק, viz חֲזָק a אִיתָן
pil שָׁתָה
písař סֹפֵר
plášť בְּגָד
plnil מָלָא
plný מְלֵא

plod פְּרִי
po נָחַל a עַל, viz též cv. 8.8
pobil נָגַף
pobýval יָשַׁב
pocitivý יָשָׁר
počítal סָפַר
pod תַּחַת
podíval se רָאָה
podle כִּי
podsvětí שְׂאוֹל, שָׁאֵל
pohané גִּוִּיִּים, viz גוֹי
pohanský גִּוִּיִּים, viz kap. 63, cv. 10.12, 35.9, 39.5
pohanský národ גוֹי
pohroma מִגְפָּה
pohřbil קָבַר
pokazil שָׁחַת
pokoj שְׁלוֹם
pokolení דּוֹר
pokrm אֲכָלָה
pokřik viz רוע
pole שָׂדֵה
polovina חֲצִי
položil שָׁם, viz שָׁם
nechal si pomoci יָשַׁע
pomohl עָזַר
ponechal שָׁמַר
popoháněl נָהַג
popravil מוֹת
porazil שָׁחַט, נָפַל
porodila יָלְדָה, viz יָלַד
poručil צוּה
posadil שָׁם, viz שָׁם

posadil se יָשַׁב
posel מְלַאֲךְ
posilnil חֹק
poslal שָׁלַח
poslal pryč שָׁלַח
poslouchal, poslechl viz שָׁמַע
postavil קָוַם
posvětil (se) קָדַשׁ
potěšil נָחַם
potomstvo אֶרֶץ
poušt' מְדַבֵּר
pouštní מְדַבֵּר, viz kap. 63, cv. 37.1
pouze viz כִּי
pověděl נָגַד, דָּבַר
pověsil תָּלָה
povolal קָרָא
povrch (země) פָּנִים
povstal קָם, מָרַד, viz קוּם
pozemský viz אֲרֶץ a kap. 63
poznal יָדַע
poznání יָדַע, viz יָדַע
pozřel אָכַל
pozvedl נָשָׂא
požehnal בָּרַךְ
požehnání בְּרָכָה
požíral אָכַל
práce עֲבוּדָה, מְלָאכָה
pracoval עָבַד
prach עָפָר
pral כִּבֵּס
pramen מַעֵין, עֵין
pravda אֱמֶת
pravil אָמַר

právo מִשְׁפָּט
prchal, prchl נָס a בָּרַח
pro ל, לְמַעַן
proč? מָדוּעַ, לָמָּה
prodal מָכַר
prohlédl si רָאָה
procházel se הִלָּךְ
prokázal עָשָׂה
prokázal dobro יָטַב
proklel אָרַר, קָלַל
proléval שָׁפַךְ, viz též דָּם v kap. 49
prominul נָשָׂא
promluvil דָּבַר
pronásledoval viz רָדַף
propustil שָׁלַח
prorok נָבִיא, viz נָבִיא
prorokoval נָבִיא
prorokyně נְבִיאָה, viz נְבִיאָה
prosíl פָּלַל
prosím נָא
proslavil se viz עָשָׂה
prošel הִלָּךְ a viz עָבַר
proti לַחֵם a חָטָא, viz נָגַד, אָל
proto viz עַתָּה a לָכֵן, בֵּן
protože כִּי, בְּאִשֶּׁר
provdaná (žena) אִשָּׁה, viz אִשָּׁה-אִישׁ
provinil se חָטָא
první viz רִאשׁוֹן
prvorozený, prvorozenec בְּכוֹר
pryč שָׁלַח
přece הֲלֹא
přečetl קָרָא
před לְפָנֵי, viz פָּנִים

předák זָקֵן, גְּדוֹל
předání תָּתַת
předek אָב
představený זָקֵן
představitel זָקֵן
překročil עָבַר
přepadl נָפַל
přepočítal סָפַר
přerušil פָּרַת
přesto עוֹד
přestoupil עָבַר
přesl עָבַר
při gen., cv. 8.9
přiblížil נִגַּשׁ
přiblížil se נִגַּשׁ, קָרַב a קָרַב
přidal נָתַן
přihodil se קָרָה
přichází בָּא, viz בּוֹא
příkaz מִצְוָה
přikázal צִוָּה
přikázání תּוֹרָה
přiložil שָׂם, viz שִׁים
přiměl k chození הִלָּךְ
přiměl k návratu שׁוּב
přiměl k sestupu יָרַד
přiměl k tažení נָסַע
přiměl k vyjití יָצָא
přiměl přisahat viz שָׁבַע, cv. 31.1
přímý יָשָׁר
přinesl בּוֹא
připomněl si זָכַר
přisahal, přislíbil שָׁבַע
přistoupil נִגַּשׁ, קָרַב a קָרַב

přistříhl פָּסַם
přišel בּוֹא, viz בָּא
přítel רֵעַ
přítomnost viz אָז
přivedl בּוֹא
přivedl do vyhnanství גָּלָה
přivedl ke hříchu חָטָא
přivedl zpátky, zpět שׁוּב
přízeň חֵן
psal פָּתַח
ptal se שָׁאַל
půda אֲדָמָה
pustil שָׁלַח
pustina מְדַבֵּר
putoval נָסַע

R

rač(te) נָא
rada עֲצָה
Ráchel רָחֵל
rákos קָנָה
rána נָכָה a נָנַע, viz נָנַע
ranní viz אֹרֶךְ a kap. 63
ráno בֹּקֶר
ret שְׂפָה
rod בֵּית
rodila יָלְדָה, viz יָלַד
rok viz שָׁנָה
rostl גָּדַל, גָּדַל
rostlina zasazená מִשְׁעָה
roucho בָּגָד

rovný יָשָׁר
rozbořil נָפַל
rozbřesk viz אֹר
rozdělil בָּדַל
rozdíl viz בָּדַל
zcela rozdrtil שָׁבַר
rozhazoval פָּזַר
rozhněval se קָצַף, כָּעַס
rozhodl פָּלַל
rozkaz מִצְוָה
rozlil שָׁפַךְ
rozlišil בָּדַל
rozněl se יָצָא
rozpoltil בקע
rozpomenul se, rozpomněl se זָכַר
rozptýlil פָּזַר
rozsudek מִשְׁפָּט
rozšířil se יָצָא
rozštěpil se בקע
roztáhl נָטָה
roztrhl קָרַע
rozlobil se כָּעַס
Ruben רְאוּבֵן
ruda נְחֹשֶׁת
ruka יָד

Ř

řeka נָהָר
řekl נָגַד, אָמַר
řezal פָּרַת
řka לְאָמֹר

S

s לְאָמֹר, עם, ב, אֶת, אֵת
sám לְבַד
Samuel שְׁמוּאֵל
Sára שָׂרָה
Saul שְׂאוּל
sázel נָטַע
scestí דֶּרֶךְ, דֶּרֶךְ, viz דֶּרֶךְ
sebe viz vysvětl. 28.1
seděl יָשַׁב
sedm שִׁבְעָה (m.), שִׁבְעָה (f.)
sedmdesát שִׁבְעִים, viz שִׁבְעָה
sedmý שְׁבִיעִי, viz שִׁבְעָה
semeno זֶרַע
sen חֶלֶם, viz též חֶלֶם
seslal שָׁלַח
se slovy לְאָמֹר
sestoupil יָרַד
sestra אָחוֹת
sestup viz יָרַד
sešel z סוּר, viz סוּר
k setkání s לְקִרְאָתָהּ, viz קָרָא
sezení שִׁבְתָּה
k sezení לְשִׁבְתָּה
shodil נָפַל
shromáždění קָהָל, עֵדָה
shromáždil (se) קָבַץ, קָהָל
shromažďoval אָסַף
schopnost יָכָלַת
si viz vysvětl. 28.1
sídlil יָשַׁב
Sichem שִׁיחַם

síla חֵיל
silný עָז, חֲזָק
Sinaj סִינַי
Sión צִיּוֹן
skot מִקְנֵה, בְּהֵמָה, בָּקָר
skryl (se) סָתַר, חָבָא
skříňka אָרוֹן
skutek מַעֲשֵׂה
sláva קְבוּדָה, הוֹד
slavil חָגַג
slavnost חֵג
sloužil עָבַד
slovo דְּבָר
se slovy לְאָמֹר
slunce שֶׁמֶשׁ
služba עֲבוּדָה
služebná אָמָה
služebnictvo viz עָבַד
služebník עָבֵד
služka אָמָה
slyšel שָׁמַע
směrem do אֶל
směrem k viz דֶּרֶךְ
smíloval se חָנַן
smlouva בְּרִית
smrt מוֹת, viz מוֹת
snad הֲלֹא, אִילָּא, viz kap. 42.1, cv. 15.6, 26.6 a též cv. 18.13
sňal נָשָׂא
snažil se בָּקַשׁ
sníl חֶלֶם
snílek viz חֶלֶם a חֶלֶם
sobota שַׁבָּת
sobotní שַׁבָּת, viz kap. 63
Sodoma סְדֹמָה
sodomský סְדֹמִי, viz kap. 63
soud מִשְׁפָּט
soudce שֹׁפֵט
soudil שָׁפַט
soupeř, soused רֵעַ
soužení צָרָה
soužil עָנָה
spadl נָפַל
spal שָׁכַב, יָשַׁן
spálil שָׂרַף
spánek שְׁנָה
spása, spasení יְשׁוּעָה
spasil נָצַל, יִשַׁע
spatřil רָאָה
spěchal מָהָר
spolu s עם, אֶת, אֵת
spravedlivě בְּצֶדֶק
spravedlivý צְדִיק
spravedlnost צְדָקָה, צֶדֶק
spustil יָרַד
spustil válečný pokřik רֹעַ
srazil סוּר, נָפַל, פָּרַת
srdce לֵב, לֵבָב
stádo צֹאן, בָּקָר
pevně stál כּוֹן
stál עָמַד
stal se הָיָה, cv. 20.4, 34.4, 41.1
stal se důležitým קָבַד
stal se malým קָטַן
stal se prorokem נָבֵא
stal se těžkým, váženým קָבַד

stal se velkým גדל, גדל
 stalo se, a stalo se ניהי
 stálý, se stále tekoucí vodou איתן
 stane se יהיה, viz יהיה
 stanul עמד
 starost עמל
 starší גדול
 starý זקן
 stařec זקן
 statut חק
 stavěl בנה
 stéblo viz קנה
 stěna חומה
 stíhal שפט, רדף
 sto מאה
 stolec כסא
 stoupal עלה
 strach ירא, viz תז
 strhl viz קרע
 strom עץ
 stromoví viz עץ
 strážce שמר
 střed חנוך
 střežil שמר
 stříbro כסף
 studna עין
 stůl לוח
 stvořil ברא
 styděl se בוש
 svátek חג
 svatost קדש
 svatý קדוש
 svatyně קדש

svedl חטא
 svedl dolů ירד
 svět עולם
 světil קדש
 světlo אור
 svolal קרא
 Svrchovaný אל
 svůj viz vysvětl. 28.1
 syn בן

Š

Šalomoun שלמה
 šat(y) בגד
 šedesát ששים, viz ששה
 šel ילך, viz יצא, הלך
 šel do vyhnanství נלה
 šel vzhůru עלה
 šel za (někým) רדף אחרי, viz רדף
 šeol שאול, שאל
 šest שש (f.), ששה (m.)
 šestý ששי, viz ששה
 šíp חץ
 měřící šňůra קו
 štípal בקע

T

ta ה
 tábor מחנה
 tady פה
 tak כן, כה
 také גם

takový זה, viz כזה
 takto כה, לאמר
 tal נכה, כרת
 tam (kam?) שמה
 tam (kde?) שם
 tamta (sg. f.) היא
 tamten הוא
 tamti הן, הן
 tamty הן, הן a viz kap. 28
 tato (sg. f.) זאת
 tázal se שאל
 tažení viz נסע
 tě, tebe viz kap. 28 a rejstřík, zájmenné
 přípony
 teď עתה
 teď tedy viz kap. 42.1, cv. 21.11
 tedy viz עתה, ו, לכן, viz kap. 39.1 a též
 kap. 42.1, cv. 36.9 a cv. 30.2, 40.3
 tehdy אז
 tekl viz הלך; se stále tekoucí vodou איתן
 tělo בשר
 temnota חשך
 ten ה
 tento זה
 těžkost צרה
 těžký כבד
 ti (pl. m.) ה
 tíseň צר, viz צרה
 tisíc אלף
 tito אלה
 tloukl נכה, נגף
 tma חשך
 to ה

točil se סב, סבב
 toto זה
 trápil ענה
 trestal ranami ננע
 trn קוצן
 truhla ארון
 trůn מלך, viz כסא
 trvalý viz איתן
 třetí viz שלישי
 tři שלש (f.), שלשה (m.)
 třicet שלש, viz שלשים
 třídní שלשת ימים, viz יום
 třináct(á) שלש עשרה, viz עשרה
 tři sta שלש מאות, viz מאה
 tudíž viz לכן a כן
 tvá viz rejstřík, zájmenné přípony
 tvář כבד, פנים, viz תז
 tvorstvo בשר
 tvůj, tvé viz rejstřík, zájmenné přípony
 ty (os. zájm.) viz אתה
 ty (kdo, koho) ה
 týral ענה
 tyrský צר, viz kap. 63
 Tyrus צר
 tyto אלה

U

u קרא, viz תז
 ubytoval ישב
 úcta כבד, ירא, viz תז
 učil למד
 učil se למד

učinil עָשָׂה
 učinil dědicem נָחַל
 učinil králem מָלַךְ
 učinil velkým גָּדַל
 udál se קָרָה
 událost דִּבָּר
 udělal פָּעַל, עָשָׂה
 udělal blízkým נָגַשׁ
 udělal (něco) dobře יָשַׁב
 udeřil נָכַה, נָגַף
 ucho אָזֶן
 uchopil אָחַז, חִזַּק
 uchoval שָׁמַר
 uchvátil לָקַח, לָכַד
 ukázal (se) רָאָה
 ukořistil בָּזַז
 ukradl גָּנַב
 ukryl סָתַר
 umístil שָׁם a עִמָּד
 unesl נָשָׂא, viz též לָקַח
 dal ses unést viz נָשָׂא
 uníkl מָלַט, מָלַח
 upálil שָׂרַף
 upevnil קָוַם
 úplný שָׁלֵם
 uposlechl viz שָׁמַע
 uprchl נָס, viz גָּס
 uprostřed בְּתוֹךְ, viz תְּוֹךְ
 upřímný יָשָׁר
 úroda פְּרִי
 úředník שָׂר
 usadil יָשַׁב
 usadil se, usedl viz יָשַׁב

usekl כָּרַת
 usiloval o בָּקַשׁ, רָדַף
 uslyšel שָׁמַע
 usmrtil מוֹת
 uspořádal עָשָׂה
 ústa פֶּה
 ustanovení חֻק
 usta(no)vil שָׁם, viz שִׁים
 ustoupil סָר, viz סוּר
 úsvit אוֹר, viz též שָׁחַר
 utál כָּרַת
 utiskoval צָרַר
 útrapy צָרָה
 uvedl בּוֹא
 uviděl רָאָה
 uvrhl do zkázy שָׁחַת
 uzavřel smlouvu כָּרַת בְּרִית
 uzda מָתַג
 uzdravil רָפָא
 území אֶרֶץ
 úzkost צָרָה
 už עוֹד, cv. 18.12, 22.11, 35.1 viz též nyní
 už a cv. 34.2

užíral כָּסַם, viz כִּרְסָם

V

v באֱמֶת, v pravdě
 válečník viz גִּבּוֹר
 spustil válečný pokřik רוּעַ
 válka מִלְחָמָה
 vás viz kap. 28
 váš viz rejstřík, zájmené přípony

věc דָּבָר
 večer viz עָרֵב
 věčnost עוֹלָם, נֶצַח
 vede se dobře viz שָׁלוֹם
 věděl יָדַע
 vědění יָדַע, viz יָדַעַת
 vedl יָלַךְ, viz též הָלַךְ
 vedl oklikou סָבַב
 věky viz עוֹלָם
 velbloud גָּמָל
 velebil גָּדַל
 velekněz viz כַּהֵן
 velice מְאֹד
 Velikonoce פֶּסַח
 velikonoční פֶּסַח, viz kap. 63
 velikost גָּדַל
 velitel שָׂר
 velký גָּדוֹל, רַב; učinil velkým גָּדַל
 velmi מְאֹד
 věru לוֹ
 vešel בּוֹא, viz באַ
 veškerenstvo כָּל-בָּשָׂר, viz בָּשָׂר
 veškerý כָּל, כָּל-
 věz! יָדַע, viz דָּע
 vězeň אֲסִיר
 vězení בּוֹר
 věž מִגְדָּל
 více עוֹד
 viděl רָאָה
 víno יַיִן
 vítězství יְשׁוּעָה
 vítr רֵיחַ
 vladař מֶשֶׁל, viz מְשָׁל

vládl מֶשֶׁל
 vlastnil נָחַל
 vložil שָׁם, viz שִׁים
 vnikl בּוֹא, viz באַ
 voda מַיִם
 se stále tekoucí vodou אֵיתָן
 vojsko צְבָא
 volal קָרָא
 v pravdě בְּאֱמֶת, viz אֱמֶת
 vrátil se שׁוּב, viz שָׁב
 vrátil שׁוּב
 vrchol(ek) רֹאשׁ
 vskutku viz kap. 42.1
 vstal קָם, viz קוּם
 vstoupil בּוֹא, viz באַ
 vstříc לְקִרְאָתָּהּ, viz קָרָא
 všechen, všichni כָּל-כָּל
 vše(chno) viz כָּל
 vůbec הֲלָא
 vůči viz חָטָא, cv. 19.3, 40.3
 vůl פָּר
 vy a אתָּם a אֵתָּן, viz אֵתָּה
 vybral בָּחַר
 vydal מִצָּא
 vyhledal שָׁמַר, אִבַּד
 vyhledal בָּקַשׁ
 vyhnal נָלַה
 vyhnanství viz גָּלָה
 vyhubil אִבַּד
 vchoval גָּדַל
 vyjití יָצָא, viz též יָצָא
 vykřikl קָרָא
 vyléčil רָפָא

vylil שָׁפַךְ
výnos מְשָׁפֵט
vypálil שָׂרַף
vyprávěl סִפֵּר
vyrazil na cestu נָסַע
vyrval קָרַע
vysídlil גָּלָה
vyslechl שָׁמַע
vysoký רָם
vystoupil עָלָה, יָצָא
vysvobodil נָצַל
vysvobození יְשׁוּעָה
vyšel יָצָא
vytáhl נָסַע
vytékal יָצָא
vyučoval לָמַד
vyvedl עָלָה, יָצָא
vyvedl do vyhnanství גָּלָה
vyvolil בָּחַר
vyvýšil רוּם
vzájemně viz navzájem
vzal לָקַח
vzal zpátky, zpět שׁוּב
vzdal čest כָּבֹד
vzdálil (od nebo z) סוּר
vzepřel se מָאָן
vzešel בּוֹא, יָצָא, viz
vzhůru viz עָלָה
vzkázal שָׁלַח
vzpomenul, vzpomněl זָכַר
vzpřímený יָשָׁר
vztáhl נָטָה
vztáhl ruku יָדוֹ, שָׁלַח, viz שָׁלַח

vztyčil קוּם
vzýval viz קָרָא
vždyt כִּי cv. 11.17

Z

z מִן
za אַחֲרֵי, אַחֲרֵי, viz též לְ, בְּ a פֶּלֶל; místo něčeho תַּחַת
zabalil צָרַר
zabil נָכַח, קָטַל, הָרַג
zahnal דָּרַךְ
zahrada גֶּן
zahubil מוֹת, אָבַד, הָרַג
zahynul אָבַד
zachovával שָׁמַר
zachránil יָשַׁע
zajal לָכַד
zajisté הֲלֹא
základ אֲדָמָה
zákon תּוֹרָה, מִצְוָה, חֻקַּי
zakryl סָתַר
založil קוּם
zamiloval si ji חָן, נִשְׁאַה הֵן לְפָנָיו, viz חָן
zanechal עָזַב
zanikl אָבַד
zapálil בָּעַר
zápasil לָחַם
zapomněl (na) שָׁכַח
zapřisáhl שָׁבַע
zapsal כָּתַב
zasadil נָטַע
zasáhl נָגַע

zasazená rostlina מָטַע
zase עוֹד
zaslíbil שָׁבַע
zastavil כָּרַת
zástup צָבָא
zatížil כָּבֵד
zatvrdil כָּבַד
zaútočil בּוֹא, viz
zavolal קָרָא
zavraždil הָרַג
zbavil לָקַח
zbavil se סוּר
zcela viz kap. 53
zcela pokazil, zničil שָׁחַת
zcela rozdrtil שָׁבַר
zda הֲ, הִיא, אִם
zdálo se mu, zdál se mu sen חָלַם
zdaž ne? הֲלֹא
zde פֹּה
zdedil יָרַשׁ
zdvihal עָלָה
zed' חוּמָה
zem(ě) אֶרֶץ, אֲדָמָה
zemřel מוֹת
zemřelý מֵת
zeptal se שָׁאַל
zhřešil חָטָא
získal קָנָה
získal (do vlastnictví) יָרַשׁ
zítra מָחָר
zjemnění רָפָה
zjevil גָּלָה
zjevil se רָאָה

zkáza viz שָׁחַת
zkroušený viz שָׁבַר
zlámал שָׁבַר
zlato זָהָב
zlatý זָהָב, viz kap. 63
zle viz עָשָׂה
zlo חָלִי, רָעָה
zlobil se כָּעַס
zlomený viz שָׁבַר
zlomil שָׁבַר
zlost קָצַף, viz též קָצַף
zlovolný רָשָׁע
zlý רָע
zmizel אָבַד
zmocnil se אָחַז, חֻזַּק
znak určitého předmětu (akuz.) אָת, אֶת
znal יָדַע
znalost יָדַע, יָדַעַת
znám, známý יָדַע, יָדוּעַ
znamení אֶת
zničil שָׁחַת, שָׁמַד
znovu עוֹד
zpátky viz שׁוּב
zpečetil חָתַם
zpět viz שׁוּב
zplodil יָלַד
zprostřed viz מִתּוֹךְ, viz תְּוֹךְ
způsobil viz kap. 51, 55 a 69.3
způsobil dotek נָגַע
způsobil pád נָפַל
způsobil smrt מוֹת
zrak viz עֵין
zrána בֹּקֶר, בִּבְקֶרֶת, viz בֹּקֶר

ztratil se אָבַד
 zub שִׁין
 zůstal יָשַׁב
 zvěd מָרַגַל
 zvedl רִים, קִים, נָשָׂא
 zvěť viz חִידָה
 zvěstoval שָׁמַע
 zvětšil se גָּדַל
 zvětšoval גָּדַל
 zvíře, zvířena viz חִידָה
 zvolal קָרָא
 zvolil בָּחַר
 zvýhodňoval viz כָּבַד
 zvyk דָּרַךְ

Ž

žádal שָׁאַל
 žádný viz kap. 16
 že כִּי, viz též אִם, cv. 4.11, 16.6, 16.8, 16.12,
 24.6, 28.7, 31.1, 42.4 a kap. 51 a 69.3
 žehnal בָּרַךְ
 žena אִשָּׁה
 žije viz חַי
 žil יָשַׁב
 živočich חִידָה
 život נַפֶּשׁ, חַיִּים
 živý חַי
 žumpa בֹּרַר

REJSTŘÍK

Poznámka: Číslo odkazuje na stránky. Je-li za slovem viz více odkazů, jsou odděleny středníkem.

A

'atnāḥ 33, 259
 abeceda
 archaický tvar 259
 názvy písmen viz písmena
 tabulka 17
 akcenty 51, 53
 jako interpunkce 33
 rozlučovací, seznam 259n.
 slučovací, seznam 260
 užití 33
 aktivní viz qal; sloveso, kmeny
 akuzativ viz též pádové koncovky; zá-
 jmeno osobní
 a určitý předmět 60n., 63,
 72, 89
 asimilace
 a člen 35
 a dāgēš 30
 a hif'īl 145
 a hišta'el (asimilace ת) 123
 a nif'al 106, 144, 205
 a předložka 40
 přízvuku „konsekutivního“ tvaru
 וַיִּקְטֹּל 261
 u slovesa
 slabého 141, 142, 147, 150n.
 dvojnásobně slabého 188, 190
 a zájmené přípony imper-
 fekta 132

B

b'gaḏ k'fat 18, 28nn.
 Boží jméno 18, 34n., 39, 50

C

cērê 19
 u činného přičestí 72
 a ḥîreq
 u kmene
 hif'īl 197, 206, 208
 nif'al 106, 159, 226
 pi'el 170
 qal 150n., 226, 234
 u předložky 30, 40
 a pataḥ
 u kmene nif'al 205, 226
 u podstatných jmen 55, 78
 u sloves
 prvního jôd 193, 196
 třetího laryngály 177n.,
 proměnné viz podstatné jméno a
 proměnné cērê
 u přípony k singuláru imperfekta 132
 a s'gôl
 u imperfekta s kons. wāw 170, 195
 u předložky 31, 39, 165
 u slovesa
 נָתַן 150n.
 třetího 'alef 183, 190

a š³wā' 55
a třídy sloves viz sloveso, třídy

Č

částice viz též akuzativ; předložky
tázací 85n., 134
činné viz aktivní; qal
číslné hodnoty písmen viz písmena
číslo
dvojné viz duál
jednotné viz podstatné jméno
jmen viz podstatné jméno
množné viz podstatné jméno
číslovky
řadové 254n.
základní 199, 253n.
člen 55, 137
u předložek viz předložky
vokalizace 35n., 43, 49, 69
čtyřsohláskové sloveso viz sloveso

D

dāgēš
silné 25n., 32, 213
definice 28n.
charakterizující 30
u kmenů sloves
pravidelných 104, 110,
114, 121
první laryngály 161
kompenzující 29n.
u členu 35n.
na konci slova 24
u předložek 40, 70
u tázacího zájmena 51
u zájmenných přípon imper-
fekta 132

libozvučné 30, 96
vypuštění u písmene
jōd 31, 97,
qōf 110, 132, 153
sāmech 256
slabé 28nn.
na konci slova 24, 213
u písmene pē' 81, 85
příklady 116, 121, 143, 213
vypuštění 49, 52, 183
dativ 25, 38n., 60
defektní sloveso viz sloveso
délka samohlásek viz samohlásková
znaménka
dokonavost viz sloveso
druhý stupeň viz přídavné jméno
duál 47, 54, 253, 254
důraz viz zdůraznění
dvojnásobně slabé viz sloveso
dvojné číslo viz duál

E

F

femininum viz podstatné jméno; pří-
davné jméno
fonetický viz písmena

G

genitiv viz genitivní vazba; pádové
koncovky
genitivní vazba 53n., 137n., 261

H

hāṭēf 25, 158, 164
hāṭūf viz qāmece hāṭūf

I

hē' 237
směrové 73
tázací 85n., 174, 230
hif'il 104, 116nn.
a zájmenné přípony
imperfekta 132
perfekta 129
hīreq 19
a cērē viz cērē
a pataḥ
u kmene
nif'al 159, 198, 205, 226
qal 203, 226
ze š³wā' 82
u podstatných jmen 68, 77
u segolat 89
u předložek 25, 31, 38, 101
u rozkazovacího způsobu 82
u spojky wāw 50
hišta'el 123
hiṭpa'el 104, 121nn., 128, 208
a sykavky viz souhlásky, sykavky
hiṭpōlēl 209
hof'al 104, 118n.,
128, 249
hōlem 19n., 31, 205
a cērē 150
u činného přičestí 72
a původní qāmece 101, 193
a qibbūc 146, 171
redukce 27
a třídy sloves viz sloveso, třídy
a šīn nebo šīn 20
a šūreq 206

CH

charakterizující dāgēš viz dāgēš

imperativ viz rozkazovací způsob
imperfektum viz sloveso; wāw
implicitní viz zdvojení
infinitiv

samostatný 85
vázaný 85, 249
s příponou 133n.
a segolatum 142n.
syntax 133n.

intenzivní tvar viz sloveso, kmeny
interpunkce viz akcenty

J

jednoduché š³wā viz š³wā
jednotné číslo viz podstatné jméno
Jehova 35
jména písmen viz písmena, názvy a tvary
jméno viz podstatné jméno; přídavné
jméno
jōd se objevuje a mizí 203, 205, 226
jusiv 83, 97
definice 93
u sloves
druhého wāw a jōd 204n., 207
pravidelných 117
první laryngály 161
prvního jōd a wāw 197
třetího hē' 227, 229, 234
užití ve cvičeních 94, 102, 140,
200, 216, 250

K

k³ṭiv 34
kauzativní viz sloveso, kmeny
kmeny viz sloveso

singulár 42n.
s příponou 67nn.
tabulka 302
maskulinum
nepravdivé, tabulky 65, 78, 303
plurál 45nn.
s příponou 75-78
samostatný a vázaný stav 53nn.
singulár s příponou 58
tabulky 298-301
odvozené od sloves 1. nún 148
plurál, tvoření 45nn.
a proměnné cērê 55, 110, 299
a proměnné qāmec viz též qāmec
u členu 35
u feminin
koncovka 53, 68
s příponami 68n.
v pauze 34
u plurálu podst. jmen 45n., 77n.
u samostatného a vázaného stavu
53nn.
u singuláru s příponami 58n.
tabulky 298n.
segolatum 88n.
laryngální 89, 300
v pauze 139
příklady 129, 146
tabulky 300
slovesné viz infinitiv vázaný
třetího
hē' 301
původního jōd 301
pôlal, pôlêl 209
pomocné s'gôl viz s'gôl
podmět 36, 60n., 64, 82
pořadí slov
u מֵאֵד 56

obecně 60, 64
podmět
a předmět 60
a sloveso 36, 82
podstatné a přídavné jméno 42, 59
příčestí 72, 90
vázaný infinitiv 134
vztažné zájmeno 136n.
pravidelný viz podstatné jméno; sloveso
předložky
se členem 39n.
neodlučitelné 38n., 85, 137
s příponou 60n., 69n., 89
plurálu 92n.
vokalizace 38n., 57, 149
předmět 128
určitý viz akuzativ
předpony viz sloveso
přepis viz písmena
příčestí viz qal
přídavné jméno 42n., 46n., 69
femininum 42n., 46n.
nahrazování podstatným 138
stupňování 137
příkaz záporný viz zákaz
přípony
u מֵאֵד 99
a asimilace viz asimilace
a cērê viz cērê
u מֵאֵד 83
u feminin viz podstatné jméno
a infinitiv viz infinitiv
a podst. jméno viz podstatné jméno
u předložek viz předložky
a rozk. způsob viz rozkazovací způsob
a sloveso viz sloveso
těžké
a מֵאֵד 230

a osobní zájmena 63
a perfektum 64
a podstatná jména 59, 68, 88
a předložky 70, 92
přísudek 43
přivlastnění viz vlastnictví
přivlastňovací viz zájmenné přípony
přízvuk 23n., 54, 127
a akcenty 33
a akuzativní koncovka 73
a člen před laryngálou 36
a konsekutivní wāw
u perfekta 96n.
u slovesa
מֵאֵד 165
druhé laryngály 170
prvního wāw 195, 197
a maqqēf 26
a pauza 138n., 165
v přepisu 22
a qāmec ḥāṭūf 27n.
psaní 21, 31, 86
neúplné a plné 19n., 45n., 68, 198
pu'al 104, 113n., 128, 208
punktace viz vokalizace

Q

qal 104
pasivní 154
příčestí 64, 101
činné 72n., 186
trpné 90
qāmec
ḥāṭēf viz ḥāṭēf qāmec
ḥāṭūf viz též qāmec,
zápis a výslovnost
definice 27n.
a hof'al 118, 161, 198

u imperfekta 131, 205, 213
a přízvuk viz přízvuk
a qibbūc viz qibbūc
u segolat 88
a stavová slovesa 101
u vázaného infinitivu 144
a ḥōlem viz ḥōlem
před laryngálou
u členu 35n.
u tázacího hē' 86
u zájmena מֵאֵד 51
a meṭeg 23, 27, 43, 59
a pataḥ viz pataḥ
a pauza 138n.
proměnné viz též podstatné jméno
a proměnné qāmec
u přídavných jmen 46n.
u sloves
druhé wāw 242
u perfekta 127, 132, 212
třetího 'ālef 183
u předložky 39, 142, 151
u segolat 88
u sloves třetího 'ālef 183, 189n.
u spojky wāw 50, 96
a š'wā'
u feminin s příponami 68n.
v pauze 139
u perfekta 64
u plurálu podstatných jmen 77n.
u podstatných
a přídavných jmen 45nn.
u samostatného a vázaného stavu
54n.
a tázací hē' 86
zápis a výslovnost 19, 27n., 31
q'ērê 34, 39
stálé 34n.

qibbûc 19, 119
 a ḥõlem viz ḥõlem
 a qāmec ḥāṭûf 146,
 171, 198
 a třídy sloves viz sloveso, třídy

R

rāfe^h 31, 153
 ražené viz souhlásky
 reflexivní viz sloveso, kmeny
 retnice viz souhlásky
 rod 46
 viz též podstatné jméno; přídavné
 jméno
 rozdělení sloves viz sloveso slabé,
 třídění
 rozkaz záporný viz zákaz
 rozkazovací způsob
 definice 82
 důrazný 93, 199, 204
 s příponou 133
 a samostatný infinitiv 85
 rozlučovací akcenty viz akcenty

Ř

řadové číslovky viz číslovky

S

samohlásková
 písmena viz písmena
 znaménka 19n., 22n., 26nn.
 samohlásky ḥāṭēf viz ḥāṭēf
 samostatný
 infinitiv viz infinitiv
 stav viz stav

s³gôl

a cērê viz cērê
 ḥāṭēf viz ḥāṭēf s³gôl
 a paṭaḥ viz paṭaḥ
 pomocné u segolat 88n.
 u přípony k singuláru imperfekta 132
 a sloveso
 'āmar 165
 první laryngály 159, 159
 prvního
 nûn 190
 'ālef 183
 třetího
 'ālef 183
 ḥē' 227, 229
 a š³wā' 31, 138
 a tázací ḥē' 86
 zápis a výslovnost 19, 32
 segolatum 228, 255
 viz též podstatné jméno
 sillûq 33. 62, 259
 silné dāgēš viz dāgēš
 šîn a ḥõlem viz ḥõlem
 singulár viz též podstatné jméno
 imperfekta 132
 slabé
 dāgēš viz dāgēš
 sloveso viz sloveso
 slabika
 a maqqēf 26n.
 a meṭeg 23n.
 otevřená a zavřená
 definice 20, 22n.
 a konsektivní wāw 165, 195, 197
 a slovesa třetího 'ālef 183
 přízvučná viz přízvuk
 a qāmec ḥāṭûf 27n.
 a š³wā' 24n., 29, 127

sloveso

čas budoucí 64, 81
 čtyřsouláskové 260
 defektní 247nn.
 dokonavé viz sloveso, perfektum
 druhé
 laryngály 168-173, 274n.
 zdvojené 241-244, 294n.
 druhého wāw
 a jôd 203-209, 242, 248,
 286-289
 stavové 212nn.
 a třetí laryngály 222
 a třetího 'ālef 221
 dvojnásobně slabé 188-191, 217-
 222, 233-237, 296n.
 imperfektum 64, 81n., 95
 tvar zkrácený v. jusiv
 kmeny 104
 aktivní 104, 128
 intenzivní 104, 208n.
 kauzativní 104
 pasivní 104, 128, 154
 reflexivní čili zvrtné 104,
 128, 208n.
 kořen viz základ
 laryngální, tabulky 272-279
 mluvení 92
 nedokonavé viz sloveso, imper-
 fektum
 nepravidelné viz slabé
 perfektum 63n., 95
 význam 64
 plurál
 imperfekta 82
 perfekta 74
 pohybu 92
 popis celkový 103n.

pravidelné 103n., 262-268
 první laryngály 157-161, 247, 272
 a třetího
 'ālef 189n.
 ḥē' 235nn.
 prvního
 'ālef 164nn., 237, 272n.
 jôd a wāw 193-199, 227, 247n.,
 284n.
 a třetí laryngály 217nn.
 a třetího 'ālef 219n.
 nûn 142-148, 227, 242, 268 až
 271
 a třetí laryngály 188n.
 a třetího
 'ālef 190n.
 ḥē' 233n.
 předpony 82, 103
 přípony 103, 128
 imperfekta
 osobní 81, 83
 zájmenné 131nn., 266n.
 perfekta
 osobní 43, 47, 83
 a sloveso הָלַךְ 225
 souhrn 63n.
 zájmenné 126-129, 266n.
 rozkazovacího způsobu
 osobní 82
 zájmenné 133
 vázaného infinitivu 133n.
 הָלַךְ 237
 slabé 141
 třídění 142
 stavové 100n., 184, 203
 druhého wāw viz sloveso dru-
 hého wāw
 tabulky 262-297

třetí laryngály 175-178, 276-279
 a druhého wāw 222
 a prvního
 nūn 188n.
 wāw 217nn.
 třetího
 hē' 225-229, 233, 235nn., 290-293
 'ālef 182-185, 189n., 219nn., 280-283
 stavové 184
 třídění viz sloveso slabé
 třídy 100n., 203, 212
 základ 103
 slovosled viz pořadí slov
 složené š'wā' viz š'wā'
 slučovací akcenty viz akcenty
 směrové hē' viz hē'
 sōf pāsūq 33, 259
 souhlásky viz též písmena
 laryngální viz laryngály
 němé 21, 31n., 123
 a plurál podstatných jmen 75
 a slabé sloveso 141
 prvního
 'ālef 164
 jōd a wāw 193, 195, 198
 třetího
 'ālef 183, 190
 hē' 226
 ražené 18, 28n.
 retnice 50
 sykavky
 a sloveso prvního jōd a wāw 198n.
 a hitpa'ēl 123
 třené 18, 28n.
 výslovnost 18n., 22
 zubné 123

spojka wāw viz wāw
 stálé q' rē viz q' rē
 stav viz též podstatné jméno
 samostatný 53nn., 85, 138
 vázaný
 definice 53nn., 85
 a předložky 92
 s příponami 133n.
 a stupňování 137
 tabulky 54n. 65
 a těžké přípony 59, 68, 88
 a vlastnictví 79
 stavové sloveso viz sloveso
 stupňování viz přídavné jméno
 superlativ viz přídavné jméno
 sykavky viz souhlásky
 Š
 š'wā'
 jednoduché 24n.
 a cērē viz cērē
 a ḥīreq viz ḥīreq
 koncové 18, 29, 31, 63
 u laryngály 159
 a předložka 27, 38
 a přípony 59
 a qāmec viz qāmec
 a s'gōl viz s'gōl
 a wāw 49n.
 němé 24
 složené 25, 32
 a ḥāṭēf qāmec 27
 místo jednoduchého 241
 a pataḥ viz pataḥ
 v pauze 139
 a předložka 31, 38n.
 přeměna v jednoduché 35
 a přípony 59

a qāmec viz qāmec
 a wāw 50
 znělé 24, 31
 šīn a ḥōlem viz ḥōlem

T

tázací
 hē' viz hē'
 zájmena viz zájmeno
 těžké přípony viz přípony
 transkripce viz písmena, přepis
 trpné viz pasivní; qal
 třené souhlásky viz souhlásky
 třetí stupeň viz přídavné jméno
 třídění viz sloveso slabé
 třídy viz sloveso, třídy
 tvary
 sloves viz sloveso, kmeny
 v pauze viz pauza

U

ukazovací zájmena viz zájmeno
 určitý
 člen viz člen
 předmět viz akuzativ
 úžinové viz souhlásky třené

V

vázaný
 infinitiv viz infinitiv
 stav viz stav
 vid viz sloveso, perfektum; sloveso,
 imperfektum
 vlastnictví 79
 vokalizace viz člen; pauza; předložky;
 sloveso, základ
 vokativ, 84
 vplížené pataḥ viz pataḥ

vypuštění silného dāgēš viz dāgēš
 výslovnost viz souhlásky

W

wāw 49nn.
 konsekutivní 95nn., 186, 260n.
 u zkráceného tvaru imperfekta
 117, 161
 a přízvuk 170, 195, 197, 205
 proměny u sloves druhého wāw a jōd
 mizí 203, 208n.
 se objevuje 205

Z

zájmenné přípony viz též přípony
 imperfekta 131nn., 266n.
 perfekta 126-129, 266n.
 a š'wā' 59
 zájmeno
 osobní (podmět a předmět) 35, 63
 přivlastňovací viz zájmenné přípony
 tázací 51, 61
 ukazovací 69
 vztažné 136n.
 zákaz 82n., 118
 základ viz sloveso
 zápis viz písmena; psaní
 záporný příkaz viz zákaz
 zavřená viz slabika
 zdůraznění viz též rozkazovací způsob
 samostaným infinitivem 85, 215
 zdůrazňovací nūn viz nūn
 znaménka samohlásek viz samohlásková
 znělé š'wā' viz š'wā'
 zvrtné viz sloveso, kmeny
 Ž
 ženský rod viz podstatné jméno;
 přídavné jméno

OZNAČENÍ A NÁZVY KNIH HEBREJSKÉ BIBLÉ – תנ"ך

Tato učebnice začíná seznamem hebrejských písmen a na jejím konci již můžeme uvést (s laskavým svolením Oxford University Press) následující přehled jako pozvání k četbě posvátných textů v originále:

Gn	1. kniha Mojžíšova	^{1,2} בְּרֵאשִׁית	Nah	Kniha proroka Nahuma	⁴ נַחֻם
Ex	2. kniha Mojžíšova	¹ שְׁמוֹת	Hab	Kniha proroka Habakuka	⁴ חִבְקֻק
Lv	3. kniha Mojžíšova	¹ וַיְקַרְא	Sof	Kniha proroka Sofoniáše	⁴ צְפַנְיָה
Nm	4. kniha Mojžíšova	¹ בְּמִדְבָּר	Ag	Kniha proroka Aggea	⁴ חַגִּי
Dt	5. kniha Mojžíšova	¹ דְּבָרִים	Zach	Kniha proroka Zachariáše	⁴ זְכַרְיָה
Joz	Kniha Jozue	³ יְהוֹשֻׁעַ	Mal	Kniha proroka Malachiáše	⁴ מַלְאְכִי
Sd	Kniha Soudců	³ שֻׁפְטִים	Žl	Kniha Žalmů	^{5,6} תְּהִלִּים
1 Sam	1. kniha Samuelova	³ שְׁמוּאֵל א	Job	Kniha Job	⁵ אִיּוֹב
2 Sam	2. kniha Samuelova	³ שְׁמוּאֵל ב	Př	Kniha Přísloví	^{5,7} מְשָׁלִי
1 Král	1. kniha Královská	³ מְלָכִים א	Rt	Kniha Rút	^{5,8} רוּת
2 Král	2. kniha Královská	³ מְלָכִים ב	Pís	Píseň písní	^{5,8,9} שִׁיר הַשִּׁירִים
Iz	Kniha proroka Izaiáše	⁴ יִשְׁעִיָּה	Kaz	Kniha Kazatel	^{5,8,10} קְהָלֶת
Jer	Kniha proroka Jeremiáše	⁴ יִרְמְיָה	Pláč	Kniha Žalozpěvů	^{5,8,11} אֵיכָה
Ez	Kniha proroka Ezechiela	⁴ יְחִזְקֵאל	Est	Kniha Ester	^{5,8,12} אֶסְתֵּר
Oz	Kniha proroka Ozeášše	⁴ הוֹשֵׁעַ	Dan	Kniha proroka Daniela	^{5,12,13} דְּנִיֵּאל
Jl	Kniha proroka Joela	⁴ יוֹאֵל	Ezd	Kniha Ezdrášova	^{5,13} עֶזְרָא
Am	Kniha proroka Amosa	⁴ עָמוֹס	Neh	Kniha Nehemiášova	⁵ נְחֵמְיָה
Abd	Kniha proroka Abdiáše	⁴ עַבְדִּיָּה	1 Kron	1. kniha Kronik	⁵ דְּבָרֵי הַיָּמִים א
Jon	Kniha proroka Jonáše	⁴ יוֹנָה	2 Kron	2. kniha Kronik	⁵ דְּבָרֵי הַיָּמִים ב
Mich	Kniha proroka Micheášše	⁴ מִיכָה			

- ¹ Tyto knihy tvoří celek zvaný תוֹרָה.
- ² ראש ראשית počátek, *srov.*
- ³ Patří mezi נְבִיאִים ראשונים.
- ⁴ Patří mezi אַחֲרֹנִים.
- ⁵ Patří mezi spisy – כְּתוּבִים, *pl. m. trp. přič. gal od* פֶּתַח.
- ⁶ *Pl. m. od* תְּהִלָּה – (f.) chvalozpěv, *srov.* הלל.
- ⁷ *V. st. pl. od* מְשָׁל přísloví, podobenství.
- ⁸ Pět svátečních svitků – מִגְדָּל, *pl.* מִגְדָּלוֹת.
- ⁹ שִׁיר píseň, zpěv.
- ¹⁰ קְהָלֶת kazatel – *sg. f. čin. přič. gal od* קָהָל.
- ¹¹ Jak ?
- ¹² Delší text je v řečtině.
- ¹³ Část textu je aramejsky.

UČEBNICE BIBLICKÉ HEBREJŠTINY

JACOB WEINGREEN

Z anglického originálu A Practical Grammar for Classical Hebrew,
Oxford University Press, 1959,
přeložili ThDr. Josef Hermach a Mgr. Mlada Mikulicová
Recenzoval prof. PhDr. Jaroslav Oliverius, CSc.

Vydalo Karolinum, vydavatelství Univerzity Karlovy, Praha 1997
Prorektor-editor prof. MUDr. Pavel Klener, DrSc.
Obálku navrhl a graficky upravil Jiří Staněk
Sazba Ondřej Salvét
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

1. české vydání (dotisk)

ISBN 80-7184-345-8